KATHERINE ANNE PORTER
CORABIA NEBUNILOR

în româneşte de EUGEN B. MARIAN
(C) Katherine Anne Porter, *Ship of Fools,*
Pentru Barbara Wescott
1932: Paris, Rambouillet, Davosplatz, Salzburg, Miinchen, New York, Mulhocaway, Rosemont: 1962
Personajele
Herr Karl Baumgartner Frau Baumgartner Hans Baumgartner
Herr Professor Hutten Frau Professor Hutten
Titlul acestei cărţi reprezintă traducerea unei alegorii germane, Das Narrenschiff, *de Sebastian Brant (1458—1521), publicată mai întii în latineşte sub denumirea de* Stultifera Navis *(Corabia nerozilor), în 1494. Am citit-o la Basel în vara anului 1932, când îmi rămăseseră încă vii în minte impresiile lăsate de prima mea călătorie făcută în Europa. Când am început să mă gândesc la romanul meu, mi-am însuşit pe deplin imaginea simbolică, simplă, aproape universală, a corăbiei înfăţişată de lumea noastră, în călătoria ei către veşnicie. Nu este un simbol câtuşi de puţin nou – era foarte vechi şi durabil, drag şi familiar tuturora când l-a folosit Brant, şi corespunde întru totul scopului ce mi-am propus. Eu însămi sunt o pasageră pe această corabie.*
K.A.P.
îmbarcate pe bordul vasului *Vera,* al companiei North German Lloyd S.A., navigind pe ruta Veracruz, Mexic— Bremerhaven, Germania, între 22 august – 17 septembrie 1931.
Germani
Thiele, căpitanul vasului.
Doctor Schumann, medicul vasului.
Comisarul de bord şi vreo zece tineri ofiţeri ai vasului. Frau Rittersdorf, care ţine un jurnal de călătorie. Frau Otto Schmitt, rămasă de curând văduvă în Mexic.’ Herr Siegfried

Riebei', redactorul şef al unei reviste de prezentare a modei feminine.

Frăulein Lizzi Spockenkieker, lucrează în branşa confecţiilor feminine; e din Hanovra.

fost director al unei şcoli germane din Mexic, cu soţia; împreună cu ei călătoreşte buldogul lor alb, ' Bebe.

avocat din Mexico-CityJ căzut definitiv pradă beţiei; soţia sa, Greta, şi fiul lor, în vârstă de opt ani:

Herr Karl Glocken, un cocoşat care şi-a vândut micul debit de tutun şi ziare din Mexico şi se înapoiază în Germania.

Herr Wilibald Graf, un muribund, credincios fervent, convins că are darul de a tămădui.

Johann, nepotul şi însoţitorul lui.

Herr Wilhelm Freytag, „în relaţii44 cu o firmă petrolieră din Mexic, se întoarce în Germania pentru a-şi aduce soţia şi soacra.

Elveţieni

Herr Heinrich Lutz Frau Lutz Elsa Lutz

Herr Julius Lowenthal, mic fabricant şi agent comercial evreu, care plasează obiecte de cult pentru catolici, se întoarce în casa lui părintească din Diisseldorf, pentru a-i face o vizită verişoarei sale Sara.

hotelier din Mexic, după cincisprezece ani de absenţă, se întoarce acasă, în Elveţia, împreună cu soţia şi fiica lui, în vârstă de optsprezece ani.

Spanioli

O trupă de *zarzuela,* cântăreţi şi dansatori, care se dau drept ţigani, se întorc în Spania după ce au rămas lefteri în Mexic.

Femeile: Amparo, Lola, Concha, Pastora. Bărbaţii: Pepe, Tito, Manolo, Pancho.

Copiii: Ric şi Rac, gemenii Lolei – băiat şi fată, în vârstă de şase ani.

La Condesa, o aristocrată declasată, care a trăit mulţi ani în Cuba; exilată politică, deportată din Cuba în Tenerife.

Cubanezi

Şase studenţi în medicină, în drum spre Montpellier.

Mexicani

Mireasa şi mirele din Guadalajara, Mexic, plecaţi în călătorie de nuntă în Spania.

Senora Esperon y Chavez de Ortega. Soţia ataşatului Legaţiei mexicane din Paris, călătoreşte cu pruncul ei abia născut şi cu doica Nicolasa, de obârşie indiană.

Părintele Garza (preoţi catolici, porniţi într-o călăto-

Părintele Carillo (rie în Spania).

Agitatorul politic: un gi'ăsun care poartă o cămaşă cireşie şi cântă într-una.

Suedezi

Arne Hansen, e la cuţite cu Herr Rieber.

Americani

William Dennv, din Texas, un tânăr inginer chimist, care se duce la Berlin.

Mary Treadwell, o femeie în vârstă de patruzeci şi cinci de ani, divorţată, se înapoiază la Paris.

David Scott tânăr pictor care trăieşte cu o tânără

Jenny Brown. Pictoriţă; sunt la prima lor călătorie în Europa.

Pasageri la clasa a treia, pe punte

Opt sute şaptezeci şi şase de suflete: spanioli, bărbaţi, femei, copii, muncitori de pe plantaţiile de zahăr din Cuba, care sunt. Expediaţi îndărăt în insulele Canare şi diferite alte ţinuturi ale Spaniei, de unde sunt originari, după crahul produs pe piaţa zahărului.

Tovarăşi de cabină Frau Rittersdorf Frau Schmitt

Doamna Treadwell Frăulein Spockenkieker

Jenny Brown (Jenny înger) Elsa Lutz

Părintele Garza Părintele Carillo

Wilhelm Freytag Arne Hansen

David Scott (David Scumpul) William Denny Karl Glocken

La Condesa (singură)

Mireasa şi Mirele

Herr Lutz Frau Lutz

Profesor Hutten Frau Hutten Bebe buldogul

Herr Baumgartner Frau Baumgartner Hans Baumgartner
Cei şase studenţi cubanezi, care ocupă două cabine alăturate.
PARTEA iN’Tlf

ÎMBARCAREA
*Quand partons-nous vers le bonheur? **
BAUDELAIRÎ!
Wilibald Graf Johann, nepotul său
Herr Rieber Herr Lowenthal
Senora Ortega Doica şi copilaşul
Trupa de zarzuela: Manolo şi Concha Tito şi Lola, cu Ric şi Rac
Pepe şi Amparo Pancho şi Pastora

August, 1931. Portul maritim Veracruz este pentru călători un mic purgatoriu aşezat între uscat şi mare, dar oamenii care trăiesc aici ţin tare mult la ei înşişi şi a oraşul la a cărui înălţare au contribuit. Trăiesc asemenea unor iniţiaţi în tradiţia locului, reflectând propria lor istorie şi propriul lor temperament, şi îşi duc traiul pen- dulând între violenţă şi letargie, complăcându-se intr-un dispreţ faţă de opinia restului universului şi întemeindu-şi această atitudine pe ideea minunată că purtările şi simţirile lor stau mai presus şi dincolo de critică.

Când se distrează între ei, la numeroasele lor petreceri, publice şi particulare, ziarul publică o proză lirică, arătând cât de veselă a fost împrejurarea respectivă, ce gust somptuos şi aristocratic – ei cred că aceşti termeni sunt sinonimi – dovedeau decoraţia şi răcoritoarele oferite; şi nu-şi precupeţesc laudele pentru iscusinţa cu care membrii lumii bune menţin, în conduita lor, un echilibru delicat între o aleasă eurtenie şi o voioşie detaşată – un secret al lumii veracruziene pizmuit cu ardoare şi imitat fără succes de către societatea provincială din interiorul ţării şi cea din Capitală. Ziarele scriu: „Numai concetăţenii noştri ştiu cum să-şi înveselească inima păstrând o libertate civilizată*’.

„Sintem generoşi, oameni cu suflete calde, ospitalieri, simţitori” – continuă ziariştii locali, şi au de gând ca aceste afirmaţii să fie citite nu numai de ei înşişi, ci şi de către barbarii poligloţi de pe platou, care se încăpăţânează să privească mai departe Veracruz-u ca o simplă şi pestilenţială bază de plecare spre largul mării.

Poate că există un mic simptom de jenă în această bătăioasă autoafirmare a creşterii alese. În aceasta, ca şi în brutalitatea metodică, tipică purtării obişnuite a locuitorilor faţă de călătorii nevoiţi să treacă prin mâinile lor pentru a ajunge în oaza temporară a vreunui vas ancorat în port. Călătorii râvnesc doar să fie transportaţi departe de locul acela, iar veracruzanii vor doar să nu mai vadă picior de străin; dar nu înainte de a li se fi smuls taxe de extorcare şi mite, datorate oraşului şi cetăţenilor lui. În realitate, pentru ochiul unui simplu trecător, este un oraş portuar tipic, cinic prin natura lui, neruşinat prin xperienţă, trecut prin ciur şi prin dârmon în aşa hal incit nu-i mai pasă dacă-şi arată străinilor latura cea mai ponosită. În nouă cazuri din zece străinul care trece întâmplător prin oraş este o oaie behăitoare bună de tuns la piele, iar intr-un caz din zece este un pezevenghi pe care ar fi păcat să nu-l duci de nas. În orice caz, de la fiecare din ei nu este vorba decât de scos parale, nu glumă, iar timpul este totdeauna prea scurt.

în dogoarea incandescentă din primul ceas al unei dimineţi de august, câţiva cetăţeni placizi, din categoria celor îmbrăcaţi în haine de pânză albă, îşi purtară agale paşii peste suprafaţa întărită de caniculă, ca o crustă, a pieţii publice, la umbra prăfoasă a magnoliilor din Virginia şi se aşezară să lenevească pe terasa hotelului Palacio. Îşi întinseră picioarele să-şi răcorească tălpile pantofilor, îl strigară pe nume pe micul chelner, leoarcă de năduşeală, comandară citronade la gheaţă. Crescuseră cu toţii laolaltă, de-a lungul mai multor generaţii, se insuraseră fiecare cu verişoarele sau surorile sau mătuşile celorlalţi şi fiecare cunoştea treburile celorlalţi, îşi deşerta tot sacul cu bârfeli auzite şi asculta cum i se repetă toate cele povestite de el.

Fiecare asistase efectiv, la fel de intim ca o moaşă, la naşterea istoriilor celorlalţi. Şi totuşi se întâlneau în locul acela aproape în fiecare dimineaţă, în drum spre birourile sau prăvăliile lor, pentru un ultim ceas de repaus şi pentru a se pune la curent cu noutăţile, înainte de a începe munca serioasă a zilei.

Scuarul era pustiu, cu excepţia unui indian scund şi descărnat, care şedea pe-o bancă sub un copac, un indian rustic, pur tind pantaloni albi de bumbac şi o cămaşă lungă, cu o pălărie veche de paie trasă adânc peste ochi.

Picioarele lui cu unghii zimţate şi călciie crăpate, încălţate în sandale legate cu cureluşe de piele rupte şi înnodate din nou, se alipiseră cu umilă blândeţe de pământul cenuşiu. Părea că doarme, stând drept ca o lumânare, cu braţele încrucişate la piept. Cu un gest somnoros îşi împinse pălăria pe ceafă, scoase din cingătoarea sa răsucită, din bumbac albastru, un sul de tortilla şi începu să mănânce, rotindu-şi ochii sau aţintindu-i în zare, înfigându-şi vârtos dintâi pătraţi în pâinea rece şi tare, mestecând şi înghiţind fără pic de plăcere. Oamenii care îşi făceau siesta pe terasă nici nu-l luară în seamă, considerându-l doar ca un element al decorului, şi nu păreau conştienţi de prezenţa lui.

Cerşetorul care venea pe terasă în fiecare dimineaţă, la ţanc pentru a prinde traficul matinal, se ivi de după colţ târşindu-se şi târându-se, cu cioturile celor patru membre înfăşurate în piele şi sfori. Din fragedă copilărie fusese atât de minuţios mutilat şi deformat de către un maestru în arta aceea, spre a-l pregăti pentru vocaţia lui, încât aducea prea puţin cu oricare altă făptură omenească. Mut, pe jumătate orb, înainta, cu nasul aproape la nivelul trotuarului, de parcă s-ar fi ţinut după dâra unui miros, oprindu-se în răstimpuri să se odihnească, bălăbănindu-şi lent hidosul său cap zburlit, dintr-o parte într-alta, stăpânit de o suferinţă de neîndurat. Oamenii aşezaţi la masă îl priviră de parcă ar fi fost un câine prea respingător pentru a-l mai lovi măcar, şi el aşteptă răbdător în dreptul fiecăruia sunetul

unui gologănaş de aramă aruncat în punga de piele, căscată, atârnată de gâtul lui. Când unul din oameni îi întinse o jumătate de lămlie stoarsă, se aşează pe şolduri, îşi deschise gura înfiorătoare pentru a primi fructul şi se trase iarăşi în jos, pe când fălcile se puseră pe lucru. Pe urmă se târî de-a curmezişul străzii, până în scuar şi se întinse sub copaci în spatele indianului mic de stat, care nici nu-şi întoarse capul.

Oamenii de pe terasă îl urmăreau cu aer absent, cu feţe lipsite de orice expresie, cum înaintează, la fel cum ar fi privit un gunoi rostogolit de vânt. Apoi privirile lor colindară la fel de apatice, dar oglindind un spirit de observaţie experimentat, peste siluetele fetelor care se duceau în grupuri la slujbele lor, îmbrăcate toate în rochii de bumbac subţire ea foiţa, de culori deschise, cu piepţeni de celuloid strălucitori, trandafirii sau albaştri înfipţi în părul lor negru. Se uitară şi la fetele din mediul mai înstărit, în veşmintele lor de ceremonie, rochii negre diafane şi mantile frumoase, de dantelă neagră, peste înalţii piepţini din baga, păşind încet şi deschizându-şi treptat largile evantaie negre, spre biserica aflată de cealaltă parte a pieţii.

Când ultima fată dispăru în interiorul lăcaşului, ochii oamenilor tolăniţi la masă rătăciră apoi peste micile trăznăi familiare ale făpturilor care stăteau în pervazul ferestrelor şi în balcoanele cele mai apropiate de terasă. Un motan lung şi cenuşiu se ghemuia pânditor pe fereastra casei stăpânilor, privindu-şi vrăjmaşul, papagalul, intrusul acela cu glas omenesc care-l amăgise iarăşi şi iarăşi cu invitaţia de a veni să capete ceva de mâncare. Papagalul îşi aţintea ochiul de bronz către maimuţa care începea să-l ocărască în fiecare dimineaţă la răsăritul soarelui şi îl tot ocăra cât era ziua de lungă, într-un grai pe care nu-l putea înţelege. Pe grilajul balconului învecinat, maimuţa sărea cât îi îngăduia lanţul spre papagal, care ţipa şi fâlfâia din aripi, trăgând de cureluşa care îl ţinea legat de picior. Plictisită de jocul acela, maimuţa se fofila pe lângă zid şi papagalul purcese la o monotonă litanie de blesteme, scuturându-şi

penele. Mireazma nucilor de cocos sparte, din coşul vânzătorului postat pe trotuarul de sub balcon, o ispiti pe maimuţă. Sări spre coş, se bălăngăni frenetic suspendată de mijlocul ei gingaş şi delicat şi se căţără iar în susul lanţului, în siguranţă.

O femeie îşi întinse braţul gol spre papagal, peste fereastră, şi îi dădu o banană răscoaptă. Pasărea, cu un uşor cârâit de mulţumire, o luă cu o gheară şi o mâncă, pironind un ochi sever şi primejdios asupra maimuţei, care pălăvrăgea, stăpânită de lăcomie şi de spaimă. Motanul, care îi dispreţuia pe amândoi şi nu se temea de niciunul, deoarece era slobod să lupte sau să fugă după bunul lui plac, fu stârnit de mirosul cărnii crude, mânjite de sânge, care atârna în cârligele din mica dugheană a măcelarului de la parter. Deodată, lunecă peste pervaz şi căzu în tăcere peste resturile de la picioarele măcelarului. Un câine râios sări la motan, arătându-şi colţii, şi se iscă o goană de toată frumuseţea, însoţită de scheâălăieli, până la cel mai apropiat copac din piaţă, unde motanul scăpă de primejdie' căţărându-se pe trunchi, iar javra, orbită de furie, se poticni de picioarele oropsite ale indianului aşezat pe bancă. Indianul păru că abia se clinteşte, totuşi, cu o desăvârşită rapiditate şi economie de energie, îşi arcui din genunchi piciorul şi trase o lovitură cu latura ascuţită a sandalei în coastele scheletice ale câinelui. Clinele, urlând cât îl ţineau puterile, dădu buzna îndărăt în dugheana măcelarului.

Unul dintre oamenii de pe terasă căscă în lege, scuturând ziarele mototolite trântite dinaintea lui, şi examină iarăşi fotografia publicată pe o pagină întreagă, înfăţişând un cadavru sfârteeat şi cu măruntaiele scoase, zăcând alături de un mic crater făcut de bomba explodată în patio-ul[1] consulatului suedez, pe fundalul unor plante puse în hârdaie şi al unor colivii de răchită. Până la urmă, singura persoană ucisă fusese un servitor indian, un băieţandru. Faţa nu fusese vătămată şi în ochii larg deschişi plutea o

1 Curte interioară.

paşnică melancolie, iar o mână zăcea întinsă cu delicateţe peste un maldăr de măruntaie năclăite, risipite alături de el.

Un bărbat de la o masă învecinată se ridică de pe scaun, se aplecă să se uite la fotografie şi clătină din cap. Era un om mai vârstnic, cu o faţă neagră, uleioasă, iar haina albă de olandă şi gulerul moale se fleşcăiseră, leoarcă de sudoare.

— Totuşi, ui'âtă treabă! spuse el, cu glas cam ridicat.

O greşeală, ca de obicei!

— Bine-nţeles, aşa spun şi ziarele, folosind o droaie de cuvinte, rosti un personaj mai tânăr, aprobând părerea celorlalţi doi.

începură să citească editorialul. Autorul era absolut sigur că niciun suflet de om din întregul Mexic, şi cu atât mai puţin cineva din Veracruz, nu ar fi putut nutri dorinţa de a se atinge măcar de un fir de păr din capul consulului suedez, care se dovedise a fi un prieten de nădejde al oraşului, cel mai civilizat şi mai respectabil dintre toţi rezidenţii străini.

În realitate bomba fusese destinată unui moşier bogat şi lipsit de scrupule, care locuia alături de consulat. Printr-o fatală eroare, faţă de care cea mai cruntă reprobare nu era de ajuns de severă, explozia se produsese în altă casă. Editorialistul era mai mult decât conştient că prin asemenea nefericite hazarduri ar putea fi provocate incidente internaţionale de cea mai serioasă gravitate. De aceea cetăţenii oraşului Veracruz se grăbeau să prezinte cele mai fierbinţi scuze, izvorâte din adâncul inimii, atât consulului, cât şi măreţei şi paşnicei naţiuni pe care o reprezenta, şi erau pregătiţi efectiv să aducă toate reparaţiile cerute în asemenea cazuri de relaţiile civilizate dintre state. Printr-o împrejurare nespus de norocoasă, consulul fusese absent la ora sinistrului, desfătându-se cu *aquavit*1 şi suc de lămâie, laolaltă cu membrii familiei sale, în căminul unui prieten. Toţi cetăţenii din Veracruz, până la unul, nutreau speranţa că domnia-sa va binevoi să închidă ochii asupra tragicei erori şi să o ierte, deoarece trăim

vremuri aspre, când primejdia îi pândeşte pretutindeni, pe toţi. Intre timp, de pe urma lamentabilului incident s-ar putea chiar trage unele foloase, dacă ar fi să slujească drept avertisment tuturor neruşinaţilor exploatatori fără inimă ai oneştilor chiriaşi veracruzani, amintindu-le că Revoluţia a ajuns realmente la putere, că muncitorii sunt însufleţiţi de hotărârea neclintită de a pune capăt împilărilor sociale şi economice, precum şi de a se răzbuna cu vârf şi îndesat pentru nedreptăţile îndurate în trecut.

Bărbatul mai tânăr întoarse pagina şi cei doi continuară împreună lectura. Autorul articolului de fond dorea să explice şi altă împrejurare. Era limpede ca bună ziua

’ Aperitiv scandinav; licoare incoloră, extrasă din cartofi, lemn sau grâu.

că nimeni n-avea vreo vină dacă, până la urmă, serbarea plănuită pentru a celebra explozia se ţinuse, în pofida stângaciului eşec al celor care se dedicaseră muncii de distrugere. Pregătirile costaseră o oarecare cheltuială şi osteneală, fuseseră comandate şi plătite artificii încă cu opt zile mai înainte, iar spiritul izbânzii plutea în aer. Ar fi fost a atitudine în ultimul hal de penibilă să-i fi dezamăgit pe muncitorii din Veracruz dornici de puţină voioşie, pe fermecătoarele lor doamne şi pe copiii lor care cresc într-o lume nouă, unde domneşte libertatea pentru toţi. Negreşit, faptul că viaţa unui băieţandru onest, un umil membru al proletariatului călcat în picioare, fusese curmată atât de prematur, era un motiv de doliu public. Pentru rămăşiţele lui pământeşti se planificase o imensă şi onorabilă ceremonie funerară, demnă de un martir al marii cauze a libertăţii şi justiţiei sociale. Totodată, familiei sale profund îndurerate urma să i se acorde o însemnată despăgubire materială. Toate sindicatele din oraş asiguraseră de pe acum, prin subscripţii voluntare, două camioane încărcate cu ofrande florale; cinci fanfare aveau să intoneze marşuri funebre şi cântece revoluţionare, de la portalul Catedralei până la cimitir, şi era de aşteptat că oricare bărbat şi orice femeie muncitoare în stare să umble va lua parte la marea

procesiune.

— Ptiu, se înfierbântă tare pe-aici! spuse tânărul, frecându-şi ceafa cu batista, îndărătul gulerului.

Cel mai vârstnic zise, cu glas scăzut, aproape şoptit, vorbind cu o mişcare abia perceptibilă a buzelor:

— E limpede, porcii ăştia merg până la capăt. De mai bine de un an n-am mai încasat niciun peso de la vreunul din chiriaşii mei. S-ar putea să nici nu mai încasez în vecii vecilor. Mucezesc acolo, în cvartalul acela compus din treizeci şi cinci de case, din mahalaua Soledad, scărpânându-şi păduchii pe cheltuiala mea…

Ambii se priviră liniştit drept în ochi.

— Nu par să-şi dea seama că genul acesta de lucruri poate fi făcut să lucreze în ambele sensuri.

Cel mai tânăr încuviinţă din cap. Se îndepărtară împreună, spre a ieşi din raza auditivă a chelnerilor.

— Cizmarii mei au făcut grevă de patru ori în şapte luni, zise tânărul. Vorbesc aproape de faţă cu mine despre preluarea fabricii. În ziua când vor încerca aşa ceva, îţi promit că incendiul va mistui din temelii întreaga întreprindere. Totul este asigurat pe o sumă frumoasă.

— De ce mai aşteptăm? întrebă cei mai în vârstă’ şi o violenţă mocnită exploriă brusc, în tonul lui rezervat. De ce n-am făcut rost de cincizeci de mitraliere, ieri seară, să deschidem focul asupra manifestaţiei lor festive? Deocamdată n-au în mâna l-tr armata. De ce n-am trimis după trupe? Cincizeci de mitraliere, zic? De ce nu cinci mii? De ce nu un vagon încărcat cu grenade de mână? Ce se întâmplă cu noi? Nu cumva ne pierdem minţile?

Cel mai tânăr privi cu încordare drept înainte, ca şi cum în mintea lui s-ar fi desfăşurat vreun spectacol captivant.

— Abia a început, zise el, cu un zâmbet politicos. Lasă lucrurile să meargă ceva mai departe, până ce vor ajunge într-o fază când merită să acţionăm. Nu fii îngrijorat, îi zdrobim noi, îi facem zob. Nu vor câştiga niciodată lupta. Sunt nişte biete vite, în aşa hal de mărginiţi, încât nici macar nu ştiu că nu fac altceva decât să lupte pentru a-şi

schimba stăpânii... Ei bine, pentru încă o bucată de vreme, am de gând să fiu eu stăpânul.

— Nu şi dacă ne mulţumim să stăm cu braţele încrucişate şi-i lăsăm să-şi reverse puhoiul peste noi, zise cel mai vârstnic.

— Nu vor câştiga niciodată, răspunse cel mai tânăr.

Se îndepărtară.

Cei lăsaţi în urmă începură să se împrăştie încet, pierind de pe terasă, lăsându-şi ziarele pe mese. Remarcară cu dezgust că străzile începeau iarăşi să mişune de ultimul val de oameni sosiţi în oraş pentru a se îmbarca pe vasul următor, păsări trecătoare picate Dumnezeu ştie de unde, meliţând în limbile lor bolovănoase. Până şi spaniola vorbită de ei nu era spaniola din Mexic. Cât despre femeile aflate în rândurile lor, cu excepţia catifelatei frumuseţi ocazionale a vreunei autentice fete mexicane, erau totdeauna aceleaşi, indiferent de naţionalitatea lor bizară: nişte sperietori de ciori între după vârste, sulemenite, prea grase sau prea slabe, şi nişte tinere vietăţi cu piept plat şi glas zgomotos, cu părul tuns scurt, păşind băieţoase în pantofi cu toc jos, purtând fuste atât de scurte încât dezvăluiau privirii picioarele hărăzite să nu fie văzute de alt ochi decât cel al Domnului. Dacă se nimereau unele excepţii la aceste reguli erau pur şi simplu ignorate: toţi străinii, ca naţiune, erau odioşi şi absurzi. Oamenii din Veracruz nu se mai săturau să se distreze ridiculizând înfaţişarea străinelor, îmbrăcămintea lor, glasurile, neînfrânatelor lor purtări lipsite de feminitate – mai cu seamă ale americancelor. Câte o dată soseau şi plecau cu vapoarele acelea persoane bogate şi însemnate, dar fiind bogate şi însemnate, abia dacă se arătau la faţă altfel decât în automobile circulând cu mare viteză, sau aflându-se în vreo seniorială pauză în mijlocul mormanului lor de bagaje scumpe, pe peron sau pe chei. Aspectul lor fizic tot nu conta prea mult, oricum. Erau ridiculizate pe alte temeiuri, mai înalte.

Ei – fiind cu toţii inconştienţi şi plini de dezinvoltură, cum păreau, inspectând cu privirea o lume făcută pentru ei şi

dând ordine oricui le cădea sub ochi, fără ca personal să mişte măcar un deget – ei purtau întipărit pe frunte semnul pieirii, aşa le spuneau liderii sindicali ciracilor lor, şi puteau fi de pe acum priviţi cu un dram de curiozitate, ca o rasă sortită dispariţiei. Privitorii hotărâră că noua gloată de pasageri era obişnuită – nu arătau a fi nici mai buni, nici mai răi decât alţii, dar totdeauna se găseau câteva amuzante variaţiuni pe aceeaşi temă.

Funcţionarul hotelului scoase nasul afară să prindă o frântură din lumina zilei, iar chelnerii, în sacourile lor albe pătate şi mototolite, începură să mături cu şervetele praful şi firimiturile de pe feţele de mese, pregătindu-se pentru dejun. Observară cu dispreţ că totul cotidian de călători se târa iarăşi în interiorul hotelului, căutând odihnă, după ce toată dimineaţa roiseră în lungul şi în latul oraşului.

Hotărât lucru, călătorii nu arătau grozav. Coborâseră cu chiu cu vai din trenul care îi adusese din interiorul ţării, înţepeniţi de încercarea de a dormi complet îmbrăcaţi, pe locurile lor, cu minţile rănite de recenta smulgere a rădăcinilor vieţii lor, cam posomoriţi din pricina vreunui misterios sentiment al eşecului, a despărţirii forţate, a lipsei căminului, indiferent cât de temporară era. Spălaţi cum dăduse Dumnezeu, neîngrijiţi şi prăfuiţi, cu un vag aer distrat în ochii lor împresuraţi de cearcănele vinete, săpate de oboseală şi nelinişte, fiecare ducea cu el hârtii semnate, ştampilate, ca dovadă că se născuse într-un anumit loc şi timp, şi poseda un nume, un reazem de vreun fel pe lumea aceasta, avea în vedere o călătorie, din motive întemeiate şi bine chibzuite, şi bunuri personale care meritau o privire din partea vameşilor, la frontiere.

Fiecare spera că actele acelea ar putea stabili pentru el măcar o momentană imunitate faţă de hazardurile aventurii întreprinse şi primul gând al fiecăruia era că el unul trebuia să plece de îndată, înainte de a sosi restul mulţimii, şi să-şi rezolve mai întâi preţioasele lui treburi personale prin diferitele birouri, consulate, departamente care se ocupau de cutare şi cutare problemă. Totul începea să semene nu

cu un voiaj, cât cu o cursă de obstacole.

Din acest punct de vedere erau toţi de o seamă şi împărtăşeau o speranţă comună. Trăiau, individual şi în masă, pentru unicul ţel de a se urca chiar în ziua aceea la bordul unui vas german ancorat în docuri. Venise din America de Sud, ocolind tot continentul şi se îndrepta spre Bremerhaven. Zvonuri alarmante goniseră în întâmpinarea călătorilor încă înainte de a fi părăsit MexicoCity. Da la un capăt la celălalt al coastei bântuiau uragane serioase. O revoluţie sau o grevă generală – timpul trebuia să decidă ce anume – se desfăşura, cu viteză maximă, chiar în oraşul Veracruz. O uşoară epidemie de vărsat izbucnise în mai multe localităţi de pe coastă. La auzul acelei veşti, călătorii se repeziseră buluc să fie vaccinaţi şi toţi, fără excepţie, aveau febră şi o mică cicatrice cu crustă, supurând deasupra genunchiului sau cotului. Se mai spusese că vasul german s-ar putea să întârzie ieşirea în larg, deoarece pierduse vremea împotmolindu-se trei zile într-un banc de nisip, în faţa portului Tampico. Dar ultima informaţie care circula era că nava se afla în port şi avea să plece la timp.

Se părea că urmau să călătorească pe riscul lor, într-o măsură mai mare decât în mod obişnuit, şi prezenţa lor în Veracruz arăta că necesitatea şi nu capriciile unui voiaj de plăcere îi mâna să îşi ducă la îndeplinire intenţiile, înfruntând asemenea condiţii descurajante. În mod evident, condiţia economică a tuturor varia de la o modestă bună stare până la o stânjenitoare sărăcie, dar fiecare suferea de lipsa unor mijloace suficiente, pe treapta lui socială. Sărăcia lor se putea deduce numaidecât, datorită neliniştii comune provocate de preţuri, după modul grijuliu în care îşi deschideau portofelele şi poşetele, după numărarea minuţioasă a restului primit, cu degete precise şi frunţi încreţite, după tresărirea de spaimă a câte unui om care îşi vâra mâna în buzunarul de la piept şi se temea, pentru o clipă răvăşitoare, că i s-au topit banii.

Toţi aveau convingerea că se îndreaptă spre un loc care, dintr-un anumit motiv, era mai de dorit decât locul pe care

îl părăseau, dar că era necesar să facă schimbarea cu cea mai redusă întârziere şi cheltuială posibilă. Întârzierea şi cheltuiala fuseseră porţia comună ce le-o rezervaseră mâinile unei oşti de oameni a căror profesie era să alerge după bacşiş, încasatori de onorarii, funcţionari consulari pe jumătate adormiţi şi reprezentanţi oficiali plictisiţi ai biroului Emigrării, cărora nu le păsa câtuşi de puţin dacă pasagerii ajungeau pe vasul dorit sau picau morţi dinaintea lor. Vedeau prea multe exemplare de aceeaşi speţă, în fiecare zi, din zori şi până-n seară, emanând acea sâcâitoare miazmă de griji financiare şi domestice care se ridica asemenea unui abur din hainele lor cu aer respectabil. Pe reprezentanţii oficiali îi durea în cot de soai'ta acelei speţe. Aveau şi-aşa destule necazuri personale.

Aproape douăzeci şi patru de ore în şir, călătorii anonimi, fără chip, cu omenia din ei gata să secătuiască, cu suferinţele lor separate, cu amintirile, intenţiile şi voinţele lor individuale dejucate, stând zăvorite în eul lor lăuntric, alergau cu îndărătnicie fiindcă în oraş era o grevă a şoferilor de taxi), transpirând, disperând înfometaţi (mai era şi o grevă a brutarilor şi alta a vânzătorilor de gheaţă), de la hotel până la biroul Emigrării, la Vamă, la Consulat, la cheiul unde ex*a ancorată nava şi încă o dată la gară, irosindu-se într-o serie finală de încercări de a îmbina muchiile tocite ale vieţilor şi bunurilor lor. Fiecare se trezise că bagajul îi este rechiziţionat la gai'ă de un hamal care pe loc îl lua în primire în mod tiranic, aşternându-i dinainte întunecatele legi unilaterale impuse de situaţie. Apoi indivizii aceia se volatilizau cu toţii în aerul străveziu, cu avexea lor, şi unde oare pieriseră? Când aveau să se mai întoarcă? Fiecare călător începea să simtă lipsa periuţei sale de dinţi, a cămăşilor curate, a bluzelor, a batistelor; alergau cu aviditate toată ziua, nerăcoriţi nici măcar de apa curată.

Aşa se foiau călătorii, întâlnindu-se la nesfirşit în toate locurile inconfortabile unde le era ursit să se afle,

împărtăşind aceleaşi mizerii; un zăduf api’oape insuportabil, o lumină solară dui’ă, incandescentă, răzbunătoare; hrana execrabilă, mizeră, întrecând orice închipuii’e, era zvârlită în silă sub feţele lor tx’ase de către nişte chelneri insolenţi. Toţi dădusex-ă deopai’te, măcar o dată, o farfurie umplută cu un soi de substanţă unsuroasă în care înota o muscă sau un gândac; şi plătiseră fără a se plânge, ba încă îi şi dăduseră bacşiş chelnerului – pentru că în aer plutea însuşi mirosul de violenţă – în acelaşi timp buimaci şi stupefiaţi. Oricine putea fi ucis cu uşurinţă, pentru un cuvint sau un gest insignifiant, şi ar fi fost un sfârşit stupid. Toţi se puseseră la regim de cafea neagră, bere călduţă, limonadă sintetică vândută în sticle capsate, biscuiţi săraţi umezi puşi în cutii de tinichea, lapte de cocos băut direct din coaja nucii. Hamalii lor se întorceau la ore neaşteptate ca să-i hărţuiască, dându-le sfaturi eronate şi pretinzând alte bacşişuri pentru a-şi îndrepta propriile lor greşeli. Necontenita şi sordida presiune exercitată asupra pungilor şi nervilor lor continua ca un coşmar, fără a aduce niciun progres vizibil în treburile\lor presante. Femeile se lăsau pradă unor crize de lacrimi, bărbaţii unor izbucniri de furie, ceea ce nu-i ducea la nimic; şi cu toţii aveau pleoape înroşite şi picioare tare umflate.

Aceste pătimiri comune nu-i făceau câtuşi de puţin tovarăşi de suferinţă. Dimpotrivă, fiecare se hotăra să-şi păstreze minaria şi izoiarea. După ce se ignorau reciproc în cursul acelor ore stăpânite de înfrigurare, în ochii care se întâlneau fără voie, pentru a douăzecea oară, se strecura o privire de neacceptată, ostilă recunoaştere.

„Vasăzică, iar dau peste tine aici, până azi nu te-am văzut niciodată, în viaţa mea”, spuneau ochii, şi se îndepărtau pâlpâind, coneentrându-se cu încăpăţânare asupra problemelor personale. Călătorii erau pe rând martori la umilinţele celorlalţi, repetau pomelnicul treburilor particulare în auzul tuturor, răspundeau iară şi iară la întrebări sâcâitoare, ca să le mai scrie încă o dată în vreun registru vreun funcţionăraş lipicios. Se opreau în grupuri

mici în faţa aceloraşi privelişti, citeau cu glas tare firme, în cor, puneau întrebări aceloraşi trecători, dar între ei nu se stabilea niciun fel de legătură. Era ca şi cum, privind în perspectivă îndelungatul voiaj care-i aştepta, ar fi ajuns la hotărârea comună că nu poţi fi niciodată destul de circumspect când este vorba de cunoştinţe, întâlnite întâmplător, făcute la voia hazardului.

— Ia te uită, spunea recepţionistul chelnerului cel mai apropiat de el, iarăşi vin *burros I* ai noştri!

Chelnerii, bălăngănindu-şi zdrenţele slinoase, aruncau priviri dispreţuitoare – jntenţionând să fie remarcate – lotului acela absolut disperat de făpturi omeneşti care luau în tăcută stăpânire terasa localului, trântindu-se pe scaune în jurul meselor şi stând acolo în neştire, de parcă ar fi şi naufragiat. Acolo se afla din nou femeia aceea absurd de grasă, cu picioarele ca nişte trunchiuri de copac, cu grăsunul ei de bărbat îmbrăcat într-un costum negru prăfuit şi cu buldogul lor alb şi burtos.

— *No, Sehora* 2, îi spusese recepţionistului cu demnitate, în ziua precedentă, chiar dacă aici suntem doar în Mexic, tot nu permitem accesul câinilor în camerele noastre,

Ridicula femeie îşi sărutase dobitocul pe nasul umed, înainte de a-l înmâna unui *boy* care-l legase în patio-ul bucătăriei, ca să înnopteze acolo. Bebe buldogul trecuse prin această încercare păstrând tăcerea îndoliată a eroicei sale seminţii şi nu purta pică nimănui. Acum stăpânii lui începură pe loc să exploreze adâncurile încăpătorului coş cu alimente pe care-l cărau cu ei pretutindeni.

O tânără femeie înaltă şi subţire – o „fată” cu picioare lungi, frumoase, cu un cap firav, cu părul tuns scurt, unduind pe gâtul ei lung, şi-o fustă verde fluturându-i pleoştită în jurul pulpelor – păşi înăuntru, ţipându-i ceva în germană, ca o păuniţă, însoţitorului său, un omuleţ dolofan, rozaliu şi cu rit de porc. Un bărbat înalt şi deşirat, cu mâini şi picioare neobişnuit de mari, cu păr blond-albicios tuns mărunt ca o perie peste fruntea lui teribil de încruntată, trecu pe lângă hotel umblând razna, ca şi cum n-ar fi

recunoscut locul, se întoarse şi se aşează de unul singur, cufundat iar în transă. Un băieţaş cu trăsături delicate, roşcat, de vreo opt ani, cu pistrui arămii ieşind în relief pe pielea de-o paloare verzuie, pocnea de căldură şi transpira într-un costum de călătorie mexican, croit din piele portocalie. Tatăl lui, german, cu înfăţişare maladivă şi tristă, exasperata lui mamă germană, îl zoreau să meargă înaintea lor. Băieţaşul repeta monoton: „Vreau să plec, mamă, vreau să plec – şi se contorsiona din creştet până-n tălpi.

— Unde să pleci? — întreba mama, cu glas ascuţit. Ce tot vrei? Vorbeşte lămurit. Plecăm în Germania, asta nu-ţi ajunge?

— Vreau să plec, zise băieţaşul, pierdut, apelând la tatăl său. Părinţii schimbară o privire, mama zise:

— Doamne sfinte, îmi plezneşte creierul!

Tatăl îl luă de mână pe băieţaş şi-l zori să se afunde în peştera neagră a coridorului.

— Poftim, ce li se mai năzare turiştilor ăstora, spuse recepţionistul unui chelner, să îmbrace un copil în haine de piele, în plin august, făcând din el o maimuţă!

Mama îşi întoarse capul într-altă parte, la auzul acestor cuvinte, roşi, îşi muşcă buzele, apoi îşi ascunse faţa în palme, liniştită, şi rămase aşa o clipă, într-o nemişcare desăvârşită.

— Vorbind de maimuţe, ce mai zici de asta? întrebă chelnerul, făcând un semn abia perceptibil cu cârpa spre o femeie tânără, o americană îmbrăcată cu pantaloni de bumbac albastru-închis şi o şemizetă de bumbac albastru deschis: un cordon de piele lat şi un fel de fular albastru imprimat, înfăşurat în jurul gâtului, îi completau toaleta pe care şi-o procurase împrumutând fără autorizare ţinuta de lucru a indienilor din oraşele mexicane. Era cu capul descoperit. Părul ei negru, despărţit eu cărare la mijloc şi răsucit într-un coc pe ceafă, ar fi apărut cam demodat la New York, dar era încă foarte potrivit în Mexic. Tânărul care o însoţea purta un decent costum alb de pânză şi o pălărie

de panama obişnuită.

Recepţionistul vorbi cu glas scăzut, dar nu de-ajuns de discret, rostind cea mai ucigătoare insultă pe care o cunoştea:

— Poate e o catârcă – se aventură să afirme. În timp ce se depărta, constată cu o ranchiună satisfăcută că americanii înţelegeau şi spaniola. Tinăra femeie se crispă toată, nasul atrăgător al tânărului se albi şi nările-i zvâcniră, şi cei doi se măsurară ca nişte duşmani.

— Ţi-affi spus eu să pui o fustă aici, zise tânărul. Totdeauna ştii tu mai bine.

— Ssst! zise tânără, cu glas plictisit, aton. Pur şi simplu, taci. Acum nu mai pot să mă schimb, până ce nu ne îmbarcăm pe vas.

Patru fete spaniole drăguţe, cu piele brună şi gât lung, având un aer de impudoare profesională, cu fustele lor negre şleampăte, prea strimte în jurul şoldurilor lor zvelte, cu jupoanele colorate şi plisate întrezărindu-se jerpelite deasupra picioarelor graţioase, cutreieraseră piaţa în sus şi-n jos, în dreapta şi-n stânga, şi pe laturi, pătrunzând pe îngustele străzi laterale, care se întindeau între zidurile joase din mortar alb. Mânjite cu pete şi ciuruite de gloanţe. Dăduseră buzna printr-o sumedenie de prăvălii, se aşezaseră roată pe terasă, mâncând fructe şi aruncând cojile, în timp ce sporovăiala lor rapidă continua, zgomotoasă ca larma unui stol de păsări certăreţe. Erau însoţite de un număr egal de tineri bruni, mlădioşi, cu păr negru mătăsos lipit cu ulei de ţestele lor înguste, cu cingători late încătărămându-le mijlocul tras prin inel; şi o pereche de copii gălbejiţi, precoci, băiat şi fetiţă, gemeni, având vreo şase ani. Erau singurii călători care luaseră parte la serbarea cu artificii urmată de dans dată în seara precedentă. Salutaseră cu urale înălţarea pe firmament a rachetelor, dansaseră între ei în mijlocul mulţimii şi apoi se depărtaseră puţin ca să petreacă după pofta inimii’

dansând iarăşi, *jota, malaguena*[2]*, bolero,* acompaniindu-se cu castanietele. În jurul lor se adunase o mulţime de privitori şi la urmă una din fete făcuse chetă printre ei, ţânându-şi fusta întinsă ca să prindă gologanii aruncaţi şi făcând să-i foşnească lenjeria plisată.

Afacerile acestei trupe necesitaseră un neobişnuit şir de aranjamente. Îşi duceau traiul într-un grup deslânat şi imperfect domesticit, strigând la copii, care nu ascultau de niciunul dintre ei, în mod imparţial, şi erau plezniţi şi târâţi de mână în chip egal de toţi. Împovăraţi cu pachete informe, legate într-o doară, cu ochii scăpărători şi şoldurile unduindu-le în toate direcţiile, deveneau din ce în ce mai flenduroşi, dar moralul lor nu se prăbuşea defel. În cele din urmă, repezindu-se pe terasă, se strânseră ciotcă în jurul unei singure mese, bătând cu pumnul în ea şi strigând la chelner, ţipându-şi comenzile toţi deodată, pe când copiii se alăturau fără teamă vacarmului.

0 femeie zveltă, rezervată, între două vârste, îmbrăcată convenţional cu o rochie din pânză albastru închis, cu o pălărie albastră cu bor lat care-i umbrea părul negru, faţa mică, destul de frumoasă, şi ochii de-un albastru închis, cu privire intensă, se uită la spanioli eu oarecare dezgust, ridicându-şi mâneca scurtă peste braţul drept, uitându-se din nou la locul unde o ciupise o cerşetoare. Pe muşchiul moale al braţului se formase un nod tare, împestriţat deja de pete vinete şi purpurii. Femeia simţea dorinţa să arate cuiva vânătaia aceea dureroasă şi s-i spună cu degajare ca şi cum ar fi vorbit despre altcineva: „Asta e un lucru care cu siguranţă nu se întâmplă cu-adevărat, nu-i aşa? Dar nu avea cui, aşa că netezi la loc pânza boţită a mânecii. În dimineaţa aceea o pornise din hotel după ce făcuse o baie rece şi dăduse pe gât o cantitate serioasă de cafea fierbinte, aşa oribilă cum era, având o dispoziţie ceva mai puţin cumplită după somn, ducându-se să facă altă vizită la Biroul de Emigrări. Cerşetoarea stătea cu spatele lipit de

2 Dansuri din Aragon şi, respectiv, Andaluzia.

perete, cu genunchii ridicaţi până la gură, cufundată într-o puzderie de fuste trenţăroase, mâncând un ardei fierbinte înfăşurat într-o tortilla. Se opi'i din mâncat când o văzu pe americancă, îşi trecu hrana în mâna stângă, se adună de pe jos şi păşi spre prada ei cu fluierele slabe ale picioarelor unduind, cu ochii galbeni pironiţi că o armă, în obrazul ei tăbăcit de intemperii.

„Dă-mi de-ndată o milostenie, în numele Domnului", grăi amenințător femeia, râcâind cu degetele cotul străinei, care-şi amintea şi acum plăcutul, limpedele fior de mânie îndreptăţită cu care-i răspunsese, în spaniola cea mai curată de care era capabilă, că, negreşit, nici nu-i trecea prin cap aşa ceva. Atunci cerşetoarea, cu un gest aprig de uliu care se abate, îşi săgetase ghearele lungi şi tari, apucase o cută de carne de lângă umăr şi răsucise, răsucise cu năduf, cu unghiile-i muşcând în piele, şi fugise iute ca fulgerul, lipăind pe pavaj cu picioarele sale desculţe. Ce mai, fusese ca un vis urât. Fireşte, asemenea lucruri nu se pot întâmpla, îşi spunea femeia în rochie albastră – sau, cel puţin, nu mie. Se cufundă în gânduri, deprimată, îşi şterse faţa cu batista şi se uită la ceas.

Germanul grăsun, în haina neagră prăfuită şi soţia lui grasă îşi rezimau capetele şi purtau o conversaţie tainică, încuviinţându-se din cap. Pe urmă traversară piaţa, cu coşul de provizii şi câinele lor, şi se aşezară la capătul băncii din faţa indianului cel nemişcat. Mâncară în tăcere, dând la o parte hârtia albă cerată de pe nişte uriaşe sandvişuri albe, bând pe rând din păhărelul unui termos încăpător. Câinele alb şi dolofan stătea la picioarele lor, îndreptându-şi în sus botul căscat cu încredere, deschizându-l şi închizându-l cu un *pleosc* ca să înghită bucăţile date de stăpâni. Mâncau şi tot mâncau, solid, grav, cu demnitate, pe când micul indian care şedea lângă ei nu dădea niciun semn de viaţă; stomacul lui scobit abia dacă se mişca, în ritmul respiraţiei uşoare. Soţia înfăşură la loc, cu degete de gospodină, ce mai rămăsese din mâncarsa consumată şi lăsă pachetelul pe bancă lângă indian. Acesta aruncă o singură privire

rapidă asupra lui şi îşi întoarse iar capul.

Perechea germană, cu câinele şi coşul lor, se întoarse la masă şi ceru o sticlă de bere cu două pahare. Cerşetorul estropiat se ridică de sub copacul unde zăcea, adulmecă şi se târî către mirosul de mâncare. Ridicându-tse niţel, cuprinse bocceaua cu cioturile lui acoperite cu piele şi o trase jos. Rezemându-se de bancă, se chinci peste restul de hrană şi mâncă stând pe pământ, clefăind şi înfulecând. Indianul stătea neclintit, privind în depărtare.

Fata în pantaloni albaştri întinse mâna, îl bătu uşor pe cap cu palma pe buldogul alb şi-l mângâie.

— E un câine blând, îi spuse stăpânei animalului, şi aceasta îi răspunse blajin, dar vag, fără ca ochii ei să întâlnească privirea străinei.

— A, bietul meu Bebe e aşa de cuminte – vorbea o engleză aproape fără accent – şi atât de răbdător, dar mă tem doar că uneori poate să creadă că e pedepsit, cu tot balamucul ăsta.

Turnă un pic de bere pe batistă şi şterse cu tandreţe faţa mare a câinelui, şi aproape cu aceeaşi tandreţe o ignoră pe fata aceea americană, indecent îmbrăcată, indecent şi respingător.

Femeia tunsă scurt, în rochie verde, îi făcu pe toţi să tresară, sărind de pe scaun ţipând în germană:

— Vai, ia uitaţi-vă ce se întâmplă! Vai, dar ce-i fac?

Braţele sale lungi se vânturară şi arătară spre copacul cel mare din piaţă.

Vreo cinci-şase indieni mici de stat străbătură piaţa, trepădând, ieşind din umbra bisericii. Purtau la subsuoară puşti de calibru redus şi înaintau cu paşi mărunţi, uşori, tară grabă, spre indianul care stătea pe bancă. Acesta îi privea cum se apropie fără a-şi modifica deloc expresia. Feţele lor nu trădau severitate, erau impersonale, secrete. Se opriră în faţa lui, îl înconjurară. Fără a schimba un cuvânt sau o privire, fără o pauză, omul se ridică şi se îndepărtă în mijlocul celorlalţi, toţi fără a face un zgomot cu sandalele lor ferfeniţate şi indispensabilii de bumbac albi,

fâlfâindu-le în jurul gleznelor.

Călătorii urmăreau scena cu apatie, ca şi cum şi-ar fi cruţat o curiozitate care n-avea să fie niciodată satisfăcută. Pe lângă aceasta, ceea ce i se întâmpla oricui în locul acela, da, până şi lor înşişi, nu-i privea de fel.

— Nu-ţi bate capul, i se adresă bărbatul cu rit de porc fetei înveşmântâte în verde, aşa ceva nu-i nimic neobişnuit aici. Până la urmă, n-au de gând decât să-l împuşte! Se prea poate să fi furat o mână de *chili*! I Sau s-ar putea să fie o mică răfuială de politică sătească.

Remarca aceasta îl stârni pe bărbatul blond şi scofâlcit, cu mâini şi picioare uriaşe. Îşi destinse corpul lung, îşi descrucişă picioarele şi îşi aţinti privirea mohorâtă asupra dolofanului.

— Da, rosti el în germană, cu accent străin, cu glasul său bubuitor rostogolind silabele, se prea poate să fie la mijloc politică. Aici nu există altceva. Politică şi greve şi bombe. Uitaţi-vă cum au trebuit să bombardeze până şi consulatul suedez. Chiar de-ar fi la mijloc un accident, cum zic ei – o minciună! De ce tocmai consulatul suedez, pot să întreb?

Omul cu rit de porc se făcu foc şi pară şi răspunse, cu glas zgomotos, vulgar:

— De ce nu şi consulatul suedez, ca să mai facă o variaţie? De ce să nu aibă şi alt popor, câteodată, un mic necaz? De ce trebuie să sufere totdeauna germanii, în blestematele astea de ţări străine?

Lunganul osos ignoră întrebarea. Se înfundă iar în scaun, cu genele lui alburii închise peste ochii pali, sorbi cu paiul citronada pusă dinaintea lui, într-un şuvoi continuu. Germanii din jurul lor se foiră stingheriţi, cu trăsăturile împietrite de dezaprobare. În mod neoportun, involuntar, feţele lor spuneau jenate: „Iată genul de german care ne face tuturor o reputaţie proastă, prin străinătăţuri”. Omuleţul era roşu şi umflat la faţă; părea că îl întăritä vreo profundă nedreptate suferită personal. Urmă o lungă, fierbinte şi asudată tăcere pălită de soare; apoi mişcare, împingerea scaunelor, strângerea pachetelor, o lentă

lunecare către împrăştiere. Vasul urma să iasă în larg la ora patru, era timpul să plece.

Dr. Schumann străbătu puntea cu pasul ordonat al unui vechi militar de carieră şi rămase drept lângă balustradă. Relaxat fără a se moleşi, cu mâinile atârnând în lături, privind cum se târşea procesiunea călătorilor care urcau pasarela. Avea un frumos nas acvilin, un cap serios, frumos modelat şi două cicatrice zig-zagate, negre, urmele duelurilor, rămase pe obrazul stâng. Una din de era „o frumuseţe11, cum o numesc germanii – despicătura vrednică de invidie, de la ureche până la gură, plasată perfect, încât, cândva, pesemne că îi desgolise dintâi. Vindecată de atâţia ani, cicatricea mai avea şi acum o suprafaţă noduroasă, o cusătură lată. Doctorul Schumann o purta bine, la fel cum îşi purta şi vârstă de şaizeci de ani. Amândouă îi stăteau bine. Ochii lui, căprui deschis, îndreptaţi calm spre un anumit punct pe unde oamenii se apropiau şi treceau nu trădau speculaţie sau curiozitate, dar îi însufleţea o abstractă bunătate şi chiar duioşie. Părea amabil, bine crescut şi înzestrat cu o desăvârşită stăpânire de sine, cum stătea aşa profilat pe fundalul unui grup de ofiţeri ai vasului, cu păr deschis la culoare, foarte tineri, având statura mai degrabă sub medie, îmbrăcaţi în alb, şi al echipajului alcătuit din marinari masivi, solizi, cu chipuri tâmpe, fiecare având faţa inexpresivă şi purtările absorbite ale unor subalterni temeinic disciplinaţi.

Pasagerii, ieşind din mucegăiala pavilioanelor vămii, clipind din ochi, când dădeau de lumina orbitoare a soarelui arătau cu toţii asemenea unor infirmi care se târăsc pentru ultima oară pe picioare proprii, eşuând într-un spital. Doctorul Schumann observă una dintre cele mai miniaturale siluete de cocoşat pe care le văzuse vreodată, un pitic care, privit de sus, dădea impresia că are picioare ataşate de omoplaţi, cu pieptul povârnit, oscilind deasupra cavităţii pelviene în legănare, iar capul – cu lunga, uscata şi răbdătoarea lui faţă suferindă – rezemat de gheb. Imediat în spatele său un flăcău înalt, cu păr auriu sclipitor şi o gură

bosumflată, împingea şi zmucea un cărucior uşor, în care zăcea un muribund scund, trist, cu barbete negre rărite şi împestriţate de fire sure, cu mâinile atârnându-i moi pe pledul cafeniu pus peste genunchi, cu ochii închişi. Capul lui se balansa încetişor în ritmul căruciorului, dar altminteri nu dădea niciun semn de viaţă.

O tânără mexicană, domolită şi abătută de recenta ei maternitate, îmbrăcată în eleganta şi perpetua ţinută de ioliu a castei sale, urcă încet, sprijinindu-se de braţul ioicii indiene care purta la piept copilul, cu lunga lui rochiţă brodată revărsată peste braţ, aproape până la pământ. Indiana avea în urechi inele cu pietre scânteietoare, iar sub fusta ei „Pueblo”, întinsă roată, împodobită cu o broderie fantezistă, – micile sale picioare desculţe înaintau şi se retrăgeau cu modestie. Urma o pereche indescriptibilă, părinţii incolori ai fetei zdravene care păşea între ei, mai înaltă şi mai voluminoasă decât amindoi, tustrei rotindu-şi în jur privirile, cu feţe opace, confuze. Doi preoţi mexicani, foarte asemănători prin ochii lor mohorâţi şi maxilarele negre-albăstrii, ocoliră cu sprinteneală lenta procesiune şi ajunseră în fruntea şirului. „O să aducă ghinion călătoriei”, spuse unul din ofiţeri altuia şi amândoi îşi îndepărtară discret privirile.

„Oricum, nu e un semn la fel de rău ca nişte maici, spuse cel de-al doilea, e nevoie de maici ca să se scufunde un vas.”

3 – Corabia nebunilor

Cele patru fete spaniole, drăguţe şi şleampăte, cu pletele negre răvăşite peste urechi, purtând pantofi negri cu talpă subţire, prea ascuţiţi la vârfuri şi cu tocurile lor înalte prea tocite, îşi luau adio cu dezinvoltură, împărţind sărutări în dreapta şi în stânga, la vreo cinci-şase juni din localitate, care le aduseseră flori şi coşuri cu fructe. Apoi propriul lor stoc de patru tineri cu talie de viespe li se alăturaseră şi o porniră agale în sus, fetele aruncând priviri speculative, cântărind şirul de ofiţeraşi blonzi. Gemenii, mânjiţi pe faţă, ronţăind pe furiş dulciuri din mototolite pungi de hârtie, îi

urmau cu aer detaşat. Un tot asortat de americani, neavând aproape nicio trăsătură distinctivă pe care s-o poată remarca doctorul Schumann, afară de faptul evident că nu puteau fi altceva decât americani, apărură după ei. Erau în general mai zvelţi şi cu osatură mai uşoară decât germanii, dar nu atât de graţioşi ca spaniolii şi mexicanii. Nu fu în stare nici să stabilească din ce clasă socială fac parte, cum izbutea cu ceilalţi; aveau cu toţii feţe ciudat de încordate, preocupate, totuşi expresiile lor nu le dezvăluiau aproape nimic din caracter. O femeie între două vârste, drăguţă, purtând o rochie albastru-închis, părea foarte respectabilă, dar o vânătaie mare, neregulată, aflată pe braţul ei – mai mult ca sigur, rezultatul unei ciupituri amoroase – mai jos de mâneca scurtă, îi dădea un aer cam dezmăţat cu totul nepotrivit.

Fata în pantaloni albaştri avea ochi frumoşi, dar ţinuta ei cutezătoare, uşuratecă îi altera farmecul în ochii doctorului Schumann, părerea lui fiind că modestia rămâne trăsătura cea mai frumoasă cu care poate fi înzestrată o fată tânără. Tânărul de lângă ea prezenta un profil de încăpăţânat, cu un nas roman, ca un cal nărăvaş, dar cu sânge rece. Ochii lui albaştri erau rezervaţi, secretoşi. Un individ tânăr, înalt, brun, pe care doctorul Schumann îşi aminti că-l îmbarcaseră în vreun port din Texas, coborâse pe ţărm şi acum se întorcea. Întinse pasul, ţinând urma fetelor spaniole, măsurându-le cu o expresie care ar putea fi descrisă doar drept ocheadă pofticioasă. Mulţimea pasagerilor se mai trudea să urce, când Herr Schumann îşi pierdu interesul şi se îndepărtă, ofiţerii se împrăştiară şi muncitorii portuari care încărcaseră vasul fără a se zori porniră să strige şi să alerge de colo până colo. Mai rămâneau bagaje de adus, copii şi adulţi de urcat pe bord, iar cei care se aflau pe punte rătăceau buimaci, cu aerul unor persoane care au abandonat pe ţărm ceva de mare însemnătate, deşi nu le vine în gând ce anume. În grupuri răzleţe, mute, nelegate între de, se întorceau pe chei şi stăteau aiurea, privind cum docherii trag de funiile

macaralelor încărcătoare.

Baloturi şi boccele informe, saltele şi droturi prost împachetate, sofale şi sobe de bucătărie ieftine, piane puse în lăzi uşoare şi cufere vechi de piele erau legănate în braţul macaralei, laolaltă cu o încărcătură de ţigle din provincia Pueblo şi câteva mii de bare de argint, cu destinaţia Anglia. O tonă de *chiele* brută; baloturi de cânepă şi zahăr pentru Europa. Nava nu era deloc unul din acele cargouri specializate în transport de mărfuri rare, cu atât mai puţin un elegant vas de plăcere care venea de la New York, strălucind tot de vopsea proaspătă şi decoraţii interioare, aducând stoluri de prosperi turişti sclivisiţi, cu buzunarele doldora de bănet. Nu, *Vera* era o navă mixtă, având şi încărcătură şi turişti, foarte statornică şi cu fundul lat, potrivit cu genul ei, colindând an de an dintr-un port îndepărtat ântr-altul, cinstită, demnă de încredere şi cazanieră ca şi o gospodină germană.

Pasagerii îşi examinau nava cu interesul şi strania mijire de afecţiune pe care o poate inspira până şi cea mai slută navă, simţind că treburile lor erau acum încredinţate, în sfârşit, reazemului şi cabinelor sale. Începură să se întoarcă spre pasarelă: fata în verde care ţipase, perechea grăsună cu buldogul, o germană mică şi rotofeie, în negru, cu cozi castanii netede şi un colan de aur greu la gât, şi un evreu german, scund, cu aer ingrijorat, cărând o valiză grea, plină cu mostre.

în ceasul al doisprezecelea, un alai nupţial apăru la capătul pasarelei, prins încă în vârtejul serbării, Femeile etalau o profunziune de pălării de dantelă şi rochii diafane, în culori gingaşe, bărbaţii aveau haine de pânză albe imaculate şi garoafe roşii la butoniere. Era o petrecere nupţială mexicană, cu câteva americance printre domnişoarele de onoare. Mireasa şi mirele erau tineri şi frumoşi, cu toate că pentru moment erau secătuiţi de-a binelea şi feţele lor erau istovite de lunga încercare îndurată şi care nici măcar nu ajunsese la capăt. Mama mirelui rămăsese spânzurată de gâtul fiului, plângând

âncetişor şi din tot sufletul, sărutându-l pe obraz şi m'urmurând ca o turturea îndoliată: „O, bucurie a vieţii mele, băieţelul inimii mele, poate fi oare adevărat că te-am pierdut!"

în timp ce tatăl o sprijinea, ea-şi îmbrăţişa fiul, mirele o săruta şi îi dezmierda obrajii pudraţi şi rujaţi din gros şi murmura cu conştiinciozitate: „Nu, nu, scumpa, dulcea mea măicuţă, peste trei luni ne vom întoarce."

Mama mirelui rămase pierită la auzul acestor vorbe, gemu de parcă fiul i-ar fi dat o lovitură mortală şi, scuturată de suspine, căzu îndărăt în braţele soţului ei.

Mireasa, în costumul ei nupţial de călătorie, înconjurată de domnişoarele de onoare, stătea între părinţii ei, fiecare ţinând-o de câte o mână, şi cele trei feţe erau calme, grave şi foarte asemănătoare. Aşteptau răbdători şi cu o urmă de severitate în expresia lor, ca şi cum ar fi fost vorba să sfârşească odată vreo ceremonie obositoare, dar indispensabilă; în cele din urmă domnişoarele de onoare, rechemate la sentimentul datoriei, scoaseră fiecare – eu oarecare sfială – câte un soi de coşuleţ fantezist plin cu orez şi începură să împroaşte, prin jur cu toatele, cu zâmbete fixate doar pe buzele lor, cu priviri nervoase şi pânditoare, deoarece simţeau că momentul de veselie în povestea aceea părea să cam fă trecut. Până la urmă mireasa şi gânerele o porniră cu pas sprinten în sus, pe pasarelă. Aproape imediat aceasta începu să se ridice, iar familiile şi prietenii rămaşi pe chei formau un grup compact, fluturându-şi mâinile. Mireasa şi mirele se întoarseră şi-şi fluturară odată mâna, cu un gest oarecum neînfrânat, spre torturatorii lor, apoi, ţinându-se de mjnă, aproape alergând, străbătură nava până la capătul opus, pe cea mai îndepărtată punte. Ajunseră la balustradă de parcă ar fi fost un refugiu dăruit de pronie şi, rezemaţi unui de altul, stătură aşa, privind spre largul mării.)

Nava mârâia, se legăna şi se balansa, se rostogolea încet, ' pe măsură ce pulsaţia maşinilor creştea, devenind o bătaie statornică. Lătrătoarele şi pufnitoarele remorchere

se apropiau şi o împingeau din laturi şi apăru o fâşie de apă murdară care se lăţea încet, între vas şi balansatele ambarcaţiuni ciocnite între de. Toţi ca unul, într-o mişcare comună, de parcă uscatul pe care-l părăseau le-ar fi fost scump, pasagerii se îmbulziră pe punte, înşiraţi de-a lungul balustradei, privind cu mirare la ţărmul ce se retrăgea, făceau semne de adio şi strigau şi le făceau bezele micilor ciorchine de oameni, cu aer însingurat, rămaşi pe chei, care ţipau şi răspundeau la semnele lor. Toate navele din rada portului coborâră steagul, mica orchestră de pe punte explodă în câteva măsuri din şlagărul: *Adieu, mein kleiner Garde-Offizier, adieu, adieu*[3] – pe urmă muzicanţii îşi strânseră instrumentele şi dispărură, fără a mai arunca vreo privire în urmă, către Veracruz.

Din bar se ivi un mexican de o obezitate supraomenească, purtând o cămaşă cireşie de bumbac şi dangarezi căzuţi pe vine, gesticulând cu o imensă cană de bere. Păşi până la balustradă, îşi croi cu coatele drum printre corpurile care-i făceau loc şi începu să mugească cu glas de taur un cântec: *Adios, Mexico, mi tierra adorada*![4] tuna el, fără pic de melodie, şi faţa lui umflată se făcuse mai roşie decât cămaşa, vinele groase, purpurii ieşeau în relief pe gâtul mare şi transpirat, fruntea şi pieptul i se încordau. Flutura cana şi se încrunta sever; nasturele de ia guler îi zbură în apă şi îşi desfăcu complet cămaşa să-şi mai uşureze răsuflarea gâfâită. *Adios, adios por siempre!* răcnea cu foc, şi pe deasupra undelor lucind ca uleiul răzbătea stins ecoul unui mic cor: *Adios, adios!* Din însuşi centrul navei se înălţă un vast şi adânc muget surd, ca răspunsul unei foce melancolice. Unul din tinerii ofiţeri trecu cu pas liniştit în spatele grăsunului şi spuse cu glas scăzut, într-o spaniolă împleticită, cu faţa lui de şcolar foarte fermă:

— Vă rog să vă duceţi jos, unde vă este locul. Nu vedeţi

3 *Adio, micul meu ofiţer de gardă, adio, adio!* (Lansat de Li-$_1$ lian Harvey.) In germană în textul original.

4 *„Adio, Mexic, ţara mea adorată“* (în spaniolă în textul original).

că vasul a pornit în larg? Pasagerii de clasa a treia nu au voie să stea pe punţile superioare.

Omul cu glas de taur se roti şi-l privi o clipă ca orbetele pe flăcăiandru. Fără a-i răspunde, îşi dădu capul pe spate şi sorbi până la fund berea apoi, cu o arcuire largă a braţului, aruncă peste bord halba.

— Când am să poftesc, urlă el în aer, dar se urni din loc pe dată, spumegând îndârjit.

Tânărul ofiţer se depărtă de parcă nici nu l-ar fi văzut sau auzit pe grăsun. Una dintre spanioloaice, aflată chiar în drumul lui, îi aruncă un zâmbet provocător, sticlindu-şi dintâi şi ochii. Tânărul îi răspunse cu o privire blândă şi, roşind uşor, se dădu la o parte s-o lase să treacă. Un inel de logodnă simplu, din aur roşcat, scânteia pe mâna lui stângă, mâna pe care o ridicase aproape instinctiv, ca şi cum ar fi vrut să-i respingă atacul.

Pasagerii, cercetând locurile unde erau cazaţi, încăperi îmbâcsite şi lipsite de aer, cu demodatele lor şiruri duble de cuşete şi o canapea îngustă şi tare lipită de peretele opus, pentru un al treilea venit ghinionist, citeau numele scrise pe tăbliţele uşilor – marea majoritate nume germane – măsurau cu suspiciune şi cu rapid dezgust bagaj de străine îngrămădite lângă ale lor în cabinele repartizate şi fiecare descoperea iarăşi ceva ce considerase pierdut pentru o bucată de vreme, deşi n-ar fi putut preciza ce anume: identitatea lui. Încet-încet, reapărea, uzată de călătorie, pe jumătate demoralizată, dar încă respirând, din vreun obiect aflat în bagaje sau din vreun bun familiar în care cândva investise orgoliul lui de proprietar şi care, văzut din nou în ambianţa aceea stranie, poate neprietenoasă, îşi asigura posesorul că nu fusese totdeauna un străin hărţuit, un număr, un nume necunoscut şi o caricatură pe un paşaport. Alinaţi de redobândirea propriei lor stime, pasagerii se priveau în oglinzi, răsărindu-le în ochi o undă de recunoaştere, se spălau pe feţe şi îşi pieptănau părul, îşi potriveau ţinuta şi colindau iar pe-afară, să stabilească unde sunt Toaletele pentru Doamne (sau Domni), barul şi

fumoarul, coaforul şi frizerul; băile, foarte puţine. Majoritatea pasagerilor trăgeau concluzia că, ţinând seama de preţul biletelor, vasul era mai prost decât s-ar fi cuvenit – de fapt alcătuia o reşedinţă mai degrabă sărăcăcioasă, ponosită.

De jur-împrejurul punţii stevarzii desfăşurau şezlongurile, legându-le de baza din lungul peretelui, vârând cărţi de vizită în micile rame de metal de pe rezemători. Fata înaltă, în rochie verde, îşi găsi aproape imediat şezlongul personal şi se tolăni alene în el. Bărbatul cu oase mari şi frunte încruntată, care se arătase supărat de bomba din curtea consulatului suedez, se şi lungise în şezlongul vecin cu al ei. Ea-şi agită căpşorul în direcţia lui, scoase un râs cotcodăcit şi spuse, cu glas ascuţit:

— De vreme ce o să stăm împreună, pot prea bine să-ţi spun de la început cum mă cheamă. Sunt Frăulein Lizzi Spockenkieker şi locuiesc la Hanovra. Am fost în vizită la Mexico City, împreună cu mătuşa şi unchiul meu, şi vai, cu ce încântare mă aflu pe acest bun vapor german, întorcându-mă iar la Hanovra!

Fără a se mişca, omul cel osos păru că se împuţinează în hainele lui uşoare, care atârnau pe el.

— Arne Hansen, la dispoziţia dv., scumpa mea Frăulein, rosti el, de parcă vorbele i-ar fi fost smulse cu cleştele.

— A, danez! zbieră fata, încântată.

— Suedez, zise el, vizibil înţepat.

— Şi ce deosebire este! ţipă Lizzi pe când lacrimi tainice i se urcau în ochi, şi râse de parcă ar fi durut-o ceva. Hansen îşi descrucişă picioarele lungi, îşi încleştă mâinile pe braţele şezlongului, ca şi când ar fi vrut să se ridice, pe urmă căzu la loc, cuprins de disperare, cu ochii aproape dispăruţi în fruntea încruntată.

— Nu este un vapor bun, zise el ursuz, parcă vorbindu-şi singur.

— Vai, cum poţi spune una ca asta? strigă Lizzi. Este un vapor frumos, frumos... A! iată că vine iar Herr Rieber, uite! şi se întinse cu totul afară din şezlong, zvârlindu-şi ambele

braţe deasupra capului, ca un semnal adresat omuleţului cu rât de porc, care se apropia. Herr Rieber îi răspunse cu galanterie la salut şi ochi-i clipiră poznaş. La vederea ei iuţi pasul, cu pantalonii întinşi ţeapăn peste fesele tari şi rotunde ca nişte mere şi peste burta lui tare şi ridicată. Avea un pas triumfător, călca aidoma unui cocoşel trâmbiţător. Lumina după-amiezii sclipea pe peria de fire blonde a ţestei sale râse, plină de muchii. Purta un1 tienci murdar, cu un ziar împăturit într-unul din buzunare.

Herr Rieber, nedând niciun semn că l-ar mai fi văzul vreodată pe Hansen, preferind să ignore mica scenă petrecută pe terasa din Vera Cruz, se apropie şi cercetă cartea de vizită pusă deasupra capului lui Hansen, apoi vorbi, mai întâi în franceză, apoi în rusă, după aceia în spaniolă şi la urmă în germană, spunând acelaşi lucru în toate limbile:

— Regret că vă deranjez, dar şezlongul acesta e al meu.

Hansen înălţă o sprinceană, încreţi din nas, ca şi cum

Herr Rieber ar fi mirosit urât, sau chiar mai rău. Se întinse cât era de lung şi se ridică, spunând în engleză:

— Sunt suedez! şi se depărtă.

Herr Rieber, rozaliu tot la faţă, cu râtul tremurând, ţipă vitejeşte în urma lui:

— Vasăzică aşa, suedez? Şi asta-i un motiv ca să-mi iei şezlongul? Bine, în treburi de-alde-astea pot fi şi eu suedez.

Lizzi îşi înclină şăgalnic capul spre el şi aproape cântă:

— Dar nu voia să-ţi facă niciun rău. La urma urmei, nu stăteai pe şezlong.

Herr Rieber declară afectuos:

— Întrucât se află alături de al dumitale, vreau să fie oricând liber pentru mine.

Mârâind puţin se relaxă, scoase din buzunarul trenciului exemplarul vechi din *Frankfurter Zeitung* şi se foi agitat, bosumflat. Lizzi spuse:

— Nu-i frumos să începi un voiaj lung certându-te.

Herr Rieber puse ziarul jos, împinse în lături trendul. O mânca din ochi, cu priviri duioase, destrăbălate:

— Nu din pricina şezlongului, şi dumneata ştii asta prea bine, mă cert cu individul ăla mare şi slut, îi spuse. Pe loc Lizzi deveni şi mai parşivă decât el.

— Vai, cine-mi sunteţi voi, bărbaţii, ţipă voioasă, toţi sunteţi la fel!

Se aplecă şi-l pocni de trei ori peste ţeastă, cu un evantai de hârtie închis. Herr Rieber abia aştepta să zburde în voie.

Grozav mai admira şi urmărea fetele înalte şi subţiri, părând, cu picioarele lungi ca nişte foarfeci, asemenea berzelor, sub fustele lor fluturânde, cu tălpi lungi şi înguste la capăt. El îi ciocăni uşurel dosul palmei cu arătătorul, în chip de invitaţie, şi atât de insinuant, încât fata îl plesni mai tare şi mai rapid, cu dintâi sticlindu-i de plăcere, până ce tot creştetul capului căpătă o nuanţă înfloritoare.

— Vai, ce fată păcătoasă! rosti el, ferindu-se în cele din urmă de pedeapsă, dar privind-o tot radios, neînfrânat şi realmente aţâţat. Ea se ridică şi se fandosi de-a lungul punţii. El se rostogoli din şezlog şi ţopăi după ea.

— Hai să luăm cafea cu cozonac! îi strigă înfierbântat. Au şi început să servească în bar. Şi se linse pe buze.

Două tinere cubane, îmbrăcate neglijent, vizibil profesioniste ale amorului, jucaseră cărţi în bar un ceas întreg, înainte ca nava să iasă în larg. Stăteau cu picioarele încrucişate în ciorapii străvezii, rulaţi la capăt, ca să-şi arate genunchii pudraţi. Din gurile lor pline, stacojii, atârnau ţigări mânjite de ruj, fumul se încolăcea spre ochii lor întredeschişi şi genele încărcate cu rimei. Cea mai în vârstă era o frumuseţe care atrăgea atenţia; cea mai junăera mai scundă, mai subţirică, părând că are o sănătate şubredă. Îşi observa partenera cu atenţie şi juca fie care carte de parcă abia ar fi cutezat să câştige. Tânărul texan înalt, cu mers tărăgănat, care se numea William Denny, intră în încăpere şi se aşeză într-un colţ al barului. Privindu-le cu un ochi circumspect de cunoscător. Doamnele îi ignorară prezenţa, cu toate că din când în când se întrerupeau din joc să soarbă din *Pousse-cafe* şi să arunce o privire trufaşă asupra barului de ajuns de înţesat, nicio clipă nu se uitau la Denny,

care simţea că această atitudine înseamnă un afront personal. Ciocăni sec în tejgheaua barului, ca şi cum l-ar fi chemat pe barman, uitându-se mai departe la de, în timp ce pe chipul lui răsărea un mic zâmbet meschin, rece. „Regine de Chili”. Cunoştea genul. Nu degeaba îşi dusese mai toată existenţa în Brownsville, Texas. Nu erau o trufanda pentru el. Ciocăni din nou. Mai zgomotos.

— V-am adus berea, sir, zise barmanul. Mai doriţi ceva?

Doamnele îl măsurară atunci cu privirea, cu ochii lor dispreţuitori aţintiţi asupra-i de parcă ar fi fost un derbedeu beat care face scandal într-un bar. Privirea lui ezită, zâmbetul îi pieri, îşi vârî nasul în halba cu bere, bău, îşi aprinse o ţigară, se aplecă şi-şi examină amănunţit pantofii, scotoci prin buzunare după batistă, care nu se afla acolo şi, în cele din urmă, se dădu bătut şi o tuli la aer liber, ca un om plecat după o treabă urgentă. Totuşi părea că n-avea niciun loc unde să se ducă şi nici prea multe de făcut, decât dacă se. Întorcea în cabină ca să se apuce să despacheteze câteva lucruri. Putea prea bine să încerce să se instaleze pentru tot cursul voiajului.

începea de pe-acum să se simtă epuizat de pe urma eforturilor făcute pentru a-şi menţine identitatea, în mijlocul unor limbi şi ţări străine. Forţat să-şi dovedească propria-i importanţă în fiecare nouă întâlnire, cum se considera, era tare nelămurit cu privire la înfăţişarea pe care se cădea s-o ia acea importanţă. Problema nu se prezenta pentru prima dată, dar devenise nespus de acută de când sosise la Vera Cruz; în orăşelul de frontieră unde tatăl lui era cetăţean cu vază, primar de mulţi ani şi îmbogăţit datorită proprietăţilor sale urbane, păturile sociale de jos constau din mexicani şi negri, adică „ungători” şi cioroi, plus câţiva poleci şi macaronari, dar nu destui ca să-i iei în seamă; şi totdeauna se bazase pur şi simplu pe superioritatea lui nativă, de rasă şi clasă, susţinută de lege şi tradiţie. În Vera Cruz, înconjurat de o rasă litorală negroindo-spaniolă, oameni cu ochi galbeni, bătăioşi, al căror limbaj nu-şi dăduse nicicând osteneala să-l înveţe, deşi îl auzise de când se născuse,

adoptase atitudinea cuvenită omului alb faţă de ei, iar ei îi replicaseră cu o insolenţă făţişă. La început se simţise înclinat spre vederi largi; la urma urmei, era ţara lor, cu murdărie cu tot, şi n-aveau decât să şi-o ţină – intenţiona să-i trateze echitabil, câtă vreme se afla pe meleagul lor. Fusese constrâns să-şi dea seama de greşeală aproape din capul locului; când era politicos cu ei, credeau că se arată protector; când dădea un ordin absolut justificat, îl făceau să înţeleagă că încerca să-i trateze ca pe nişte sclavi; dacă era indiferent şi lăsa lucrurile să meargă de la sine, îl dispreţuiau şi-i jucau tot soiul de renghiuri. Ce mai, naiba să-i ia pe toţi, chiar sunt inferiori – e de-ajuns să te uiţi la ei şi nu-ţi mai trebuie altceva. Şi nu merge să laşi hăţurile din mână măcar o clipă. La Emigrări, îi spusese micului funcţionar, Pancho, la fel cum la el acasă l-ar fi botezat pe un şofer de taxi Mac sau pe un hamal de gară George, în semn de bunăvoinţă. Micul cioroi – cineva îi spusese că toţi mexicanii ăia de pe coastă aveau sânge de cioroi – se înţepenise de parcă ar fi fost călcat pe bătătură; faţa i se făcu purpurie şi ochii i se înroşiră. Îl măsurase lung pe Denny şi îndrugase ceva foarte scurt şi rapid în dialectul lui, pe urmă, într-o engleză corectă, îl rugase pe Denny să fie bun să stea jos câteva minute, până ce vor fi completate hârtiile. Denny, ca un netot, stătuse acolo şiroind de sudoare şi cu muştele bâzâindu-i în obraz, în timp ce funcţionarul se ocupa de un şir întreg de oameni veniţi în urma lui. Încet-încet, îşi dăduse seama că e luat la sigur. Totuşi, păţania aceea îl învăţase ceva. Se ridicase, ’ se dusese în capul rândului şi se îmbrâncise până ajunsese în faţa funcţionarului, rostind apoi foarte lent şi răspicat: „Am să iau hârtiile astea chiar acum”, iar funcţionarul le scosese fulgerător la suprafaţă, le ştampilase şi i le înmânase fără să se uite măcar la Denny. Asta ar fi trebuit să facă de la bun început, şi data viitoare avea să ştie.

Deschizând uşa cabinei sale remarcă trei nume în loc de două. Herr David Scott, indica tăbliţa, Herr Wilhelm Denny şi, surpriză, Herr Karl Glocken. Cercetă cu privirea un decor

înghesuit. Tânărul de statură mijlocie, cu faţa încordată, pe care-l văzuse alergând de colo până colo prin Vera Cruz cu fata aceea ca o stricată în pantaloni albaştri, curăţa lavaboul cu o substanţă care mirosea ca acidul carbonic. Pe cuşeta lui Denny, cea de jos, erau două valize străine şi un sac de voiaj din piele roasă. Pe biletul lui scria cuşeta de jos şi intenţiona s-o revendice; n-avea rost să înceapă prin a se lăsa fraierit. Tânărul îşi înălţă o clipă privirea, apoi spuse:

— Ce mai faci?

— Binişor, zise Denny, făcând un pas în interior. Tânărul continua să spele lavaboul. Aşezat pe un taburet, Herr Glocken scotocea prin conţinutul unei incomode sacoşe de molton. Era făptura omenească cea mai teribil de diformă pe care o văzuse vreodată Denny – poate cu excepţia cerşetorului estropiat întâlnit în piaţa din Vera Cruz. Cum stătea aşa aplecat, corpul lui era atât de apropiat de podea încât braţele sale lungi ar fi putut ajunge mai departe decât picioarele, întinse la maximum. Se ridică, cu un aer de scuză, şi acum avea o înălţime de aproape patru picioare[5] cu faţa lui prelungă şi tristă înfundată într-o cocoaşă înaltă cât capul, şi se retrase în capătul cuşetei de jos neocupat de bagaje.

— Ies de-aici exact într-un minut, zise cu un zâmbet îndurerat. Apoi se relaxă pe marginea saltelei, printre bagaje, părând că leşină. Fără voie, David Scott şi William Denny schimbară priviri complice; era evident că individul acela le căzuse pe cap şi, pentru moment, niciunul nu vedea ce-ar putea face să scape de el.

— Am face mai bine să chemăm stevardul, spuse David Scoot. Herr Glocken deschise ochii şi clătină din cap, fluturându-şi moale o mână lungă.

— Nu, nu, spuse el cu glas pierdut, nu vă deranjaţi. Nu e nimic. Nu fac decât să mă odihnesc puţin.

— Ei, atunci, cu bine, rosti Denny, retrăgându-se. Vin şi eu mai târziu.

---

5 Circa un metru treizeci.

— Stai, dă-mi voie să mut lucrurile astea, interveni David, punând mâna pe valize. Nu încăpeau sub cuşetă. Acolo se şi afla bagajul lui Denny. Debaraua era prea mică pentru de. Le puse până una-alta pe divan.

— N-am dreptul să stau aici, locul meu e în cuşeta de sus, dar cum am s-ajung acolo?

David zise:

— Ia dumneata divanul şi am să iau eu cuşeta de sus.

— Nu ştiu cum am să pot dormi acolo, e atât de îngust, replică Herr Glocken, şi David, măsurând curbura monstruosului corp în raport cu lăţimea culcuşului, văzu cu durere ce însemnau vorbele lui. Îşi feri privirea de ambii colocatari ai cabinei şi spuse:

— Atunci, mai bine să rămâi pe loc, nu crezi? i se adresă lui Denny.

Domni o tăcere, în vreme ce David căuta un pahar în care să-şi ţină periuţele de dinţi.

Cu toate că biletul lui indica limpede cuşeta numărul unu, Denny, cu o cumsecădenie care-l surprinse pe David, îi oferi cuşeta de jos lui Herr Glocken, iar Herr Glocken acceptă, mulţumindu-i cu efuziune.

Herr Glocken adormi aproape numaidecât. Se culcase pe-o parte, cu faţa spre lumină, cu genunchii traşi până la bărbie, aproape de marginea patului, ca să lase loc coloanei vertebrale încovoiate. Părul lui rar şi uscat era înfoiat ca mătaşea porumbului ars de soare, iar faţa-i mare, deformată, învăluită de-o melancolie mortală. Vârfurile pantofilor săi erau răsucite în sus, se vedeau petice pe tălpi.

David observă cum maldărul de mărunţişuri aparţinând lui Denny ocupase deja o mare parte din policioara situată deasupra lavaboului. Denny se grăbise să se spele şi să se pieptene când urcase pe bord şi lăsase o dezordine la fel de mare ca şi la el acasă. „Mănâncă drojdie de bere” – îşi spuse David în sinea lui, şi dezgustul se adăugă profundului sentiment al nedreptăţii suferite. Fusese asigurat de funcţionarul de la agenţia de bilete din Mexico că vor fi doi

pasageri într-o cabină... Fumează pipă şi citeşte literatură care înalţă sufletul/I înlătură de pe canapea o carte plină de ilustraţii, legată în pânză, intitulată: Aspe*cte recreatoare ale activităţii sexuale ca profilaxie mentală, cu* un subtitlu – Călă*uză către Adevărata Fericire în Viaţă.*

„Doamne păzeşte11, comentă David.

Mirosul de dezinfectant nu putea să acopere celelalte izuri fetide, de veşminte omeneşti murdare, duhoarea râncedă a pantofilor lui Herr Glocken, vechiul miros muced al cabinei însăşi.

Nava se legănă puţin, când înfruntă primele valuri ale mării, în afara portului. David îşi văzu faţa în oglindă. Avea o culoare verzuie, simţi cum greaţa îi năpădeşte măruntaiele, podeaua se înălţa vizibil sub el şi în gâtlej i se urcă un nod instantaneu. Se repezi spre uşă, aproape căzând peste sacoşa de molton a lui Herr Glocken, şi o luă la picior către puntea de sus. Alt ultragiu: i se promisese o cabină pe puntea de promenadă, dar în realitate se afla pe Puntea C, având în loc de fereastră un hublou.

Vântul cald, lent, era curat şi blând şi atât de umed încit îi sufla ca un abur molatec în faţă. Soarele dupăamiezii întârziate coborî foarte pieziş în apă, aruncă lungi suliţe de lumină în mare, cu luciu albastru închis în adâncuri, verde-limpede vrâstat cu alb, la suprafaţă. David o zări pe Jenny Brown venind agale spre el, pentru prima oară de când se despărţiseră să-şi găsească şi ei cabinele, îşi schimbase toaleta, punând în locul pantalonilor albaştri o rochie albă de pânză şi sandale de piele albe, fără ciorapi; mergea însoţită de un bărbat străin – David nu-l mai văzuse niciodată – ca şi cum ar fi fost un prieten vechi. Remarcă, cu un fior, că bărbatul era chipeş într-un mod detestabil, ca o figură dintr-o reclamă pentru whisky sau jachete de sport, avea o mutră tipică, o faţă de german înfumurat. De unde şi cum îl culesese Jenny, într-un timp atât de scurt? Rămase la balustradă şi se prefăcu că nu-i vede, apoi se întoarse ca din întâmplare – cel puţin aşa spera – în timp ce cei doi se apropiau.

— A, ia uite, hello David? rosti distrată Jenny, cu un aer de recunoaştere imperfectă. Te simţi bine? şi trecură pe lângă el fără a se opri.

Ochii ei mari, căprui-deschis, căpătaseră nuanţa de oarbă şi difuză aţâţare pe care el o cunoştea cel mai bine; probabil că se şi pornise să discute despre chestiunile ei cele mai personale, împărtăşindu-şi gândurile aşa cum erau, căci chiar când Jenny părea inteligentă ori sinceră el tot n-avea încredere în mintea ei de femelă, întortochiată şi ceţoasă din fire. Fără îndoială că punea întrebări destinate să-l îndemne pe omul acela să vorbească despre el, intenţionând să-l prindă în capcana unor mici confidenţe şi destăinuiri pe care ulterior să le poată folosi ca armă împotriva lui, când va avea nevoie. David intuia că ea îşi şi compunea împotriva acelui străin infatuat un dosar pe care îl va avea bine pregătit, când va veni vremea să se certe. Urmărea silueta ei mică, precis conturată, armonioasă ca o statuietă clasică, capul rotund cu claia de păr negru, umbletul modest, mai curând ţeapăn, care izbutea să ascundă ori să răstălmăcească tot ce credea el că ştie despre Jenny. După umbletul acela, ar fi putut fi o mică învăţătoare, care avea mereu prezent în minte gândul că trebuie să ţină umerii drepţi şi să nu-şi scoată şoldurile în evidenţă.

David se uită la ceas şi decise că era timpul să bea primul pahar al zilei, ora către care năzuia, de la o vreme, şi intră în bar, simţindu-se totodată împresurat şi înăbuşit de mare, pe care o ura şi care acum îi umplea sufletul de o liniştită, profundă oroare. Nu se găsea niciun loc, niciun fel de loc unde să se ducă.

Jenny lansase ideea întregii lor escapade nesocotite în Europa. El n-avusese nicio clipă intenţia de a părăsi Mexicul, dar, ea de obicei, o lăsase să-l ducă de nas. Oricum, nu întru totul, cugetă, când începu să pună stăpînire pe el prima toropeală iscată de whisky. Ea plănuise, ’ considerând ceva de la sine înţeles asentimentul lui, să meargă întâi în Franţa. El hotărâse pe loc că, dacă

urma să se deplaseze undeva, să se ducă în Spania. Se certaseră violent în două-trei rânduri pe tema aceea şi apoi ajunseră la un compromis: Germania, pe care niciunul din ei nu voia s-o vadă. Adică trăseseră la sorţi trei paie de diferite lungimi, fiecare având alt nume – el ţinuse paiele şi Jenny trăsese unul – şi ieşise paiul cel mai scurt, numit Germania.

încercaseră arnândoi o dezamăgire atât de amară încât se ciorovăiseră iarăşi şi apoi băuseră niţel cam prea mult şi pe urmă jumătate de noapte făcuseră dragoste cu o încrâncenare parcă însoţită de o mânie răzbunătoare împotriva a tot ce-i ţinea despărţiţi. Şi toate acestea nu rezolvaseră nimic. Amândoi respectau cu îndărătnicie decizia luată de hazard, aşa că erau aici – şi totuşi, chiar aşa, Jenny punea la cale planuri proprii. Într-o dupăamiază venise să-i anunţe veselă că, în caz că se răzgândeau, mai puteau obţine viza pentru Franţa de la consulul francez din Vigo. Agentul vasului german de la compania Borth German Lloyd îi jurase că asta era o certitudine.

— Ei, ce-ai zice dacă ne-am mulţumi să ne permită debarcarea la Vigo pentru Spania? întrebase David.

— Eu nu mă duc în Spania, nu ţii minte? replicase Jenny.

Ei bine, dacă ea se socotea mai grozavă, ţinând un as ascuns în mânecă, n-avea decât. Putea să se ducă şi în Franţa, dacă poftea. El avea să se ducă în Spania. O să descopere ea la timpul cuvenit dacă toate urmau să se desfăşoare chiar după placul ei, sau nu.

— *Bitte* I – zise timid doamna Treadwell, gândindu-se că ar putea prea bine să înceapă să-şi mai împrospăteze cunoştinţele de germană, femeii scunde şi rotofeie, cu cozi lucioase şi colier de aur, care-şi lua ceaiul singură la o măsuţă. În faţa ei se afla unicul scaun liber. Barul era înţesat, ambianţa părea destul de festivă, dar tăcerea era cam ciudată. Până şi persoanele despre care era evident că au legături, indiferent de ce natură, stăteau mute, ca în faţa unor străini.

Un mic zâmbet amabil, dar absent, înflori pe faţa

dolofană şi proaspătă, cu trăsături blânde. O mână albă, competentă, se ridică cu palma-n sus, într-un gest gentil:

— Nu, nu, spuse femeia, nu vă osteniţi. Sunt ani de zile de când vorbesc engleza. Ba chiar am şi predat engleza – vă rog să luaţi loc – la şcoala germană din Guadalajara. Şi soţul meu a predat acolo. Dar matematica.

— Ceai, vă rog! spuse doamna Treadwell stevardului. Îşi schimbase rochia albastru-închis cu una de pânză cenuşiu-pal, cu mâneci şi mai scurte, şi marea pată disgraţioasă de pe braţul ei era complet lividă.

— Eu sunt Frau Otto Schmitt, spuse femeia rotofeie, amestecând ceaiul cu linguriţa şi mai turnând zahăr în ceaşcă. În tinereţe am plecat din Numberg şi mă întorc însfârşit acolo. Asta trebuia să fie marea mea fericire, bucuria îndelung râvnită de soţul meu, dar acum nu mai e decât mâhnire şi dezamăgire. Şi mă simt uneori ispitită, deşi ştiu că e un păcat, să mă întreb: ce altceva e viaţa decât asta, la urma urmei?

Vorbea cu glas scăzut, fără a se plânge, dar ca şi cum ar fi vrut ca până şi cea mai fugară cunoştinţă întâmplătoare să o identifice pe dată cu suferinţa sa, considerată drept unicul fapt care ar fi fost important să se afle despre persoana ei. Ochii săi, de-un albastru pal, cereau cu francheţe milă.

Doamna Treadwell se înfioră, simţind o dureroasă împunsătură rău prevestitoare. „Până şi aici” – se gândi. „Este absolut inevitabil. Voi petrece acest voiaj ascultând cum mi se deapănă necazurile cuiva; fără îndoială, înainte de sfârşitul călătoriei voi sta jos şi voi avea parte de plânsul zdravăn al unui străin. Ce să spun, frumos început.”

— Unde mergeţi? — întrebă Frau Schmitt, după o pauză suficientă în care întrebarea aşteptată, ducând la istorisirea mâhnirilor sale, nu fusese pusă.

— La Paris, zise doamna Treadwell, înapoi la Paris.

— A, vasăzică eraţi doar în vizită în Mexic?

— Da.

— Aveţi prieteni acolo?

— Nu.

Privirea doamnei Schmitt, de un albastru apos, se opri asupra braţului doamnei Treadwell.

— V-aţi învineţit rău de tot, zise ea, cu interes blajin.

Doamna Treadwell spuse:

— Fapt uluitor este că m-a ciupit o cerşetoare.

— De ce?

— * Fiindcă n-am vrut să-i dau de pomană, rosti doamna Treadwell, gândindu-se pentru prima dată cât de neobişnuit de egoist şi prostesc suna refuzul acela, relatat aşa, abrupt. Nicio persoană decentă nu-l refuzase pe vreun cerşetor mexican; ca toate cunoştinţele sale. Era deprinsă să se care cu o mână de gologani de aramă la ea, exclusiv în scopul de a-i împărţi milogilor. Cea cu pricina nu era o cerşetoare, ci o ţigancă neruşinată, cum o mai ciocănise în cot! Totuşi întregul episod era oarecum ruşinos pentru ea. Cum se putuse lăsa buimăcită în aşa hal de o fiinţă aşa de josnică? Lucrul nu putea fi explicat nici măcar în propriii ei ochi.

— Fireşte, nu mă aştept să creadă cineva aşa ceva, adăugă, alegând o napolitană subţire, uscată, pentru ceai.

— De ce nu? întrebă Frau Schmitt, cu ton copilăresc.

— Bine, orice se poate întâmpla, ştiu asta, zise doamna Treadwell, dar totdeauna mă trezesc că gândesc: nu tocmai mie.

Ce-i venise să spună asta? Deschidea larg poarta spre alt şir de „de ce?” şi „de ce nu?”. Îşi roti privirea în jur, stingherită, şi văzu imediat că la celălalt capăt al barului, cu cockteiluri în faţa lor, fata aceea americană, Jane Brown, se aşezase cu singurul bărbat cu aspect prezentabil de la bord. Se întoarse iar spre mica făptură ştearsă din faţa ei, acceptând călătoria şi compania aceea ca pe o îndelungată plictiseală, la fel cu oricare alta, pe care nu putea să o respingă, să i se opună sau s-o ignore, ci de care se cădea să fugă făcând pe nesimţite câte un pas: avea să găsească o secundă de uşurare smulsă stăpânirii plictisului în însuşi actul fugii, care-i dădea trecătoare» iluzie de a deveni invizibilă-

— Orice i se poate întâmpla oricăreia dintre noi, oricând, spuse Frau Schmitt, cu degajată siguranţă.

— Soţul meu… cât de mult a trecut de când sperasem să ne întoarcem împreună la Niâmberg? Dar acum mă duc singură, deşi sicriul lui se află în cala acestui vas. Vai, mă distruge gândul acesta! Soţul meu a murit exacl acum şase săptămâni şi două zile, la ceasurile şapte dimineaţa.

„Totdeauna e la mijloc moartea, gândi doamna Treadwell, pentru genul acesta sentimental ’de oameni. Niciodată nu poate fi nimic mai puţin decât moartea. Nimic altceva nu ar putea străpunge prin grăsimea asta, răzbind până la un nerv viu. Totuşi, trebuie să spun şi eu ceva.”

— E o întâmplare tare cumplită, rosti, şi se simţi consternată descoperind că, în ciuda reflecţiei ei neprietenoase, simţea efectiv cele spuse, compătimea suferinţa femeii şi că moartea, aşezată acolo la masă, lângă de, moartea era ceea ce puteau împărtăşi.

Colţurile gurii blânde a doamnei se lăsaseră în jos. Învârtea linguriţa în ceaşcă şi nu scotea o vorbă. Pleoapele ei se făcură roze. Brusc, fusese lăsată cu desăvârşire singură în belşugul ei personal de mâhnire, odată ce consumase checul cu glazură roză al simpatiei. Doamna Treadwell, lăsându-şi ceaşca pe jumătate plină, purcese liniştită la prima ei evadare din cursul voiajului început.

în drum spre cabină vorbi şi zâmbi, împărţind acelaşi zâmbet şi folosind acelaşi ton pentru fiecare: pentru doctorul vasului – remarcând frumoasa 3ui cicatrice veche *Mensur;* tânărului ofiţer cu păr ţepos al cărui nume sau grad nu-l ştia. Şi n-avea să-şi dea niciodată osteneala să-l afle (deşi înainte de sfârşitul călătoriei avea să fie sărutată cu toată convingerea chiar de către tânărul cu pricina); unei stevardese cu faţa deschisă, strânsă în şireturile bonetei, şi unui servitor intimidat, care-i răspunse cu o căutătură jignită. Numele pus pe uşa cabinei sale, sub al ei, o surprinse ca fiind prea caraghios pentru a nu purta şi ghinion: Fraiilein Lizzi Spockenkieker: *Spookpeeper?* — şi se întrebă, mai mult într-o doară, care dintre numeroasele

femele cu mutră searbădă de pe bord ar putea fi.

Peste câteva clipe, în timp ce-şi aranja lucrurile pe poliţa îngustă a dulăpiorului ei, netezi multicolora foiţă pusă peste haine care păreau că se uzează mai iute, scuturând mătăsuri împăturite şi punând în şir escarpeni de satin auriu şi argintiu, zâmbi iarăşi, cu obrazul înfundat în veşminte şi şopti *Grilss Gott*[6] fără a se întoarce, când auzi că intră cineva în cabină. Era fata aceea înaltă cu glas ascuţit – partenera grăsunului scund şi înfiorător. Doamna Treadwell simţi cum i se încreţeşte toată pielea de un tremur nervos şi o scutură din creştet până-n tălpi un fior rece. Zâmbi şi mai amabil, nevăzută, şi se lăsă complet absorbită de îndeletnicirea ei.

După ce se roti puţin prin cabină, într-un vârtej, făcând ca un nor de vapori de colonie moscată să se amestece cu aerul dens din încăpere, Fratilein Spockenkieker se îndepărtă, lăsând uşa deschisă. Doamna Treadwell o închise, izolându-se de zvonul de glasuri venit din cabina situată în unghi cu a ei, unde pe tăbliţă se putea citi numele Baumgartner.

Femeia Baumgartner îl dojenea cu asprime pe un băieţaş care scâncea cu glas slab. „Ah, ce ţi-e şi cu viaţa de familie – buna şi temeinica viaţă de familie germană”, gândi voioasă doamna Treadwell. Numai ideea aceea era atât de sufocantă încât doamna Treadwell scoase capul pe hublou şi trase adânc aer în piept.

— Mamă, spuse iarăşi Hans, de îndată ce avu curajul, stând pe marginea divanului şi încercând să se ferească din calea ei, mamă, pot să-mi scot costumul?

Frau Baumgartner strânse pumnii şi îi scutură deasupra capului.

— Nu ţi-am spus o *dată,* rosti apăsat, năpădită de un nou val de exasperare, că nu-ţi poţi scoate hainele până ce nu-ţi dau altceva să pui pe tine? Şi acum n-am timp pentru aşa ceva. Să nu mă mai întrebi din nou.

---

6 Bună ziua (în germană în textul original).

Copilul, înfăşurat în pielea de căprioară brodată şi cu tigheluri – un costum mexican de călătorie destinat a fi purtat într-un ţinut muntos rece – se zvârcoli de mâncărimea pricinuită de arşiţă şi de sudoarea sărată care şiroia pe el.

— Poţi să rămâi cu ce ai pe tine până ce îţi desfac bagajul, îi spuse îndărătnică femeia, căutând mai departe cămăşile soţului. Am de făcut totul, şi nu pot face toate treburile în acelaşi timp.

îşi revărsă mânia asupra lui:

— Stai locului, sau te pedepsesc!

îşi ridică palma, ameninţătoare.

Băieţaşul se prăbuşi, şiroind; umezeala lăsa dungi închise la încheieturile pantalonilor lui de piele.

— Mor, i se plânse mamei, cu glas leşinat, iar pistruii arătau ca nişte pete de iod pe pielea lui palidă.

— Mori! spuse dispreţuitoare maică-sa. Un băiat mare ca tine să îndruge asemenea bazaconii. Aşteaptă până ce te vede taică-tău în halul ăsta.

Scotocea, ordonată până şi în zorul ei şi agitaţia ei, printre straturile de lucruri împăturite, oprindu-se doar ca să-şi dea la o parte şuviţele căzute peste frunte. Era şi ea palidă, fleaşcă şi udă pe toată şira spinării şi la subţiori; simţea cum îi curge sudoarea de-a lungul picioarelor, braţele îi sticleau de umezeală prin materialul subţire şi de culoare închisă al rochiei.

— Îţi închipui, probabil, că mama ta nu este şi ea obosită şi suferindă? Crezi cumva că tu eşti singurul în suferinţă? în loc să scânceşti, să te vaiţi şi să-mi sporeşti necazurile, mai bine ridică-te, încetează cu bâzâitul şi ajută-mă la valize.

— N-aş putea măcar să-mi scot jacheta? stărui copilul, deznădăjduit, ştergându-şi nasul cu dosul palmei, vărsând iarăşi lacrimi, fără voie.

— Aşa? Atunci scoate-ţi-o, spuse mama. Văd că nu eşti încă decât un ţânc şi am să-ţi dau biberonul să sugi, un biberon cu lapte şi zahăr, şi n-ai să capeţi nimic afară de asta, la cină, urmă femeia, începând să-şi savureze

cruzimea, sentimentul plăcut de a-i putea răni mândria, chiar dacă băieţaşul avusese câştig de cauză cu jacheta. Dar el n-avea pic de mândrie, se descotorosi pe dată de jachetă, aerul care pătrundea prin hublou pluti peste el ca o adiere şi toată pielea i se încreţi, desfătător. Faţa i se lumină şi îşi privi mama plin de recunoştinţă, scoţând un oftat adânc de fericire.

— Aşteaptă până ce-i spun lui taică-tău cum mă sâcâi, spuse femeia, dar cu ton mai blând, şi dacă văd că te porţi iarăşi ca un prunc bâzâitor, ştii tu ce porţie ai să capeţi.

Băieţaşul aşteptă timid, ghemuit în colţul de la capătul divanului, râvnind un strop de bunătate, sperând că frumoasa lui mamă bună avea să revină curând. Chinul ei pierise sub masca acelei străine încruntate şi cicălitoare, care tuna şi fulgera când se aştepta mai puţin, îl pleznea peste mâini, îl ameninţa, părea că-l urăşte. Capul i se lăsă moale, mâinile îi atârnau, privea pe sub sprâncenele rare blonde – nu speriat, ci aşteptând. Ea se ridică. Îşi îndreptă fustele, văzu limpede ce-i cu băiatul şi o podidiră mila şi remuşcarea.

— Ei, hai, micuţul meu, Hans al meu, rosti cu glas duios, şi, sărutându-şi degetul, i-l puse pe frunte. Acum du-te de-ţi spală faţa şi mâinile, spală-te bine, şi încheieturile şi gâtul! Şi pune-ţi puloverul tricotat şi şorţul, şi pe urmă ieşim şi luăm nişte suc de zmeură la gheaţă. Dar dă-i zor. Am să te aştept afară.

Ca şi cum n-ar fi fost supărată nicio clipă, îl învălui într-un zâmbet nespus de drăgăstos. Pradă unor sentimente confuze, Hans ar fi fost în stare să plângă iar, dar apa rece de pe faţă îi opri lacrimile.

Frau Rittersdorf, pe Puntea A, profită de absenţa tovarăşei sale de cabină pentru a-şi stabili drepturile şi privilegiile primului ocupant cu privire la spaţiu şi la alegerea patului. Pe biletul ei specifica: cuşeta de sus, dar Frau Rittersdorf o măsurase bine pe micuţa Frau Otto Schmitt şi văzuse dintr-o ochire că-i va veni uşor să fie stăpână pe situaţie. Ceru nişte vaze şi aranjă în de cu grijă

cele două enorme buchete pe care şi le trimisese singură, unul de trandafiri pali, celălalt de gardenii, cumpărate la Vera Cruz, învelite în vată umedă şi de care erau legate cu panglică de argint două cărţi de vizită: *Prea scumpei mele Nannerl, de la al ei Johann, Pentru gnădige Frau Rittersdorf, cu omagii*, *Karl von FAtler.*

Arătau bine şi nu erau chiar o înşelătorie, deoarece. Cei doi interesanţi prieteni ar fi fost fericiţi să-i trimită flori, în împrejurarea aceea, la fel ca şi în multe altele, dacă nu i-ar fi împiedicat lamentabilul amănunt că ambii muriseră – şi totuşi, plecaseră dintre cei vii de-atât de puţină vreme, încât ea literalmente încă nu-şi putea da seama de pierderea suferită, iar florile acelea aproape îi dădeau cu adevărat senzaţia că ar mai fi în viaţă. Pe vremuri îi trimiseseră mai mult decât flori, Dumnezeu să-i aibă în grija lui pe amândoi. Se închină de câteva ori, deşi era luterană. Simţea că gestul acela îi stătea bine şi o ferea de piaza rea:

Scoase la iveală două flacoane de parfum, din argint şi cristal, „Grădina Arabiei” şi „Souvenir d’Amour” şi fixă în dreapta lavaboului, locul cel mai convenabil, o casetă capitonată cu mătase, ca să cuprindă periile de cap cu mâner şiargint, şi oglinda, pieptenele, pila de unghii şi limba de pantofi. Îşi aranjă frumos părul şi se îmbrăcă încet. Urcase la bord devreme, ca să evite sâcâiala de a se amesteca laolaltă cu gloata, care părea a fi de o categorie cam inferioară. Luând în mână oglinda, îşi cercetă aprobativ profilul. De multe ori fusese considerată o frumuseţe, şi merita o asemenea apreciere. Orice s-ar fi spus, era şi acum o frumuseţe. Stând jos o clipă, deschise un carnet încăpător, cu coperte de piele florentină roşie, aurită şi imprimată, de care era ataşat un creion de aur, şi începu să scrie:

„Aşadar, într-un fel, trebuie să recunosc, această aventură – căci nu este oare întreaga viaţă o aventură? — nu s-a sfârşit aşa cum speram, şi totuşi nimic nu s-a schimbat în rău. Pot încă, într-adevăr, să văd în această întorsătură voinţa atotcălăuzitoare a rasei mele.

O femeie cu sânge german în vine nu se cade să se mărite cu cineva dintr-o rasă brună, chiar dacă ar avea candidaţi de viţă spaniolă aleasă, din casta cârmuitoare şi ar dispune de avere suficientă.

…Au fost acele fatale veacuri din istoria Spaniei, când negreşit că, în chip prea insidios, în vinele lor trebuie să se fi strecurat sânge evreesc şi maur – cine mai ştie ce încă? Fără îndoială, faptul de a fi îmbrăţişat măcar o clipă asemenea ipoteză este o slăbiciune de care ar trebui să mă ruşinez. Totuşi, înconjurată cum eram de influenţa străină, de duioasele convingeri ale prietenilor, buni germani, ale căror sfaturi le respectam, singură pe lume cum mă aflam şi cu mijloacele mele oarecum restrânse, poate că nu s-ar cuveni să fiu judecat prea sever. La urma urmei, sunt o femeie, am nevoie de tandra, dar ferma călăuzire a ynui soţ, a cărui autoritate să mă susţină, ale cărui principii să fie pentru mine…”

Frau Rittersdorf se opri din scris. Inspiraţia îi secase, cuvintul următor nu voia să vină. Ştia prea bine că oridnd şi totdeauna există un singur mod de a privi o chestiune, şi totdeauna privise totul exact cum ar fi trebuit, aşa cum fusese învăţată. Spusese şi gândise acest lucru de nenumărate ori, la ce bun să-l mai spună şi să-l mai gândească încă o dată? închise ochii şi lunecă într-o reverie, ducindu-se cu gândul la prelunga, întunecata, severa şi totuşi blajina faţă a lui Don Pedro, cu aerul ei de străvezie nobleţe; părul îi cărunţea uşor la tâmple; în jurul lui plutea aureola de bogăţie spaniolă şi de trufie spaniolă, având drept solidă temelie o vastă fabrică de bere mexicană – ah, de ce oare trebuia ca toate acestea să răsară iarăşi în amintire, doar ca să o tortureze? De ce, la un moment dat, păruse atât de probabil că el îi va cere mâna? Verii răposatului ei soţ, din Mexico City

— Şi ei proprietari de fabrici de bere – crezuseră că aşa se va întâmpla; răposatul ei prieten Herr Stumpfen, consulul. Fusese sigur de acest lucru, ea însăşi mersese atât de departe încât alesese – în mintea ei – până şi stilul

ferparurilor… Goarna care anunţa cina răsună cu o frumoasă clamoare, marţială, de parcă ar fi chemat eroii pe câmpul de bătălie. Frau Rittersdorf se ridică pe dată, cu o luminiţă feciorelnică în ochi. Nici vorbă, avea să fie aşezată la masa căpitanului.

— Vai, doamne, se şi aude goarna, o să întârziem, îi spuse Frau Professor Hutten soţului său, dar continua să ţină un prosop de baie sub bărbia lui Bebe. Herr Professor Hutten ştergea, destul de ineficient, cu un ghemotoc de ziare rupte, mizeria lăsată în colţul alăturat. Bebe, al cărui cap mare şi alb de buldog părea umilinţa întruchipată, îşi rostogoli ochii şi icni iarăşi în prosop.

— Doamne, doamne, rosti Frau Hutten, cuprinsă de o deznădejde răbdătoare, l-a şi apucat răul de mare, ce-o să ne facem?

— A mai suferit de rău de mare, când ne-am dus în Yucatân, aproape tot drumul, şi încă din prima clipă, dacă-ţi aminteşti, zise Profesorul, împăturind ziarele mmjite şi stând drept dinaintea ei, cu o bunăvoinţă majestuoasă, ca şi cum ar fi fost gata să se adreseze unei clase pline de elevi. Pe măsură ce se scurge vremea, nu trebuie să ne aşteptăm la nicio schimbare radicală în constituţia lui organică. Dacă-ţi aduci aminte, încă din perioada când era un căţeluş îşi deranja uşor stomacul, dacă era câtuşi de puţin agitat, nu-şi putea ţine sticla între labe; şi la fel e şi acum, şi astfel – conchise profesorul – va continua să reacţioneze până la capăt, fără îndoială, prezentând, poate, anumite simptome de agravare.

Perspectiva aceasta spori, dacă se mai putea, disperarea soţiei sale.

— Dar cum îl pot lăsa în halul acesta? îl întrebă. Stătea pe podea, ca o movilă compactă de carne, cu Bebe lungit lângă ea, şi erau amândoi la fel de neajutoraţi.

— Nu pot nici să mă ridic, până ce nu te întorci, îi aminti ea, ştii, genunchiul meu…

— Împrejurările nu-ţi permit să renunţi la prânz, îi spuse profesorul, cu ton ferm. Am să-ţi ţin eu locul lângă el şi vei

face bine să-ţi consumi hrana, a cărei lipsă o vei resimţi acut altminteri, în cursul serii.

— Dar, scumpul meu, în schimb tu vei muri de foame, ia gândeşte-te, zise Frau Hutten, înălţând spre el o privire recunoscătoare.

— Nu contează, replică soţul. De fapt, nu voi muri câtuşi de puţin, scumpa mea Kathe. Nu moare omul de foame doar fiindcă se privează de o masă. Nu mi se poate întâmpla altceva decât să fiu puţin flămând, ceea ce nu înseamnă totdeauna cea mai mare nenorocire. De fapt, un individ mediu are posibilitatea de a rezista patruzeci de zile în şir, postind. Avem acum confirmarea ştiinţifică a cuvântului Sfintei Scripturi. Mai cu seamă, ţin să afirm, dacă subiectul are carne de prisos, dispune de o provizie îmbelşugată de apă şi, poate, de un anumit mic stimulent la răstimpuri.. Oricum, nu va fi necesar nimic din toate acestea. În cel mai rău caz, ai putea să spui personalului să-mi trimită niţică hrană pe o tavă. Mai bine ar fi, dacă vom îndoi un prosop proaspăt şi îl vom pune sub capul lui Bebe, băgând la ziare berechet dedesubt, se va descurca foarte bine şi singur – să zicem, preţ de un ceas.

Frau Hutten încuviinţă. Îi ridică buldogului capul şi-l examină. Animalul părea mai uşurat.

— Să nu crezi că micuţii tăi Vati şi Mutti[7] te părăsesc, odorul meu, îi spuse, cu ton matern, rotunjind cuvintele. Plecăm doar pentru scurt timp.

Profesorul o harponă cu amândouă braţele de subsuori, din spate, o ridică cu gesturile experte asigurate de o practică îndelungată, o ţinu zdravăn până ce îşi recăpătă echilibrul şi pe urmă duse la îndeplinire măsurile propuse pentru îngrijirea lui Bebe, care părea foarte puţin interesat de aferarea lor sau de întregul mediu înconjurător.

— Uf, suspină soţia, rezemându-şi în treacăt capul de umărul lui aplecat, totul este foarte greu.

— Vom găsi noi căile şi mijloacele indicate, spuse

7 Tăticul şi mămica.

profesorul, liniştitor.

Oricum, Bebe avea să fie o problemă, chiar dacă nu va deveni o curată pacoste ca totdeauna – putea să prevadă acest lucru. Era un gând apăsător, pe care profesorul îl alunga în forul lui lăuntric, dar nu-l putea combate. „Să o pornim până ce nu se răceşte supa” – exclamă el, cu falsa veselie pe care ţi-o dă o conştiinţă vinovată.

Fata aceea masivă, Elsa Lutz şi părinţii ei, Herr şi Frau Heinrich Lutz, făceau prima lor plimbare, dând ocol punţii cu un aer de posomorită destindere. Cu statura sa, Elsa îi domina pe cei doi vârstnici cam pirpirii, dar păşea între ei, ţinându-i de mână, ca o copilă ascultătoare. Se opriră şi aruncară printre gratiile de fier o căutătură în jos, care-i răsplăti cu priveliştea sălii de mese a pasagerilor cazaţi pe puntea provei. Erau acolo şiruri de trepiede înguste încărcate cu hrană şi bănci lungi se vedeau înşirate alături de de. Se înălţau mirosuri calde de bucate gătite, lumea venea încet şi se aşeza. Recunoscură spatele vălurit şi capul plecat al grăsunului în cămaşă cireşie, care se şi înfundase în prânzul lui, servindu-se în voie din încăpătoare platouri cu hrană substanţială, învârtind furculiţa în semicerc în jurul farfuriei.

— Ei, Dumnezeu să ne binecuvânteze, rosti Herr Lutz, cu oarecare mirare, în timp ce-şi punea ochelarii să privească mai bine scena. Zău aşa, ce profit mai pot să scoată, dacă întind asemenea masă?

Era elveţian, urmaşul unui lung şir de hotelieri, şi condusese propriul lui hotel în Mexic, aşa că interesul arătat era cu totul profesional.

r „Cartofi prăjiţi, murmură, trebuie să fie cam un funt pe farfurie. Un hartan întreg de porc breze, cu ceapă prăjită, varză roşie dulce-acrişoară şi pireu de mazăre, bine, ce-i drept, nimic din toate astea nu-i prea scump, totuşi fiecare în parte costă câte ceva. Şi cafea. Pe lângă asta, fructe, şi *Apfelstrudel* – nu, nu pot face faţă unui asemenea meniu şi să mai şi iasă la socoteală. Ia uitaţi-vă cum înfulecă tipul de colo! Mi se face foame numai când îl privesc.”

Soţia lui, o femeie simplă, bondoacă, cu un sul de păr ofilit, uscat, înţesat de ace, observă scena, păstrând pe faţă expresia ei obişnuită, stabilizată de multă vreme într-o îmbinare de necontenită dezaprobare şi acreală virtuoasă.

— Aruncă doar praf în ochi, la început, reflectă ea. O să înceapă să facă economie pe spinarea noastră, a tuturora, înainte de sfârşitul călătoriei. Mătura nouă mătură bine! constată sentenţios.

— Ha, ha! râse soţul ei. Vrei să spui că un muşteriu nou curăţă până şi farfuria, lingând...

Fiica izbucni şi ea în râs, conştiincioasă, dar cam stingherită, iar soţia îi tră gluma cu dispreţul meritat, păstrându-şi chipul neclintit un răstimp suficient ca el să vadă exact cum aprecia ea aiureala îndrugată. Bărbatul continuă să râdă de ajuns de mult pentru ca, la rândul lui, să-i îngăduie a vedea că putea să se amuze de mica lui glumă şi fără ea.

— Dar, papa, zise Elsa, rezemându-se de zăbrele, n-ai mai observat ceva? Clasa a treia aproape e goală, au abia o duzină de pasageri, şi cu toate acestea nouă n-au vrut să ne vândă bilete de clasa a treia. Nu crezi că a fost foarte urât din partea funcţionarului din Mexico City să ne spună că n-are locuri pentru noi la clasa a treia?

— Ei, da, recunoscu tatăl, într-un fel. Într-altul, e o afacere foarte bună. Lată-ne aici, potcoviţi cu bilete de întâia şi toate celelalte, şi ei au şi scos de pe urma noastră mai mult de trei sute cincizeci de dolari. Ia transformă suma asta în *reichmarks,* şi o să iasă ceva bănet, nu glumă...

— Dar trebuie să mai existe şi vreun alt motiv, spuse Elsa.

— A, da, totdeauna există o droaie de motive bune şi ei le cunosc pe toate, ca să ne înşele, zise Frau Lutz. Tare aş vrea să fi putut învăţa şi tu vreo câteva din aceste şmecherii, ca să le foloseşti, îi spuse soţului, şi în tonui ei mocneau ani îndelungaţi de ranchiune mult îndrăgite şi răfuieli care n-aveau să fie încheiate nicicând.

Trioul îşi urmă drumul, purtând tustrei în mişcările lor pecetea aceleiaşi stângăcii de familie, cu ochii aţintiţi drept înainte şi opacizaţi de anxietăţi mărunte.

— Răspunde-mi la o singură întrebare, biata mea soţie, zise Herr Lutz, cu glasul blând şi chibzuit, care ştia că o exaspera pe soţia lui mai mult decât orice. La urma urmei, am făcut afaceri atât de proaste în Mexic? în oricare sens al cuvântului? Putem spune că am dat greş, pe cât te ajută pe tine imaginaţia? Eu unul cred că nu.

— Nu-mi mai pasă ce crezi tu, ripostă Frau Lutz.

— Chiar pentru o fiinţă ca tine, asta înseamnă să mergi cam prea departe, spuse Herr Lutz. Şi, cu toate

acestea, părerea ta nu mă împiedică să gândesc. Şi poate, uneori, când ţi se întâmplă şi ţie să gândeşti, te-ai putea gândi cum ne întoarcem cu toţii acasă, teferi şi sănătoşi, cu bani destui, câştigaţi cinstit, ca să punem pe picioare micul nostru hotel personal la St. Gallen.

— Da, după atâta amar de ani, zise soţia, cu glas uscat. Da, acum, când e prea târziu, când nimic nu va mai fi la fel, când Elsa e o fată în toată firea şi o străină pentru propriul ei popor. Of, gândeşte-te câtă trudă ne-a costat pentru a o împiedica să vorbească mai întâi spaniola, înaintea limbii ei materne! Da, acum, desigur, putem să ne întoarcem în stil mare, să lansăm o afacere şi să ne dăm ifose. La ce bun?

— Cât despre dat ifose, zise Herr Lutz, om trăi şi-om vedea.

— Mamă, spuse timid Elsa, încercând să schimbe subiectul, tovarăşa mea de cabină este fata aceea americană, care a urcat pe bord cu tânărul blond. Credeam că sunt căsătoriţi, voi nu? Dar el stă într-o cabină şi ea într-alta.

— Regret să aud toată această poveste, spuse maică-sa, cu severitate. Speram că s-ar putea să fii plasată cu o femeie mai în vârstă, o persoană respectabilă. Fata aceea nu-mi place nici cum arată, nici cum se comportă. Poartă pantaloni pe stradă, închipuie-ţi! Şi, într-adevăr, călătoreşte cu un bărbat care nu e soţul ei?

— Bine, zise Elsa, văzând că tema aceea era şi ea sortită eşecului, aşa presupun. Dar stă într-o cabină separată, la urma urmei.

— Nu prea văd deosebirea, replică maică-sa. Regret profund. Acum, ia aminte bine la cuvintele mele. Să fii tot timpul foarte rezervată cu fata aia. Să nu-i urmezi sfatul sau exemplul, nici în cel mai mic lucru. Trateaz-o cu desăvârşită răceală, să nu ai niciun fel de relaţii cu ea. Să nu fii văzut niciodată cu ea pe punte. Nu-i vorbi, nici n-o asculta când vorbeşte. Te afli într-o companie foarte proastă şi voi căuta să ţi se schimbe cabina.

— Dar atunci cu cine am să stau? întrebă Elsa. Cu altă străină.

— A, da, suspină maică-sa, măsurând cu privirea diferitele femei care treceau pe lângă de sau se plimbau prin preajma lor. A, da, cine ştie? Una s-ar putea să fie mai rea decât alta! Mărgineşte-te să nu-mi ieşi din cuvânt, asta-i tot!

— Da, mamă, zise Elsa, atentă şi docilă.

Tatăl ei îi zâmbi şi zise:

— Aşa-i, fetiţa noastră cuminte. Trebuie să faci totdeauna cum spune mămica ta.

— Dar, papa, când şi-a schimbat pantalonii cu fusta arăta la fel ca oricare altă persoană, arăta foarte bine, n-avea deloc aer american.

— Las-o în plata domnului, în orice caz, spuse Frau Lutz, clătinând din cap. Este o americancă, să nu uiţi asta. Indiferent cum arată.

Gornistul păşi pe punte, sunându-şi voioasa chemare de prânz. Pe dată familia Lutz se răsuci cu faţa spre interior şi grăbi pasul. În capul scărilor fură aproape potopiţi de trupa de dansatori spanioli, care pur şi simplu dădură buzna din urmă, peste ei şi în jurul lor, ca un val – un val prevăzut cu coate. Între cei trei Lutz se creă atâta distanţă, încât spaniolii se şi aşezaseră la o masă rotundă, de mărime potrivită, lângă cea a căpitanului, şi gemenii în vârstă de şase ani trăgeau de zor dintr-o farfurie cu ţelină, înainte ca

chelnerul să poată găsi măsuţa pusă pentru trei persoane – lipită de perete, bine-nţeles, dar, din fericire, lângă un hublou.

— Mă bucur să văd că s-au spălat pe faţă, zise Frau Lutz începând să citească lista de bucate cu ochiul întunecat de deziluzii trecute, dar totul s-ar prezenta mai bine dacă s-ar spăla şi pe gât. Am văzut desluşit: gâtufile lor sunt cenuşii şi ţepene de pudră învechită şi murdării. Poftim, Elsa, te mai întrebi de ce-ţi repet totdeauna să te speli pe gât. Şi la încheieturi, fireşte, iar cât despre pudră – sper că nu vei fi niciodată aşa de nesăbuită.

Elsa îşi privi vârful nasului, a cărui sclipire i se răsfrângea în ochi. Îşi frecă nasul cu batista, stăpânindu-şi cu grijă un oftat, şi nu suflă o vorbă.

Vasta sufragerie era curată şi bine lustruită. Pe mese erau flori şi o risipă adecvată de veselă nouă, feţe de mese şi şerveţele proaspăt spălate. Chelnerii păreau înviorați şi stimulaţi de începutul unei noi călătorii, iar pe feţe. E înfometate ale noului tot de pasageri plutea un aer domo', plin de aşteptare. Căpitanul era absent, dar la masa lui doctorul Schumann îi întâmpina pe oaspeţi şi le explica obiceiul comandantului vasului de a prânzi pe covertă în cursul primelor ore serioase al voiajului.

Toţi oaspeţii dădură din cap, în semn de generoasă încuviinţare şi recunoaştere a dificilei misiuni a căpiuinului de a-i conduce teferi pe mare. Şi totul era numai observaţii potolite şi înţelegere facilă în sânul celor aleşi. Herr Professor şi Frau Hutten, Herr Rieber, Frăulein Lizzi Spockenkieker, Frau Rittersdorf, Frau Otto Schmitt şi „prezentabilul" tânăr pe care doamna Treadwell îl văzuse stând cu Jenny Brown. Numele lui era Wilhelm Freytag, şi-l spusese de mai multe ori în cursul prezentărilor, când societatea îşi luase locurile. Peste trei minute Frau Rittersdorf se încredinţase că el era „neam" cu o firmă petrolieră germană din Mexic, era însurat (păcat, oricum) şi chiar în clipa aceea se afla în drum spre Mannheim, să-şi aducă tânără soţie şi -soacra. Frau Rittersdorf mai decise

imediat că Herr Rieber ţopăia şi chicotea în mod destul de vulgar şi nu era nici pe departe la nivelul restului comesenilor. Frau Schmitt şi Huttenii îşi manifestară imediat o simpatie reciprocă, după ce ieşi la iveală că tustrei avuseseră catedre în diferite şcoli germane, Huttenii chiar în Mexico City.

Herr Rieber, care era în mare vervă, nu se mai stăpânea, clipind mereu cu tâlc către Lizzi, dar – intimidat de societatea în care se afla – propuse, pentru un bun început al voiajului, să i se îngăduie a oferi vin tuturor comesenilor. Această invitaţie fu întâmpinată de către ceilalţi cu cea mai mare bunăvoinţă. Fu adus la masă vinul, veritabilul „Niersteiner Domstal", cea mai apreciată viţă, atât de greu de găsit în Mexic, scump foc, când era găsit; căruia toţi îi duceau dorul tare mult, atât de iubit – frumosul, bunul, temeinicul vin alb al Germaniei, dăruit cu prospeţimea florilor. Adulmecară cupele reci ca gheaţa, cu ochii umeziţi, şi se priveau radioşi. Atinseră uşor marginea cupelor, cu un clinchet delicat, îşi rostiră bonomele, zdravenele urări de noroc şi sănătate, şi băură.

Simţeau că nimic nu ar fi putut fi mai corect, mai fermecător, mai amabil, decât momentul acela. Se abătură asupra splendidei lor hrane, zdravene, pur germane, cu apetitul stârnit. Se îndreptau cu toţii spre casă – în sfârşit, spre căminul lor, şi pe vasul acela împărtăşeau pentru întâia oară simţământul că o şi porniseră la drum către o mistică Patrie Străbună. Cu puteri reîmprospătate, fortificate, când şi când făceau câte o pauză să-şi şteargă gurile din care ’se revărsa hrana, dându-şi din cap, în tăcere. Doctorul Schumann mânca în mod cumpătat, ca un om sobru, care cu greu şi-ar putea aminti ultima dată când fusese cu adevărat înfometat. În timp ce mâncau şi beau, oaspeţii îi aruncau priviri admirative. Vedeau în persoana lui cel mai înalt grad de bună creştere germană, căreia demnitatea umanei sale profesii îi dădea o strălucire şi mai mare; iar frumoasa cicatrice, arătând că urmase cursurile unei mari universităţi, că era brav şi înzestrat cu sânge

rece: o cicatrice atât de mare, plasată într-un loc atât de desăvârşit ales, dovedea că – la vremea lui – cunoscuse înţelesul lui *Mensur,* acea măsură a unui adevărat german. Dacă părea a fi cu gândurile duse, cufundat într-o tăcere meditativă, era dreptul lui; asta făcea parte din însemnătatea îndatoririlor ce-i reveneau în calitatea sa de medic al vasului.

„Pulpă de porc, David, scumpule", zise Jenny Brown, redându~i lui David Scott, pentru prima dată, de trei zile încheiate, porecla intimă. Dispoziţia lui nu era atât de cordială – în sinea lui cugeta că fata n-avea să redevină pentru el „Jenny, îngerul meu" decât peste alte câteva zile, dacă nu cumva niciodată. La ce doză de simplă uzură a sistemului nervos poate supravieţui dragostea? La cât de multe scene?

— M-am pus pe tocit germana, cuvintele de pe dopurile lavabourilor şi toate micile inscripţii din jur, dar mai toţi oamenii ăştia vorbesc engleza sau franceza, sau şi una şi alta. Îl vezi pe insul cu care mă plimbam? Mai încolo, la masa căpitanului. Cel cu tunsoarea aceea irezistibilă. Habar n-am avut că este german, până când nu mi-a spus chiar el.

— Cu mutra aia? întrebă David.

— Ce cusur are mutra lui?

— Are un aer german.

— David scumpule, ruşine să-ţi fie! Ei bine, voiam să fac cu el exerciţii de conversaţie germană, dar după prima' frază rostită, pur şi simplu n-a mai suportat şi, trebuie să recunosc, vorbeşte englezeşte mai bine decât mine, de fapt, o engleză cumplit de corectă. Am crezut că poate a fost crescut în Anglia, dar, aş! a învăţat, la şcoală, la Berlin… Ei, şi elveţianca mea – nu ţi-am spus că am picat în aceeaşi cabină cu fata aia elveţiană mătăhăloasă? Poartă un corset de pânză albă, cu şireturi. Pun prinsoare că în viaţa ta n-ai văzut aşa ceva…

— Mama obişnuia să poarte dintr-astea, zise David.

— David! Nu cumva pretinzi că trăgeai cu coada ochiului

când se îmbrăca maică-ta?

— Nu, obişnuiam să stau în mijlocul patului şi s-o privesc.

— Ei bine, urmă Jenny, elveţianca mea vorbeşte spaniola şi franceza şi engleza şi un fel de dialect căruia îi spune romandă – pe lângă germană – şi a împlinit abia optsprezece ani. Şi cu mine nu vrea să vorbească decât englezeşte, deşi cu siguranţă că mă pricep la fel de bine ca şi ea la spaniolă. Nu-mi văd nici măcar o umbră de şansă de a prinde vreo limbă, dacă lucrurile vor merge aşa şi mai departe.

— Oamenii aceştia nu sunt tipici, zise David, după cum nu suntem nici noi. Nu fac altceva decât să umble haihui prin ţări străine, schimbând banii şi limba la fiecare frontieră. Noi facem la fel. Uită-te la mine, poftim, învăţ chiar şi rusa…

— Da, uită-te la tine, rosti Jenny, admirativă. Dar tu înveţi chiar şi gramatica, după carte, un lucru care mie nu mi-ar trăsni prin cap în vecii vecilor. Nu pot învăţa gramatica, asta e, şi basta, şi de-altminteri, nici nu mai simt nevoia de a o învăţa.

— Dacă te-ai putea auzi, uneori, zise David, ai simţi nevoia. Spui unele lucruri realmente înfricoşătoare, în spaniolă, fireşte.

— Arăţi drăgălaş ca o cadră, cu cămaşa asta albastră, scumpule, zise Jenny. Sper că asta nu te înfricoşează. Doamne sfinte, mor de foame! Nu-i aşa că de data asta Vera Cruzul a fost ucigător? Ce-a dat peste oraşul ăsta? Aveam cele mai duioase amintiri din aceste locuri, şi acum sper să nu-l mai revăd în viaţa mea.

— Mie mi s-a părut la fel ca de-obicei, spuse David. Năduf, gândaci, veracruzani şi tot tacâmul.

— A, nici gând, exclamă Jenny, altădată, mă plimbam pe-acolo noaptea, după vreo ploaie, toate erau proaspăt spălate jur-împrejur, şi magnolia de Virginia[8], şi iasomia erau în plină înflorire, iar tencuiala zidurilor avea culori

8 Arbust cu flori mari, albe, şi parfum puternic.

foarte pure. Întâlneam vreuna din acele neaşteptate pieţe şi răspâmtii şi fântâni, toate alcătuind o compoziţie gata pregătită, aşteptând doar să fie pictate, şi niciunul din colţurile acelea nu arătau la fel cu imaginea sa la lumina zilei. Toate ferestrele erau deschise şi dungi de lumină palidă, gălbuie, se strecurau afară, se zăreau şiruri de ţânţari albi roind ca o plasă peste paturile mari, iar fiinţe pe jumătate îmbrăcate, pe jumătate adormite, se mişcau ca prin vis sau stăteau la aer, în balconaşe, doar din plăcerea de a respira. Era chiar fermecător, David, şi iubeam ambianţa aceea. Oamenii păreau atât de prietenoşi, atât de spontani – toată lumea. Şi o dată s-a iscat o teribilă şi falnică furtună şi trăsnetul a lovit cabina liftului din hotelul meu, la vreo douăzeci de paşi de camera mea, şi aproape că m-a doborât la pământ. Era nostim. Mă aflasem intr-o primejdie reală, şi totuşi eram teafără.

David protestă cu răceală, manifestându-şi îndoiala, împotriva acelei amintiri.

— Nu mi-ai mai vorbit niciodată despre întâmplarea aceasta, zise el.

— Sper că nu, spuse fata. N-ar fi fost plicticos? Dar tu niciodată nu dai crezare unei amintiri plăcute, şi mă întreb de ce? Trebuie să mă laşi să-mi amintesc de episodul acela aşa cum mi se abate mie, măcar o dată să fie aşa de frumos.

După o scurtă pauză, Jenny adăugă:

— Sunt sigură că, dacă ai fi fost tu acolo, întreaga ambianţă ar fi arătat cu totul altfel.

Pindi cu atenţie clinică faţa lui netedă, bine întinsă, care nu trăda prin nimic când se simţea atins.

— Cine era cu tine atunci, de-a fost totul atât de încântător?

— Nimeni, rosti ea, cu glas suav. Eram singură cuc, şi am văzut faptele în felul meu, fără ca să-mi strice nimeni plăcerea.

— Şi fără să ai de prins niciun vapor.

— Nu, debarcasem de pe un vapor venit de la New York.

Nouă zile frumoase, când n-am cunoscut ţipenie de om pe bord şi am stat de vorbă doar cu chelnerul şi stevardesa care mă serveau la masă.

— Trebuie să fi fost măguliţi, zise David, scumpul, cu acreală. Dar replica nu-i dădu nicio satisfacţie. Jenny lăsă pe masă cuţitul şi furculiţa şi sox'bi o înghiţitură de apă.

— Nu ştiu, îi spuse cu gravitate, ca şi cum ar fi stat să cântărească o chestiune importantă. Nu ştiu, zău aşa, dacă am să fiu în stai'e să stau cu tine la aceeaşi masă în tot cursul călătoriei. Mă bucur că avem, cel puţin, cabine separate.

— Corabia nebunilor

— La fel simt şi eu, ripostă instantaneu David, cu o văpaie rece iscată în ochi.

Apoi amândoi căzură în muţenie, consternaţi să constate cât de brusc îţi poate scăpa din mână o situaţie; ştiind, ca întotdeauna, că hărţuielile acelea n-aveau să-şi găsească niciun sfirşit, fiindcă nu aveau niciun început real. Cearta dintre ei însemna o măcinare teribilă pe care o puneau la cale împreună, împingând şi tot împingând în cerc roţile morii, până ce erau secătuiţi sau cuprinşi de desnădejde. El îşi văzu mai departe de mâncare, cu îndărătnicie, şi ea îşi luă iarăşi furculiţa în mână.

— Am să încetez, dacă încetezi şi tu, îi spuse în cele din urmă. Din ce ne luăm, oare? De ce? Niciodată nu ştiu.

David ştia că ea cedase îndemnată pe jumătate de oboseală, jumătate de plictis, dar tot îi era recunoscător pentru răgazul acordat. Pe lângă asta, îi trăsese o lovitură în plin şi pesemne că îşi mai descărcase năduful.

El nu o ierta; avea s-o ia prin surprindere, la rândul lui, într-o bună zi, la fel cum mai făcuse adesea şi alte dăţi, urmărind cum paloarea îi acoperă toată faţa; întotdeauna recunoştea când împlinea o răzbunare, şi totuşi accepta justiţia ei barbară. Cel puţin, avea oarecare simţ al obligaţiei de a da ocol locului faptei, nu se aştepta mereu să i se îngăduie să se depărteze cu crima nepedepsită, şi era o parte din misiunea lui să îngrijească să nu se întâmple

aşa ceva. Simţind înlăuntrul lui răceala inimii ca pe un rezervor de veritabilă putere, îi zâmbi cu o dulceaţă care o fermeca totdeauna, întinse mâna şi o puse cu căldură peste braţul fetei.

— Jenny, îngerule! rosti David. Pe dată ea – şi simţi inima, credea în mod ferm că inima sa era capabilă să simtă – cum se topeşte doar puţintel, timidă şi neîncrezătoare; ştia ce putea şi ce era dispus David să-i facă, dacă se lăsa isă fie „prinsă", „muiată", cum descria el starea aceea. Şi totuşi, xiu se putea opri. Se aplecă spre el şi spuse:

— Măi bătrâne, măi! Vai, hai să încercăm şi noi să fim fericiţi! Hai să nu stricăm primul voiaj pe care-l facem împreună, ar putea fi atât de vesel. Am să încerc, zău aşa, David scumpule, îţi promit, hai să încercăm. Nu ştii că te iubesc?

— Mă întreb, zise David, cu cea mai insinuantă gentileţe. În chip misterios, ea păru că-i gata să-i ţâşneaseă lacrimile, pe care şi le stăpâni, ştiind că în ochii lui David plânsul ei nu era decât încă un vicleşug feminin, scos din mânecă la momentul oportun. O privi cu un mic zâmbet rezervat, ca să vadă dacă-şi dă drumul; până atunci încă nu făcuse o scenă în public. Ea îi răspunse tot cu un zâmbet, în loc de lacrimi, îşi ridică paharul cu vin şi îl

ciocni de-al lui.

— *Salud I,* zise.

— *Salud,* zise David, şi îşi goliră paharele dintr-o răsuflare.

Erau amândoi ruşinaţi de firea urâtă pe care şi-o dezvăluiau reciproc; fiecare sperase, în primele zile ale dragostei lor, să fie imaginea ideală căutată de celălalt, qăci erau de-o romanţiozitate disperată, şi teama lor de a-şi da pe faţă simţirile, de a înfăţişa şi afla unul despre altul lucruri neplăcute, îi făcea să devină necinstiţi şi cruzi, în momentele lor de armistiţiu credeau că iubirea care-i lega era foarte pură şi generoasă, aşa cum doreau să fie; era doar nevoie să fie… ce anume era nevoie să fie, exact? se întrebau amândoi, în taină şi separat, şi nu găseau niciun

răspuns. Doar în asemenea momente scurte, când sorbeau împreună vinul păcii, trupurile lor se moleşeau, le învăluia calmul, răsuflau uşor, în atmosfera de împăcare, şi se legau cu jurăminte, şi fiecare în sinea lui, de a păstra credinţă, credinţă faţă de ce anume? De a se iubi,. De a încerca… Dar David măcar încă ştia că pentru el încercarea de a fi fericit însemna poate jumătate din chinul lor, sau le provoca jumătate din zbucium. Şi cealaltă jumătate?…

— Pentru fericire, aşadar, spuse el, atingându-i iar paharul de-al lui.

Deşi era încă ziua-n amiaza mare, soarele de august, muindu-şi discul în zarea îndepărtată, arunca pe deasupra apelor o dâră arzătoare, care lenevea în urma vasului, ca petrolul. Doamnele din străvechea profesie apărură pe punte, purtând rochii de seară identice, din dantelă neagră, cu spatele lor frumos şi neted sclipind până la mijloc, iar sandalele lor încătărămate cu bijuterii scăpărau. Păşeau lent şi se treziră faţă-n faţă cu cei doi preoţi, care păşeau lent şi ei, cu gurile lor negre închise ca nişte capcane, cu ochii pironiţi asupra cărţilor lor de rugăciuni. Doamnele le făcură o plecăciune respectuoasă, preoţii le ignorară, sau poate că nici nu le zăriră. William Denny le urmărea de la o distanţă sigură, făcând un tur complet al punţii, oprindu-se în răstimpuri să pară că este interesat de ceva ivit în adâncurile mării, şi mărul lui Adam

ii ieşea puţin în afară. Mireasa şi cu mirele stăteau alături în şezlongurile desfăcute, contemplând în tăcere asfinţitul, cu ochii învăluiţi de un abur extatic, cu mâinile uşor încleştate. V

Doica indiană îl aduse pe noul născut mamei lui, care îl primi mai degrabă neajutorată în braţele sale lipsite de experienţă. Frau Rittersdorf, trecând prin apropiere, îşi permise libertatea unei adevărate femei care, deşi nu are copii şi nu mai conteneşte să aducă mulţumiri cerului pentru acest noroc, totuşi apreciază în mod instinctiv gloriosul martiriu al maternităţii, când suratele sale se bucură de el. Zâmbindu-i mamei, cu un aer de simpatie

intimă, îngenunche în tăcere să adore câteva secunde divinul mister al vieţii, admirând genele mătăsoase şi guriţa plăpândă a pruncului, tenul cât se poate de vrednic de invidie. Maică-sa o privea de pe şezlong cu un convenţional zâmbet constrâns, gândindu-se că fiul ei era şi-aşa râzgâiat, şi tare-ar mai fi vrut ca oamenii să-l lase în pace, amintindu-şi cum se trezea şi urla noaptea, şi trăgea de ea ca un purceluş când era ostenită de-i dădeau lacrimile şi nu mai dorea altceva decât să doarmă.

— Ce splendid bărbăţel! constată Frau Rittersdorf. E primul dumneavoastră copil?

— A, da, zise mama, şi pe chipul tinerei femei se ivi o umbră de teroare.

— Frumos început, zise Frau Rittersdorf, un mic general desăvârşit. De fapt, *El Generalissimo!*

Prietenii ei germani o informaseră că din doi mexicani măcar unul era general, ori intenţiona să devină, sau cel puţin îşi spunea aşa…

Până la urmă, mama nu putu să reziste cu totul linguşelii. Oricât de grosolană era, oricât de germanic era stilul ei. *El Generalissimo,* nu zău! Ce vulgară formulă. Totuşi ştia că are un copil supei'b, şi îi plăcea să audă cum este lăudat, chiar dacă i se aduceau elogii într-o spaniolă vorbită ci un accent atât de atroce. Frau Rittersdorf izbuti, cumva, să aducă discuţia de la prunc la mamă, începu să vorbească o franceză de ajuns de acceptabilă, fapt care o încântă pe tânără mexicană, care se mândrea că stăpâneşte perfect limba aceea. Frau Rittersdorf află; spre marea ei satisfacţie, că *Madame* era soţia unui ataşat de la legaţia mexicană din Paris şi chiar în momentele acelea se aflau în drum spre soţul ei; până atunci îi fusese imposibil – „Bine, puteţi vedea de ce" – să îl acompanieze. Dezvoltatul simţ monden al lui Frau Rittersdorf era flatat descoperind în mijlocul pasagerilor o doamnă din cercurile diplomatice; până la urmă, avea să aibă şi o companie potrivită pentru ea. Senorei Esperon Chavez de Ortega, în schimb, părea că-i piere grabnic cheful de vorbă, că devine niţel cam distrată,

lucru poate doar natural, în situaţia ei nouă. El *Generalissimo d*eschise ochii, flutură pumnişorii şi căscă, cu o divină dezinvoltură, drept în obrazul distinsei Frau Rittersdorf. Maică-sa se încruntă abia perceptibil şi îşi pledă cauza:

— Vai, vă rog, nu-l deşteptaţi. Abia a izbutit să adoarmă. Dacă v-aţi putea închipui câte necazuri avem cu el, colici şi toate celelalte.

Simţind că i se dă peste nas, Frau Ritersdorf se ridică numaidecât şi îşi luă la revedere cu o politeţe atât de exagerată încât, încă puţin, şi luneca în bădărănie. Mica mexicană probabil că, la o adică, nu era o mare deşteptăciune, poate că nici măcar nu era deosebit de bine educată. Era destul de dificil să judeci criteriile raselor brune, deşi fără îndoială că până şi ei aveau asemenea tabele de valori, chiar şi Don Pedro’ din Mexic. Faptul că nu se produsese din partea lui cererea în căsătorie, după preludiul care o făcuse să pară inevitabilă, nu se datora oare vreunei laturi sinistre a firii sale? Ei, şi cu toate acestea, s-ar fi putut cine ştie să se datoreze faptului că poseda o mare fabrică de bere, uneori apăruse în ochii ei atât de uman, atât de germanizat, încât fusese cu totul legănată de iluzii şi făcută să se rătăcească. Grăbi pasul, scuturând din cap, străbătută de un mic fior de spaimă.

După prânz, toate pupitrele din micile încăperi de dincolo de bar fură ocupate de oameni absorbiţi de scrierea corespondenţei, ultimele rânduri către Mexic urmând să fie puse la cutie la Havana. Numai dansatoarele spaniole patrulau pe punte, trăind intens momentul. Nu aveau prieteni în Mexic şi îi puteau număra pe degete pe cei din Spania, ceea ce nu le tulbura câtuşi de puţin. Sărea în ochi că în jurul lor mijeau idile. Cu pielea adiind a mosc şi ambră, purtând în păr flori proaspete, puteau fi zărite prin unghere umbrite, fiecare din de angajată mai mult sau mai puţin în cucerirea unuia dintre tinerii ofiţeri blonzi ai vasului.

Ofiţerii erau toţi băieţi săraci, perfect disciplinaţi,

devotaţi vocaţiei lor, agonisindu-şi anemicele economii ca să se poată însura: toţi purtau inele de logodnă simple, din aur roşcat, la mâna stângă şi, legaţi de îngusta lor lume veşnic în mişcare, nu puneau niciodată piciorul pe uscat, în niciun port. Era o treabă costisitoare, putea să ducă la complicaţii internaţionale şi, pe lângă asta, erau prea multe porturi. Aveau îndatoriri dar definite, şi nu întotdeauna oneroase, faţă de pasagerele navei, cum ar fi: să danseze cu de seara dacă păreau că duc lipsă de parteneri, fără a ofensa pe vreuna, să se facă simpatici într-un mod respectabil. Nu aveau defel privilegii – cum ar fi fost ducerea prea departe a unei poveşti amoroase, dar nu era de presupus că vreunul dintre ei să nu valorifice prilejurile oferite gratuit, câtă vreme erau păstrate aparenţele. În cazul particular al doamnelor spaniole, era vădit că aparenţele nu puteau fi păstrate, ci trebuiau să fie travestite, dacă era posibil..

Experienţa căpătată cu numeroase pasagere, în numeroase voiaje, întreprinse în porturi uitate de lume, îi intimidase, într-o anumită măsură, pe majoritatea ofiţerilor. Şi astfel, cu circumspecţie, rând pe rând tinerii ofiţeri în imaculate uniforme albe, cu însemne aurii sau argintii la gulerul tunicii şi la umeri, se treziră din prima seară făcând instrucţie pe cimpul galanteriei, dar totodată cu o bună doză de plăcută aţâţare, fiecare cu un braţ petrecut după un surprinzător de musdmilos, dar zvelt, mijloc de spanioloaică, privind însufleţit de blânde aşteptări în adâncurile arzătoare ale unor ochi care vorbeau doar limbajul afacerilor, şi nimic altceva.

Totdeauna se întâmpla ceva care să-i scoată din circuit; în chip misterios combinaţiile se desfăceau, refăcute cu parteneri diferiţi, până când, în cele din urmă, pe la începutul serii totul părea că se terminase – fără îndoială, o chestiune de bani, decise Wilhelm Freytag, care, la o bere, intrase în vorbă cu Arne Hansen. Urmăriseră diferitele mici scene petrecute ici şi colo pe vas.

— Ce altceva ar putea fi la mijloc? întrebase Arne

Hansen, şi urmărea cu privirea în mod deosebit pe una din fete, cu ochii săi albaştri, colerici, îmblânziţi, convertiţi la o simplă admiraţie. Era un exemplar cu adevărat foarte frumos, şi deşi ca tip era identică cu celelalte, Hansen putea să descopere ceva diferit în fiinţa ei, chiar dacă pentru ochii altcuiva nu ar fi putut preciza ce anume. Aveau toate minunaţi ochi negri, păr negru sclipitor, pieptănat neted peste urechi, micile lor şolduri rotunde îl legănau când mergeau, într-un inconştient *meneo,* picioarele lor înguste, arcuite sus, erau îndesate fără milă în nişte subţiri pantofi de lac, negri’ Toate se fardau, folosind un suliman gras, roşu-închis, desenându-şi guri largi, pătrate şi brutale pe deasupra buzelor lor naturale, care erau subţiri şi aspre; dar cea preferată de Hansen se numea Amparo, după cum aflase el. Îşi şi imagina în gând primul obstacol: el vorbea foarte prost, spaniola, iar Amparo, pe câte ştia, deocamdată, nu vorbea nicio altă limbă.

— Nu-mi pot închipui ce învârt, spuse Wilhelm Freytag. Bineînţeles, pe lângă ceea ce fac în clipele acestea, arată ca un pâlc de ţigănci. Le-am văzut dansând pe străzi şi făcând chetă după aceea, la Vera Cruz.

Hansen putea să-i dea amănunte despre trupă. Alcătuiau un asamblu de *zarzuela*[9] din Granada, ţigani, sau poate că se dădeau drept ţigani. Rămăseseră fără o leţcaie în Mexico, cum li se întâmplă totdeauna unor astfel de companii, căci însăşi marea Pastora Imperio în persoană scăpase din încurcătură doar cu rochiile de pe ea, aşa auzise, şi guvernul mexican îi expedia acasă, ca de obicei, pe cheltuiala lui. Freytag îşi exprimă părerea că arătau a fi oameni trecuţi prin ciur şi dârmon, mai cu seamă cei patru bărbaţi, personaje cu aer dubios, după ţestele lor înguste şi ochii de bandiţi, combinaţie de dansatori care execută numere pe mese, codoşi şi aruncători de cuţite.

Hansen îi cercetă cu privirea.

---

9 Gen liric spaniol, asemănător cu opereta în alte ţări, foarte popular şi dezvoltat mai ales în secolul trecut.

— Nu-i socotesc primejdioşi, aprecie el, decât când ar putea comite ceva în deplină siguranţă.

îşi înfipse mai confortabil în scaun carura masivă şi îşi întinse sub masă picioarele lungi.

Bărbaţii din trupa de dans stăteau la bar cu copiii, ţinându-se în mod vădit deoparte, în timp ce doamnele lor îşi practicau arta. Erau tăcuţi, din cap până-n picioare prea graţioşi în mişcările lor zgârcite, şi pânditori ca nişte motani. Stând la taifas la câteva ceşti de cafea, fumau fără întrerupere, iar copiii care erau ţinuţi în frâu, aşa cum nu se purtau când se aflau de faţă femeile, în cele din urmă îşi rezemară braţele şi capul de masă şi aţipiră.

Frau Baumgartner stătea cu capul în palme, ostenită, la o măsuţă, împreună cu soţul ei, care îşi începuse lunga seară de băut metodic, în scopul de a-şi uşura durerea permanentă. Părul i se şi umezise şi se lipise de tâmple. După ce mâncase, simţi în stomac o alinare prea repede curmată, dar nu era în stare să înfrunte revenirea durerii şi se grăbi să dea pe gât primul pahar de coniac cu apă. Durerile acelea se porniseră cu vreo doi ani mai înainte, când Herr Baumgartner pierduse trei procese importante în tribunalele mexicane. Soţia sa ştia de ce le pierduse: bea atât de vârtos încât nu-şi putea pregăti cum se cuvine pledoariile, nu era în stare să facă o impresie bună în instanţă. În spatele acestei situaţii zăcea misterul acela trist – de ce oare se apucase de băutură? Nu putea să dea nicio explicaţie şi nu era în stare să reziste ispitei coniacului. Din oră-n oră, din zori şi până-n seară, bea mereu, fără plăcere, fără ca spiritul să i se lumineze, fără vreo ostoire, fără voinţă, suferind neputincios mustrările conştiinţei, mâna i se furişa mereu pe gâtul sticlei şi îşi umplea ’ paharul, literalmente tremurând ca varga şi covârşit de spaimă.

La lungi răstimpuri, în vreuna din zilele când soţia îl convingea să nu bea, se întindea pe pat, cuprins de înfricoşătoare dureri de stomac, zvârcolind u-se şi gemând, până când era chemat medicul familiei să-i dea un calmant cu opiu. Chemaseră în consult diverşi specialişti, şi fiecare

dintre ei îşi stabilişe pe ghicite diagnosticul, corespunzând cu specialitatea sa: ulcere, misterioase ocluzii intestinale, infecţii acute (sau cronice) de vreun fel sau altul, unul făcuse chiar aluzie la un cancer: dar niciunul nu fusese capabil să-i aducă vreo uşurare. Starea lui nu părea că se înrăutăţeşte, dar nici nu se îndrepta cu nimic. Frau Baumgartner nu mai credea în realitatea bolii soţului ei, chiar dacă îşi reproşa într-una scepticismul manifestat. Nu mai ştia nici ea ce credea, de fapt nu credea absolut nimic, şi neîncrederea ei era difuză, un întunecat şi mişcător nor de suspiciune, la gândul că maladia soţului ei, odată cunoscută, avea să se dovedească a fi vreun teribil reproş adus ei, personal. De câte ori o căsnicie este nefericită, sau soţul suferă eşecuri în afaceri, toată lumea ştie că vina o poartă soţia. Era şi ea dispusă să ia asupră-şi tot blamul, pentru că, după cum îşi repeta adesea, soţul său era cel mai bun şi mai cumsecade om. Îi dăruise gent.il de dragoste pe care ea îl considera demn de acest cuvânt: se arătase fidel şi agreabil zi de zi, de la un capăt la celălalt al anului, şi atent. Până când începuse să risipească cu nesăbuinţă banii pe băutura, ţinuseră împreună o casă bună şi confortabilă şi puseseră deoparte ceva bani. Şi, slavă Domnului, economiile acelea erau investite în siguranţă în Germania, de când marca se însănătoşise şi afacerile prosperau şi toate făgăduiau să meargă bine în ţara aceea. Soţul ei luptase până la sfârşit în război şi se întorsese acasă fără o singură zgârie-

tură – numai faptul acesta şi constituia un miracol, pentru care s-ar fi căzut să fie recunoscător cerului, dar el, nici gând – nu vorbea niciodată decât cu amărăciune despre suferinţele îndurate în perioada aceea. Se căsătoriseră după război şi plecaseră în Mexic, o nouă Ţară a Făgăduinţei pentru germani. Ah, ce anume putea să se fi întâmplat, ce făcuse ea pentru ca vieţile lor să ajungă la strâmtoare? Totul părea că merge atât de bine...

— Vai, Karl, te rog, nu mai bea încă un pahar, acum aiungi la patru „şi n-au trecut nici două ceasuri de la masă.

— Nu pot suporta, Gretel. Nu pot suporta, tu nu poţi înţelege ce este o asemenea durere!

Acelaşi vechi strigăt. Faţa i se scofilci, gura i se crispă şi tremură; ochii săi albaştri, strălucitori şi goi de expresie, căpătară o căutătură aprigă, din pricina suferinţei.

— Karl, cum te poate ajuta asta? Mâine va fi la fel.

— Te rog, Gretel, mai ai puţină răbdare. Cu încă un pahar, îţi promit că o scot la capăt până dimineaţa.

Lăsă capul în jos mâhnit, copleşit de ruşine.

— Iartă-mă, spuse, şi umilinţa arătată o făcu să roşească pentru el.

— Nu face asta, scumpul meu, zise ea. Fie şi-aşa, toarnă-ţi, dacă te va ajuta să te simţi mai bine.

Se aplecă şi privi faţa de masă, ca să evite vederea chipului său contorsionat de expresia de durere pe care nici nu mai încerca să o ascundă ori s-o controleze. Doctorii spuseseră că trebuia să se ducă acasă, asta l-ar fi putut vindeca. Soţia sperase că îndelungatul voiaj tihnit, viaţa uşoară şi sigură de la, bordul navei, departe de falşii prieteni care beau laolaltă cu el, departe de locul unde se ratase, putea să fie un bun început. N-avea să se întâmple aşa. Herr Baumgartner goli ultimul strop din paharul său înalt.

— Acum, scumpa mea, rosti el cu glas plângător, acum, dacă eşti bună, să mă ajuţi.

Se ridică clătinându-se şi soţia stătu în preajma lui. Se rezemă greoi de ea, în timp ce se depărtau străbătând barul înghesuit, iar Frau Baumgartner, privind drept înaintea ei, era convinsă că toată lumea se uita cu dispreţ la soţul ei beat, care se prefăcea că este infirm.

Herr Lowenthal, care fusese plasat de unul singur la o măsuţă, studia lista de mâncare cu înşirarea ei de feluri necurate, şi ceru o omletă cu mazăre proaspătă. Bău o jumătate de sticlă de vin alb bun ca să-şi dea curaj singur (unica greutate a călătoriei o constituia problema aceea de

a găsi ceva care să se poată mânca, într-o lume aproape integral condusă de necredincioşi) şi mâncă toate fructele din coşuleţul care i se aduse ca desert. După aceea mai zăbovi, învârtindu-se cercetător o bucată de vreme, mai întâi prin salon, apoi în bar, apoi ieşind afară, pe punţi, colindând aiurea şi tulburat, dar nimeni nu-i vorbea, aşa că nici el nu se adresă nimănui. Aruncă o privire pe ici şi colo, la fiecare faţă văzută, o ochire rapidă, şi apoi îşi îndrepta ochii în altă parte, căutând să treacă neobservat, şi totuşi sperând să vadă pe cineva din neamul lui. Mai-mai că nu-ţi venea să crezi. Toată viaţa nu se întâmplase nici odată aşa ceva, dar iată că o păţise şi căzuse pe capul lui tocmai năpasta de care se temea mai rău: pe tot vasul nu se afla niciun alt evreu. Niciunul. Un vas german, care se întorcea în Germania, şi niciun evreu pe punte, afară de el. Brusc, fiorii lui de instinctivă jenă se prefăcură într-o veritabilă spaimă; ostilitatea sa faţă de lumea aceea complet străină, atât de adânc înrădăcinată şi de învăluitoare încât era ca o pulsaţie a sângelui, îi potopi sufletul. Curajul îi reveni, purtat de acest talaz, incomplet, oscilant, dar aducându-i în minte senzaţia proprie, de sănătate redobândită. Mai făcu încă un tur, de data aceasta cu un ochi mai cutezător şi o înfăţişare echilibrată care-i ascundea îngrijorarea, dar nu, bine-nţeles, ce rost avea să mai caute? Dacă ar mai fi fost vreunul, l-ar fi plasat la aceeaşi masă. Până în clipa aceea, doi evrei s-ar fi şi recunoscut. Ei bine, n-avea să găsească niciun partener de discuţie, dar nu conta, n-avea să-l coste nimic să se poarte prietenos cu oamenii aceia; intenţiona să se descurce cât se putea de bine în cursul voiajului, nu căpăta niciun procent dacă-şi căuta necazuri cu lumânarea. Se aşeză în bar lângă o pereche de necredincioşi grăsuni, între două vârste, cu aer cumsecade, cu un buldog alb la picioarele lor, gândindu-se că, dacă îi adresau cuvântul, ar putea beneficia şi el o jumătate de oră de un fel de sociabilitate, mai bună decât nimic, şi asta era cam tot ce se putea obţine. Dar nu-i plăcea să înceapă el conversaţia cu necredincioşii, puteai să dai peste te miri ce, şi nici

măcar nu întorceau capetele înspre el. După două pahare de bere, decise că e obosit şi pregătit pentru culcare.

Cabina era goală, cu excepţia bagajului celuilalt pasager. Herr Lowenthal îşi plasă astfel valiza cu mostre ca să nu stea în drum, îşi puse modestele lui obiecte de toaletă, se întinse pe cuşeta de jos şi îşi rosti rugăciunile, întrebându-se ce soi de tovarăş de cabină îi hărăzise soarta. Poate că o să fie un tip chiar simpatic. La urma urmei, cel puţin în profesia lui, cunoscuse câţiva goimi foarte cumsecade. Poate că şi acesta avea să fie cumsecade. Stătea acolo culcat, cu lumina aprinsă, incapabil să se domolească, aşteptând şi pândind să vadă ce fel de om avea să deschidă uşa. Până la urmă, auzind zgomotul făcut de intrarea cuiva, înălţă capul cu vioiciune. *Gutten Abend* l spuse, aproape înainte de a-l fi întrezărit măcar pe individ.

Herr Riber se opri ca ars. Aproape instantaneu o expresie de profundă repulsie se aşternu pe trăsăturile lui de mops; îşi lăsă sprincenele în jos şi îşi pungi gura.

— *Gutten Abend,* rosti, cu răceala strivitoare şi categorică cu care concediezi pe cineva.

Herr Lowenthal se culcă la loc pe pernă, recunoscând situaţia cea mai rea de parcă ar fi întâlnit-o dintotdeauna. „Doamne sfinte, ce noroc pe mine! şi într-un voiaj atât de lung”, se jeli el. „Ei, ce mai, nu încape îndoială, arată chiar mai mult a porc decât a necredincios.” Dar avea să bage bine de seamă, putea să se păzească şi singur, avea să aibă grijă ca individul acela să nu-şi facă mendrele cu el. „Lasă să vedem întâi ce urmează, după acest început, că ştiu la ce să mă aştept, am să fiu pregătit pentru unul ca el. Le cunosc mai toate şmecheriile… nu poate să mă ia prin surprindere.”

Se frământa şi se perpelea aşa, răsucindu-se de pe o parte pe: alta. Înăbuşindu-şi oftkturile; totuşi după un răstimp, adormi, cu sprâncenele încă încruntate, dar căzând într-un somn foarte adânc şi odihnitor, în pofida sforăielilor lui Herr Rieber.

Pe la ora nouă punţile luminate erau pustii, barul şi

saloanele de corespondenţă aproape părăsite. Nu era vizibil niciun semn de viaţă, cu excepţia unei slabe mişcări pe pasarela căpitanului şi a câtorva marinari cu feţe calme, care-şi vedeau de îndatoririle lor de rutină. În adâncurile vasului, brutarii începeau să plămădească, să frământe, să împletească şi să coacă pâine pentru micul dejun, iar şi mai jos încă, în camera maşinilor, nişte inşi vânjoşi şi îndesaţi trudeau şi şiroiau de sudoare toată noaptea, menţinând navei viteza ei regulată de douăsprezece noduri pe oră. Urma să scoată o medie ceva mai bună când avea să o împingă din urmă Gulf Stream-ul.

în numai două zile, viaţa pe bordul navei începuse să se ordoneze de la sine, cu o monotonie destul de plăcută, dar în a treia se repetă aţâţarea de a se afla din nou în port, la Havana. De data aceasta, călătorii nu trebuiau să-şi bată capul defel, de vreme ce nu aveau nimic altceva de făcut decât să se desfete cu priveliştea, pe cât îi ţineau curelele. Apărură veşminte proaspete, pentru sezonul fierbinte, ţinute de toate mărimile şi croielile şi nici nu se fixase bine pasarela, că lumea se repezi buluc să coboare.

Până şi Herr Glocken o porni agale prin docuri, de unul singur, purtând la gât o cravată în culori sprinţare, cu nodul ros, zâmbind ca un gargui, în timp ce se ferea, cu iuţeala asigurată de o îndelungată practică, de o tânără femeie cutezătoare, care ţâşni spre el ca să-i atingă cocoaşa, pentru a avea noroc.

Doamnele din profesie, ajungând acasă din călătoria de afaceri întreprinsă în Mexic, la fel de dezinvolte ca şi cum s-ar fi înapoiat de la o zi de târguieli făcute în oraş, se îndepărtară braţ la braţ, purtând rochii albe de pânză, cu decolteu la spate şi pălării de Panama cu bor lat, de calitate. William Denny, la o distanţă discretă în urma lor, le urmărea cu stăruinţă, vrând să descopere, dacă se puteaj sub ce fel de acoperiş se adăposteau creaturile acelea trufaşe, pe meleagul lor natal. Era acrit şi derutat, abătut de purtarea net neprofesională pe care o adoptaseră faţă de el.

— De obicei, prin locurile de unde vin eu, ferneila care fac negoţ cu coada lor nu se ţin cu nasul aşa de sus, comentă el către David Scott. Pui banii pe tejghea şi gata socoteala, şi nimeni nu mai face pe jignitul.

David se mărgini să remarce că, după părerea lui, asemenea comportament putea lezne să devină plictisitor. Aşa că Denny o luă la picior de capul lui, ferm decis să nu le piardă urma până va sosi la vizuina lor şi să se invite singur înăuntru, cu cutezanţă. De-a lungul unei ulicioare înguste, numai prăvălii, una dintre de se întoarse pe neaşteptate să se uite într-o vitrină, îl zări pe Denny, o împunse cu cotul pe cealaltă. Atunci amândouă priviră în urmă şi, izbucniră în ţipete ascuţite, de fetişcane, hohotind batjocoritor, ţâşniră ca săgeata dincolo de pragul unei prăvălii strimte şi pieriră pentru totdeauna din ochii lui. Denny, fiert de ciudă, se căzni să-şi mascheze eşecul cu un r în jet silit, forţat, pentru a-l păcăli pe vreun eventual martor al scenei, şi-un scurt epitet urât rostit în gând spre propria-i satisfacţie; pe urmă, ca un om care ar avea planuri personale, scoase din buzunar o mică hartă tipărită pentru uzul turiştilor şi începu să caute localul „Joe Bălăcitul”.

Deşi erau doar ceasurile patru după-amiază, trupa de dans spaniolă apăru îmbrăcată de seară, în toalete de serviciu negre, cu o croială îndrăzneaţă, domnii purtând cingători late din mătase roşie, împletite, sub jachetele lor scurte, doamnele expunându-şi galant bustul şi umerii. Lobii urechilor lui Amparo se reduseseră la jumătate din mărimea lor naturală, cărând greutatea unor imense imitaţii de rubine. Şchiopătau niţel cu toţii, torturaţi de nemiloasa lor încălţăminte, în timp ce se îndreptau cu îndărătnicie, subminaţi de inconfort şi de o proastă dispoziţie înveninată, către o seară de veselie profesională. Gemenii, lăsaţi de capul lor pe vas, începură imediat să zbiere, să urle’ şi să alerge în cercuri, executând un soi de dansuri diavoleşti în jurul fotoliului cu rotile al bolnavului cel scund, până ce băiatul cu păr auriu, împingând fotoliul, îi alungă cu blesteme zgomotoase zvârlite în germană. Cei

doi alergară până la balustradă, se căţărară pe ea şi, aplecâr-. Du-se spre ţărm, ţipară disperaţi… *„Jai alai,* Mama! Mama! *jai alai!”* La o depărtare bună de ei, la sunetul glasurilor toate cele patru femei se rotiră, iar cea numită Lola strigă cu asprime: „Ţineţi-vă fleanca!”

* – Hai să fim şi noi nişte turişti autentici, de data asta, îi spuse Jenny-înger lui David-scumpule, căci pentru moment aceasta era temperatura sentimentelor ce-i însufleţeau. N-am nicio prejudecată împotriva turiştilor, o consider o formă inferioară de snobism. Îi invidiez teribil, sunt nişte javre băftoase, care au bani la discreţie de cheltuit şi timp berechet, veşnic gătiţi şi, hai la drum! Eu am totdeauna de lucru. Dacă n-aş avea o slujbă, nu m-aş afla aici unde sunt: mă ţin de o slujbă sau îndeplinesc însărcinarea dată de vreun director de ziar… chiar şi la Paris, dacă ajung vreodată acolo, tot o să am de făcut desenele alea neroade pentru a ilustra micile istorioare scârboase ale cuiva. Acum, David-scumpule, să nu-mi spui că sunt ciuruită de autocompătimire…

— Tu spui asta totdeauna, eu n-am spus-o niciodată. Foarte bine, măi mincinosule, spuse Jenny, glumeaţă dar în viaţa mea nu m-am dus undeva pur şi simplu ca să privesc decorul. Acum a sosit momentul; hai să luăm un *Fordito* I şi să admirăm priveliştile, oricum s-ar prezenta de. Am trecut deseori prin Havana, asta e a patra oară şi s-ar putea să fie şi ultima, şi n-am văzut niciodată plaja şi acea faimoasă Promenadă, cum îi zice?

David se afundă în ceea ce Jenny numea tăcerea lui vorbitoare; după expresia care plutea pe faţa lui, vedea că ideia aceea îi surâdea. Nu fură siliţi să caute departe, fiindcă la primul colţ dădură peste un negru vârstnic la volanul unui Ford rablagit, „un veritabil Fotingo, dacă a existat cândva aşa ceva!”, exclamă cu afecţiune Jenny

— Era o poreclă populară dată în Mexico unui asemenea vehicul – care aştepta şi spera să-i pice nişte pasageri exact ca ei. Pielea negrului avea culoarea zahărului cafeniu; avea un ochi deschis şi celălalt tutuniu pal, credea că vorbeşte

englezeşte şi folosea o frazeologie pompoasă, menită să îmbie clienţii, gata confecţionată şi învăţată pe de rost. Aşteptară politicos să îşi termine predica înainte de a încuviinţa din cap. Şoferul îi plasă pe dată pe bancheta din spate, unde portiera hodorogea, scuturată din ţâţâni, iar câlţii ieşeau în smocuri. Porrdnd imediat, cu un tărăboi şi un zăngănit de locomoţie mecanică, şoferul se lansă aproape instantaneu într-o vitezH înfricoşătoare, şi începu alt discurs prefabricat, care ajungea până la urechea lor în frânturi de croncănituri zgomotoase şi mormăieli şoptite, în timp ce se învârtejeau de-a lungul splendidei şosele albe de lângă mare.

— Trecem... Monument! zbiera el, în timp ce treceau viforos pe lângă o incoerentă masă de bronz, CARE COMEMOREAZĂ, pronunţa el grijuliu şi cu silabele detaşate, apoi căzu într-un murmur. După aceea. Acesta, glasul şoferului căpătă iarăşi tărie, războiul de... în anul Domnului... iar după aceea, rosti el limpede, Fiii Independenţei Cubane au înălţat acest nobil monument spre priveliştea străinilor. Mor, mor, mormăială. Trecem acum prin faţa... şi... se răsuciră în mod periculos într-o curbă lungă, clădirea numită... înălţată spre priveliştea străinilor... ÎN STÂNGA DUMNEAVOASTRĂ! zbieră el, în chip de avertisment, iar Jenny şi cu David îşi suciră instantaneu gâtul spre stânga, dar spectacolul rămăsese mult în urma lor. Vedeţi un tragic Monument întru Amintire înălţat de Fiii... pentru priveliştea străinilor.

Vehiculul încetini cu o bruscheţe ameţitoare, se opri, cu o hurducătură zdravănă. Ghidul lor îşi împinse şapca spre ceafă şi arătă spre un vast edificiu indescriptibil, scânteind printre palmierii înalţi şi crestele grele de vegetaţie ale copacilor dintr-un mic parc.

— Iar acolo, zise el cu ton de reprobare destul de pedantă, este faimosul Cazinou, unde bogătaşii nord-americani risipesc la jocuri de noroc sute de mii de dolari, sub ochii sărmanilor muritori de foame.

Pasagerii lui se foiră stângaci, cum era de aşteptat din

partea lor, pe urmă David îi spuse lui Jenny.

— Nu prea face parale turul nostru, tu ce zici? şi adăugă în spaniolă către ghid, care părea că-i priveşte cu un anumit simţ de proprietar:

— Acum haide să ne întoarcem chiar pe acelaşi drum, foarte încet.

v – înţeleg perfect engleza, spuse ghidul în spaniolă. Turul oraşului făcut de dv. Nu este încă un succes fiindcă nu aţi văzut totul. Există monumente înzestrate cu cea mai deplină măreţie şi simţire pe toată întinderea acelui nobile Carrera, unele dintre de mai costisitoare şi mai importante decât cele pe care le-aţi văzut. Plătiţi ca să le vedeţi, spuse el, cu ton virtuos. Nu nutresc dorinţa de a vă defrauda.

— Cred că turul nostru este perfect, zise Jenny. Este exact ceea ce mă aşteptam. Haide să le vedem pe toate!

Porniră săltind ca nişte canguri în goană, văzură toate monumentele asemenea unor străfulgerări informe şi fură descărcaţi iarăşi, bătuţi de vânturi şi roşiţi de arşiţa soarelui, sub palmieri, pe o minunată terasă proaspăt spălată şi aburindă, cu mari colivii împletite din răchită, înşirate de-a lungul zidului, şi un bananier în *patio.* Chelnerul le aduse pahare înalte cu ceai la gheaţă, în care fusese turnat rom.

— Din ce în ce, spuse David, încercând iarăşi, pentru câteva momente, acea senzaţie de destindere alcătuită din pură simpatie şi bună dispoziţie pe care o simţea din când în când alături de Jenny (nu suficient de îndelungată sau suficient de frecventă pentru a întreţine o iluzie constantă, dar plăcută când se întâmpla), din ce în ce sunt mai convins că este o mare greşeală să înfăptuieşti ceva sau să clădeşti ceva ca să aibă străinii privelişti.

— Noi să nu facem niciodată aşa ceva, se prinse în joc Jenny, într-o licărire rămasă din nebunesca lor escapadă de-a lungul plajei. Haide să avem o minunată viaţă particulară care începe în oasele noastre, sau poate chiar în sufletele noastre, şi dă rezultatele dorite.

Ezită, şi pe urmă pronunţă cuvântul „suflet'* cu mare

fereală, căci era unul din tabu-urile lui David, laolaltă cu Dumnezeu, spirit, spiritual, virtute – mai ales acesta! — şi iubire!

— Niciunul din cuvintele acelea nu înflorea în mod special în vorbirea cotidiană a lui Jenny, deşi la răstimpuri, minată de vreo izolată înfierbintare a simţirii, părea că are nevoie de unul sau de altul; dar David nu putea să îndure sunetul nici unuia dintre de, şi îl văzu îndată cum ia aerul acela ţeapăn, jenat, aproape jignit, la care se învăţase să se aştepte dacă pronunţa vreunul dintre cuvintele puse la index. Tânărul era capabil să le traducă în termeni obsceni şi să le pronunţe cu o sexuală fervoare de juisare; iar Jenny, care blestema la fel de nevătămător ca şi un papagal bine dresat, era, la rindul ei, ofensată de ceea ce califica, cu făţărnicie puritană, drept „mintea spurcată a lui David”. Practic, subiectul acela îi ducea într-un impas total.

După o pauză consternată, David spuse, alegându-şi cuvintele:

— Da, bine-nţeles. Totdeauna acea preţioasă viaţă particulâră care se desfăşoară prin galerii şi magazine şi printre cărţi de artă, dacă avem un dram *de* noroc, la ce să mai căutăm mai departe să ne păcălim? Uite, trăim din pomeni şi expediente, nu-i aşa? De la o slujbă la alta, aşa că poate s-ar cuveni să privim în felul ăsta toată socoteala cu aceste monumente, fiecare dintre de înseamnă o comandă şi o şansă de a lucra, pentru un anumit sculptor.

— Dar, halal sculptori, ripostă intolerantă Jenny, cu asemenea lucruri înfiorătoare şi uitate de Dumnezeu. Nu, am să execut toate comenzile pe care pot pune mâna, dar e ceva ce nu poţi vinde, chiar dacă vrei, şi sunt bucuroasă că-i aşa! Am de gând să pictez pentru mine însămi.

— Ştiu, ştiu, zise David, şi vei sperară o să-i placă şi altcuiva, o să-i placă îndeajuns ca să-ţi ia lucrarea la el acasă şi să trăiască cu pânza atârnată pe pereţi. Pur şi simplu, e ceva greşit în teoria noastră despre o viaţă particulară, în măsura în care se referă la muncă.

— Tu vorbeşti despre viaţa publică, zise Jenny. Vorbeşti

despre lucrarea de pe pereţi, nu de momentul când se află încă în mintea ta, nu-i aşa? Eu vreau ca unor oameni cumsecade, simpli, care habar n-au de artă, să le placă opera mea, să vină de la sute de mile depărtare ca s-o privească, aşa cum fac indienii cu picturile murale din Mexico City.

— Alea erau o mare acţiune de publicitate, în regulă, zise David, fetiţă bună şi simplă. Aceşti buni şi simpli indieni râdeau de se prăpădeau şi făceau tot soiul de observaţii, epatant de scabroase, pe urmă se duceau pe

Alameda şi mâzgăleau cu păr pubian nudul Paolinei Bonaparte sculptat de Canova, acel elegant vis în marmură! Nu ai remarcat nimic din toate astea? Unde te aflai?

— Eram acolo, spuse Jenny, fără ranchiună. Presupun că mă aşteptam şi ciuleam urechile la altceva, am văzut şi auzit şi o sumedenie de lucruri diferite. Sincer vorbind, nu-i acuz pe indieni. La urma urmei, au ceva mai bun în trecutul lor.

— Mai bun decât ce? Decât Canova? Fie şi-aşa. Dar mai bun decât Giotto, să zicem, sau Leonardo? Nu e mai bun decât o groază de lucruri, chiar lucruri făcute tot de ei. Este complet degradat ca dracu' acum, la urma urmei, găsesc lucrările lor cu adevărat bune în cetăţile îngropate în junglă. Dar îmi plac, sincer, şi de, şi sare în ochi că indienii le preferă oricăror altor opere. Dar, uite ce e, Jenny-înger, la ce ne folosesc nouă toate astea? Noi ne bizuim pe resursele noastre. Hai să nu mimăm privitivismul, nu ne-am putea păcăli nici măcar pe noi…

— David, numai din pricină că nu fac niciun fel de consideraţii teoretice nu înseamnă că încerc să fiu primitivă… Te rog să nu mai spui una ca asta! Îi iubesc pe indieni, am o slăbiciune pentru ei, zise ea. Sunt sigură că am învăţat câte ceva de la ei, chiar dacă încă nu ştiu ce anume.

— Dar ei nu te iubesc, ripostă David, şi tu ştii bine asta. O ţinem aşa, îndrăgindu-i, luaţi unul câte unul, cum facem

între noi doi, ei ne urăsc în bloc, privindu-ne doar ca pe membrii rasei de altă culoare, asupritoare. M-am săturat până peste cap de povestea asta. Şi singurul lucru din lume pe care l-au vrut de la tine anul trecut, a fost fotingo-ul tău făcut praf, şi bricheta mea, şi patefonul portativ. Noi iubim frumoasele lor carpete împletite din paie fiindcă nu suntem siliţi să dormim pe de, iar ei râvnesc saltelele noastre cu arcuri. N-ai de ce să le-o iei în nume de rău, dar mi-e silă de tevatura sentimentală care se face în jurul lor.

Jenny râse, fiindcă se simţea tare melancolică şi derutată.

— Nici eu nu căutam o nouă religie, zise fata. Presupun că aidreptate, până la punctul unde ai ajuns, dar mai e ceva… Ştiu că sunt mult prea simplă ca să fiu o bună primitivă…

— Nu cred că ei sunt cu ceva mai complicaţi decât noi, spuse David. Folosesc alt sistem de noduri, asta-i tot.

— Asta nu-i *tot,* nici pe departe, zise Jenny. Asta este ceva *prea* simplu.

David, auzind tremurul subţire din glasul ei, nu mai spuse nimic, dar cugetă că, indiferent cum încerca să-i explice lui Jenny punctul lui de vedere, despre oricare subiect, totdeauna părea că trece tangenţial pe lângă subiect, sau merge în cerc, sau că este înnămolit într-un loc unde nici prin gând nu-i trecuse să ajungă, ca şi cum mintea fetei ar fi refractat gândul lui, în loc de a-i absorbi sensul, sau chiar şi sentimentele încercate de el despre anumite lucruri – indienii, de exemplu. Pe viitor avea să renunţe la conversaţii cu Jenny pe tema indienilor şi nici măcar a picturii practicate de ea; cu prima se dovedea sentimentală, cu cealaltă îndărătnică; mai bine se lăsa păgubaş.

Isprăviră a doua ceaşcă de ceai cu rom, cufundaţi într-o tăcere care arăta a fi confortabilă. Se întrebară ce oră era, fură nevoiţi să-l întrebe pe chelner fiindcă îşi complicau vieţile din principiu, refuzând să umble cu ceasuri la ei, şi hoinăriră agale îndărăt spre port.

Canicula era copleşitoare, pe străzi tot ce era viu rătăcea în torpoare, într-un vis indolent, povara luminii solare era aproape ucigătoare şi sudoarea ţâşnea din fiecare por al oricărei fiinţe umane. Câinilor le atârnau limbile, şiroind, iar Jenny şi David, în hainele lor de pânză care păreau răcoroase, erau uzi şi vărgaţi şi aproape gâfâiau când ajunseră în docuri. La intrarea în lungul hangar prin care trebuiau să treacă până la vas, zăriră mai întâi un vast şi dens ciorchine de oameni cu capete brune ciufulite şi straie ferfeniţite. Nu rămăsese niciun spaţiu pentru a trece între ei, căci boccelele lor înfăşurate în saci din fibre de cânepă legate cu frânghie zăceau pe chei, le umpleau braţele şi li se revărsau peste umeri. Erau acolo bărbaţi şi femei de toate vârstele, în toate stadiile de decrepitudine, copii de toate mărimile

t

şi prunci ţinuţi în braţe. Erau cu toţii într-un hal incredibil de trenţăroşi, cocârjaţi, tăcuţi, nenorociţi. Câţiva, 4ărindu-i pe cei doi străini, se împinseră în linişte şi se ghiontiră cu cotul, ca semnal, împingându-şi deoparte şi boccelele până ce se eliberă pentru ei o îngustă potecă.

„Treceţi, vă rog”, murmurară ei în spaniolă, iar Jenny şi David spuneau: „Mulţumesc, mulţumesc”, croindu-şi drum cu grijă. Apoi rândurile mulţimii se subţiară niţel, dar uriaşul hangar era în întregime înţesat cu ei. Stăteau chirciţi pe pământ, stăteau aplecaţi, ca nişte siluete informe, se rezemau de pereţi, arcuindu-şi spinările obosite.

Aerul nu mai era câtuşi de puţin aer, ci un abur fierbinte, lipicios, amalgam de sudoare, de murdărie, miros de mâncare râncedă şi de aşternuturi spurcate, de trenţe şi excremente: duhoarea sărăciei. Oamenii aceia o, u erau fără chipuri: erau cu toţii spanioli, capetele lor aveau contur şi înţeles şi vădeau un anumit grad de educaţie, ochii lor priveau cu expresia unor fiinţe conştiente că trăiesc. Pielea lor arăta ca aceea a înfometaţilor care sunt totodată şi peste măsură de munciţi: avea o paloare întunecată, murdară, cu tonuri de aramă coclită, ca şi cum sângele lor

nu ar fi fost de-ajuns de împrospătat de generaţii întregi. Picioarele lor desculţe erau învineţite, cu pielea -bătătorită, crăpate, cu încheieturile noduroase, iar mâinile nu erau decât nişte pumni umflaţi. Era limpede că se aflau acolo nu prin voinţa lor, sau ca urmare a vreunui plan personal şi, trădând umilinţa neajutorată a deplinei înrobiri, aşteptau orice avea să li se mai facă. Femeile alăptau pruncii lihniţi de foame, bărbaţii stăteau jos, scotocind printre bunurile lor prăpădite, legându-le şi mai strâns; îşi ciuguleau picioarele sau se scărpinau în cap, ori stăteau suspendaţi într-o trândăvie stingherită, privind în gol. Copii palizi şi anxioşi, arătând jalnic, fără a se văita, stăteau lângă mamele lor şi le priveau, dar nu le cereau nimic.

Mai mulţi bărbaţi cu aer oficial se învârteau printre ei, numărându-i pe degete, aşternând pe hârtie câte ceva despre fiecare, consultându-se între ei şi, în timp ce-şi făceau drum printre corpuri, se rezemau punând mâna pe creştetul celui mai apropiat individ, de parcă ar fi fost balustradă de seară sau o clanţă de uşă. Peste întreaga scenă plutea cea mai stranie tăcere – stranie, gândi Jenny, deoarece mizeria este atât de mare şi lorii se întâmplă ceva atât de teribil, încât ţi-ar veni să crezi că toţi ar trebui să urle şi să plângă şi să se zbată ca să scape.

— David. Ce poate să fie asta? întrebă fata, dar el clătină din cap. Ieşiră la loc deschis, şi deasupra lor se contură silueta vasului, cu pasarela gata pregătită.

Pentru moment, aproape toţi cei aflaţi pe bordul vasului lăsară deoparte rezerva, pasageri complet străini îşi puneau întrebări şi căpătau răspunsuri pline de zvonuri şi de teorii contradictorii. Tinerii ofiţeri se treziră ţinta unui rapid tir de curiozitate cu privire la cerşetorii din docuri, care acum păreau că urcă pe bordul vaporului *Vera.* Ofiţerii nu puteau decât să scuture din cap. Regretau, dar n-aveau nici cea mai mică idee cine erau pasagerii aceia de pe punte, nici de ce erau atât de numeroşi, sau care era situaţia lor precisă – cu excepţia faptului pe care-l putea vedea fiecare, că făceau parte din clasa cea mai umilă.

Fără îndoială, toate amănuntele urmau să fie cunoscute, la vremea lor.

Jur-împrejur, răspunsul acela stârnea o curiozitate şt mai vie. Profesorului şi lui Frau Hutten, care îşi convinseseră buldogul Bebe, suferind de rău de mare, să iasă pe pământ solid, pentru a respira puţin aer, cineva din. Oraş le spusese că indivizii aceia stranii erau nişte nemulţumiţi de situaţia politică şi autorităţile îi deportau sub învinuirea de a fi elemente primejdioase şi subversive. Profesorul Hutten, măsurându-i grijuliu cu privirea, constată că păreau a fi oameni absolut nevătămători, deşi nenorociţi. Herr Lutz, hotelierul elveţian, îi spuse profesorului că auzise cum că oamenii aceia se înapoiau în Spania din cauza unei noi şi subite cereri de mână de lucru în ţara respectivă. De când îşi alungase regele, se spunea că Spania tindea spre progres, străduindu-se să ajungă din urmă lumea modernă.

— Veşnic aceeaşi poveste, zise Herr Lutz, în păşunea învecinată iarba pare mai fragedă, până ce ajungi acolo. E prima dată când aud vorbindu-se despre vreun început de prosperitate în Spania.

Herr Rieber şi cu Lizzi Spockenkieker zburdau pe punte, iar Lizzi îi ţipa micuţei Frau Otto Schmitt, a cărei inimă duioasă era imediat trădată de faţa ei uşor îmbujorată:

— Ei, ce părere ai despre individul ăsta înfiorător? Nai să ghiceşti ce mi-a spus chiar acum. Eu ziceam „Vai, sărmanii oameni, ce se poate face pentru ei?”, şi monstrul acesta – femela scoase un soi de nechezat, în care se amestecau isteria şi indignarea – a zis: „Eu aş face pentru ei următorul lucru: i-aş pune pe toţi grămadă într-un mare cuptor şi aş da drumul la gaze”. Vai, rosti ea cu glas slab, încovoiată în două de atâta râs, ei poftim, nu-i cea mai originală ideie pe care ai auzit-o vreodată?

Herr Rieber stătea lângă ea, cu un zâmbet lăţit pe tot obrazul, vizibil satisfăcut de propria-i persoană. Frau Schmitt păli uşor şi rosti, cu ton matern, sever:

— Se poate întâmpla să dovedeşti uneori chiar prea multă originalitate, ruşine să vă fie, nu cred că asta e

nostim!

Lui Herr Rieber i se lungi mutra şi se bozumflă.

Lizzi adăugă.

— A, bine-nţeles, n-a avut niciun gând rău, doar să-i supună la fumigaţii, nu-i aşa?

— Nu, nu am pomenit de fumigaţii, zise Herr Rieber, cu îndărătnicie.

— Ei, atunci nu eşti prea drăguţ, spuse Lizzi, pe un ton atât de indulgent, ba chiar mai mult decât iertător, încât el se împăună iarăşi, femela îi zâmbi şi el îi răspunse cu alt zâmbet, şi părăsiră atmosfera de dezaprobare morală a doamnei Schmitt, preferându-i libertatea oferită de bar.

SG

Ziarele de după-amiază se iviră în sfârşit pe punte şi publicau întreaga istorie, fără ocoluri, şi, la urma urmei, nu avea nimic neobişnuit. Avea legătură cu cota zahărului la bursa mondială. Se pare că se produsese un crah. Zahărul cubanez, din cauza concurenţei internaţionale, îşi scăzuse preţul până la nivelul la care plantatorilor nu le mai dădea mâna să strângă şi să aducă pe piaţă recoltele. Se iscaseră de asemenea greve şi răscoale şi se iviseră cereri de majorare a salariilor tocmai în momentul crizei – şi, ca întotdeauna, faptele acelea se datorau prezenţei agitatorilor sindicali străini în mijlocul muncitorilor. Plantatorii îşi ardeau recoltele pe câmp, ceea ce firește, zvârlise pe drumuri mii de muncitori de pe câmpuri şi din rafinării. Un mare număr dintre şomeri erau spanioli – majoritatea originari din Canare, Andaluzia, Asturii – şi fuseseră importaţi în zilele de glorie ale zahărului cuban.

Această politică de importare a muncitorilor, faţă de care la început se manifestase o oarecare opoziţie locală, se dovedise a fi plină de clarviziune, căci dacă muncitorii aceia ar fi fost cubanezi, ce soartă i-ar fi putut aştepta, afară de a se bizui pe caritatea publică, de a recurge la cerşit sau la un refugiu temporar în temniţele publice şi în spitale? Aşa cum stăteau lucrurile, guvernul acţionase cu promptitudine şi judecată chibzuită, prevăzând inconvenientele create de

prezenţa în insulă a unui număr atât de mare de străini rămaşi fără lucru. Se luaseră măsurile necesare pentru a-i trimite înapoi în ţara lor natală, banii pentru bilete fuseseră strânşi prin subscripţie publică, se făcuse tot posibilul pentru a li se ridica moralul, şi primul tot, constând din exact opt sute şaptezeci şi şase de suflete, se şi afla în drum spre patrie, în siguranţă. Astfel, cădeau de acord relatările şi editorialele din ziare, Cuba statornicea un exemplu valabil pentru întreaga lume, rezolvându-şi problemele de muncă în modul cel mai uman, şi totuşi practic.

Cele opt sute şaptezeci şi şase de suflete alcătuiau o procesiune care-şi târşea paşii şi se urnea încet pe pasarela ducând la puntea clasei a treia, în vreme ce vreo duzină de pasageri de la clasa întâi se înşirau deasupra spre a-i urmări cu privirea. Buluciţi cu grijă, ca vitele, de ambele laturi, de către marinari şi oficialităţile care-i număraseră, oamenii urcau cu unele busculări, bocăneli, ezitări nervoase, când întreaga masă devenea agitată, strânsă ciotcă într-un singur loc, pe urmă şirul netezea iarăşi şi îşi urma drumul. Printre privitori se stârni un nou val de stânjenire, şi Frau Rittersdorf mărturisi prima temerea generată de spectacolul acela.

— Creaturile astea prezintă un mare pericolde boli infecţioase, îi spuse lui Herr Baumgartner, aflat lângă cotul ei. Mă întreb: oare nu s-ar cădea să ne plângem căpitanului? La urma urmei, nu ne-am angajat să călătorim pe un vapor pentru vite.

Pe faţa îndurerată a lui Herr Baumgartner anxietatea săpă subit noi cute.

— Doamne sfinte, exclamă el, în clipa asta mi-a venit acelaşi gând. Mă gândeam: aproape că poţi mirosi cum mişună bolile printre ei. Nu, nu e drept. S-ar fi cuvenit să fim avertizaţi despre asta.

Profesorul Hutten se adresă soţiei sale:

— Mi s-a spus de către comisarul de bord că puntea rezervată clasei a treia conţine amenajări doar pentru trei

sute cincizeci de pasageri, şi totuşi, uită-te, vin mereu alţii. Mă interesează să văd ce amenajări se pot pune la punct pentru un număr atât de mare de oameni. Şi mai sunt şi sugaci, adăugă el, pleznind din limbă, în semn de dispreţ. Soţia suspină şi clătină din cap, acceptând încă o dată tristul adevăr că nu există nicio cură pentru necazurile vieţii pământeşti, nici tihnă sau repaus vreundeva. Osânza ei confortabilă tremură ca piftia, străbătută de cine ştie ce sugestie de suferinţă, dar nu putea să îndure gândul la aşa-ceva.

— Hai, vino, spuse ea, hai' să nu-i spionăm. Ia închipuie-ţi că şi-ar înălţa privirile încoace şi ar. Vedea cum ne uităm la ei?

Se depărtă, cu faţa tandră şi lipsită de expresie. Bebe, ' simţindu-se ceva mai bine, îi urma, purtând o zgardă desfăcută.

William Denny, care ajunsese teafăr la ţintă la *Joe Bălăcitul,* şi acolo dăduse repede pe gât câteva *daiquiri* în timp ce starea lui depresivă se accentua, se rezimase de balustrada vaporului şi vorbea în dodii, cuprins de o indignare zgomotoasă: „Sărmanii pârliţi nu-şi merită soarta", rosti el, aproape lăcrămând. „La 'urma urmei, de ce s-ar cuveni să fie alungaţi de-aici? Nu sunt nişte „roşii" murdari, aşa au spus ziarele."

Doamna Treadwell, care se aflase o dată sau de două ori angajată în vreo convorbire ocazională cu tânărul, pe care îl considera odios, stătea aproape alături de el. Ştia bine că, indiferent ce gândea sau simţea individul, nu o privea câtuşi de puţin pe ea. Şi totuşi vorbi, minată de un imbold despre care ştia de asemenea foarte bine că nu se potrivea cu firea ei şi totdeauna o vâra în tot felul de încurcături.

— De ce totdeauna „murdari", te rog, întrebă ea, cu glasul ei detaşat, agreabil, şi de ce totdeauna „roşii", şi ce ştii cu adevărat despre asta, sau ce-ţi pasă?

Capul lui Danny se bălăngăni niţel. Se holbă la ea de parcă n-ar mai fi văzut-o în viaţa lui.

— Dumneata eşti o „roşie"? întrebă tânărul. Fără a-şi

clinti braţele încrucişate de pe balustradă, lunecă înspre ea, se răsuci şi o inspectă cu privirea ca şi cum ar fi fost o iapă pe care intenţiona s-o cumpere. Căutătura lui alerga ca o mână până la urechile, la gâtul ei, peste sâni, în josul pulpelor, şi gura i se strângea de parcă nu-i plăcea ce vedea, dar nu-şi putea opri ochii să colinde. Doamna Treadwell îşi încordă voinţa pentru a-i capta şi fixa privirea într-a ei, dar el nu voia să se uite la faţa ei, unde o drăgălăşenie cam' prea de fetişcană zăbovea sub masca vârstei mijlocii.

— Cunoşti înţelesul acestui cuvânt? îl chestionă cu răceală, depărtându-se de el de-a lungul balustradei, pe măsură ce tânărul se apropia. În clipa aceea regreta cele trei pahare de „punci al plantatorului" băute cu Wilhelm Freytag la Havana; căci, să fim sinceri, nici ea nu cunoştea înţelesul cuvântului, doar că tontul ăla de Denny o călca pe nervi în asemenea hal, încât i-ar fi plăcut să-l pleznească. Nu cunoscuse în viaţa ei un „roşu" şi nici nu se aştepta să cunoască unul vreodată.

— Ştiu ce le-aş face, dacă aş conduce eu un guvern, ' rosti el, cu o mânie grea, aruneând ocheade spre decolteul bluzei vecinei. Doamna Treadwell se străduia cu fermitate să nu-şi piardă cumpătul. Ce situaţie tipică – iat-o acum pe cale de a ajunge la o altercaţie cu un străin beat, *une especе de type*», pe o temă în care amândoi erau totalmente ignoranţi, iar ea, cel puţin, nici n-avea măcar cea mai slabă dorinţă de a învăţa ceva. Înloaise capul într-o parte, se răsuci şi plecă, zâmbind în gol şi căutând să nu pară că grăbeşte pasul.

Vasul, plin de mirosul fetid al aerului viciat din port, roind de ţânţari, porni în cursă seara târziu. Lotul călătorilor de la clasa întâi sporise cu un număr bunicel de noi pasageri, consideraţi mai întâi drept nişte intruşi de către voiajorii aflaţi de la plecare la bord, care căpătaseră între timp interese de proprietar asupra navei. Vreo cinci-şase studenţi-cubanezi, gălăgioşi, slabi ca nişte javre, avură până la ore târzii o comportare bătătoare la ochi. Câteva

perechi aduseseră cu de un sortiment de copii înzestraţi cu un potenţial normal de sâcâială. După cină, studenţii formară un lanţ şi mărşăluiră printre şezlongurile de pe punte, unde şedeau oameni mai cumpătaţi, care nu doreau altceva decât să fie lăsaţi în pace. Străbătură vasul de la un cap la altul, trecând prin locurile unde lumea citea sau juca partide de cărţi, şi făcură de-o duzină de ori ocolul punţii, trecând prin dreptul ferestrelor cabinelor ai căror ocupanţi încercau să adoarmă, răcnind cât îi ţinea gura strofă după strofă din melodia *La Cucaracha.* Biata, mica libarcă, neînstare să mai alerge fiindcă nu mai avea marijuana de fumat, în al doilea rând fiindcă nu avea bani s-o cumpere, în al treilea, fiindcă oricum nu mai avea labe, în al patrulea rând, fiindcă nimeni n-o iubea. Şi studenţii îşi reluau de la capăt, la nesfârşit, pomelnicul nenorocirilor, tropăind în monom, fiecare cu mâinile puse pe umerii colegului din faţă. Se aranjaseră după înălţime,. De la cel mai scund până la un lungan, dar erau cu toţii tare deşiraţi. Purtau toţi pantaloni „Oxford" mototoliţi cam ca nişte saci la genunchi, identici la croială, dar de o fascinantă varietate ca desen şi culoare: ecosez, în dungi, cu pătrate, în zigzaguri – şi nişte haine de *tweed* în culori neverosimile. Erau încălţaţi cu tenişi, aveau cămăşi sport. Din când în când ondulau sinuos şirul, imitând un şarpe. Tot aşa, săltau ritmic, pe rând, începând la un capăt al lanţului şi desfăşurând mişcarea înainte sau înapoi, realizând efectul unui val oceanic.

Wilhelm Freytag le urmări un răstimp giumbuşlucurile, decise că, negreşit, aveau să devină în tot cursul

SO

călătoriei o adevărată pacoste, şi se întrebă dacă el personal fusese cândva atât de pueril, de ageamiu, de absurd. Acum. Împlinise treizeci de ani, era însurat de cinci ani şi viaţa se transforma într-o treabă deaj uns de dură, într-o măsură mult mai mare decât se învoise el – da, oricum, la o adică nu căutase nicio învoială. Era însă cu putinţă să fi fost şi el cândva la fel de smintit ca oricare june din ceata aceea? îşi amintea foarte bine că fusese,

într-adevăr, la fel cu ei, dar nu ajunsese încă la vârstă de reevocare sentimentală a imbecilităţilor comise în juneţe. Intrase tocmai în faza când se înfiora dacă-i erau amintite. În clipa aceea se înfioră, efectiv, şi se depărtă uşor încovoiat, ca un om care înfruntă o viforniţă.

Se opri în drumul spre pat şi aruncă o ochire spre puţul adânc al punţii de la pravă. Puntea era acoperită de siluete ghemuite, odihnindu-şi capetele pe boccele, având numai podeaua drept aşternut sub oasele ostenite. Câţiva bărbaţi erau culcaţi în hamace, câteva femei cu copii mici dormindu-le peste pântece se rezemau de spătarul unor scaune de pânză. Restul dormeau grămădiţi unii peste alţii, ca nişte zdrenţe murdare aruncate afară dintr-un morman de gunoaie. Stătu şi contemplă misterul inviolabil al sărăciei care era ca o maladie incurabilă, cu evoluţie lentă, şi în mintea, în istoria lui personală, sau în temperamentul lui, nu găsea nimic care să poată imagina măcar un singur remediu pentru răul acela. Fusese un om cu dare de mână toată viaţa, după tipicul clasei sale mijlocii. Şi oamenilor din categoria lui, deşi furnizau un mare contingent din toate profesiile, le păstra o stimă caldă. Fără doar şi poate, lor le era rezervată îndeletnicirea de a face avere. În ochii lor aceasta era ocupaţia cea mai potrivită pentru un tânăr bine crescut şi dotat cu o pregătire. Încă nu era bogat, dar până nu de mult nici nu-i trecuse prin minte că s-ar ivi vreun obstacol care să-l împiedice a se îmbogăţi cât ar pofti. Şi răsplata ar fi fost foarte îndreptăţită – după mulţumirile cuvenite părinţilor pentru educaţia asigurată – foarte îndreptăţită, datorită întru totul eforturilor sale personale. Dacă dădea greş, de vină ar fi fost vreo slăbiciune lăuntrică pe care nu şi-o bănuise. Nutrea o aversiune morală faţă de sărăcie, un dispreţ şi o neîncredere instinctivă faţă de sărăntocii mişunânzi, presăraţi asemenea unor larve în slină, poluând aerul din jurul lor. Şi totuşi, se gândi, depărtându-şi paşii şi simţind fără voie o împunsătură de milă, sunt şi ei necesari, îşi au locul lor, ce ne-am face fără ei? Şi iată-i aici, expediaţi dintr-un loc unde nu sunt doriţi

într-alt loc, unde nu pot fi bine primiţi; pleacă de la munca trudnică şi foame la şomaj şi flămânzire, trec dintr-o mizerie într-alta. Ce fel de făptură ar îndura această soartă, afară doar de o specie inferioară de animal? îşi scutură mila, socotind-o odioasă şi reveni la dilema sa personală, dându-şi seama că fiorul de oroare stârnit de vederea acelor oameni prăpădiţi era pentru el însuşi, căci propriile sale spaime căpătau conţururi monstruoase, în imaginaţia lui. El, un german care descindea dintr-o bună şi solidă familie luterană, creştin ca şi ei, înfruntând teribila împotrivire a ambelor ramuri, trecând peste propria lui judecată sănătoasă, împotriva celui mai elementar bun simţ şi a raţiunii, se însurase cu o evreică, cu un frumos nume exotic, Mary Champagne. Familia fetei venise din locurile de unde veniseră evreii în Evul Mediu şi renunţase la Abraham ben Iosef sau cum s-o mai fi chemat pe atunci, îşi luaseră toţi numele districtului unde ajunseseră şi se statorniciseră acolo de sute de ani. O parte dintre ei se convertiseră la catolicism sau se căsătoriseră cu necredincioşi şi fuseseră alungaţi din comunitate, şi atunci îşi schimbaseră numele încă o dată şi deveniseră francezi sadea, ’ dar cei din ramura lui Mary erau capete tari şi o porniseră iarăşi în pribegie, trecând prin Alsacia în Germania, Dumnezeu ştie de ce.

Lui Wilhelm îi părea o liotărâre destul de neînţeleaptă.’ Dar îşi păstrau sonorul nume francez pe care şi-l aleseseră. Şi toţi se mândreau cu liberalismul şi vederile lor largi şi aveau relaţii sociale cu necredincioşii, dacă făceau parte din clasa corespunzătoare şi se mai arătau dispuşi să-i primească. Totuşi, el şi cu Mary se îndrăgostiseră, şi între ei se născuse o iubire nespus de cinstită şi de sigură, şi parcă ar fi dat cu piciorul într-un viespar. Purtaseră până la capăt, răbdători, bătălia cu familia şi relaţiile lui, precum şi cu ale ei, până la urmă fuseseră cununaţi într-o biserică luterană, ceremonia fiind acompaniată de suspine şi vaiete „Oi, oi, oi, oi,” înălţate dintr-un ungher, de către micul grup de asistenţi plasaţi în aripa stingă a naosului. Părinţii lui nu

izbutiseră să-şi ascundă uşurarea când le anunţase că intenţiona să plece în Mexic. Era limpede că-i arată recunoştinţă pentru că în mod atât de simplu clarificase o situaţie imposibilă. Mama Mariei, o văduvă, nu-şi considerase deloc fiica măritată, decât poate, pe plan legal, dar era o femeie mai degrabă veselă, înclinată spre bucuriile lumeşti, nu prea se dădea în vânt după evlavie, având uneori o comportare exact atât de evreiască pe cât socotea potrivit cu împrejurarea respectivă: argumenta că ce nu ştia lumea nu putea să-i vatăme; pe cine-l priveşte ce sunt; afară de mine însămi? De mariajul acela se temuse din cauza scandalului şi a ostracizării venite din partea familiei şi a prietenilor ei, şi avusese parte din belşug de amândouă, biata femeie. La sfirşit venise la fiica şi ginerele ei, îşi unise destinul cu al lor şi era pregătită să trăiască şi să moară împreună cu ei – binecuvântată fie i – se gândi el cu gratitudine, ce inimă bună avea. Şi îşi aduse aminte că tustrei începuseră să se simtă mândri de ei înşişi şi de ceilalţi doi, pentru că fuseseră capabili să arunce peste bord toate prejudecăţile stupide şi trăiau ca nişte oameni liberi, făurindu-şi o viaţă bună într-o lume deschisă. „Of, Doamne”, rosti Wilhelm Freytag, aproape cu glas tare. Pe urmă îşi zâmbi singur, cam ursuz. „Dumnezeu al lui Israel”, adăugă, „unde eşti oare?”, şi coti în coridorul care ducea la cabina lui.

Jenny Brown şi Elsa Lutz, în mica lor cabină îmbâcsită, se pieptănau şi se pregăteau de culcare, într-o tăcere prietenoasă. Se înţelegeau foarte bine, pălăvrăgind despre viaţa de pe vapor, schimbând bârfeli bonome şi opinii inofensive. În pofida avertismentelor date de maică-sa, Elsa fusese iute dezarmată de purtările liniştite, mai curând ordonate, ale tovarăşei sale de cabină, şi stătea acolo fascinată în timp ce Jenny îşi îngrijea faţa cu ape dulci, mirositoare şi straturi de alifie asemănătoare cu frişca. Duduitul şi tropăitul paşilor studenţilor trecu pentru a treia oară pe punte, chiar deasupra capetelor lor, şi larma acoperi pulsaţia mării şi a motoarelor, revărsându-se prin

hublouri. Elsa înălţă iarăşi capul să asculte, cu faţa gânditoare.

— Vaporul este acum plin de băieţi, spuse ea, aproape cu o undă de speranţă.

— Foarte plin, aprobă Jenny. Ar fi simpatic dacă se nimereşte să ştie mai mult decât un cântec.

Amândouă tresăriră la un zgomot neobişnuit iscat pe culoar, chiar dincolo de uşa lor: ascultară, privindu-se în tăcere, o violentă şi învălmăşită alergătură şi poticnire, ca ecoul unei încăierări, încheiată cu un uşor bufnet înfundat, de parcă un sac umplut cu nisip ar fi fost izbit de panoul despărţitor. Două glasuri, unul de bărbat, celălalt de femeie, în care recunoscură doi membri ai trupei de dansatori spanioli, se înălţară, prinse într-o ceartă aprigă. Cearta pornise din pricina banilor. Zbierau înfierbântaţi, într-un duet turbat, fraze despre bani, spunându-şi pe nume, Concha şi Manola. Manolo pretindea, pretindea pe loc, fără alte vorbe, cei şapte pesos cubanezi care ştia că îi căpătase Concha în seara aceea, îl văzuse pe bărbat cum îi dăduse restul, după ce-i achitase barmanului consumaţia. Concha tăgăduia sfruntat, era arţăgoasă şi netemătoare. Jenny, urmărind logica luptei, îşi dăduse seama că Concha nu punea în dubiu nicio clipă dreptul lui Manolo la bani, dacă ar fi avut ce să-i dea. Adoptă metoda care părea mai facilă şi negă că i-ar avea. Rezolvarea n-avea să fie simplă.

— I-am văzut, rosti spumegând Manolo. Dă-mi-i sau de nu îţi spintec limba aia mincinoasă!

Concha zbiera că poate să-i spintece şi măruntaiele, dacă pofteşte, tot n-o să găsească banii. Glasurile se suprapuseră iarăşi şi scrâşneau ca nişte vase sparte, pe urmă conteniră subit, la sunetul unei plezniturі sonore. O pauză de o clipă, şi apoi Concha se porni pe-un plâns deznădăjduit, supusă, ca şi cum n-ar fi aşteptat decât asta, iar glasul lui Manolo torcea încetişor, de parcă ar fi făcut dragoste.

— Acum ai să-mi dai banii, sau vrei să-ţi…

Jenny aruncă o privire stingherită spre Elsa, să-şi dea

seama cât de mult înţelegea din ameninţarea lui Manolo.

Glasurile se pierdură după colţ, în coridorul principal.

— Ei bine, ai mai auzit una ca asta? întrebă Elsa, în engleză. Gura ei mare, copilărească, era căscată, ochii holbaţi, nările îi fremătau. Acum, spune-mi, ce specie de femeie mai e şi asta? Iar el, după cum îi vorbeşte, nu-mi oare a fi soţ.

— Stau în aceeaşi cabină, ştii, zise Jenny.

— Dar dumneata nu ocupi aceeaşi cabină cu soţul dumitale, replică Elsa, deci cum mai poate cineva să se lămurească.

— Nu suntem căsătoriţi, spuse Jenny, începând să-şi pilească unghiile.

Elsa aştepta nesăţioasă alte amănunte. Dar nu mai urmă nimic. Tovarăşa ei de cabină îi adresă un zâmbet simpatic şi îşi văzu mai departe de pilit.

— Bine, rosti Elsa, cuprinsă de dezamăgire. Nu înţeleg cum poate o femeie să-l lase pe un bărbat să o trateze astfel. Trebuie să facă parte din clasa cea mai de jos. Este de neînchipuit ca o femeie adevărată să tolereze asemenea lucruri.

— Face parte din îndeletnicirea ei, spuse Jenny, căscând. Eşti gata să stingi lumina?

— Îndeletnicirea ei?

Jenny văzu că Elsa era sincer şocată, fâstâcită, chiar îndurerată.

— Nu face nimic, zise ea, simţindu-se prost. Vorbesc şi eu aiurea. Bănuiesc că sunt doar un cuplu obişnuit, care se încaieră din pricina banilor. Deseori se întâmplă asta, ştii.

— O da, ştiu şi eu, spuse Elsa.

Pe întuneric, în timp ce Jenny luneca treptat în braţele somnului, Elsa făcu, de pe divanul ei plasat sub hublouri, o confidenţă importantă.

— Toată viaţa tatăl meu mi-a spus să cred în dragoste şi să fiu drăgăstoasă, căci asta mă va face fericită; dar maică-mea spune că toate astea sunt doar prefăcătorie. Uneori aş vrea să ştiu – o iubesc pe maică-mea, dar mi se pare că

tata ştie mai multe.

— E foarte probabil că ştie, zise Jenny, ridicându-se puţin. Noapte bună.

7 – Corabia nebunilor

— Noapte bună, zise Elsa. Tatăl meu are o fire fericită, ’ îi place să se distreze. Dar mama nu-i în stare să râdă, zice că numai proştii râd, că viaţa nu este un lucru de care să poată râde cineva… Odată, când eram mică, îmi amintesc… îmi amintesc atâtea lucruri, dar în împrejurarea aceea eram cu tata şi cu mama la o petrecere, în Elveţia, la ţară oamenii obişnuiau să-şi ia la petrecere toţi copiii, până şi pe cei de-o şchioapă, şi mama n-a vrut să danseze primul dans cu tata, aşa că, bine-nţeles, tata n-a mai putut dansa cu nimeni. Şi atunci el a spus: „Foarte frumos din partea ta, e-n ordine, am să-mi găsesc o parteneră mai drăguţă decât tine”, şi a luat în braţe o măturică, rotindu-se cu ea, şi toţi cei de faţă, afară de maică-mea, au socotit că era tare nostim. Ea n-a mai vrut să-i vorbească tot restul serii. Aşa că tata a băut prea multă bere şi era foarte vesel, şi în drum spre casă i-a spus deodată mamei: „Acum ai să dansezi”, şi a luat-o de mijloc şi a învârtit-o, şi-a tot învârtit-o până ce i se învârtejeau picioarele, şi ea a plâns. Nu puteam s-o pricep pe mama. Zău că nu era niciun rău în gestul lui, era nostim. Dar mama plângea, şi-atunci am plâns şi eu, şi bietul meu părinte a mers apoi cu noi foarte spăşit, şi cred că în clipa aceea îi venea lui să plângă. Mama n-a râs măcar o singură dată de vreuna din glumele lui, şi totuşi el nu se lasă şi face mereu altele. Unele din de sunt cumplite, să nu crezi că nu ştiu asta. Vai, zise Elsa, şi în noapte glasul ei devenise lent, împovărat de o mirare mâhnită, mă tem că sunt ca mama. Nu pot fi nostimă şi amuzantă pentru alţii, m-aş ruşina să atrag atenţia asupra mea, dar uneori e greu să stai pe scaun şi-atâta tot, şi cred că trebuie să am eu vreo vină, altminteri m-ar invita băieţii la dans.

— Pe vaporul ăsta nu găseşti aproape niciun partener cu care ţi-ar face plăcere să dansezi, spuse Jenny. Dacă ai fi acasă, nici nu te-ai uita la ei.

— Dar nu sunt acasă, zise Elsa, şi n-am fost niciodată, pentru că în Mexic băieţilor de-acolo, cei cu care mi se îngăduia să ies, nu le place genul meu... Mama mi-a spus întocmai ca dumneata: „Nu te frământa, Elsa, în Elveţia te vor considera exact genul potrivit de fată, o adevărată fată elveţiană, genul care le place acolo, nu te frământa, totul va fi cum trebuie, când ajungem acasă..

Ea e de părere că dragostea este curată absurditate, dar vrea să mă mărit. Zice că asta aşteaptă lumea din partea femeilor... Dar nu sunt încă în Elveţia, şi abia dacă-mi mai amintesc de ţinutul natal, deşi mama m-a dus într-o vizită, când aveam nouă ani. Dar, vai! părea un loc atât de ciudat? Voi vorbi germana elveţiană ca o străină, fiindcă în Mexic am vorbit atât timp franceza şi engleza şi spaniola. Nu m-am simţit nicicând la mine acasă în Mexic, acum însă poate că nu voi fi la mine acasă nici în Elveţia. Vai, mă întristează tare mult întoarcerea în patrie...

Mica lamentaţie monotonă continua, ţârâind ca ploaia la miezul nopţii, şi Jenny asculta, mişcată şi atentă. Era convinsă că recunoaşte un necaz real, când îl auzea destăinuit.

— Mama repetă într-una: „Nu e cinstit faţă de Elsa. Trebuia s-o fi dus acasă la vreme, să se poată mărita cu un elveţian, aici nimic nu-i destul de bun pentru o fată elveţiană.41 Sper să aibă dreptate, sper să le fiu pe plac în Elveţia.

— Negreşit că te vor simpatiza, vei prezenta interesul trezit de noutate, fata sosită dintr-o ţară îndepărtată, îi spuse Jenny, şi simţea o tandreţe anxioasă, de parcă i s-ar fi cerut un ajutor pe care nu-l putea oferi. Ce speranţă putea să existe pentru fata aceea tânără, descurajată, făptura cu bărbie dublă, cu o cută de grăsime asemenea unei guşe la baza gâtului, cu pielea ei uleioasă, cu ochii de un cenuşiu ofilit, lipsiţi de licărul spiritului, cu părul des, mohorât, şoldurile greoaie, gleznele groase.

tr

Un nas plăcut, o gură bună, fruntea se înfăţişa destul de

bine, astea erau toate atu-urile ei; nicio scânteie, nicio zvâcnire în toată movila aceea de carne nu prea apetisantă. Şi înlăuntrul ei bâjbâiau orbeşte tânără nevinovăţie şi dorul, mintea îndurerată, confuză, mărginită, instinctele întunecate, răsucindu-se în jurul propriei lor axe, ca*nişte melci.

Jenny zise:

— De astă dată, simt că are dreptate mama dumitale. Dă-mi voie să-ţi spun că în viaţa mea n-am cunoscut o fată dornică să se mărite, care, mai curând sau mai târziu, să nu se fi măritat.

— A, eu am întâlnit, zise Elsa, respingând jumătatea aceea de adevăr şi mila oferită, cu onestitate şi mândrie amară. Am întâlnit… Câteodată cred că, dacă aş avea altfel de rochii, adăugă ea, sau poate un permanent… Poate, dacă aş avea una din de. Dar maică-mea susţine că tinerele fete trebuie să fie cu desăvârşire naturale şi pure în toate privinţele. Nu îngăduie nici măcar bucle. Fetele trebuie să aştepte răbdătoare toate, până la măritiş, chiar şi folosirea unui parfum… Să presupunem, însă,

. Că nu mă mărit niciodată?

Jenny spuse:

— Ca să te măriţi cum se cuvine, trebuie mai întâi să te îndrăgosteşti de cineva. N-ai iubit încă pe nimeni?

— Cum aşa, nu! răspunse Elsa, cu glas alarmat. Pe nimeni. Dar mama spune că trebuie să aştept până ce un bărbat îşi arată el întâi interesul pentru mine.

— Interesul! spuse Jenny, animându-se puţin. Ascultă, spuse ea, încercând să dea vorbelor sale un sunet foarte înţelept şi definitiv, pentru că nu mai putea să rămână trează multă vreme. Mă simt grozav de obosită, nu eşti şi dumneata? Nu are nici cea mai mică însemnătate cine se îndrăgosteşte primul, dar mai întâi trebuie să existe îndrăgostirea, şi pe urmă căsătoria va veni de la sine.

— Dar ce se întâmplă, întrebă Elsa, cu o insistenţă răbdătoare, dacă n-am să mă îndrăgostesc niciodată?

— Ei bine, atunci n-ai decât să speri nebuneşte că cineva

se va îndrăgosti de dumneata, zise Jenny, simţind că a urcat pe nişte căluşei care se rotesc încet. Nu pricepi? Zău, în realitate totul e atât de simplu, Elsa!

— Dar, presupune, spuse Elsa, că nimeni nu se îndrăgosteşte de mine, atunci ce se va întâmpla?

— Nimic, îmi închipui, recunoscu Jenny în cele din urmă strânsă cu uşa de-a binelea.

— Tocmai asta e, rosti Elsa, cu o notă de satisfacţie disperată în tonul ei, şi nu mai scoase nicio vorbă.

PARTEA A DOUA

ÎN LARGUL OCEANULUI

Kein Haus, keine Heimat...

Fără casă, fără patrie... (în germană în textul original.)

Ric şi Rac, gemenii Lolei, se sculară devreme şi se îmbrăcară fără zgomot, înainte de a se deştepta Lola şi Tito. Erau prost încheiaţi la haine şi ciufuliţi. Ochii lor negri, iscoditori dădeau feţelor scofâlcite, ascuţite, un aer de experienţă precoce, de făpturi călite, odată treji erau puşi pe năzbâtii, iar când dormeau, visau la de. Aveau şi ei un număr de dans şi cântec în spectacolul trupei, apărând costumaţi în toreador şi Carmen, iar după ce-l executau, îşi smulgeau reciproc părul din cap în cabină, din pricina geloziei provocate de aplauze şi întărâtaţi de pura epuizare nervoasă. Altminteri erau legaţi cu trup şi suflet şi trăiau complet îngemănaţi, purtând un intens război nedeclarat lumii adulte – mai bine zis, luptau cu întreaga lume, fiindcă nu sufereau nici alţi copii, nici animale.

Fuseseră botezaţi Armando şi Dolores, dar îşi aleseseră singuri alte nume, inspiraţi de eroii lor preferaţi din serialul comic ilustrat, publicat într-un ziar mexican: Ric şi Rac, doi terieri albi şi fără de lege, ale căror aventuri le urmăreau zilnic, cu pasiune şi invidie. Terierii – nu câini adevăraţi, fireşte – apăreau, în ochii idolatrizatorilor ca nişte veritabili diavoli, aşa cum ar fi dorit şi ei să fie. Le făceau de ocară pe cele mai isteţe fiinţe omeneşti, în orice situaţie, şi din pricina lor viaţa tuturor celor din jur devenea un blestem

turbat; printr-o şiretenie păcătoasă, totdeauna lucrurile ieşeau după cheful lor şi mereu scăpau fără nicio vătămare. Intr-un cuvânt, Ci-au nişte personaje ideale şi cele dintâi pe care le admirâseră vreodată copiii aceia şi cu care râvneau să se ia la întrecere. În propriii lor ochi, deveniră de-a binelea Ric şi Rac, şi această convingere le dădea o tainică tărie.

Punţile erau încă umede şi fumegau uşor în bătaia razelor soarelui matinal, şi numai câţiva marinari circulau încet prin preajmă. Ric şi Rac intrară într-unul din saloanele pentru corespondenţă şi acolo, în tăcere, parcă urmând un plan prealabil comun, Ric scoase dopul unei sticle cu cerneală şi o răsturnă. O clipă, priviră amândoi cum cerneala se scurge peste sugativa curată şi picură pe covor, apoi ieşiră în tăcere şi trecură în cealaltă parte a vasului, unde Ric, văzând o perniţă lăsată de Frau Rittersdorf pe şezlongul ei de punte, fără un cuvânt o luă şi-o aruncă peste bord. Urmăriră cu sobrietate cum se iveşte la faţa apei, întrebându-se de ce oare plutea atâta vreme. Un marinar apăru exact în spatele lor, şi puştii o tuliră, dând semne atât de vădite de vinovăţie, încât omul se încruntă şi se uită cu grijă în juru-i, să vadă ce puseseră la cale; nezărind nimic, se duse la treaba lui, clătinind din cap, în vreme ce mărturia crimei se cufunda uşor, departe, în dâra lăsată de vas.

Ric şi Rac se căţărară pe balustrada de la pupă, deasupra punţii de clasa a treia, plimbindu-şi privirile peste fascinantul spectacol de jos. Sute de oameni, bărbaţi şi femei, se tolăneau pe duşumea, pradă răului de mare, iar marinarii îi spălau de sus până jos, cu furtunul. Zăceau în şuviţa de apă, abia înălţând capetele când şi când, sau incercând să se rostogolească mai aproape de balustradă. Un bărbat se ridică puţin şi întinse o mână marinarului cel mai apropiat, şi marinarul lăsă în jos furtunul, din şuvoi rămânând doar o burniţă uşoară şi spălă faţa şi capul omului, apoi dădu iar drumul din plin la apă şi-i spălă straiele de pe el, aşa cum se afla.

Alt om zăcea trântit pe faţă şi horcăia şi gâlgâia de parcă sta să se înece. Doi marinari îl culeseră şi-l ridicară din propria-i mizerie, îl cărară până pe treapta cea mai de jos a scării care ducea spre întunecatele sălaşuri ale clasei a treia şi-l lăsară acolo. Omul căzu pe-o parte, numaidecât. „Hai să-l facem să se ridice”, zise Ric, băiatul, şi scoţându-şi din picior sandala cafenie, grea, deslegată, o apucă de vârf şi-o azvârli. Nu nimeri ţinta, dar lovi o tânără femeie aşezată în apropiere, cu un prunc în braţe. Fustele îi erau ude leoarcă şi picioarele desculţe erau negre de apă spurcată. Îşi înălţă ochii spre ei şi-şi încleştă pumnul, ţipându-le un minunat şirag de cuvinte murdare – pe care le cunoşteau – şi adăugind vreo câteva pe care încă nu le auziseră rostite, dar le prinseră înţelesul. Îşi zâmbiră pentru întâia oară, cu o expresie de revelaţie, ascultând numai urechi, privind cum faţa ei brăzdată de murdărie se contorsionează şi se boţeşte, răvăşită de ură şi de furie neputincioasă.

Un marinar de pe puntea inferioară culese de jos sandala şi-o aruncă îndărăt, cu atâta acurateţe, încât îl izbi pe Ric în plin piept, şi aproape în aceeaşi clipă gemenii fură înşfăcaţi fiecare de câte un braţ de la spate, şi un glas sever, pătruns de cea mai deplină autoritate, rosti: „Ce faceţi aici?” Fură târâţi pe sus cu atâta forţă, încât nici n-avură vreme să-şi încordeze şira spinării, dar refuzară să înfrunte privirea rece a tânărului ofiţer, care-i scutură în lege, ca pe nişte javre, şi zise: „Dacă mai faceţi asemenea isprăvi, veţi fi încuiaţi în tot restul călătoriei. Ţineţi minte asta!” Îi îmbrânci uşor şi cei doi o luară la fugă în tăcere, cu feţele lor sfruntate.

Aproape se ciocniră cu muribundul împins în fotoliul cu rotile, ca un ţânc, de către băieţandrul înalt şi cu mutră minioasă. „Daţi-vă la o parte din drum”, mârâi în spanioleşte adolescentul şi gemenii se feriră, ocolindu-l, scoţând limba la el.

Bătrânul din fotoliu stătea în mijlocul pernelor şi tuşea, la fel cum făcea aproape toată ziua şi toată noaptea, cu

bărbiţa lui rară agitată, cu albul ochilor colorat în galben-muştar.

— Opreşte aici, îi strigă el băieţandrului, şi făcură un popas, în timp ce infirmul întindea gâtul să vadă mulţimea de pe puntea inferioară, cu o milă morbidă aşternută pe faţă, în prezenţa unei mizerii atât de mari. În momentul acela o parte din oameni erau pe picioarele lor; stăteau înghesuiţi de-a lungul pereţilor vasului şi rezemaţi de balustradă, pe când marinarii continuau să dea jos murdăria lăsată de răul lor de mare, împingând-o cu furtunurile în ocean. Pe urmă se îngrămădiră la loc unii peste alţii, trântiţi pe scaunele de pânză ude, în straiele lor jilave, şi în arşiţa aceea insuportabilă, din trupurile lor se înălţa un miros straniu, în care se amestecau putreziciuni animale şi vegetale.

Herr Graf spuse cu glas scăzut, parcă vorbind numai pentru el:

— Nu mă pot gândi decât la felul cum toată această carne păcătoasă trebuie să îndure suferinţa, înainte de a i se fi îngăduit să moară. Trebuie să dobândim cu toţii binecuvântarea morţii, plătind cu preţ greu, Johann.

Auzindu-şi numele, lui Johann îi tremurară buzele de mânie şi dezgust. Nu răspunse nimic. Muribundul întinse o mână în direcţia clasei a treia, schiţând un gest de binecuvântare.

— Doamne, tămăduieşte-i, dăruieşte-le sănătate şi virtute şi bucurie... Dacă aş putea numai să-i ating, Johann, îi spuse nepotului cu glas slab, dar firesc. Trebuie să mă ajuţi să cobor acolo în mijlocul lor, să-i. Ating pe câţiva dintre aceşti suferinzi; trebuie să fie alinaţi, nu e drept să-i lăsăm să sufere.

Gura botoasă a lui Johann se încreţi de exasperare; mâinile îi zvâcniră pe spătarul fotoliului:

— Ştii că nu ţi se va da voie să cobori acolo. De ce înşiri numai aiureli!

Porniră mai departe în tăcere, fotoliul scârţâind slab.

— Te iert, nepoate Johann, îţi iert inima împietrită şi

reaua voinţă. Tu nu mă mai poţi vătăma în niciun chip, dar eu te-aş putea ajuta, dacă m-ai lăsa.

— Mă poţi ajuta murind şi lăsându-mă să-mi văd de drum liber! zise Johann, cu glas scăzut, tremurător, cârmind brusc fotoliul într-o parte. Poţi să mori şi să mă laşi să plec acasă!

Unchiul cumpăni o bucată de vreme această sugestie şi după aceea rosti pe-un ton rezonabil, ca şi cum ar li purtat o conversaţie banală:

— Am promis că-ţi voi lăsa moştenire banii. Johann, dacă vei veni cu mine şi mă vei însoţi teal'ar în Germania, să arunc ţării o ultimă privire. Oare nu merită să chibzuieşti şi la asta?

— Când? întrebă Johann, obosit. Când? şi roţile fotoliului zăngăniră un pic.

— Nu va dura mult, Johann; după însăşi natura lucrurilor. Aştepţi cumva de la mine să-ţi stabilesc data exactă? Dar ţi-am spus de la bun început că, dacă vei veni…

— Nu mai începe de la capăt istoria asta, îi reteză vorba Johann. Ştiu totul pe de rost.

— Iar maică-ta, biata mea soră, s-a bucurat de şansa ce-ţi ofer. Îmi reînnoiesc promisiunea de a-ţi lăsa totul în testamentul meu, deşi nu meriţi, nu ai meritat dărnicia asta, căci caritatea şi buna comportare făceau parte din înţelegerea noastră. Dar, lăsând deoparte toate aceste amănunte, acum îţi poţi termina studiile în Germania. Se prea poate să nu fii de fel nevoit a te întoarce în Mexic. Sper că nu vei fi.

— Mă voi duce unde am chef, spuse tânărul, cu obidă. Şi ce-i pasă mamei ce se întâmplă cu mine? Ea vrea doar banii.

— Se poate să fie adevărat, scumpul meu nepot, zise Herr Graf, sufocându-se şi începând să tuşească. Şi totuşi, în fapt, banii vor fi ai tăi şi nu ai ei. Scuipă într-o pungă de hârtie împăturită, scoasă de sub pledul lui subţire. Pot să văd prea bine că eşti carne din carnea surorii mele. Ea n-a fost nicicând la fel cu noi, ceilalţi, din neam.. Avea o fire

rece, o inimă împietrită, încă de la început.

— E timpul să mă duc să-ţi cer micul dejun, spuse Johann. Izbucni subit, de parcă ar fi fost gata să-l podidească lacrimile. De ce nu pot să iau masa laolaltă cu ceilalţi, în sufrageria vasului? Mă îmbolnăvesc, tot mâncând mereu cu dumneata în cabina aia scârboasă. De ce nu poţi să stai singur un ceas pe punte, să mă laşi şi pe mine să mai răsuflu! Eşti un monstru de egoism, unchiule, îţi spun asta în faţă. Aşa.

Herr Graf gemu şi îşi ascunse obrazul în palme.

— Doamne, rosti el, du-te, du-te şi lasă-mă. Da, lasă-mă singur. Domnul va avea grijă de mine. El nu mă va lăsa să sufăr de pe urma cruzimii tale. Stai cât de mult pofteşti. Dar, ţine minte, mi-am făcut testamentul în favoarea ta şi vei avea toată averea. De asta să fii sigur. Restul rămâne între tine şi conştiinţa ta.

Johann scoase un oftat adânc, exploziv, şi împinse fotoliul foarte rapid. Era leşinat de foame. Ah, avea să stea în fine în plăcuta sufragerie strălucitoare, printre tineri vioi şi poate chiar să intre în vorbă cu una din fetele acelea drăgălaşe. Avea să scape măcar un ceas de prezenţa morţii, de mirosuri, rugăciuni, râcâitul flegmei în gâtlej, atmosfera sufocantă răspândită de vârstă înaintată, bolnavă şi văicăritoare şi agăţându-se încă de viaţă…

— Ai să te simţi foarte bine, am să aranjez totul şi vei putea citi în tihnă, spuse tânărul, simţindu-se animat de o hotărâre rece. Nu, nici pentru tot aurul din lume n-ar mai fi putut îndura încă o zi fără un răgaz, un pic de libertate, măcar câteva tururi plăcute de unul singur pe punte, înainte de a-şi ieşi din sărite şi de a sparge ceva. Nu, nici pentru tot aurul din lume. Coborî fotoliul pe trepte cu neobişnuită gentileţe, îl răsuci cu mişcări experte pe uşa cabinei, deschise hubloul şi, simţind cum privirea pe jumătate stinsă a unchiului îngrămădeşte asupra-i reproşuri nerostite, sări afară din încăpere. După ce făcuse cinci-şase paşi, începu să fluiere voios un mic refren nostalgic: *Das*

gibt's nur einmal, des kommt nicht wieder[10].

David Scott, care dormea pe bancheta îngustă de lângă perete, fu trezit de Denny, care cobora din cuşeta de sus. După ce aruncă o ochire rapidă, David se prefăcu că doarme. Denny nu părea să aibă cusururi prea mari, afară de faptul că era un pisălog. Mintea lui părea că se roteşte monoton în jurul femeilor; mai bine zis, a sexualităţii; a banilor sau, mai degrabă, în jurul hotărârii sale ferme de a nu se lăsa dus de nimeni, şi în jurul sănătăţii personale.

Se trezea devreme în fiecare dimineaţă şi lua o doză de săruri laxative efervescente, făcând aceeaşi mutră îngreţoşată după ce-şi înghiţea porţia. Pe urmă mânca un mic calup de drojdie de bere, ronţăind puţin câte puţin în timp ce se bărbierea. Se freca cu apă rece pe faţă şi îşi examina anxios albul ochilor. Avea mici coşuri zemuitoare pe gât şi pe un obraz, ca un băieţandru de paisprezece ani. După o îndelungată şi întortocheată negociere dusă prin intermediul prietenilor germani ai tatălui său, căpătase o şansă de a lucra la firma unui mare fabricant de chimicale din Berlin, şi din când în când făcea câte o vagă aluzie la viitorul ce-l aştepta în profesia de inginer chimist. Cum însă David manifesta nu numai o deplină ignoranţă în materie, ci şi o deplină indiferenţă – iar Denny credea că David se referă la firme sau case când îi spunea că este pictor – subiectele lor de conversaţie se reduseseră aproape la zero-, doar dacă cele trei preocupări ale lui Denny n-ar putea fi cumva categorisite subiecte.

Herr Glocken era zgârcit la vorbă, dar după câteva zile de odihnă părea înzdrăvenit şi începu să se arate, în unele momente, capabil de a fi un omuleţ bine dispus, sclipitor, în atmosfera de prietenie masculină creată în cabină, cu cei doi tineri care nu păreau să observe niciodată că spinarea lui nu era la fel cu a lor. Uneori vorbeau tustrei nemţeşte, flecărind despre întâmplările de pe vas, şi tinerii nu-l făceau

10 „Asta ţie — dăruit numai o dată, nu se mai întoarce nicicînd." (In germană în textul original. Melodie dintr-un film muzical vienez.)

deloc pe Herr Glocken să simtă că experienţa lor de viaţă se deosebea categoric de a lui. Herr Glocken se simţea în largul său. Dormea bine şi ţinea perdelele trase dimineaţa, până ce putea să se ivească în faţa lor complet îmbrăcat, scutindu-i de vederea carcasei sale dizgraţioase, decât sub cea mai bună deghizare de care era capabil.

în momentul acela nu se vedea niciun semn de mişcare îndărătul perdelei sale. David nu se clinti, dar se simţi vexat observând că Denny purcese la o despuiere completă şi se spăla cu buretele în faţa lavaboului comun. „Iar eu trebuie să-mi spăl faţa în porcăria aia”, se gândi şi cercetă cu oroare şi repulsie carnea nudă, cafenie a vecinului; arătând ea o piele prost tăbăcită, acoperită toată cu smocuri de păr creţ care se desprindeau frecate de pânza săpunită şi se lipeau de marginile lavaboului, ca o pleavă uşoară. „Dacă mai face încă o dată scârboşenia asta, hotărî David, scrâşnind din dinţi, îl zvârl în valuri, prin hublou.” Totuşi, nu suflă o vorbă şi îşi dădu seama că nici nu va protesta vreodată. Avea să aştepte până ce va pleca individul, apucându-se apoi să frece cu dezinfectant lavoarul. Înfierbântat şi nervos, se ridică în capul oaselor şi scormoni cu degetele, dibuind după sandalele lui de paie împletite.

— Hello, zise Denny, cu glas precaut. Ies dracului de-aici într-un minut. E tare înghesuit locul.

David, simţind că pentru el ar fi tare înghesuit oricare loc unde ar fi constrâns sa se încalţe de faţă cu un străin, sau să-i vorbească oricui, afară poate de Jenny, înainte de a-şi fi dat pe gât cafeaua, zise:

— ’— Am să încerc să intru la duş, nu te grăbi.

Capul lui Herr Glocken apăru prin deschizătura perdelelor, cu părul lui subţire răvăşit într-o singură parte a ţestei. Faţa sa prelungă, cu maxilarul pseudo-habzburgic, avea o reţea de riduri fine.

— Bună dimineaţa, croncăni el, deşi nu era morocănos. Vrei să fii atât de amabil şi să-mi întinzi sticluţa aceea – şi arătă cu degetul spre flaconul pus lângă paharul lui cu apă. Şi puţină apă, dacă eşti bun.

David îi îndeplini ambele rugăminţi şi observă că pe sticluţă scria: „Din trei în trei ore, sau după necesitate*4, şi atunci îi trecu prin cap că poate Herr Glocken nu era niciodată cu totul cruţat de dureri. Herr Glocken, întinzându-se, desfăcu perdelele mai mult decât intenţionase, şi David remarcă, adine mirat, că purta o pijama de mătase de-un roşu a'prins. Pe David il supăra, în orice privinţă, culoarea prea abundentă – era neîncrezător în tonurile tari, bazat pe temeri morale, şi mai mult decât oriunde, îl supărau la îmbrăcăminte. Cravatele lui erau nişte sfori negre împletite pe care le cumpăra de la ambulanţii de pe trotuare. Purta ciorapi negri de bumbac, hainele lui erau gri-pestriţ, gri-închis, gri-deschis, griOxford, gri-bleu, pe lângă hainele din pânză şi cămăşile de un alb cast. Paleta lui favorită era compusă dintr-un amestec de tonuri cenuşii, cafenii, ocru şi albastre închise, cu o doză bună de alb, iar teoria lui favorită, deşi nu originală, ' era că persoanele care „se exprimau" purtând culori încercau pur şi simplu să suplinească golul lăuntric al firii lor, adăugind o faţadă care nu amăgea pe nimeni.

Ştia că, în mare măsură, teoria aceea ţintise în Jenny, care fusese sclipitoare ca un papagal când se îndrăgostise de ea, purtând pentru propria ei desfătare culori îmbelşugate, reci, şi împroşcându-şi cu nesăbuinţă micile pânze cu desene geometrice trasate în culori primare, asemănătoare cu mici curcubee fragmentate. Şi ea păruse absolut convinsă de propria-i poziţie. Încet-încet, el izbutise să-i submineze încrederea în felul acela trăsnit de a picta. Tonurile paletei ei se domoliră, treptat. Jenny începuse şi ea să se îmbrace în culori potolite, sau alb şi negru, adăugind doar din când în când o eşarfă stacojie sau portocalie, şi nu picta mult, dar lucra aproape permanent în cărbune sau tuş indian.

în adâncul sufletului, tânărul sperase că ea va renunţa cu totul la asemenea îndeletnicire – nicio femeie nu fusese vreodată mare pictoriţă, nu însemnase nimic mai mult decât vreun discipol superior al unui om mare. Îl sâcâia să

vadă cum o femeie se vâră atâta acolo unde nu-i e locul; şi nicio clipă nu credea în talentul ei. Nivelul cel mai înalt la care putea spera să ajungă era acela de bună ilustratoare, şi ea dispreţuia aşa ceva. Era însă în întreaga ei fire ceva care crea obstrucţii în calea împlinirii lui personale: când picta ea, el nu era în stare să lucreze; întocmai cum, când ea se arăta înclinată a fi tandră, drăgăstoasă, el simţea cum începe să devină rece şi defensiv, să o ţină la distanţă şi s-o respingă.

Jenny era ca o pisică; îi plăcea grozav să se lipească, să fie dezmierdată, să pună mâna pe ea, să se cuibărească, cu un fel de senzualitate atât de difuză încât până la urmă aproape că se transforma îo răceală, căci aproape niciodată nu era dornică să facă dragoste fără introduceri, aşa cum voia el, brusc, violent, încrâncenat, şi să termine o dată cu îndrăgostitul. Jenny voia să bea din ceaşca lui şi să împartă un fruct cu el, muşcătură după muşcătură; ţinea să-i spună cu câtă înflăcărare îl iubea, deşi era pe cale de-a depăşi faza aceea, dar nu era niciodată fericită cu el, şi când se culcau, se certau. David, purtat de valul de repulsie izbucnit la vederea pijamalei roşii a lui Herr Glocken, simţi o undă violentă de ură împotriva lui Jenny, aşa cum i se întâmpla deseori, şi tot mai des. Cât despre Glocken, pe punte, în cursul zilei, cu excepţia neroadelor lui cravate strălucitoare, purta haine ponosite şi în culori mohorâte, pantofi sparţi. Aproape toţi pasagerii îl evitau. Speria oamenii, îndepărtându-i; starea lui era atât de vădit disperată, încât se temeau ca nu cumva să se cam prindă şi de ei ceva. Noaptea, îndărătul perdelei, în beznă, înfăşurat în mătasea lui roşie, ce anume visa despre propria-i persoană?

Denny îşi trăgea pantalonii, gânditor.

— Ia spune, i se adresă deodată lui David, o ştii pe aia micuţă, cu ciucuri verzi la fustă, pe care o strigă Pastora? Ei bine, îmi pare fierbinte ca nişte focuri de artificii. Şi din când în când îmi aruncă o ocheadă. Cât presupui că ar costa?

David zise:

— Presupun că o sumă cam în jurul celei pe care o impune acum traficul.

— Bine, pentru moment, întrucât mă priveşte, traficul e cam înghesuit. Dar cred că am să fac şi eu o mică prospecţie prin jurul ei. Ştii, ne vom afla pe acest vapor aproape o lună în cap. Este un răstimp îndelungat. Încep să-mi fac griji cu privire la viitor.

David zise:

— Ai face mai bine să te pui la gheaţă până ce ajungi la Berlin, unde prostituatele se află sub controlul sanitar al statului, altminteri s-ar putea să fii nevoit să-l ve «i pe doctorul Schumann, înainte de a ajunge la Bremerhaven.

— Ştii, spuse Denny, pălind uşor, m-am gândit şi la asta. Există însă tot soiul de; lucruri pe care poţi să le iei. Bine, cred că pot să mă îngrijesc singur de sănătate.

— Lucrurile pot să aibă efect, sau să nu aibă, spuse David. Pot să îndruge ei tot ce poftesc, în privinţa asta nu există niciun mijloc sigur.

— Doamne, exclamă Denny, cu sinceritate. Se ridică, se privi în oglindă şi îşi netezi pentru ultima oară părul

IU

cu peria. Dar ea, negreşit, arată a fi în regula, sănătoasă oî finafp ippiplo

— Nu poţi să ştii niciodată, rosti David, maliţios.

— Bine, spuse Denny, n-am ajuns încă acolo. De-aş putea s-o desprind măcar o dată de cireadă, adăugă el. Se învârt pretutindeni aşa de lipite una de alta, încât nu poţi strecura un singur cuvânt între de.

■ Frau Hutten hotărî că Bebe era pe vindecate, li aduse mâneare când se întoarse de la micul dejun şi, după ce se sfătui cu soţul ei, îl hrăni pe Bebe, care luă o masă foarte bună.

— Scumpul nostru odor, zise Frau Hutten, privindu-î cum mănâncă cu plăcere, cu instinctele şi simţurile, lui atât de alese, uite-l cum îşi mănâncă umil hrana, cu faţa-n jos, ca un animal; mai mare păcatul. El e prea bun pentru asemenea situaţie.

— Nu-i pasă câtuşi de puţin, scumpă Käthe, o asigură soţul. Se simte mai confortabil în postura aceasta, datorită construcţiei scheletului său. Ar fi nenatural sau nepotrivit pentru el să stea în două labe şi să-şi consume hrana. Am văzut cum unii copii, călăuziţi de o inconştientă cruzime, încearcă să-şi dreseze favoriţii să mănânce la masă, şi iroseau o trudă nespusă, pe lângă suferinţele impuse animalului. Nu, cred că bunul nostru Bebe procedează foarte cuminte şi nu pierde nimic din cele ce i se cuvin.

a

Frau Hutten, redobândindu-şi încrederea şi eu mintea eliberată de orice povară, aşa cum izbuteau totdeauna s-o liniştească cuvintele soţului său, aranjă zgarda lui Bebe şi tustrei ieşiră din cabină, pentru o sănătoasă plimbare rapidă. Dacă făceau de şapte ori ocolul punţii, asta reprezenta – după calculele profesorului Hutten – exact distanţa justă pentru o constituţie echilibrată. Dar Bebe, care o pornise destul de vioi, începu să se moaie la al treilea tur, iar pe la jumătatea celui de-al patrulea se opri, căzând pradă convulsiilor sale obişnuite, şi se făcu de ruşine în modul cel mai hidos, chiar acolo şi pe dată. Profesorul Hutten îngenunche şi îi sprijini capul, în vreme ce Frau Hutten se duse să caute un marinar capabil să aducă o găleată cu apă.

Nu făcu decât câţiva paşi, că auzi o explozie de râS, un cor răguşit, în care nu era nici urmă de veselie, şi recunoscu cu un fior glasurile dansatorilor spanioli. Aveau un fel propriu de a sta laolaltă, şi fără niciun avertisment se porneau pe-un râs înfiorător, cu feţele lipsite de voioşie, şi totdeauna râdeau de cineva. Erau deprinşi să se uite drept la tine şi să râdă de parcă ai fi fost un obiect incredibil de comic, şi totuşi privirea le era rece şi nu părea a fi câtuşi de puţin bine dispuşi, nici măcar pe socoteala altuia. Frau Hutten îi observase de la bun început şi era speriată de ei.

Fără a se uita, simţea că îl văzuseră pe soţul ei şi pe bietul Bebe; şi nu se înşela. Dădură buzna, toţi grămadă, măturând puntea în jurul acelui dezolant tablou şi, când

trecură pe lângă ea, ochii lor neprietenoşi o măsurară din creştet până-n tălpi. Îşi dezveleau dintâi şi scoteau acele oribile sunete mimând înveselirea. Îşi simţea grăsimea, vârstă, gleznele greoaie; cu o singură privire amară, batjocoritoare, zvelteţea şi tinereţea spaniolilor arunca dispreţul asupra ei şi a tot ce era fiinţa ei.

Găsi un marinar, un flăcău drăguţ, vânjos, cu o faţă pătrată cumsecade, obişnuit eu răul de mare. Aduse apă, spălă puntea după Bebe şi se duse la treaba lui. Soţii Hutten îl întinseră pe Bebe lângă fotoliul lor, îi împăturiră prosoape de baie sub pap şi stătură aşa laolaltă, cufundaţi într-o tăcere masivă, simţindu-e personaje destinate să stârnească hazul acelor creaturi degradate, veritabili derbedei cărora cu niciun chip nu ar fi trebuit să

Şi se îngăduie să călătorească la clasa întâi. Frau Hutten era sigură că se aflau mulţi oameni buni printre pasagerii de jos „de la proră, care meritau mai curând să fie la clasa întâi.

în Mexic fuseseră deprinşi ani de-a rândul cu o atmosferă destinsă, în mijlocul unor germani din clasa înzestrată cu o cultură solidă – oameni ducând un trai îndestulat şi cărora mexicanii din clasa corespunzătoare le arătau o mare consideraţie. Nimeni nu ricanase vreodată privindu-le contururile, nici deprinderile. Cât despre acei *Gachupines,* spaniolii aceia de ultima teapă, mexicanii ştiau cum să-i trateze! Soţii Hutten îşi aminteau o zicală mexicană, pe care germanii din Mexic nu se mai săturau s-o repete: „mexicanilor li-e silă de americani, îi dispreţuiesc pe evrei, îi urăsc pe spanioli, nu se încred în englezi, îi admiră pe francezi şi îi iubesc pe germani”. Un gentleman mexican de-o neţărmurită inteligenţă compusese această zicală la un dineu, şi se lăţise ca un incendiu dezlănţuit într-o pădure, în micul lor cerc. Făcea parte dintre lucrurile care aproape te împăcau cu traiul într-o ţară străină, printre râse amestecate şi având de-a face, în general, cu tradiţii mai degrabă barbare.

Ani de zile, Herr Profesor condusese cea mai bună şcoală

germană din Mexico City, unde băieţaşii purtau ghiozdane pe spate şi şepci rotunde, de studenţi, iar fetiţele aveau şorţuleţe negre peste rochiile lor în culori sobre, şi pe cap le strălucea o cunună de cozi blonde îngrijit netezite. Când şi când, stând la fereastra clasei sale în solida casă mexicano-franceză pe care colonia germană o cumpărase şi o remodelase în stilul german convenabil, profesorul Hutten îi urmărea pe copii cum se plimbă cu pas domol, şi totuşi viguros, în grupuri mici, cu feţele şi îmbrăcămintea lor simplă atât de imaculată. Observa privirile blajine şi bunele maniere ale tineretului german, îi auzea vorbindu-şi limba maternă cu accent bun şi dicţie pură şi se gândea că şi-ar putea aproape imagina că se află în Germania. O. Dacă întreaga lume a oamenilor ar

 putut fi atât de ordonată, atât de bine rânduită, atât de virtuoasă în principiile ei fundamentale! Fără îndoială că, aşa cum îi mărturisise soţiei sale, îl ţinuse în viaţă speranţa aceea, care-i răsărea în suflet la intervale îndelungate, făcându-l să se simtă o părticică dintr-o mare mişcare universală, tinzând către ameliorarea neamului omenesc. Sufereau însă mâhnirea lor privată, pierderea lor personală. Erau un menaj fără copii, şi aveau să rămână astfel veşnic.

Timp de nouă ani buldogul alb Bebe trăise împreună cu ei, împărţind laolaltă existenţa. Mânca stând pe parchet, lângă masa lor, primind hrana din mâinile stăpânilor. Dormise la picioarele lor când era un căţeluş smiorcăitor, neajutorat, speriat de întuneric şi ducând dorul alinării aduse de laptele matern. În adâncul inimii, profesorul Hutten recunoştea că ţinea mult la Bebe. De fapt, împreună cu soţia sa, îi arăta lui Bebe o dragoste caldă, tandră şi statornică, în pofida necazurilor ce i le pricinuia. Pentru ei, sentimentele acelea nu aveau nimic absurd. Bebe, înzestrat cu o fire nobilă şi dezinteresată, merita pe deplin îngrijirea lor şi îi răsplătea cu devotament. Putea să îşi dea seama după faţa soţiei că era crunt rănită de sarcasmele şi râsetele spaniolilor de la bord, de un soi deosebit de josnic. Profesorul Hutten îi împărtăşea mâhnirea, amestecată cu

indignare, şi – trebuie s-o spunem – cu un dram de ruşine. Nu simţea că era o comportare nebărbătească din partea lui faptul de a fi ţinut capul lui Bebe, dar fusese o neglijenţă că nu arătase atenţia datorată aparenţelor şi se expusese ridicolului faţă de persoanele acelea necioplite, ll consola amintirea amănuntului că Bebe era un buldog englez descins din rasă de campioni, cu obârşie distinsă, dacă nu chiar absolut fără pată. I se decernaseră nenumărate panglici albastre şi purpurii, în cadrul unor expoziţii foarte respectabile. Acum era poate niţel cam îmbătrânit şi rămas în urmă cu antrenamentul, dar tot mai era capabil şi dornic să îşi apere stăpânul şi stăpâna – şi, la nevoie, chiar propria-i persoană – împotriva oricăror atacuri. Dacă i se spunea un cuvânt, avea încă putinţa de a se declanşa ca un trăgaci apăsat, apucându-l şi ţinându-l zdravăn de gâtlej pe unul din indivizii aceia rânjitori, mici şi negri, şi să nu-i mai dea drumul până ce nu-i va ordona stăpânul lui. Profesorul Hutten se aplecă asupra adormitului Bebe şi rosti, cu glas scăzut, imperios: „Atacă, Bebe, atacă!”

j Bebe se ridică, ca un om beat, se urni de-a buşilea, ’ încercând să îşi capete echilibrul, cu ochii rostogolindu-i-se în cap. Scoase un mârâit adânc, cobitor şi, căzând în nasul lui eârn, se lăţi pe duşumeaua punţii.

— Ce faci? întrebă uimită Frau Hutten. Dacă nu-l ţinem liniştit, iarăşi are să fie bolnav.

— Mi-a dat prin gând să pun la încercare permanenţa dresajului său, rosti profesorul, arătând mulţumire de sine. Nu, nu a uitat nimic. Ah, Kathe, cât de mult contează, realmente, sângele şi dresajul, pentru formarea şi menţinerea caracterului. Uită-te la acest bun animal: niciodată nu ne va înşela aşteptările.

Frau Hutten spuse:

— Cum îmi mai aminteşte de trecut, de viaţa noastră, acum că ne ducem iarăşi acasă…

Se uită afectuoasă la Bebe, dar gândurile îi erau tulburate de privirile aruncate în urmă şi înainte, căci nimic din trecutul lor nu părea legat ca lumea de viitor. Era

aproape prea speriată pentru a mai spera, pentru că în băti'âna lor patrie lucrurile pesemne că se schimbaseră foarte mult şi luaseră aspecte pentru care se putea ca ea să nu fie pregătită.

îi mărturisi soţului îngrijorarea.

— În locul unde ne ducem, o reasigură el duios, oamenii şi lucrurile şi purtările se schimbă încet. Ne vom afla printre cei de-o vârstă cu noi, înzestraţi cu acelaşi mod de a gândi şi a simţi. Erau prietenii noştri din copilărie, nu pot fi acum nişte străini pentru noi, sau măcar putem nutri asemenea speranţă, adăugă el, brav.

Frau Hutten rămase tăcută, aducându-şi aminte de ziua când întreaga colonie germană din Mexico-City se dusese să vadă mişcătorul film al înmormântării împărătesei Augusta Viktoria. Se ridicaseră în tăcere când apăruse măreţul dric, înconjurat de garda călare compusă din soldaţi cu coifuri. Ca nişte fraţi şi surori adunaţi la căpătâiul mamei lor, plânseseră în cor, fiecare se întorsese şi-l îmbrăţişase pe cel din preajma lui. Plânseseră zgomotos, scuturaţi de hohote şi sughiţuri întretăiate, până ce întreaga sală de spectacole se prefăcuse într-un lăcaş de jale, răsunând de suferinţa aceea născută din dorul de ţară şi alinătoare pentru inimă. Cântaseră: „Puternică fortăreaţă44 ', „O, brad frumos44 şi „Strajă la Rin'4, cu lacrimile încă prelingându-li-se pe feţe. Cât de aproape li se păruse în clipele acelea patria, dar niciodată nu aveau să mai fie la fel de aproape, din pricina pierderii suferite: bună, blândă, mult îndurătoarea împărătească care fusese simbolul a toate la care se închinau ei sub acoperişul părintesc şi în viaţa de familie, generoasa marmură a căminului în jurul căreia se strângeau ciorchine cele mai frumoase amintiri ale lor.

1Vechi imn luteran.

— Mă întreb, cam cum o să arate totul acum, ar fi vrut ea să-şi interogheze iar soţul, dar ştia că el nu i-ar putea răspunde decât cu speranţe, şi ea nu voia să-l tulbure.

Profesorul Hutten era şi el adâncit în gânduri: medita la

munca intensă depusă în toţi anii aceia, păstrându-şi speranţa – împotriva oricăror argumente raţionale – că va veni cândva şi ziua retragerii sale onorabile, cu economii şi pensie, iar Domnul, în marea lui bunătate, îi va îngădui să-şi vadă iarăşi casa unde se născuse, în ţinutul Todmoos din munţii Pădurea Neagră. Şi acum, că sosise clipa râvnită, era stăpânit de presimţiri rele. Cum avea să fie totul? îşi îngropă faţa-n palme, aplecând u-se înainte în fotoliu, şi aproape instantaneu un junghi îl pocni în scobitura stomacului, şi o răscolire lăuntrică provocată de cel mai cumplit rău îi alungă pietatea confortabilă. Înălţă capul, aburit de năduşeală, şi şopti cu glas desnădăjduit.

— Kathe, ajută-mă. Pentru numele lui Dumnezeu, grăbeşte-te, până nu ne vede cineva.

Se nimeri că Frau Rittersdorf văzu. Dar era mult prea ocupată cu căutarea perniţei ei umplută cu puf de gâscă şi acoperită cu tafta în dungi crem şi rozalii, care-i fusese trimisă din Germania până hăt departe, în Mexic, ca dar de Crăciun din partea scumpei mame, a prea scumpului său soţ răposat. Frau Rittersdorf nu izbutea să-şi explice cum de putuse s-o rătăcească, să uite de ea pentru o clipă. Era un obiect pur şi simplu indispensabil confortului ei, deoarece şezlongurile erau neobişnuit de tari, sau cel puţin păreau a fi aşa pe vaporul acela, unde totul era, incontestabil, mai degrabă de mâna a doua. În orice caz, de vreme ce neîndoielnic lăsase perna pusă pe şezlongul ei, era datoria elementară a cuiva – a stevardului punţii, de pildă – să o fi salvat şi să o returneze de urgenţă în cabina ei de lux.

Se îndreptă spre stevard, cu fermitate, deşi amabilă. Era un individ cât se poate de politicos şi atent, care vorbea cu accent austriac…

— *Meine dame,* i se adresă el, formulă pe care ea o prefera expresiei *Frau,* care suna mai domestic, nu se” poate să se fi pierdut, este doar pusă greşit undeva, pentru moment, iar eu o voi găsi şi am să v-o restitui… La urma urmei, vaporul nostru este mic şi nu se poate ca perna să fi

zburat singură peste bord! Aşa că, vă rog insistent, scumpă doamnă, să fiţi fără grijă şi eu am să v-o aduc de-ndată.

! Frau Rittersdorf, răsucindu-şi strâns vălul verde în jurul capului şi înnodându-l peiste o ureche, remarcă cum. Cei doi groaznici copii spanioli stăteau la câţiva paşi distantă, pur şi simplu zgâindu-se la ea cu o curiozitate animalică. Ea le înapoie atenţia, compunându-şi o mască severă, privind cu ochii micşoraţi, atitudine care se dovedise totdeauna a fi eficientă pentru îndatoririle ei englezeşti, pe vremea când era guvernantă într-o rustică familie în Anglia.

— Aţi pierdut vreun lucru? întrebă fetiţa, cu un cutezător şi ascuţit accent.

— Da, l-aţi furat voi? cercetă Frau Rittersdorf, severă. La această replică, gemenii părură cuprinşi de o stranie agitaţie. Se foiră, oarecum, schimbară căutături parşive. Băieţaşul spuse: „Cine ştie?” Apoi pufniră amândoi într-un râs deloc copilăresc şi o tuliră. Frau Rittersdorf, cântărind cu exactitate ce-ar fi făcut cu ei dacă ar fi fost în puterea sa, *se* duse spre balustrada punţii, lângă perechea aceea de tineri, evident americani (ce anume plutea în jurul americanilor, de-i făcea să poarte în mod vădit numai aerul lor tipic?) – corcitura treptată a acelei nefericite ţări prin amestecarea valurilor de plebe venită din Europa eu negrii avusese ca rezultat doar o mediocritate a trăsăturilor şi minţii imposibil de descris! — totuşi, se întreba ce subiecte puteau găsi să stea de vorbă necontenit, deoarece petreceau cel puţin jumătate din timpul lor ţinându-şi nedespărţiţi companie, şi te puteai gândi că până la urmă epuizaseră subiectele de conversaţie. Se aplecau unul spre altul ca nişte camarazi, cu ambele perechi de ochi pironite asupra sclipitoarelor întinderi de apă, vorbind vrute şi nevrute, cu scurte întreruperi.

Frau Rittersdorf nu spera să prindă mare lucru trăgând cu urechea, pentru că suferea de o uşoară surzenie, nici să remarce alte detalii, decât de la distanţe mici, întrucât era teribil de mioapă. Totuşi, plasându-se la de-’ părtarea potrivită, ţinând seama de aceste handicapuri, se rezemă

de balustradă în apropierea tânărului şi, adaptându-şi rapid necesităţilor câmpul vizual, constată că era mai june decât crezuse. Părul lui deschis la culoare era tuns frumos, avea un avantajos nas înalt, subţire, o gură bine modelată, trezea impresia generală – deşi, fără îndoială, amăgitoare – de bună crgştere. Cămaşa lui, gripal, era într-adevăr proaspăt schimbată, dar costumul lui din pânză albă era numai bun de trimis la spălătorie.

Tânără femeie purta o rochie cu mâneci scurte, cu cordon, necolorată, care dădea impresia de-a fi fost croită din pânză de sac. Faţa ei era palidă şi prea îngustă, cu pomeţii marcaţi şi o bărbie tare ascuţită, care-i dădea o înfăţişare de femeie rea. Avea ochi de culoare deschisă, destul de atrăgători, şi păr negru despărţit simplu cu cărare la mijloc – negreşit, una din acele femei tinere, cu păreri înaintate, emancipate, din lumea boemă. Frau Rittersdorf observă că în repaus faţa lui era posomorită şi a ei nerăbdătoare. Pe neaşteptate, îşi înălţară amândoi capetele şi izbucniră în râs, şi subit feţele lor deveniră vesele, bine dispuse, cu un aer cam necugetat. Zâmbi involuntar, la sunetul acela proaspăt, drăguţ, sugerând fericire tinerească. Amândoi îi văzură zâmbetul. Expresiile lor deveniră cam neutre şi reci şi amândoi îşi întoarseră chipurile în altă parte.

Frau Rittersdorf văzuse prea de ajuns pentru a se convinge că avea de-a face cu o pereche ciudată, tineri bizari, în jurul lor plutea ceva ce nu putea înţelege şi care nu-i plăcea defel. Nu reprezentau genul de persoane pe care şi-ar fi dat osteneala să-i cultive ca parteneri de călătorie. Se întoarse la şezlongul ei, îşi aranjă cu grijă fustele în jurul picioarelor, se rezemă de spătar, simţind lipsa pernuţei sale noi, şi îşi scoase agenda de însemnări. Avea o memorie slabă şi o pasiune de a înregistra chiar şi cel mai mărunt detaliu al existenţei sale cotidiane – până şi momentul în care dusese la gură, din neglijenţă, o lingură cu supă prea fierbinte, sau uitase să francheze o scrisoare – amestecate cu firimituri de filosofie, observaţii,

reminiscenţe şi meditaţii. Ani de-a rândul umpluse agendă după agendă cu firave notaţii făcute cu un scris mic, ascuţit, cultivat, şi pe măsură ce erau umplute, le punea deoparte cu dichis şi nu-şi mai aruncă niciodată piivirea asupra lor. Scuturându-şi stiloul cu bantă de aur, scrise în engleză:

„Aceşti tineri americani manifestă afectarea de a se adresa totdeauna unul altuia rostindu-şi numele complet. F. Poate unicul aspect formalist menţinut între ei, şi este un lucru foarte *gauche* ori poate că este singura speranţă pe care o au de a se face cunoscuţi publicului. În manierele, în felul lor de a se îmbrăca, pluteşte o uşoară ambianţă de marasm moral – nu o pot defini sau descrie precis. Este mai mult un *effluvium.* Numele sunt muzicale, chiar dacă sună cam sentimental: Jenny Angel – presupun că numele real este Jane; Johanna Engel[11] ar fi, şi ar suna mult mai bine, în germană – şi David Darling cel de-al doilea este o poreclă comună, precum şi un termen uzual de afecţiune printre americani, aşa cred; întâlnit mult mai x*ar printre glacialii englezi, fireşte, de. Şi pare efectiv a fi o alterare a cuvântului Dear, Dearling, diminutivul; acest cuvânt ar suna ca şi cum ar fi pronunţat Darling, deoai’ece englezii au un mod îngălat de a rosti anumite cuvinte cu care, sincer vorbind, nu m-am putut deprinde niciodată în cursul celor şapte ani îndelungaţi de penitenţă îndураţi în ţara aceea. Bine-nţeles, am învăţat perfect engleza la şcoală, la Munich[12], şi totdeauna am auzit-o vorbită bine, şi după această experienţă, modul englezesc de a vorbi îmi părea foarte rudimentar. Ah, ce ani de amar exil! Ah, înfiorătorii copii englezi cu două feţe, a căror afecţiune n-am putut-o câştiga niciodată şi care n-au putut învăţa gennana, cu niciun chip. *Deyahling,* cam aşa ar spune englezii, până la urmă, iar americanii, care par să-şi înveţe limba fonetic – sau după ureche, cum zic ei, din pricina repulsiei

11 înger (in germană).
12Munchem (în germană).

manifestate faţă de citit – ar adăuga şi sunetul *R, o* literă la care par să ţină în mod excesiv. Toate acestea sunt i'ealmente interesante, în felul lor limitat."

Recitind cele scrise, hotărî că erau prea subtile pentru a fi ascunse, dar că s-ar potrivi foarte bine într-o scrisoare trimisă celei mai scumpe prietene şi colege de şcoală, cu mulţi ani în urmă, Sophie Bismarck, o fată cu rubedenii de obârşie înaltă, care făcuse un mariaj nefei'icit şi trăia în mare lux la Miinchen.

Ca totdeauna, Sofiei avea să i se-nvârte căpşorul nerod, încei-când să urmărească zborul minţii briliantei sale colege de şcoală. Făcu o adnotare pe mai'ginea pasajului, *Fur liebe Sophie* pentru a fi tradus în caz că a uitat engleza învăţată – lăsă să-i cadă agenda în încăpătoarea sa poşetă plată şi se ridică să-şi execute plimbarea, nouă tururi în jurul punţii. Exerciţiul fizic ţinea la distanţă răul de mare, evita afecţiunile de ficat, păstra apetitul, înti'-adevăr, totul pleda în favoarea lui, oricât de plicticos putea fi, şi apele puternicelor abisuri, rostogolindu-se fără hotar, puteau să inspire gânduri nobile.

Scumpul ei soţ o învăţase toate acestea. Era un om de o necurmată hărnicie, şi credea cu fermitate – câtă dreptate avea! — că o bună sănătate era necesară unui bun nivel moral. De câte ori o tirâse, literalmente, în sus şi-n jos, în cursul traversărilor Canalului Mânecii, până şi pe vremea cea mai rea, ba chiar întâmpina vremea cea mai rea drept cea mai însufieţitoare încercare a curajului, când erau siliţi să se agaţe de orice le cădea la îndemână, de parcă s-ar fi înecat, şi talazurile se năpusteau asupra lor. Undeva, în cerul calm şi albastru boltit deasupra-i, simţea că scumpul ei Otto, mort în floarea vigoarei şi frumuseţii sale bărbăteşti în bătălia de pe Ypres, îşi pleca aprobator privirile către buna şi ascultătoarea lui Nannerl, care se plimba – da, şi încă singură, Otto, singură! — jur-împrejurul punţii, de dragul sănătăţii, aşa cum ar fi pus-o el să facă.

La al şaptelea ocol, simţind cum o lasă flecurile tocuxilor înalte de trei degete, se odihni provizoriu, rezemată de

braţul fotoliului şi îşi scoase iarăşi la suprafaţă agenda:,. Dacă aceste tinere persoane americane nu sunt căsătorite, s-ar cuveni să ’fie. Dar în monstruoasa lor ţară toate relaţiile vieţii sunt atât de pervertite, mai cu seamă între sexe, încât este aproape imposibil să-i judeci după criteriile adevăratei civilizaţii.”

Recitind însemnarea, decise că era nedemnă de ea. Unde-i rătăcise mintea, în tot timpul acela? Şterse întregul pasaj şi trecu, deasupra liniei groase de deastipra: „Vremea divină, chiar dacă e puţin prea caldă, şi-o adiere cerească îmi aduce pe chip aerul pur al mării, cu gândul la scumpul meu Otto şi la binecuvântările dăruite de felicita, deşi mult prea scurta noastră căsnicie. R.I.P. August. 25, 1931.”

îşi urmă plimbarea pioasă, ca să termine ultimele două ocoluri – ce contau flecurile lăsate, în comparaţie cu sentimentul preafericit de a-i păstra credinţă lui Otto-? — purtându-şi jurnalul în ambele mâini, de parcă ar fi fost o carte de rugăciuni. Îi întâlni pe mireasă şi mire, ieşiţi şi ei la hoinăreală, legănându-şi uşor mâinile împletite, foarte frumoşi în albul lor imaculat, ambii arătau uimitor de proaspeţi şi lipsiţi de griji, ţinând seama cât de nouă era luna lor de miere. Când se apropiară, remarcă totuşi că mireasa, deşi avea un aer senin, era mai degrabă palidă, cu cearcăne ce i se înnegreau sub ochi, poate chiar puţin bolnavă? Şi ar fi întru totul îndreptăţită, îşi dădu singură răspunsul Frau Rittersdorf, cu încuviinţare de matroană. Oricine putea nutri bănuieli întemeiate asupra acelor mirese care rămâneau neschimbate la înfăţişare şi în purtări, după căsătorie. Oricât ar preţui toată fericirea noii sale stări, totuşi nimeni nu trece pragul fecioriei, păşind către încordările şi emoţiile vieţii maritale, fără a lăsa să se vadă niciun semn. Orice s-ar spune, viaţa în doi nu e numai trandafiri! Rumegă un timp gândul acela şi hotărî că-i ducea mintea în zone interzise: „Până şi în timpul celor mai pasionate îmbrăţişări ale soţului ei, o femeie pură nu-şi permite nicicând un gând impur”, aşa o instruise Otto al ei, nu numai o dată: o deviză aspră dar, fără îndoială,

adevărată. Cu fermitate îşi cârmi iarăşi mintea spre preocupări mai înalte, înapoind încă o dată amintirea lui Otto potpuriului sacru al trecutului.

Jenny îşi luase cafeaua devreme, pe punte, în lumina rece a dimineţii, cu zarea tivită cu albastru între cer şi mare, şi începu să facă schiţa cu un stilou. Coşul de vânt din pânză, izbindu-se ca o fantomă convenţională, cu braţele desfăcute deasupra golului zăbrelit al punţii de probă, unde pasagerii de clasa a treia mâncau. Bebe, buldogul alb, părând că-şi revine de pe urma răului de mare, tolănit greoi pe burtă. Elsa, tovarăşa ei de cabină, schiţată din memorie, cu braţele ei mari ridicate, coafându-se. Un marinar trecând cu o găleată. Pe furiş, după ce aruncase o ochire rapidă în jur, trase un contur grăbit al armonioasei, interesantei diformităţi a lui Herr Glocken. Jenny, simţindu-se în largul său în corpul ei drăguţ, mic, echilibrat, care-i dădea foarte puţină bătaie de cap, afară de îndelungata ei foame de iubire, se întrebă aşa, într-o doară, ce-ar putea să însemne viaţa într-o întocmire hâdă ca a lui Herr Glocken. Gândul o înspăiimântă atât de tare, încât tresări violent şi stiloul îi scăpă din mână, într-o orbitoare fulgerare de groază şi sufocare, trezindu-se iar copilă încuiată în dulapul din dormitorul bunicii sale, îngust ca un sicriu. Închise ochii, strângându-şi atât de tare pleoapele încât chiar şi când îi redeschisese, îl zări pe Wilhelm Freytag printr-o scăpărare de lumină asemenea unui curcubeu, cum face spre ea un salt lung şi deajuns de graţios, întinzându-i stiloul.

Apoi se opri dinaintea fetei, primindu-i mulţumirile, arătând a fi tare însorit şi amabil, aşteptând invitaţia de a se aşeza alături de ea. Jenny îşi dădu picioarele la o parte şi-i făcu loc pe alonja şezlongului.

— Dar nu cumva te ocupai cu ceva? întrebă el.

— Asta-i trândăveală curată, îl informă Jenny. E o formă de pasienţă. Mi-ar plăcea mult mai mult să pălăvrăgesc niţel.

Se aplecă spre el, simţind iarăşi cum dispoziţia ei

obişnuită: resentimentul, stânjeneala şi melancolia ce-i stăpâneau mintea când era singură, puteau fi atât de iute risipite de sunetul glasurilor şi de vecinătatea altor persoane, indiferent dacă' vocile nu aveau nimic de spus, dacă prezenţele erau străini care o lăsau rece. Se gândi: femeile îl răsfaţă pe acest tip; farmecul lui trădează poate cam prea multă încredere în sine – şi reflectă că societatea cuiva lipsit de frământări personale ar putea să însemne o odihnă pentru ea, după drumul spinos străbătut alături de David.

Freytag se simţea, cu voioşie, gata de flecăreală, şi fericit să o înştiinţeze că pe bord se afla un străin misterios, un veritabil deţinut politic – se spunea că ar fi deportat din Cuba în legătură cu mişcările studenţeşti care duseseră la închiderea universităţii – că avea domiciliu forţat în cabină pe tot cursul călătoriei, urmând a fi în cele din urmă debarcat de pe vapor, la Santa Cruz de Teneriffe.

— Presupun că e în lanţuri, zise Jenny. Şi ce-a comis?

— Este o femeie.

— Asta ar crea vreo deosebire?

— Aşa sper, zise Freytag. Dar, pe lângă aceasta, este o contesă spaniolă, şi în ochii Căpitanului – dă-mi voie să ţi-o spun – numai asta şi creiază toate deosebirile din lume. A împărţit în dreapta şi-n stânga ordine să fie tratată cu cea mai deplină consideraţie. Şi îi trimite mesaje, întrebând-o ce şi-ar dori. Nu, prizoniera noastră nu va suferi nimic. Are la dispoziţia ei un întreg apartament de lux pe Puntea A, mai mult decât am âzbutit eu să obţin!

— Pentru aşa ceva, aş vrea şi eu să fiu prizonieră, spuse Jenny.

— Da, într-adevăr. Mai presus de orice, ţin la spaţiu, dar sunt silit să împart cabina cu suedezul acela, Hansen, înalt de şapte picioare, care doarme în cuşeta de sus cu picioarele atârnate afară, aşa că-mi pocnesc capul de de în fiecare dimineaţă.

— Şi tovarăşa mea de cabină are proporţii impunătoare, spuse Jenny, dar e o fată foarte drăguţă şi nu ne

împiedecăm prea mult una de alta.

— Cum aşa? Credeam că eşti cu soţul dumitale, spuse Freytag, şi în ochii lui jucă un licăr de curiozitate atât de instantanee şi de candidă, încât devenea aproape mişcătoare.

— Nu suntem căsătoriţi, spuse Jenny. Zgârie câteva linii pe desenul cu coşul de vânt şi se opri cu severitate de a adăuga: „Suntem doar doi ’prieteni care au luat din întâmplare acelaşi vapor.”

Putea oare să se coboare atât de jos? Nu, *existau* şi limite, şi credea că mai ştie unde se situează unele dintre de. Şi nici din partea lui Herr Freytag asemenea întrebare nu era întru totul inocentă. Îl privi bine, cântărindu-l din ochi. Poate nu intru totul inocentă, dar oricum; era o gafă, şi el ştia asta. Nu cumva faţa i se contractase o clipă, de încordare şi stânjenire, sau poate îi acorda mai mult credit decât merita la capitolul sensibilitate? El îi luă ân mână desenele şi le răsuci, şi Jenny vedea, după privirea lui, că prea puţin îi păsa de de. Zăbovi asupra schiţei lui Herr Glocken şi în cele din urmă rosti:

— Seamănă teribil. Mă întreb ce părere ar avea despre acest desen.

— Nu îl va vedea niciodată, zise Jenny, luând înapoi desenele şi punându-le în mapă.

Freytag spuse:

— Nu ştiam că eşti artistă.

Şi Jenny dădu acelei fraze răspunsul ei obişnuit:

— Nu sunt, dar poate că voi fi, într-o bună zi.

Micul moment neplăcut se spulberase, dar de-acum înainte aveau să se nască o infinită serie de momente asemănătoare, indiferent unde. Începea să vadă limpede în ce se lăsase, atrasă când pornise la drum cu David. Ajunsă la punctul acela, era pe cale de a-şi pierde încrederea în întreaga ei viaţă, de parcă fiecare pas făcut n-ar fi fost decât o greşeală ducând la alta, îndărăt, probabil până la ziua în care se născuse. „Nu, asta e prea de tot! N-am să las ca povestea asta să mă facă să deraiez complet.

Sărmana Elsa, crede că ceva nu-i în ordine cu persoana ei. S-ar simţi mai bine dacă ar putea să afle ce-i cu mine. Cu toate acestea, voiam să trăiesc în atmosferă curată şi să pot spune DA sau NU, şi să cred ce spun şi să fac cunoscut altora adevărul meu şi să nu existe nicio absurditate în viaţa mea. Urăsc compromisurile, jumătăţile de sinceritate, situaţiile false, stupide, sentimentele inventate, iubirile căznite şi urile decorate manual. Urăsc oamenii care se privesc în oglindă şi îşi zâmbesc. Vreau ca lucrurile să fie drepte şi clare, sau măcar să fiu capabilă să văd când sunt întortocheate şi confuze. Toate celelalte nu sunt decât scârboase, aşa că viaţa mea este scirboasă şi mi-e ruşine de ea. Şi duc atârnat de gât un albatros pe care nici măcar nu l-am împuşcat. Pur şi simplu, habar n-am cum de-a ajuns acolo.”

Freytag îi oferi o ţigară.

— Nu ţi-ar face plăcere să ne plimbăm niţel?

— A, da, presupun că este timpul să începem să tropăim în jurul punţii, spunând fiecăruia *Griiss Gott.*

— Este o plăcută urare creştinească, rosti cu amabilitate Freytag. Prefer însă felul cum spun indienii *Adios.* Totuşi adăugă, dând uşor din cap către un grup de balerini spanioli care trecură legănându-se pe lângă ei: Mi-e teamă că pentru aceşti indivizi n-ar fi expresia potrivită.

— Sunt într-adevăr duri, nu-i aşa? Până şi un *Adios* i-ar face să sară-n sus, ca o minge izbită de trotuar.

— Cu toate acestea, – femeile au o înfăţişare atrăgătoare, zise Freytag, şi par poate chiar puţin primejdioase.

— Sunt exact atât de primejdioşi cu toţii, cât le îngăduim noi să fie, zise Jenny, de ce să-i măgulim? În realitate, nu trebuie să luăm altă precauţie decât să ne păzim portmoneele. Altminteri sunt nişte pisălogi, aşa cred, cu tot pitorescul ăsta pârlit. Ce vreme! remarcă ea. Nu-i înveselitoare? şi îşi înălţă privirile, cu o faţă melancolică.

Mergeau încet, salutând din cap ’diferitele figuri care treceau pe lângă ei, acum mai mult sau mai puţin

reconoscibile, la a cincizecea întâlnire. Schimbară priviri amuzate când îl văzură pe Arne Hansen plimbându-se cu masiva Elsa, în timp ce scunzii ei părinţi îi urmau la o duzină de paşi în spate, păşind plini de tact şi cu feţe discrete. Elsa purta o absurdă beretă albă, mult prea mică pentru capul ei, şi era ţeapănă toată de sfială. Hansen tăcea, cu ochii aţintiţi drept înaintea lui.

Jenny şi Freytag se angajară într-un fel de discuţie semiconfidenţială despre ei înşişi, cu detaşarea călătorilor care nu se prea aşteaptă să se cunoască mai bine; acea cvasi-candoare izvorâtă din posibilitatea viitoarei indiferenţe. Aşa german cum era, îi spuse el, avea o mare doză de sânge englezesc şi scoţian în vinele lui, şi un strop unguresc, dinspre partea bunicii sale austriece. În ramura aceea a familiei se căsătoriseră în mod necugetat – cu cât partenerul avea o obârşie mai îndepărtată, cu atât mai bine. Pe lângă aceasta, Dumnezeu ştie ce amestec mai avea – părea mai cuminte să nu cerceteze.

La rândul ei, Jenny îi înşiră pe toţi străbunii ei amestecaţi, de care era mai degrabă mândră.

— Ciorbă occidentală, zise ea. N-am nici sânge tătăresc, nici evreiesc, nici chinezesc, nici bantu, doar vechea mixtură de casă: olandezo-scoţiano-irlandezo-anglo-galic, franţuzesc, şi o stră-stră-bunică cu nume spaniol care era, în pofida lui, pe jumătate irlandeză – nici măcar ceva ungar, îi spuse, şi, mai presus de toate, niciun strop de sânge german. Absolut deloc german.

El voia să ştie cum de putea fi atât de sigură, printre atât de multe popoare, toate veri de sânge – nu cumva germanii îi erau antipatici? Din pricina acelui monstruos război? Toţi purtaseră vina conflagraţiei, fiecare suferise, germanii mai mult decât toţi. Dacă americanii ar fi intrat în războiul acela de partea Germaniei, întregul viitor al lumii ar fi fost schimbat în bine! în ochi i se aprinse o flăcăruie, deveni chiar elocvent. Jenny schiţă un zâmbet. Indiferent cine purta vina, era bucuroasă că ţara ei nu trecuse în tabăra Germaniei. Dar simţi imediat o mustrare de conştiinţă şi

zise: – Nu, nici măcar din cauza războiului.

îi spuse că nu avea niciun fel de prejudecăţi. Fusese crescută, în parte, de către bunica şi bunicul ei, părinţii tatălui ei, fiindcă maică-sa murise de tânără – iar bunicii aceea erau nişte demodaţi raţionalişti, croiţi după tipicul secolului al optsprezecelea, doar nişte simpli descendenţi de-ai lui Diderot şi D'Alembert, obişnuia să spună bunicul ei. Şi în ochii lor nimic nu ar fi putut fi mai vulgar şi neluminat decât până şi cea mai neînsemnată umbră de dezaprobare a vreunei situaţii sau persoane, în temeiul naţionalităţii sau a religiei sale. Toate acestea aparţineau sferei bunelor maniere şi erau înrudite cu morala.

— Bineînţeles, negrii intrau în casă pe uşa din dos, adăugă Jenny, şi niciodată n-am văzut la masa noastră piele-roşie sau vreun hindus veritabil, mai mult pe baza argumentului că erau prost crescuţi sau pisălogi. Dar asta însemna o simplă respectare a datinei locale, aşa-mi spuneau, sau că îşi exercitau dreptul lor natural de a-şi alege singuri compania, ambele făcând parte din comportamentele indicate de buna creştere. A! spuse Jenny, ce mai piesă de muzeu a creşterii alese era toată teoria asta! Şi totuşi, o iubeam, credeam fiecare cuvânt din ea, mai cred şi-acum… aşa că niciodată n-am ţinut pasul cu generaţia mea. Sunt cocoşată de un întreg' set de precepte ideale şi n-am niciun loc unde să le practic! Prietenii mei care profesează opinii radicale mă privesc ca pe o tânără. Fosilă. Ei pot pronunţa cuvântul „lady" de parcă ar fi o expresie indecentă; şi unul dintre ei a spus odată: „la ascultaţi-o cum pronunţă *Chantilly* – nu-i destul să *ştii* totul?"

— Cum de-ai ajuns să-ţi culegi prieteni radicali? întrebă Freytag. Unicele specimene pe care le-am văzut aveau unghii murdare şi erau tare neţesălaţi şi tapau de ţigări pe oricine întâlneau în cale şi pe urmă le vârau mucurile în ceştile lor de cafea. Prietenii dumitale radicali se poartă tot aşa?

— Unii dintre ei, admise Jenny, cam în silă, dar o parte

dintre ei au un orizont intelectual foarte interesant.

— Cu atât mai bine pentru ei, zise Freytag. Prietenul dumitale, domnul Scott, este şi el un radical?

— C-îteodată, zise Jenny, de dragul polemicii. Totul depinde de poziţia adoptată de partenerul de djscuţie.

Freytag râse, auzind această replică, şi Jenny i se alătură, cu câteva note. După o scurtă tăcere, el îi povesti despre soţia sa, aşa cum făcea totdeauna, mai curând sau mai târziu, în orice conversaţie. Îi descrise culorile, foarte preţioase, după gustul lui: părul blond ca spicul griului, obrazul trandafiriu, genul adevăratei fete feciorelnice de pe Rin, şi rosti iarăşi numele ei fermecător.

— Mary Champagne, spuse el, afectuos. Cred că mai întâi m-am îndrăgostit de numele ei, mărturisi.

9t Corabia nebunilor

De data aceasta ieşi la iveală că ea îi alegea costumele, şi era convins că se pricepea mai bine decât el însuşi. Şi arăta întru totul mulţumit de făptura sa. La alt fel de persoană, decise Jenny, toate acestea ar fi putut trăda o autornulţumire oribilă. Îi spuse că o femeie necesită o încredere specială în capacitatea ei, ca să poată alege cravatele unui bărbat. Ea una n-ar fi cutezat nici” odată. El afirmă că asta depinde exclusiv de bărbat.

— Am un respect fantastic pentru gustul şi judecata soţiei mele, în orice privinţă sau aproape toate, zise el. Urmă altă pauză, răstimp în care Jenny se amărî la amintirea posacelor sfori negre croşetate pe care le purta David. Genul de trufie al lui David era, în realitate, mult mai rău decât al lui Freytag, care mai păstra puţină căldură şi generozitate – bietul David! închistat în el însuşi ca un sihastru într-o peşteră şi aruncând din când în când câte-o ocheadă afară, ferm decis să nu împartă cu nimeni roaderea propriilor unghii.

— Soţia mea îşi vizitează mama, la Mannheim, zise Freytag. Mă duc să le aduc pe amândouă îndărăt, în Mexic. Am decis să ne stabilim acolo.

Aerul său de satisfacţie şi repaos în fericire se accentuă,

până când căpătă o înfăţişare de-a dreptul radioasă, ca aceea dată de sănătate desăvârşită sau de misterioasa vrajă a frumuseţii.

Jenny simţi că acel fel de a fi încântat de persoana lui nu era vanitate, la urma urmei, ci provenea din ceva particular stării lui de spirit: ceva ce poseda realmente, ceva descoperit de el, sau care îi fusese dăruit. Se gândi: într-un fel, e norocos, norocos şi ştie acest lucru. În timp ce coteau pe prová se aplecă uşor spre el, simţindu-se slută, goală şi înfometată, ca să respire aerul acela de destin norocos.

Mireasa şi mirele se întinseră în voie pe şezlongurile lor. Tânăra era o făptură frumoasă, inzestrată cu graţia şă tăcerea şi firescul unei sălbăticiuni minunate, sfioase. Ceilalţi pasageri le aruncau căutături rapide de câte ori apăreau, şi apoi se uitau iar în altă parte. Năucită şi zâmbitoare, mireasa stătea ori se plimba toată ziua cu soţul ei, cu mâna sa îngustă, arcuită, lăsată slobodă într-a lui.

El era, se gândi Jenny, o persoană de o voioşie liniştită. Îi plăceau trăsăturile lui agere, neregulate, subţiri şi vioaie, pesemne că el era partenerul inteligent din cuplu, deţinând de la bun început supremaţia morală nedisputată.

— Spune drept, nu sunt fermecători laolaltă? rosti Jenny, sperând că nu avea în glas vreo urmă de invidie dezolată, O privelişte la care merită să te uiţi, nu-i aşa?

— Toate miresele s-ar cuveni să arate astfel, zise Freytag. Are tocmai înfăţişarea potrivită. Nu ştiu exact cum este, dar ştiu s-o recunosc, când o văd. Paradisul, imediat după căderе. Acest mic interval rămas între căderе şi alungarea din rai de către acel bfitrân Dumnezeu pezevenghi, pizmaş, răzbunător, zise el. Cineva care nu trăieşte aşa ceva, măcar o dată în viaţă, o dată, oricum ar fi, şi poate că nici nu se întâmplă mai des. Este nenorocos, indiferent ce alte lucruri bune îi pot fi hărăzite.

— Presupun că aşa e, zise Jenny cu ton uscat.

f – Poate vei numi această viziune sentimentalism german, urmă el, şi zâmbi ca şi cum şi-ar fi zâmbit lui însuşi. Cu gândul la ceva cunoscut de el şi care-i plăcea,

ceva ce n-avea nevoie să-i spună nimănui, f – Habar n-am ce anume este asta, zise Jenny, dar sună foarte atrăgător.
i Tonul ei nu se armoniza cu cuvintele şi răspunsul îl izbi neplăcut pe interlocutor, intuind în el o mică muchie de cremene. Simţea iarăşi acea ciudată crispare de antipatie faţă de ea pe care o încercase când o zărise prima dată, înainte de a fi schimbat măcar două vorbe. Mări cu încă; un pas distanţa dintre ei şi nu spuse nimic.

Jenny văzu gestul şi o îngheţă în chip curios... Poate că ţii să te faci dinadins foarte atrăgător eu această degajată conversaţie despre cădere, de parcă ai şti ceva despre care ai putea să-mi dai lecţii, ceva ce am mare nevoie să învăţ. Poate că mă voi îndrăgosti de tine. Poate că m-am şi îndrăgostit, în felul cum mă îndrăgostesc eu. Totdeauna de bărbaţi complet străini. Şi ea şi cum aş merge sub apă şi aş cădea iarăşi, de parcă rr.aş prăbuşi de pe o stâncă. Sunt bucuroasă că nu ştiu nimic despre tine,
•afară de faptul că ai genul de înfăţişare care-mi place,
I oricum, unul din genuri şi că eşti însurat şi tare dornic să fiu sigură că-ţi iubeşti soţia. Nu insista, sunt fericită ’să te cred. Şi dacă te-aş cunoaşte mai bine. S-ar putea să nu-mi fii de loc simpatic, la o adică, nici chiar în clipa asta nu-mi eşti simpatic. Şi pot să-ţi spun *acum* că în vecii vecilor n-ai să ţii la mine, de fapt, mă vsî urî. În întreaga istorie va fi ceva cu care n-am să fiu defel în stare să-mi măsor puterile. Nu contează ce-ar putea să fie, şi nu-mi pot măcar imagina ce este... Dacă am putea să ne culcăm, fără prea multă bătaie de cap, şi să ne pierdem laolaltă pentru un scurt răstimp, aş fi iarăşi degajată, aş fi capabilă să văd lucrurile mai bine. Numai că, oare cum de s-a întâmplat aşa? Smt pur şi simplu flămândă şi îngheţată toată; bărbatul meu nu vrea să împartă nimic cu mine, vrea totul pentru el. Cum spune zicala aia spaniolă: «O fi pâinea bună. Sau mi-e mie foame?» Şi care e celălalt proverb: «Care dine refuză carnea ce i se aruncă?» Dar, bine-nţeles, cel de-al doilea va fi pentru tine.”

încheiaseră ocolul punţii, ajungând iar la şezlongul ei.

— Am să mă opresc aici, îi spuse Jenny, şi nu-şi mai dădu osteneala de a se preface că ar manifesta vreun interes pentru compania lui. El nu putea accepta să fie concediat atât de abrupt.

— Poate ţi-ar place să-ţi bei berea de dimineaţă, se oferi. Eu sunt absolut gata pentru paharul meu de bere.

Ea clătină din cap, schiţând o grimasă scârbită, fără a-l mai privi. Freytag se întoarse fulgerător şi după trei paşi, li se alăturase soţilor Hutten, cu Bebe al lor, care părură tustrei încântaţi să-l vadă. Jenny ştia că se vor aşeza confortabil în jurul halbelor mari cu bere, fără a avea nimic special de explicat sau de ascuns; fiecare din convivi va fi bine nutrit şi se va înfrupta din plin din hrana lui specifică. Aveau să se lăfăie cu sânge rece şi în largul lor, fără ca în preajma lor să pândească vreun animal hămesit, care se hrăneşte cu adierea unui vis cu ochii deschişi, urmărit de un monolog întristat care-şi roade tăcut drumul prin creier; sau înşirând cu glas tare aiureli, aruncate în treacăt – o străină, o veritabilă ţeastă de mort, care-i măsoară prin vălul cărnii, arătând destul de naturală.

îşi ridică albumul şi îşi continuă desenul. Atenţia-î pâlpâia, îşi lua zborul de la ceea ce încercau să prindă degetele pe filă, plutea îndărăt şi iar se depărta, în vreme ce ea se frământa pradă unei monotone confuzii şi şo-

văieli cu privire la Europa, la David – ce putred simf al proporţiilor! Un bărbat şi un continent pui’ şi simplu nu pot avea aceeaşi importanţă, oricum, nu de-aceeaşi natură, sau nu s-ar cuveni să aibă – asta înseamnă, decise Jenny, să amesteci talmeş-balmeş lucruri total nepotrivite, robită cum era concepţiilor sale despre ce s-ar *cuveni* să fie viaţa, robită dorinţei sale de a modela, de a conduce, de a face din existenţă ceea ce dorea ea să fie. Iar dacă îl lăsa pe David să-i strice plăcerea pentru Europa, trebuia să fie chiar mai proastă decât se temuse că ar putea ajunge. Rezemându-se de spatele şezlongului şi lăsându-şi hârtiile în poală, privind cu ochi nepăsători spre lumina albastră pură a unei zile potrivite pentru bucuria îngerilor, se lăsă în

voia pornirilor şi se prăbuşi într-o disperare cumplită şi liniştită.

îi venea foarte greu să recunoască, în sinea ei, că era o proastă, dar, judecind raţional, totul dovedea acest lucru. Demonul ei păzitor îi suflă: „E timpul să-ţi îmbraci cilieiul. E timpul să-ţi spui rugăciunile. Nu fii un suflet pierdut, este ceva atât de stupid, o îndeletnicire tare plicticoasă.” Jenny îşi răspundea singură, căci dialogurile ei cu celălalt eu se desfăşurau cu cuvinte reale şi se prefăceau într-o înfruntare faţă-n faţă: „Nu sunt pierdută, n-am fost niciodată, nu voi fi nicicând, doar dacă ce se petrece aici şi acum nu înseamnă pierzanie. Nu, nu sunt pierdută, pot ieşi lesne din încurcătură. Doar că nu ştiu exact cum am ajuns aici sau cum am să ies iarăşi, la suprafaţă, dar ştiu prea bine unde mă aflu! Fac repetiţii ca mai târziu să suflu balonaşe prin smoala clocotitoare! Este un loc cu totul nepotrivit, niciodată n-am intenţionat să mă aflu aici, şi credeam că sunt în drum către un alt loc, cu totul diferit, poate că nici n-a existat vreodată un asemenea loc, sau, în orice caz, nu pentru mine. Nu face nimic, fetiţa mea, vino-ţi în fire, n-avem de gând să rămânem aici.”

îşi examină desenele – erau abia creionate, ’ proaste, neterminate, pe jumătate făcute, jumătate văzute, fără pic de simţire. Întreaga ei sensibilitate se consumase în autoindulgenţă, autocompasiune, aşa că nu izbutise altceva decât o înşiruire de linii rigide, posace, închizând în de un gol, desăvârşit. Ce absurditate! Remarca necinstită aruncată în treacăt lui Freytag, despre desenul ei care ar fi fost o formă de pasienţă, îi reveni în minte şi se transformă în adevăr, cu o subită forţă strivitoare.

Ca să se apere, se lăsă în voia furiei şi a urii dez-’ lănţuite împotriva lui David. Făcu ghemotoc desenele, cu cruzime, le strânse ân pumni, de parcă ar fi fost făpturi însufleţite şi le-ar fi putut auzi ţipând, se duse cu paşi sprinteni la balustradă şi le zvârli peste bord, apoi se întoarse, fără a le arunca nicio privire. Negru şi alb – nu, nu se mai prindea în jocul acela. Avea să deseneze direct pe pânză, cu penelul şi

culorile, aşa cum făcuse şi mainainte, şi' la naiba cu sfatul lui David. „M-am vândut pentru, un blid de linte – şi nici măcar ăla nu-l capăt. Ei bine, Doamne sfinte, poţi să-ţi închipui aşa ceva? Poftim, îl lăsam pe tipul ăla să-mi spună el cum să pictez. Dar nu pentru multă vreme, ţine minte!”

Se întinse în şezlong şi îşi trase peste ochi eşarfa albastru-închis, ca să înlăture ziua aceea radioasă, dar o bună bucată de vreme o parte din nefericita ei minte vinovată îşi urmă dialogul cu cealaltă parte. Îşi explică şi justifică greşelile, erorile fără speranţă de îndreptare, pe cât putu de bine, inamicului ei lăuntric, care îi răspundea mereu, cu aceeaşi rece neîncredere, acelaşi ton categoric, spunând mai departe: „Nu, nici asta n-o să meargă. Ştii bine ce faci, ce istorie se desfăşoară, cum trebuie să sfârşească – trebuie s-o curmi odată, de ce ţi-ai ales tocmai acest gen de încurcătură sordidă? Rosteşti deschis părerea, femeie, haide, să aflam odată pentru totdeauna adevărul, dacă crezi că în fine poţi recunoaşte ceea ce este…” Glasul sâcâitor toca într-una, ân acelaşi timp nătâng şi diavolesc, până când, la urmă, istovită de acea autotorturare, Jenny îşi întoarse faţa într-o parte şi căzu într-un somn agitat, pleoapele bolnave îi zvâcneau sub eşarfă, când vântul o unduia uşor. Spaima o urmărea şi în somn, stârnindu-i vise urâte şă nu voia să-i ierte nici cel mai mic lucru, ori să o lase o clipă să se odihnească.

Lizzi Spockenkieker. Alergând de parcă era fugărită şi aruncând o privire peste umăr. Se repezi în plină viteză peste căpitanul Thiele, care în dimineaţa aceea catadixise să-şi înfăţişeze persoana pe punte. Până şi pentru ochiul celui mai iremediabil marinar de apă dulce era, fără putinţă de confuzie, din creştet până-n tălpi – căpitanul, îmbrăcat într-o uniformă scrobită, de un alb imaculat, cu barele şi însemne aurite dispuse hieratic pe pieptul, gulerul şi umerii săi. Îşi păstra o ţinută ţeapănă, iar faţa lui era aceea a unui pompos zeu minor: un zeu care devenise oarecum iritabil şi ceva mai mult decât cam meschin, în eforturile făcute pentru a-şi menţine autoritatea. Fiecare trăsătură a feţei lui

îi trăda proasta dispoziţie, de la fruntea îngustă, ochii mici şi vicleni, apropiaţi între ei, până la nasul lung care-şi arunca umbra peste gura pungită şi bărbia îndărătnică. Părea că prepria-i fire i-ar fi modelat faţa ca să se asorteze cu personajul; şi iată-i plimbându-se singur, răspunzând la saluturile respectuoase ale pasagerilor cu mici tresăriri ale capului făcute în silă. Un cap peste care trona o şapcă monumentală, ornată, albă ca ghipsul.

Lizzi era gata-gata să-l răstoarne, în goana ei, alunecă şi ar fi căzut dacă ţanţoşul căpitan nu s-ar fi încordat, dovedind instantaneu echilibru şi prezenţă de spirit. Îşi aruncă un braţ după umărul ei, cu gest ţeapăn, cu faţa acoperită de stacojiul furiei, iar Lizzi, roşind, nechezând, chicotind, vânturindu-şi mâinile, îl cuprinse frenetic după gât, de parcă ar fi fost gata să se înece. Apoi îi dădu drumul şi făcu un pas îndărăt, ţipând cu glas ascuţit: „Vai, domnule căpitan Thiele, ce înfiorător din partea mea – vai, *vă implor* – Doamne sfinte, cum de-am putut fi atât de stângace?”

• Căpitanul o măsură cu acreală şi zise:

— Nu face nimic, scumpă Frăulein, nimic, şi se depărtă, marcând o majestuoasă supărare, muşcându-şi buza de jos. Când Herr Lovefnthal, cu oarecare nervozitate, se aventură să-l salute, căpitanul privi drept prin el ca pria sticlă, fără să-l vadă. Loventhal, socolindu-se pus la index, se simţi ars până-n rărunchi, cu inima zdrobită, începu să-l doară până şi nervul dintelui din fundul gurii, şi starea aceea dură ceasuri întregi. Se duse la prova vasului şi, cu capul aplecat pe braţe, tânji în tăcere, contemplând apa şi râvnindu-şi moartea – sau, cel puţin, aşa-şi închipuia. Se retrase în ghetoul tenebros şi îmbâcsit al sufletului său şi se lamentă laolaltă cu întreaga companie mâhnită şi tânguitoare pe care o găsi acolo – căci în ungherul acela nu era niciodată singur. Stătu acolo cu capul în palme şi jeli într-un glas cu poporul lui hărăzit nefericirii, se văita fără cuvinte pentru eternele nedreptăţi şi nenumite suferinţe îndurate; apoă, simţindu-se întrucâtva alinat, nucleul inspirat al fiinţei sale începu să caute străvechea lui justificare şi mijloacele de

răzbunare. Dar răzbunarea trebuia să fie lentă şi secretă.

Cân-d o umbră căzu peste umărul lui, se îndepărtă fără a-şă întoarce faţa, nedorând să întâmpine alţi ochi inexpresivi, ostili. Un glas american searbăd, rosti, cu ton banal:

— E prima dumitale călătorie peste ocean? şi Lowenthal, îmbărbătat aproape pe dată, fu în stare să spună cu trufie:

— Sunt zece ani de când fac această călătorie de două ori pe an. Am un fel de mică afacere internaţională, mă duc pretutindeni.

Americanul era Herr Denny. Se apleca spre el şi părea absolut prietenos şi nevătămător.

— Ei drăcie! exclamă Denny, dând semne de real interes. Chiar aşa?

— În America de Sud, spuse Lowenthal, în toate părţile Europei, Spania şi, bine-nţeles, Mexic. Mexicul este cartierul meu general: acolo se plătesc impozite mai mici, mâna de lucru e mai ieftină, chiria mai ieftină, tot ce vrei e mai puţin piperat, materiale mai ieftine, iar peonii aceia îşi scot articole de mare clasă dintr-o nimica toată, aşa că ar trebui să-i vezi ce sunt în stare când le dai materie primă bună cu care să lucreze. Oriunde se află ® biserică catolică, urmă Lowenthal, pot să scot ceva parale. Mătănii, statuete de sfinţi, de lemn şi ghips, unele dintre de pictate şi decorate cu aur şi argint veritabil; furnituri de altar de toate sorturile. Ies bani buni din treaba asta. Până şi indienii care n-au de-ale gurii îţi vor cumpăra o statuetă de sfânt! Mi-ar face plăcere să-ţi arăt mostrele mele: numai mătăniile, spuse. Am de toate categoriile, de la cele simple, de lemn, până la cele de argint, lucrate de mână. Unele modele le-am desenat cu mâna mea şi sunt veritabile bijuterii, cu opale şi ambră, până şi jadul acela special, mexican. Am încercat chiar să lansez câteva din obsidiana aia a lor, dar nu rentează s-o lucrezi, e prea dură. Dar există o piaţă pentru toată marfa asta, niciodată nu dau greş.

Se opri, căci pe faţa lui Denny se ivea un aer antipatic, dezvăluind prejudecată. Adânc tulburat, mistificat,

Lowenthal urmări cum neîncrederea pune stăpânire pe interlocutorul lui. Apoi Denny zise:

— Dacă există vreo religie pe faţa pământului pe care s-o dispreţuiesc, apoi sunt catolicii ăia. Nu înghit nimic la ei. Pe meleagurile de unde vin eu, numai tipi de teapa cea mai joasă, ungătorii şi macaronarii şi polacii sunt catolici şi, ascultă vorba mea, îşi pot păstra chilipirul, e destul de bun pentru ei.

Lowenthal zâmbi, buzele sale groase şi răsfrânte, ochii lui cu pleoapele grele formară un rictus care îi trase toate trăsăturile spre centrul feţei. Cu uşurare, prinse din zbor acest punct de vedere comun şi beneficiară amândoi de câteva minute petrecute cu mare profit, punând la locul ei Biserica Catolică. Purtarea preoţilor faţă de tinerele femei, în confesionale, secretele mânăstirilor şi ale schiturilor, vânzarea de slujbe pentru cei morţi, adorarea imaginilor, toate aceste cusururi fură scoase din nou la suprafaţă şi denunţate temeinic. Lowenthal deveni chiar atât de expansiv încât spuse cum dubioasa, bătrâna lui bunică din Cracovia – „cea mai minunată femeie pe care am cunoscut-o vreodată, cea mai bună” – zise el, îl avertizase de multe ori, pe când era un copilaş neştiutor, ca nu cumva să treacă în viaţa lui prin dreptul unei biserici catolice, la miezul nopţii, căci la ceasul acela poarta se deschide şi nălucile tuturor enoriaşilor morţi în anul cu pricina se lălăzuiesc afară, şi-aveau să-l înghită pe loc. Ani de-a rândul i se făcuse părul măciucă de spaimă când trecea prin faţa unei biserici catolice, chiar şi ziua-n amiaza mare.

Denny se încruntă la auzul acestei destăinuiri, îl măsură pieziş pe Lowenthal, ca şi cum, subit, din fundul minţii, i-ar fi răsărit o anumită amintire, şi rosti, cu ton de severă mustrare:

— Mă întreb de ce te mai ocupi de afacerea asta, dacă clienţii îţi trezesc asemenea sentimente. Cred că nu s-ar cădea ca o religie să facă haz de alta. Eu nu dau crezare nici uneia, aşa că pot spune ce poftesc. Se nimereşte că-i urăsc îndeosebi pe catolici, asta-i tot, şi n-aş fi dispus să

umblu cu mărfurile lor.

Lowenthal, stârnit, înălţă palmele spre cer şi declară:

— Aşa cum privesc eu lucrurile, asta-i o afacere. Nu *e* nimic personal în ea. Uite cum judec eu situaţia: afacerea e acolo, şi dacă n-am să vând eu obiectele alea, o să le vândă altcineva. Atunci, de ce să nu le vând eu? N-are nimic de-a face cu religia în orice caz, nu din punctul meu de vedere. Din punctul meu de vedere, aici nu-i vorba de nicio religie. Ce pot. Spune e, ce mai, e doar curată afacere şi nu-i nimic personal în ea.

Denny, întinzându-şi oasele ca şi cum s-ar fi pregătit să plece, aprobă cu jumătate de gură:

— A, da, pot pricepe atâta lucru. Afacerile sunt afaceri. Dar, cât despre mine, nu m-aş băga în aşa ceva.

Lowenthal îl urmări cu privirea cum pleacă, dominat de impresia că, până la urmă, conversaţia fusese un eşec; poate că spusese ceva nepotrivit, ori poate că tipului nu-i plăcuse mutra lui – ce-i drept, nici lui Lowenthal nu-i fusese prea simpatic Denny, dar asta era altă socoteală. În orice caz, se simţi mai departe dezorientat şi îndurerat. Tovărăşia lui Denny nu-i făcuse nicio plăcere şi totuşi se gândea că ar fi putut să se ducă să bea un pahar împreună. Poate că asta fusese greşeala săvârşită: nu-i oferise nimic de băut… Ei, ce mai, data viitoare poate va avea mai mult noroc.

Sentimentele provocate de căpitan îi reveniră, dar de data aceasta căpătând conturul mâniei. Ce porc! Şi stevardul, care îl pusese la o masă de unul singur. Şi ce murdării îi oferiseră de mâncare: era silit să trăiască cu ouă, fructe şi heringi prăjiţi. Pe multe vapoare izbutise să capete mâncare *kosher* Avea nevoie să fie mai pre-’ caut şi mai ager decât alte dăţi. Uneori îl năpădeau valuri de frică, fiindcă se temea că nu era deajuns de ager, într-o bună zi îi vor juca un renghi şi el nu-şi va da seama decât când va fi prea târziu. Deseori îi trecea prin cap că trăieşte într-o lume atât de primejdioasă, încât se minuna cum de îndrăzneşte să mai adoarmă noaptea. Dar chiar în clipa aceea era tare somnoros.

Rostogolindu-se de zor şi balansându-se pe picioarele lui scurte, cu tălpile scoase în afară şi pleznind uşor puntea, se duse şi se întinse în şezlongul lui, suspinând, plin de îngrijorări nedefinite, trecându-şi mâna peste părul creţ, ondulat în valuri dese şi înălţat într-o creastă, în vârful capului. Avea să doarmă şi să uite de necazuri. Avea să doarmă până la ora prânzului, şi atunci va găsi el nişte ouă sau peşte, ori conserve de peşte. Ducea dorul Diisseldorfului, abia aştepta să revadă casa bună, confortabilă, a verişoarei Sara, cu hrana ei bună, solidă, curată.

Dis-de-dimineaţă, înaintea micului dejun, mama Elsei avusese cu fata o fermă şi amabilă conversaţie maternă, spunându-i că n-avea nevoie să se arate prea ţeapănă în comportarea ei cu bărbaţii. Fireşte, nimeni nu se aştepta să arunce măcar o privire asupra acelor spanioli groaznici sau asupra studenţilor ţicniţi din Cuba, dar, la urma urmei, se aflau pe bord şi câţiva bărbaţi drăguţi. Herr Freytag, chiar dacă era însurat, era un bun dansator, nu comitea niciun rău acordând un mic dans cuviincios unui bun partener, însurat ori ba; Herr Denny, deşi american, putea să corespundă şi el; putea măcar să încerce o dată şi cu el. Pe urmă mai era Herr Hansen, faţă de care nu se ridica niciun fel de obiecţie.

— Când îţi spun: fii rezervată, fii discretă, nu înseamnă că trebuie să stai ca lemnul fără să scoţi un cuvânt, ori să priveşti în jurul tău, Elsa, şi Herr Hansen este un bărbat în care m-aş încrede. Este genul de bărbat pe care o fată se poate bizui că va rămâne un gentleman, în orice împrejurări.

Elsa spuse, cu surprinzătoare însufleţire:

— Potrivit prescripţiilor stricte ale religiei mozaice.

— Nu-mi place cum arată, e prea botos.

— Eu n-aş alege niciodată un bărbi:I, după înfăţişare.’ spuse maică-sa. Bărbaţii chipeşi sunt adesea amăgitori. Când te gândeşti la căsătorie, trebuie să cauţi unul ca» are caracter ferm, capabil să fie capul gospodăriei sale un

bărbat statornic, un om adevărat. Nu-l socotesc pe Hansen botos, e doar serios. Cât despre mai toţi ceilalţi aflaţi pe-acest vapor, cred că niciodată n-am văzut un tot mai rău. Toţi dansatorii ăştia masculi, tra-la-la şi tra-la-la cu toate femeile alea care dansează deşănţat, e un scandal…

— Herr Hansen nu-şi ia ochii nicio clipă de la cea căreia îi spun Amparo, zise Elsa, fără pic de nădejde.. Dacă îi place una ca ea. Mamă, ştii bine că niciodată n-; să-i pot fi eu pe plac. Azi dimineaţă i-am văzut stând foarte aproape şi el îi dădea bani, sunt sigură că asta făcea.

— Te rog, Elsa, rosti maică-sa, şocată. Ce vrei să spui? Ştii ce spui? Se presupune că nu trebuie să vezi asemenea lucruri.

— Nu am avut încotro, am văzut, zise Elsa, cu mâhnire. Tocmai ieşeam din cabina mea şi ei doi erau acolo, pe coridor, la mai puţin de trei metri de mine, trebuia să trec chiar pe lângă ei. Nu mi-au dat nicio atenţie. Nu pot crede însă că am să-i plac lui Herr Hansen.

— Nu face nimic, scumpa mea fetiţă, zise maică-sa. Tu ai virtuţile şi calităţile tale, să nu te temi niciodată de femeile stricate. Până la urmă. Bărbaţii se întorc întotdeauna la cele cuminţi. Într-o bună zi tu vei avea un soţ minunat, când ea va zăcea în şanţ. Să nu-ţi faci griji.

în loc de a-i ridica moralul, conversaţia aceea păru că o lăsă pe Elsa şi mai plouată. Cumva, perspectiva de a fi urmaşa lui Amparo în afecţiunea lui Herr Hansen nu era atrăgătoare. Îşi împreună mâinile pe genunchi abătută. După o mică pauză tristă, maică-sa spuse:

— Uite, dacă promisiunea asta te va face mai fericită, când ajungem acasă am să-ţi cumpăr o cutie de pudră. La urma urmei, poate că a sosit şi pentru tine vremea să fii o adevărată tânără doamnă, acum că ne vom afla iarăşi printre cei de seama noastră. Da „vei căpăta pudră, orice nuanţă preferi.

— Au de vânzare şi la salonul de coafură de aici, rosti timidă Elsa, toate genurile, unele parfumate cu lăcrămioare. „Rachel” numărul unu este exact nuanţa mea.

Am observat din întâmplare când m-am dus să mă spele pe cap… Eu… şi tărăgăna cuvintele, pierzându-şi curajul.

— Cât costă? întrebă maică-sa, deschizindu-şi portmoneul.

— Patru mărci, zise Elsa, şi stătea acolo, bâlbâindu-se de uluire şi bucurie. Vai, ma-mama, vr-vrei, sp-spui că voi avea intr-adevăr pudră?

— N-am spus aşa? o întrebă mama, şi-i puse banii în palmă. Acum hai, du-te de te fă frumoasă şi vino la micul dejun.

Elsa îşi aruncă braţele mari în jurul bondoacei sale mame, o strânse şi o legănă la piept, o sărută pe faţă, cu ochii înrouraţi de lacrimi.

— Nu, nu, haide, ajunge acum, îi spuse maică-sa, nu te purta ca un copilaş mare.

Tot drumul până la coafor Elsa se luptă să-şi stăpînească lacrimile. Apăru la micul dejun cu tot părul tapat şi vârât sub o beretă albă, bună pentruo fetiţă, cu faţa, gâtul, braţele şi mâinile acoperite de un strat egal şi gros de pudră *chair.* Se aventurase, de asemenea, să schiţeze pe buze o firavă mâzgăleală zigzagată, cu unul din rujurile lui Jenny. Mama îi spuse dojenitoare:

— Nu ţi-am spus să te pictezi, Elsa, asta înseamnă să mergi cam prea departe, dar lasă, deocamdată să rănii nă aşa.

Elsa roşi şi taică-său spuse:

— Aha, vasăzică de asta Elsa mea arată atât de drăguţă azi dimineaţă. Ei, acum mai rămâne doar să-ţi pui părul pe moaţe, şi până să zică omul hop, cine ştie…

Era radios şi o amenință poznaş cu degetul.

’i – Ei, ei, acum fii cu băgare de seamă.

Elsa zâmbi, stăpânită de un extaz tăcut, şi înfulecă un mic dejun admirabil.

în

Arne Hansen nici nu ştiu bine cum de se întâmplaseră lucrurile, dar când ieşi din sufrageria vasului se şi trezi cu cei trei Lutz lângă el, păşea alături de Elsa şi Frau Lutz, care

spunea că un scurt tur făcut în jurul punţii în aerul proaspăt al dimineţii ar putea fi foarte plăcut, nu voia şi el să li se alăture? El aruncă o căutătură peste umăr spre Amparo, ca un om care se aşteaptă să păţească ce poate fi mai rău. Ea, cu coatele pe masă, izbuti să improvizeze cu mare iuţeală un impresionant număr de pantomimă: milă pentru el, ori poate pentru tembelismul lui, dispreţ faţă de trio-ul Lutz, avertisment, insultă, falsă compătimire şi în sfârşit, pur şi simplu ridiculizare.

Se întoarse şi pionjă drept înaintea-i. Fata cea anostă şi masivă de lângă el îşi ţinea capul atârnat, cu ochii atât de plecaţi încât părea adormită. Mica procesiune tristă înainta, dar după un tur făcut în jurul punţii Herr Lutz o luă înainte lângă Herr Hansen, iar Frau Lutz mergea cu fata ei, fiind absolut dar că tinerii nu progresau cu nimic în conversaţia lor.

Herr Lutz, a cărui minte când nu-şi exercita forma ei tipică de humor se mărginea în mod destul de consecvent la consideraţii practice asupra vieţii, lua totdeauna iniţiativa în prima conversaţie susţinută cu oricare străin, interesându-se din ce îşi scotea traiul. Cu cât mijloacele de existenţă se dovedeau a fi mai nepretenţioase şi imediate, cu atât străinul dobândea mai multă stimă din partea lui Herr Lutz. Acesta află cu încântare că în Mexic Herr Hansen lucrase în branşa lactatelor.

— Aha, exclamă el, ne potrivim de minune. Eu fac negoţ cu piinea, dumneata cu untul. Am condus un han în apropierea lacului Chapala, dar, vezi dumneata, ne-am gândit la ceva mai bun. Şi cum ai apreciat că merge treaba cu lactatele în Mexic?

— Am găsit că merge aşa de slab, zise Hansen, încât mi-am lichidat afacerea, am vândut tot, şi mă întorc în Suedia. Cu toate acestea, din târgul încheiat am scos destul bănet ca să o iau de la început acasă, şi acolo cel puţin voi cunoaşte chiţibuşurile şi voi şti cum să mă feresc de de. În Mexic, se schimbă regulile în fiecare zi.

— A, pretutindeni există o singură regulă, spuse Herr

Lutz, expansiv de parcă ar fi adus o veste plăcută. Peştele cel mare îl înghite pe cel mic, iar cei mici mănâncă alge, poate.

— Ei da, asta o ştiu şi eu prea bine, recunoscu Herr Hansen, şi, ţinând isonul voioşiei lui Herr Lutz, izbucni într-un râs potolit.

— Să-ţi spun ceva, zise Herr Lutz, încălzit de minunatul simţ al umorului dovedit de tânăr. Hai să mai luăm o ceşcuţă de cafea la bar. Sau poate că Elsa ar prefera un pahar cu bere, ai? spuse el, tachinând-o maliţios. Frau Lutz se încruntă, Elsa se făcu roşie ca para focului, sub stratul de pudră, iar Hansen replică pripit:

— Nu, vă rog să-mi daţi voie să vă invit eu.

Urmă o mică întrecere întru sociabilitate, pe tot parcursul până la masă, dar până la urmă membrii familiei Lutz se aşezară să-şi ia berea de dimineaţă în calitate de oaspeţi ai lui Herr Hansen.

— Fiind danez, se pronunţă afabil Herr Lutz, după prima duşcă bună sorbită, era firesc să intri în branşa lactatelor.

— Sunt suedez, zise Herr Hansen, mofluz, pierzându-şi răbdarea faţă de opacitatea de-o viaţă manifestată de străini, care nu erau capabili să deosebească un danez de un norvegian, sau un suedez de ceilalţi doi. E o mică diferenţă.

— Aşa? Ei bine, cât despre mine, fiind elveţian, natural că lucrez în branşa hotelieră. De la stră-străbunul meu şi până la mine, am fost proprietarii aceluiaşi hotel din St. Gallen. Dar eram agitat, faptul că-mi scoteam din asta un trai înlesnit nu-mi ajungea, trebuia neapărat să plec şi să conduc un hotel în vreo altă ţară, afară de Elveţia. Pentru mine Elveţia era o ţară prea tihnită. Ah, frumoasa, pitorească, paşnica Elveţie, cum o descriu cărţile de călătorie. E o definiţie destul de adevărată. Dar aproape săptămână de săptămână găseam în curierul meu ghiduri şi broşuri trimise din Mexic, invitându-i pe solizii oameni de afaceri străini să vină în Mexic ca să-şi investească acolo banii şi să facă avere.

— La fel s-a întâmplat şi cu mine, zise Hansen. O parte din cele scrise acolo erau adevărate.

— Dar nu în suficientă măsură, totuşi, comentă Herr Lutz. Nu suflau o vorbă despre politică, nu şopteau nimic despre revoluţie. În tot ce înşirau se pomenea numai despre frumosul decor natural „vremea frumoasă, frumoşii turişti cu buzunarele doldora de parale frumoase. Ei, zi şi dumneata, întrebă el, cu oarecare surprindere, n-ai fi crezut că eu, ca omul hârşât de d-alde astea, o să-mi spun în sinea mea: „Cum aşa, păi toate astea le avem de-a gata şi aici”? Un singur lucru e prost: sunt mulţi turişti în Elveţia, dar în acelaşi timp sunt multe, mult prea multe hoteluri. Afacerile în branşa turistică nu merg lin totdeauna. Avem şi sezon mort. Mai se ivea câte o perioadă când eram cu toţii pregătiţi să oferim o generoasă ospitalitate, şi nu venea aproape nimeni. În Mexic, pretindea broşura – oficială, serioasă, expediată de înseşi departamentele guvernului – totul era mai bine. Nu existau sezoane, fraierii pur şi simplu roiau, de la un capăt la altul al anului. Hrană ieftină, mână de lucru ieftină, chi-:’; redusă, impozite reduse, totul redus, afară de numărul turiştilor. Aproape toţi erau americani şi puteai să-i încarci, exact cu preţurile pe care erau deprinşi să le plătească acasă, ba chiar şi cu mai mult. Puteai să le dai aproape orice, tot nu erau în stare să-şi dea seama de diferenţă… Bine-nţeles, broşurile nu spuneau atea de la obraz, dar eu, ca un bun hotelier ce mă aflu, puteam să citesc printre rând un. Chiar şi acum. Sună ca raiul pe pământ. Bine, ştim cu toţii că asemenea loc nu există. În Elveţia germanii şi britanicii şi spaniolii şi evreii din Europa centrală şi, vai, Doamne, pe vremuri ruşii – ne băgau în groapă. Mai erau şi refugiaţii politici de pretutindeni, care soseau având aere de bogaţi, fără un franc în buzunar, şi totdeauna aşteptau să le vină a doua zi nişte sume enorme… Şi uite-aşa, am plecat în pribegie, nevastămea şi cu mine şi cu Elsa de colo, care pe-atunci era un boţ de fetiţă, înaltă până aici, în 19:20…

Elsa se foi pe scaun şi îşi încleştă mâna pe paharul de

bere. Hansen îi aruncă în treacăt o privire, de parcă ar fi fost un obiect neînsufleţit oarecare. Maică-sa încercă neliniştită să prindă privirea tatălui, dar nu izbuti. Herr Lutz era ambalat în istorisirea lui şi nu-i vorbea decât lui Hansen.

— Le-am spus familiilor noastre că ne vom întoarce milionai'i şi n-au crezut. Le-am promis că între timp o să le trimitem bani şi o să-i îmbogăţim pe toţi. Adevărul e că nu le-am trimis nici măcar o centimă. Ne-a trebuit un an până să punem pe picioare afacerea, mai cu găsitul unui loc potrivit, mai cu aranjatul socotelilor, cu guvernul, dând mită în dreapta şi-n stânga, luptând din greu cu mâna de lucru băştinaşă – ce mai, e o poveste prea lungă de istorisit şi, oricum, o ştii şi dumneata pe de rost. Dar am lansat totuşi un mic han prezentabil. Şi da, este adevărul gol-goluţ, turiştii veneau, realmente. Şi plăteau din gros pentru orice serviciu. În 1920 a izbucnit o revoluţie. La fel s-a petrecut în 1921, 1922; pe urmă contrarevoluţia în 1923 şi '24. Şi uite aşa, revoluţie iarăşi, şi aşa mai departe, până astăzi. În cele din urmă ne-am decis să ne întoarcem în paşnica Elveţie. Aşa că, vezi? Ei, poate că putem discuta puţin despre afaceri. Trimite-mi nişte turişti din ţara dumitale, iar eu îţi voi cumpăra câţiva funţi de unt de cea mai bună calitate. Şi noi avem unt, în Elveţia avem de toate, dar nu chiar de-aj uns.

Atunci Herr Hansen, la rândul lui, vorbi puţin, îndatoritor, despre afacerile cu export de unt şi brânză, precum şi cele cu ouă şi slănină, înfăţişând chestiunea în mod strict şi minuţios, din punctul de vedere al riscurilor şi profitorilor la care trebuia să te aştepţi de pe urma lor. Descurajată, Elsa era convinsă că lui Hansen nici nu-i trecea prin cap să discute despre afacerile cu unt în prezenţa lui Amparo. Ei, era mai bine că se arăta într-adevăr a fi taler cu două feţe şi un om cu care e greu să te-nţelegi. Şi era la fel de plicticos să-l asculţi ca şi tatăl ei. Fu bucuroasă că nu-i era simpatic, nu-i fusese nicio clipă. Nu ţinea să fie nici ea pe placul lui şi totuşi se simţea profund jignită că se arăta complet indiferent faţă de ea, ceea ce părea o atitudine

menită să o insulte. Oricum, era şi prea bătrân – avea cel puţin douăzeci şi opt de ani.

Trase adânc aer în piept, cu răsuflarea ostenită, îşi îndreptă spinarea şi îşi întoarse privirea spre zarea depărtată, urmărind lumina dimineţii pe faţa sclipitoare, dănţuitoare a mării. În mintea ei eşafodă în linişte o ranchiună solidă împotriva tânărului, a manierelor lui care lăsau de dorit, a picioarelor lui lungi, stângace şi a tălpilor uriaşe, a sprincenelor blonde, stufoase. Nu, îşi dorea un gen de bărbat cu totul diferit. Cu siguranţă că acum maică-sa avea să fie capabilă a vedea că Herr Hansen, chiar şi fără Amparo, nu va fi niciodată omul potrivit. Nici măcar limitat la rolul de partener de dans pe un vapor. Nu, nu avea să danseze cu el, chiar dacă ar fi invitat-o. Dar fireşte că nu se gândea s-o facă…

Era un tânăr student înalt, subţire, cu păr negru, cu o văpaie primejdioasă în ochi, de parcă nu s-ar fi temut de nimic şi nimeni pe lume, care sălta într-una nebuneşte în jurul punţii, în fruntea şirului, ţipând misterioase fraze spaniole – un fel de argou pe care nu-l putea descifra. Odată se uitase la ea şi se aplecase spre ea pe când treceau, zâmbindu-i cu un singur colţ al gurii, ca şi cum ar fi împărtăşit amândoi un secret. Privirea lui o săgetase drept în ochi şi tânărul se ţinuse mai departe de săltat şi cântat. Acela era omul potrivit pentru ea. Îşi rezemă faţa în palmă, ascunzându-şi-o de ceilalţi, temându-se ca nu cumva căldura şi duioşia izvorâtă din inima ei să nu i se trădeze pe obraz.

— Elsa, o întrebă neliniştită maică-sa, ce-i cu tine?

Te simţi prost?

— Nu, nu, Mamă, mulţumesc, spuse Elsa, fără a-şi lua mâinile de pe faţă, dar lumina e orbitoare.

Ca şi cum l-ar fi adus Elsa printr-o scamatorie, însuşi studentul la care visa apăru în bar, nu ţopăia, nu ţipa, ci se plimba agale cu alţi doi tineri din ceata lui. Totuşi, discuta şi glasul lui ajunse până la urechile ei zumzăitoare.

— *La Cucaracha Mystica,* rostea el, cu înfloriturі de

inflexiuni teatrale, însăşi libarca mistică, regina insectelor se află pe bordul acestui vas, întruchipare a figurii idealismului dezlănţuit. Am văzut-o eu. Este aici, cu perle şi toate cele, prizonieră.

— *La cucaracha, la cucaracha,* fredonară în cor ceilalţi, cu o maliţie la fel de instinctivă ca şi a maimuţelor. Trecuseră de jumătatea primului cuplet, aplecându-se unii spre alţii şi scoţând nişte sunete înfiorătoare, când goarna sună, anunţând micul dejun pentru a doua serie de pasageri. Cu mutre comice, de oameni păliţi de foamete, se răsuciră pe călcâie şi şarjară năvalnic spre sufragerie. Cum în momentul acela fiecare persoană de pe vas trăia pentru hrană, se produse obişnuita busculadă a mulţimii în capul scărilor, până ce rândurile se răriră treptat, prefăcute în procesiune.

: La prinz. Căpitanul stătea în capul mesei sale, cu şervetul vârât cuminte în guler şi întins frumuşel peste pieptul lui ţeapăn. Doctorul Schumann, aşezat la capătul opus, răsucea distrat în mână paharul de apă. La vederea doamnelor din societatea lor, amândoi, se ridicară. Căpitanul îşi scoase şervetul, făcu o reverenţă adincă şi se aşeză din nou. Vârindu-şi şervetul la loc, sub bărbie.

Lizzi Spockenkiecker, plasată în stânga lui. Chicoti şi roşi, ntăsurându-l cu o privire de rezervată intimitate.

— Scumpul meu Căpitan, cred că ne-am mai întâlnit azi dimineaţă, zise ea, indiscretă.

— Într-adevăr ne-am întâlnit, scumpa mea Frăulein, răspunse căpitanul, cu aer extrem de formalist.

în dreapta lui. Frau Rittersdorf îi aruncă lui Lizzi o privire fugitivă, amestec de avertisment şi cenzură socială, apoi destină cel mai fermecător zâmbet de care era capabilă căpitanului, care o răsplăti cu o licărire a doi dinţi din faţă şi cu o uşoară înălţare a colţurilor gurii. Ceilalţi se înşirară în jurul lui, cu feţele aplecate spre el asemenea floarei soarelui către astru, aşteptându-l să înceapă el conversaţia.

— Nu obişnuiesc să apar la masă atât de devreme în cursul unui voiaj, declară ritos căpitanul, întocmai cum ar fi

citit o proclamaţie, întrucât toate energiile şi atenţia mea trebuie să fie închinate treburilor de conducere a vasului. Dar mă simt fericit să pot spune că, în ciuda a o mie de dificultăţi şi inconveniente care, toate adăugate, s-au ridicat până la o stare de necesitate, niciodată nu am fost în măsură să le rezolv pe toate atât de rapid şi eficient. Pe un vas. Niciun detaliu nu este banal. Cea mai mică neglijenţă manifestată în vreun anumit punct poate să ducă la cele mai grave consecinţe. Din acest motiv, urmă el, în mod obişnuit trebuie să mă privez, pentru unele intervale, de buna companie de care mă bucur la masa mea. Dar mă privez servind cauza securităţii şi a confortului dumneavoastră, îşi încunoştiinţă auditorii, trecându-i pe veci printre datornicii lui.

Mica Frau Schmitt roşi de propria ei cutezanţă, dşr izbuti să rostească, cu glas slab:

— Chiar dacă este spre binele nostru, ne simţim şi noi privaţi.

Pe Frau Rittersdorf o plictisi această afirmaţie, care negreşit că se cădea a fi făcută, însă în termeni mult mai eleganţi, cu mai multă etalare a bunelor maniere, şi nu de către Frau Schmitt, care în niciun caz nu deţinea prioritatea la masa aceea. Cu toate acestea, căpitanul păru măgulit. Se înclină curtenitor spre Frau Schmitt.

— Sunteţi foarte amabilă, zise el, aprobator.

Herr Profesor Hutten, fără a îndepărta conversaţia de la subiectul ei primordial, prezenţa şi autoritatea căpitanului, deplasă accentul din domeniul feminin în cel masculin, vorbind în termeni generali despre importanţa ştiinţei navigaţiei.

— Domeniu din care, cu toată francheţea, nu pot face altceva decât să recunosc că sunt complet ignorant, zise el cu generozitate bărbătească a cuiva care se ştie o autoritate în propriul lui câmp de activitate, totuşi, pentru mine prezintă un interes neştirbit să observ cum oricare ştiinţă, la fel cu oricare artă, se bazează în mod ferm, imuabil, pe matematici. Fără matematici, unde ne-am afla

pe tămmii muzicii, al arhitecturii, în chimie, în astronomie, mai presus de toate, în arta ştiinţifică a navigaţiei, atât pe mare, cât şi în văzduh? Poţi stabili în mod cert, ca o regulă, că, cu cât cineva este mai bun matematician, cu atât este şi mai bun navigator, mai bun compozitor. Scumpul meu căpitan, din punct de vedere al experienţei dv. Practice, sunteţi de acord cu această regulă?

Căpitanul recunoscu, aproape cu modestie, că aptitudinile lui înnăscute pentru matematicile superioare îi fuseseră un ajutor de mare preţ în cariera de marinar. Profesorul Hutten îşi dezvoltă ideile, oarecum pe plan pur filosofic, pe când ceilalţi convivi, mai cu seamă doamnele, ascultau cufundaţi într-o tăcere respectuoasă, toate, afară de Frau Rittersdorf, care cu câteva minute mai înainte pierduse firul conversaţiei.

O uşoară, dar binevenită întrerupere se produse când Wilhelm Freytag fu auzit din nou, ca de obicei, refuzând delicioasa şuncă de Westfalia, propusă ca antreu.

— Atunci, ouă picante, domnule? întrebă chelnerul. Sau poate pateu de ficat?

— Cred că am să iau heringi cu smântână, zise Herr Freytag.

— A, Herr Freytag, sunteţi cumva vegetarian? întrebă Lizzi. Ce interesant! Cum de puteţi renunţa la toţi rimaţii aceia delicioşi, şi la slănină, la micul dejun, şi la această delicioasă şuncă? Trebuie să încercaţi s-o gustaţi câteodată, cu o felioară de pepene galben. E divină!

Freytag, servindu-se cu o frumoasă moviliţă de mazăre proaspătă, rosti cam sec:

— A, nu, niciodată nu mănânc porc, sub nicio formă, drept care Frau Rittersdorf schimbă o privire semnificativă, înălţând din sprâncene, mai întâi cu Căpitanul, apoi cu Frau Hutten, pe urmă cu Herr Rieber, şi gândul ei fugitiv îi fu confirmat de licărirea rapidă a ochilor celorlalţi trei. Pe faţa lui Herr Rieber se lăţi un zâmbet, el îl ameninţă cu degetul pe Freytag şi remarcă:

— Aha! Presupun că respectaţi legile dietetice!

Auzind această ipoteză neverosimilă – sau era probabilă? — toată lumea râse cu poftă şi se uită cu feţe radioase la Herr Freytag, ca la un om care ştie cum să întâmpine o glumă. Amicală. Îşi împărtăşiră apoi câteva tradiţionale remarci despre evrei şi obiceiurile lor incomprehensibile, un fel de mic schimb de opinii care stabili odată pentru totdeauna că aparţineau aceluiaşi gen de oameni, fără nicio deosebire de neîmpăcat între ei, şi se lăsară în voia unei confortabile tovărăşii, gata să schimbe subiectul; dar atenţia le fu atrasă de o agitaţie uşor de remarcat produsă la masa studenţilor.

Băieţii se ridicară de pe scaune şi se înclinară în direcţia scărilor, iar unul dintre ei ţipă exploziv: „Viva!” Femeia care pătrunse în încăpere le făcu o mică reverenţă convenţională, foarte desuetă şi de-o subtilă curtoazie, apoi îl urmă pe stevard până la o măsuţă unde luă loc singură, cu spatele la studenţi. Ei se aşezară iar, schimbând ciudate priviri maliţioase, ascunzându-şi cu premeditare zâmbetele îndărătul şervetelor.

Noua venită avea vreo cincizeci de ani şi fusese, până nu de mult, o frumuseţe minunată. Faţa ei era întinsă şi avea o nuanţă de ceară, gura ei mică, rotundă, era fardată într-un roşu strălucitor, ochii negri, mici, inteligenţi, erau conturaţi şi alungiţi cu ajutorul unor mari tuşe albastru-închis; părul ei uşor vopsit într-o nuanţă roşcată, era tuns scurt şi buclat în jurul frunţii şi a urechilor.

Era zveltă, cu excepţia unui mic pântec leneş, iar îmbrăcămintea ei părea a fi foarte scumpă; aşa ponosită cum ai’ăta era încă prea elegantă pentru ocazii ca aceea de faţă. Purta perle imense la urechi, la gât, pe două degete de la mâna stângă. La dreapta purta o nestemată ce părea a fi un smarald de-un verde deschis, cu multe defecte, mare cât un cu de prihor şi înconjurat de mici diamante. Mâinile ei erau înguste, frumoase, eu o deasă reţea de vine şi un aspect bătrânicios, şi se agitau necontenit. Cu degetele mari uşor întoarse spre palmă, mâinile se mişcau fără noimă, trecând de la marginea mesei în poala ei, se

încleştau şi se descleştau singure, se înălţau drepte în aer, se închideau, se scuturau uşor, se ridicau până la părul contesei, ajungeau la decolteul rochiei, ca şi cum ar fi fost animate de o viaţă proprie, separată de voinţa femeii, care altminteri stătea absolut liniştită, cu trăsăturile puţin rigide, aplecându-se să citească lista de mâncare pusă alături de tacâmul ei.

Toată lumea din încăpere se întoarse să se uite la ea.

— Dar de *unde,* îl întrebă Frau Rittersdorf pe Căpitan, de *unde* vine oare? Nimeni n-a văzut-o urcând la bord, şi nici în oraş, înainte de plecarea vasului, zise ea, stăpânită de îndoială, rotindu-şi privirea în jurul mesei, cel puţin, nimeni dintre *cei de faţă.*

— Şi nu-i de mirare, rosti Căpitanul, pătruns de importanţă. Această *Laăy* este o contesă spaniolă, a fost adusă la bord în linişte, cu. Mai multe ceasuri înaintea celorlalţi pasageri, de către doi ofiţeri de poliţie care au încercat imediat s-o escorteze la clasa a treia, având probabil impresia că intenţionez s-o pun în lanţuri pe durata călăto riei, sau cei puţin s-o ţin izolată în cabina ei. Nu puteam să tratez astfel o *lady,* indiferent ce-a făcut, zise căpitanul, şi ochii lui se opriră cu blândeţe asupra pasagerei menţionate.

La drept vorbind îşi făcea o sărbătoare din contemplarea acelui personaj, o autentică membră a nobilimii, o specie văzută mult prea rar pe modestele lui punţi.

— Oricum, aş fi reuşit eu să o tratez cum se cuvine. Din fericire, nişte prieteni îi rezervaseră o cabină de lux, trimiţând o cablogramă în Mexic, când s-a aflat că urma să călătorească pe acest vas.

— Ce mâini are! exclamă Lizzi. Ce tot face cu de?

— În momentul acesta se află într-o stare de extremă uzură nervoasă, se pronunţă doctorul Schumann. Poate că este scuzabilă, în situaţia ei. În scurtă vreme se va simţi mai bine.

Privirea şi tonul lui aveau un aer profesional sec.

— E mai degrabă ofilită, comentă Herr Riber, şi se căi pe

loc de lipsa lui de tact, când şapte perechi de ochi se pironiră dojenitoare asupra lui.

— Nu este tânără, ce-i drept, zise doctorul Schumann, şi suferă de unele tulburări destul de complicate, toate poate complet inutile, dar totuşi…

— N-ar însemna să mă las păcălit, întrebă căpitanul cercetând pe rând chipurile, cu o privire tăioasă, dacă aş lua în serios aceste combinaţii politice latino-americane? Mi s-a spus că e o revoluţionară periculoasă, o spioană internaţională, că duce mesaje incendiare de la un focar de sediţiune şi rebeliune la altul, că aţiţă la răscoală, nici nu v-ar veni să credeţi toate năzdrăvăniile înşirate. Părerea mea este că face parte dintre acele mari doamne bogate şi lipsite de orice ocupaţie, cărora le plac senzaţiile tari, care se vâră în încurcătură şi pun la cale alte încurcături fără a înţelege câtuşi de puţin ce fac – această observaţie este întotdeauna adevărată despre femei, când se amestecă în orice fel de politică! — şi că şi-au fript rău degetele. Ei bine, şi glasul i se îmbună, asta o va învăţa minte, nu avem noi căderea de a înăspri cu ceva pedepsele suferite de ea. În orice caz, merge doar până la Teneriffe. Asta nu-i aşa de rău şi, până atunci, îi doresc un voiaj plăcut.

Studenţii aceia, care au întâmpinat-o cu un respect atât de vizibil, rosti gânditor Herr Profesor Hutten seamănă prea puţin cu tipul de revoluţionar, aşa cum am învăţat să-l recunosc în Mexic. Aş spune despre ei că sunt fii lamentabil de râzgâiaţi ai unor părinţi înstăriţi, care nu şi-au privit cu multă seriozitate îndatoririle părinteşti. Este un tip mult prea predominant în Pvlexic şi, de fapt, în ambele Americi. Una dintre problemele care ni se puneau în modul cel mai constant, adăugă el, era aceea de a proteja tineretul nostru german de înriurirea lor, în şcolile noastre. Sunt fericit că pot afirma că, bizuindu-ne pe infailibila înclinare dintre caracterul german şi metodele germane de disciplinare, ne-am bucurat de un modest succes pe acest tărâm.

— La Guadalajara de asemenea, interveni Frau Schmitt, de câte ori nu l-am auzit pe scumpul meu soţ deplorând o

stare de lucruri care-i expunea pe frumoşii noştri copii germani acestor pernicioase r.'aiceiuri străine.

— În privinţa mea nu mi-am imaginat ca o revoluţionară să poarte asemenea perle, spuse Frau Rittersdorf, eare-şi depănase propriile ei gânduri. Dacă sunt efectiv veritabile, lucru de care mă indoiesc.

— Când o asemenea *lady* poartă perle, spuse micuţa Frau Schmitt, cu respect, cred că-i putem acorda creditul că sunt veritabile.

— Studenţii, spuse căpitanul lui Herr Profesor Hutten, înlăturând această primejdioasă diversiune feminină de la tema abordată, au plecat din ţara lor pentru a-şi încheia studiile la Montpellier, întrucât, din pricina recentelor tulburări petrecute, Universitatea din Cuba s-a închis. Fireşte, totul nu este decât o dezordine de genul cel mai nesăbuit, şi ar fi trebuit să fie suprimată de multă vreme, fără nicio ezitare şi cu toată severitatea necesară. Cât despre revoluţionari, sunt o specie de animale cu care nu am relaţii. Îi las bucuros pe mâna celor a căror misiune este să aibă de-a face cu ei.

Aplecându-şi capul la nivelul farfuriei, înălţându-l şi cufundându-l ritmic, începu să-şi înfulece prinzul.

Subiectul părea închis, sau suspendat în chip satisfăcător, exact pe nota potrivită.

Jenny, care se simţea înviorată şi bine dispusă după ce trăsese un pui de somn – în pofida visului tulburător avut – îi povesti lui David ce aflase despre La Condesa şi fu surprinsă văzind aerul de însufleţită admiraţie cu care prietenul ei urmărea mişcările doamnei, care se calmase şi îşi afunda privirea mioapă în salata pusă dinainte-i.

— Cine ţi-a spus toate astea? o întrebă, nevrând să creadă nimic din spusele lui Jenny, oricât de distractive ar fi fost.

— Wilhelm Freytag, azi dimineaţă, în timp ce ne plimbam în jurul punţii, spuse Jenny.

— Acum a devenit un tabiet? întrebă David.

— Se întâmplă doar a doua oară, zise Jenny. Aş vrea să

arunci o privire spre trupa de zarzuela. Nu sunt pur şi simplu nişte arătări nepământene?

Din vreun motiv neştiut, nu era capabilă să admită existenţa umană a asamblului spaniol. Dansatorii păreau a fi nişte păpuşi de mărime naturală, acţionate de sfori, executând o perpetuă pantomimă de emoţii lipsite de graţie. Chipurile lor încruntate, atitudinile lor de mânie, proastă dispoziţie, batjocură, dispreţ, totul părea că întrece măsura şi este, probabil, rezultatul unor repetiţii exagerate; nu credea că cel mai mic gest de-al lor ar veni de la organisme vii.

Toţi spaniolii aproape că nici nu-şi deslipiseră privirile de La Condesa, din clipa când apăruse, şi ochii lor erau încărcaţi de un amar resentiment. Se ghionteau şi îşi şuşoteau, cu guri posace. În timp ce mâncau, sau îşi întorceau capetele, ochii lor se roteau şi ţinta privirilor era aceeaşi.

— Dacă plănuiesc s-o jefuiască, zâse Jenny, se vor da de gol cu mult înainte de a comite isprava. Tipul ăla căruia îi spun Pepe, na fost capabil să-şi ia ochii măcar o clipă de la perlele ei. Şi zău că nu-i fac o vină din asta, ia uită-te, David scumpule, nu sunt într-adevăr fermecătoare?

— Par a fi în ordine, aprobă David, dar ar putea fi perle cumpărate dintr-un magazin de zece cenţi, şi tot nu mi-aş dajseama. Niciodată n-am văzut în prim plan o perlă adevărată.

— Scumpule, dai drumul la nişte reflecţii, de parcă ai fi avut o copilărie patetică. Chiar aşa a fost?

— Da, te cred că am avut-o, al naibii.

— Ei bine, ai putea măcar să recunoşti că sunt frumoase.

— Nu sunt sigur că am această părere, spuse David. Sunt prea orbâî de prejudecată împotriva oamenilor cărora ie dă mâna să-şi cumpere perle. S-ar putea să fie minunate. Puţin îmi pasă.

— E drăguţ din partea ta că-mi acorzi măcar atât, constată Jenny. Realmente drăguţ.

— Poate că mi-ar plăcea mai mult dacă aş şti că nu sunt

veritabile, spuse David într-o doară, pierzându-şi interesul.

— Da, scumpule, spuse Jenny, cuprinsă de o neaşteptată veselie. Ştiu, ăsta este exact genul tău, şi gata. Dar ţi-ar plăcea o femeie umplută cu rumeguş, în locul uneia clocotind de viaţă? E realmente straniu, urmă, dar uite, eu pot să te iubesc şi pe tine, şi perlele veritabile, ei, cum se poate una ca asta?

Ii zâmbi, el urmări cum zâmbetul îi schimbă cu totul faţa în bine, şi-i înapoie zâmbetul, drăgăstos. Îşi păreau frumoşi unul altuia.

— Nu cumva mă etichetezi un individ contrafăcut? întrebă David.

Jenny zise:

— Şi-apoi, poate că nici gând să le fie cumpărat. Poate le-a moştenitori i-au fost dăruite de vreun amant,

— Poate, zise David, şi între ei se aşternu o tăcere plăcută.

La masa Căpitanului, Frau Hutten observă că soţul ei mânca într-o doară. Într-adevăr, îşi manipula fără convingere cuţitul, ridicând la gură o furculiţă slab încărcată, din când în când, numai pentru a salva aparenţele. Faţa lui era severă şi palidă, pe frunte i se ivi o uşoară roşeaţă. Când conversaţia, destul de destinată, plutea în jurul Profesorului, făcea acolo o pauză nesigură, îl ocolea şi era preluată la celălalt capăt al mesei. Cam pe la jumătatea prânzului, pe care şi-l savura, Frau Hutten fulgerată de un gând, se necăji din cauza soţului ei – un om atât de rezonabil, când era vorba de problemele altora, atât de înţelept şi atotvăzător în materie de idei abstracte, nu mai era decât un capii îndărătnic când ajungea la o chestiune privind binele lui personal. Cu două ceasuri mai-nainte îl ajutase să ajungă în cabina lor. El îi îngăduise să-l întindă drept pe cuşetă şi să-i pună prosoape reci la cap şi, pradă temporarei sale slăbiciuni, îi promisese că va fi cuminte şi-i va permite să-l dădăcească pentru a-i reda sănătatea.

Apoi, fără niciun avertisment, se sculase, aruncase

prosopul şi se ridicase din pat, exclamând cu glas puternic, marţial:

— Nu, Käthe, aceasta este o slăbiciune de care trebuie să mă ruşinez... E necesar doar un mic efort al voinţei, şi răul acesta va fi înfrânt...

Frau Hutten, văzând că se apropia una din crizele lui de încăpăţânare, încercase să o înlăture, de parcă ar fi fost un animal care o ia la fugă.

— A, nu! protestase ea. Aici voinţa nu face nimic pentru tine. Lasă-ţi voinţa să se odihnească un moment şi fă-te comod. Acum nu e timpul potrivit pentru a-ţi exersa facultăţile mai înalte ale caracterului.

Soţul ei nu-şi dăduse măcar osteneala de a răspunde la asemenea erezie. Se ridicase, îşi îndreptase umerii, îşi îmbinase sprâncenele peste nas şi, la auzul goarnei, o luase de braţ cu fermitate.

— Înainte, spusese, haide să respirăm aer curat şi să ne luăm hrana ca de-obicei, şi să lăsăm toate prostiile acestea, cum, e răul de mare, pe seama bunului nostru Bebe, care nu are pic de resurse intelectuale despre care să poţi vorbi – *il est chien de ceeur* – rosti el, cu pedanterie, pe urmă izbucniră amândoi într-un râs jovial şi ieşiră râzând, sosind triumfători la masă.

Acum, dacă nu plecau rapid, Dumnezeu ştie ce se putea întâmpla. Faptul de a-şi fi pierdut atât de subit apetitul îi lăsa în organism un mare gol, umplut prompt de greaţă, aşa că făcu unicul lucru necesar pentru a-şi amăgi soţul şi a-l îndupleca să renunţe la masă.

— Scuzaţi-mă, rosti ea, ridicându-se în picioare, fără a privi spre nimeni, făcând un uşor semn din cap către toţi comesenii. Dragul meu, apelă ea la Profesor – eşti bur» să vii cu mine, riu mă simt prea bine.

Herr Profesor Hutten se ridică pe dată, îndepărtându-se ţeapăn de locul lui şi răsturnându-şi scaunul, amănunt pe care abia dacă-l remarcă. Frau Hutten fu nevoită să-şi încordeze toate puterile ca să suporte greutatea braţului lut sprijinitor. Nu rămânea nimic altceva de făcut decât să

plece, cât mai grabnic, fără un singur cuvânt. Doar după ce uşa cabinei fu închisă în urma lor, în siguranţă, îşi permise Herr Profesor Hutten să scoată un geamăt puternic, cu glas cavernos. Căzu cu faţa-n jos pe canapea, vomitând. Bebe se târî din colţul lui spre stăpân şi-i linse mâna căzută, mai mult dintr-un sentiment al datoriei decât din plăcere, şi Frau Hutten, copleşită de priveliştea aceea revoltătoare, simţi cum îi aleargă de-a-lungul şirei spinării un fior înspăimântător. Căzu şi ea pe pat, cu ochii închişi.

— Käthe, o strigă soţul, răguşit, Käthe, ajută-mă.

— Cum aş putea? întrebă ea, articulând cu greutate, printre buzele înţepenite. Executând o lentă mişcare de redresare „se rostogoli pe o parte şi întinse mâna după sonerie, apăsând zdravăn pe buton şi ţânâncl-o acolo neclintită, nedându-i drumul până ce uşa nu se deschise şi auzi zgomotul făcut în odaie de un salvator. Conştiinţă, datorie, atenţie, sG unere – toate temeliile de granit ale căsniciei sale, cariera ei de soţie, lunecau de sub picioarele ei fără un sunet, şi se scufundă în luxura hidoasă a prăbuşirii morale. Măcar de dragul variaţiei, putea să lase pe altcineva să-l servească cu trup şi suflet pe domnul şi stăpânul ei. Să-l lase să facă şi singur ceva pentru propria-i persoană. Ba chiar, o singură dată, să lase pe altcineva să facă ceva şi pentru ea! li era silă de lume... îi era silă de oameni... cu glas aspru, gâtuit, ceru alinare de la stevardesă, a cărei faţă distrată, cu o expresie stupidă destul de amabilă, îngheţă instantaneu în ostilitate; şi mâna care vira linguriţa cu bucăţi de ghiaţă pisată în gura deschisă a lui Frau Hutten nu era câtuşi de puţin blândă.

Doctorul Schumann, hoinărind pe punte, după prânz, se opri să se uite la alergările de cai, joc inaugurat pentru prima dată de la plecarea din portul Vera Cruz, şi fu indignat când văzu că, în ciuda ordinelor sale categorice, băiatul cu rinichi flotant fusese pus iarăşi să împingă pe pistă dobitoacele de jucărie. Prin jur stăteau confortabil un mic număr de pasageri, cu feţele întinse şi lipsite de. Orice grijă, cu pleoapele relaxate îndărătul ochelarilor negri,

desfătându-se cu razele soarelui şi aerul marin. Dar băiatul şiroia de sudoare când se încovoia şi se ridica iar, îndreptându-şi încet spinarea beteagă, încovoindu-se din nou, şi cute întunecate se săpau în jurul gurii sale de-un cenuşiu pal, iar ochii îi sticleau de încordare. Celălalt băiat era vânjos şi capabil, dar îşi ţinea ochii plecaţi în podea, de parcă s-ar fi ruşinat de ocupaţia lui copilărească.

Urmându-şi plimbarea, doctorul Schumann îi zări pe fata cea înaltă şi ţipătoare cu omuleţul dolofan, care păreau inseparabili, jupând ping-pong cu mişcări violente, iar un grup de persoane plescăiau în mica cisternă de pânză montată pentru înotători, pe puntea inferioară. La babord, doctorul Schumann păşi cu grijă în jurul unei partide de tenis de bord fără a-i observa pe jucători, ci doar dând din cap „Bună ziua”, în direcţia lor. Şi, în acelaşi timp văzu aproape fără să vadă, cum Ric şi Rac, cei doi copii spanioli, giugiulesc felina vasului, un frumos motan tigrat, dezmierdându-l pe spate şi gâdilându-l sub bărbie. Motanul se arcuia, cu faţa plină de o plăcere rafinată, dându-le voie să-l ia în braţe între ei doi.

Era greoi, cu membrele destinse, neatrăgător în totala lui predare şi, moleşit de o adevărată transă senzuală, nu sesiză natura intenţiilor copiilor faţă de el decât când era aproape prea târziu. Cu feţele ascuţite de maliţie şi cu mâini zorite, Ric şi Rac îl ridicară până la balustradă şi încercară să-l împingă peste bord. Motanul se înţepeni, îşi înfipse ghearele în lemnul balustradei, se încordă şi zgârie crâncen cu labele dindărăt; spinarea lui se întinse ca o strună, coada lui deveni un penaj sălbatic. Tăcut, disperat, lupta cu toate armele de care dispunea.

Doctorul Schumann sări frumuşel şi-i apucă pe copii, trăgându-i îndărăt de la balustradă. În iureşul lor forţat, aduseră şi motanul cu ei; acesta căzu, scăpând din ghearele lor, şi îşi croi drum de-a curmezişul punţii, drept prin mijlocul partidei de tenis de bord, lucru pe care în mod obişnuit nu l-ar fi făcut cu niciun preţ, deoarece era un motan politicos. Puştii îşi înălţară privirea spre doctorul

Schumann, cu braţele lor goale vărgate de lungi zgârieturi sângerânde, lăsându-se dintr-o dată moi ca nişte cârpe în mâinile lui.

Doctorul Schumann, ţinându-i zdravăn, dar dispunând de o blândeţe experimentată, examină o clipă adâncurile ochilor lor, consternat de răutatea lor oarbă, fără o clipire, de recea lor viclenie – şi totuşi, nu erau fiare, ci suflete omeneşti. O, da, omeneşti, cu atât mai mare păcat, se gândi doctorul, slăbindu-şi un pic strânsoarea.

Fulgerător, ei se smuciră ca să se elibereze, cu micile lor feţe aprige absolut identice, cu excepţia misterioaselor stigmate lăsate de sex, întorcându-se unul spre altul minaţi de instinctiva lor complicitate, apoi o tuliră cu picioarele subţiri cu genunchii ieşiţi în afară, cu părul răvăşit fâlfâindule. Doctorul presupunea că ar fi trebuit, măcar de formă, să le pună câteva picături de iod pe zgârâie. Turile acelea, dar simţea că, probabil, aveau să se descurce la fel de bine şi fără de.

Se aşeză cu grijă pe cel mai apropiat fotoliu, răsuflând cât putea de uşor şi de sistematic, ţinându-şi organismul sub control cu o linişte premeditată. Suferea de o boală de inimă foarte banală şi putea să pice jos mort în orice clipă. Îşi luă uşor pulsul, cu două degete, dar ştia dinainte ce va constata; ştia exact ce se întâmplă, ceea ce putea sau se întâmpla realmente totdeauna, la cel mai neînsemnat şoc sau mişcare bruscă. În ultimii doi ani se aplecase atât de des asupra acelui caz, mai curând plicticos, încât nu mai era nimic nou de spus ori de gândit. Şi, vai, mai presus de orice, nimic nou de făcut.

Totdeauna încercase să evite a-şi pune singur un diagnostic, ori să se trateze singur, îşi făcuse obiceiul de a consulta doctori pe care-i considera mai capabili decât el, dorea să creadă în metodele folosite de confraţi în cazul lui, dar n-avea nevoie să i se spună în ce consta afecţiunea lui. Până la urmă, în sfera ştiinţei medicale nu exista nimic care să lege, în mintea lui, ceea ce ştia despre el însuşi ca doctor de ceea ce simţea ca om aflat în primejdie de a muri

dintr-o clipă într-alta. Stătea aşa, cu calmul fatalist al unui om surprins de vijelie într-un spaţiu deschis, contând în mod mai curând umoristic pe o înclinare a balanţei şansei care ştia bine că e mitică. În sfârşit, precaut, duse mâna în buzunarul interior al hainei şi scoase mica fiolă cu picături cristaline.

...Lucrul pe care nu şi-l putea explica niciodată cu privire la incidentul acela era următorul: ştiind despre propria-i persoană un fapt atât de simplu ca lumina zilei, cu planul lui ordonat, de a supravieţui cât va putea de mult, e azind la orice fel de învoială cu boala, îşi primejduise viaţa pentru a salva existenţa unui motan, un soi de animal care-i era antipatic prin temperament, personal era un adept devotat al câinilor. Dacă i s-ar fi acordat un moment pentru a reflecta, ar fi sărit oare tot aşa, riscând oprirea definitivă a inimii sale, ca s-o salveze – să zicem – chiar. Şi pe soţia sa? Niciodată nu i se ceruse să înfrunte asemenea caz de forţă majoră şi, desigur, ideia era o absurditate – desigur, răspunsul era dar, chestiunea aceea fusese rezolvată de multă vreme, sau cel puţin aşa spera. Avu un zâmbet nevăzut, cu faţa foarte stăpânită, ia gândul motanului presupus a fi cel mai şiret şi mai calculat dintre animale, sedus şi adus la un deget de pieire de o gâdilare a terminaţiilor sale nervoase, de ţârâitul plăcut produs de propria lui electricitate de-a lungul blănii de pe şira spinării. Nimic din vestitele lui instincte nu-l avertizase că mâinile acelea dezmierdătoare erau dispuse să-i acorde un moment de plăcere privată ca să-l poată înşfăca mai lesne de grumaz, spre propria lor satisfacţie.

Poate că episodul acela nu ar fi trebuit să-l surprindă. Se întâmpla şi cu alţii, nu numai cu pisicile. Dragoste! rosti doctorul, mirat că acel cuvânt ţâşnise nechemat în mijlocul gând urilor sale. Îl dădu afară imediat, arătând respectul datorat faţă de înţelesul lui autentic. Cheltuise cei mai buni ani ai vieţii sale – la urma urmei, se pregătise bine pentru asta, cum şi i-ar fi putut cheltui altfel? — reparându-i pe cei amăgiţi, pe cei de-o nebunească temeritate, pe cei orbiţi cu

bună ştiinţă, pe cel iubitor de suferinţă şi pe cel mai încrâncenat dintre toţi, pe cel care ştia ce face şi ce poate abate singur asupra lui, şi totuşi nu putea pentru nimic în lume să reziste la încă un impuls dat de fierbintele fior favorit al cărnii sale – băutură, droguri, sexualitate, mâncare – oricare ar fi fost concupiscenţa lui specifică, deşi astfel putea să-şi provoace moartea cu mâna lui.

„Propria sa, sau propria mea moarte, ştiu că nu are importanţăîşi spuse doctorul Schumanm mai cu seamă a mea, odată ce m-am împăcat cu ea.’ îşi atinse iarăşi încheieturile munii, cu două degete, şi aşteptă. Râvnea cu atât de fierbinte intensitate să trăiască, chiar numai pentru a respira, să se mişte înlăunirul corpului său familiar, să stea în siguranţă înlăuntrul frontierelor eului. Un loc pe care îl recunoştea drept cămin, nu putea să-şi zăgăzuiască unda caldă de emoţie care curgea de la un capăt la celălalt prin organismul lui. De parcă ar fi băut vin fiert cu mirodenii. „Doamne sfinte”, murmură, şi-şi fixă atent ochii asupra valurilor adinei ale mării, rostogolindu-se unul peste altul, la nesfârşit. Fără gând un. Fără simţire, mişcate de o putere căreia i se supuneau într-o universală armonie: „Doamne sfinte. Doamne sfinte!”.

Doctorul Schumann credea în Dumnezeu. Tatăl, Fiu! şi Sfântul-Duh, şi în fine, în Binecuvântata Fecioară. Maica Domnului, într-un fel aparte, onest, catolico-bavarez. Şi după ce rostise Numele care cuprindea tot restul universului, închise ochii, se încredinţa mâinilor îndurării şi se simţi alinat şi liniştit. În mod deliberat. Îşi luă degetele de pe puls, ignoră bătaia propriei inimi simţită în timpane şi pentru câteva secunde întreaga sa fiinţă se reimpăcă aproape complet cu perspectiva morţii, resimţind un dispreţ fugar, dar plin de satisfacţie, pentru laşitatea cărnii, îşi dădu seama atunci că picăturile îşi făceau efectul, la fel cum mai acţionaseră şi altădată, cum s-ar putea să acţioneze iară şi iară, că atacul de inimă, unul uşor, era pe cale să treacă; scăpase cu viaţă încă o dată. Îşi deschise ochii şi se închină cu gesturi rezervate, remareând totodată

o scenă frapantă, care se petrecea la vreo şase metri de el.

La Condesa discuta cu nu tânăr marinar. Era un ins cu înfăţişare foarte atrăgătoare, cu o admirabila etalare de muşchi bărbăteşti la umeri şi braţe, cu bereta aplecată uşor peste o faţă ingenuă, arsă de soare, cu o gură lată şi un nas puţin cârn. Stătea într-o poziţie perfectă de drepţi, cu mâinile atârnindu-i în lături, dar cu capul înclinat într-o parte, şi privirea lui trecea peste La Condesa. Aruncindu-i doar câte o căutătură ocazională, stingherită. Era cu spatele la balustradă, aproape că o atingea, iar La Condesa stătea în faţa lui, vorbind cu mare încordare, dar lent, desfăcându-şi braţele de parcă ar fi vrut să-i bareze trecerea. Degetele mari i se răsuciră spre interiorul palmelor ei aplatizate, care se mişcau într-un ritm monoton; ochii ei scânteiau ca agatele şi femeia se balansa dintr-o parte într-alta, întinzându-şi gâtul, căutând să-l forţeze pe flăcău să o privească în faţă. Capul lui se răsucea, depărtându-se cât mai mult de ea, şi apoi, cu o lentă rotire, revenea la punctul de plecare, clătinându-şi-l încetişor, necontenit, de parcă ar fi încuviinţat din deferenţă, dar năpădit de ruşine şi confuzie. La Condesa îl bătea uşor pe braţe, gest la care el sări în sus parcă curentat de capătul unui fir electric. Mâna îi zbură la beretă, executând un salut automat, trecu pe lânga ea, îşi luă găleata şi peria şi o întinse cu paşi mari, cu urechile roşii ca focul, lăsând-o pe La Condesa în picioare. După o clipă, ea o porni încet în aceeaşi direcţie, cu gâtul şi coloana vertebrală foarte drepte, cu mâinile încleştate în lături.

Doctorul Schumann, descoperind în mintea lui cel puţin trei simţăminte trezite de episodul acela – adică o simplă curiozitate umană faţă de comportarea aceea năstruşnică, o involuntară admiraţie pentru femeie, care-l impresiona, judecând-o neobişnuit de frumoasă, şi interesul profesional, care devenise la el o a doua natură – se ridică şi o urmă la o distanţă potrivită, păstrând aparenţa de a-şi continua o promenadă întâmplătoare.

în cursul orei următoare, doctorul văzuse suficient ca să

cadă serios pe gânduri. Oriunde zărea un bărbat singur, orice fel de bărbat, cu condiţia să fie tânăr, remarcă doctorul, cu o bună doză de dezavuare morală, fie că era marinar, ofiţer sau pasager, îl înghesuia într-un colţ, sau îl punea cu spatele la un zid, ori o balustradă, şi cumva izbutea să-l ţintuiască acolo, stând în faţa lui şi vorbindu-i, de fiecare dată în acelaşi mod intim, ca şi cum le-ar fi împărtăşit pe rând vreun secret torturant cu care erau ursiţi să compătimească.

Efectul avut asupra mai multor diferiţi tineri era uimitor de similar. Începeau cu o expresie de ascultare politicoasă, care se adâncea rapid, preschimbată în surprindere, mâhnire jenată, apoi în deplin zbucium. Feţele lor îngheţau în zâmbete stranii, ochii lor începeau să colinde de colo până colo, căutând o cale de ieşire. La urmă, profitând de vreo pauză intervenită în întretăiatul şuvoi al cuvintelor rostite de ea sau brusc, ca şi cum cineva le-ar fi făcut semne de departe, curmau întrevederea şi o luau la fugă, indiferent sub ce pretext.

Doctorul Schumann nu trecu nicio clipă suficient de aproape ca să audă ce spunea străina, dar gesturile ei şocau profund firea lui rezervată şi cumpătată. Femeia îşi atingea sânii şi şoldurile, îşi bătea peste faţă ascultătorul, îi punea mâna pe inimă. Şi totuşi, expresia feţei sale era răvăşită de suferinţă, cuvintele ei păreau grave şi desnădăjduite. „Poate că eu nu sunt de ajuns de tânăr casă-i atrag privirea”, se gândi doctorul Schumann, cu o pornire cam acidă. „Fără îndoială, am ajuns mult prea departe de leagăn, pentru gustul ei” – dar luă decizia fermă de a-i ieşi în cale. Avea un dezvoltat simţ al timpului şi al efectelor exercitate de ani asupra organismului uman şi simţea că, pentru a-şi păstra demnitatea, omul e dator să trăiască pătruns de filosofie, înlăuntrul limitelor impuse de sorocul ce-i este rezervat pe lume.

Lăsând deoparte toate celelalte consideraţii, reflectă el, era ceva scandalos şi pervers la persoanele mai înaintate în ani, îndeosebi la femei, care chiar când erau în floarea

vârstei, vădeau totdeauna semne de înnăscută perversitate, întorcându-se spre tineret pentru a obţine satisfacţii sexuale: ca nişte părinţi denaturaţi care-şi devoră propriile lor odrasle, pe scurt un fel de incest, pentru a-l defini cu un termen sever... Bine, avea să vadă el ce-i de făcut. Era evident că femeia suferea de vreo formă acută de dereglare nervoasă. Nu ar fi trebuit să călătorească singură, însăşi situaţia sa de prizonieră îi dovedea gradul de iresponsabilitate, şi cu siguranţă că era într-adevăr lipsită de prieteni. Acesta era primul, cel mai înfiorător efect avut chiar şi de o simplă „depresiune" – pierderea iubirii şi a compasiunii umane, o veritabilă înstrăinare de viaţa obişnuită, banală, a semenilor tăi. Nebunia, cugetă doctorul

— Căci nicio clipă nu despărţise practicarea ştiinţei medicale de credinţele lui teologice – înseamnă izbânda vremelnică a Răului în sufletul omenesc. Niciodată nu văzuse vreo monomanie care să ia alte forme decât josnice.

Orice ar avea putinţa de a face ştiinţa, în destinul omului există un mister care nu putea fi sondat decât în lumina revelaţiei divine. La stratul cel mai abisal al vieţii, dai peste o enigmă căreia nu-i găseşti răspuns şi. Tocmai acolo, conchise doctorul Schumann, cu ochii săi îmbunaţi observând-o mai departe pe La Condesa, tocmai acolo, unde omul piere, începe dumnezeirea.

La Condesa dispăru, mergând destul de iute în jurul capătului superior al punţii, şi doctorul Schumann se întoarse prin bar şi ieşi la aer la capătul opus, intenţionând să se apropie treptat de ea. Dar la vederea aristocratei, trei tineri din grupul studenţilor cubani lăsară baltă partida de tenis de bord şi roiră în jurul ei. Pentru ei, chipul femeii îmbrăcă o expresie nouă, blândă. Graţioasă, indulgentă. Îşi potriviră pasul cu al ei şi se puseră tustrei la unison,. Întrecându-se care mai de care să-i arate mai multă atenţie şi deferenţă. Când trecură pe lângă doctorul Schumann, ea vorbea, şi el prinse cu urechea câteva cuvinte spuse cu glasul ei firav, plângător: „Hăituiţi ca fiarele, copiii mei, copiii mei, dragii mei, şi alergau să doarmă în pădure... şi

eu n-am avut altă putinţă decât să aştept şi să sufăr, să sufăr şi să aştept – nu puteam să ridic măcar un deget pentru ei…” Mâinile ei zburară în sus şi descriseră un cerc învârtejit în. Jurul capului. „Dar aveau dreptate să se revolte, aveau dreptate, copiii met, chiar dacă ei mor pentru cauza lor, sau va trebui eu să mor, sau să zac în exil…”

Studenţii adoptară expresii de exagerată melancolie. Ea le zâmbea orbeşte, cu sprâncenele încruntate, Unul dintre studenţi rămase cu doi-trei paşi în urmă şi. Cutezător, cu cea mai crasă sfruntare, îi făcu cu ochiul doctorului Schumann şi îşi ciocni rapid fruntea cu arătătorul. Primi drept răspuns o privire de o severitate atât de împietrită, încât îl ruşină până şi pe el şi se grăbi să ajungă din urmă restul bandei. Doctorul Schumann se uită la ceas, respiră lent, cu prudenţă, simţindu-şi opresate şi carnea şi spiritul, apoi se decise să se întindă liniştit în cabina lui, în tot restul după-amiezii.

Lizzi Spockenkieker şi cu Herr Rieber îşi disputau o foarte rapidă prtidă de ping-pong, care la început fusese privită cu uşurinţă şi pe dată se transformase într-un duel. Plezneau mica minge în sus şi-n jos peste plasă, ţac – pac – pac – ţac, loviturile îşi accelerau ritmul, deveneau mai scurte, mai iuţi, feţele li se întunecau de năvala sângelui, până când amândoi, cu posomorâre, *în* tăcere, ajunseră să mişte paletele ca nişte automate. Câştigarea partidei devenise o chestiune de viaţă şi de moarte şi nu le mai ardea deloc să zâmbească. La Condesa, împreună cu cei trei studenţi ai ei care cânlau *La Cucaracha,* se năpustiră subit asupx’a lor, ivindu-se în spatele lui Lizzi, navigară pe lângă ei fără a se opri sau a le arunca o privire, dar Lizzi se poticni, ochii ei fulgerară în lături şi, în cele din urmă, Herr Rieber învinse.

— Ha, ruşine! ţipă Lizzi şi, alergând cu paşi mari, în jurul mesei, îl pocni cu paleta pe triumfătorul Herr Rieber peste ţeasta-i pleşuvă. Ha, dacă n-ar fi fost la mijloc femeia aia ţicnită şi băieţii ăia stupizi, ei! ei! Vai, de ce totdeauna trebuie să mi se întâmple tocmai mie asemenea lucruri?

Herr Rieber se feri şi făcu un pas în lături, consolând-o cu indulgenţă:

— Ei, hai, hai, până şi cei mai buni trebuie să piardă din când în când. Să nu acordăm atâta importanţă faptului. Ţine minte, contează disputarea jocului, şi nu câştigarea lui!

— Îţi convine să vorbeşti, striga Lizzi, ridicmdu-şi iar paleta. El îi prinse cu abilitate încheietura manii, o trase la gura sa şi întări o sărutare lăbărţată, zemoasă.

— Poftim, vezi, spuse, ce mână rapidă şi drăgălaşă ai, şi va fi mult mai rapidă data viitoare. Să nu te superi că n-ai putut câştiga împotriva mea. De trei ori la rând am ieşit campion de ping-pong la *Sportsverein* din MexieoCity.

— Nu-mi vine să cred, zise Lizzi, cahnindu-se puţin. Nu sunt obişnuită să pierd la jocul acesta.

Herr Rieber clipi instantaneu, aruncându-i o ocheadă înţesată de înţelesuri.

— Atunci, la ce fel de joc mai şi *pierzi?*

Lizzi îi scutură zdravăn cotul.

— Dacă vorbeşti aşa, te las singur! îl ameninţa, zvârlind capul pe spate ca o iapă nărăvaşă, de nedresat. Nu, n-am să-mi plec urechea la asemenea lucruri, nici n-am să le răspund.

— Eşti o fată isteaţă, strigă Herr Rieber, nimic nu-ţi scapă. Acum, să zicem că facem o mică partidă de înnot şi ne răcorim bine, afară doar dacă nu vrei să mă baţi *iarăşi,* zise el, cu un aer nespus de pişicher, la ping-pong sau la oricare alt fel de joc, orice joc alegi.

îi strivi braţul cu atâta căldură, încât Lizzi roşi.

— Nu, nu, hai să înnotăm, spuse ea, cu glas ridicat, ah, trebuie să ne luăm la întrecere!

La ora şase un stevard îi aduse doctorului Schumann un mesaj de la Condesa, în care-i scria că e bolnavă şi trebuie să-l vadă numaidecât. O stevardesă, care aştepta în faţa cabinei unde stătea La Condesa, bătu destul de tare, zgomotos în uşă, când îl văzu pe doctor că se apropie, şi avu un gest indicând că ar voi să-l urmeze înăuntru.

— Poţi pleca, mulţumesc, îi spuse La Condesa stevardesei, cu glasul metalic, liniştit şi distant al unei femei experimentate în manevrarea unor servitori pe care-i ura şi care o urau, şi privi cu o idee mai la dreapta de stevardesă, ca şi cum ar fi şi dispărut de-acolo. Femeia, formată la aceeaşi şcoală, se retrase pe dată, cu ochii fixaţi asupra unui punct din aer, cam la înălţimea lavaboului.

Atmosfera cabinei era îmbâcsită de fum de ţigară turcească, plutea un amestec de mirezme grele şi de eter. Bagaje cu aspect costisitor, tare uzate, erau împrăştiate prin încăpere, deschise, pline de pantofi, eşarfe de seară, pălării neverosimile, mănuşi fine pătate şi încreţite şi flori nebotanice, în culori pale, croite din mătase boţită şi catifea zdrenţuită, se revărsau prin toate părţile, într-o învălmăşeală căreia nu i se mai ptitea găsi vreun leac obişnuit. La Condesa şedea în pat, purtând un neglijeu de satin, de-un roz ofilit, care-i cădea de pe umerii dalbi, şi abia era acoperită cu un material violet, străveziu. Se ridică, privind spre medic, îşi deschise gura fără a vorbi, mâinile sale încleştate se zmucirăviolent zburând în spate şi în faţă, iar la spate, şi în cele din urmă îngăimă, cu glas gâtuit:

— Trebuie să mă ajuţi, cred că am să mor!

Doctorul Schumann apelă la aerul lui cel mai calm şi mai liniştitor, îi puse palma pe frunte, de parcă ar fi fost o copilă, şi rosti:

— Nu cred asta, în orice caz, nu încă.

Ea îşi lăsă capul pe genunchii ridicaţi şi izbucni într-un fel de suspine, o voce plângătoare, care se văita, înşirând un torent de cuvinte incoerente, dar – remarcă doctorul Schumann – fără lacrimi. Se aşeză lângă ea şi începu să scoată diferite instrumente din caseta neagră, adusă de el. Femeia îşi curmă p! Insul şi cercetă cu o curiozitate bruscă adâncurile casetei. El profită de tăcerea sa pentru a pune câteva elementare întrebări necesare cu privire la funcţiile ei corporale, şi ea răspunse cu simplitate şi chibzuinţă. Totuşi, când îi ceru să-şi dezbrace halatul şi să-şi lase jos

cămaşa de noapte, dezvelind umerii şi spatele, ea se mulţumi să stea dreaptă şi să se uite la el, cu o pâlpâire provocatoare în ochii săi negri, şi începu să zâmbească, cuprinsă de o voioşie dezmăţată; stătu absolut nemişcată, menţinându-şi zâmbetul în timp ce doctorul personal o dezbrăca. Înălţă braţele, ca să-l ajute la scosul mânecilor, dar asta fu toată contribuţia.

Doctorul îi luă pulsul şi-i ascultă inima, îi control a respiraţia, lipindu-şi ferm urechea de sinul şi omoplaţii pacientei, remarcându-i oasele lungi, subţiri, delicate. O puse să răsufle adânc şi să spună: *o,* şi *ah!* de mai multe ori, pe când el îi cerceta gâtul cu ajutorul unei linguriţe, îi ciocăni coastele, în faţă şi-n spate, destul de dur, cu două degete; îi frământă stomacul, ducând la capăt o temeinică explorare, provocându-i un uşor suspin.

— Vă rog să încleştaţi pumnul, îi spuse, şi din subţirea vână albastră de pe partea interioară a braţului ei luă puţin sânge într-o pipetă de sticlă. Ochii ei dilataţi se calmară treptat, în cele din urmă se întinse pe spate, cu mâinile şi umerii plaţi şi neclintiţi, uitându-se la el de parcă s-ar fi aflat sub imperiul unei plăcute hipnoze, şi rosti, cu voce complet schimbată:

— Toate aceste fermecătoare atenţii mă fac să capăt o delicioasă senzaţie de somnolenţă, scumpe doctore. Poate că nu aveam nevoie de altceva decât de o atingere umană, după toate acele interogatorii suportate şi indivizii aceia din poliţia militară. Au mână foarte grea.

Răsuflă uşor acum, cu gura deschisă, şi respiraţia sa adia foarte puternic a eter. Doctorul se aplecă spre pacientă să-i vorbească, ascunzându-şi repulsia morală cauzată de descoperirea făcută chiar din primele secunde ale întrevederii lor.

— Nu ai nevoie de stimulente, rosti el cu gravitate, luându-i în mână o încheietură şi ţinând-o uşor, şi nici de narcotice. De orice ai putea, avea nevoie, adăugă el, şi fruntea i se încruntă, dar nici vorbă de eter. Ce deprindere înjositoare, pentru o femeie ca dumneata! De ce-mi mai

iroseşti timpul, chemându-mă? După cât pot să văd eu, nu eşti câtuşi de puţin bolnavă, îi spuse cu severitate, te bucuri de o stare fizică bună de invidiat, organic eşti absolut solidă. Ce vârstă ai?

— Destul de înaintată, după cum poţi vedea, zise ea. Sunt mult prea bătrână.

— Ai, poate, cincizeci?

— Când ghiceşti atât de bine, spuse ea, meriţi să ţi se spună că ai dreptate. Atunci, cincizeci.

— Asta nu-mi mai pare acum o vârstă atât de impunătoare, rosti doctorul Schumann. Mi-ar face destulă plăcere să mai am iarăşi cincizeci de ani/

— A, eu pentru nimic în lume n-aş vrea să fiu măcar cu o zi mai tânără. Crede-mă, nu există nicio zi din cumplita mea viaţă pe care aş dori s-o retrăiesc… sau poate aşa gândesc acum. Ce mă fac? Unde să mă duc? Ce-o să so-aleagă de mine? Sunt exilată, urmă, ridicându-se iar şi începând să se legene şi să ţeasă prin aer cu mâinile, soţul meu a murit… Soţul meu, slavă Domnului, a murit, repetă ea, fără frivolitate, dar cei doi fii ai mei, copiii mei, sunt fugari pe undeva, uite, acum, în timp ce noi doi discutăm confortabil, adăpostiţi pe-acest vas meschin, dar totuşi adăpostiţi! fiii mei, sunt… unde oare dorm nopţile, cine le dăruieşte prietenie, cine le dă hrană, unde sunt, când îi voi revedea? Casa mea a fost şi ea incendiată, urmă, cu glas lipsit de viaţă, ca şi cum ar fi citit cu glas tare o pagină plicticoasă, şi ticăloşii mei de servitori au fugit cu toţii, prădând înainte de plecare, bani. Argintărie, îmbrăcăminte, blănuri, totul, orice râvniseră. S-au împrăştiat pe porţi afară ca o cireadă de vite ce sunt. Fiecare faţă pe care o zăream era faţa cuiva care nu mă mai privea ca pe-o fiinţă omenească…

Mâinile ei începură să danseze, buzele i se traseră la loc peste dinţi, se zbătu să iasă din pat şi răsturnă pe duşumea trusa cu instrumente.

— Aşteaptă, zise doctorul Schumann. Se ridică, luă de pe jos caseta neagră şi începu să pregătească o mică seringă. Ea tăcu numaidecât şi-i urmări mişcările cu aerul ei de

atenţie uşor de distras.

— Asta e numai pentru astă noapte, îi explică el. Şi nu trebuie să mai iei deloc eter. Unde-l ascunzi? Am să-l iau cu mine.

Ea arătă spre una din valizele răvăşite prin juru-i.

— Totul e pe undeva, pe-acolo.

Doctorul îi ciupi pielea braţului şi la uşoara împunsătură a acului, ea fu scuturată de un fior şi exclamă:

— Ah, ce senzaţie delicioasă! Ce mult iubesc drogurile, orice fel de droguri, luate ca să mă trezească ori să mă facă să dorm, pe toate le ador. Ar trebui să mă lauzi niţel fiindcă nu iau, totdeauna, toate felurile de droguri care mi-ar face plăcere. Ar fi atât de uşor, atât de uşor…

Se lăsă să cadă la loc, între perne, şi doctorul Schumann scotoci cu grijă prin vălmăşagul dezordonat al valizelor, scoţând la suprafaţă un flacon cu eter.

— Asta e tot? întrebă. Aştept din partea dumitale să-mi spui adevărul. A

Ea îşi prelungi tăcerea, aşteptând să fie linguşită, dar doctorul nu spuse nimic. Se duse la lavabou şi goli flaconul. Aburii i se înălţară în obraz, făcându-l să tuşească.

— Poţi spune orice pofteşti, urmă, ai luat prea multe soiuri de droguri.

— Nu mă mustra, spune La Condesa, nu mi-ai spus ce o să se aleagă de mine, cu sau fără de.

— Cu sănătatea dumitale bună, zise doctorul Schumann, n-aş putea decât să-ţi doresc un venit suficient de stabil şi un oarecare grad de împăcare cu societatea. Şi nimic nu ţi s-ar mai putea întâmpla.

— Ce anost, comentă ea, cu glas alb.

— Poate, replică doctorul Schumann, pentru cineva dotat cu gusturi atât de deosebite.

— Iată diferenţa dintre dumneata şi mine. Eu nu Intenţionez să mă reconciliez cu o societate pe care o dispreţuiesc. Şi totuşi, nu eu m-am certat cu societatea, ci fiii mei, eu m-am mulţumit s-o dispreţuiesc. Fiii mei m-au alungat în lumea largă. Uite, am într-adevăr o sănătate

solidă, cum spui dumneata. Dar nici urmă de venit. Sunt o prizonieră în drum spre o posomorită insulă din arhipelagul Canare…

— Mie nu mi se pare atât de rea Santa Cruz de Teneriffe, se pronunţă doctorul, îmbărbătător.

— Dumneata nu ai fost deportat acolo, zise La Condesa. Dumnezeu ştie că şi Cuba e de-ajuns de plictisitoare, dar Santa Cruz! Nu, nu căuta să mă consolezi… Ştii ceva? îmi pari un om cu bani la bancă, dispunând de o deplină libertate personală, tot ce ţi-ai dori, şi poate că sănătatea dumitale nu este prea bună. Ce zici, am dreptate?

— Destul de multă dreptate, spuse doctorul Schumann, aşezându-se iarăşi alături de ea. Unde e restul eterului?

— Pricepi şi singur cât de inutil va fi, cât de neamabil, în realitate, să-mi dai sfaturi bune, spuse ea, mângâind mâna doctorului, aflată pe genunchiul lui. Dar nu înceta să mi le dai. Nu pleca. Iubesc sfaturile dumitale bune. Îmi place să te aud cum mă dojeneşti şi cum te încrunţi, măsurându-mă cu privirea drept în ochi, ca şi cum te-ai gândi să mi le dai numai mie, ca şi cum ţi-ar păsa de ce se întâmplă cu mine. Mi-ar plăcea să fiu plicticoasă, pentru un scurt răstimp. Îţi promit că voi renunţa să mai iau eter, cel puţin, în cursul acestui voiaj. Fac asta pentru dumneata* nu pentru mine însămi. Voi începe iarăşi după aceea… Am încercat toate mijloacele, absolut toate, şi până la urmă eterul a părut cel mai bun, aşa vulgar cum se pare că-l consideri! O frumoasă aţâţare, fără durere. Ai luat vreodată?

— Nu.

— Trebuie să-l încerci, cândva, spuse ea, cu glas înecat. Celălalt flacon este în trusa de toaletă, cea de piele roşie.

— A sosit ceasul să dormi, zise doctorul Schumann, şi îi întinse mâna lângă trup. Acum o voi trimite pe stevardesă, *şi* te voi vedea din nou mâine.

— Ce este acest divin drog pe care mi l-ai dat acum? întrebă La Condesa, în timp ce ochii i se închideau lent. Nu-l recunosc. E oare ceva nou?

Doctorul Schumann izbucni într-un râs scurt, la auzul

căruia ea îşi deschise ochiişi îl privi, radioasă de încântare.

— Te aştepţi cumva să-ţi spun? ripostă el, ca şi cum i-ar fi vorbit unui copil năzuros.

— Ai râs, spuse ea, cu tandreţe. Până acum încă nu te-am auzit râzând! Dar nu face nimic, voi încerca să ghicesc ce e acest drog, sau poate mi-l vei mai da o dată. Te ador, zice, eşti un om trăsnit de bun, moral, plicticos, ridicol, dar fermecător, fermecător!

Ochii i se închiseră iar, înălţă ambele mâini şi îşi dezmierdă lent sânii mici, de jos în sus, iar expresia ei, mai cu seamă în jurul gurii, îl alarmă pe doctorul Schumann. Îi scuturâ umărul cu o violenţă grijulie.

— Uită-te la mine, rosti cu asprime, încetează cu aiureala asta!

Mâinile femeii căzură la loc şi faţa i se întoarse într-o parte. Doctorul stătu, aproape ţinându-şi răsuflarea, şi o contemplă cum se afundă în somn ca într-un puţ fără fund, îi luă uşurel pulsul, şi aproape se temu s-o lase singură. Îşi luă trusa neagră şi se îndepărtă cu hotărâre, se stăpâni să nu spună „Noapte bună”, şi deschise uşa.

Aerul muced al culoarului îl izbi în faţă ca o briză proaspătă, după izurile fetide, dulcege, şi putreziciunea ce domnea în cabină. Dădu îndrumări stevardesei, care aştepta afară, şi se întoarse la reşedinţa lui, simţindu-se în mod neplăcut epuizat şi stăpânit de o îngrijorare renăscută cu privire la starea propriei sale sănătăţi. Se întinse în pat, cu şiragul de mătănii printre degete, şi începu să invite somnul, bezna, tăcerea, acel scurt răgaz acordat de Domnul între viaţă şi moarte. Îşi scoase din minte, cu intenţia premeditată de a le uita pentru totdeauna, ultimele cuvinte ale acelei făpturi abandonate, pierdute. Spini, ghimpi înveninaţi, cârlige de undiţă, vorbele ei îşi înfigeau ascuţişul în mintea lui cu teribila malevolenţă a celor posedaţi de diavol, cu sufletul înstrăinat de semenii lor.

în a doua seară de la ieşirea din portul Havana, când mai rămâneau încă douăzeci de zile în cap de voiaj, comisarul vasului începu să pună parcimonios la cale modeste

ocupaţii şi diferite amuzamente, pentru a omorî vremea, străduindu-se ca viaţa de pe bordul vasului să semene cu o perpetuă petrecere între copii, pe uscat. Cina deveni „gală”, aşa scria pe cartonaş, şi pe fiecare masă apărură flori proaspete. Alături de fiecare farfurie erau mici pocnitori din hârtie aurită, cu maşinării care făceau zgomot ascunse înăuntru, şi pălărioare caraghioase, de hârtie, pentru fiecare. Mai multe femei îşi puseră toalete de seară. Berea se înspuma în mari stacane, chelnerii aduceau valvârtej, sticle cu vin de Rin puse în frapiere, făcând gesturi înflorite.

Herr Glocken şi William Denny, stând la aceeaşi masă, îşi puseră cei dintâi pe cap pălăria clovnescă rezervată, adresară şi făcură câteva strâmbături, la întâmplare, în jur, alte două-trei grimase neconvinse. Apoi pălăriile înfloriră pe multe capete. Balonaşe colorate plutiră pe deasupra meselor, împinse dintr-o mână-ntr-alta, şi din când în când pocneau, în larma făcută de hârâitoare şi fluiere de tinichea. Orchestra intonă „Povestiri din Pădurea vieneză” şi îşi continuă programul până la capăt, cu valsuri de Strauss. Cina urma să fie tratată ca un eveniment monden, aşa păruseră a conveni călătorii, chiar dacă înţelegerea fusese stabilită în termenii cei mai provizorii. Intre mese se iscau o groază de râsete şi se schimbau toasturi, iar dansatorii din trupa spaniolă se aplecară şi înălţară paharele în direcţia Căpitanului, care le răspunse cu o faţă împietrită, dar cu o elegantă înclinare, ridicându-şi paharul, în semn de acceptare a omagiului, şi punându-l la loc pe masă, părând că astfel şterge din mintea lui întregul incident.

Herr Baumgartner căpătase, odată cu pălăria, şi o barbă falsă, şi-i făcu pe doi copilaşi de la masa vecină aproape să se prăpădească de râs cu comicăria imaginată de el: o bizâia în sus şi-n jos, ca o bărbiţă de ţap. Copiii, un băieţaş de cinci ani şi o fetiţă de trei, îşi aşteptau liniştiţi mâncarea, împreună cu părinţii lor cubanezi, care se îmbarcaseră la Havana. Hans, timidul copil al Baumgartnerilor, era încântat de copiii aceia complet diferiţi de Ric şi Rac, care erau în

stare să-l terorizeze cu o singură privire. Începuse prin a le da sfios târcoale noilor pasageri, fără a îndrăzni să le vorbească, dar acum, datorită amuzantului său tată, văzu că i-a picat în mână şansa de a se împrieteni cu ei.

Herr Baumgartner realmente se întrecea pe sine în născociri fascinante, iar copiii chiţăiau şi chicoteau şi se uitau la el printre degete, în modul cel mai măgulitor. Hans se căzni să râdă mai mult şi mai tare decât ei, ca să le atragă atenţia. După un răstimp, maică-sa spuse: „Totuşi, termină-ţi cina, Hans, şi o să ne mai jucăm puţin după aceea”.

Soţul ei nu luă în seamă aluzia. Îşi împinse barba în sus, până-n mi jlocul frunţii, o desfăcu cu degetele, ca o cortină şi spus: „Bau!” Copiii eloncăniră de încântare şi părinţii lor zâmbiră indulgent. Herr Baumgartner îşi trase barba sub bărbie şi împinse mult pe ceafă pălăria de hârtie. Copiii râdeau mai departe. Frau Baumgartner luă o îmbucătură şi se apucă să taie friptura de raţă din farfuria lui Hans. La asemenea îndeletnicire încă nu era deplin încrezătoare în manierele avute de feciorul ei în public. Aproape împlinise opt ani, şi totuşi era atât de stângaci în mânuirea cuţitului şi a furculiţei – asta o făcea să simtă că nu e o mamă bună. „Mănâncă, Hans, cât e cald”, îi spuse. Observându-şi stingherită soţul, reflectă că marea lui slăbiciune consta din lipsa simţului decenţei, sau necunoaşterea măsurii lucrurilor. Pur şi simplu, niciodată nu ştia când să se oprească; fie că era vorba de băutură, de scălâmbăiat, de orice. I se frânse inima la gândul că acum-acum, într-o câtime de secundă avea să împingă gluma prea departe, şi aşa şi făcu. Îşi trase barba până sub ochi, îşi lăsă pălăria peste faţă, îşi vântură frenetic barba, mârâi ca un leu poate, ori ca un urs, şi asta era prea mult. Hans, eu gura pe jumătate deschisă ca să-şi primească hrana, se opri şi zâmbi nesigur; celălalt băieţaş râse, cu un ton tremurat, artificial, dar fetiţa era prea micuţă pentru a şti să se prefacă, şi îl privi ţintă, cuprinsă de o spaimă crescândă, apoi izbucni în lacrimi. Plângea jalnic, gemând uşor: *„Ay,*

ay, ay”, cu ochii şiroind, pironiţi neîncrezători asupra priveliştii care fusese atât de poznaşă şi, brusc, devenise înfiorătoare, fără cel mai mic avertisment. Tânără mamă, scoţând o exclamaţie rapidă şi tăioasă la adresa lui Herr Baumgartner, luă copila în poală şi-i lipi de sânul ei mutrişoaraa boţită; tânărul părinte se aplecă spre odraslă şi puse o mână tandră pe fetiţa lui speriată.

Frau Baumgartner rosti:

— Vai, regret nespus, şi tonul, atitudinea ei, îi dezavuau soţul. Ochii ei trimiteau celeilalte femei semnale, explicându-i: „Vezi ce fel de om e, te rog să nu dai vina pe mine; ca între femei, ca de la o mamă care ştie tot ce se poate întâmpla, te rog fierbinte să…”

Tânără femeie îi ripostă cu privirea rezervată a unei străine indiferente, refuză confidenţele, respinse înrudirea de simţire implicată în mesajul acela mut şi izbuti să-i arunce un mic zâmbet dispreţuitor şi clătină din cap, ca şi jum ar fi spus: „Nu face nimic”, dar gândind foarte limpede: „Afară, poate de faptul că e o comportare cam stupidă, şi câtă bătaie de cap ne mai daţi!”

Herr Baumgartner mătură cu un gest pripit pălăria şi barba, le azvârli pe duşumea, cât colo, ca un actor dintr-o melodramă, cu faţa torturată de remuşcare.

— Vai, scumpe domn! se adresă el în germană tatălui, n-am avut altă intenţie decât să-i amuz pe prichindei.

Tânărul părinte incuviinţă din cap, făcu un uşor gest prin care îndepărta orice neînţelegere, apoi schimbă cu oţia lui o privire încurcată, fiindcă nu ştiau o boabă de germană. Herr Baumgartner era dispus să stăruie, în spaîiolă, dar soţia îl opri.

— Nu insista, zise ea, nu insista. Ai spus şi ai făcut destule. Înţelege perfect, şi dacă au hotărât să se prefacă icum că nu înţeleg, măcar fă bine, te rog, şi păstrează-ţi lemnitatea.

Această intervenţie desăvârşi năruirea a ceea ce mai rămăsese din respectul faţă de sine al lui Herr Baumjartner.

— Vai, bunule Dumnezeu, spuse el, în aşa hal am ajuns,

neât nici nu mai pot să mă joc cu nişte copilaşi fără să-i. Perii? Hans, tu nu te-ai speriat, nu-i aşa? Sărmanul tău ată a sperat doar că te va auzi cum râzi!

— Am râs, confirmă Hans, cu un aer bărbătesc, încura. Tndu-şi tatăl. Maică-sa adăugă:

— Bine-nţeles că ai râs, pentru că era foarte nostim. Fâncii plâng totdeauna din te miri ce. Şi tu plângeai când erai ţânc, îi spuse, cu atâta forţă de convingere, încât pentru o clipă Hans uită câte lacrimi mai vărsase de-atunci.

Taică-său mânca în tăcere, de parcă hrana ar fi fost pentru el o doctorie amară, şi peste trioul lor se înstăpâni tăcerea. Hans simţea că maică-sa devenea deosebit de blândă şi îi zâmbea tandru, prea des. Îl supăra că trebuia de fiecare dată să-i răspundă cu un zâmbet, fiindcă simţea că astfel lua partea ei împotriva tatălui său, şi nu voia să ia partea nimănui.

Taică-său continua să-l privească şi el, tare binevoitor, cu chipul lui trist familiar, – bietul, bunul Vati – până când Iians nu mai putu suporta scena şi îşi întoarse capul de la amândoi, nefericit şi însingurat şi pierdut. Copiii de la masa învecinată uitaseră de toată istoria aceea şi se jucau cu baloanele şi hârâitoarele şi pălărioarele lor, pe când mama şi tatăl lor îi hrăneau cu lingurile şi furculiţele şi le ungeau feliile de pâine, şi niciunul din ei nu-i mai dedică lui Hans vreo privire sau vreun gând. Năpârstoaca aia de fetiţă bâzâitoare petrecea cel mai bine din toţi.

Spiritul festiv părea că prosperă, mai mult sau mai puţin. Comesenii urmară orchestra pe punte, unde valsurile lui Strauss se înălţară spre puzderia de stele, deasupra foşnetului valurilor. Vaporul se legăna uşurel, vânturile încărcate de izuri marine şi răcoritoare biciuiau fustele şi eşarfele, începură să zburlească părul pasagerilor, dar feţele erau mai întinse şi lentele talazuri care se destrămau de pântecul vasului erau însufleţite de un leneş licăr verde, fosforescent: o lună nouă, străvezie coborî cu repeziciune pe firmament.

— E atât de *divin,* David, spuse Jenny. Grozav aş mai dori

să dansezi şi tu.

Dar David nu dansa, şi avea un nume nedivin pentru dănţuială, o poreclă de ocară, care o jignea pe Jenny, căci ea poate că făcuse de două ori înconjurul globului în paşi de dans.

— Şi niciodată mintea nu mi-a fost mai neprihănită, ’
11 încredinţă. Aş fi vrut să fi avut la gleznă una din socotelile alea cu care se măsoară, atunci ţi-aş fi putut spune exact câte mile am străbătut când eram în culmea fericirii!

Se bucurau de lumina cerului înstelat şi de licărul punţii, în culoarea ierbii de mare, şi traseră în piept aerul adus de vremea frumoasă, dar Jenny nu-şi găsea liniştea, vrând să danseze. Aşa că David. Cu faţa îndărătnică, cu muşchii încordaţi, o părăsi şi se duse în bar. Peste câteva
■ minute aruncă o privire afară şi se întâmplase aşa cum se aşteptase: ea dansa cu Freytag.

întreaga scenă mişuna de siluete rotitoare, care se învârtejeau aidoma unor dervişi veseli, în stilul vienez. Doamna Treadwell, purtând o rochie dintr-un fel de material galben vaporos, dansa cu im tânăr ofiţer. Arne Hansen dansa cu balerina spaniolă numită Amparo. Absurdul Herr Rieber se agăţa, ca de obicei, de lungana aceea stingace şi urâtă, Lizzi, era uşor ca o minge de cauciuc şi se rotea şi se învârtea cu echilibrul unei sfârleze, conducând-o pe Lizzi în inele în jurul celorlalţi. Aceşti ceilalţi erau mai mult perechi căsătorite, cu toate că familiile Lutz şi Baumgartner se abţinură toată seara de la dans.

Doi dintre studenţii cubanezi dansau cu Pastora şi Lola, pe când balerinii spanioli stăteau la bar, lăsându-le cale liberă.

Atenţia lui David era fixată asupra celor care nu dansau: cei născuţi pentru a rămâne în afara jocului, veşnicele neinvitate; nedoriţii; şi cei care, ca şi el, din indiferent care motiv trist, refuzau să se alăture majorităţii. Se trecu singur în tabăra tuturor acestor categorii; erau de-o seamă cu el, îi ştia pe de rost, de la prima vedere. Namila aceea de Elsa,

de pildă, stând cu părinţii, pleoştită, incapabilă să-şi ascundă dorul arzător, dezamăgirea, teama de a fi lăsată pe dinafară. „Aş vrea să dansez cu dumneata”, îi spuse în gând dar fata n-avea să-l audă niciodată rostind aceste cuvinte. Herr Glocken, ghemuit la picioarele unui fotoliu de pe punte, lângă orchestră, cu faţa în palme, cu pălăria-i de hârtie lăsată pe-o sprinceană, stătea nemişcat, ascultând, dar fără să vadă nimic.

Muribundul din fotoliu pe rotile era tras la balustradă, înfăşurat până la gât în şaluri şi pleduri, poate aţipise. Flăcăiandrul Johann, nepotul lui care-l îngrijea, îşi rezemase braţele de mânerul fotoliului, aducând la înfăţişare, ca deznădejde şi poftă zadarnică, cu un câine râios. David simţea că-i cunoaşte bine pe toţi. Cât despre el, refuza să se alăture petrecăreţilor, să participe la voioşia lor, fiindcă ştia limpede că nicăieri nu era loc pentru el şi ceea ce dorea – nu cu asemenea preţ, spuse el, dispreţuind turma viermuitoare care se învârtejea dincolo de fereastra barului.

Mireasa şi ginerele mexicani, remarcă el, nu dansau. Hoinăreau împreună, dădură peste scena aceea şi se opriră acolo, amabili, distanţi, ca nişte vizitatori fermecaţi, pogorâţi de pe altă planetă. Nu dansau, nici nu-şi puseseră pe cap pălării de hârtie, nu se apucară să bea ori să joace cărţi, nici să rânjească la alte persoane. Nici măcar nu discutau prea mult, dar erau îngemănaţi, asta era limpede. Tăcerea, izolarea aceea, acea ceremonială excludere din cercul atenţiei lo? a tot ce nu era dragostea lor şi primele lecţii învăţate unul despre celălalt îi păreau lui David naturale, adecvate, superbe. Le atribuia gravitate şi severitate de caracter; sub frumuseţea lor se afla făgădulala unei uscăciuni şi a unui anumit formalism, care urmau să apară cu timpul; dar căsnicia avea să dureze, erau uniţi de-a-binelea. În timp ce-şi imagina caracterele cuplului şi natura mariajului celor doi tineri, având genul care credea că şi l-ar dori şi lui, Jenny trecu iarăşi pe lângă el, dansând cu Freytag. Se roteau veseli, alcătuind parcă un singur trup, dar feţele lor erau doar două măşti infatuate.

David, care considera gelozia sexuală drept o mostră de absurditate nedemnă de el, simţi iarăşi acel familiar val fierbinte de repulsie împotriva lipsei de discernământ trădată de Jenny, a teribilului ei spirit gregar, felul în care totdeauna era gata să intre în vorbă cu oricine, oriunde, să se alăture unei companii de orice teapă, să se ducă orişiunde era invitată, să se simtă bine cu cel mai năstruşnic tot, de ţicniţi şi clovni şi tâlhari şi beţivani şi perverşi, şi exemplare de masculi model, ca individul acela Freytag: „Să-l ia dracu'!" spuse David cu glas tare, prins în capcană mai aprig ca deobicei.

Se întoarse la bar şi bău dintr-o răsuflare un whisky, ' apoi dădu pe' gât încă unul, Denny era şi el acolo şi David îl văzuse cum se învârtea şi el nesigur la marginea petrecerii, dar nu-i putea acorda lui Denny simpatia lui. Nu, Denny rămânea pe dinafară din motive nejuste. Ar fi ţinut şi el isonul şi le-ar fi aruncat şi el ocheade balerinelor spaniole – mai precis, Păstorei – dar niciuna din de nu-l voia. Îşi dăduseră seama ce hram poartă. Nu voia să le dea de băut, nu voia să cadă la nicio învoială cu de, voia să-şi obţină plăcerea pe degeaba, leit soiul de bărbat care ar trebui să fie biciuit cu scorpioni şi pus să plătească din gros pentru asta. Sărea în ochi că tânjea şi ardea de pofte, dar nu mergea până la plafonul unei note de cinci dolari achitată la bar, care putea să nu ducă la nimic, sau la alte cheltuieli, ivite treptat, şi încă fără a obţine nimic. Fetele se deprinseseră să-l fulgere cu priviri pline de dispreţ, de câte ori treceau pe lângă el; nu lipsea mult, şi aveau să-şi ridice furourile arătându-i spatele, căci nu dădeau nicio para chioară pe el. Aveau de asemenea intenţia bine stabilită ca, înainte de terminarea voiajului, una dintre de – indiferent care – să-i ştei'peleasc ă neapărat banii din buzunare, lăsându-l lefter.

Denny bea vârtos, cu un scop bine definit.

— Am de gând să duhnesc pin' ce s-a zis cu noaptea asta, promise el în mod solemn. Vino-ncoa' şi intră-n joc.

— E o ideie la fel de bună ca oricare alta, spuse David, şi,

la drept vorbind, Denny era tocmai tipul potrivit să te îmbeţi cu el. Lipsit de pretenţii, nu umbla cu fofârlica, nu trăncănea, ci oferea doar o lentă, deliberată şi premeditată îngurgitare de alcool, până la capăt. Splendid, o să fie pur şi simplu splendid. David dădu duşcă al treilea whisky şi începu să-l slăbească puţin acea mică şi sâcâitoare sfredelire, de stânjenealã, nu chiar o durere, resimţită în locul acela deşert şi înfometat, exact între coastele frontale. Avea de gând să bea până când, indiferent ce s-ar fi întâmplat, să nu mai fie în stare să-şi aducă aminte de cel mai mic lucru, în dimineaţa următoare.

Arne Hansen şi Amparo isprăviră dansul, un fel de monotonă ocolire împrejur, adaptată la stângăcia lui Hansen, la distanţă de un braţ de Elsa, şi Elsa se uita pe sub sprâncenele ei perplexe la Amparo, încercând să-i descopere secretul. Nu exista niciun fel de secret pe care Elsa să-l fi putut vedea sau admite: Amparo era frumoasă, într-un fel şleampăt prea sumbru, dar nu făcea nici cea mai neînsemnată încercare de a fi agreabilă; avea o faţă ursuză, nezâmbitoare, abia dacă scotea o vorbă, părea chiar cam afanisită şi fără niciun chef. Hansen, remarcă Elsa cu satisfacţie, dansa ca un urs. Îşi concentra atenţia asupra lui Amparo, ca şi cum partenera ar fi putut să dispară, dacă şi-ar fi luat ochii de la ea pentru o clipă. Amparo ţinea în mână şi flutura dezinvoltă un evantai de dantelă neagră, cu un trandafir roşu, de bumbac, prins cu acul peste un colţ rupt. Orice făptură cu ochi în cap putea să vadă de ce se afla acolo trandafirul. Oricine putea să vadă! Amparo, legănându-şi şoldurile, se îndreptă spre Pastora şi-i spuse ceva, iar aceasta părăsi puntea şi se duse la bar să-i transmită un mesaj lui Pepe! Apoi Amparo se îndepărtă, mergând încet, fără a privi în urma ei, iar Hansen se luă după ea, cu paşi mari. Frau Rittersdorf, care tocmai dansase cu comisarul de bord, un ins cu aer patern, de-o obezitate strivitoare, înzestrat cu o faţă plină de gropiţe şi mustaţă de focă, se trezi alături de doamna Treadwell. Făcu un semn din cap, cu gura strânsă pedant,

arătând spre siluetele celor care se retrăgeau. Hansen o ajunsese din urmă pe Amparo, o apucase de braţ şi se depărtară grăbiţi amândoi.

— Nu cred că este o privelişte prea frumoasă, remarcă. Doamna Treadwell întoarse spre ea o faţă prea inocentă şi întrebă:

— De ce nu? Cred că se asortează foarte bine ca pereche!

Pepe rămase singur până târziu, ţinând tovărăşie unei jumătăţi de sticlă de vin roşu. Ric şi Rac, Tito, Pancho, Manolo, Pastora, Concha şi Lola îl părăsiseră, până la urmă. Orchestra încetă să mai cânte, dansatorii se împrăştiară, în salon şi pe punte luminile fură micşorate; marinarii ieşiră cu găleţile şi periile lor; era dar că omul de la bar închidea. În scrumiera din faţa lui se înălţa un morman de mucuri, deşi chelnerul o golise de două ori. Sorbind ultimul strop de vin, Pepe îşi aprinse altă ţigară şi ieşi încă o dată să facă agale un tur, iar apoi, precaut ca un motan, coborî în adâncurile vasului. Zăbovind acolo, patrulând pe coridor, în cele din urmă îl zări pe Arne Hansen cum iese afară, arătând ca şi cum s-ar fi îmbrăcat în grabă, cum o apucă pe coridor aproape în goană şi dispare după colţul îndepărtat, de parcă l-ar fi fugărit poliţia.

Atunci Pepe înaintă tiptil, deschise uşa cabinei şi o găsi pe Amparo aşa cum se aşteptase. În capodul ei de mătase neagră, numărându-şi banii „plătiţi în bancnote americane eu aspect substanţial, şi încă un teanc respectabil, Bărbatul îşi întinse peste de mâna dreaptă, cu palma-n sus, frecându-şi mucalit arătătorul de degetul mare, de parcă ar fi fost o glumă veche între ei. În loc de a-i da hârtiile, ca de obicei, ea le zvârli în lavabou, unde el fu nevoit să şi le culeagă singur.

David Scott şi William Dennv se treziră din beţie cu o durere de le pleznea capul, cu ochii în faţa cărora imaginile jucau şi cu stomacuri întoarse pe dos. Cu glas tremurând, Herr Glocken îşi cerea doctoria de dimineaţă şi paharul de apă de parcă ar fi cerut-o în repetate rânduri, de o bună

bucată de vreme. Denny horcăia zgomotos şi se foia în cuşeta de sus. David se rostogoli din pat şi-i ittmână cele cerute lui Herr Glocken, căruia i se scutura mâna când se încleştă pe pahar. De îndată ce înghiţi doctoria, îi aruncă lui David un zâmbet trufaş, pieziş:

— Am băut prea mult, îi spuse, şi se trânti la loc îndărătul perdelei.

Pieptănându-se, David observă, cu o anxietate îmbolnăvitoare, şuviţa subţire de piele lucioasă ivită în creştetul capului său unde, la douăzeci şi şase de ani. Linia părului se retrăgea încet, dar fatal, în mod vizibil. Puteau să mai treacă ani de-a rândul până să se' producă evenimentul definitiv, dar cândva avea să vină o zi, o zi de neînuurat, când urma să fie chel, la fel cum fuseseră înaintea lui tatăl şi bunicul şi toţi strămunii. Nicio putere pământeană nu putea să înlăture acest lucru. Ştia precis, fiindcă încercase toate mijloacele. Se făcuse vinovat de cumpărarea tuturor soiurilor de tonice pentru păr şi loţiuni şi şamponuri fanteziste şi trucuri pentru masaj pe care era dispus să i le vândă oricare bărbier. Spre marea vătămare a conştiinţei sale de q-uaker din Pensylvania, săvârşise în mod metodic cele două păcate supreme posibile (sau, cel puţin aşa pricepuse în copilăria lui, în temeiul preceptelor *şi* al pildelor oferite): irosise pe frivolităţi bani destinaţi unor ţeluri mai virtuoase, şi îşi cocolise vanitatea trupească. Nici vorbă, îl durea în cot de-aşa ceva, cum ţinea grozav să se asigure, dar acei bătrâni de nădejde cu buze strânse, mână strânsă, suflete strânse, îi lăsaseră în sânge un fel de otravă care-l împiedica pe veci să se bucure cu-adevărat şi, după toate, n-avea încotro, urma şi să devină chel. Totuşi roşea fiindcă fusese atât de naiv să creadă, de exemplu, că o perie de păr acţionată prin electricitate avea să distrugă gena întregului soi de strămuni pleşuvi. Şi-atunci, chelia lui inevitabilă o trecea în rândul altor ranchiune împotriva maică-sii, care nicicând nu dovedise un dram de judecată ca mamă, în mod cert – şi mai puţin decât oricând îşi folosise mintea când îl alesese pe părintele copiilor ei. Tatăl

lui nu numai că suferise de chelie prematură, dar era fluşturatic, iresponsabil, infidel, în chip făţiş şi sub forme josnice, incapabil măcar de cea mai elementară formă de loialitate faţă de orice sau oricine. Avea tendinţa quakerilor de a-şi număra fiecare bănuţ, dar evlavia lui se mărginea la asta. Până la urmă o tulise cu o fată de două ori mai tânără decât el, şi nimeni nu mai dăduse peste el, nici măcar nu mai auzise pomenindu-se vreodată de persoana lui.

Totuşi, îi lăsase soţiei o scrisoare, scriindu-i că iubirea aceea nouă nu era bazată pe o simplă atracţie fizică, cum fusese cazul cu căsnicia lui şi numeroase alte afaceri amoroase, ci era totodată o legătură făurită din profunde interese spirituale şi intelectuale, ceva prea elevat şi frumos pentru a putea fi înţeles de soţia lui. Nici nu se aştepta ca ea să înţeleagă şi nu avea de gând să-i mai explice ceva. Era „Rămas Bun" şi „Noroc Bun!"

Pe vremea aceea David avea nouă ani şi deseori îi trecuse prin minte gândul că viaţa ar fi putut fi tare plăcută, dacă taică-său n-ar fi încurcat locul tot timpul. Aşa că dispariţia lui îi păruse lui David nu altceva decât o minunată pleaşcă acordată de divina Pronie, izvorul din care fusese informat că curg toate binecuvintările. Maică-sa întâmpinase toată întâmplarea în mod absolut diferit. „Spiritual!" exclamase ea cu violenţă ca şi cum ar fi fost un cuvânt spurcat. Apoi îi spusese lui David: „Iată ce soi de tetă ai avut'1, şi îi citi scrisoarea cu glas ascuţit şi încordat, stând în mijlocul odăii cu bărbia în vânt şi ochii închişi, şiroind de lacrimi, râsese până ce aproape
i se făcuse rău. După care se aşezase şi aproape că îl făcuse să se simtă covârşit de o jenă mortală; apucindu-l zdravăn şi târându-l în poala ei unde, aşa, vlăjgan mare, osos şi deşirat cum era, îl legănase ca pe-un prunc, balansându-se în sus şi-n jos, hohotind, de parcă n-avea să-şi mai curme niciodată plânsul. Toată comportarea ei îl scârbise în aşa hal încât îşi aruncase cina, şi după aceea se sculase de la masă picând de somn; dar în cursul nopţii se trezise, cuprins de cea mai înspăimântătoare criză de pură

dezolare. Liniştit, în taină, plânsese până ce adormise la loc, pe perna lui umedă, cu iz de pene vechi.

Când se pieptănase pe jumătate, David vomită brusc în lavabou. Pe furiş, ruşinat, frecă bazinul, gândindu-se că tonicul lui pentru păr era la fel de rău ca şi leacurile şi laxativele şi pilulele somnifere ale lui Denny. Se întoarse, să nu-şi vadă în oglindă mutra de netrebnic, şi înfiorătoarea senzaţie confuză, de auto-reprobare, pe care Jenny o botezase „Coşmar metodist" îşi vârî ghearele – nu pentru prima oară – în măruntaiele lui.

Noaptea trecută se făcuse de râs, nu-i aşa? îşi amintea, pe undeva, în cursul serii, chipul lui Jenny, cu ochii de-o răceală foarte strălucitoare. Îi închidea în nas o uşă – care uşă şi unde, şi de ce? în mintea sa exista un vast şi tunător hău de beznă, între o ultimă serie de pahare băute împreună cu Denny la bar, şi ochii sclipitori ai lui Jenny, în spatele uşii care se închidea. Dar ea avea să-şi aducă aminte, va fi bucuroasă să-i relateze totul pe larg. Nu trebuia decât să aştepte până ce se vor întâlni la micul dejun, sau pe punte. Precis că avea să-i depene o povestire menită să-i facă ei plăcere, pe jumătate născocită, jumătate adevărată, niciodată n-avea să ştie care parte era reală şi care nu, şi cu siguranţă că Jenny va adăuga ceva în genul: „Să nu te simţi prost din pricina asta, scumpule. Probabil că eu fac ca totul să pară mult mai nerod decât a fost în realitate. Ţine minte, nici eu nu eram complet trează", va spune ea, cu cea mai pură ipocrizie, fiindcă Jenny era o mică făptură temperată, care în nicio privinţă nu se lăsa în voia alcoolului. Însuşi gândul existenţei lui

Jenny constituia, în clipa aceea, o acuzaţie proaspătă lansată împotriva lui. Trebuie să se însoare cu Jenny, sau să-i ofere căsătoria, oricum: s-ar fi cuvenit să se căsătorească înainte de a fi părăsit Mexicul, în felul cum mergeau lucrurile, era limpede că totul avea să fie un fiasco. Dar Jenny nu era soţia pe care şi-o dorea, chiar dacă dorea o soţie, ceea ce în clipa de faţă cu siguranţă că nu voia. De fapt, înfruntă el cu sânge rece situaţia, în viaţa lui

nu se va însura cu Jenny, nu intenţiona câtuşi de puţin să se însoare. Căsătoria era o afacere proastă, un joc pentru nătăfleţi. Ajungând la această candidă concluzie, dispoziţia lui se mai amelioră, cumva: se simţea capabil să o înfrunte pe Jenny, în condiţiile puse de ea.

Herr professor şi Frau Hutten deschiseră ochii, îşi mişcară capetele în mod experimental şi întrebară, în duet: „Cum te simţi, comoara mea?” Comparându-şi impresiile, hotăriră că răul de mare le trecuse, şi deci trebuiau să se ridice şi să înfrunte încă o zi. Bebe, văzându-i că se clintesc, căpătă curaj şi se învârti încrezător prin jurul lor, iar când Frau Hutten îl sărută pe vârful nasului, răspunse lingând-o inimos pe bărbie.

Doica indiană o trezi cu blândeţe pe Senora Ortega şi puse pruncul la sânul ei, pentru alăptatul de dimineaţă. Mama picotea şi se trezi într-o stare delicioasă, auzind statornicul, caldul mormăit scos de guriţa nesăţioasă, prelunga săltare şi balansare înainte a vasului, pulsaţia somnoroasă a maşinilor. În cele din urmă, suferinţele şi ostenelile ei pieriseră. Înfăşuraţi unul într-altul, mama şi copila dormeau ca un singur trup, cufundate într-o molatecă destindere animală, împrăştiind o dulce mireazmă animală, legănate amândouă ca nişte făpturi nenăscute, în îndelungatul lor vis întunecat. Femeia indiană, care dormea cu cămaşa ei albă şi cu juponul alb pe ea, îşi umplu palmele cu apă rece, se spălă pe ochi şi îşi netezi părul, se strecură în fusta ei brodată, de lână, îşi puse cerceii şi mărgelele şi se întinse iar în pat, lipindu-şi strâns picioarele desculţe, resemnate, ascuţite şi delicate, apoi aţipi. Din când în când tresărea niţel, şi deschidea un ochi. Un glas pe care nu-l recunoştea, dar credea că este al răposatei sale mame, îi striga numele, cu ton de avertisment, în timp ce dormea: „Nicolasa”, rostea glasul, cu neţărmurită tandreţe, de parcă ar fi fost iarăşi copilă. Dar intenţiona să-i dea vestea tristă că era nevoie de ea, că trebuia să-şi curme odihna nocturnă, trebuia, cât era ziua de lungă, să fie pregătită în tăcere să facă orice i s-ar cere. Adesea plângea prin somn

din pricină că-şi ducea întreaga viaţă în mijlocul străinilor care-i ştiau doar numele de botez, nu cunoşteau un singur cuvânt din graiul ei natal şi nu o întrebau niciodată cum se simte. „Nicolasa”, spunea glasul, insistent. Doica suspină şi se ridică în capul oaselor; văzu că bietul ei copilaş era încă adormit şi biata mamă de asemenea, dar poate că amândoi aveau să se simtă mai liniştiţi, să doarmă mai mult şi mai bine, dacă ea stătea şi veghea asupră-le. Stătea pe marginea patului, cu trupul moale, zâmbindu-le vag mamei şi pruncului; apoi se lăsă în genunchi şi-şi scoase din buzunar mătăniile. O amuletă urzită din ierburi uscate şi ţinută într-un săculeţ făcut din pânză grosolană era legată de mătănii şi femeia sărută amuleta înainte de a săruta crucifixul.

Wilhelm Freytag se trezi, simţind cum un vânt mai proaspăt, mai răcoros, îi suflă peste faţă. Prin hublou scânteia un erâmpei rotund de zare, nu limpede, ci de-un albastru gros, noros. Ieşiseră în larg de şase zile, da, era duminică şi vasul îşi stabilise o asemenea viteză constantă încât acum străbătea în linie dreaptă întinsul apelor, remarcă el, scoţându-şi capul afară, puţin cam tulburat. Era un veritabil aer marin, dens şi totuşi dulce şi blând, cu lungi trâmbe de nori ca funinginea care se târau spre est în urma unei clăi de-un albastru intens, culoarea fulgerului. Părea târziu, poate că pierduse micul dejun. Clopotul vaporului clincheni. Era ora opt. Avea timp suficient, dacă se zorea niţel. Totuşi, Hansen precis avea să piardă micul dejun. Perdeaua lui era mişcată de răsuflarea celui mai adormit om din lume şi, ca de-obicei, picioarele uriaşe ale lui Hansen, cu tălpi netede, sticloase şi degete mari care îşi impuneau prezenţa, stând depărtate de celelalte, ieşeau, la iveală de pe cuşeta de deasupra. Freytag se întrebă cum se descurca pe vreme rece şi îşi aminti că fusese pe jumătate trezit de zgomotul făcut de Hansen căţărindu-se, cu chiu cu vai, în pat, la o oră care trebuie să fi fost foarte târzie… Probabil că îşi pierduse vremea fără niciun folos cu femeia aceea spaniolă de care se ţinuse ca o umbră, din prima zi.

În timp ce se rădea, îşi trecu în revistă cravatele şi alese una, gândindu-se că oamenii aflaţi în voiaj se comportau mai tot timpul ca şi cum ar fi fost pe uscat, şi că pe un vapor pur şi simplu nu-şi are locul o asemenea atitudine. Fiecare act, până şi cel mai mărunt, iese mai mult în relief şi pare mai rău pentru că şi-a pierdut fundalul uzual. Şirul întâmplărilor care duce spre el şi îl explică nu mai este acolo; nu te poţi referi la el retrospectiv, ţpunându-l la locul său şi redându-i dimensiunea cuvenită. Poţi afla câte ceva despre două-trei persoane, dacă ai cheltui timp şi osteneală, dar nu ai vreme suficientă şi nu merită osteneala. Nici măcar fata aceea americană, Jenny Brown, nu era destul de interesantă ea să caute s-o cunoască mai bine. Judecată în sine, o socotea o persoană de ajuns de drăguţă: bună dansatoare şi capabilă să susţină o conversaţie însufleţită şi înzestrată cu o ciudată stare de spirit imprevizibilă, care pe moment te amuza, deşi mai târziu nu puteai să-ţi mai aminteşti un singur cuvânt din spusele ei. Dar acel tânăr straniu cu care călătorea punea o pecete dubioasă asupra personalităţii ei: de pildă, purtarea aceea sucită avută noaptea trecută, când apăruse brusc între ei în mijlocul unui vals, o înhăţase pe Jenny Brown de cot şi o smulsese cu el, făcând cu ea ciţiva paşi de dans cum se văd de-obicei numai în dancingurile de cea mai joasă speţă. Jenny Brown încercase să se zbată, să scape din ghearele lui, şi pentru o clipă izbutise. Se întorsese să-i fluture mâna lui Freytag, în semn de noapte bună, şi atunci David Scott o apucase de braţ şi ea se dăduse bătută şi plecase cu el. Tot episodul era destul de vulgar şi stupid, din punctul de vedere al lui Freytag, şi ilustra ce primejdii ai de întâmpinat când te amesteci cu străinii şi cu situaţiile lor încâlcite.

Personal el, Freytag, prefera să găsească la străini o indiferenţă amicală, o simpatie superficială. Aceste raporturi erau întru totul suficiente pentru oricare voiaj, pentru o singură seară cel mult, printre străini, dar tocmai de lucrurile acestea prea multe persoane nu au habar, îşi

spuse, începând acum să poarte o conversaţie tăcută, lăuntrică, cu soţia sa absentă, Mary. Pe un vapor, Mary, oamenii par să nu descopere nicio cale de mijloc între rigiditate, neîncredere, respingere totală şi un soi de curiozitate invadatoare, care te roade. Uneori este o curiozitate destui de prietenoasă, alteori devine insinuantă şi maliţioasă, dar te simţi de parcă ai fi mânoat de viu de un banc de peşti. Eu n-am fost niciodată pe un vapor, adu-ţi aminte, îi replică Mary, în gând… A, dar vei fi în curând, vei fi şi tu. Atunci o să vezi cu ochii tăi cum stau lucrurile. N-ai să mă crezi, am dansat cu o fată, se numea Jenny nu-mai-ştiu-cum, sau altminteri, am băut un pahar cu ea, şi un tânăr cu care călătorea, cred că trebuie să fie un tip de-o speţă de-ajuns de comună, i-a făcut din pricina asta cea mai sucită scenă. Călătoreau împreună? îşi dădu seama imediat că un asemenea episod nu intra în categoria întâmplărilor despre care-i putea povesti lui Mary. N-avea niciun sens, nicio însemnătate, era situată cu totul în afara vieţilor lor, până în clipa când urma s-o vadă din nou, avea să uite de întâmplarea aceea. Şi pe urmă, dacă Mary auzea o asemenea istorisire, ar fi putut să-i spună eu viclenie, la fel cum mai spusese şi în alte dăţi când îi vorbise despre aventurile lui de voiaj, adesea *Hi* mod deajuns de fermecător, considera el: „Alţi Go. Mi, îmi închipui?! Şi el era nevoit totdeauna să spună: „Da”. Iar ea făcea remarca: „Este atât de straniu că niciodată nu întâlneşti nici picior de evreu, când călătoreşti singur!” Odată, când încercase să-i arate de ce simţea că era jignitor din partea ei să spună aşa ceva, aproape că se luaseră la ceartă. În asemenea ocazii ea nu voia să accepte un fapt pe care îl cunoştea bine: că linia despărţitoare o trăgeau evreii, ei refuzau relaţii şi prietenii. Dar subiectul acela reprezenta un teren primejdios între ei, şi se învăţase să-l evite. Simţea că viaţa din organismul lui prospera singură şi teafără, ea un corp intact cu o suprafaţă netedă foarte dură, în care peştii nu puteau să-şi bage dintâi. Avea să se ţină la distanţă de Jenny Brown şi de afacerile ei particulare, indiferent ce

anume erau. Era evident că ajunsese la capătul rezistenţei, fiind gata să explodeze la cea mai mică excitare. Felul ei de a vorbi era prea intim, prea personal; punea întrebări, dorea să facă confidenţe şi să dea explicaţii despre persoana ei. Nu era atât de interesantă, cum o îndemna să presupună propria-i vanitate.

El nu dorea să destăinuiască ori să explice nimic nimănui, decât lui Mary. Se mărginea, foarte simplu, să-şi transporte persoana, ca pe un obiect neînsufleţit expediat prin fraht, depozitat în custodie până când, din casa pe care o închiriase şi începuse s-o pregătească pentru Mary, în Mexico City, avea să se autolivreze în casa unde-l aştepta Mary, la Mannheim. În intervalul acela nu-l privea nimic, nu avea nicio treabă cu străinii. Când urmau să se înapoieze împreună, vasul şi pasagerii tot n-aveau să conteze, căci acela trebuia să fie voiajul vieţii lor. N-aveau să mai vadă niciodată Germania, decât printr-un miracol. Mary trebuia să însemne ţinutul lui natal. Şi el trebuia să fie al ei, şi amândoi vor fi nevoiţi să-şi poarte cu ei propriul lor climat, oriunde s-ar mai duce. Trebuiau să numească acel climat căminul lor şi să încerce să nu-şi aducă aminte numele lui real – exil… în amintirea lui se contură o imagine a lui Mary, cântând la pian, aoompaniindu-se din gură, şi fluieră odată cu ea melodia pe care o cânta: *Keine Haus, Keine Heimat…*

Aşa trebuiau să se desfăşoare lucrurile. Şi acum avea să se simtă, fiind veşnic conştient – să poarte cu ei cunoştinţa ca pe-un secret vinovat – de faptul că nu sosiseră într-un anumit loc din propria lor alegere liberă, fericită, că fuseseră mânaţi acolo de soartă, că erau nişte fugari, hărţuiţi şi goniţi peste o frontieră şi apoi peste alta, lipsiţi de puterea de a-şi alege singuri locul dorit sau de a refuza oricare adăpost ce li s-ar fi oferit? Mândria lui suferea. Ce existenţă ruşinoasă pentru oricare om, şi ce existenţă de două ori ruşinoasă, pentru un german ’! Indiferent de tot ce-ar fi putut spune el de dragul politeţei, despre amestecul de naţionalitate din familia lui, ştia că era german din creştet până-n tălpi, fiul legitim al acelui puternic fâlon

german capabil să distrugă tot sângele străin din vinele lui şi să-l facă din nou în întregime pur şi german; şi că lumea întreagă fusese pentru el doar un teren de vânătoare, un loc pe care să-l baţi, un teritoriu de şedere profitabilă, până ce va veni ziua în care se va înapoia în patrie definitiv, fără a fi fost departe nicio clipă, în adâncul sufletului său. Oriunde fusese, simţise sub picioarele lui un pământ german şi deasupra capului său un cer german. Pentru el nu exista vreo altă ţară, şi cum de ne-a fost răpită aceasta, Mary? Tu nu mai eşti o evreică, ci soţia unui german; sângele copiilor noştri va curge la fel de pur ca al meu, curentul tău pângărit va fi curăţat în vinele lor germane.

Freytag se scutură brusc din visare şi îşi veni în fire, ştergându-şi chipul şiroind. Reveriile sale se prefăcuseră într-o rapsodie dureroasă. Un înfricoşător vis ţesut cu ochii deschişi pusese stăpânire pe ei, dădea glas nebuniei sale chiar în timp ce de sub picioare pământul solid îi luneca, deasupra capului casa se clătina, lunga fugă începuse şi nu-şi putea nici măcar imagina sfh'şitul ei. Viitorul era o vastă sferă găunoasă, săvârşită de o stranie muţenie, nelocuită, lipsită de orice incident sau detaliu. Şi totuşi, ştia că, în mod vizibil, pentru multă vreme, nimic nu ar putea fi schimbat. Poate că lucrurile aveau să se schimbe atât de lent, încât abia dacă-şi va da seama de schimbare, până când, într-o zi, va fi prea târziu. Fără îndoială, avea să-şi păstreze postul de mic şef la firma petrolieră germană, până ce va veni vremea să-şi caute altceva într-o firmă unde să nu-i pese nimănui că se însurase cu o evreică. Se temea să o introducă pe Mary în cercul lui din Mexico City – oamenii aceea nu s-ar fi lăsat nicio clipă păcăliţi de părul ei blond şi năsucul ei puţin în vânt. El fusese păcălit, dar era altceva, o iubise de la prima vedere, literalmente. Ea-i spusese adevărul aproape imediat, lui însă nu-i păsase şi nu vedea niciun semn de iudaism în ea, dar germanii aceia din Mexico City, îmbibaţi de spirit colonial, de-ndată ce-aveau s-o vadă, aveau să ştie ce era. Văzuse cum acest lucru se întâmplase în Germania, într-o sumedenie de locuri, în

restaurante, teatre, tot felul de medii – ce mai, asta era, un fapt de necrezut şi imposibil de împiedicat, şi putea să spere că, în momentul când realitatea va ajunge la cunoştinţa lor, el să-şi fi găsit un post la fel de bun, sau chiar mai bun, în vreun alt loc. Putea să se apuce de afaceri pe cont propriu, în Mexic sau în America de Sud, poate chiar la New York, dar aceea era doar ultima soluţie rămasă.

T) t înfruntând aceeaşi veşnică întrebare, mintea lui se usca şi devenea practică. Nu se putea simţi însemnat de ursită, sortit catastrofei. La drept vorbind nu se putea imagina alungat din vreun loc, sau cu viaţa periclitată, cu siguranţă că el şi cu Mary n-aveau să fie urcaţi cu sila pe-un vapor, fără un ban, prizonieri, p'entru a fi zvârliţi într-altă ţară, care nici ea nu-i dorea – ca acea dezechilibrată contesă spaniolă, prizonieră pe bord, cu crâncenele ei poveşti de teroare. Sărmana femeie, se trezi gândindu-se, cuprins de o milă impersonală, dar proprile lui griji erau atât de obsesive, încât nu fu capabil să se simtă profund afectat de soarta ei. Aplecându-se peste balustradă, privi iarăşi în adâncurile clasei a treia.

Doctorul Schumann era prin preajmă, observând şi el mulţimea pasăgerilor de clasa a treia, cu o faţă foarte gânditoare. Îl întâmpină cu blândeţe pe Freytag şi clătină din cap.

— Par să se simtă mai în largul lor azi dimineaţă, zise Freytag.

Oamenii se mişcau indolent, totuşi se mişcau, cu mâinile ocupate să pună rânduială în lucruri, pe cât le îngăduiau puterile. Unii din ei fumau, şi grăsunul uriaş în cămaşă cireşie, care cântase la plecarea vasului din Vera Cruz, se afla în mijlocul lor, cu picioarele crăcănate, bubuind alt cântec, şi câteva cuvinte răsfeţe erau purtate de vânt. Ceilalţi oameni, înfăşurându-şi boccelele sau desfăcând scaunele de pânză, se opreau la răstimpuri să asculte, cu un zâmbet lăţit pe obraz, ţinând isonul la câte o frază-două. Femeile izbutiseră să spele câteva rufe, cămăşi spălăcite şi

zdrenţe de copii mici, un şir lung de asemenea obiecte fluturau pe o frânghie întinsă atât de jos încât fiecare călător care străbătea puntea trebuia să se aplece pentru a trece. Părea să se fi făcut ceva mai mult spaţiu şi nimeni nu suferea serios de rău de mare.

— O să se descurce destul de bine, dacă nu dăm de vreme rea, comentă doctorul Schumann. Braţe şi picioare rupte, capete sparte, poate şi gâturi frânte, zise el, întristat de soarta lor. Nu au loc ca să fie în siguranţă, sunt prea mulţi, e o calamitate pentru vas. Sper ca timpul senin să ţină măcar până ce ajungem în golful Biscaia, când mai mult de jumătate din oamenii aceştia vor fi fost lăsaţi la Santa Cruz de Teneriffe.

— Totdeauna e vijelie în golful Biscaia, zise Freytag. Ei, cel puţin oamenii aceştia sunt, într-un fel, norocoşi; se duc toţi acasă.

— Aşa este, spuse doctorul Schumann. Sper numai că putem să-i ducem acolo fără să mai îndure şi alte suferinţe.

Părea destul de mohorât şi aflat el însuşi în bătaia furtunii, şi abia dacă schiţă un salut când Freytag se depărtă.

în spaţiul care ducea spre sala de mese, buletinul de bord era locul unde se adunau pasagerii dimineaţa. David o văzu pe Jenny, arătând foarte senină şi proaspătă, stând în faţa avizierului cu doamna Treadwell. Se duse drept la ea şi li se alătură, cu intenţia de-a o lua imediat pe Jenny cu el şi de a avea o explicaţie temeinică.

— Tu erai, hello, David scumpule, spuse Jenny, degajată, strecurându-şi braţul pe sub al lui.

El o apăsă uşor, împingând-o totodată să plece. Ea îi lăsă numaidecât braţul şi se depărtă cu un pas. Doamna Treadwell îl salută din cap, şi citiră împreună anemica înşirare de distracţii oferite, care se cam şi tocise prin repetare: o slujbă religioasă dimineaţa, o variaţie, fiindcă erau într-o duminică; alergări de cai la orele două, înot la toate orele, muzică pe punte la cinci, ceai în bar, un concert după cină, dans pe punte, ceva mai târziu.

Steguleţele cu ace înfipte în fiecare hartă pentru a marca înaintarea vasului mărşăluiau într-un are de cerc de-a curmezişul câmpiei albastre a Atlanticului.

— Ajungem într-adevăr undeva, şi spuse doamna Treadwell lui David. Nu pot zări nicăieri o fâşie de uscat, nici cu cel mai puternic binoclu al meu. Din Caraibe până în Canare o să dureze patrusprezece zile; din Canare la Vigo, la Gijon, Southampton, Bremerhaven încă opt zile, sau poate zece.

— Putem de pe-acum să ne gândim la sfârşitul acestui voiaj, spuse David.

Depeşele aveau un caracter destul de nautic şi mişcările vaselor, necunoscute celor de pe uscat, erau considerate demne de a fi menţionate, cu referiri făcute în treacăt la grevele docherilor, izbucnite aproape simultan la San Francisco, New York, Lisabona, Gijon. Pasagerii anunţau, pe petice de hârtie prinse cu pioneze, că pierduseră sau găsiseră piepteni ornaţi cu pietre preţioase, perne pentru picioare, punguţe pentru tutun, mici aparate fotografice, oglinjoare de buzunar, şiraguri de mătănii. Acolo figurau rezultatele loteriei, cu numele câştigătorului din ziua precedentă.

Cu unghia ei lăcuită într-un roşu strălucitor, doamna Treadwell trasă pe harta albastră ruta urmată de vas. Vorbi, adresându-se poate lui David.

— E adevărat, comentă ea, nu ne oprim la Boulogne.

Faţa ei era amabilă, timidă, împăcată de un zâmbet. Pictorul privi cum unghia sa scânteietoare luneca în port, în Boulogne.

— Şi se nimereşte că e tocmai singurul loc unde vreau să mă duc, îi explică ea, vorbind în aer.

— Atunci, de ce aţi luat vaporul acesta? întrebă David.

Aşteaptă încrezător cine ştie ce explicaţie feminină trăsnită. Fără îndoială, avea de-a face cu o femeie care-şi pierdea cheile, sosea prea târziu la gară, îşi uita angajamentele şi le expedia prietenilor scrisori pline de bârfeli indiscrete, încurcând plicurile între de. Dar nici

gânds primi un răspuns rezonabil.

— Funcţionarul de la „North German Lloyd”, din Mexico City, mi-a vândut un bilet pentru Boulogne şi mi-a spus că vaporul se opreşte acolo, zise ea cu grijă, fără a se plânge sau a se indigna. Adăugă că nu era nimic neobişnuit sau surprinzător. Agenţii de bilete făceau adesea asemenea lucruri.

— Pe biletul meu scrie…

îşi deschise poşeta şi scotoci delicat cu arătătorul prin conţinutul ei. David se uită peste umărul ei la un talmeş-balmeş de fleacuri scumpe, montate în aur, argint, piele şi baga. Doamna Treadwell dădu la o parte o învelitoare din piele de struţ roşie, legată în aur, unde îşi ţinea paşaportul.

— Ar trebui să fie aici, rosti ea, fără prea mare speranţă. Unde se duc oare lucrurile astea? se întrebă, cu glas tare. În orice caz, scria dar, Boulogne.

— Nu cumva v-aţi pierdut biletul? întrebă Jenny, alarmată.

— Nu-l am la mine, dar e pe undeva. Eu sunt singura pasageră cu destinaţia Boulogne. Studenţii aceia în medicină, din Cuba…

— La Montpellier, da, ştiu, zise David.

— Mă întreb ce intenţionează să facă acolo, ce-ar putea? se interesă doamna Treadwell. Cu siguranţă că nu vor să studieze medicina?

— Biata Cubă! rosti Jenny, într-o doară.

David întrebă cum vor ajunge acolo, în primul rând. Doamna Treadwell. Îşi dădu cu părerea că vor fi debarcaţi cu toţii, împreună cu ea, la Southampton, iar de acolo…

— Ar fi drăguţ, remarcă Jenny, dacă ar putea căpitanul să-i debarce într-o simplă barcă de salvare care ia apă, poate şi cu două vâsle, şi un butoiaş de apă stătută, cu mormoloci în ea, şi câţiva biscuiţi plini de gărgăriţe, mi-ar făcea plăcere să-i văd pornind în cursă şi pun prinsoare pe cât vreţi că ajung acolo.

— Dar ce va fi cu mine? Şi eu vreau să mă duc la Boulogne. Din locul unde mă aflu eu, este drumul cel mai

scurt spre Paris.

— Aha, şi eu, la fel, vreau să mă duc la Paris, comentă Jenny. Cu cât mă gândesc mai mult, cu-atât detest mai tare ideia de a mă duce în Germania. Acelaşi funcţionar din Mexic ne-a spus şi nouă că, dacă ne schimbăm intenţia de a ajunge în Germania, putem oricând să căpătăm o viză de ia consulul francez din Viga, şi acum asta e singura mea speranţă.

Doamna Treadwell se întoarse zâmbitoare spre David, şi văzu cu uimire că faţa lui era palidă şi încordată, şi tânărul părea că turbează în tăcere.

— Ce drăguţ, rosti ea, spunând u-i ceea ce intenţionase să spună înainte de a-i vedea faţa. Şi dumneata doreşti să te duci la Boulogne?

— Câtuşi de puţin, spuse el. Eu mă duc în Spania.

— Iar eu mă duc la Paris, spuse Jenny, tăios.

Doamna Treadwell simţi dintr-o dată că stă între două persoane care şi aruncă cu pietre. Se crispă şi zâmbi, şi începu, în mod furtiv să se îndepărteze tiptil, acoperindu-şi retragerea cu mărunte afirmaţii fără cap şi coadă, despre dimineaţa frumoasă şi pomenind despre micul dejun. Era cumva cu putinţă să fie amândoi gata a se lua la harţă chiar acolo, în faţa ei? Ipoteza o umplea de stinghereală şi frică. În timp ce se grăbea, pesemne că zâmbetul îi rămăsese aşternut pe faţă pentru că Wilhelm Freytag o întrebă ce-o făcuse să aibă o înfăţişare atât de veselă, la o oră aşa de matinală? îi spuse că habar n-avea şi urmări cum privirea lui se opreşte asupra lui Jenny şi David, care alunecară pe lângă ei, amândoi cam palizi şi încordaţi, în lumina sclipitoare. Schimbară o umbră de salut. Freytag, căruia îi rămăsese vie în memorie amintirea incidentului stupid petrecut în seara precedentă, simţea o satisfacţie uşor maliţioasă în credinţa sa, de fapt chiar certitudinea că. Indiferent, absolut indiferent ce gen de aparenţe se hotărâseră să păstreze, nu erau o pereche potrivită. Nu erau câtuşi de puţin fericiţi împreună şi nici nu aveau să fie vreodată, legătura lor nu putea să ţină. Se întoarse ca

pentru o ultimă privire spre siluetele care se îndepărtau, spre a-şi fixa în memoria lui o imagine care chiar în clipa aceea se schimba şi dispărea; şi înainte de a putea s-o reţină, să o suprime, înainte de a-şi fi dat măcar seama că a conceput acel gând îngrozitor, se concretiză în cuvinte, în mod şocant, în mintea lui care se trezea: „Dacă acolo ar păşi Mary, chiar la distanţa aceea, la prima privire oricine, până şi eu! oricine, ar şti că este evreică… Ce-am adus pe capul amândurora, Mary, Mary… ce vom face acum?”

Într-o fracţiune de secundă, imaginea întregii sale vieţi se sfărâmă în bucăţi. Se întoarse spre doamna Treadwell cu o faţă uluită şi îi sugeră, cu glas puţin ridicat, să ia micul dejun împreună, pe punte.

— Încântător, încuviinţă ea, după ce cântări propunerea.

Se aşezară şi chemară stevardul. Lumina soarelui se revărsa asupra lor, undele sclipeau. Li se aduse cafeaua, tăvile cu costiţe de miel aburinde, miere şi franzeluţe fierbinţi şi unt. Marile şervete albe răsfrângeau o lumină îndulcită pe chipurile lor, buna lor stare de spirit momentană arunca o scurtă licărire simpatică asupra întregii zile, care nu făgăduia nimic.

În timp ce se perindau tovarăşii lor de călătorie, doamna Treadwell observă faptul că cel puţin jumătate din ei nu se salutau, nu din antipatie, ci din indiferenţă, îi făcu remarca lui Freytag că petrecerea din noaptea trecută nu păruse să modifice prea mult lucrurile. Freytag spuse, cu ceea ce îi păru doamnei Treadwell că ar trăda o foarte bună dispoziţie, că se petrecuseră totuşi câteva mici incidente care, până la urmă, ar putea provoca schimbări. Doamna Treadwell stătu să judece, în forul ei lăuntric, cele câteva mici lucruri observate de ea, şi decise că, şi de astă dată, probabil tăcerea va fi cea mai bună atitudine.

Herr Lutz, singur şi în largul lui, se opri să arunce o ochire asupra tăvilor lor.

— Ha! exclamă, bâţâindu-şi capul spre ei, iar mâncaţi, ’ai? De trei ori pe zi, o sută de ani în cap, dacă suntem norocoşi, ce ziceţi?

Deodată doamnei Treadwell îi păru că farfuria ei e prea plină, hrana prea grosolană. Nu era prima dată când simţea darul ce-l avea prezenţa lui Herr Lutz de a face ca totul să devină grosolan în jurul lui. Fi'eytag îndesa miere şi unt pe jumătate de brioşă.

— E adevărat, spuse el voios, şi îşi vârî în gură porţia.

Prea chipeş, în genul acela german, decise doamna

— Corabia nebunilor

Treadwell, îmbrăcat cu prea multă îngrijire, prea plesnind de sănătate, nici umbră de idei în cap, şi era o realitate întristătoare că mult prea des chiar cei mai drăguţi germani îşi înfulecau hrana ca lupii. Lucrul acesta fusese observat şi menţionat de diverşi călători, de-a lungul veacurilor. Ea însăşi nu cunoscuse un singur german care să nu fie hulpav. Freytag se răsuci spre ea, cu nevinovăţie, cu gura plină, desfătându-se cu micul dejun, şi-i întâlni pentru prima dată ochii fixaţi asupra lui, cu o privire vag binevoitoare, cu sprâncenele negre subţiri uşor înălţate, cu capul aplecat într-o parte. O privire care nu spunea nimic deosebit, dar care pentru o clipă îl descumpăni… îşi întoarse faţa şi înghiţi laborios. Când se uită iarăşi la ea, îşi îndreptase chipul spre mare.

— Din toate', cel mai mult îmi place micul dejun, îi mărturisi. Acasă obişnuiam să-l luăm în stil englezesc, cu tot felul de lucruri fierbinţi, costiţe şi jumări şi ciuperci fierte şi cârnăciori şi brioşe, pe un bufet unde te serveai singur, pe când o urnă mare plină de cafea fumega alături. Soţia mea…

Bineînţeles, stil englezesc pentru micul dejun şi stil franţuzesc pentru cină, nici vorbă, şi alte stiluri importante pentru alte ocazii, cu o confortabilă revenire, din când în când, la autohtonul *Eisbein mit Sauerkohl*', cu bere.

„Ce rasă care-ţi pune nervii la încercare mai sunt şi ei", se gândi doamna Treadwell, „şi tot stilul lor, fie că le aparţine ori e importat, iese la fel la iveală, cu ridicata. *Ich*

bin clie jesche Lola[13]*,* fredonă ea, imitând cel mai vulgar şi inferior stil al Marlenei Dietrich.

Freytag râse vesel şi îi ţinu isonul cu versul despre pianola.[14]

— Unde-ai învăţat-o? întrebă. E şlagărul meu favorit.

— La Berlin, când am fost ultima oară acolo, zise doamna Treadwell. Mi-a plăcut cel mai mult când devenea comică, cu minunatul ei contralto de taur. Arăta cu mult mai drăguţă când nu făcea pe eroina romantică din filme.

El aprobă şi adăugă:

— Soţia mea colecţionează acest gen de discuri, avem cu sutele, de toate naţiile, toate de-un tip decoltat încântător, ne plac mult. Urmă, spunând ce talent avea soţia sa de a-i face pe toţi cei din jurul ei să se simtă bine, şi ce amuzantă era, totodată.

— De fapt, zise el, viaţa este mai însufleţită, oriunde se află şi ea.

Şi pentru o clipă se simţi liniştit de sunetul propriilor sale cuvinte. Imaginaţia lui începu să culeagă frânturile imaginii făcute ţăndări şi să le lipească la loc. Arăta, realmente, aproape la fel. Era adevărată, ori fusese, putea să fie iarăşi, Mary însăşi făcea ca întreaga lui viaţă să fie alta, calităţile ei erau imuabile, ce demon pusese stăpânire pe el de îl apucase spaima cu privire la viitorul lor? Lumea înconjurătoare nu avea să fie mai rea decât fusese în Germania, poate nu chiar aşa de rea. Era cufundat în ruşine şi pocăinţă din pricina abjectelor sale gânduri neloiale. Trebuia să aibă grijă să nu-i trădeze niciuna din îndoielile sale lui Mary, care, cu toată veselia ei şi abilitatea întru cele lumeşti, îşi zdruncina lesne echilibrul şi devenea nervoasă: se trezea ţipând, pradă coşmarurilor, şi se agăţa de el, vârându-şi faţa sub braţul lui, de parcă ar fi încercat să se ascundă înăuntrul lui; dar nu putea niciodată să-i spună ce o speriase în somn. Şi în unele dăţi se retrăgea din preajma

---

13 „Sînt atrăgătoarea Lola" (în germană în[1] textul original).

14 Pian mecanic.

lui, din viaţa însăşi şi obişnuia să stea o zi întreagă vlăguită’şi abătută, cu faţa ascunsă în palme.

— Te rog, dragul meu, îi spunea cu glas aton, trebuie să trec prin asta. Aşteaptă.

Iar el învăţase să aştepte.

Doamna Treadwell încercă, fără a simţi prea mult interes, să-şi imagineze viaţa lui – fără îndoială, o istorie desfăşurată de la o clipă la alta, scurgându-se zi şi noapte între patru pereţi, cu ceasuri de dragoste făcută vârtos sub plăpumi de puf, şi baniţe întregi de hrană consumată, cu o soţie netedă, rozalie, calmă, de mari proporţii, revărsând confortul şi hazul ca o supă deasă şi concentrată turnată în castroane adinei, cu părul ei blond împletit într-o cunună. Probabil că din când în când se duceau la operă sau la teatru; făceau vizite frecvente la cabarete şi spectacole de varietăţi, ascultându-i pe ultimii comedieni şi cântăreţi deşănţaţi. Tot timpul beau din plin bere şi vin, şi sărbătoreau în mod cu totul deosebit zilele de naştere şi de nuntă. Cântări manifesta lui mulţumire, bazată, fără îndoială, pe lipsa lui de imaginaţie şi pe tradiţia practicată de familie, de a lua un mic dejun zdravăn, în stil englezesc. Şi îşi ronţăi discret costiţa de miel, găsind-o delicioasă.

Deşi cheltuise atâţia bani şi cumpărase atâtea lucruri şi vizitase atâtea locuri, cu greu îşi putea aminti să se fi simţit bine vreodată. Cerşetoarele mă ciupesc la sânge, îşi aminti ea, şi orice preţ aş plăti, nicicând nu voi fi în stare să cumpăr un bilet care să mă ducă în locul unde aş vrea să mă aflu. Poate că asemenea loc nici nu există, ori dacă există, e mult prea târziu să mă pornesc într-acolo.

Iar soţul meu prefera să se culce cu orice târfă care-i pica în cale, decât cu mine, deşi m-am străduit din răsputeri să fiu destul de ţârfă ca să-i plac – şi zi şi noapte îi’ turuia gura despre dragostea nespusă ce-mi purta! Le vorbea despre asta mai cu seamă altora. Şi dacă se află un om plicticos la bordul vasului trebuie negreşit să intru eu în vorbă cu el. Totuşi cel din faţa ei arăta destul de promiţător, când Jenny Brown părea captivată de cuvintele lui.

Freytag spusese ceva, şi ea ieşi la suprafaţă la timp din baia călduţă de autocompătimire, ca să prindă capătul frazelor lui: „... soţia mea este evreică, ştii – şi părăsim Germania pentru totdeauna...”

— Dar de ce? întrebă doamna Treadwell.

— Presupun că în realitate nu-i ceva grabnic, zise Freytag, aproape cu ton de scuză, dar prefer să-mi aranjez situaţia personală şi să părăsesc ţara cât mai e timp.

— Timp? întrebă doamna Treadwell, fără să se gândească. Dar ce se întâmplă?

Apoi inima îi sări din piept, fiindcă răspunsul îi era cunoscut şi nu ţinea să-l audă rostit.

— A, aceleaşi vechi semne şi prevestiri, spuse Freytag, care-şi regreta cuvintele, pentru că femeia cu aer inteligent, atrăgătoare, de lângă el, părea remarcabil de obtuză şi apatică. Avertismente de vreun gen sau altul. Nimic prea serios, presupun, dar noi, (noi? se întrebă singur) avem obiceiul de a urmări schimbările vremii, adăugă, şi se miră de slăbiciunea dovedită vorbindu-i atât de neprecaut străinei aceleia.

— A, nici nu-i nevoie să-mi spui, zise grăbit doamna Treadwell. Am cunoscut odată un evreu rus care-şi amintea de un pogrom din copilăria lui. Avea şase ani când se petrecuseră lucrurile, îi spuse ea, cu glas detaşat, amabil, şi îşi amintea absolut totul, mi-a dat detalii teribile, totul, afară de modul cum scăpase cu viaţă. De asta nu avea habar. Nu e straniu? Fusese salvat şi adoptat şi adus la New York de nişte oameni pe care până la pogrom nu-i mai văzuse în viaţa lui, şi nu-şi mai aminteşte deloc de împrejurarea aceea. Era un om foarte echilibrat, x bun, învăţat, profesor de limbi străine, tot felul de limbi.

Arăta de parcă în viaţa lui n-ar fi avut cel mai mic necaz. Nu crezi că e ceva tare frumos?

Freytag păstră o tăcere atât de îndelungată, încât ea îşi îndreptă asupra lui zâmbetul amabil, ceva mai strălucitor ca deobicei. Se trăgea de degetul mare şi arăta de parcă ar fi primit o lovitură în moalele capului.

— N-ar fi trebuit să încerc să discut despre asta, zise, cu o umbră de resentiment. Ar-trebui să nu suflu niciodată un cuvânt despre asta.

— Poate că ai dreptate, conveni doamna Treadwell, gândindu-se: „Ce aştepţi de la mine? Ce pot face eu?” Se mişcă, pentru a-şi pune tava deoparte. El i-o luă şi o puse pe punte, alături de a lui. Se ridicară amândoi.

— A fost plăcut să ne luăm aici micul dejun, îi spuse ea. A fost minunat din partea dumitale că ai avut acest gind.

— Sunt încântat, nici vorbă, replică Freytag, abordând o manieră cam cabotină.

Doamna Treadwell se îndepărtă iarăşi de ameninţarea unei apropieri umane, de simţire. Dacă ar fi rămas să asculte, ştia că ar fi cedat treptat slăbiciunii, s-ar fi înflăcărat fără voia ei. Poate că până la urmă s-ar fi identificat cu celălalt, ar fi luat asupra ei mâhnirile şi greşelile lui şi, dacă ar fi ajuns până acolo, ar fi sfârşit prin a se simţi vinovată de parcă le-ar fi provocat ea însăşi. Da, şi el ar fi avut aceeaşi convingere şi ar fi fost liber să o blameze. Prea des se întâmpla aşa, nu putea în sfârşit să se înveţe minte? Toate astea nu foloseau la nimic, nici celui care făcea confidenţele, nici ascultătoarei. Nu exista nicio cură, nicio consolare, lacrimile nu schimbă nimic şi cuvintele nu pot pătrunde niciodată până la miezul adevărului. Nu, nu-mi mai spune nimic despre tine, nu te ascult, nu-mi poţi forţa atenţia. Nu vreau să te cunosc, şi nu te voi cunoaşte. Nu încerca să te apropii de mine!

În privirea destul de ceţoasă şi în perspectiva moralului destul de falimentar al lui David, Jenny păruse atât de proaspătă şi de minunată, când o întâlnise înainte de micul dejun la avizierul de bord, iar purtarea avută faţă de el fusese atât de derutant de dulce, încât mânia împotriva ei începu să-i mocnească iarăşi. Era indecent din partea ei să arate şi să se comporte în felul acela, după cele întâmplate, indiferent ce anume se întâmplase, în noaptea precedentă. Cât despre Jenny, se afla într-o dispoziţie psihică admirabilă, şi dintr-un motiv ciudat. Se trezise devreme, în

mijlocul unui coşmar, şi chiar după ce deschisese ochii, îşi mai ţinea pieptul, cuprinsă de oroare, temându-se să-şi ia mâinile de acolo, ca să nu le vadă acoperite de sânge. Apoi creierul i se limpezise şi viziunea se risipi ca fumul, fu capabilă să explice perfect logic întreaga desfătare a visului şi legăturile lui colaterale. Bine-nţeles. În seara precedentă, David stătuse la bar până ce ochii-i deveniseră sticloşi de beţie, după aceea se ţinuse scai de ea şi Freytag, vârându-şi nasul leit ca un detectiv particular care adună probe pentru soţul suspicios. Freytag văzuse manevra chiar prea curând, dar se prefăcuse că nu o remarcă. Dansaseră din nou, sperând să scape de el, dar David se înghesuise între ei şi o apucase de braţ, având întipărită pe faţă o expresie nătângă şi scârboasă. După ce încercase să se elibereze, se lăsase în voia lui şi plecase cu David, care îi ţinuse mai departe braţul încleştat zdravăn. Văzuse de la distanţă că era beat mort. Avea să fie căpăţânos, tăcut, intratabil, de fapt un adevărat lunatec. În asemenea împrejurări se temea de el. Era mai bine să plece cu ei şi să-şi facă drum încetişor spre cabina lui, unde ar fi putut izbuti să-l părăsească. Îşi dădu seama foarte curând că el avea cu totui alte intenţii. Se rezema de umărul ei şi o privea cu ochi sticloşi, întrebător, dar concupiscent. Şi luase direcţia cabinei ei, nu a lui. Ea îngheţă de mânie şi dezgust. În prag îşi zmulse braţul din strânsoarea lui, luându-l prin surprindere, se năpusti în cabină şi se întoarse fulgerător să-i închidă uşa-n nas. El se opinti, împingând cu umărul în panel, iar Jenny îşi încordă toate puterile, de cealaltă parte. David se opri pe dată când Elsa, care sărise terorizată, strigase dinăuntru:

— Cine e? Ce faci acolo?

Atunci se închisese şi Jenny trase zăvorul.

— Nu fii nervoasă, zise ea, şi glasul îi tremură. Nu e decât beat şi puţin cam confuz. A uitat că eşti aici.

în chip destul de ciudat, se gândi Jenny, Elsa lega cumva acel mic episod sordid de noţiunea de iubire. Voia să vorbească despre iubire. Îşi mărturisea temerea că ar putea

să se îndrăgostească – pronunţa cuvântul mai degrabă ca pomenind de-o năzbâtie, observă Jenny, ceea ce e poate felul potrivit, că s-ar putea îndrăgosti de un bărbat neindicat, de acel frumos student cuban, cel înalt, care cânta şi dansa atât de bine.

— Dar nu îndrăznesc s-o las pe maică-mea să bănuiască ceva, rosti Elsa, având în glas o nuanţă care aducea foarte mult a fior de încântare. Poţi să-ţi închipui ce-ar spune?

— O, da, pot, zise Jenny, şi ai face mai bine să fii cu băgare de seamă. Cubanul ăla nu-ţi va aduce nimic altceva decât necazuri.

Elsa cugetă un timp asupra sugestiei, apoi se aventură să constate:

— Dar totdeauna mi s-a spus că dragostea provoacă necazuri, de asta s-a născut pe lume.

Trase un suspin adânc, tremurător, fericit.

— Mie nu mi-ar păsa de asta!

Pe urmă îşi exprimă opinia, cu destulă timiditate.

— Cred că trebuie să fie ceva divin ca un bărbat să fie îndrăgostit de tine în asemenea măsură. Îmi pare tare întristător că a trebuit să-l laşi afară.

— Întristător? rosti Jenny, surprinsă de amărăciunea sentimentelor sale. Nu, nu este exact cuvântul nimerit pentru cele petrecute.

După ce zăcu un răstimp îndelungat în beznă, neclintită, ascultând cum Elsa se răsuceşte în pat şi suspină, Jenny adormi şi retrăi în somn un episod văzut odată ziua-n amiaza mare, dar sfârşitul se deosebea, ca şi cum memoria sa ar fi potrivit laolaltă două-trei crâmpeie şi bucăţele fără legătură, ca să născocească pentru întreg un înţeles de care erau lipsite piesele separate. În cursul primei luni după ce începuse să trăiască cu David, se duseseră cu autobuzul de la Mexico City la Taxco, să vadă acolo o casă. În amiaza unei zile strălucitoare, dogoritoare, vehiculul îşi încetinise mersul trecând printr-un sătuc indian cu căsuţe având ziduri groase, fără ferestre, înşirate de-a lungul şoselei, cu pământul gol măturat în faţa fiecărei uşi. Colbul din aer

avea un gust amar, arşiţa o făcea să râvnească un somn într-un loc răcoros.

Vreo cinci-şase indieni, bărbaţi şi femei, stăteau laolaltă, în locul gol din apropierea uneia din căsuţe, şi urmăreau ceva, cu mare intensitate. În timp ce autobuzul se hurduca pe lângă ceată, Jenny văzu un bărbat şi o femeie, la oarecare distanţă de grup, încleştaţi într-o bătălie pe viaţă şi pe moarte. Se legănau şi se împleticeau îngemănaţi într-o stranie îmbrăţişare, de parcă s-ar fi sprijinit reciproc; dar în mâna ridicată a bărbatului era. Un cuţit lung, iar sânul şi stomacul femeii erau străpunse. Sângele îi şiroia pe trup şi peste şolduri, fustele începuseră să i se lipească de picioare, cu propriul ei sânge. Femeia îşi izbea în cap potrivnicul cu o piatră zimţuită, şi trăsăturile acestuia erau acoperite de o reţea de pârâiaşe de sânge. Erau tăcuţi şi feţele lor căpătaseră în suferinţă o răbdare de martiri, abstractă, purificată de mânie şi ură prin ţelul comun sfinţit, de a se ucide. Carnea lor oscila laolaltă şi se suda, braţul stâng al fiecăruia era răsucit deasupra celuilalt, ca într-un act erotic. Armele lor fură din nou înălţate, dar capetele celor doi coborâră încet-încet, până ce capul femeii se odihni pe pieptul lui şi capul bărbatului se lăsă pe umărul ei, şi, ţinându-se strâns astfel, amândoi izbiră iară.

Era o viziune avută într-o simplă străfulgerare, dar în amintirea lui Jenny trăia într-o vastă zi eternă, scăldată în lumina unui soare crud, plin de mişcarea voioasă şi fără sens a autobuzului, de sclipitorul are profund al cerului, potopul de umbre albastre-viorii revărsat de munţi peste văi; setea ei şi piuitul gingaş al unor puişori abia ieşiţi din găoace, aflaţi într-un coş pe genunchii băieţaşului indian de lângă ea.

Nu ştiuse cât de înspăimântată fusese p’aă când scena nu începuse să se repete în visele ei, totdeauna cu vreo variaţie grotescă, pe care n-o putea înţelege. Dar ultima dată ea se aflase printre privitori, ca şi cum ar fi asistat la o piesă, şi cele două siluete înguste, înveşnyntate în alb, erau ireale ca nişte figurine de pe un altar sculptat dintr-o

biserică de ţară. Apoi, cu oroare, văzuse că trăsăturile lor se schimbau, erau complet schimbate – feţele erau ale lui David şi a ei, şi ea însăşi stătea acolo, înălţându-şi privirea spre faţa şiroindă de sânge a lui David, ţinând în mână o piatră însângerată. Iar cuţitul lui David era ridicat împotriva sinului ei străpuns şi sângerând…

în uşurarea resimţită la deşteptare şi în melancolia pricinuită de amintirea acelei perioade când fusese fermecată de David şi crezuse în iubirea lor, aproape că Izbucni în plâns. Lacrimile i se retraseră în ochi şi se uscară acolo.

— Mai credea şi-acum că îl iubeşte pe David, dar ce anume înţelegea el prin iubire, rămânea pentru ea un mister. Îi părea că în ce-o privea se gândea la iubire ca la tandreţe şi statornicie şi veselie şi adevărată bunătate a inimii faţă de cel iubit. Voia ca David să se simtă bine, ţinea să se simtă în largul ei, şi deşi David părea că devorează cu răceală totul, totuşi parcă ar fi fost singur, nu voia să i se destăinuiască, nu voia să dea nimic în schimb. Era abătut când ea picta şi nu se putea ţine de propria lui muncă, ci rătăcea în neştire. Nu-i suferea pe prietenii ei, şi el nu lega nicio prietenie. Nu voia să asculte împreună muzică, nu voia să danseze, nu voia să împărtăşească stările ei sufleteşti, nici să-i îngăduie ei să i le împărtăşească pe-ale lui sau să-şi făurească vreo viaţă personală pe care ar putea să o împartă cu ea, dacă el nu putea lua parte la a ei. Trăia ca un prizonier, închis de bună voie în sinea lui, nu voia să lase uşa descuiată.

Stând aşa întinsă, cu mâinile sub cap, lista acuzaţiilor sale se lungea. La început căzuseră de acord să nu se căsătorească fiindcă trebuiau să fie liberi, mariajul era un contract care închirceşte şi umileşte fiinţele civilizate, şi totuşi, ce altceva era legătura dintre ei, decât un mariaj, şi încă unul de cea mai urâtă speţă, cu toate constrângerile şi geloziile şi poverile lui, dar neavând nimic din demnitatea, nimic din căldura şi ocrotirea adusă de căsnicie, nicio cinstită recunoaştere a credinţei şi intenţiei. A, bătuse

ceasul al unsprezecelea pentru a chibzui puţin. Se îndrăgostise de el în chip nesocotit, la prima vedere (de ce?), şi sărise pârleazul numaidecât, pentru că nu îndrăznea să ezite, să se gândească la nimic. Odată aflaţi împreună, ea nu se mai simţise nesocotită, ci fericită şi îndreptăţită în simţirile ei şi legată în mod straniu de David. Crezuse că la fel simte şi el, cel puţin un an fusese sigură că legătura era reală şi se va dovedi trainică. Aveau să-şi făurească alături o viaţă splendidă.

încet-încet fusese dezamăgită de îndărătnica rezistenţă opusă de el iubirii – ca şi cum ar fi acţionat o forţă rea din afara amândurora, în locul forţei vitale posedate de amândoi şi schimbate între ei – şi prin refuzul lui de a lua parte la orice plan care l-ar fi angajat măcar şi pentru viitorul imediat. Ea avusese credinţa că acele periodice crize de tăcere îndelungată erau doar dovezile tăriei morale şi ale rezervei lui de forţă de caracter. Dar când era beat, era vulgar şi prost, de parcă ar fi fost retezate sforile care-i legau caracterul şi ar fi căzut în bucăţi. Jenny avusese convingerea că îndepărtarea dispreţuitoare a tuturor prietenilor săi era din partea lui semnul unui gust exigent şi a unei judecăţi superioare ei. Acum îi părea că David pândea şi asculta îndeaproape eroarea, punctul mort, micile dar certele semne de slăbiciune şi vulgaritate la cei din jurul lui, fiindcă descoperirea lor îi domolea propria lui spaimă, îi adormea profundele sale -nesiguranţe, cu privire la însuşirile personale. Ar fi vrut să ţipe: „Vai, David scumpule, n-ai de ce să te temi! înaintea noastră nu-i decât lumea, aşa cum el Haide să n-o luăm în seamă!” Aşa fusese oare întotdeauna, sau recurgea doar împotriva ei la asemenea apărare? Şi de ce oare ar fi trebuit să se apere? Şi nu cumva fusese aşa de la bun început şi ea nu izbutise să vadă acest lucru pentru că o însufleţise o dragoste neţărmurită? Dar atunci, ce era de iubit la el? Cum de putuse să-l iubească?

începu să se spele şi să se îmbrace, cuprinsă de o minunată exaltare. Îndelungata luptă se sfârşise, întrebarea

fusese pusă şi purta în ea propriul ei răspuns – nu răspunsul aşteptât de ea – şi, la o adică, ce anume aşteptase? Dar era un răspuns, şi avea să-l accepte. O să menţinem legătura un timp şi va fi din ce în ce mai rău, şi ne vom spune şi face unul altuia tot mai multe lucruri jignitoare, şi într-o bună zi ne vom da loviturile mortale finale. Nu avem niciun loc unde să ne întoarcem şi s-o pornim de la capăt cu această... n-avem încotro să ne ducem. Trecutul nu e niciodată acolo unde crezi că l-ai lăsat. Nu mai eşti aceeaşi persoană ca cea de ieri – oh, unde a pierit David, mă întreb? Locul spre care te îndrepţi încă nu există, trebuie să-l clădeşti când ajungi în ungherul potrivit. O, Doamne, nu mă mai lăsa să uit I vreodată ce mi s-a întâmplat cu adevărat. Nu mă lăsa să I uit. Te rog, ajută-mă!

Când Jenny îl zări pe David, peste câteva minute, în j faţa avizierului de bord, se simţi îndemnată la o mare I

tandreţe pentru el, după ce se spălase de ranchiuna ei. S

Dacă i-ar fi stat în putinţă să împiedice acest lucru, n-avea

să se mai certe niciodată cu el. Avea să se despartă de el I

în docurile din Bremerhaven şi să se ducă de-a dreptul

la Paris, iar el n-avea decât să se ducă la Madrid aşa cum voia. Şi până atunci...

Chiar primele cuvinte pe care i le adresă erau pline

de provocare. Putea să le audă aşa cum desigur că sunau I

în auzul lui David. Nu se putea opri. În timp ce-i turna J

cafeaua, îşi plimbă privirea prin sala de mese şi salută I aproape pe toţi cei care intrau.

— Văd. Că toţi beţivii şi suferinzii de rău de mare s-au I pus pe picioare şi fac turul vasului, zise ea, până şi tovară1 şii tăi de cabină. Te simţi vreodată apăsat de însingurare, printre ei, scumpule? Nu simţi vreodată nevoia de a veni I să petreci noaptea cu Elsa şi cu mine?

David fu năpădit de o paloare verzuie şi se stăpâni J cu mare greutate:

— Asta a fost? întrebă el. Ştiam că a fost ceva bun. J Dă-i drumul şi spune-mi tot.

— Asta-i tot, replică Jenny, doar dacă tu nu-ţi poţi aminti şi altceva. Ceva mai interesant, ce-ai făcut când: nu eram eu de faţă? Niciodată nu-ţi aminteşti ce ţi se I întimplă când eşti beat, nu-i aşa? Cred, că senzaţia asta 8 trebuie să fie superb de convenabilă.

El îşi aţinti privirea în farfurie şi nu spuse nimic, j Jenny studia modelajul foarte frumos şi dar al colţurilor | ochilor lui, şi mişcătoarele colţuri interioare, cu subţirile vine albastre din pleoape. Nasul era deosebit de frumos. Conformaţia urechilor. Înti'egul cap, lung şi îngust. Făcuse duzini de schiţe ale capului său, încercând să capteze s exact ceea ce vedea, dar niciuna din de nu prinsese vreodată un grad de asemănare suficient să-i placă ei; poate că ar putea s-o prindă lucrând în culoare. Faţa alcătuia un curios amestec de sensibilitate cu unele elemente foarte dure şi altele foarte meschine – poate că le sugera gura. David mânca de parcă n-ar exista un Dumnezeu în cer, şi nu câştiga nici o' uncie în greutate; avea un aer de om lihnit. Ea nu mai auzise să fie cineva în stare să doarmă ca David, ca un mort; câteodată era îngrozitor. Obişnuia să se întoarcă tiptil, să se mai uite o dată de el, ascultându-i respiraţia. Duminicile şi sărbătorile dormea şaisprezece ore în şir. Se trezea arătând obosit de parcă n-ar fi sperat în vecii vecilor să recupereze deficitul de somn. Îi plăcea să se lăfăie în apă, fără a fi învăţat vreodată să înoate, şi putea să zacă ceasuri intregi tolănit pe un cearşaf, prăjindu-se la soare, trândav ca un câine. Când bea whisky, în mod premeditat o ţinea strună până ce ajungea ca năuc. Practica toate acele posace excese cu o frenezie metodică, necomunicativă, trădând o rece şi totuşi senzuală plăcere. Iar când făcea dragoste, Jenny ştia că uita cine era ea. Totuşi, izbutea încă să arate ca un tânăr călugăr nevinovat în timpul Postului Mare. Odată îi spusese că mama lui nu mai fusese în stare să-i asigure întreţinerea, după ce o părăsise tatăl lui: avea un frate mai

mic, scârbos, care cultiva astma ca pe un mijloc de a acapara integral atenţia mamei şi el fusese încredinţat spre a fi crescut de trei bătrâne strămătuşi cumplite, care împrăştiau un iz acru şi nu-i dădeau să mănânce pe săturate. Foamea îi intrase în oase, în suflet. În fiinţa lui Jenny izvorau vagi simţiri materne, de soiul celor pe care le detesta.

— David, spuse ea, cu glas duios, şi el zări iar, cu surprindere, cum pe faţa ei se iveşte schimbarea familiară, tocmai când o apucase dispoziţia cea mai ţepoasă şi perversă; privirea blândă orbită de o tandreţe abjectă, misterioasă, dar pentru moment sinceră, mişcătoare şi credibilă.

— Ce este, Jenny-înger? întrebă el, foarte gehtil şi aşteptă ca ea să se căiască de ceva, să ofere vreo concesie pe care nu i-o ceruse, pe care ulterior avea s-o retragă şi să o nege, când dispoziţia se va fi schimbat şi avea să se înăsprească iarăşi. Obosise tot încercând să o înţeleagă şi ajunsese să ştie că nu se putea bizui pe ea în absolut nicio privinţă.

— Mă bucur că te-ai decis să pleci în Spania, zise ea. (E o minciună, se gândi David, nici vorbă să fii bucuroasă!) Haide să ne ducem mai întâi acolo. Eu mi-am dorit din totdeauna să merg în Franţa. Oricând. Şi într-o zi mă voi duce. Tot acolo voi rămâne. Am timp. Dar tu ţii să mergi în Spania acum. Deci, aşa să fie. Aş vrea să nu fi tras la sorţi niciodată. ✓

— Ideia a fost a ta, rosti David. Ceva îmi spune că până la urmă, tot în Franţa o să debarcăm.

— A, nu! strigă Jenny, deşi ochii i se luminară numai la auzul acestor cuvinte. Nu, ne ducem în Germania, cu ajutorul lui Dumnezeu, doar dacă nu putem căpăta o viză la Vigo, şi dacă până la urmă, vasul se opreşte la Boulogne. Băieţii ăştia cubani spun că există o veche lege maritimă, potrivit căreia căpitanul are obligaţia să te debarce în portul pentru care ai plătit biletul. Dar comisarul de bord i-a spus doamnei Treadwell că preţul e acelaşi pentru oricare port,

de la Gijon încolo, şi căpitanul nu este obligat să se oprească oriunde nu pofteşte, între Gijon şi Bremerhaven. Iar căpitanul a declarat răspicat că n-are chef să se oprească la Boulogne. Aşa că, scumpule, când

* ajungem la Bremerhaven, haide să dăm cu banul, o dată pentru totdeauna: cap, Spania, pajură, Franţa, şi să ne cumpărăm biletele atunci şi-acolo, înainte de a se întâmpla altceva care să ne lanseze pe alt traseu.

Deveni foarte veselă la perspectiva de a rezolva o problemă.

— Vai, David, haide să facem aşa, zău, şi să punem capăt frământărilor. Călătoria asta ar fi aşa de drăguţă, doar dacă am şti încotro ne ducm!

David nu putea, sau nu voia să ia o hotărâre.

— Hai să aşteptăm, zise el, după o pauză lungă şi jenantă. Încă nu ştiu unde vreau să merg.

Era mai degrabă sâcâit văzând că situaţia îi scapă din mână. Intenţionase să se certe cu Jenny din pricina manevrelor ei cu personajul ăla absurd de Freytag. O dată o prinsese şi el de-a binelea cu mâţa-n sac. Avusese de gând să-l strângă rău cu uşa şi să-i înfăţişeze o comică şi crudă realitate a comportării avute de el în seara precedentă. Dar nu avea de unde să înceapă, nu exista niciun teren comun – despărţirea lor începuse să se consume, fără niciun avertisment, distanţa dintre ei doi se mărise. Nu trăim nicio clipă de pace, se gândi David, decât în câtimea aceea de secundă de speranţă, chiar de credinţă, că acum, acum, ai dobândit tihna. Dacă ne vom continua legătura, îmi va fi necredincioasă, va avea intrigi amoroase cum a mai avut şi-nain. Te. La ce bun să mă duc în Spania cu ea? La ce ne-am duce oriunde, împreună? Viaţa ei – sau versiunea pe care i-o prezentase lui – fusese istorisirea dezordonată a unor întâmplări incoerente, a unor rătăciri aparent fără sens. „A, nu, ar fi protestat Jenny, auzindu-l, totul a însemnat ceva minunat pentru mine”, dar niciodată nu spunea ce anume era minunea aceea. Niciodată nu putea explica motivele reale avute pentru a se

fi aflat în anumite locuri, sau ce făcuse acolo. „Cum aşa, păi, pictam, David. Şi nu mai aveam niciun cămin. Bunicii mei muriseră şi casa fusese vândută, şi nu le mai rămăsese mai nimic să-mi lase moştenire. Doar trebuia să-mi câştig şi eu existenţa, nu-i aşa? Şi nu mă pricepeam prea mult la treaba asta – nici acum nu mă pricep, dar mă strădui din răsputeri! Aveam acolo o slujbă.Îl Totdeauna părea că din fundal se iţesc siluetele unuia, sau ale mai multor bărbaţi. „Doamne sfinte, David, bine-nţeles că erau bărbaţi. Drept cine mă iei?” „... A, nu, David, fireşte că nu m-am măritat cu niciunul, de ce-aş fi trebuit să mă mărit?...”

Nu voia niciodată să admită că iubise vreun alt bărbat afară de David, şi, în mod şi mai curios, nu voia să admită că vreun bărbat, poate cu excepţia lui David, avea să aştepte ea să se convingă, o iubise vreodată. „Nimic din toate astea n-a avut nici cea mai mică însemnătate, David scumpule” – îl asigura ea într-una, cu sinceră nevinovăţie – „nimic nu a durat. O făceam doar pentru a avea ceva palpitant, David. Nu era dragoste, era foc de paie.” Nici în ruptul capului nu putea să priceapă de ce, pentru el, tocmai în asta consta răul. S-ar fi cuvenit să fie dragoste, era o nenorocire pentru ea că nu fusese dragoste. Şi bănuiesc că nici acum nu e dragoste, îi spunea chiar el, cu amărăciune. Poate că niciodată nu va fi altceva decât foc de paie.

în sfârşit, era duminică dimineaţa, după cum li se reaminti celor fără Dumnezeu când îi văzură pe cei supuşi Domnului, care îşi arborau feţele de duminică, ducându-se fiecare să practice propria-i adoraţie. La şase punct, părintele Garillo coborâse pe puntea clasei a treia, ţinând slujba în faţa unui altar portabil, împodobit cu iumânările aprinse şi cu flori roşii de hârtie, feştelite. Oamenii îngenuncheau şi se ridicau şi îngenuncheau iarăşi, îndesaţi umăr la umăr, cu capete plecate şi buze care se mişcau murmurând, cu mâinile fluturând necontenit, trasând o complicată serie de cruci. Din toată mulţimea aceea, harul se pogorâse doar asupra a şase femei. Se târau spre altar, tocindu-şi genunchi, cu capetele acoperite de şaluri negre,

să primească Sfânta împărtăşanie. Înălţându-şi bărbiile şi închizându-şi ochii, îşi deschideau gura mare şi scoteau limbile lor pale, lungi cât o zi de post, ca să primească Sfânta împărtăşanie. Preotul continua ceremonia cu grabă şi severitate, punând cu gest expert cuminicăturile pe limbile întinse şi zmulgându-şi repede mâna. Isprăvi slujba religioasă după tipicul cuvenit, dar cu maxim de viteză, şi aproape în aceeaşi clipă se apucă să-şi împacheteze altarul, de parcă l-ar fi evacuat dintr-un loc bântuit de ciumă.

La capătul punţii cel mai îndepărtat de altar un grup foarte numeros de bărbaţi, care în tot cursul desfăşurării ritualului stătuseră cu spatele la preot, acum se întoarseră cu faţa şi începură să se împrăştie. În tăcere, fără a recurge la nicio altă formă de demonstraţie, îşi exprimau dispreţul şi mânia chiar prin mişcările mâinilor, schimbau între ei zâmbete batjocoritoare, sarcastice. Conducătorul lor părea să fie grăsunul în cămaşă cireşie. Se duse drept la un bărbat care încă mai îngenunchia ţinându-şi în mână şapca zdrenţuită, şi aproape că-l doborî. Omul se ridică în picioare, îşi puse şapca pe sprinceană şi se înfruntă din priviri cu celălalt, care se oprise, locului, uitându-se de sus la el cu un dispreţ exagerat.

— Şterge-ţi de pe mutră privirea asta spurcată, când eşti în faţa jertfei, spuse omul care fusese îmbrâncit, cu o ferocitate extraordinară.

— În faţa a ce? întrebă grăsunul. Eu văd un eunuc cu o gogoloaşă de pâine în mână.

Se izbiră reciproc peste gură aproape în aceeaşi clipă, cel mai scund ţâşni şi-i puse o piedică grăsunului, se prăbuşiră amândoi pe punte şi se încăierară cu o furie ucigătoare, timp de câteva secunde, până ce alţi cinci-şase bărbaţi îi apucară şi-i despărţiră eu forţa, ţin. Îndu-i zdravăn, în vreme ce femeile se risipeau care-ncotro, ţipând şi poticnindu-se de scaunele şi boccelele din jur.

Părintele Carillo îşi strânse altarul şi o porni spre scări, fără a arunca măcar o privire spre vânzoleala aceea indecentă. După ce privitorii le dădură drumul celor doi

bărbaţi care se luaseră la bătaie, pe feţele şi pe hainele lor rupte curgea sânge. Ochii lor, plini de porniri asasine şi calculaţi, se întâlniră pentru o clipă, făgăduindu-şi că lucrurile nu se vor sfârşi aici. Apoi se îndepărtară unul de altul în tăcere, fiecare ştergându-şi faţa cu o cârpă murdară, fiecare înconjurat de prietenii lui personali sau gărzi, cum deveniseră în realitate.

La şapte, în mica bibliotecă din salonul principal, părintele Garza ţinu slujba asistat de trupa de dansatori spanioli, tânără mireasă cu mirele ei, doctorul Schumann, Frau Otto Schmitt şi Senora Ortega, care, la o oră atât de matinală, era palidă şi cu pete pe obraz, şi se rezema de umărul doicii indiene. Îngenunchează cu toţi pe parchetul acoperit cu covor, duceau lipsa scăunelelor de rugăciune, vătuite, iar vântul domol, fierbinte, făcu să li se ivească pe frunţi stropi de sudoare. Spaniolii îngenunchează lipiţi unii de alţii, cu feţele lor posace închise în suficienţă, cu mâinile lor zvelte şi neîngrijite jucându-se cu şiragurile de mătănii.

Frau Schmitt, remarcând că mireasa şi mirele îngenunchează lăsând o distanţă bunicică între ei şi nu schimbau nici măcar o privire, aprobă această delicată comportare. Apoi îşi acoperi faţa cu mâinile, să elimine orice motiv de distragere şi se dedică emoţiilor duioase, îşi aminti de beatitudini trecute, oferite de îmbinarea iubirii cu rugăciunea, viziune dulce, serafică, fără vârstă, a bucuriilor divine ce-i erau hărăzite. „Miel al Domnului care iei asupra-ţi păcatele lumii, numai prin harul tău vor fi tămăduite. Sfânta Fecioară, Maică a Domnului, roagă-te pentru noi păcătoşii, acum şi în ceasul morţii noastre.I,I

Aproape de ea, Amparo se foi, foşnindu-şi jupoanele şi ţăcănind din mărgele, şuierându-şi printre dinţi rugăciunile, exhalând din fiecare por o mirezmă caldă şi fertilă, amestecată cu o speţă de parfum cum folosesc numai femeile de teapa cea mai decăzută. Frau Schmitt, tulburată de sunete şi mirosuri, de mirosul de corp omenesc şi de ulei de păr stătut, care se adăuga din toate părţile, se mută cu câţiva paşi mai încolo, mergând pe genunchi, apoi s. E opri,

simţindu-se caraghioasă. Fericita ei stare de spirit fusese făcută ţăndări. Se aplecă pe călcâie, resemnată şi posomorită, îşi deschise ochii şi urmări gesturile convenţionale ale părintelui Garza, în timp ce murmura cu glas scăzut. Ea ştia totul pe de rost, dar – simţindu-se frustrată de micul ei extraz – arunca din când în când câte o căutătură spre spaniolii care o furaseră.

Pentru ea erau fiinţe deosebit de respingătoare; cum ar fi putut cineva să considere frumoase nişte făpturi atât de necuviincioase? Prezenţa doctorului Schumann, omul acela bun şi înţelept, era consolatoare pentru ea. Simţea că-l cunoaşte bine, a, era genul de om pe care îl înţelegea şi care putea s-o înţeleagă. O amintire tandră, însorită, a lunii de miere petrecută la Salzburg, se înălţa în mintea ei, ca o mică pictură încadrată în ramă de aur, noul, minunatul ei soţ, care avea să fie veşnic minunat cu ea, stând în prima cameră pe care o împărţiseră la Hanul „Calul Bălan” din St. Wolfgang. Fermecătoarea lumină verde a verii plutind pretutindeni; vaporaşul alb întorcându-se dintr-o excursie făcută în jurul lacului, şi toţi pasagerii coborând pe un chei nu mai lat decât catedra unei clase, întâmpinându-l de parcă s-ar fi întors de peste şapte mări… şi globuleţele aurite dănţuind în spuma fântânii, la Hellbrunn, şi scumpii de pitici şi gnomi, făcuţi din sticlă mată, multicoloră, – care trăgeau cu coada ochiului la ei, de prin gardurile vii şi răzoarele de flori! Ah, spaniolii aceia, cu feţele lor aspre şi ochii plini de ură, dacă ar fi văzut vreodată statuia de marmură albă a împărătesei martire Elisabeta, la Hellbrun, ar fi înţeles şi ei ce este frumuseţea… Călătoria aceea era tristă, poate ultima întreprinsă de ea pe lumea aceasta, şi ce păcat că majoritatea persoanelor din jurul ei erau atât de antipatice. Simţea o singurătate atât de amară, roasă de dorul soţului, încât într-o noapte izbutise să adoarmă imaginându-şi că ar putea să se scoale din pat şi să coboare în cală, stând pur şi simplu acolo, lângă sicriul lui, în beznă, de dragul scumpei lui tovărăşii. Apoi, în somn chiar coborâse, şi acolo în uşă stătea soţul ei, strălucind ca

un dar de lună peste întinsul mării şi-i spuse, fluturându-i mâna: „Du-te îndărăt, du-te îndărăt, du-te îndărăt”, doar atât şi nimic mai mult, de trei ori, şi dispăruse. Se trezise stăpînită de spaimă, aprinsese lampa de la căpătâi şi începuse să-şi rostească mătăniile I; iar acum nu avea încotro, trebuia să se resemneze să nu-l mai vadă niciodată în această biată lume şi să caute a nu-şi lăsa inima împietrită faţă de ticăloşi şi nenorociţi – căci cu siguranţă că spaniolii aceia înfiorători erau şi una, şi alta. Totdeauna nutrise o credinţă nespus de profundă că făpturile omeneşti nu doreau decât să fie liniştite şi fericite, fiecare în felul ei, dar sălăşluia în de un spirit al răului care-i făcea să nu se poată lăsa în pace unii pe alţii. Dorinţa unui om trebuia totdeauna să o încalce pe-a altuia, totdeauna trebuie să-ţi iei bunul pe socoteala altcuiva. Sau, cel puţin, aşa se părea. Dumnezeu să le dăruie tutui’or iertarea lui.

Herr Lowenthal, rătăcind morocănos, de unul singur, după ce-şi pusese filacterele şi-şi spusese rugăciunile de dimineaţă, se necăjea fără nădejde din pricina tratamentului aplicat de Herr Rieber. Nu se plângea de cuvinte aspre, fiindcă Herr Rieber aproape că nici nu i se adresa, iar dacă Herr Lowenthal punea şi el o întrebare cuviincioasă, nu căpăta alt răspuns decât un mârâit. Necazul era că Herr Rieber se comporta ca şi cum ar fi fost singur în cabină şi ar fi dispus de toate drepturile şi de întregul spaţiu. Dădea în lături lucrurile personale ale lui Lowen-

’ La catolici, şir de rugăciuni, închinate Fecioarei; fiecare şir de 50 începe cu un „Tatăl Nostru’1.

thal de parcă ar fi fost simple gunoaie aflate în calea lui.

O dată măturase cu mâna pe duşumea, de pe poliţă, toate obiectele de toaletă ale lui Lowenthal, spărgând un flacon bun, cu loţiune pentru ras, şi nici măcar nu avusese decenţa de a pretinde că fusese un accident.

Dacă Herr Lowenthal îşi atârna pijamaua în debara, lângă garderoba lui Herr Rieber, acesta, cu o expresie soârbită, plictisită, apucând pijamaua între degetul mare şi arătător,

o scotea de-acolo şi-i dădea drumul pe duşumea. Şi toate astea, băgaţi de seamă, executate cu insolenţa cea mai sigură de sine ca şi cum ar fi ştiut că poate cuteza absolut orice, că poate merge cât de departe, fără teamă de consecinţe.

Herr Lowenthal, acceptând toate aceste şicane fără a formula vreun protest, luând, cu durere, hotărârea de a îndura în tăcere şi a aştepta cât putea de răbdător sfârşitul acelei monstruoase situaţii, îşi petrecea o bună parte din timp încercând să-şi găsească şi el un loc unde să-şi îndese bunurile, şi care să nu poată fi reclamat de Herr Rieber. Îşi reîmpachetă valiza şi cutiile cu mostre, îşi puse noul stoc de articole de toaletă într-o sacoşă şi le plasă pe toate în colţul opus cuşetelor, la picioarele canapelei şi sub ea. O dată le găsi iar puse grămadă în mijlocul duşumelei şi altă dată stivuite talmeş-balmeş pe cuşeta de jos. Era dar că n-avea să pună capăt acestei persecuţii. Herr Lowenthal, cu o doză de umor acru, începu să vadă în persoana lui Herr Rieber pe acel fabulos spiriduş german al casei, gata de pozne, un duh răzbunător. Niciun duh al răzbunării n-ar fi putut fi mai stăruitor în răutatea lui. De vreme ce aşa stăteau lucrurile, ce n-avea oare să mai născocească Herr Poltergeist spre a se face nesuferit, înainte ca vaporul să ajungă la Bremerhaven?

Cu întrebarea aceea întunecată pironită în minte, Herr Lowenthal privi de pe punte în mica bibliotecă şi văzu cum se desfăşoară acolo serviciul divin. Îşi reţinu impulsul de a scuipa, până ce ieşi din raza vizuală a credincioşilor; pe urmă, cu gura umezită de silă, se duse la balustradă şi scuipă ca pe uscat, în vânt, care-i aduse stropii îndărăt, în obraz. Simţind cum blestemul îi era astfel întors, chiar ipeste dintâi lui, întregul trup îi fu năpădit de o groază superstiţioasă, fiorii îi mişunau prin sânge ca şoarecii. Îi seu-

O

tură nervii, din creşte* până-n tălpi. „Doamne fereşte”, – rosti cu glas tare, cu autentică evlavie, şi se trânti,

tremurând tot, în cel mai apropiat şezlong, de pe punte.

Peste câteva minute, părintele Garza ieşi afară, arătând foarte înviorat şi bine dispus după îndeplinirea îndatoririlor sale religioase, ridicându-şi poalele sutanei şi afundându-şi mâna pătrată, osoasă, în buzunarul de la pantaloni, să scoată un pachet de ţigări. Părintele Carillo
i se alătură. Chipurile amândurora radiară prietenos spre Herr Lowenthal, a cărui privire era pironită asupra lor, fără să-i vadă.

— Bună dimineaţa, spuseră afabil părinţii, într-o germană foarte stricată, şi părintele Garza adăugă:

— O zi frumoasă avem noi astăzi.

Păşiră încet mai departe şi Herr Lowenthal, prăbuşit în abisul lui de jale, nici măcar nu-i auzi, până se depărtaseră. Îşi veni în fire, cu mare caznă, şi spuse pierdut: *Gutten Morgen* adresându-se văzduhului pustiu şi oceanului care-şi rostogolea nepăsător valurile.

Cum pe bord nu se afla niciun cleric luteran, căpitanul îşi asumă răspunderea respectării riturilor religioase potrivite cu ziua aceea. La orele unsprezece, toţi oaspeţii de la masa lui, cu excepţia doctorului Schumann şi a lui Frau Schmitt, se adunară în salonul principal, iar acolo li se alăturară Herr Wilibald Graff cu nepotul lui, Herr Glocken şi familia Lutz, soţii Baumgartner şi băiatul lor, Hans. Până şi Wilhelm Freytag, care se nimerise de mai-nainte acolo, rămase la slujbă. Căpitanul citi câteva versete din Sfânta Scriptură, cu glasul lui oel mai imperios, şi rosti rugăciunile adecvate, iar membrii congregaţiei sale ascultară respectuoşi, cu capetele plecate. Fiecare intonă mai multe imnuri voioase, care făceau să-ţi salte sufletul, şi glasurile lor neabătute, calde, le purtară de la un capăt la celălalt al vasului, până şi în bar, unde barmanul stătea şi le asculta gânditor, cu faţa îneântată, dând din cap în tact şi fredonând cu gura închisă.

Frau Hutten, Frau Rittersdorf şi Frau Schmitt, retrase în partea umbrită a punţii, se pregăteau să stea acolo în plictiseala duminicală, aşteptându-şi prânzul. Herr Professor

Hutten lua parte la o conversaţie cu Căpitanul şi cu

Doctorul Schumann, la mică distanţă de de. Glasurile lor erau potolite şi manierele denotau francheţe, aşa că femeile renunţară la încercarea de a prinde ceva cu urechea, iar Frau Hutten, observând că Frau Rittersdorf scria ceva în agenda ei, păstra o tăcere plină de stimă, morfolind distrată cu degetele urechile retezate scurt ale lui Bebe.

„Se pare că aceşti tineri americani”, însemna cu scris îngrijit Frau Rittersdorf, „au, până la urmă, nişte nume cu totul comune, Scott şi Brown. Fără îndoială că numele originar era Braun şi poate că tânără e de obârşie germană, deşi aş detesta să cred asta. Cu greu ţi-ai putea imagina o persoană mai ne-germană sub toate aspectele. Angel şi Darling sunt poreclele drăgăstoase pe care şi le iau. De un prost gust desăvârşit, desigur, şi mult exagerate, dupătoate, deoarece niciunul din ei nu e câtuşi de puţin atrăgător. Ea este o uscătură, ca prea multe alte femei americane – până şi cele frumoase nu au o prospeţime reală, ei par ori ca nişte scânduri pictate, ori gata-gata să se ofilească. Mi s-a afirmat, din surse competente, că această stare este cauzată de obiceiul lor, aproape generalizat, de a-şi pierde virginitatea la pubertate sau chiar mai devreme, ducând după aceea o viaţă în ultimul hal de promiscuă. Dar această tânără nu este frumoasă, nici pe departe; opiniez că trebuie să fi întâmpinat dificultăţi pentru a-şi pierde virtutea, la orice vârstă. Cât despre tânăr, presupun că ea reprezintă cea mai bună parteneră ce şi-ar putea dobândi, şi este, într-adevăr, chiar tot ce merită”.

Îşi vârî stiloul în despărţitura îngustă de pe dosul agendei şi se aplecă voioasă pe spate, gândindu-se că îi plătise cu vârf şi îndesat acelei perechi, pentru vina de a o fi indus în eroare, la început.

Se întoarse să-i vorbească doamnei Hutten, când atenţia îi fu oprita de ciudata purtare avută de Herr Rieber şi Frăulein Spockenkieker, care se angajaseră, la balustradă,

într-o hârjoană din cele mai nelalocul lor. Herr Rieber îşi pusese după gât eşarfa verde şi albă a doamnei, iar ea îl cam trăgea, ca de hăţuri, de ambele capete. Frau Rittersdorf îşi desfăcu cu un pocnet *face-ă-main*-ul, îndreptându-l o clipă în sus. Da, fata aceea se prefăcea că leagă un nod sub bărbia lui Herr Rieber, dar în realitate îi trăgea un fel de laţ în jurul beregatei, până ce el începu să întindă spasmodic mâinile, după aer, şi zâmbetul său radios aproape pieri, înecat într-un. Nor albastru de vine încordate. Atunci fata slăbi nodul şi martirul, bine dispus, execută o pantomimă, exprimându-şi recunoştinţa de a fi readus la viaţă.

Întreaga lui atitudine era de-a dreptul jignitoare pentru Frau ’Rittersdorf. Era nepotrivit cu demnitatea unui bărbat să se supună persecuţiilor amoroase, din partea oricărei femei, indiferent cât de irezistibile erau farmecele acesteia. Mai indicat era să te comporţi la modul opus, căci încununarea feminităţii era suferinţa pătimită de dragul iubirii. Prin alcătuirea trupească a doamnei Rittersdorf trecu un veritabil fior de excitare senzuală, în timp ce încerca să-şi imagineze ce s-ar fi întâmplat dacă ea s-ar fi hazardat vreodată, în mod oricât de jucăuş, să-l stranguleze pe Otto al ei.

— Hai să bem nişte bere! ţipă voios Herr Rieber, îndesându-şi eşarfa în buzunar, de unde atârna ca o coadă., şi neruşinata pereche se depărtă în goană, urmată de un şir de priviri cenzuratoare. Frau Rittersdorf îi făcu lui Frau Hutten remarca, cu glas dulce, caritabil:

— Dacă ai judeca totdeauna după aparenţe, cât de des ai fi silit să te gândeşti la cele mai rele lucruri.

Frau Hutten se clinti, lenevoasă şi, după ce reflectă puţin, răspunse cu indulgenţă:

— A, bine, se pare că niciunul din ei nu e căsătorit. Cine ştie, s-ar putea să iasă o partidă.

Micuţa Frau Otto Schmitt riscă un comentariu:

— Par destul de ciudat asortaţi. Totdeauna îmi place să văd că bărbatul e mai înalt decât femeia.

Cele trei observară apoi că Herr Professor Hutten, Căpitanul Thiele şi Doctorul Schumann erau încă absorbiţi în discuţia lor, la o distanţă sigură de femei. Îşi lăsară frâul slobod limbilor lor muiereşti, fără teama de a fi auzite de bărbaţi, pentru care asemenea flecăreală era totdeauna banală, nedemnă şi oferea o pradă bună pemru simţul lor masculin al ridicululului.

— Frăulein Spockenkiker este o femeie divorţată, aşa am auzit, zise Frau Rittersdorf. Mi s-a dat a înţelege că ar fi o femeie de afaceri, conduce un fel de negoţ de lenjerie, are trei prăvălii şi şi-a păstrat în toate împrejurările numele de fată. Nu e de mirare că nu mai are soţ. Asta ar putea să explice şi manierele ei, sau mai bine zis, lipsa de maniere.

— Eu doream să-mi continui cariera de profesoară, după căsătorie, spuse Frau Hutten, cu mândrie de soţie, dar soţul meu nici n-a vrut să audă de-aşa ceva. Mi-a zis că soţul întreţine familia, iar nevasta creează un cămin fericit pentru amândoi. Asta este misiunea ei sfinţită, zicea el, şi trebuie să fie împiedicată cu orice preţ să o abandoneze. Şi aşa a şi fost. Din ziua aceea şi până astăzi, nu m-aim ocupat decât de gospodărie, afară de munca depusă ca secretară a soţului meu.

Frau Schmitt roşi.

— Eu am predat ani de zile, spuse ea, în aceeaşi şcoală cu soţul meu, care avea o sănătate şubredă, era aproape invalid, după război. Nu putea să răspundă integral de orele unei catedre. Pentru el era important să nu fie supraaglomerat cu lucrul. Nu aveam copii, ce altceva aş fi putut face? în căsuţa noastră simplă nu aveam destulă treabă de făcut ca să-nji ocup tot timpul. Nu, am fost chiar bucuroasă să-mi ajut soţul. Şi am avut, totdeauna, un cămin fericit.

Tonul ei era amabil, defensiv şi exprima mulţumire de sine.

— La urma urmei, nu putem stabili reguli fixe, comentă Frau Hutten, depinde totdeauna de dorinţa soţului. În ce mă priveşte, am trăit doar ca să-i fac pe plac soţului. Acum,

indiferent de felul cum se desfăşura viaţa în ţara aceea străină sălbatică, în sfârşit, ne ducem cu toţii acasă. Dar nu poate fi acelaşi lucru, se adresă ea către Frau Rittersdorf. Nimic nu mai poate fi la fel. Ne-am dus în Mexic în 1912, neprevăzând nimic din dezastrul care avea să se abată asupra mult iubitei noastre patrii. Din fericire, profesorul are vedere foarte slabă şi a suferit încă din tinereţe de picior plat, pentru el nu s-a pus nicio clipă chestiunea să plece pe front…

— Din fericire? răsună glasul lui Frau Rittersdorf, arcuindu-şi sprâncenele a mirare. Din fericire „soţul meu era un minunat, desăvârşit specimen de bărbat, ca resurse fizice, un căpitan care a trăit trei ani de serviciu militar în linia întâia. Şi, pot spune, acolo unde era bătălia mai aprigă. A primit Crucea de Fier pentru curajul supraomenesc dovedit în acţiune şi a fost ucis pe câmpul de bătălie… Nu este straniu ca războiul să nimicească asemenea oameni, pe cei bravi, pe cei cu suflet nobil, întregi la trup, părinţi nepreţuiţi, şi să-i lase în viaţă pe cei cu defecte, pentru a duce mai departe rasa? Vai, de nenumărate ori mi-am pus această întrebare, în anii scurşi de când am rămas singură, şi nu pot găsi un răspuns!

— Lumea are nevoie de învăţaţi şi de gânditori la fel de mult ca şi de ostaşi, rosti cu blindeţe Frau Hutten. (Era oţelită, călită împotriva acestei polemici, făcând parte din categoria femeilor care admiră împlinirile intelectuale şi se prosternă plină de evlavie în faţa superiorităţii morale.) Dar înţeleg foarte bine ce sentimente aveţi în această problemă.

— Soţul meu, interveni Frau Schmitt, era un ostaş brav şi în acelaşi timp un strălucit cărturar. Calităţile acestea nu sunt incompatibile. Soţul meu…

Se opri, răsuflând lung, ceea ce-i aduse lacrimi în ochi, ca o pompă dintr-o fântână. Faţa-i zvâcnea, întinse orbeşte mâna după batistă.

— Nu a fost mai bun decât un cadavru viu, în toţi anii aceştia, zise, cu un nod în gât, un cadavru viu, în toţi anii

aceştia.

Cu stăpânire de sine şi, poate, cu o uşoară nuanţă de satisfacţie, cele două femei observară cum îşi dă pe faţă sentimentul. Femeile trebuie neapărat să plângă, fiecare vărsând propriile-i lacrimi pentru necazurile sale personale, la vremea ei. Scutite de lacrimi în momentul acela, pe chipurile lor se întipărea totodată o uşoară expresie de dezaprobare. Frau Schmitt apărea în ochii lor ca o persoană care cam face paradă de suferinţa ei, şi totuşi nu se puteau împiedica să remarce, cu o notă de ostilă critică, că în pofida crepului de văduvă, purta la gât un lanţ de aur greu, cu un medalion voluminos – neadecvat, în cel mai indulgent termen. Frau Schmitt văzu cum privirile convorbitoarelor se plimbau în jurul gâtului şi a pieptului său, şi nefiind şi ea decât tot o femeie, le ghici gândul. Îşi puse mâna peste medalion, zicând:

— E portretul soţului meu. L-am purtat de-atâta vreme, încât nu mai pot fără el!

Într-o tăcere destul de prelungită, nu lipsită de spini, Frau Schmitt se ridică, cu nasul ei mic şi pleoapele stacojii.

— Scuzaţi-mă, zise ea. Balansându-se pe vârful pantofilor eu toc plat, le ocoli pe cele două doamne şi se îndreptă, cu mers nesigur, spre uşă. Se opri acolo şi se lipi de perete, să-i facă loc bătrânului bolnav din fotoliul pe rotile. Deasupra ţestei gălbejite, pergamentoase, domina faţa mânioasă a tânărului, care încercă să-şi croiască drum cu grosolănie, aproape mai-nainte ca Frau Schmitt să se fi putut feri din drumul lui.

— Opreşte-te, zise bolnavul, cu glas cavernos, înălţându-şi mâna, apucând mâneca lui Frau Schmitt între arătător şi degetul mare. Ea tremură şi nu îndrăzni să se mişte, ca şi cum ar fi înhăţat-o o stafie.

— Eşti în suferinţă, copila mea? întrebă moşneagul. Dă-mi voie să te ajut. Haide, mergi alături de mine şi povesteşte-mi ce te frământă.

— A, nu, nu, şopti grăbit Frau Schmitt. Nu am nimic. Vă mulţumesc, vă mulţumesc mult de tot. Sunteţi foarte bun.

— Dumnezeu este bun prin mijlocirea mea, unealta, slujitorul lui, glăsui bolnavul. Eu, Wilibald Graff, îţi pot tămădui durerile prin harul lui, doar dacă ai credinţă…”

— Unchiule, zise băiatul cu glas răguşit de turbare, blocăm trecerea.

împinse violent fotoliul înainte, şi degetele lui Herr Graff, care se mai agăţau încă, lunecară de pe mâneca lui Frau Schmitt.

— A, *nu!* exclamă ea, trecând zorită pe lângă bolnav, cu corpul încordat în fugă, mulţumesc!

Şocul provocat de propunerea lui blasfemătoare îi uscase lacrimile, mâhnirea făcu loc unei temeinice indignări cuvioase, şi peste câteva minute discuta cu soţii

Baumgartner, care zăcuseră într-o lugubră izolare familiară în salonul principal. Herr Baumgartner purta scurta bătălie cotidiană împotriva poftei sale după un coniac cu sifon, iar soţia aştepta cu sânge rece momentul când el avea să-şi recunoască înfrângerea. Hans îngenunchiase pe un scaun, lângă fereastră, privind marea şi aşteptându-şi paharul cu sirop de coacăze. Atunci maică-sa urma să stea între el, şi tatăl lui, cu capul pe mână, şi – dacă era cu putinţă – n-avea să-i slăbească din ochi pe amândoi, măcar o clipă. Hans tropăi pe loc şi suspină, văzându-l pe Ric şi Rac cum se caţără taman pe balustradă, aplecându-se mult deasupra apei, ţipând unul la altul, deslănţuiţi şi liberi. Îl zăriră şi scoaseră limba la el. Rac îi întoarse spatele, îşi flutură în sus fustiţele şi-i arătă fundul pantalonaşilor. La vederea acestui afront, băiatul se chinci puţin, ascunzându-se îndărătul fotoliului tapiţat, şocat, dar nu în mod neplăcut. Până atunci nu mai văzuse o fetiţă făcând aşa ceva.

Frau Schmitt îi spuse lui Frau Baumgartner:

— Închipuiţi-vă, un om cu un picior în groapă… şi Frau Baumgartner remarcă, aproape cu sfială, că ea personal cunoscuse anumiţi oameni, care nu totdeauna se bucurau de cea mai bună sănătate, dar aveau puterea de a tămădui. Uneori părea, realmente, că le dăruiau celor din

preajmă propria lor sănătate, aşa că nu le mai rămăsese niciun pic pentru ei.

Frau Schmitt clătină din cap.

— Faţa lui nu arată bunătate. M-a înspăimântat, cu înfăţişarea şi ochii lui.

Herr Baumgartner se încruntă de suferinţă, gemu încetişor şi zise:

— Pe vremuri trăiau, cu siguranţă, sfinţi care puteau tămădui sufletul la fel de bine ca şi trupul.

— El este luteran, rosti impulsiv Frau Schmitt, cum ar putea fi un sfânt?

Frau Baumgartner se crispă puţin, tonul şi atitudinea ei trădând o totală iritare.

— Noi suntem tot luterani, zise ea. Avem şi noi sfinţii noştri.

— O. Doamne, zise Frau Schmitt, vă rog să mă credeţi, ’ când vă spun că niciodată n-aş jigni, cu bună ştiinţă, ’

sentimentele religioase ale nimănui… Vai, pentru mine asta e un lucru de neiertat! Sunt sigură că nu m-am exprimat dar…

— Mi-e teamă că v-aţi expus, într-adevăr, foarte dar părerea, zise Frau Baumgartner, nedând îndărăt măcar cu o iotă. Sunt sfinţi în fiecare confesiune. Dar presupun că voi, catolicii, credeţi că în ochii Domnului nu există nimeni în afară de voi, presupun că n-aţi putea admite că şi eu sunt, în egală măsură, copila Domnului…

— Vai, te rog, Frau Baumgartner, strigă mica Frau Schmitt, care în momentul acela părea gata să leşine. Da, suntem cu toţii copiii Domnului, şi nici n-am visat altceva vreodată. Când am spus că nu aveţi sfinţi în confesiunea voastră, de vină era ignoranţa mea – nu *ştiam* că aveţi sfinţi, nimeni nu mi-a pomenit vreodată de asta! Credeam că numai biserica catolică are sfinţi – iertaţi-mă!

întindea spre ea mâinile împreunate.

• — Cine sunt aceştia?

— Cine să fie? întrebă Frau Baumgartner, distrasă de expresia ivită pe faţa soţului ei, care însenina că avea de

gând să comande un coniac cu sifon.

— Sfinfâi dv.? întrebă Frau Schmitt, arzând de dorinţa de a învăţa.

— A, Doamne sfinte, ce întrebare, replică Frau Baumgartner, animată de dorinţa fermă de a pune capăt scenei. Nu discut, niciodată despre religie, cu nimeni. Vino, Hans – îşi strigă fiul – o să bem suc de coacăze.

Cu faţa întoarsă de la Frau Schmitt, îi ignoră prezenţa în mod definitiv şi categoric, şi-o lăsă să stea acolo, simţindu-se profund şi pe nedrept ofensată. Pentru a mia oară, Frau Schmitt simţea că – până şi când vădeşti cea mai mare bunăvoinţă posibilă, neavând altceva decât bunătate în inimă – este tare greu să fii cumsecade, nevinovat, prietenos, simplu, într-o lume unde nimeni nu pare să-şi înţeleagă aproapele, sau să-i arate simpatie. Mult prea adesea părea că nimeni nu dorea cu adevărat să încerce măcar a fi caritabil.

Căpitanul Thiele, în convorbirea avută cu Herr Professor Hutten şi Doctorul Schumann, menţionă incidentul petrecut la clasa a treia, în dimineaţa aceea. Rebarcă, cu tonul detaşat al unui personaj a cărui autoritate nu poate fi contestată, că dacă se mai producea vreo tulburare în mijlocul acelei adunări, indiferent din ce motiv, el avea să-i pună pe provocatorii incidentului în lanţuri, pentru tot restul călătoriei. Ţinea să-şi vadă ocupată mica lui carceră, şi-acum stătea goală. Doctorul Schumann menţionă că i se spusese că unul din oameni se alesese cu nasul spart, celălalt cu bărbia tăiată. Când coborâse să vadă situaţia cu ochii lui, îi găsise pe amândoi simţindu-se foarte bine; pusese un mic plasture pe nas şi făcuse două cusături la bărbie. Herr Professor fu penibil impresionat aflând -că bătaia avusese ca temă religia.

— Religia? ripostă trufaş Căpitanul, Dar ce ştiu ei despre asta? şi înlătură subiectul.

Professor Hutten îl consideră însă îndeajuns de interesant pentru a-d pomeni soţiei sale şi lui Frau Rittersdorf. Întâlnindu-l pe punte pe Arne Hansen, Frau Rittersdorf îşi

luă inima-n dinţi şi îl întrebă dacă aflase alte detalii despre harţa de la clasa a treia. Hansen, care nici nu se trezise de-a binelea, nu aflase nimic, dar întrebă pe-un marinar care trecea pe lângă el şi acesta îi spuse că fusese o bătaie destul de crâncenă, deşi scurtă. El pierduse spectacolul, dar auzise că adversarii scoseseră amândoi cuţitul.

Frau Hutten, scoţându-l la aer pe Bebe, dădu peste familia Lutz şi, stăpânită de oarecare agitaţie, le spuse ce auzise de la soţul ei, ce credea ea că auzise, şi cei trei Lutz căpătară impresia că se dezlănţuise o răfuială pe seară mare, participând şi încleştându-se orbeşte toţi criminalii periculoşi care pândeau în umbră jos, şi însoţită de multă vărsare de sânge.

Herr Lutz îl întrebă pe Herr Glocken, care se plimba, legănându-şi braţele lungi, fluierând fals o arie nemelodioasă, dacă auzise de bătălia de la clasa a treia, adăugându-şi speranţa ca plângerile pasagerilor să fie rezolvate spre satisfacţia lor. Altminteri or să ne taie gâtul la toţi – spuse el, crezând doar pe jumătate ce spunea. La auzul unei neghiobii atât de scandaloase, Frau Lutz se făcu toată palidă şi adăugă, după opinia ei personală, că încăierarea fusese probabil determinată de calitatea hranei.

— Poate aţi observat că nici hrana noastră nu se îmbunătăţeşte, sublinie ea.

Herr Glocken fu încântat să descopere că Wilhelm Freytag nu ştia nimic despre incident.

Ciudat, comentă Freytag, abia acum câteva minute l-am văzut pe doctorul Schumann şi nu mi-a suflat o vorbă despre asemenea întâmplare.

Dar el privea lucrurile cu inima uşoară.

— Va-să-zică, colo jos se şi bat? Bun, zise, bun. Şi, pe ce chestie?

Herr Glocken habar n-avea. Părerile erau împărţite. Oamenii se împrăştiară care-ncotro prin bar. Glasul tunător, intolerant, al lui Arne Hansen putea fi auzit spunând în engleză unui întreg cerc de auditori înşiraţi pe taburetele înalte de la bar:

— Când flăminzesc cu toţii, în zdrenţe, transportaţi ca vitele, numai că nu şi la fel de bine îngrijiţi, ia să vedem dacă ghiciţi din ce s-au luat? Religie. Dumnezeule! îşi sângerează reciproc nasurile, fiindcă unul îngenunchează şi altul nu.

— Poate că religia este singurul subiect asupra căruia au şi opinii, zise doamna Treadwell, învârtindu-şi încetişor halba cu bere, ca să se mai ridice iar spuma.

— Ah, exclamă deznădăjduit comisarul de bord, aflat lângă ea, vă rog să nu clătinaţi berea. O veţi strica.

— Regret, spuse doamna Treadwell, zâmbindu-i şi punându-şi jos halba.

Hansen se aplecă înainte, şi ochii săi pali îi scăpărară sub sprâncenele înnodate.

— Opinii? Ce fel de opinii? Ce ştiu ei, ca să aibă opinii despre ceva? Numai grăsunul are opinii, şi Căpitanul susţine că urmează să fie pus în lanţuri… Asta lămureşte cât drept la opinii au aceşti oameni.

— Scuzaţi-mă, domnule, spuse comisarul de bord, Căpitanul a spus doar că, dacă grăsunul va mai provoca dezordini, el va…

— Şi cine are căderea să judece ce înseamnă dezordine? răcni Hansen.

— Cum aşa, păi Căpitanul, bine-nţeles, spuse comisarul de bord, prompt, dar cam stingherit, ca şi cum ar fi avut de-a face cu un lunatec. Hansen clătină din cap, aprobator.

— Întocmai, încuviinţă el cu acreală.

— Cum ar putea cineva să aibă o opinie onestă despre religie, interveni David, şi Jenny observă că vorbea cu un uşor accent spaniol, una din deprinderile lui cele mai iritante: ea o eticheta afectare curată, deşi David respingea categoric critica şi pretindea că era rezultatul natural al faptului că opt ani în şir vorbise aproape fără întrerupere spaniola.

— Toate pretenţiile nu sunt altceva decât o prejudecată ridicată împotriva altei prejudecăţi. Porniri oarbe, fiecare luptând să domine el… Oamenii iubesc dreptul de a se urî

unii pe alţii, beneficiind de o sancţiune morală. Baza reală a chestiunii religioase este politică…

— Întocmai, tună Hansen. Totul este politică, cine a spus altfel? Cui i-ar păsa cât negru sub unghie ce religie are un om dacă religia n-ar fi o parte din politică? Cine va intra în închisoare, în cazul ăsta? Omul care se declară împotriva religiei. De ce? Nu pentru că nu-i place biserica, ci fiindcă acţiunile lui tulbură guvernământul, biserica şi guvernământul sunt aşa!…

Hansen înălţă două degete lipite…

— Ar putea să tot doboare la altare, de dimineaţă până seara, şi cui i-ar păsa? Nimeni, dacă ar fi la mijloc numai religia.

îşi întoarse faţa încruntată spre Freytag, ca spre o persoană care ştia adevărul.

— Nu-i aşa?

Freytag rosti, cu glas calm, cumpănit:

— Poate că omul al cărui altar a fost doborât e capabil să se bată din motive pur religioase. Acţiunea lui ar putea fi utilă şi unui partid politic, dar sentimentele lui personale nu au nevoie de niciun fel de semnificaţie politică. Nu presupun că vreunul din cei doi indivizi ar putea oferi o explicaţie raţională a faptului că s-au lovit, dat îmi place să cred că măcar una din părţi a avut un mobil mai bun decât politica.

(… Acum într-adevăr mi-eşti simpatic!” îşi spuse Jenny în sinea ei, şi îşi ascunse faţa satisfăcută îndărătul halbei înclinate.)

— Mai bun? întrebă Hansen, şi glasul lui grav se umbri de reproş şi mâhnire. Crezi că e mai bine ca religia să-i amăgească pe aceşti bieţi oameni, încât să se lupte între ei, în loc să se lupte uniţi împotriva duşmanilor comuni?

Suferinţa şi indignarea lui erau reale, dar originile lor rămâneau atât de misterioase pentru ascultători, încât nimeni nu-i putu da un răspuns. Doar comisarul de bord îşi plesni limba de dinţi, de câteva ori, şi-l ameninţă cu degetul, scuturându-şi căpăţâna mare, cu o gravitate

paternă. Hansen nu-l luă în seamă.

Herr Baumgartner îşi spuse cuvântul, de la masa lor, cu un glas pătruns de adâncă emoţie.

— Eu sunt un suflet pierdut, poate, zise avocatul, dar nu voi tăgădui niciodată puterea adevăratei religii. Ea este izvorul spiritual al civilizaţiei noastre, unica noastră speranţă în eternitate. Săraci aşa cum putem fi acum, ce-am mai ajunge şi fără ea?

Hansen se roti şi îşi coborî privirea spre Herr Baumgartner, pe sub sprâncenele-i pale.

— Care religie adevărată?

— Toate sunt adevărate, replică vajnic Herr Baumgartner.

— Au, exclamă soţia lui, scoţând un firav ţipăt prelungit,*cum poţi spune tu asemenea lucru?*

Herr Hansen nu-i acordă nicio atenţie lui Frau Baumgartner.

— Civilizaţie, zise el, cu dispreţ manifest, dă-mi voie să-ţi spun eu ce este. Mai întâi vine soldatul, pe urmă neguţătorul, pe urmă preotul, pe urmă legiuitorul. Neguţătorul închiriază braţul soldatului şi-l angajează pe preot să cucerească ţara în numele lui... Mai întâi vine soldatul, care e un ucigaş; pe urmă preotul, un mincinos; pe urmă neguţătorul, un tâlhar, şi tustrei îl aduc pe ligiuitor să le fabrice legi şi să le apere isprăvile, şi iată cum s-a clădit civilizaţia noastră!

Herr Baumgartner se dezumflă şi închise ochii şi păru dispus să replice. Soţia lui îşi încleştă buzele şi-l împunse cu vârful piciorului, aşa că rămase tăcut.

— Ce-ai de zis despre artist? întrebă Jenny, asmuţindu-l. Ce-i cu el?

— El vine la urmă, pretinde că totul e ceea ce nu e, este un impostor, rosti cu simplitate Hansen, fără a se uita la ea.

Denny, stând alături de Lowenthal, care repeta într-una, în şoaptă „Bolşevic! bolşevic!” rămăsese foarte posomorit în timpul acestei expuneri a vederilor lui Hansen. În clipa aceea izbucni într-un râs zgomotos. Nimeni nu-i ţinu isonul.

El se simţi confuz şi copleşit de o jenă care-i roşi toată faţa.

— Impostori, ha, are dreptate, zise el, la nimereală. Impostori!

— Mi-ar plăcea să văd ce se petrece cu-adevărat, îi zise Jenny lui Freytag, care-i urmărise reacţiile pe obraz. Sunt de părere că, dacă grăsunul e băgat la carceră, s-ar cuveni să organizăm pichete în faţa cabinei căpitanului, să ieşim cu steaguri şi să transformăm toată povestea asta într-o zi mare…

Freytag o urmă, şi un răstimp se uitară la oamenii de pe puntea clasei a treia, dar acolo nu se întâmpla nimic care să iasă din comun. Bărbaţii stăteau tolăniţi pe punte şi jucau cărţi, femeile îşi alăptau pruncii sau spălau rufele, lumina dogoritoare a soarelui se revărsa asupra lor, nu apărea niciun semn de frământare.

La celălalt capăt al vasului găsiră familiile Lutz şi Hutten, studenţii cubani şi pe Herr Glocken, stând în şir şi uitându-se jos, unde învelitoarea de pânză fusese luată de pe zăbrelele luminatorului ca să lase aerul să pătrundă în partea unde mâncau pasagerii de la clasa a treia. Prima masă era gata întinsă, alcătuind o privelişte liniştitoare. În roiuri dese ca muştele, oamenii erau strânşi ciotcă în jurul meselor încărcate cu uriaşele hălci de piept de vacă, găluşte, castroane pline cu mâncare de caise, mormane de ceapă verde proaspătă. Se hrăneau într-o tăcere reculeasă, întinzând braţe lungi după câte un dărab de pâine, risipite de-a lungul muşamalei albe aşternută peste masă. Se rezemau în coate şi mâncau, sim ţind cum le sunt redate puterile, simţind cum Îi se retrezeşte dorul de viaţă. Cei şase studenţi se aliniară şi strigară ceva, prietenos şi barbar, în argoul lor de nepătruns. Ciţiva bărbaţi îşi întoarseră feţele în sus, cu gurile pline, cu obrajii umflaţi, şi le făcură semn cu mâna, bonomi. Aveau feţele scofâlcite, înăsprite, dar ochii lor erau ochii unor oameni obosiţi care, în sfârşit, au dormit şi au mâncat.

Privitorii se mişcară, un pic plictisiţi de uşurarea resimţită, şi minţile lor eliberate de povară se reflectau în

expresiile lor cam atone. Murmurând între ei ca nişte porumbei, familiile Lutz şi Hutten şi Herr Clocken păreau a fi de acord, în mod vag, că nu e drept să-i tratezi prost pe săraci şi că vor fi cei dintâi care-şi vor exprima această părere, în orice împrejurare. De aceea erau fericiţi să fiecruţaţi de această neplăcută îndatorire, fericiţi să le fie domolite neliniştile şi alinate simţirile caritabile. Acei oameni stranii, străini, nu păreau a fi periculoşi. Era vădit că nu sunt câtuşi de puţin maltrataţi, dimpotrivă, savurau un prânz excelent, iar dacă colo jos se aflau şi uneltitori la rele, nimeni n-avea nevoie să-şi facă griji

— Căpitanul ştia el bine cum să-i potolească.

— Corabia nebunilor

Jenny şi Freytag zăboviră, la oarecare distanţă, pe urmă se apropiară şi statură laolaltă, cu mâinile aproape atingându-se pe balustradă. Scena absurdă petrecută în noaptea precedentă plutea între ei, şi se putea ca David Scott să apară din nou, în orice clipă, în spatele lor, ca o stafie care revine spre a confirma prima lui bănuială a vinii lor sau, cel puţin, a intenţiilor lor vinovate. Convingerea lui Freytag că era nevinovat căpătă forma unui obscur resentiment împotriva lui Jenny. De ce oare îngăduia acelui David să se’ poarte ca o secătură, când era atât de evident că nu avea asupra ei niciun drept, afară de cât catadixea ea să-i îngăduie? în adâncurile minţii sale, Freytag credea instinctiv doar în drepturi legale. Mariajul acorda în mod tacit unui bărbat dreptul legal de a-şi brutaliza soţia, până la un anumit punct, şi Freytag lua ca un fapt cam de la sine înţeles că soţia consimţise la această stare de lucruri, când depusese jurământul marital. Toate aceste consideraţii fermentau obscur în creierul lui, dar un lucru îi era dar – o femeie care îngăduia unui bărbat s-o brutalizeze când nu avea niciun drept legal de a proceda astfel, era o proastă, sau şi mai rău. Impresiile pe care i le deşteptase Jenny, aşa cum se prezentau, scăzură şi se răciră în câteva secunde. S-ar putea să fie în dragoste cu insul acela? Părea cât se poate de improbabil.

Jenny, întinzându-se mult peste balustradă, cerceta cu privirea prin mulţimea din groapa aceea zăbrelită, umbroasă.

— Da, e acolo, zise ea, arătând cu degetul spre grăsun, care îşi schimbase cămaşa cu una -verde ca iarba. Şi mănâncă de zor. Nicidecum nu-i la carceră. Aşa că parada noastră demonstrativă e anulată, ce păcat! Nu s-a comis nicio injustiţie, nu e o ruşine?

Atitudinea ei era absolut candidă, iar ochii foarte limpezi şi veseli.

— Injustiţia există, prea bine, zise Freytag, dar îşi are rădăcinile cu mult în urmă şi mai adânc, săditǎ în însăşi structura noastră, incurabilă. Uite, spuse el, deschis, dacă n-ar exista injustiţie, cum am putea măcar să concepem ideea de justiţie? Un bătrân conferenţiar pe care îl cunoşteam în adolescenţa mea obişnuia să spună: „Noi îndreptăţim Răul şi nedreptăţim Binele”. N-ar fi folosit la nimic să facem un pichet în faţa cabinei Căpitanului.

— A, n-ar fi folosit? strigă Jenny.

Avea o părere diametral opusă. Socotea că el se mulţumeşte să stea jos, lăsând ca împrejurările să-i treacă pe deasupra. Nimic nu era incurabil, nici măcar firea omenească. Şi dacă aşteptai să ajungi până la rădăcini, nu puteai ajunge nicăieri. Stratul de la suprafaţă era întru totul suficient pentru a-ţi absorbi activitatea! Dacă vrei ca lucrurile să se schimbe – totdeauna în bine, fireşte! — n-ai decât să răstorni cea mai apropiată căruţă cu mere, să risipeşti fasolea din primul sac căzut sub mână. Ea credea cu fervoare şi aţâţare în grevă, participase la multe, aveau efect, nu exista nimic mai excitant şi mai minunat decât să te simţi o părticică dintr-un tot care acţionează în vederea îndreptării lucrurilor – obţinerea unui salariu decent, condiţii bune de muncă, zi de lucru mai scurtă – nu conta prea mult ce anume se revendica. Formase pichete de zeci de ori, cu oricare fel de grevişti se nimereau să aibă nevoie de pichete, şi intrase la închisoare de câteva ori, şi, zău aşa, era doar floare la ureche! Oricum, nu stătea prea mult

acolo. Totdeauna venea cineva de la un misterios cartier general, cu buzunarele doldora de bani, aşa că se obţinea eliberarea pe cauţiune pentru toţi, şi gata, înapoi în rând. Niciodată nu se alăturase acelor capete înfierbântate care o sfătuiau să muşte poliţiştii şi să-i lovească în fluierele picioarelor. Auzise poveşti sinistre despre brutalităţi comise de poliţie asupra femeilor muncitoare, angajate într-o grevă reală, când stăteau în şirul pichetelor sau în temniţă, şi, după câte ştia ea despre oameni, putea să dea crezare spuselor. Dar era bucuroasă să declare că se descurcase foarte amiabil cu poliţiştii, până la unul. Totdeauna lega conversaţie cu ei şi încerca să le schimbe convingerile, în drumul spre comisariat, şi totdeauna erau de o politeţe impecabilă, sau cel puţin decentă, şi inaccesibili. Şi ei ştiau bine ce ştiau şi ce credeau, şi dacă povestea aceea cu pichetele nu încălca legea, s-ar fi cuvenit s-q. Încalce. „Şi totuşi, spuse, unii dintre ei erau realmente drăguţi!”

Ar fi putut la fel de bine să fie o tânără care discută despre recepţiile vesele date în sezonul când debutase în lumea mondenă. Freytag nu putea s-o ia în serios. Nu spunea unde sau când se întâmplaseră lucrurile acelea, nici nu preciza cum de se nimerise să fie amestecată şi ea în de. Unde oare dăduse o tânără fată, aparent bine crescută, peste asemenea relaţii? Nici care era crezul care o călăuzise la asemenea acte. Conversaţia ei degajată şi fluentă era plină de omisiuni şi pauze pe care părea că ar aştepta din partea lui să le umple din experienţa personală avută cu atari episoade. El nu cunoştea nici cel mai mic amănunt despre de, decât de la distanţă: văzuse cum poliţiştii rup cordoanele de muncitori formate în faţa fabricilor de ţigări din Mexic, şi îi aprobase din toată inima, aşteptând până ce trotuarul era curăţat, înainte de a se duce să-şi vadă de treaba lui.

Aşa că asculta, nu pentru cele ce spunea ea – căci suna ca o năzbâtie puerilă, sau era ceva respingător de dur şi de neglijent, nu putea să se decidă care asume; ci fiindcă micuţa ei persoană era plină de o drăgălăşenie feminină, în

formele-i armonios modelate şi dulcile ei rotunjimi. Îşi dădu seama, cu o acută senzaţie de consternare, că în ochii lui părea frumoasă, şi îşi aminti prea bine cum la prima vedere îl frapase, în mod cert, ca o făptură cu nimic ieşită din comun. Din umbrele trecutului, din tinereţea sa agitată, veşnic căutând ceva, consumată înainte de a o cunoaşte pe Mary, se înălţară cincişase chipuri, cu contururile aburite, aproape uitate. Niciunul dintre de nu fusese frumos înainte de a le fi iubit, niciunul nu rămăsese frumos de-atunci încoace, unele din de deveniseră chiar odioase, dar fiecare în parte fusese neînchipuit de fermecător în acea scurtă perioadă cât el le urmărise cu ardoare, prins în mreje şi orbit de iluzie. Totdeauna trăia adevărata dragoste şi totdeauna era sortită să dureze în veci…

Se îndepărtă de ea brusc şi, uşor încruntat, se rezemă pe braţele încrucişate şi îşi lăsă privirea să se odihnească asupra oamenilor de jos. Forfoteau, aşezându-se în locul altora la mese. Începuseră să fie luate teancurile mari de tacâmuri murdare, tăvile încărcate cu hrana fierbinte erau trântite iarăşi pe muşama. Faţa lui Jenny se schimbă, fără niciun motiv pe care să-l fi putut deduce. Amparo şi Pepe, cu mutre de dimineaţă ursuze, se opriră să arunce o privire spre puntea de jos, apoi altă privire, de o insolenţă calculată, lui Jenny şi Freytag, şi îşi urmară drumul, cu fesele lor înguste, demonstrând o înaltă specializare în balansul graţios.

— N-a fost caraghios Hansen, mai adineauri, în bar, cu biata lui minte strâmbă, încercând să îndrepte problema justiţiei? întrebă Jenny. Toate animalele sunt triste, după ce fac dragoste.

.

— Cu excepţia femeilor şi a iepelor, ripostă Freytag.

— Nu ştiu despre iepe, zise Jenny, dar se pare că dragostea îl înfurie pe Hansen.

— Are un caracter înclinat spre violenţe, zise Freytag. Ceva îl tulbură. Geme şi urlă şi se zvârcoleşte în toiul nopţii şi se ia la harţă în mod îngrozitor cu vreun inamic care-l

atacă în cuşeta lui de sus.

— Un inamic politic, fără îndoială, zise Jenny.

Se desfătă cu înfăţişarea chipeşă a lui Freytag, era o încântare pentru ochii ei. Li plăcea aerul lui de nevătămător dandy. Toţi masculii, care-i plăcuseră vreodată, cu excepţia lui David, fuseseră frumoşi şi de-o vanitate diavolească. Decise că asta fusese pierzania ei, această slăbiciune pentru masculi arătoşi. Dacă un bărbat era suficient de chipeş, ea îi acorda, fără ezitare, toate calităţile dezirabile. Freytag era aproape prea convenţional de chipeş pentru a atrage efectiv. David avea o faţă mult mai interesantă. Sau n-avea? În ochii ei miji o expresie clinică: voia să-i vadă oasele.

— La ce te uiţi? întrebă stingherit Freytag, şi îşi stăpâni cu greu impulsul de a-şi netezi părul cu mâinile, de a-şi îndrepta nodul cravatei. Nu era primul bărbat afectat în acest fel de privirea încordată, dar neîngăduitoare, a lui Jenny.

— La capul dumitale. Îmi place capul dumitale, declară Jenny. Aş vrea să-ţi pot vedea creierul…

— O, Doamne, ce idei!

— Creierul are un desen nespus de frumos, zise Jenny, luându-l de sus. Poate că ai să mă laşi să încerc câteva desene, luindu-te drept model!

Asta ar fi putut însemna câteva ceasuri plăcute petrecute împreună pe punte. I-ar fi plăcut să-l vadă pe David încercând să facă o scenă din pricina că-i poza.

— Bineînţeles că aş dori, zise Freytag, dar…

— N-o să se întâmple nimic, zise ea, cu voioşie. Pe urmă sări de pe trambulină. Nu-l înţeleg deloc pe David, îi spuse ea. Niciodată n-am pretins că-l înţeleg, şi totdeauna mă surprinde lăsându-mă să întrezăresc vreo nouă faţetă a firii lui. Mai întotdeauna când bea. Şi există un soi de adevăr în beţie. Eu ştiu că ceea ce fac şi spun când sunt beată este tot atât de adevărat ca şi celelalte lucruri diferite pe care le fac şi le spun când sunt cu mintea trează. Nu e decât altă latură a mea care iese la iveală, să ia aer!

— Dumneata te îmbeţi vreodată? întrebă Freytag. Uluitor! Mie îmi pari o persoană foarte cumpătată.

— Sunt cumpătată chiar şi când mă îmbăt, zise ea îngrijorată. Totdeauna se întâmplă accidental şi doar ca să fac haz. Dar sunt capabilă să spun lucruri pe care alte dăţi aş avea destulă minte să le ascund. Şi ştiu că David face acelaşi lucru.

David se dă de gol rău de tot, gândi ea. Asta o spun acum, cu o rece luciditate. Pasul următor e să cer scuze, în numele lui. Să-i explic că nu e un adevăr în firea lui asemenea ieşire, sau că nu-i aşa deseori. Că nu intră nicidecum în categoria faptelor săvârşite de el. Este cu mult mai drăguţ decât ţi-ai putea închipui după ceea ce ai văzut din persoana lui. A avut o viaţă cumplită şi trebuie să se străduie mai amarnic decât majoritatea celorlalţi oameni să îşi păstreze echilibrul. Trebuie să-l cunoşti grozav de bine înainte de a-i putea vedea limpede adevăratele calităţi. Eu îl cunosc bine, realmente, şi când spun că nu-l înţeleg, o fac fiindcă mi-e ruşine pentru el şi pentru mine din pricina celor intâmplate noaptea trecută. Asta a comis-o partea cea mai neînsemnată din David. Eu ştiu mai multe despre el, ştiu câteva lucruri fermecătoare, îl iubesc. Ruşinos, ruşinos. Pasul următor avea să fie scoaterea la suprafaţă a ceea ce durea cu adevărat: să vorbească despre acel vis teribil avut noaptea trecută, care pur şi simplu nu-i lăsa niciun loc unde să *se* ducă, decât în afara lumii şi departe…

— Când eşti îndrăgostit, spuse cu glas tare, pe deasupra flecărelii gândurilor între de, ţi-e aproape cu neputinţă să vezi lucrurile limpede, nu-i aşa?

— Nu sunt convins că pot cădea de-acord cu asemenea părere, zise Freytag. Iubire, rosti el meditativ, dând cuvântului exact ponderea corespunzătoare şi niciun dram mai mult.

Ceafa ei era foarte albă şi părea dezgolită, când îşi întoarse capul, dar ascultă cu atenţie în timp ce partenerul de discuţie vorbea despre iubire, poate dându-şi ifose puţin…

Îi spuse, ca şi cum nu prea ar fi făcut caz de principiile expuse, că, după crezul lui, iubirea se bizuia pe credinţă, primul ei atribut fiind deplina loialitate. Departe de a fi oarbă, iubirea autentică te ajută să vezi dar, poate pentru întâia dată... Cea mai mică trădare comisă de fiinţa iubită, fie că acţiunea intervenea mai devreme ori mai târziu, însemna o trădare totală făptuită de la bun început şi nu distrugea numai viitorul, ci însăşi esenţa trecutului, căci fiecare zi trăită în încredere fusese o minciună şi inima o biată păcălită. A fi necredincios, măcar o singură dată, era tot una cu a nu fi fost nicio clipă credincios...

— Nu, ripostă Jenny, a fi necredincios o dată este a fi necredincios o dată, şi gata, şi poţi să te căieşti şi să te întorci în mijlocul turmei enoriaşilor-, întocmai ca un metodist demodat. Aveam cândva un amant, rosti ea, limpede, dar fără cutezanţă, care spunea că niciodată nu-şi dădea seama mai bine cât de mult mă iubea, decât când îmi era infidel. Doctrina asta are un cusur, pe undeva, spuse ea, începând să râdă destul de tăios, dar eu una n-am fost niciodată capabilă să-l conving că am dreptate.

Freytag râse odată cu ea şi aproba faptul că tehnicile folosite de bărbaţi pentru a împăca mereu capra şi varza aveau o latură comică. Apoi urmă liniştit, de parcă ar fi vorbit pentru el:

— Iubirea, spuse el, este o pasiune luminoasă, plină de bunătate răbdătoare şi de tandreţe stimulată, statornică nu prin alegere sau intenţie, ci prin însăşi natura ei, temerară şi durabilă, plină de curaj. În frazele lui se strecurau flori, viaţa, moartea, până şi eternitatea, erau menţionate pe rând: pâinea şi vinul, şi perpetua succedare a dimineţilor scânteind de nădejde, fără nicio amintire urâtă, fără remuşcări.

Jenny asculta ca hipnotizată. Glasul acela visător era alinător precum un cântec de leagăn, un cântec pe care şi-l îngâna propria-i inimă arzătoare amăgită. Se îmbina cu transparentul dans al luminii pe luciul apei şi al adierii răcoroase pe faţa ei. Auzea un glas straniu, în care acum

plutea doar cea mai vagă urmă de inflexiune germană, purtând ecoul nu a ceea ce ştia în mintea-i înecată de amărăciune, ci al simţirilor ei. Părea maladiv şi sentimental şi fals. La auzul ultimelor cuvinte, ochii ei scăpărară şi îi reteză fără fasoane balivernele.

— Cred că asta e o capcană bună pentru găgăuţi, zise ea, cu o violenţă care-i scuturâ tot corpul. Urăsc aşa ceva şi totdeauna am urât. Face nişte mincinoşi aşa de scârboşi din fiecare. Dar, cu toate astea, am căzut iară şi iară în aceeaşi cursă.

— Aşa i se înfăţişează tuturor oamenilor nefăcuţi pentru iubire, spuse el, sec, dar cu un ton de triumf abia mascat care o sâcâi imediat, şi cursa în care cazi nu e iubire.

— Ştiu, ştiu, zise Jenny intolerantă, e doar sexualitate, în clipa următoare o să-ncepi să-mi spui asta. Cum de reuşeşti să ţii separate Adevărata iubire şi Sexualitatea?

— Cum aşa, nici n-o fac! rosti Freytag, surprins şi indignat. Nu le separ nicidecum, fireşte că nu. Nici nu mi-a trecut vreodată prin cap că aşa ceva ar fi posibil!

— Atunci, nu ştiu în ce anume cad eu, rosti Jenny, şi faţa ei era palidă, copleşită de jale, fără niciun pic de căldură sau scânteiere, numai că nu iese nimic bun din asta şi că ar putea fi, totuşi, iubire.

Cuvântul căzu molcom între ei şi răsună cu un clinchet în sufletul amândurora.

— *Ar putea fi,* încuviinţă grijuliu Freytag, după o clipă. Poate că fiecare capătă genul de iubire pe care-l caută.

Jenny se întoarse spre el, foc şi pară.

— Încetează să mai legi totul cu micile şi îngrijitele dumitale funde! rosti ea, cu violenţă. Asta nu-i decât un mijloc de a-ţi declina răspunderea pentru mâhnirea provocată altei fiinţe. „Şi-a făcut-o cu mâna ei”, poţi spune oricând. „Eu unul nu i-am dat decât ce voia!”... Asta nu-i altceva decât tembelism moral, şi dumneata o ştii prea bine!

— Vai, haida-de, Jenny, zise el, poruncitor, adresându-i-se pentru prima dată pe numele mic, şi căpătând în clipa

aceea certitudinea totală că trezise un sentiment în inima ei, spui absurdităţi. Nici nu vreau s-aud una ca asta. Nu s-a produs nicio ceartă între noi, absolut niciuna. Nu putem fi prieteni, nu putem fi doi buni prieteni loiali, şi să discutăm lucrurile cu cap? Oare nu există şi altceva, pe lângă iubire?

O, Doamne, se gândi Jenny, asta-i mutarea următoare.

— O, da, desigur, şi, de regulă, ceva mult mai bun, zise ea, cu gândul de a pune capăt discuţiei, şi rămaseră alături, cufundaţi într-o tăccre dezorientată. Cât despre loialitate, se gândi Jenny, nu s-ar cădea să vorbeşti despre iubire cu o femeie străină, pe bordul unui vas, şi nici ea cu un bărbat străin. Asta este prima breşă îngustă făcută în zid. Soţia ta ar detesta acest lucru, şi David la fel, şi ar avea perfectă dreptate. Ăsta-i unul din meritele lui David. El n-o să stea să îndruge verzi şi uscate despre iubire nici unei alte femei. Nu discută subiectul acesta nici măcar cu mine. David detestă iubirea chiar mai rău decât mine. Tu ai o privire hoinară şi ştii să te apropii pieziş. Dacă mi-ai aparţine mie, nu m-aş încrede în tine decât până la punctul unde aş putea să te duc de urechi. Totdeauna pot să am încredere în David: David are să fie nesuferit şi dur şi îndărătnic şi credincios până la moarte. Nu o să ne ucidem reciproc, fiindcă eu am de gând să dispar înainte de se întâmplă asta. Dar fiecare va lăsa urme întipărite în sufletul celuilalt. Când am să lichidez legătura cu David, are să cunoască deosebirile dintre mine şi femeia următoare din viaţa lui, iar eu îl voi purta pe David înlăuntrul meu, ca pe-un fetus pietrificat, în tot restul existenţei mele. Se simţi secătuită şi bolnavă şi deaj uns de obosită să se culce chiar acolo.

— Iubire, remarcă ea strâmbând din nas, vasul acesta clocoteşte de iubire. Sunt sigură că toată e Iubire Autentică. Trebuie să zbor acum, adăugă ea. Elsa este şi ea îndrăgostită, şi i-am promis să o ajut să-şi facă o coafură nouă.

Rămas singur, Freytag regretă cele ce-i spusese, sau aproape tot. Era destul de evident că-şi râsese de el, şi nu o singură dată. Fără îndoială, îl socotea o idee cam sărac cu

duhul. Dar avea să ajungă şi ea vremea când va fi mai înţeleaptă. Se putea să fi fost fermecătoare, mainainte de a fi fost schilodită şi pervertită de viaţa dezordonată dusă, de falsele ei concepţii amoroase şi nesăbuita irosire a esenţei feminităţii sale. Cunoscuse şi până atunci fete ca ea, în mai multe ţări – sălbatice şi confuze şi însingurate, pline de neîncredere, lăsându-l să se apropie mai mult de de, cu un aer precaut în ochii lor, ca şi cum ar fi zbughit-o imediat dacă ar fi încercat să pună mâna pe de. Toanele lor, absenţa unui cămin şi lipsa lor de scrupule îl eliberaseră de orice sentiment al unei obligaţii faţă de de, nu-i cereau nimic şi până la urmă îi redaseră libertatea, lăsându-l să se bucure de o amintire plină de milă şi tandreţe.

Toate acestea erau însă pierdute în trecut. Nebunii de felul celor promise de o fată ca Jenny aparţineau vieţii lui dinainte, viaţa aceea populată de fantasme şi vise nebuneşti. Ştia cât valorau de, în comparaţie cu realitatea solidă a căsniciei sale. Avea convingerea că el era, din fire, bărbatul cel mai fidel şi robit unei singure inimi. Nu avusese nevoie decât să o găsească pe Mary a lui, iubirea sa, şi o găsise. Acum fusese despărţit de ea aproape trei luni în cap, şi carnea lui era şovăielnică, arsă de dorinţă. Dormea la fel de prost ca pe vremea când era holtei, cheltuind mult prea multă vreme şi energie spre a încerca să găsească o uşurare de povara sexualităţii şi aaceptând prea adesea, îşi aminti, cu un fior rece, unele versiuni deajuns de triste ale erotismului. Era un semn foarte prost, dacă începuse să aibă o pornire sentimentală din pricina primei femei eventual disponibile care nu era târfă, cel puţin de profesie, cu care drumul lui se încrucişase într-un moment nenorocos.

La ce se gândea oare? Se aduse la ordine rapid. O uşoară înţepătură sâcâitoare – putea fi cumva senzaţia de vină? — undui peste trupul lui, aproape un tremur nervos. Tremurul acela vinovat şi începutul vacarmului sexual anevoie puteau fi despărţite: preocuparea lui oscila fără niciun avertisment de la Jenny la una din acele dansatoare

spaniole disponibile. Lola, de pildă, avea înfăţişarea cea mai josnică din întreaga clică. Ceva bun şi murdar şi fierbinte – asta ar face treaba! încleştă balustrada şi rămase acolo, ferm decis să îşi vină în fire şi căutând să îşi redobândească controlul asupra impulsurilor. Primul semn că-i revine sănătatea fu că o blestemă pe săturate pe Jenny, socotind-o căţea aţâţătoare, invocă cu fervoare numele soţiei sale şi decise să-i scrie o lungă epistolă, îndată ce va sfârşi cina, şi să recitească toate scrisorile ei duioase, pasionate, maritale, înainte de a adormi.

Medicâniştii cubanezi, în drum spre Montpellier, deveniseră mai mult ca oricând o societate ermetică, prevăzută cu saluturi rituale, strângeri de mână secrete care, aplicate cum se cuvenea, produceau ca răspuns ţipete de durere glumeaţă din partea iniţiaţilor, şi un. Jargon atât de subteran, încât în vorbirea lor se refereau necontenit la mici rulouri de hârtie conţinând coduri dactilografiate. Se angajau în ceea ce părea să fie lungi şi savante dezbateri, purtate cu o solemnitate ghiduşă, ori de câte ori puteau fi zăriţi, dar pe un ton atât de scăzut încât publicul lor, destul de plictisit, nu era periclitat să le împărtăşească secretele cumplite.

Totuşi, deveni o chestiune cunoscută că se intitulau *Les Camelots de la Cucaracha* şi în fiecare dimineaţă publicau, la presa tipografică a vaporului, un ziar în miniatură purtând în caractere extrem de vizibile emblema *El Pi-pi Diario.* Pe la jumătatea dimineţii erau văzuţi adesea ducându-se în apartamentul de lux ocupat de La Condesa şi ieşind peste puţină vreme, cam fudulindu-se între ei. Iar într-o bună zi, în odăiţa pentru corespondenţă, de lângă bar, ţinură o adunare şi o aleseră pe La Condesa preşedintă, sau Libarcă Extraordinară.

Doctorul Schumann, care stătea afară, sub fereastră, nu se putu împiedica să prindă cu urechea desfăşurarea şedinţei, şi, de fapt, nici nu căutase să evite acest fapt. Şi fu jignit auzind în ce termeni deocheaţi şi lipsiţi de respect vorbeau despre ea studenţii. O considerau smintită, asta

era dar, şi sortită a fi obiectul maimuţărelilor lor ridiculizatoare, dar de ce se deciseră să-şi reverse asupra ei scârboşeniile lor băieţeşti, doctorul nu mai fu capabil să înţeleagă. Mai presus de orice, nu era o ţicnită, ci o femeie de lume şi înţeleaptă în felul ei de a fi, şi-atunci, ce motiv avea să se lase transformată de către tinerii aceea deosebit de grosolani într-un personaj bun să fie ţinta batjocurei?

La apariţia ei în sala de mese, doctorul Schumann remarcă din nou că La Condesa părea să aibă deplină încredere în junii ei admiratori şi se bucura de compania lor. Se ridicau toţi ca unul, îi făceau plecăciuni adânci şi o escortau până la masa lor. I se aducea scaunul personal şi trona în mijlocul lor, cu manierele sale elegante, şi cu – se gândea doctorul Schumann1un zâmbet uşor distrat. Continuă s-o urmărească cu privirea un răstimp, în vreme ce ea citea, fără îndoială, îngrozitoarea lor fiţuică, şi râdea într-un fel cu totul nepotrivit, arătându-şi dintâi de aur din fundul gurii. Luându-i de cap cu ambele mâini, mai întâi pe studentul aflat în dreapta şi apoi pe cel din stânga ei, le şoptea la ureche lucruri care le stârneau ropote de aplauze, însoţite de întrebări puse cu aprindere de ceilalţi. După aceea mâinile îi zburau la sâni, şi-i mângâia în sus şi-n jos, cu faţa îndureratăşi gânditoare. Neîndoielnic că-şi pusese deoparte un al treilea flacon cu eter, poate şi un al patrulea, conchise doctorul Schumann, resemnat şi tare ispitit să o lase în plata Domnului, să nu mai facă nicio încercare de-a o salva.

Căpitanul Thiele, care stabilise pentru nobleţe norme de comportare atingând înălţimi astronomice, privea cu buzele ţuguiate şi ochii uşor înrouraţi conduita frivolă a distinsei sale prizoniere. Ea aruncă o privire în direcţia lui, îi flutură un semn amical din degete, ca şi doctorului Schumann, iar amândoi îi răspunseră cu gravitate la salut.

Căpitanul Thiele suferea de o indigestie cauzată de frustrarea înnăscutului său simţ al autorităţii, pentru a nu mai pomeni nimic de rangul lui oficial. Aflând de tulburarea petrecută la clasa a treia, primul său impuls fusese de a

ordona ca tuturor participanţilor la incident să li se dea arest de cameră, pentru tot restul călătoriei. Îi primise pe muncitorii deportaţi ca pe tot atâtea capete de vite şi nu era dispus să îndure nicio clipă descoperirea – chiar de la începutul voiajului – că aceştia cutezau să îşi afirme individualitatea cu o insolenţă patentă.

Părintele Carillo discutase cu el, într-o germană cumplită, ca şi cum bătaia nu fusese pur şi simplu o josnică râcă. Menţionase în mai multe rânduri termeni ca: sindicalism, anarhism, republicanism, comunism, pe lângă cel de ateism – mai înainte de toate, ateismul, rădăcina comună a unor astfel de teorii pernicioase. Şi prelatul părea foarte iniţiat în finele nuanţe de opinii exprimate asupra tuturor subiectelor posibile, care se manifestau în rândurile gloatei de pe puntea inferioară. Dacă te luai după părintele Carillo, clasele de jos erata duse în rătăcire de o mie de influenţe rele venite din toate direcţiile, iar pe puntea clasei a treia se aflau o sumedenie de elemente subversive. Acestea se cădea a fi supravegheate cu atenţie, nu numai de dragul bunei stări a pasagerilor de la clasa întâi, a echipajului, a vasului însuşi, ci întru ocrotirea sărmanilor nevinovaţi aflaţi dedesubt, acei buni şi nevătămători oameni care nu doreau altceva decât să li se îngăduie a se supune legii şi a-şi practica în pace religia îmbrăţişată.

Tenerifanii, de exemplu, erau nişte inşi cumsecade, cât se poate de evlavioşi. Buclucul îl făceau asturienii şi andaluzii printre care existau – în cel mai fericit caz – vechi vrăjmaşi, şi părintele Carillo nu fusese surprins descoperind că clica antireligioasă consta aproape în întregime din asturieni, cu o mână de basci printre ei.

Aşadar, aceştia erau cei indicaţi spre a fi supravegheaţi. Cât despre grăsunul care îl îmbrâncise pe omul îngenunchiat încă în rugăciune, era un aţâţător al gloatei de cea mai josnică speţă şi cel mai nesuferit lider, un mexican în drum spre Spania cu unicul scop de a pune Ja cale acolo tulburări şi de a stabili o legătură între răscoalele sindicale mexicane şi cele din Spania. Cu el n-avea rost să-şi bată

capul, avea să fie arestat în clipa când va pune piciorul pe pământul spaniol.

Căpitanul se trezi sfârtecat în numeroase porţiuni: îi detesta pe catolici din principiu (era convins că preoţii, fără nicio excepţie, profitau de intimitatea confesionalului pentru a-şi seduce enoriaşele mai atrăgătoare); nutrea o aprigă prejudecată atât împotriva spaniolilor cât şi a mexicanilor, şi simţea că era mai prejos de demnitatea lui să primească sfatul unui preot, precum şi să admită că ar exista orice fel de semnificaţie sau importanţă umană în actele comise de gloata de la clasa a treia. Îi mulţumi băţos părintelui Carillo pentru informaţiile date şi promise că va ordona o întărire generală a disciplinei, folosind fraza lui favorită: va pune în lanţuri pe următorii încălcători ai păcii şi, la foarte scurtă vreme după această întrevedere, micul dejun consumat începu să-şi manifeste dezacordul cu organismul căpitanului.

Necazul lui real era faptul ca, prin supraaglomerarea serioasă a vasului, nu avea niciun loc unde să le fixeze domiciliu forţat nemulţumiţilor, mai cu seamă dacă erau atât de numeroşi şi ameninţau ordinea pe căi atât de viclene cum părea să opineze părintele Carillo. În caz de răscoală făţişă era posibil ca echipajul să nu fie suficient pentru a-i ţine sub control. Presupunând că ar fi pus mâna pe armele de foc uşoare aflate în cală, ce avea să urmeze atunci?

Căpitanul, care – cu excepţia perioadei războiului mondial – îşi petrecuse cariera profesională în calmul relativ al vaselor comerciale de pasageri, nave mici, pornite în lungi croaziere plicticoase, avea o imaginaţie turmentată, violentă, care acum puse stăpânire pe el. Un scurt răstimp fu legănat de visul unei crize desfăşurate ca la cinematograf, plină de tenebre, de lupte corp la corp, fulgerări de lumină şi explozii detunătoare, capete sparte şi membre învălmăşite, căzute în bălţi de sânge, ţipete şi urlete, şi văpăi incendiare înălţate luminând cerul, cu bărci de salvare coborâte la apă, în mijlocul talazurilor care se

umflau pe mare, el însuşi aflat încă pe punte, nu se ştie cum, cumva încă deplin stăpân pe situaţie şi cu desăvârşire calm.

Totuşi, înainte de a părăsi efectiv puntea de comandă, în actuala lumină vie a unei zile paşnjce, emise un ordin precipitat, precum ca toţi bărbaţii de la clasa a treia – ba şi femeile, când chibzui mai bine – să fie percheziţionaţi pentru a li se găsi armele, chiar şi cele mai neînsemnate, urmând a fi toate confiscate pe durata călătoriei. După ce făcu asta, se simţi oarecum încurajat şi, în pofida durerilor provocate de gazele intestinale, fu în stare să converseze despre incidentul din cursul dimineţii, cu Herr Professor şi Doctorul Schumann, acordând faptelor cuvenita banalitate. Cei doi îl decepţionară, acceptându-i de bună atitudinea şi părură să considere că incidentul avea o foarte mică importanţă.

Pornirea dezaprobatoare a căpitanului se îndepărtă de La Condesa. La urma urmei, nu trebuia să-i blameze prea mult purtarea, de vreme ce era o *lady* cu sănătate fragilă şi ajunsă într-o situaţie extrem de neadecvată cu casta ei. Oricum, însăşi prezenţa ei la bord în astfel de împrejurări era un simptom serios ai dezordinei care bântuia prin lume. În mod neguros, conduita ei se reflecta asupra autorităţii lui în egală măsură cu încăierarea sfruntată izbucnită între pasagerii de la clasa a treia. Căpitanul nu se gândea numai la propria lui persoană – o deviere de la rutină, o ameninţare adusă rânduielii stabilite de el – fiecare moment al fiecărei zile situat în raza de acţiune a ordinelor sale nu reprezenta o simplă chestiune personală. Întrucât Căpitanul aparţinea unui plan mai vast, îşi împlinea destinul în locul ce-i fusese desemnat ca reprezentant al legii mai înalte. Dacă eşua în respectarea datoriei sale – şi temelia însăşi a îndatoririi sale era de a pretinde implicită supunere din partea fiecărui suflet vieţuitor pe vas, fără nicio excepţie – păi atunci întreaga structură a societăţii întemeiate pe Legea Divină ar fi fost tot atât de slăbită. Nu putea să înfrunte asemenea catastrofă morală, şi nici nu

era nevoit. Nu avea s-o tolereze.

Îşi plimbă privirea de colo-colo, bosumflat, peste feţele iritant de îngăduitoare adunate în jurul mesei sale. Herr Freytag – cine mai era şi ăla? Un om care vedea într-un vapor o înlesnire publică destinată exclusiv să-l transporte pe el, în siguranţă şi confort, dintr-un port intr-altul. Herr Rieber, făcea parte din aceeaşi categorie. Herr Professor Hutten era un cărturar, dar ce putea cunoaşte un profesor din realităţile aspre ale mării? în ciuda profundului respect acordat Doctorului Schumann, nu numai o dată căpitanul simţise că Doctorul nu poseda un pic de înţelegere reală a disciplinei necesare pe un vas, nu avea pentru rang niciun pic de stimă sinceră. De nenumărate ori fusese silit să-l avertizeze, cu tact, împotriva cocolirii marinarilor, când se aflau în infirmeria vasului, de parcă ar fi fost pacienţii lui de-acasă. Erau chiar unele împrejurări când Doctorul părea că se desfată întocmai ca şi cum ar fi plecat într-un voiaj doar să-şi vadă de sănătate. Era adevărat, de n-ar fi fost starea inimii lui, niciodată nu s-ar fi îmbarcat ca doctor, dar totuşi, când se înapoiase de pe puntea clasei a treia, în dimineaţa aceea, Doctorul aproape ignorase incidentul produs la sfârşitul slujbei religioase, dar menţionase faptul că în cursul nopţii două femei născuseră pe duşumeaua goală şi luase măsuri să aibă cuşete în aceeaşi cabină, cel puţin timp de trei-patru zile. Asta arăta că undeva, în mintea lui, îi lipsea simţul proporţiilor, conchise căpitanul, exista o indiferenţă faţă de lucrurile cu adevărat serioase.

Din partea femeilor, Căpitanul nu se aştepta la nimic, dar pălăvrăgeala lor şuşotită îl sâcâia. Mica Frau Schmitt se apleca într-o parte şi discuta, peste Herr Rieber cu Frăulein Lizzi, pe când Frau Rittersdorf şi Frau Hutten se aplecau spre ea, din colţul lor. Frau Hutten clătina din cap, cu tristeţe. Căpitanul se prefăcu că-şi atacă cina, dar era încins de iritare şi măruntaiele îi dădeau junghiuri crude.

Mâhnirea lui Frau Schmitt se uscase oarecum, după experienţa cu Herr Graf şi după nefericita întâlnire cu soţii Baumgartner. Colindase afară pe punte şi se oprise în

neştire, aşa cum făcea fiecare, mai curând sau mai târziu în cursul zilei, spre a privi ca printre zăbrelele unei cuşti la viaţa stranie ce se desfăşura mai departe, pe puntea inferioară. Se trezi lângă tânărul american cu aer rezervat, Herr David Scott, de asemenea rezemat în coate, cu gulerul îndoit în jurul urechilor. Ochii ei fură atraşi de o privelişte întristătoare. Un bărbat tare osos şi zdrenţuros, dar poate tânăr – era greu de spus – cu părul zburlit peste ochi, stătea cu spatele la balustradă, cu genunchii traşi până la gură şi cu degetele desculţe de la picioare chircindu-se şi deschircindu-se de suferinţă. Plângea fără reţinere şi zgomotos, ca un copil. Plângea şi se freca cu pumnii la ochi, gura lui se contorsiona ca a unui câine urlând a jale, iar la picioarele sale zăceau câteva mici obiecte. Frau Schmitt nu putea desluşi precis ce anume erau. Ceilalţi însă nu-i dădeau nicio atenţie, stăteau lângă el cu feţe nepăsătoare. Bărbaţii adunaţi în grupuri, în preajma lui, cu spatele întors la el, femeile aproape călcau peste el, ducându-se la treburile lor. Omul părea complet singur pe lume. Nimic mai mult decât necazul nu desparte de tine un suflet omenesc, se gândi Frau Schmitt, cu inima-i revărsându-şi încă o dată prea plinul mâhnirii, dar de data aceasta cu lacrimi mai duioase şi mai blânde. Căci erau vărsate pentru suferinţa altcuiva.

Le vorbea femeilor care o ascultau.

— Aşa că i-am spus tânărului: „Vai, n-ar crede că măcar unul dintre ei ar putea să-i spună un cuvânt? Ar putea să-l întrebe ce-are pe suflet.” Tânărul american mi-a spus atunci: „Ei ştiu ce se petrece cu el, ce rost are să-l mai întrebe?” Şi se pare că fusese dat un ordin, nu ştiu de către cine, şi ofiţerii s-au dus printre toţi oamenii aceia şi le-au luat cuţitele şi alte asemenea mici unelte cu tăişuri ce le aveau asupra lor, şi acest biet om e sculptor în lemn.

Frau Schmitt, cufundată în povestirea ei, ridică puţin glasul, uitându-şi timiditatea naturală datorită interesului zugrăvit pe feţele din jurul ei, şi Căpitanul înălţă brusc capul, ascultând-o cu o încruntare crescândă, pe care Frau

Schmitt nici n-o observă.

— Ei bine, acest Herr David Scott mi-a spus că omul cu pricina sculpta mici animale din bucăţele de lemn aduse în bocceaua lui, sperând să le vândă pasagerilor de la clasa întâi. Herr Scott avea vreo cinci-şase bucăţi în buzunarul lui, şi mi le-a arătat: erau foarte drăgălaşe şi copilăreşti. Herr Scott a zis: E un artist talentat. Dar ştiţi cum sunt americanii – adoră lucrurile primitive fiindcă nu pot înţelege ceva mai bun. Sunt corupţi de către negri, desigur – la ce ne putem aştepta? I-am zâmbit şi n-am spus nimic, dar bietul om de la clasa a treia era covârşit de necazul lui! Când ofiţerul ceruse să-i dea cuţitul, nu ştiu cum, crezuse că i-l ia cu împrumut, închipuiţi-vă, şi că o să-i fie restituit peste câteva minute. Gândiţi-vă ce-i putea trece prin cap. Tânărul mi-a povestit totul. Văzuse şi auzise. Era foarte furios, o mânie rece, palidă, ca şi cum ar fi pierdut sânge. Aşadar, nădejdile sărmanului om pieriseră de-a binelea, se duseseră şi fericita lui îndeletnicire şi micul lui cuţit, şi de aceea plângea într-una ca un prunc.

Sensibilitatea lui Frau Schmitt aproape pusese din nou stăpânire pe ea. Se trase îndărăt şi îşi duse şervetul la gură.

Frau Hutten chicoti uşor, în derâdere. Lizzi rosti, cu glas ascuţit, infantil:

— Vai, nu cred că a fost prea drăguţ să i se răpească sărmanului om bunul lui! Pune-i să i-l dea îndărăt, scumpe Căpitan, eşti amabil?

Braţul ei lung se întinse şi îl izbi uşor cu evantaiul peste mânecă. Căpitanul nu răspunse cu galanteria la care se aştepta. Barbişonul lui se făcu stacojiu, se înfoie până ce bărbia i se retrase în guler şi îi aruncă lui Frau Schmitt o căutătură cu adevărat cumplită. Victima perfectă pentru mânia lui fusese livrată în mâinile sale şi purcese a da o pildă cu persoana ei.

— Regret nespus, stimate doamne, începu el, cu ton de usturătoare curtenie şi privirile lui le cuprinse pe toate în raza ei; emoţiile lor dezechilibrate, de femele, minţile lor superficiale, imposibil de educat, credulitatea lor

exasperantă, propensiunea naturală vădită spre rebeliune împotriva tuturor eforturilor depuse de bărbaţi, de a aduce ordinea şi a păstra rânduiaâa în viaţă.

— A, regret sincer, extrem de mult, doamnelor, să îndurerez inimile dumneavoastră simţitoare, dar daţi-mi voie să mărturisesc că eu însumi am dat ordinul ca deportaţii să fie dezarmaţi. Aş vrea să vă pot acorda încrederea că-mi daţi crezare, când vă spun că toate actele mele sunt guvernate de o cunoaştere a situaţiei reale, fără a ţine cont de consideraţii sentimentale. Până la urmă, eu sunt singurul răspunzător nu numai de securitatea dumneavoastră, ci de însăşi viaţa acestui vas. De aceea, vă rog să-mi îngăduiţi a vă aviza că acţionez îndemnat de cele mai grave temeiuri de responsabilitate. Puţină discreţie, vă rog, scumpă doamnă, adăugă el, adresându-se cu severitate lui Frau Schmitt, cel puţin, făceţi-ne favoarea de a nu pleca urechea la bârfelile şi prejudecăţile răspândite de străini, care, natural, abia aşteaptă să pună în cea mai urâtă lumină absolut orice este făcut de un german. Sau, dacă trebuie neapărat să ascultaţi asemenea palavre, mai presus de orice, nu le mai repetaţi nimănui!

Această neaşteptată culminare a unei dimineţi care-i. Pusese moralul la încercare o strivi pe Frâu Schmitt. Cu capul plecat, cu umerii căzuţi, o roşeaţă urcă cu greu, – lent, de pe gâtul pe fruntea ei, şi rămase cu mâinile puse alături de farfuria ei, părând incapabilă să le mai ridice.

Pe sub sprânceze, văzu zâmbetul dulce, satisfăcut, al lui Frau Rittersdorf; da, leit zâmbetul unei pisici. Frau Schmitt nu simţi nicio consolare ştiind că avea să vadă din nou zâmbetuil acela în aceeaşi seară, în cabină, şi multe alte zile după aceea.

Fanfara vasului nu cântă dimineaţa, fiind duminică, dar după prânz acordurile înălţătoare ale muzicii lui Wagner şi Sohubert umplură salonul, unde familiile Baumgartner, Lutz, Hutten – într-un cuvânt, elementele mai respectabile, se lăsară în voia relaxării oferite de partidele de cărţi, domino şi şah. La Condesa dispăru şi mai târziu studenţii

putură fi auziţi ţipând, mai întâi la tenisul de bord şi apoi în bazinul de înot. Amestecată cu acordurile fanfarei, răzbătea în urechi o muzică mai aspră. Trupa de zarzuela adusese pe punte un mic gramofon şi o voce pătrunzătoare de soprană se înăilţa, pierdută într-o lamentare insistentă, obsesivă, acompaniată de ţăcănitul insinuant şi geamătul unor instrumente exotice. Dansau pe perechi, pocnind din călcâie şi trosnind din degete, eu zvon răsunător, învârtindu-se unul în jurul adtuia cu graţia păsărilor prinse într-un dans de împerechere, dar menţinându-şi pe feţe o răceală profesională.

Opriră pentru câteva minute muzica, discutară între ei şi începură din nou, supraveghindu-se cu priviri pătrunzătoare. Ric şi Raic li se alăturară, dansând faţă-n faţă, cu ochii îngustaţi şi dintâi dezgoliţi, cu micile oase ale şoldurilor stăpânite de o stranie agitaţie. La răstimpuri băteau din picior şi îşi ţipau observaţii muşcătoare, fără a întrerupe ritmul dansului, cu feţele aproape atingându-se. Cei din generaţia mai vârstnică îi urmăreau fără* a se amesteca sau a le oferi vreun sfat. Pe urmă cu toţii, afară de Lola, se prăbuşiră pe punte, alcătuind o frumoasă compoziţie de grup, iar Lola, steaua trupei, începu un lent, graţios şi intens dans.

Ole, ole, viva tu madrei![15] strigau în tactul muzicii, bătind din palme, cu subtile variaţiuni de ritm, pe când fustele unduitoare ale Lolei aproape se ridicau peste capetele lor. Studenţii cubanezi se iviră şi ei, ieşind din piscină. Cam în silă, majoritatea germanilor îşi abandonară jocurile. Marinarii apărură şi ei, căutând să dea impresia că se aflau acolo la datorie. Toţi erau atraşi în mod. Irezistibil de scena aceea fermecătoare. Freytag, trezindu-se că stă alături de Herr Hansen, exclamă, cu o surprindere reală: „Tii, dar e o dansatoare minunată!”

Herr Hansen se întoarse ca un om trezit dintr-o transă

15 „Trăiască mama care te-a născut" (în spaniolă în text) — exclamaţie tipică de flamenco.

hipnotică.

— Ai? Ce anume? E mare, e o mare dansatoare!

Nu chiar atât, poate, se gândi Freytag, depărtându-se, simţindu-se încă niţel ruşinat de tulburarea ce i-o provocase adineauri Lola. Simţea o umbră de condescendenţă faţă de un bărbat atât de năucit de sărăcie, încâit trebuia morţiş să se îndrăgostească de întreaga zarzuela şi de viitorul trupei, de dragul unui animal ca Amparo.

Lola dansa cu măreţie şi severitate, cu trăsăririle îngheţate în acel clasic zâimbet erotico-încruntat, care scotea gemete amoroase din partea masculilor trupei sale. După ultima răpăială a tocurilor ei ţăcănitoare, ceilalţi ţâşniră în sus. Repetiţia se încheiase, şi începură să danseze perechi-perechi, ca de plăcere, dar fără ca pe feţele lor să se oglindească vreo plăcere, şi ignorau publicul, eu un dispreţ bine reglat.

Elsa, cu părul strâns într-un coc pe vârful capului, coafură la care o ajutase şi Jenny şi care o făcea să pară mai vârstnică, cu obrazuil mai lat, îşi îndepărtă subit privirea şi se dădu îndărăt cu un pas, de parcă ar fi vrut să se ascundă în spatele părinţilor ei. Aţâţată de dans, faţa ei se topise toată într-un zâmbet pierdut, fericit. Atunci, vai, zări cum studentul ei, a cărui goliciune era ascunsă doar de un chilot negru de lină, o apucă de mijloc pe una din spanioloaice şi începe să danseze cu ea. Modestia Elsei suferi o lovitură care îi provocă o veritabilă suferinţă izbind-o chiar în centrul corpului ei. Durerea radia în unde fierbinţi, ajungându-i până în vârful degetelor. Îşi închise ochii şi văzu, în bezna aceea înfiorătoare, ceea ce refuza să vadă la lumina zilei – muşchii flexibili ai spinării tânărului, colivia subţire şi frumos zăbrelită a coastelor, picioarele lungi şi zvelte, cu genunchi osoşi, băieţoşi, braţele lungi cu musculatură frumoasă, imbrâţişând-o pe fata strigată de ceilalţi Concha, care-şi ţinea trupul moale şi totuşi în mişcare, lipit de pieptul lui. Nu, nu putea să suporte tabloul acela.

Mamă, scânci ea, Mamă, te rog, hai să ne ducem

înăuntru.

— Ţi-e rău, Elsa? întrebă maică-sa. Te supără ceva?

— Nu, nu, te rog, zise Elsa, cu glas opresat, răbdător. Soarele dogoreşte atât de tare.

— Îţi acord termen până mâine, se pronunţă cu fermitate mama, până mâine, ca să ai o dispoziţie mai bună, şi pe urmă am să-ţi dau un purgativ bun. Fără îndoială că de aşa ceva ai nevoie. Aici, pe vasul acesta, cu lipsa de mişcare, hrana indigerabiiă – da, eu însămi aş fi putut lesne să am o durere de cap. Un purgativ bun, de asta ai nevoie. Dar acum, hai, stăpâneşte-te şi vino să termini partida de domino începută cu tatăl tău. Cât despre părul tău, Elsa, nu-mi place cum ţi l-ai aranjat. Diseară trebuie să te coafezi ca mai-nainte. Şi să nu-ţi mai schimbi niciodată pieptănătura, fără să mă întrebi pe mine.

— Da, Mamă, zise ea blajină şi se aşează iarăşi cu taică-său. Domino şi dame cu tatăl ei, îndeletniciri gospodăreşti pe care le detesta, executate sub constanta avizare, îndrumare şi dojenire a lui Mamă, să nu fie în stare niciodată să se considere stăpână măcar pe părul ei, pentru a eşua în cele din urmă ca o epavă pe un ţărm pustiu, devenită în fine o fată bătrână – da, simţea prea bine, în adâncul sufletului său, că asta avea să-i fie ursita. Inima i se prăbuşi în genune şi apoi reveni la suprafaţă şi începu să bată cu disperare, izbindu-se de coaste, ca un osândit care izbeşte în gratii, de parcă n-ar fi fost o parte din fiinţa ei, ci un străin terorizat, zăvorit înlăuntrul ei, strigând şi strigând într-una: „Daţi-mi drumul afară!”

Tatăl ei, remarcând ce faţă abătută avea, o ciupi de obraz cu tandreţe şi rosti jovial:

— Poate că Elsa noastră e îndrăgostită de cineva, poate de suedezul ăla masiv şi solemn, Hansen. Nu-i aşa, Elsa, comoara mea? Ia, spune-le tu adevărul lui Mamă şi Papa ai tăi. Noi cunoaştem mai bine viata.

Elsa spuse şi mai blajin, punând o piesă pe masă, un şase-şase, după o îndelungată ezitare:

— Nu, nu, Papă, nu-i asta.

Frau Lutz, înălţându-şi privirea de pe broderie, văzu pentru o clipă, încadrat în pragul uşii, pe fundalul zării strălucitoare, un tablou care o făcu să se încrunte în chip de avertisment la soţul ei, indiscret ca totdeauna, necugetat ca deobicei. Arne Hansen dansa cu Amparo. Ea părea că-l iniţiază în misterele dansurilor sale natale. Treceau şi retreceau pragul, Hansen urmând-o stângaci, ca un urs care joacă, iar Amparo tratându-l ca şi cum el ar fi fost cu adevărat un asemenea animal şi ea o dresoare. Părea că-l mustră şi râde de el. Se opreau când şi când, balansându-se, şi ea îl apuca de coate şi-l scutura. Pătruns de seriozitate, el o lua de la capăt, cu mâinile şi picioarele sale mari încurcându-l în mişcări, cu cămaşa udă, lipită de pielea lui rozalie. Părea un om căzut pradă vrăjilor, fără să-i pese câtuşi de puţin ce personaj scandalos apărea în ochii lumii înconjurătoare.

Frau Lutz, uluită de exemplul acela viu de eşec în judecarea bărbaţilor, subiect în care se considera expertă, fu satisfăcută să constate că fiica ei întorcea spatele acelei scene totalmente necuviincioase. Zi şi noapte nu înceta să se frământe la gândul obstacolelor de necrezut întâmpinate de o mamă în strădaniile ei de a păstra neatinsă inocenţa unei fiice. Oriunde te întorceai, numai privelişti dezgustătoare, situaţii imorale, personaje deocheate, comportare neruşinată chiar din partea acelora în care aveai oarecare temei de a—ţi pune puţină speranţă. Ei, bărbaţii ăştia!

Privirea ei se opri asupra soţului, cu o intensitate învrăjmăşită. Îi îndruga Elsei obişnuitele lui nerozii, practicându-şi jocul fără nicio grijă, înţelegând la fel de puţin ca totdeauna seriozitatea morală prezentată de problemele vieţii. Din toate, nu-şi găsea să facă glume cu Elsa decât pe tema dragostei. Ce s-ar fi ales de toţi trei, dacă ea ar fi fost deajuns de neînţeleaptă pentru a se bizui pe el măcar o clipă, în cel maimic lucru? A, negreşit, avea să-i găsească fetei un tip de sol cu totul diierit, luase definitiv această hotărâre.

Johann, împingând fotoliul cu rotile al unchiului, auzi muzica spaniolă şi mări puţin viteza, apoi îşi încetini iarăşi ritmul, când sub privirea lui se înfăţişă Lola, rotindu-se şi ţăcănind din tocuri. Faţa lui posacă, cu tenul deschis, cu sărăcăcioasele ei smocuri de barbă blondă sclipitoare se lumină de atâta tandreţe încât, pentru o clipă, arătă ca un tânăr înger. Întoarse fotoliul la balustradă şi se opri să privească incântătorul spectacol.

— Mergi mai departe, Johann, îi spuse unchiul, fiindcă uşoara hâţânare a fotoliului îl mai alina, iar mişcarea făcută în contra vântului îl ajuta la respirat. Carnea lui numai zgârciuri şi însăşi măduva oaselor erau bătrâne şi obosite şi însângerate. Zi şi noapte strigau după un strop de milă şi uşurare şi consolare. În spitalul unde fusese internat în Mexic, infirmierele îl frecaseră din creştet până-n tălpi eu ulei de hamameli cu mireasmă dulce, mâinile lor ferme, tinere, apăsaseră uşor osteneala muşchilor contractaţi;. Îl hrăniseră cu lapte cald şi sucuri reci de fructe; papaya, rodie, chitră; le supsese printr-un tub de sticlă, pe jumătate adormit, ca şi cum ar fi căzut din nou în pruncie. Noaptea, oând gemea şi striga, o călugăriţă mexicană, cu faţa înrămată în benzi albe, pe cap cu un văl alb străveziu, se ivea şi se îngrijea de el, şi făcea să salte binişor salteaua, pe droturile ei uşoare, de parcă ar fi fost un leagăn, rostind în şoaptă, *Ave Maria...*

Acum, în cabina lor mizerabilă, Johann îl atingea cu scârbă, îi întindea o cârpă rece picurindă şi spunea cu răutate: „Şterge-ţi singur mutra murdară”. Punea lângă el tăvi încărcate cu o hrană grosolană, revoltătoare şi pleca fără să-i dea măcar o lingură pentru supă. În nopţile lungi, când deobicei îndura dureri ca să se uşureze, putea să cheme mult şi bine, până ce i se încleşta gâtlejul şi durerea din el săgeta ca un vârf de foc, mai-nainte ca Johann să catadixească a se scula să-i aducă oala. Umilinţa cărnii neajutorate era o pedeapsă suficientă pentru el, fără ca faţa aceea dură, neiertătoare, aplecată asupră-i, să se îndepărteze cu repulsie.

Voia să strige: „Johann, copil al nădejdilor mele, ce s-a întâmplat cu tine? Unde ai pierit? Milă, un pic de milă, pentru numele lui Dumnezeu!” Dar în copilul acela nu găseai niciun strop de milă. Sufletul lui era mai bolnav decât ar fi putut fi oricare carne. Herr Graf tremura, la gândul sorţii ce-l aştepta pe tânăr, înfăţişându-se dinaintea judecăţii Domnului.

— Nu vezi că nu e loc de trecut? întrebă Johann, zăbovind cu îndărătnicie. Lasă-mă în pace un singur minut, vrei?

— Atunci, întoarce, Johann, zise calm Herr Graf, întoarce.

Fotoliul fu rotit atât de abrupt, încât bolnavul fu aruncat într-o parte.

— Nu încerca să mă ucizi, Johann, rosti el, cu glas încărcat de prevestiri sumbre. Dumnezeul meu mi-a făgăduit că voi revedea Germania. Încearcă să-l sfidezi, dacă îndrăzneşti!

— Mă ţii lefter ca pe-un cerşetor, explodă furios Johann. Unde sunt banii de buzunar pe care mi i-ai promis? Dă-o naibii de treabă, trebuie să-ţi cer câţiva gologani până şi pentru bărbierit?

— Ce-ai putea face cu banii pe acest vapor, Johann? Ar fi doar încă o ispită întinsă în calea ta. Îţi voi asigura cele necesare, nepoate, dar nu voi nutri poftele şi apetiturile tale trupeşti. Sufletul tău este prea preţios pentru a-i riisca în felul acesta, Johann. Ştiu prea bine în ce chip ai putea folosi banii aici.

Scoase un suspin prelung, hârâit, flegma sângerândă îi veni pe gâtlej şi bătrânul scuipă în cutiuţa lui de hârtie.

— Asta capeţi fiindcă trăncăneşti tot timpul ca o moară stricată, spuse Johann, cămătar bătrân şi cărpănos.

Herr Graf îşi privi mâinile descărnate, cu încheieturile rămase simple cioturi, cu degetele atât de slabe şi vlăguite încât zăceau plate sau încovoiate, după cum cădeau, şi se gândi cum, nu cu mult în urmă, ar fi avut puterea de a-l plesni pe băiat aşa cum merita. Pentru inşi ca el nu există decât un singur remediu – să mortifici carnea până ce nodul dur al voinţei va fi atins şi dizolvat – al era o sarcină pe care

ar fi putut-o duce la îndeplinire at’ât de bine şi ar fi fost tot atât de încântat să şi-o asume: izbăvirea acelui suflet, ajuns acum de necârmuit. Dar

Dumnezeu, care-i lua viaţa puţin câte puţin, avea de gând ca el să sufere toate mihnirile, toate înjosirile posibile ale minţii şi cărnii, pentru a compensa marele har -acordat spiritului său. Chiar din clipa când aflase că trupul lui începuse de-a binelea să moară, parcă se pogorâse un şuvoi de pură lumină a cunoaşterii divine, inştiinţându-l că, drept răsplată pentru moartea ce-l aştepta, Domnul îl înzestrase cu puterea de a tămădui pe alţii. Puterea aceea îi despovărase sufletul de orice spaime. Spre ruşinea lui, acum îşi amintea că se temuse cândva de moarte, că se ghemuise în mod abject, asemenea unui criminal osândit la vederea securii, înălţase nesfârşite şi incoerente rugăciuni, cerşindu-i Domnului să-şi schimbe legea de neclintit în favoarea lui, Wilibald Graf, să trimită un miracol; să-l podepsească pentru păcatele sale în alt fel, oricât de crud, numai să-l lase să trăiască, chiar şi aşa cum se afla acum, pradă durerii, putrezirii, disperării – să-l lase să vieţuiască.

El, un filosof şi profesor de filosofie, care conferenţiase la multe universităţi şi dinaintea unor societăţi savante, săvârşise lucrul acela teribil. Când? în cealaltă lume, în cealaltă viaţă a lui. Toată falsa lui înţelepciune îi căzuse de pe umeri ca un strai alcătuit din zdrenţe uzate, mânjite. Stătuse gol ca un nou-născut în neîntreruptul şuvoi de lumină curăţitoare, şi cea mai duioasă şi iubitoare voce pe care o auzise vreodată – nici nu visase la atâta dragoste ascunsă într-un glas – vorbise în căuşul urechii sale: „Tămăduieşte-i pe cei bolnavi”, rostise glasul, cu simplitate şi fără ocoluri, aşa cum sună graiul adevăratei revelaţii. Şi din ziua aceea purcese la munca lui, cunoscind adevărul. Câtă vreme era în stare să se ţină pe picioare, avea să umble în mijlocul bolnavilor, să-i atingă cu mâna, să le împartă sfaturi şi să-i tămăduiască, în numele Domnului.

Nu fusese uşor, fiindcă voinţele perverse ale familiei şi ale prietenilor săi îi puseseră în cale toate piedicile posibile.

Aproape părea – şi gândul acela era atât de groaznic încât cu greu îndrăznea să-i facă loc în creierul său – că i-ar fi însufleţit vreo răutate sau intenţie duşmănoasă faţă de muribunzi, că ar fi dorit ca bolnavii să nu fie tămăduiţi şi redaţi sănătăţii, ca ei înşişi. O prietenă de-a surorii sale, o femeie încăpăţânată, nu voia să-i îngăduie a-l atinge pe nepoţelul ei, pe care-l durea burta. „Are nevoie să se odihnească, nu trebuie să fie deranjat11 – spusese ea eu mânie, şi copilul murise. Dar o salvase pe servitoarea surorii, o femeie indiană care se zbătuse zile în şir în chinurile facerii, până ce ochii nu mai erau decât nişte găuri pe chipul ei, iar buzele îi erau înnegrite şi uscate. Îi spuseseră: „Nu se cuvine ca o femeie indiană să-l lase pe un bărbat să vadă cum aduce pe lume un copil. O femeie la locul ei mai curând ar muri!” în cele din urmă, intrase cutezător în încăpere, împingându-i la o parte, afirmând asupră-le autoritatea lui bărbătească, şi ei se plecaseră în faţa voinţei sale, aşa precum şi voise Dumnezeu. Îşi pusese mâinile pe pânteoul suferind, contorsionat, unde fătul da din picioare şi se sălta, în lupta lui pentru a fi născut, îi, ceruse Domnului să primească acel suflet nou pe porţile vieţii şi, în cele din urmă, în raiul Lui, şi copilul fusese născut teafăr, după trei cumplite crize de dureri sfâşietoare, peste puţine minute. În taină, insuflase cu gura lui aer în plămânii unui prunc care se înăbuşea din pricina pneumoniei şi din plămânii lui ruinaţi revărsase viaţa în cei ai copilului.

A, avea numeroase pilde! După ce fusese trimis la spital fusese forţat să facă binele pe furiş, căci doctorii erau cuprinşi de o invidie înveninată pe puterea lui şi-i puneau beţe-n roate cu regulile lor, interzicându-i sub ameninţarea pedepsei să-i viziteze pe muribunzi, în scopul de a-i atinge şi a le reda viaţa. Dar Domnul îi călăuzea paşii. Ştia, din cuvântul Domnului, în. Care loc şi la care ceas l-ar putea găsi pe cel având mai mare nevoie de puterea lui şi nimeni nu se temea de el, pentru că întotdeauna spusese de-ndată: „Domnul să te binecuvânteze şi să te facă bine” şi

apoi îi atingea uşor, abia cât o fluturare, cu vârful degetelor şi pleca mai-nainte ca vreo infirmieră ori vreun intern să-şi vâre nasul, să-l descopere şi să pună capăt muncii sale. În spital rareori avusese efectiv bucuria de a-i vedea pe cei scumpi lui reînviaţi şi redobândindu-şi sănătatea şi puterea – era supravegheat prea îndeaproape, nu putea să rişte încă o vizită. Fusese însă şi un asemenea caz, fata cu părul roşu prins în două oozi, care zăcea îndărătul paravanului morţii, cu ochii fixaţi în tavan, cu faţa lividă şi gura întredeschisă, care la atingerea lui arsese precum un foc viu.

„Domnul te va face bine, crezi într-asta?” o întrebase, şi din gura pârjoliţă de arşiţă, abia clintindu-şi buzele, auzise cuvântul „Cred”… O, binecuvântată copilă a credintâi! O văzuse pe fata aceea, ce putea fi recunoscută după cozile ei lungi, roşii, zburdând şi scânteind în soare, părăsind spitalul, însoţită de familia ei fericită, la mai puţin de-o săptămână. „Doctorii vor crede că ei au făcut asta, dar noi doi vom şti adevărul” – îi spusese.

Acestea erau amintirile lui, aceasta-i era recompensa, şi ce alta însemnau propriile-i pătimiri, decât un har divin, de vreme ce fuseseră făcute să folosească altora? Ce era moartea? De ce oare fusese înspăimântat? îi rămânea răsplata cea mai măreaţă între toate: nemurirea sufletului suferind şi tulburat. Nemurirea. Dacă asta nu este o problemă de credinţă, atunci ce mai înseamnă a crede? Cum poate cineva măcar să-şi contureze o dorinţă zadarnică, în jurul a ceva de-o infinitate atât de informă? Este o problemă de credinţă – nu, o *speranţă,* o năzuinţă fixă, neschimbătoare, de a dobândi o existenţă continuată într-un alt loc, sub altă aparenţă, într-un element diferit.

O existenţă continuată cel puţin până când toate întrebările îşi vor căpăta răspunsul şi toate lucrurile neterminate vor fi înfăptuite. Nu este o deplină certitudine că aceasta reprezintă un imbold divin trimis de Domnul spre a ne călăuzi până la el?… Şi totuşi, această năzuinţă se poate dovedi a fi puir şi simplu o forţă motrice a

existenţei actuale a omului, un concept intelectuali legat de instinctul lui animal de conservare. Omul se iubeşte pe sine cu atâta. Ardoare încât nu poate lăsa pradă uitării, de bună voie „măcar un singur atom din fiinţa lui. Atunci, poate că întreaga idee este generată de voinţă, acea sursă a iubirii egoiste, şi nu este decât o altă ipostază a feluritelor şi amăgitelor ei activităţi. Şi ce-i cu necuvântătoarele cu patru picioare, făpturile acoperite cu pene, cele solzoase? Poate că au şi de o sursă de vitalitate corespunzătoare, sau, mai degrabă, nici măcar nu bănuiesc că nu vor trăi în veci, exact aşa cum sunt acum. A, iată fericirea, iată stadiul norocos al vieţuirii.

Herr Graf deschise ochii, într-un salt al nervilor, cu tot trupul străbătut de fiorii durerii: pesemne că aţipise şi visase, la capătul memoriei sale se afla vreun coşmar teribil. Slăbiciunea şi disperarea aproape că-l copleşiră. „Johann, Johann” – mormăi, cu limba grea – „apă, apă” – şi apoi „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu” – dar rugăciunea, oricare ar fi fost, i se opri pe buze. Nu îndrăznea să se roage, nu mai ştia pentru ce să se roage. După moarte, sufletul poate descoperi, se poate trezi scăldat într-o iradiere matinală, o beatitudine pe care acum este incapabil să şi-o imagineze şi, indiferent cât de misterioase – sunt năzuinţele lui acum, va înţelege atunci totul. Ah! poate că raiul însuşi nu este decât asta. Faptul că Wilibald Graf poate să nu-şi mai amintească deloc a fi fost Wilibald Graf, nenorocit pelerin pierdut pe această lume crâncenă. Poate că aceasta este semnificaţia binecuvântatelor cuvinte: „iertarea păcatelor!?”

— Apă, apă, Johann, scumpul meu copil, spuse el din nou, dar nu primi niciun răspuns. Simţi uşoara mişcare balansată a fotoliului care se învârte iarăşi lin pe roţi, după o pauză îndelungată.

Când dădură colţul, umbra întunecată a capului şi a umerilor nepotului său căzu peste a lui, se întinse peste genunchii săi şi se aşternu dinainte-le, pe punte. Tăcerea se aşternu şi ea, până ce fu spartă de încordarea propriei sale

un.

— Vrei apă? întrebă Johann, cu falsă solicitudine, maimuţărind cu minuţioasă cruzime tonul amabil. Colectându-şi veninul, îl scuipă tot. Ei bine, aşteaptă până ai să capeţi, cadavru bătrân şi puturos.

— Ruşine să-ţi fie, Johann, rosti calm unchiul. Te las pe seama Domnului.

Fără niciun avertisment, în tăcere, Johann răsuci violent fotoliul, îl conduse rapid prin salonul principal, în jos pe scări şi în lungul coridorului interminabil, care ducea la cabina lor, cu mirosurile ei chinuitoare. În uşă se mărgini să dea un brânci fotoliului, acesta se rostogoli până la peretele opus şi se opri, cu o izbitură.

Herr Graf nu protestase, nici măcar nu-şi întoarse capul. Fotoliul lunecă puţin într-o parte şi, într-o fulgerare de speranţă grozavă, Johann îi văzu ochii închişi şi maxilarul căzut, ca ale unui om mort de câteva minute. Trântind uşa după el, o luă la goană îndărăt pe punte, cu stomacul atât de răvăşit şi încordat, stăpânit totodată de furie şi teroare, cu inima bătându-i ca un ciocan în piept, încât de-abia putea auzi, cu ochii jucându-i în orbite, încât era aproape orbit. Şi totuşi, putu s-o zărească pe Concha, nu dar, dar suficient. Atunci se opri şi se duse la balustradă şi se uită la ea, ochii ei îi răspundeau, într-o desăvârşită neclintire, privirea ei îi făcea semn să vină lângă ea. Tânărul nu se mişcă şi cu ochii lui dogoritori, pironiţi, semăna în mod surprinzător cu un tigru lihnit care îşi priveşte prada, cu buzele ridicate, dezgolindu-şi dintâi. Concha mai văzuse adesea privirea aceea, şi niciodată nu fusese speriată de ea. Dimpotrivă, o asmuţea dacă găsea un tânăr plin de foc şi de stângace învăpăiere – asta o despăgubea pentru ocupaţia ei, adesea deajuns de plicticoasă. Şi ea era tânără, cea mai tânără din trupă, încă netocită şi înrăită cu totul, şi nu era nicidecum amăgită de flăcăiandrul acela nefericit, care stătea acolo şi o fixa ca o fiară pândind dindărătul unui tufiş, uşor încovoiat, cu mâinile în buzunar, încercând să iasă la capăt cu bine, râvnind să fie şi el bărbat.

Concha păşi zâmbind către el şi, fără urmă de ezitare, îi întinse braţele, încă de la distanţă, când nici nu-l putea cuprinde. Johann făcu un salt spre ea, o apucă cu dibăcie de mijloc, şi se îndepărtă cu ea în pas de dans, purtând încă în ochi privirea cuiva prins între potop şi incendiu. Concha îşi vârî nasul în pieptul lui, în deschizătura cămăşii, şi trase o răsuflare adâncă, voluptoasă. Mirosea a prunc curat, cu bogate izuri subterane, de mascul autentic. Atunci dansatoarea puse stăpânire în lege pe el; sânul i se înălţă sub rochia neagră, subţire, ponosită, gâtul
i se arcui; îşi desfăcu penajul, călcă ţanţoş şi gunguri ca o porumbiţă. Cu capul dat pe spate, cu ochii înălţaţi şi scânteietori, îi zâmbi din adâncul sufletului, îl săgetă cu o privire prelungă, care cutremură inima, apoi îşi lăsă alene întregul trup de-a lungul lui, şi îşi odihni obrazul pal pe pieptul tânărului, ca şi cum ar fi dormit. Intre timp, adormită sau ba, micile ei şolduri care unduiau cu precizie îşi păstrau ritmul neobosit, executa paşii şi se balansa şi ţesea mişcări cu perfecţiunea artei sale delicate. Încet-încet, faţa disperată a lui Johann se înseninã şi se îmbună, îşi odihni obrazul pe părul ei brun, moale, dansând şi el cu ochii închişi.

Freytag se gândea că asista, poate, la o reprezentaţie cam inspirată de rutină. Ţinând seama ce tărăboi poate să provoace, instrumentul este ciudat de limitat, un biet fluier din trestie, cu câteva note monotone, dar, oricum, fata asta are într-adevăr stil. Poate să-l înveţe ceva ce nu va regreta nicicând că a cunoscut. Putea să priceapă că Concha nu se mulţumea să-şi parcurgă întregul repertoriu ca o păpuşă cu cheia bine răsucită, cum făcuse la repetiţia cu trupa, ci punea în joc şi inima sau ceea ce-i ţinea loc de inimă – în episodul acela, cu o perfectă eficacitate. Sărea în ochi că îl redusese pe băiatul acela cu păr lucitor, care nu-i dăduse impresia de a fi un exemplar dotat cu mare forţă cerebrală, la stadiul de beatitudine învecinat cu idioţia, prin acea subită semi-salvare de desnădăjduitele ferocităţi ale dorinţei lui care era, dacă ar fi putut însă s-o ştie, atât de

simplă, de uzuală şi, în floarea vârstei cum se înfăţişa el, atât de uşor de satisfăcut. De ce nu-şi putea zugrăvi şi el pe faţă un rânjet voios, zăngănind câţiva gologani în buzunar? Oricum; în situaţia lui, aflat în mod vădit la mâna bătrânului său unchi muribund, fără îndoială că lipsa de bani era principalul motiv pentru care nu putea să-şi pună masca unui rânjet voios. Şi asta era o banalitate. Freytag, după ce-şi redobândise, într-o oarecare măsură, autoaprobarea, ’ îi lăsă dansând şi păşi mai departe.

Jenny, care suportase tot ce era capabilă din tăcerea şi ursuzenia lui David la prânz, îi îndurase gura încleştată, ca ferecată, după ce stătuse sau hoinărise cu el o zi întreagă, iar aerul dintre ei zvâcnise dureros la fiecare briză trecătoare, dispăru în cabina ei, pentru a le scrie mai multor membri ai familiei sale. Cu toate că David nu da crezare niciodată acestui pretext, indiferent ce-i spunea ea, Jenny avea, într-un stat de prin mijlocul sudului, o mică dar persistentă familie compusă din fraţi surori, unchi, veri, până şi o mică nepoată şi un nepoţel;

realmente, reprezentau absolut cel mai convenţional asortiment posibil; şi ţinea la toţi, într-un fel zăpăcit, detaşat. Când începu: „Scumpă.. Se gândi iarăşi că nu conta cui anume din tot îi adresa scrisoarea, fiindcă prezentau pentru ea frontul de nestrăpuns a ceea ce se numeşte „atitudine de familie” – cea mai rea suspiciune, bazată pe cunoaşterea insuficientă a vieţii duse de ea, şi dezaprobare morală bazată în mod ferm pe cunoaşterea generală deţinută asupra slăbiciunilor firii omeneşti. După părerea lor, Jenny nu putea fi capabilă de nimic bun, altminteri ar fi rămas acasă, unde-i era locul. Cam aşa arată bilanţul judecăţii lor, se gândi Jenny, şi nu le-ar îngheţa tuturor sângele-n vine, dacă ar putea numai să cunoască faptele reale? A, bine, familia poate să-ţi ajungă până sub piele, cu mici ace şi scalpele, dacă te aventurezi prea aproape de ei; îţi pun ventuze şi-ţi absorb sângele din fiecare por, dacă nu iei aminte. Asta însă nu te împiedică să-i iubeşti, şi nici pe ei să te iubească cu acea stranie,

arzătoare, exigentă, desnădăjduită tandreţe şi amărăciune, împletite una într-alta ca într-o plasă de nervi vii.

\

Nu se punea nicio clipă întrebarea dacă erau neamul pe care ţi l-ai fi ales, l-ai fi preferat, în orice caz. Ei erau familia căreia îi aparţinea, şi iată-te acolo, fixat de-abinelea, pe viaţă şi chiar pe vecie, fără îndoială. Ajunsă la acest punct în meditaţiile sale semiconştiente, cu condeiul ezitând asupra hârtiei, Jenny abandonă formula „tu" şi încetă de a-şi mai exprima gândul în cuvinte, ştiind doar, în măduva oaselor, că nu putea trăi în preajma familiei sale din pricină că se temea de slăbiciunile şi greşelile lor – care erau şi ale ei; iar majoritatea virtuţilor rudelor îi repugnau chiar mai mult încă decât greşelile lor. Petrecuse ani în şir purtând un război strategic, încercând să-i alunge pe oamenii aceia din viaţa ei. Pe urmă mai irosise alţi ani, străduindu-se să-i ignore, să-i uite, să-i urască, şi până la urmă îi iubise, aşa cum ştia prea bine că era intenţia simplei naturi, şi admisese acest sentiment. Nu-i aducea pacea lăuntrică, şi totuşi îi punea un oarecare petec de teren solid sub picioare. Nu se întorcea spre ei, în ultimă instanţă, să capete ajutor, sau consolare, sau laudă, sau înţelegere, sau chiar dragoste, ci pur şi simplu, în ultimă instanţă, pentru că era incapabilă să se rupă de trib. Ei erau familia şi ea oaia rătăcită. Niciodată nu-i îngăduiau să uite acest raport, erau plini de maliţie şi de un resentiment ce nu şi-i puteau ascunde, şi născoceau pe seama ei mărunte bârfeli care circulau printre ei pentru a justifica vederile lor despre ce etichetau „dezertarea" ei.

Şi, mai mult încă, nu puteau fi păcăliţi nici măcar o clipă cu toată aiureala aceea despre dorinţa ei de a picta, de a fi o „artistă".

O tânără femeie de familie bună -îşi părăseşte căminul şi locul natal, minată de-un singur motiv: intenţionează să ducă o viaţă neruşinată şi destrăbălată, acolo unde rudele şi cercul ei social să nu o poată ţine în frâu sau pedepsi. Artistă, zi aşa! Dar ce putea s-o împiedice să picteze acasă,

în grădina din spatele locuinţei?

În timp ce toate acestea şi multe altele curgeau, nu tocmai prin mintea ei, ci în circuitul ei sanguin, Jenny scria: „Prea scumpă vară, sau frate, sau dulce nepoată, sau mătuşă... vremea e frumoasă, devine mai răcoroasă... starea sănătăţii mele este excelentă... sunt cu gândul la Paris... trimite-mi veşti despre tine... a voastră, a voastră şi a voastră cu dragoste...” a voastră, într-adevăr, împreună cu dragostea mea, scumpa mea familie îndrăcită! Tocmai împăturea plicul ultimei epistole, când Elsa intră în cabină, întorcându-se de la film, cu urme de lacrimi în ochi, totuşi voioasă şi având chef de vorbă.

Se aşează pe marginea patului său să-şi despletească părul.

— Lui Mamă nu-i place cum mi l-am aranjat, îi explică lui Jenny, cu sfială.

— Nici mie, ca să fiu sinceră, zise Jenny, e mai drăguţ cum era mai-nainte.

Pentru întâia oară se dăduseră două filme, şi când Jenny îi sugerase lui David să se ducă şi ei să le vadă, David spusese că nu-şi putea imagina niciun motiv pentru a petrece o seară într-un mod atât de stupid, iar Jenny ripostase pe loc că nici ea nu-şi putea imagina ceva mai stupid decât modul cum îşi petreceau acum seara. Asta pusese capăt disputei şi încheiase discuţia, şi după aceea petrecuseră seara despărţiţi, Jenny stând şi scriindu-şi corespondenţa.

Rezulta că Elsa petrecuse bine. Filmele erau exact în genul care-i plăcea ei cel mai mult, genul pe care-l puteai vedea atât de rar în Mexic, unde totdeauna rulau pelicule cu bandiţi care luptă călare, în munţi, şi dau foc la ranchos1, şi cu femei deşănţate, vânând mereu bărbaţi şi tot soiul de indivizi urâţi care îşi jucau reciproc renghiuri murdare. Nu, cele două filme prezentate erau complet diferite. Erau germane, şi nespus de dulci. În timp ce se pregătea de culcare, îşi aminti drama lor, până-n cele mai mici amănunte. Unul era despre frumoasa fată de morar

iubită de doi gentilomi bogaţi, nobili veritabili – tată şi fiu. Ea nu-l vrea pe tată, care-i interzice să se mărite cu fiul, cel îndrăgit de frumoasă. Printr-o uneltire ticăloasă, fata este răpită de doi servitori nemernici, pe când culegea flori, lângă râul morii, şi dusă în cabana paznicului de vânătoare, iar acolo oameni lipsiţi de inimă o cunună cu sila cu această persoană de obârşie joasă, un văduv tomnatic, având o fiică de vârstă ei, şi, închipuie-ţi, bătrânul nobil stă în preajmă şi dă ordine ca totul să fie săvârşit în modul cel mai crud!

— Unde era fiul? întrebă Jenny lipind timbre pe plicuri.

— Tocmai se nimerise să fie plecat într-o călătorie, ’ îl justifică Elsa. Dar fiica paznicului de vânătoare a născocit un mijloc de a o ajuta pe răpită. S-a prefăcut că o însoţeşte pe mireasă în odaia ei, s-o ajute să se dezbrace, dar în loc să facă asta, a legat cearşafurile cap la cap şi i-a dat drumul pe fereastră, şi proaspăta mireasă a alergat până acasă prin codri – vai, da, frumos mai era, I cu clarul de lună strălucind peste vârfurile copacilor, şi păcătosul de paznic o fugăreşte; dar îi alunecă piciorul pe podul pârâului morii – la mijloc este mâna Domnului; pricepi – şi el se îneacă. Şi chiar în clipa aceea, tânărul nobil se-ntoarce acasă şi află totul; şi o recapătă pe fată, devenită văduvă virgină.

— Ce s-a ales cu bătrânul nobil? se interesă Jenny.

S-a căit şi le-a dat junilor binecuvântarea, zisa Elsa. Ultima scenă era cununia, într-o biserică mare, plină de flori şi muzică, şi apoi urmează un dans pe pajiştea satului. Aş vrea să dea mai multe filme dintr-astea… fata era atât de frumuşică, şi tânărul era atât de chipeş, şi au fost atât de fericiţi unul cu altul!

— Este un tort de nuntă mare şi frumos, acoperit tot de glazură şi păsărele şi trandafiri făcuţi din zahăr, comentă Jenny, la fel eu cel pe care-l vei avea într-o bună zi.

— A, aşa sper şi eu, zise Elsa, dar la fel de îndoielnic. Şi al doilea film era drăguţ.

Jenny întinse mâna după un şal uşor, şi-l puse peste

genunchi şi stătu aşa, aşteptând sfârşitul istorioarei.

— Era niţel cam greu de urmărit, fiindcă se întâmpla u tot timpul o groază de lucruri, dar era acolo un tânăr arhiduce chipeş, care voia să se căsătorească numai şi numai din dragoste şi nici în ruptul capului nu voia să se însoare cu contesa von Hohembrecht pe nevăzute, doar spre a se supune scumpilor lui părinţi, care-i aranjaseră mariajul spre binele lui, ştii şi dumneata cum sunt părinţii – zise Elsa, manifestând o surprinzătoare cădere în bunul simţ cotidian – şi bieţii bătrâni, care-i vor fericirea, pun la cale cu tatăl şi mama contesei să-i pună faţă-n faţă, în vreun fel, astfel ca amândoi să fie deghizaţi şi să se ia drept simpli ţărani. Îţi dai seama că şi contesa e romantică şi refuză de asemenea măcar să-l întâlnească pe arhiduce, căci vrea să se mărite numai din dragoste. Ei bine, părinţii contesei îi spun că a venit vremea să ştie şi ea câte ceva despre viaţă şi despre cum se conduce un castel, şi că urmează să îmbrace straie de spălătorească şi să se ducă cu slujitoarele la râu, în ziua spălării rufelor. Dar ea nu face nicio treabă, ştii, doar le împarte porunci celor din jur. Intre timp, ei au aranjat ca arhiducele, deghizat în pădurar, să vâneze, însoţit de oamenii lui, prin partea aceea a codrilor. El o vede pe frumoasa fecioară, îl vede şi ea, se îndrăgostesc la prima vedere, nici vorbă! — asta-i interesant, şi tânărul arhiduce le spune părinţilor că a întâlnit adevărata iubire a întregii sale vieţi şi se va însura numai cu spălătoreasă şi nimeni alta. Pe urmă cele două familii petrec de minune ducând farsa mai departe şi născocind la greutăţi, până ce se asigură că iubirea lor e adevărată. Între timp, arhiducele şi contesa îşi leapădă deghizările şi aleargă să se întâlnească în pădure, de câte ori au prilejul. Lucrurile merg aşa o vreme îndelungată, până ce, la sfârşit, totul iese la iveală, li se face o nuntă măreaţă, într-o catedrală, şi după aceea se dă la castel un bal plin de veselie, şi toţi servitorii dansează pe pajiştea castelului.

— Vai, zise brusc Elsa, o să mă crezi proastă de-a binelea. Ştiu de pe-acum că viaţa nu e aşa, nu mă aştept la

asemenea lucruri. Şi totuşi, adăugă, nu-i înţeleg pe aceşti studenţi cubanezi. Până şi cel înalt, drăguţ la înfăţişare, care cântă aşa de bine – îţi aminteşti, cel care-mi place mie? — ei bine, era exact ca şi ceilalţi. Tot timpul, la scenele de dragoste şi chiar la părţile triste, îşi bateau joc şi fluierau şi mieunau ca nişte motani şi aveau o comportare atât de urâtă, încât un stevard i-a invitat să păstreze linişte. Aşa că s-au ridicat în grup şi au ieşit din sală cu acea Condesa, ştii care, prizoniera, şi ea făcea haz de asemenea. Nu pot înţelege nişte oameni cu inima atât de împietrită, doar erau filme dulci, pline de scene fermecătoare…

— Necazul cu studenţii ăia este că, pur şi simplu, încă nici nu s-au născut, zise Jenny, cu asprime. Nu sunt decât visele rele ale părinţilor lor. Elsa, ar trebui să cauţi să uiţi pe băiatul acela.

— Cum să-l pot uita, întrebă Elsa, cam dezolată, când îl văd în fiecare zi? Dar maică-mea zice că La Condesa este o femeie cu reputaţie proastă, fie că are titlu sau nu, şi că sub niciun motiv nu trebuie nici măcar să-i adresez cuvântul. Cum i-aş putea vorbi unei femei mai în vârstă, decât dacă-mi vorbeşte ea mai întâi? Şi, cu toate acestea, grozav mi-ar plăcea să ştiu cum te simţi când eşti o astfel de femeie!

Jenny zise, zimbitoare:

— Dar, Elsa, ştii că iute te mai dezvolţi! Ce idee… ce-ar zice maică-ta, să afle? Acum, ia spune-mi şi mie, după această seară veselă petrecută la cinema, de ce plângeai?

— Câteodată sunt atât de fericită, şi pe urmă tare nenorocită, mărturisi cu simplitate Elsa, şi îşi şterse ochii, unde începeau iarăşi să se formeze lacrimi.

— Atunci, e în ordine, zise grăbit Jenny, dacă nu-i nimic mai grav decât asta. Nu mi-e somn. Am să fac un tur pe punte şi-am să privesc luna, noapte bună.

— Noapte bună, zise Elsa, cu glas împăcat, şi lungile confuzii acumulate în timpul zilei sale lunecară în vise senine.

Frau Otto Schmitt. Se simţea încă oarecum intimidată de

recentele ei înfruntări cu o lume de imprevizibilitate masculină pe care o găsea derutantă, în noua şi plăpânda ei stare de văduvie.

începuse să-şi dea seama, cu uimire, că niciodată nu cunoscuse realmente vreun alt bărbat, afară de soţul ei. Nu cunoscuse femei, cu excepţia nevestelor prietenilor soţului, sau de profesoare rămase fete bătrâne, la fel de depărtate de confidenţele ei feminine ca şi cum ar fi aparţinut altei specii. Ani de-a rândul nu văzuse mai pe nimeni, în afara claselor ei de elevi mai mici, decât în compania soţului. De fapt, îşi trăise viaţa conjugală aproape, literalmente, în prezenţa lui. Starea sănătăţii lui, după război, îl făcuse ca uneori să pară aproape tot una cu copilul ei. În perioade mai bune, un frate bun şi compătimitor. Totuşi, fusese tot timpul, la urma urmelor, soţul ei. Şi, vai, ce slabă pregătire îi asigurase pentru viaţa dusă fără el. Unde putea să se îndrepte, cui să-i vorbească, sigură de o reacţie umană amabilă?

Aproape că luă drept un răspuns la rugăciunea ei apariţia Doctorului Schumann, singur la capătul punţii şi stând la balustradă. Se apropie cât putu de el, fără a da impresia – aşa spera – că i-ar întinde o capcană, dar râvnea să fie în preajma lui, măcar o clipă, pentru că el alina şi-i reda încrederea în criteriile ei despre tot ce era drept, bun şi cuvenit, sub toate aspectele.

Partea stângă a feţei lui era întoarsă spre ea, şi ar fi putut să adore acea nobilă cicatrice *Mensur.* Cicatricea soţului său, la fel de impresionantă ca şi a doctorului, fusese mândria vieţii ei. Îi aducea aminte de fapte salutare: că familia lui se aflase pe o treaptă superioară familiei sale, că duelurile din perioada studiilor universitare il ridicaseră ulterior pe seara socială, că privind lucrurile în asamblu, el ar fi putut să facă o partidă avantajoasă cu o bogătaşă. Dar nu, o alesese pe ea, cu zestrea ei puţintică, deşi fraţii ei nu puseseră în viaţa lor mâna pe-o floretă; şi niciodată, aşa îi spusese, nu-şi regretase măcar o clipă alegerea făcută; mărturisire pentru care nu încetase a-i arăta recunoştinţa

ei. Cicatricea doctorului era plasată perfect, căci dacă un student avea o ezitare, întorcea capul sau lăsa în jos bărbia, putea să fie crestat chiar pe frunte, sau în umărul obrazului

— Văzuse ea chiar prea multe cicatrice de acest fel – şi era o pacoste pentru purtătorul lor, doar dacă nu putea da vina pe lipsa de măiestrie a spadasinului advers şi cum poate cineva să explice într-una asemenea fapt, toată viaţa? Frau Schmitt se cam săturase s-o tot audă pe Frau Rittersdorf fălindu-se că soţul ei era un duelist cutezător, totdeauna el provoca, totdeauna ieşea învingător, dotat cu patru cicatrice pe obrazul stâng, fiecare dintre de, o frumuseţe – o despicătură ajungând până la dantură, şi nici măcar un sfert de deget distanţă între de! Ei bine, uneori o suspecta pe Frau Rittersdorf de exagerare. Pe lângă aceasta, o singură cicatrice, sănătoasă şi bine plasată, era suficientă la urma urmei, la ce servea? Era ca o chezăşie înscrisă în carne vie, alt soi de medalie decernată pentru curajul dovedit. După ce o dobândise, un gentleman putea deci să-şi vadă de celelalte griji şi ocupaţii ale sale.

Stăpânită de acea sfioasă dispoziţie adorantă, aproape că se furişa spre doctor, care se întoarse şi-i dărui zâmbetul acela serios pe care-l admira la el, şi păru gata să vorbească, când corul răguşit al adepţilor cercului *Cucaracha* izbucni în aerul înserării. La Condesa, purtând o rochie albă cu falduri şi sandale verzi, pluti afară din salon, în mijlocul roiului ei de curteni groteşti, îşi vântură degetele şi-i trimise un zâmbet fermecător doctorului, păşind sprintenă mai departe, cu fustele-i zburând, studenţii răcnindu-şi cântecul şi ţinând tactul în pas de rumba. Unul dintre ei, un băieţandru deşirat, cu pantaloni Oxford croiţi dintr-un tweed purpuriu, ca nişte fuste suflecate, se târşâia în ariergardă, la distanţă sigura, imitându-i glasul fragil şi plângător „Ah, tinereţe, frumoasă tinereţe, ea nu mai are nicio picătură, mulţumesc”.

Avu chiar neruşinarea de a-i face cu ochiul, direct, ’ lui Frau Schmitt, căreia abia-i venea să creadă ce vede. Se

întoarse derutată spre Doctorul Schumann şi izbuti doar să bâiguie:

— Asta-i culmea!… Aţi mai văzut vreodată aşa ceva?

Doctorul Schumann se apropie de ea şi stătură alături, urmărindu-i cu privirea pe studenţi, umbletul lor convulsiv, schimonoselile lor ca de maimuţe, gesticulările zburătoare, neruşinate făcute cu mâna, în dâra graţioasă lăsată de La Condesa. Cum putea o femeie ca ea, care părea capabilă de o luciditate atât de ascuţită faţă de propria-i persoană şi de tot ce era în juru-i să tolereze măcar o clipă asemenea sfruntare? Doctorul îşi înăbuşi un suspin puternic, întoarse spatele mării şi-i spuse lui Frau Schmitt, cu glas melancolic:

— E greu de crezut de câtă răutate sunt capabili tinerii. Auzim o sumedenie de lucruri, nu-i aşa? rostite împotriva oamenilor între două vârste, şi prea multe sunt adevărate – despre vinile crescânde ce ni se impută: deşir iu, egoism, automulţumire, disperare…

— Nădăjduiesc că nu chiar disperare, dragă doctore Schumann, zise Frau Schmitt, stingherită.

— Mai presus de toate, disperare, zise cu fermitate doctorul. Dar, adevărata ticăloşie, rosti el, zace în tineret Noi păcătuim, noi, cei mai vârstnici, şi ştim că păcătuim. Unii dintre noi se străduiesc din răsputeri să se căiască, să-şi îndrepte greşelile. Ei însă, şi arătă cu capul spre studenţi, ei păcătuiesc, şi nici măcar nu ştiu, sau ştiu, ’ şi îşi fac o glorie dintr-asta. Sunt neruşinaţi, cruzi şi trufaşi… iubesc propriul lor *ego* cu o patimă necunoscută vârstei înaintate, poate epuizată, adăugă, cu o oarecare notă subtilă de umor – cu vârstă… dar totuşi, tinerii păcătuiesc cât e ziua de lungă, împotriva a tot ce există, ’ de la inima omenească până la Sfântul Duh, şi când sunt sătui de păcătuit, se întind şi dorm ca nişte mieluşei abia scăldaţi. Toată batjocura şi dispreţul acesta ignorant, zise doctorul, toate aceste rânjete crude şi fără sens azvârlite împotriva unei doamne care suferă, şi care niciodată nu le-a făcut cel mai mic rău!

Frau Schmitt spuse, stăpinită de o uimire naivă, blândă: ’

— Dar, Doctore! E prima dată când te-aud vorbind cu atâta asprime!

— Intenţionez să fiu aspru, zise calm doctorul. Sunt întruparea glasului dojanei ridicat în pustiu, sau deasupra întinsului neînsufleţit al apelor! Aş vrea ca vorbele mele să fie pietre pe care să le pot arunca pentru a le sparge capetele acestor sălbatici.

— Sau inimile lor, zise Frau Schmitt.

— Nu, n-au inimi, zise doctorul.

Frau Schmitt rămase tăcută, simţind că fusese târâtă într-un loc care depăşea adâncurile sufletului ei şi că totuşi râvnea să fie târâtă în asemenea adâncuri. Întristată, urmări privirea lui, în timp ce se uita după La Condesa care dispărea, dând ocol pupei, văzu ceea ce putea vedea ea, citi în felul ei lucrurile, zămislind propriile sale gânduri simple. Ce păcat că un bărbat atât de bun s-a îndrăgostit de o asemenea femeie. Şi încă la vârstă lui, şi în plus este şi însurat, şi toate celelalte! Vai, era ceva înspăimântător, şi se întâmpla încă prea des. Încrederea ei în derută se clătină, se scufundă, îşi mai reveni oarecum, dar fără a mai redobândi strălucirea sa anterioară. Simţea că era din nou rănită, lăsată pe dinafara lucrurilor, că viaţa avea să treacă pe lângă ea. Nu dorea decât să-şi spună mătăniile şi să se poată încredinţa mâinii Domnului, iar după aceea să se ducă la culcare şi să uite de toate. Niciodată n-avea să se mai afle ceva plăcut sau bun pentru ea, pe lumea aceasta. După ce stătu o clipă ca trăsnită, murmură o mică frază convenţională, adecvată pentru despărţire, şi îşi văzu de drumul ei.

Doctorul Schumann se minună de propria-i atitudine, reflectă un timp asupra cuvintelor rostite şi regretă că îşi pierduse măsura. Adică, rostise cuvinte nelalocul lor, cu un patos neîngăduit, la momentul neoportun, şi unei persoane neadecvate, în realitate, conchise el, asemenea cuvinte n-ar fi trebuit să fie rostite deloc, căci însuşi sentimentul care le inspirase era suspect. În adâncurile minţii sale făcu un mic act de Căinţă, se întinse pe şezlongul cel mai apropiat

şi închise ochii. Pentru moment, puntea era slab luminată şi pustie, totul era cufundat în tăcere, cu excepţia foşnetului legănător al valurilor. Doctorul Schumann, care ceva mai-nainte cochetase cu gândul de a se angaja pentru încă o călătorie, într-o străfulgerare de intuiţie avută pe loc avu certitudinea că voiajul în curs avea să fie pentru el cel din urmă. În uşurarea resimţită pentru că i se dăduse dreptul de a întrezări sfârşitul unei călătorii care. Se dovedea, în mod misterios, că-i pune surprinzător de mult puterile la încercare, doctorul lunecă într-un somn molcom.

Când deschise ochii, La Condesa era întinsă lângă el, în şezlongul din dreapta, absolut destinsă, trează cu desăvârşire, înfăţişând privirii o frumuseţe gânditoare, uitându-se la marea întunecată ca şi cum ar fi aşteptat să se ridice o cortină. Doctorul fu atât de uluit încât aproape că se bâlbâi.

— Ce-ce ai făcut cu tinerii aceia teribili?

— E drept că uneori pot fi cam plictisitori, îi spuse ea calm. S-au săturat să se mai joace de-a maimuţele şi-au zis că se duc să joace o partidă de zaruri. Dormeai de puteai trezi invidia oricui. Cum de izbuteşti?

Doctorul Schumann se ridică, simţindu-se înviorat şi cu echilibrul restabilit. Spuse, aproape voios:

— Datorită unei conştiinţe curate, bine-nţeles!

— Bine-nţeles, zise La Condesa. Pot să-mi dau seama că eşti un om care n-ar putea trăi fără a avea o conştiinţă curată.

— Poţi avea şi lucruri mai rele decât asta, zise doctorul, cu energie, începând să fie perfect conştient că trebuie să aibă o mână mai energică cu această *lady* rătăcită, care, la urma urmei, era pacienta lui.

— Spune-mi, chiar în clipa asta, n-ai nimic de reproşat conştiinţei dumitale?

— Nu ştiu nimic despre ceva numit conştiinţă, replică La Condesa. În locul ei am doar o umbră de simţ al onoarei, care face faţă împrejurărilor aproape la fel de bine… cu întreruperi! Dar, cât despre promisiunea făcută dumitale,

până acum mi-am ţinut-o, nu poţi *să vezi*? Asta însă nu mă face fericită. Nu, îmi provoacă o anxie tate acută, parcă am cactuşi în vine, şi de ce mă abţin oare? Pentru dumneata, aşa cum ţi-am spus. De ce-mi ceri mai mult?

— Eu n-am cerut nici măcar atât, zise doctorul Schumann, asta mai puţin decât oriee. Intr-adevăr, niciodată n-aş fi fost atât de cutezător încât să visez aşa ceva.

— Ştiu, zise La Condesa aproape cu tandreţe. Grozav mai am nevoie de ceva care să mă ajute să dorm. Nu mai pot indura.

— Încearcă încă puţin-să rezişti fără nimic, zise doctorul, şi îţi promit să te-ajut când va veni vremea.

— Detest martiriul, sub orice formă, zise La Condesa. Nu-mi stă bine deloc. Eu nu pot fi eroică, detest asta. Şi totuşi, vezi, iată-mă aici, promiţând să fiu şi una şi alta, fiindcă dumneata eşti de părere că mi-ar putea face bine – bine pentru ee, pentru sufletul meu?

— Şi pentnu sufletul dumitale, fără îndoială, zise doctorul, amabil.

— Aştepţi cumva să se producă în fiinţa mea vreo schimbare însemnată din cauza acestui straniu voiaj, atât de neaşteptat, atât de neasemănător eu nimic din ce-am cunoscut până acum? întrebă La Condesa. Vreun soi de miracol?

Doctorul începu să vorbească, şi în momentul acela amândoi observau cum perechea aceea cam comică, uscătura de Lizzi şi micul bondoc Herr Rieber, urcau pe puntea bărcilor de salvare, urmaţi mai mult pe furiş, la mică distanţă, de gemenii Ric şi Rac. Nici La Condesa, nici doctorul, nu pomeniră nimic de apariţiile acelea, abia dacă le luară în seamă, şi îşi eontinuară cu plăcere conversaţia.

Ric şi Rac, după ce se strecurară tiptil pe puntea bărcilor de salvare, având grijă să nu fie deloc văzuţi de cuplul care forma ţinta atenţiei lor, ale cărui deprinderi şi intenţii le cunoşteau bine, auziră în sfârşit un vălmăşag de sunete cât se poate de promiţătoare venind dindărătul coşului de vânt,

al doilea ea mărime, un loc realmente întunecos şi intim, un foşnet uşor, scârţâit de tocuri care aluneca, chiţăieli şi şuierături feminine dezlănţuite, înăbuşite, un glas masculin gilgâind şi cârâind poznaş. Ric şi Rac nu puteau înţelege cuvintele, dar înseşi oasele lor cunoşteau *lingua franca* a galanteriei. Discreţi ca nişte pui de vulpe, se apropiară, fiecare trăgindu-l îndărăt pe celălalt, de teamă să nu vadă mai-nainte totul, schimbând priviri parşive, cu albul ochilor sticlindu-le, cu limbile lor roşii ascuţite atârnându-le afară din gurile căscate. Vântul le şuiera pe la urechi şi le biciuia peste obraji şuviţe de păr. Straiele lor scămoşate li se lipeau de trupurile lor de ţâri, în timp ce se aplecau peste coşul de vânt şi se tupilau către zgomotele ademenitoare.

într-o lacomă tăcere şi nemişcare, observară scena mult aşteptată. Lizzi şi cu Herr Rieber erau ghemuiţi laolaltă pe punte, întorşi cu spatele la coşul de vânt, luptându-se, î'âzând, luându-se la trântă în hârjoană. El încerca să se joace eu genunchii ei, iar ea îşi trăgea jos fustele, cu o mână, şi il împingea anemic cu cealaltă. Ric şi Rac aşteptară ceva mai interesant, dar fata cea osoasă se smulse şi-l îmbrânci pe burtos, aproape răsturnându-l pe spate. Partea din faţă a bluzei îi era descheiată până la cingătoare şi copiii remarcară, cu dezgust, că în realitate nu era chiar nimic de văzut. Clătinându-şi capul, schelălăind, fata îşi opri brusc ochii pierduţi asupra lui Ric şi Rac. Scoase un ţipăt de alt gen, 'pătrunzător: „Vai, uite, vai, uite, 'vai" vânturându-şi spre ei braţele lungi.

Herr Rieber se cuminţi numaidecât şi în timp ce Lizzi sărea în sus, într-o mişcare instantanee de îndreptare, ca a unui briceag care se întinde, el se ridică în două picioare, mai întâi de-a buşilea, apoi sprijinindu-se de un colac de frânghie şi în cele din urmă urnindu-se de jos cu un geamăt de efort. Ric şi Rac se mărginiră să facă un singur pas înapoi, îndărătul coşului de vânt, privind mai departe, gata să declanşeze o goană sănătoasă dacă era necesar.

— Ce faceţi aici, creaturi neruşinate? întrebă Herr Rieber, adoptând un ton oarecum indignat, dar de o severitate

paternă.

— Vă urmărim, zise Rac obraznică, scoţând limba la el, şi Ric adăugă: Vedeţi-vă de treabă, nu vă opriţi. Vă dăm noi de veste dacă vine cineva.

Herr Rieber, şocat în mod sincer de un cinism atât de precoce, se repezi la ei arătându-şi colţii, cu mâinile gata să apuce, dar cei doi săriră în afara razei lui de acţiune.

— Marş de-a ici! răcni Herr Rieber aproape ieşindu-şi din fire. Ric şi Rac dansau, ba chiar plesneau din palme, în culimea fericirii, în timp ce Herr Rieber sălta de colo până colo fugărindu-i, dând lovituri care nimereau în gol şi-l făceau să se rotească în jurul propriului său ax. Ric şi Rac ţopăiau frenetic în jurul lui, ţipând:

— Un peso, un peso, sau vă spunem, un peso, sau vă pârâm, un peso…

— Monştrilor! strigă Lizzi, cu glas răguşit. Mici nemernici oribili…

— Un peso, un peso! intonau în cor Ric şi Rac, lunecând mai departe în jurul lui Herr Rieber şi evitându-i loviturile cu desăvârşită uşurinţă. Herr Rieber se opri, gâfâind, cu capul aplecat ca un taur epuizat, în arenă. Băgă mâna în buzunar. O monedă de un peso zăngăni pe punte şi se rostogoli. Ric îşi puse talpa peste ban.

— O monedă şi pentru ea, zise el, una pentru ea.

Faţa lui era aspră şi rece şi precaută. Herr Rieber aruncă încă un peso. Ric înhăţă ambele monede şi, ţinându-le istrâns într-o mână, îi făcu semn lui Rac, care-l urmă imediat.

Alergând, se ciocniră unul de altul, undeva, în capul scărilor, şi amândoi zăriră simultan acelaşi lucru ce le sugeră aceeaşi idee. Pânza care acoperea una ’din bărcile de salvare era parţial dezlegată, atârna desprinsă şi putea fi lesne desfăcută mai mult. Încercară copcile, care cedară în mod surprinzător. Ridicară colţul pânzei şi se strecurară şerpeşte înăuntru, Rac prima, Ric urmând-o fără a scoate o vorbă.

Barca era mult mai adâncă decât îşi închipuiseră.

Mergând de-a buşilea izbutiră să-şi ridice feţele la nivelul deschizăturii învelitoarei, ascultând cu atenţie şi, câteva clipe, la răstimpuri, feţele li se atinseră. Pe urmă bondocul şi cu fata aceea sfrijită trecură pe lângă ei. Ea îşi încheia bluza şi amândoi aveau un aer foarte mânios. Ric îşi pierdu echilibrul şi dădu din mâini, foşnind. Fata îşi întoarse. Capul şi cercetă cu privirea în direcţia lor, fără să-i vadă, pe urmă se împletici pe trepte şi bondocul o luă de braţ.

— Bagă de seamă, frumoasa mea, rosti el încetişor.

— Încetează, îl repezi ea, smucindu-se.

Ric şi Rac se lăsară la loc, pe fundul bărcii, chicotind în beznă, cu trupurile împletite.

— Dă-mi pesosul meu, zise Rac, aprigă, apucându-l strâns pe Ric de ooaste şi vârându-şi unghiile în carnea lui. Dă-mi pesosul meu, sau îţi scot ochii.

— Ia-l, zise Ric, pe acelaşi ton, încleştându-şi pumnul peste monedă. Haide, ia-l, încearcă numai!

înnodaţi în ceea ce părea a fi o trântă mortală, se rostogoliră pe fundul bărcii şi se încăierară cu furie, vârându-şi reciproc genunchii în coaste, ghiarele în păr. În suferinţa pe care şi-o pricinuiau unul altuia intra. Şi un puternic curent subteran de plăcere. Treptat, se liniştiră şi se porniră din nou pe chicotit. Un tânăr ofiţer care trecea pe-acolo se opri să asculte, eu faţa foarte meditativă. Făcând un pas înainte, smulse pânza şi, indiferent de ce văzu acolo – pentru o secundă, tabloul îl lăsă împietrit. Apoi, aruncându-se peste marginea bărcii şi aplecându-se, aproape cu capul în jos, puse mâna pe ei şi îi trase pe-amândoi afară. Erau uşori de parcă oasele le-ar fi fost scobite pe dinăuntru, şi ieşiră pe punte moi şi bălăngănindu-se, ca nişte păpuşi rupte.

La Condesa şi doctorul Schumann rămaseră tihniţi, în şezlongurile lor, urmărind cu privirea dansul luminilor vasului, reflectat în marea întunecată, şi doctorul spunea:

— Nimeni nu manifestă noi slăbiciuni, nici noi tării, ci doar dezvoltări, accentuări, micşorări sau pervertiri ale latenţelor sale iniţiale. Acestea pot erupe câteodată atât de

abrupt şi de puternic, încât dau iluzia unei schimbări radicale, dar mi-e teamă că nu este decât o iluzie. Pe măsură ce omul îmbătrâneşte, devine mai conştient de elementele mutabile, instabile, din temperamentul lui. Încerci să ţii conturile în regulă, să-ţi asumi controlul, ai putea spune. În cele din urmă îţi dai seama, simplu şi poate cu oarecare consternare, că ceea ce ţi s-a spus în copilărie este, în definitiv, adevărat, individul este cu siguranţă nemuritor, dar nu în carnea lui. Individul…

Făcu o pauză.

— Individul, individul, individul, spuse La Condesa, cu frivolitate. Cine este acest *Indivíd,* despre care vorbeşti veşnic? Hai să discutăm despre noi, despre dumneata şi mine, mai exact.

— Eu personal, sufăr de o foarte banală insuficienţă a inimii. Aşa că mă îmbarc în calitate de doctor, pentru unul sau două voiaje, urmând prescripţia pe care am dat-o atât de des altora, cu speranţa că voi obţine puţină odihnă, îmi închipui. Acum, dacă aş putea supravieţui suficient să-mi mai văd încă o dată soţia cum alungă puii din bucătăria noastră de ţară, dând cu mătura după ei şi dojeniridu-i de zor, n-aş mai cere altceva de la lumea aceasta. De câte ori a tot dojenit această scumpă femeie, pe mine şi pe toată lumea şi toate lucrurile, de-a lungul ’întregii sale vieţi conjugale cel puţin! Având totdeauna motive atât de întemeiate şi certându-ne spre binele tuturora, căci, sincer vorbind, aproape întotdeauna ea are dreptate – şi ce-a ieşit din asta?

— Ei bine „rosti veselă La Condasa, dumneata, măcar, ai ajuns la un rezultat, pentru un scurt răstimp.

Doctorul Schumann se decise să schiţeze un zâmbet la auzul acestei replici, şi-şi lăsă privirea să colinde peste balustradă, în depărtarea apelor.

— Închipuie-ţi cum eu, un doctor, după toţi aceşti ani petrecuţi în paşnicul Heidelberg, m-am gândit că voi găsi odihna scăpând de forfota lumii, pe un vas. Sunt uimit de mine însumi fiindcă am crezut că acum poate voi învăţa

ceva nou despre mine sau despre oamenii cu care convieţuiesc, dar nici vorbă de-aşa ceva. Am văzut toate aceste întâmplări şi mai-nainte, iarăşi şi iarăşi, numai că, până acum, niciodată nu le-am văzut trăite pe un vapor. I-am mai văzut pe toţi aceşti oameni şi-nainte, doar că se găseau în alte locuri, sub nume diferite. Le cunosc afecţiunile aproape dintr-o singură ochire, şi dacă ştii care este boala în organismul unui cm, foarte adesea poţi spune şi ce formă au luat viciile şi virtuţile lui.

— Acum vorbeşte despre mine, zise La Condesa, încleştându-şi uşor mâinile peste un genunchi şi aplecându-se înainte, pe alonja şezlongului său.

La capătul de sus al punţii apăru atunci un grup neobişnuit, aflat în plină desfăşurare a unei violente acţiuni. Un tânăr ofiţer, cu şapca strâmbată pe cap, s: e lupta cu acei înspăimântători gemeni spanioli. Dar, în ciuda zbaterii lor, ofiţerul continua să se apropie pas cu pas, şi reuşea un fel de înaintare neregulată spre doctorul Schumann şi La Condesa, remorcându-şi captivii, care încercau să-i muşte mâinile.

— Altă blestemăţie, zise doctorul Schumann, şi seninătatea îi pieri. Mai trebuie să am şi grija de a-i vedea pe aceşti copii puşi în situaţia de a nu mai pricinui necazuri nimănui.

Îi strigă tânărului ofiţer: – Ce se întâmplă?

Auzind întrebarea, tânărul ofiţer roşi. Se postă în faţa doctorului şi-i înşfăcă strâns, din nou, pe Ric şi Rac, care renunţară brusc la luptă şi stătură ca bătuţi în cuie privind în gol, cu ochi posaci.

Tânărul ofiţer începu: – Domnule, aceşti copii, aceşti imposibili…

Ric şi Rac ţâşniră, de comun acord, căutându-şi simultan libertatea în direcţii opuse, astfel că braţul tânărului zbură într-o parte, dar tot nu-i scăpă pe gemeni din mână. Singele îi năvăli şi mai tare în obraji, până ce păru că e gata-gata să-i ţâşnească flăcări şi din urechi. Îşi sucea capul dintr-o parte într-alta, gura i se deschidea şi închidea în tăcere,

apela la amândoi fără cuvinte, sugerând că nu putea să-şi continue relatarea, în prezenţa unei doamne.

— Sunt şi eu mamă, spuse La Condesa, încurajator adresându-i un zâmbet cât se poate de nematern. Gura ei, având o nuanţă roşie, strălucitoare, se rotunjea şi se muia, sprâncenele i se înălţară.

— Pot ghici tot ce e mai rău, şi trebuie să mărturisesc sincer, că nu găsesc lucrurile chiar atât de negre. Ce părere ai, doctore?

— Sunt de acord că, indiferent ce-au făcut, sunt nişte mici monştri, spuse doctorul Schumann, aplecându-şi capul să-i studieze pe cei doi, fără speranţă, şi ies cu totul din cadrul oricărei metode uzuale de disciplină.

— Erau într-o barcă de salvare, spuse ofiţerul, bâlbâindu-se uşor. Desfăcuseră marginea învelitoarei de pânză şi se strecuraseră înăuntru.

— Şi se amuzau unul cu altul? întrebă La Condesa. Ce vrei, *il faut passer la jeunesse* I… Copilăria e o mare plictiseală, aşa judec eu, mai întâi pentru tine însuţi şi apoi pentru ceilalţi… Bieţii mei copii nu erau câtuşi de puţin monstruoşi, dimpotrivă, manifestau o normalitate aproape deconcertantă, dar erau pur şi simplu plicticoşi, până ce au împlinit optsprezece ani. Pe urmă au devenit nişte tineri fermecători cu care puteai sta de vorbă. Nu ştiu cum se produce acest miracol. Astfel că, adăugă ea, trebuie să aşteptăm şi să avem răbdare cu asemenea fenomene – şi le zâmbi încântător copiilor, care-i ripostară cu o privire impregnată numai de răutate.

— Cu aceştia doi nu se petrece nimic de-acest fel, spuse doctorul Schumann. Răul este sădit în esenţa sufletului lor.

Şi apoi, către tânărul ofiţer.

— N-ai putea să te mărgineşti a-i înmâna părinţilor lor?

— Părinţii lor, doamne sfinte! exclamă tânărul ofiţer, într-o explozie de dispreţ şi disperare. Nu iaţi văzut, domnule?

— Atunci, interveni La Condesa, nu văd nimic altceva de făcut decât să le dai drumul, Bau – şi se uită tandru în ochii arzători ai celor doi mici criminali – poate că i-am cruţa

fiecărui pasager timp şi necazuri, dacă i-am arunca peste bord?

— Da, Madame, e o idee bună, spuse neîndurător tânărul ofiţer, şi mare păcat că nu o putem pune în aplicare.

— Vai, iei totul prea în serios, zise ea. Sunt doar copii.

— Totuşi, posedaţi de diavol, zise doctorul Schumann.

La Condesa îi studia faţa prietenoasă, binevoitoare, acum umbrită de o severitate aproape militară.

— Ce tip de om demodat mai eşti, zise ea, admirativă.

Pleoapele doctorului zvâcniră.

— Da, ştiu, cam tont, fără îndoială!

— Dar fermecător! ripostă ea, şi întinse braţul, după mâna lui.

Tânărul ofiţer, al cărui simţ moral se afla într-o fază deosebit de morbidă, incendiară, fu aproape la fel de şocat de acest gest ca şi de vederea lui Ric şi Rac în barcă. Aşadar, toate zvonurile auzite despre La Condesa erau adevărate! Se văzu abandonat în, voia dilemei puse de Ric şi Rac1 – prea bine, nu erau mai păcătoşi decât generaţia vârstnică. N-avea decât să-i lase să facă ce pofteau. Le dădu drumul, de parcă ar fi aruncat cât colo nişte vipere. Ei o tuliră instantaneu, gonind cu paşi mari, târşiţi, în susul punţii. Apoi ofiţerul se înclină, cu aerul de curtenie falsă pe care îndrăzni să-l arboreze faţă de La Condesa şi de doctor, îşi îndreptă şapca pe cap şi îşi văzu de drum.

La Condesa privi în urma lui şi râse, cu un ton proaspăt, voios, cu ochii sclipitori.

— Bietul, drăguţul tânăr, comentă ea, ieste încă prea tânăr, prea tânăr pentru a-şi aminti de propria-i copilărie. Dragă doctore, eu n-am înţeles niciodată dogma Păcatului Originar. Copiii sunt doar nişte mici animale perfect naturale, eâtă vreme sunt crescuţi cu varga, de ce să ne lăsăm şocaţi de atitudinile lor?

— În aceştia doi nu poţi descoperi nimic bun, zise doctorul. La ei doi, nicicând. De ce să ne amăgim singuri cu o speranţă? N-o să iasă nimic bun din ei.

— În zilele noastre copiii nu sunt într-o fază prea bună,

zise La Condesa. Se rezemă pe spate şi răsuflă adânc. Ce fel de copilărie ai avut dumneata?

— Una inocentă, zise doctorul Schumann, care îşi recăpătase o desăvârşită bună dispoziţie, sau, poate, aşa mă complac să cred.

— Aha, aşa te complaci să crezi, şi poate că-i şi adevărat, zise La Condesa. Dar nu-ţi poţi aminti absolut nimic interesant? Nu ţi s-a întâmplat nimic vesel?

Câteva clipe, doctorul Schumann meditã în tăcere, schiţă cam fără voie un zâmbet, pe urmă se decise să-şi descarce sufletul.

— Inocenţă, începu el, mult discutabila noastră inocenţă…

— Aşadar, ai totuşi şi dumneata unele amintiri amuzante, zise La Condesa, punându-şi mâinile cu piele mătăsoasă peste ale lui, cu vinele-i albastre rămuroase, asemenea unui copăcel. Ei bine, adevărul ei, ca să-ţi dau curaj, eu una n-am fost niciodată inocentă, niciodată. Pe de o parte, n-am avut prilejul, înconjurată cum eram de veri atrăgători, băieţi înzestraţi cu cel mai aventuros temperament, ca şi al meu. N-aveam aptitudine pentru inocenţă. Mai presus de Orice, m-am dorit-o nicicând. Niciodată n-am îndurat gândul că vreun secret sau vreo plăcere mi-ar fi oprite. Fără niciun ajutor, am dedus cu mare precocitate totul. De la deducţie la experienţă nu era decât un pas; de da experienţă la deprindere, o chestiune de moment. Nu pot regreta nimic, afară de faptul că nu totdeauna mi-am speculat la maxim şansele!

— Eu *eram* inocent, zise doctorul Schumann, ca un viţel. Doldora de speranţe şi de elanuri animalice, un suflet ascultător, iubitor… Cu sărutări, puteam fi împins la orice, zise el… Dar cu toate acestea, e drept că la vârstă de cinci ani mi-am sedus mica verişoară care avea trei ani, iar la şase ani, la rândul meu, am fost sedus de o fetiţă cu care mă jucam, ea împlinise nouă ani. În ignoranţa noastră, făceam nişte lucruri trăsnite, nici măcar parodii, zise el. Amândouă tovarăşele mele de joacă erau fetiţe foarte

drăgălaşe, fermecătoare, virtuoase, care au avut o evoluţie bună, au făcut căsătorii fericite şi şi-au chelfănit zdravăn copiii pentru cel mai mic fleac. Şi totuşi, afirm, impulsurile care ne-au mânat îşi aveau rădăcina în Păcatul Originar, în care cred la fel cum cred în Prezenţa Reală…

— Eu nu cred în niciuna, spuse La Condesa, fără emfază.

— Oricum, trebuie să-mi îngădui să am aceste credinţe, zise doctorul, blând. Cât despre inocenţă, oare ştie cineva ce anume este? Pentru mine vina şi păcatul au fost veşnic asociate, şi totuşi nepărând să atingă niciodată acea parte a vieţii mele şi acele acte bazate pe legea morală şi care mie îmi păreau reale şi nu o scornească sau un vis cu ochii deschişi, şi care cred sincer că erau inocente.

— Nu voi încerca să urmez cursul acestor gând un, spuse La Condesa. Nu discutăm pentru plăcerea noastră? Discuţiile teologice mă umplu de tristeţe. Eu am avut parte de toate bucuriile păcatului, cum îl numeşti, fără să încerc senzaţii de vină, spuse ea, cu anumită nuanţă de satisfacţie: Dar dumneata trebuie să fi fost o mică persoană nespus de fermecătoare. Te-aş fi adorat, chiar şi pe-atunci. Regret că trebuie s-o spun, câteva din crimele mele erau de ordinul celor josnice, neimaginative. Când aveam patru ani, l-am convins pe frăţiorul meu să bea leşie folosită la curăţirea candelelor, spunându-i că este lapte. A băut o înghiţitură, a scuipat-o, a luat-o la goană urlând ca ars. A fost salvat pe dată, i s-a frecat gura cu ce trebuia; eu am fost pedepsită, bătută, lăsată neagră de vânătăi; altminteri n-a ieşit nimic din această năzbâtie. Şi, realmente, nu avusesem nicio intenţie rea, eram doar curioasă să văd dacă lichidul îl va ucide. Dar oamenii mai în vârstă nu pricep lucrurile acestea.

— Ah, copilărie, zise doctorul Schumann, vremea mugurelul plăpând, a frunzei care se desface.

Râseră amândoi cu plăcere şi se înfundară în şezlonguri.

— Adevărul e că nu era chiar atât de rea, zise La Condesa. Ridică mâna doctorului şi îşi strecură degetele printre ale lui, impletindu-le.

— Te iubesc, zise ea cu blândeţe şi pe neaşteptate. Nu atât pe dumneata personal, poate, deşi eşti tare drăguţ, dar iubesc ceea ce eşti. Îmi plac gravitatea şi seriozitatea şi principiile solide la un bărbat. Nimic nu e mai respingător, în ochii mei, decât un bărbat frivol, timid, oscilant, care nu-şi cunoaşte propria-i voinţă şi inimă. Şi de ce? Pentru că mi poate cunoaşte nicicând mintea şi inima unei femei. I-ai fost vreodată infidel soţiei?

— Asta-i bună! exclamă doctorul Schumann. Ce întrebare!

O, da, ştiu, trebuie să te arăţi surprins şi chiar niţel şocat. Aşa se şi cuvine, totdeauna ai dreptate. Dar gâmdeşte-te o clipă. Nu-i la mijloc doar curiozitatea şi impertinenţa mea. E, în parte, şi asta, desigur, dar mai e ceva pe lângă, este acel ceva în plus în care vreau să crezi…

Doctorul Schumann îşi desprinse degetele dintr-ale ei, îi luă mâna într-a lui şi apoi îşi lunecă degetele pe încheietură, ea să-i ia pulsul.

— Cum o mai duce? întrebă ea. Se stabilizează?

— Foarte bine, zise el, în clipa asta, poate mai bine decât al meu. Dar ţi-am mai spus, zise, şi totuşi nu se putu opri să nu pomenească de inima lui instabilă. În orice clipă, îi spuse, şi-i lăsă iar mâna jos.

— Cred că eşti demn de invidiat fiindcă ştii cum vei muri, zise ea, şi pentru faptul că va fi un sfârşit subit şi nu urât. Aş vrea şi eu să ştiu momentul, pentru că mi-e teamă de o suferinţă îndelungată şi de desfigurare. Nu vreau să las în urma mea un corp hidos…

— Eşti exasperant de vanitoasă, spuse doctorul Schumann, şi constatarea suna ca un elogiu. Ştiu că inimic nu este mai preţios decât frumuseţea, pentru cine o are. Şi este greu de suportat să vii pe lume înveşmântat în frumuseţe şi să o părăseşti în urâţenie. Şi este la fel cu oricare alt dar sau calitate pe care să merite cât de cât să le ai, trebuie să te naşti eu ea, nu o poţi dobândi, şi trebuie să o tratezi aşa cum merită.

— Dar acum mă găseşti frumoasă?

— Bine-nţeles, spuse doctorul. După o scurtă pauză, zise: Îţi voi răspunde sincer la întrebare. Nu i-am fost niciodată infidel soţiei.

— Ce fermecătoare purtare, din partea dumitale, zise La Condesa, cu compasiune. Câteodată trebuie să fi fost plicticos.

Doctorul Schumann, care se judecase totdeauna drept întruparea rezervei, se trezi posedat de un demon al francheţei.

— A fost – răspunse cu simplitate, uluit de propria-i reacţie, dar şi ea mi-a fost fidelă, şi trebuie să fi fost cam plicticos şi pentru ea, uneori.

— Ai fost, realmente, de o bunătate exemplară fiindcă ai vrut să fii, sau era la mijloc şi inima dumitale slabă?

— Până acum doi ani, inima mea era solidă, zise doctorul Schumann, cu o uşoară urmă de resentiment, simţind că se abuza de confidenţele lui şi că poate îşi merita soarta.

— Dar mă iubeşti măcar un pic, nu-i aşa?

— Nu, zise doctorul Schumann, nicidecum. Nicidecum, dacă ştiu, măcar cât de vag, ce este dragostea. Ştiu ce s-ar cădea să spun, ştiu că nu e o replică foarte galantă, dar nu sunt eu omul căruia să-i dea mâna să spună ce nu gândeşte. Şi, vrei să-mi auzi părerea? Poate că nici nu e timp pentru asemenea lucru.

La Condesa îi luă bărbia între degetul mare şi restul mâinii şi-l sărută de două ori pe frunte. Gura ei rotundă lăsă două pete roşii strălucitoare. Doctorul Schumann părea foarte satisfăcut, dar cu desăvârşire calm.

— Eşti delicios, îi spuse ea. Eşti exact aşa cum trebuie. Te iubesc.

Adăugă: – Dă-mi voie şă-ţi şterg faţa murdară.

Atinse cu limba ei umedă mica batistă tivită cu dantelă şi-i frecă cele două pete roşii, zicând: – Dacă ne-ar vedea cineva’ acum, ar crede că suntem cel mai devotat cuplu conjugal.

— Cineva ne-a şi văzut, spuse doctorul Schuimann, tocmai persoana care se va bucura mai mult decât toţi

ceilalţi de descoperirea făcută.

Stătură aşa în tăcere, cu mâinile înlănţuite, cu capetele înclinate spre mare, în timp ce Frau Rittersdorf îşi urma pe lângă ei plimbarea solitară.

— Ce vreme divină pentru stat la aer, îi informă ea cu glas dar ascuţit, pătruns de cea mai intimă simpatie şi comprehensiune. Se opri, se înfioră puţin, şi îşi acoperi braţele goale eu eşarfa ei subţire.

— Poate că ar trebui să luăm seama la aerul nopţii, îndeosebi pe mare, spuse ea, zâmbind insinuant. Se aplecă spre cei doi şi le măsură feţele, cu cel mai nesăţios aer iscoditor. Ei îi răspunseră cu o privire calmă. După o secundă de ezitare, Frau Rittersdorf se depărtă lent, aruncând peste umăr fraza:

— La unma urmei, reumatismul şi artrita dau târcoale în aerul nopţii, şi am fost tineri doar o dată.

— Ce piesă de muzeu, zise La Condesa, tot cu voce clară, ascuţită, dulce, ţintită asupra omoplaţilor unduitori ai lui Frau Rittersdorf.

— Ei, haide acum, spuse blajin doctorul Schumann, te rog să laşi pe seama ei asemenea lucruri – şi păru agasat şi stânjenit.

La Condesa izbucni într-un mic râs în triluri, cu zimţi de fierăstrău. Pe urmă se cufundă în tăcere pentru un moment, şi faţa ei exprima mâhnire şi osteneală.

— Detest femeile, zise ea, pe-un ton de categorică, banală sinceritate, cum doctorul nu mai auzise în vocea ei. Urăsc faptul că sunt şi eu femeie. Este o condiţie ruşinoasă. Nu mă pot împăca deloc cu ea.

— E păcat, zise doctorul Schumann, care în adâneul inimii sale ştia că o aproba fără nicio rezervă. Dar îşi împlini datoria masculină de a o îmbărbăta. Şi eşti complet greşită. Se prea poate să fie o nefericire condiţia femeii, aşa par să gândească foarte multe dintre voi, dar nu e nimic ruşinos în ea, e un destin ce trebuie înfruntat ca oricare altul. Dumneata eşti o făptură neobişnuit de perversă, îi spuse el cu sinceritate, şi o schimbare de sex nu ţi-ar folosi la nimic.

Există numeroşi bărbaţi care au temperamentul şi obiceiurile dumitale, dacă ai fi bărbat, tot te-ai ţine de năzbâtii, ai lua droguri, ai fi un seducător.

La Condesa se ridică, uşoară ca un nor, desfăcu larg braţele, de parcă ar fi vrut să-l îmbrăţişeze, se aplecă asupra lui, zâmbitoare şi înveselită.

— Fireşte! rosti ea cu încântare, dar gândeşte-e de câtă libertate aş dispune, şi aş avea mai multe ocazii, şi n-aş căpăta nicio porţie de doj ană din partea unor bătrâne suflete acoperite de muşchi, ca al dumitale!

Doctorul Schumann se ridică în mod deliberat şi se dădu înapoi, ferindu-se de mâinile ei gata să se odihnească pe umerii lui.

— Nu te dojenesc, spuse el, cuprins de o mânie curată, fătişă, iar dumneata vorbeşti ca oricare altă femeie neroadă!

— Şi cuvintele dumitale sună ca ale unui soţ, îi strigă La Condesa peste umăr, căci el se întoarse şi o părăsea, ca *oricare* bărbat nerod! Şi teribilele cascade şi triluri ale risului ei îl urmăriră, suflându-i un fel de ploaie rece pe sub guler, în timp ce ea alerga după doctor, îl ajungea, îi strecura braţul pe sub cot, şi îşi înlănţuia mâna cu a lui.

— Eşti adorabil şi nu te poţi descotorosi de mine, pentru că doctorul Schumann încerca să-şi elibereze braţul fără a-şi pierde câtuşi de puţin aparenţa demnităţii.

Atunci ea-i dădu drumul şi păşi înaintea lui, şi doctorul văzu că ochii contesei erau sălbatici şi inumani, ca ai unei maimuţe.

— Opreşte-te, rosti ea, şi râsul ameninţa să alunece în lacrimi. Îi ţinu mâinile şi, o clipă, îşi lăsă uşor capul pe umărul lui.

— Ah, nu poţi pricepe? Sunt ostenită, sunt nebună, trebuie să dorm ori să mor… Trebuie să-mi faci o *piqure*[16], una straşnică, să mă facă să dorm zi le-n şir… O, nu mă abandona, nu poţi faice asta, n-o vei face, n-am să te las să

16 înţepătură, injecţie (în franceză în textul original).

pleci!… O, linişteşte-Hmă, fă-mă să dorm!

Doctorul Schumann îi apucă strâns mâinile şi o ţinu la distanţă, cercetându-i faţa cu o privire pătrunzătoare, sperând să fie în stare s-o refuze. Dar ceea ce văzu îl hotărî pe loc.

— Da, zise el, da.

Ea se întoarse numaidecât, lăsându-şi mâinile să spânzure în lături, şi străbătură împreună vasul, îndreptându-se către cabina ei.

— Ah, zise ea, şi înălţă spre doctor, sub lumina tărcată a coridorului, o faţă răvăşită şi dezolată, incredibil de schimbată, ah, cât eşti de bun, să nu crezi niciodată că nu sunt recunoscătoare… şi acum îmi pot ţine promisiunea de a nu mai lua eter!

— Eter, zise doctorul, cu o notă mai pronunţată de severitate disciplinară. Mai ai eter? Aşadar, chiar ai pus deoparte un flacon?

— Bine-nţeles, zise ea, răspunzând instantaneu la tonul lui cu o nerăbdare uşor dispreţuitoare. Când vei învăţa să nu te-ncrezi în mine, în nicio privinţă?

Doctorul Schumann se opri locului şi se întoarse cu faţa spre ea.

— Chiar şi acum? întrebă.

— Chiar şi-acum, zise ea, cu cutezanţă. În faţa expresiei luate de faţa lui, în timp ce o sturfia pe-a ei, în intervalul dintre două respiraţii „îşi plecă pleoapele şi privi în lături.

— Ei bine, zise el, în cele din urmă, cu glas sec, distant, cu toate acestea, vei căpăta această *piqure.* Ia-o înainte singură, zise el, cotind-o spre propria lui cabină. Voi veni şi eu peste câteva minute. În mine poţi să te încrezi, după cum ştii deajuns de bine, zise el, şi fu uluit de propria-i amărăciune.

Ea se întoarse şi îşi urmă drumul, ca şi cum l-ar fi şi uitat, ca şi cum cuvântul dat de el putea fi considerat ceva întru totul de la sine înţeles, încât îl putea trata cu uşurătate – ceea ce era adevărat, recunoscu în sinea lui, cu o mică schimă de umor, sau fusese adevărat până acum. Pe când

îşi selecţiona şi aranja fiolele pentru *piqure,* doctorul începu să gândească destul de limpede şi urmând o linie mai mult sau mai puţin dreaptă, cu partea rezonabilă, mai rece, a minţii sale. Se gândi că nu-şi trădase răspunderea avută faţă de ea în calitate de medic. Şi totuşi, nu putea tăgădui că sentimentele personale nutrite faţă de contesă interveniseră şi contribuiseră la crearea unei situaţii foarte neconvenabile pentru el – şi pentru ea, recunoscu, fără voie. Dar toate şocurile şi răsturnările acelea, modul constant de a transforma fiecare întâlnire dintre ei în scene care-i lăsau pe amândoi într-o stare de prostraţie, primejdia necontenită ca el să aibă alt atac de cord, nesăbuinţa cu care ei nu-i păsa de aparenţe şi care putea duce atât de lesne la genul de scandal a cărui simplă ipoteză îl înfiora pe doctor – al ce mai, trebuia să pună capăt la toate acestea. Făcu apel nu numai la rezervele lu, de autoritate, în calitate de medic al vasului, ci şi – dacă ea rezista – la cuvântul final al căpitanului, şi decise că trebuia să pună ordine, pe loc, în relaţia aceea nedisciplinată. Trebuie să fie tratată ca o femeie isterică lipsită de orice control asupra propriilor sale acte. Cu melodramele ei prosteşti, ar fi putut să-i grăbească moartea. Aiureli, n-avea să se mai producă nimic de felul acesta! Totuşi, intenţiona să fie îndurător şi să o încredinţeze nefiinţei ei narcotice, care era, în definitiv, noţiunea ei despre Paradis.

— A, spuse La Condesa, ridicându-se la vederea lui, cu faţa scinteind toată, eliberată de anxietate. Sunt atât de fericită că te văd din nou! Mi-era tare teamă că nu vei veni!

— Cum? rosti doctorul Schumann, uimit. Când abia te încredinţasem că nu te voi lăsa în voia sorţii?

— A, zise ea, tocmai atunci ar trebui să începem a ne îndoi! Jurământul etern, ah, acesta este călcat întotdeauna!

— Ţine minte că n-am făcut asemenea jurământ, zise doctorul Schumann, era doar o mică promisiune valabilă pentru astă seară.

Rezistă lentei unde de aprehensiune care-i zbârlea sistemul nervos şi-i tulbura măduva oaselor. Cu ea, în orice

clipă, dacă nu acţionai decis şi rapid, te trezeai că începe altă scenă.

— Îmi păstrez chiar aici şi acum promisiunea ce ţi-am făcut, îi spuse, şi singura făcută efectiv.

În timp ce se apropia de marginea patului ei, cu acul seringii ţinut în suspensie, ea se trânti îndărăt pe perne şi-i aruncă o căutătură plină de încredere, care-l topi cu desăvârşire. Îşi zâmbiră drăgăstos, când doctorul îi luă în mână antebraţul.

Doamna Treadwell stătea în mijlocul îngustei sale cuşete de parcă ar fi fost pe-o insulă, făcând o pasienţă încâlcită, cu nişte cărţi miniaturale, înşirate pe o tablă de şah pliantă. Bea vin, cu sorbituri lente, la răstimpuri, dintr-un păhărel. Când îl golea pe jumătate, îşi mai turna câte puţin dintr-o sticlă cu vin de Burgundia pusă pe duşumea, lângă ea.

Purta o cămaşă de noapte din satin alb, neted, cu un guler închis cu nasturi şi mânaci pline, cu falduri ample… îşi piepănase părul pe spate, şi-l legase cu panglică albă, în stilul „Alice în Ţara Minunilor” pe care-l purtase în pat de când avea patru-cinci ani. Totuşi, privită din afară de către un ochi imparţial, conchise ea, scena ar fi complet dezonorantă. Lipsa unei mese şi a unei tăvi pentru sticlă şi pahar, chiar sticla însăşi, în împrejurările de faţă, veşmintele lui Lizzi zăcând claie peste grămadă jur-împrejur, exact aşa cum rămăseseră când şi le lepădase. Mirosul rânced al miresmelor stătute, amestecate, lăsate de Lizzi, toate pe bază de mosc şi poate, mai presus de orice, propria ei îndeletnicire, sau recreaţie, contribuiau la compunerea unei ambianţe peste măsură de opresive, de dezordine femeiască, de solitudine isterică şi delăsare generală.

Doamna Treadwell avusese o stare de plăcută autonomie, când părăsise plictisul de pe puntea superioară pentru ceea ce păruse a reprezenta o rezonabilă perspectivă de tăcere, izolare, o seară petrecută laolaltă cu propriile-i gânduri, în stadiul lor pur, şi cu somn venit devreme. Putea să se bizuie foarte bine pe obiceiurile lui

Lizzi. Îndeobşte, rămânea pe-afară până ce trecea de miezul nopţii, colindând cu prăpăditul acela de bondoc scund; puteau fi văzuţi cum se pitulau, dintr-un ascunziş umbros intr-altul pufnind şi schelălăind de zor, dedându-se unor pipăieli nu prea furtive. Pe urmă Lizzi venea, fumegând de înfierbântată ce era, izbindu-se de obiecte, cu mersul ei stângaci acomodându-se prea târziu spaţiului acela limitat, aprinzând lumina cu un ţăcănit şi dezvăluindu-şi înfăţişarea, cu părul asemenea unor sfori electrizate şi cu pupilele excitate ca ale unei pisici, cu irişi mici şi cu priviri deşănţate. Îşi scotea picioarele din pantofi şi-i zvârlea într-un colţ, ieşea din rochia ei străvezie şi-şi expunea picioarele lungi şi osoase în chiloţii roz şi ciorapii *chair.* Scăpând din mână peria de cap şi ridicând-o, negreşit avea să spună, cu insolenta ei imitaţie de politeţe: – Regret nespus. Sper că nu te-am trezit din somn – cu glasul acela care irita nervii doamnei Treadwell la fel ca sunetul scos de o pilă de metal. După asta, era absurd să pretinzi a-ţi continua somnul.

Femeia aceea era, decise d-na Treadwell, animalul cel mai total lipsit de atracţie pe care-l văzuse vreodată. Dezbrăcată, urâţenia ei era şocantă. Cu toate acestea, era posedată de tainica iluzie că ar fi o frumuseţe şi stătea mereu în faţa oglinjoarei pătate a lavoarului, scrutându-şi adâncul ochilor, iar colţurile gurii îi zvâcneau. Îşi vopsea şi pudra faţa de o duzină de ori pe zi, punându-şi masca de fard cu aceeaşi grijă şi minuţiozitate ca şi o actriţă care se pregăteşte să-şi înfrunte publicul. Pe cap, ca la un veritabil botez, îşi vărsa dintr-o sticlă pătrată colonia moscată, îşi uda leoarcă subsuorile, până ce lichidul i se scurgea pe coastele scheletice, având pe faţă un zâmbet pâlipâitor, semiabsorbit, cu nările fremătând ca ale unei iepuroaiice. Nu discuta decât despre parfum, despre rochii, despre prăvăliile ei şi despre bărbaţi. Îi numea „prieteni”. Obişnuia să spună cu reţinere’: „Un bărbat pe care-l cunosc la Hamburg, un adevărat gentleman, foarte bogat, un prieten de-al meu”, înălţându-şi trufaşă capul, de dimensiuni

subnormale, pe gâtul lung, cu vinele ca nişte corzi. „Eram cât pe-aci să mă mărit cu el, dar acum sunt bucuroasă că n-am făcut-o” – pentru că ieşise la iveală că individul îşi pierduse averea.

Totuşi, nu toţi aceşti prieteni erau atât de nenorocoşi, şi necontenit îi ofereau cele mai scumpe atenţii, îi făceau cele mai copleşitoare complimente, îi ţinea la cheremul ei. Singura dificultate fusese numărul lor prea mare. „Trebuie omul să aleagă pe undeva, *nichtwcilir? K* Nu te poţi merita cu toţi, asta-i păcatul!” Cu toate acestea, încet-încet adevărul se strecura la suprafaţă. Majoritatea adoratorilor erau bărbaţi gata însuraţi, dar asta era un detaliu lipsit de orice importanţă. Erau cu toţii pregătiţi sufleteşte să-şi rupă în orice clipă angajamentele domestice, numai să fi rostit ea un singur cuvânt. Dar ţinea prea mult la libertatea personală. Asta îi crea complicaţii. „Când mi-am părăsit soţul, m-a scuzat că plec cu alt bărbat.” „Ha! i-a spus ea, drept cine mă iei? Sunt cinci, în total.”

La asemenea pasaje obişnuia să se zvârcolească de râs, plesnind din palme. „Bine, fireşte, ştii că nu era adevărul gol-goluţ, nu aveam decât vreo trei-patru, şi niciunul nu era serios. Dar, poţi să mă crezi pe mine, am isprăvit cu căsnicia. Am de gând să mă amuz cât poftesc, dar să nu mai aud de căsnicie!”

Doamna Treadwell îşi strânse pachetul de cărţi de joc şi le aranjă în caseta lor. Împături şahul şi puse tabla

1Nu-i adevărat? (în germană în textul original).

deoparte, netezi cearşaful şi cuvertura uşoară, care se mototoliseră puţin. În aer plutea o răcoare nouă, fu scuturată de un tremur şi închise ochii. De ce nu izbutise să ţină minte ce însemna o călătorie prin locurile aoelea lăturalnice, îmbarcată pe mici vapoare oribile? De ce n-, avusese destulă! minte să rămână la Paris tot anul, da, chiar şi în august? Parisul era delicios în august, acolo totdeauna se afla în deplină siguranţă, ferită de soiul de oameni peste care părea să dea în mai toate celelalte locuri. Feţele şi figurile tovarăşilor de voiaj – dacă puteau fi

numiţi astfel – erau toate pierdute într-un vălmăşag, cu numele puse greşit pe de, până şi gândul la de îi zbuciuma şi oprima mintea. Lizzi bârfea veşnic pe seama lor, râcâind de zor cu vocea ei înfiorătoare, cu un mic aer afectat ide superioritate.

„A! şi acum, imaginează-ţi, acea Condesa spaniolă, prizoniera, o ştii? Ei bine, se zice că se culcă cu fiecare din studenţii aceia, pe rând. Se află totdeauna în cabina ei, uneori câte doi sau trei deodată, şi se zice că e absolut fantastic ce se petrece acolo. Se zice că şi Căpitanul se simte ultragiat de faptele acestea, dar ce poate face el, exact? Oare să posteze un spion sub patul ei?... Şi încă un lucru de mirare; îl ştii pe bolnavul acela mic, din fotoliul cu rotile? Ei bine, dacă nu iei seama bine, hop că întinde mâna şi te atinge, şi te mingile adică, dacă eşti femeie. Pretinde că te vindecă de orice te doare. Ce moşneag făţarnic, la vârstă lui şi cu un picior în groapă! Şi îl ştii pe evreul ăla mizerabil, pe care l-au pus din greşeală în cabină cu Herr Rieber? Ei bine, alaltăieri l-a întrebat pe Herr Rieber: „Cât e ceasul? Al meu a stat – şi Herr Rieber a zis: „e timpul să le stea ceasul tuturor evreilor”. Herr Rieber e spiritual nevoie mare. Zice că mutra lui, în clipa aceea, i-ar fi priit oricui.”

Doamna Treadwell zvârli din memorie ecourile pălăvrăgelilor asemănătoare unor furii, se ridică brusc,scutur ându-şi faldurile cămăşii sale lungi şi se duse la hublou. Aerul curat şi răcoros îi scăldă faţa, deschise gura să respire mai în voie, simţindu-se pângărită de cele ascultate în cabina aceea. Marea şi cerul aproape se contopeau în vasta întunecime, valurile, chiar la picioarele ei, se rosto’goâeau şi se încălecau, spălate într-o spumă albă, în bătaia luminilor iradiate de vas. Ce trebuie să fac, unde urmează să mă duc? se întrebă. Viaţă, moarte, gândi, învăluită de un nor de spaimă, fiindcă nu era capabilă să facă faţă micilor situaţii imediate care ar fi putut cere o hotărâre precisă, acţiune, o stabilizare oricât de temporară. Însăşi plutirea aceea în vag o îngrozea, pentru că viaţa şi moartea, înţelese aşa cum se cuvenea, erau cuvinte

ameninţătoare, înfiorătoare şi ea n-avea să le înţeleagă niciodată. Viaţa, aşa cum fusese dăscălită în tinereţea ei, era menită să fie plăcută, generoasă, simplă. Viitorul înfăţişa un spaţiu dar de albastru pur, argintiu, aidoma cerului boltit deasupra Parisului, pe vreme frumoasă, cu nouri jucăuşi, fulgoşi, fugărindu-se şi făcând tumbe în straturile de jos ale văzduhului. Totul curat şi proaspăt, ca şi hârtia albastră satinată în care toate lucrurile albe din copilăria ei fuseseră împăturite, pentru a fi păstrate albe, pentru a le-nnălbi şi mai mult ca să le dea o imaculare de un albastru glacial. Urma să fie veşnic veselă şi liberă, mai târziu, când va scăpa de guvernante şi va termina cu şcoala, şi totdeauna urma să aibă parte de iubire – totdeauna iubire.

— Ei, ei, îşi spuse trăgându-şi capul înăuntru, de fapt viaţa a fost absolut dezagreabilă, dacă nu chiar sordidă în unele porţiuni. Dacă mi-ar spune cineva că siânt o doamnă vagabondă, sper că n-am să mă simt jignită. Deseori mi s-au întâmplat lucruri scârboase şi fiecare în parte s-a produs din vina mea. Eu le-am ieşit în cale, neştiind măcar că se aflau acolo, la început. Iar mai târziu când am ştiut, totdeauna mă gândeam: dar asta nu e ceva real, bineînţeles. Asta nu e Viaţă, fireşte. Este doar un accident, cum ar fi când te calcă un camion, ori eşti prins într-o casă incendiată, ori atacată şi jefuită, sau poate chiar asasinată – nu este soarta comună unor persoane de categoria mea. Am fost oare cândva măritată cu un bărbat atât de gelos încât mă bătea până ce-mi sângera nasul? Nu cred una ca asta. N-am cunoscut niciodată un astfel de bărbat, nici nu s-a născut încă. E un lucru despre care am citit în vreun ziar, dar nasul îmi mai sângerează şi acum, uneori, dacă sunt destul de înspăimântată de ceva.

Mă întreb, o crimă mi-ar părea reală? Sau m-aş mărgini să spun: A! asta nici nu se întâmplă – nu tocmai mie!

Totuşi, iată-mă înţărcuită aici, într-o cabină mică şi întunecoasă, alături de o femeie vulgară, care va pica îndată şi va începe să vorbească despre „legăturile” ei. Este

o femeie pe care n-aş fi primit-o în casa mea decât să mă coafeze ori să-mi probeze *o* rochie nouă. Şi eu zac aici mirosindu-i parfumurile oribile şi dormind în aceeaşi încăpere cu ea. Şi am băut prea mult vin şi am făcut treizeci de pasienţe fără să-mi iasă măcar una. Fiindcă altminteri viaţa, această viaţă, asta e viaţa, această măruntă afacere păcătoasă, de-aici şi de acum – ar fi prea sumbră şi dezgustătoare să te mai laşi împovărată de încă un moment…

Trase la loc cuverturile, le netezi cu mâna şi se întoarse în pat, îşi trase cămaşa de noapte peste picioare, îşi scuturã mânecile să cadă în falduri frumoase şi îşi turnă încă un pahar de vin, toate mişcările ei fiind foarte calme şi ordonate, ca ale unei fete crescute la pension de maici. Poate că totul trebuie aruncat în spinarea distrugătoarei sale copilării. Un doctor îi spusese o dată, cu ani în urmă, că uneori era la fel de dezastruos pentru un copil să fie iubit prea mult ca şi prea puţin. Cum ar putea un copil să fie iubit, sau să iubească, prea mult? Se gândi că doctorul era un prost, în asamblu, fără îndoială, copilăria sa fusese foarte proastă pentru ea, foarte fermecătoare. Amintirea părea să plutească în sângele ei, vie şi respirând în fiinţa ei. Bătrâna casă din Murray Hill era o frumoasă locuinţă încăpătoare, îşi dăduse seama mai târziu. Pe-atunci fusese pur şi simplu căminul ei. În sângele ei persistau toţi anii aceia de duioşie şi căldură şi securitate, alaiul zilelor lipsite de griji, luxul despre care nu ştiuse că era lux. Toate persoanele cunoscute de ea trăiau la fel. Şi gentileţea vocilor şi a mâinilor din jurul ei, zi de zi, vocea guvernantei sale: „Vă asigur, copila aceasta este aproape *prea* blajină: – şi aceea a mamei sale răspunzind: „Nu, nicidecum blajină, doar că are o fire foarte bună”.

Ulterior cunoscuse nenumărate femei care o invidiau fiindcă în copilărie voiajase în fiecare an în Franţa şi Italia, şi fiindcă în adolescenţă fusese crescută în şcoli franceze şi elveţiene. Nu socotise lucrurile acelea ceva atât de măreţ, îşi amintea mai curând de lipsa de confort din şcolile unde

învăţase, de profesoarele îmbâcsite, de apa rece, hrana absolut searbădă, regulile tare tipicare, veşnica slujbă în capelă, ororile trăite la teze; şi strania plăcere resimţită când plângea sau se bucura laolaltă cu colega ei de cameră, la sosirea scrisorilor şi a micilor daruri de-acasă. Amândouă erau capabile să plângă ori să se bucure de darurile şi veştile primite de cealaltă la fel de spontan ca şi de ale ei. Cum o chema pe fata aceea? Care era numele ei, al colegei de cameră? Ca şi cum ar fi contat. Ca şi cum ar fi putut măcar născoci un regret pentru o legătură care nu avea mai multă substanţă decât o pală de fum de ţigări. Stinse lumina şi luă o ţigară, încercând să împrăştie melancolica estompare fără sens a gândurilor sale.

Toate petrecerile şi dineurile şi seratele dansante şi florile din anul în care debutase în lumea mondenă se învârtejiseră într-un singur licăr domol. Se putea să fi existat într-adevăr ceva atât de voios cum şi le amintea acum? Nici prin vis nu le trecea de război, nici prin vis de vreo schimbare. Amintirile ei despre viaţa aceea, despre guvernanta care devenise, cu timpul, camerista ei, şi rămăsese totdeauna prietenă apropiată şi confidenta ei, guvernanta aceea bătrână ştia despre ea mult mai multe decât oricare rubedenie sau părinte, totul devenea o caldă, alinătoare pâclă, un nor trandafiriu care luneca în capul ci, de multă vreme îşi făcuse obiceiul de a se lăsa adormită de el. Amintirea aceea îi aducea fericirea la care se aştepta, fusese învăţată să o aştepte, din partea primei iubiri.

Timpul jonglase cu toate cele, timpul era un mincinos şi un şarlatan, dar nu putea să atingă nimic din ce se afla de cealaltă parte a acelei prime iubiri care-i retezase viaţa în două, lăsând tot ce se întâmplase mai-nainte îngrădit şi neschimbat, şi adevărat, atât cât putea pricepe ca, din câte fusese în stare să înveţe. Păstreaz-o, păstreaz-o, îi spunea inima, e a ta, indiferent dacă a fost sau nu adevărată. Ce importanţă avea că tatăl şi mama ci n-ar fi putut s-o recunoască, dacă ar fi văzut-o cum arăta acum? în carnea sa, ei dormeau cu seninătate, iu biţi şi iubitori, nu ca nişte

chipuri amintite, nu înţepeniţi în vreo acţiune sau postură, ci la fel ca sângele ei curgându-i domol în vine, ca bătaia inimii şi palpitarea respiraţiei sale. Totul era real, se întâmplase, îi aparţinea. Până când împlinise douăzeci de ani, viaţa – viaţa, ce mai cuvânt! — fusese credibilă, căci, cu cât cuprindea mai multă înminunare, cu-atât mai mult putea ea să creadă.. O, fusese solid ancorată, şi totuşi legănată mereu de o mişcare lentă, ca o corabie în port. Se îndrăgostise de bărbatul nepotrivit, cât de nepotrivit, părinţii ei nu ştiuse’ră niciodată, fiindcă nu-l văzuseră niciodată, şi ea nu se dusese niciodată acasă, după aceea, şi îndelungatul coş| mar se înstăpânise asupră-i. Zece ani consumaţi într-un soi de mariaj, şi zece ani de divorţ, o viaţă dubioasă, .I meschină, însingurată, trecătoare, scursă, stând prin cafenele şi hoteluri şi vapoare şi trenuri şi teatre şi case stranii, laolaltă cu alţi trecători ca şi ea, jumătate din viaţa ’ ei, jumătate din viaţa ei, şi nimic din toate întimplările. Acelea nu se petrecuseră aievea. Doar un singur lucru se întâmplase cu-adevărat în toată perioada aceea – ambii ei părinţi fuseseră ucişi într-un accident de automobil, şi ea nu se dusese acasă să asiste la îngropăciune. Pe toate celelalte le nega, nici un singur cuvânt nu era adevărat.

Niciun cuvânt. Dacă ar fi fost, nu le-ar fi putut suporta, îşi spuse, şi se sculă iarăşi. Nici nu pot suporta. Nu-mi aduc aminte de nimic. Vai, dragii mei, le spuse părinţilor, de parcă ar fi fost prezenţi în încăpere cu ea, dacă aţi fi ştiut de de, voi n-aţi fi lăsat să se întâmple lucrurile acelea. Vai, de ce nu am venit acasă? De ce nu v-am spus totul vouă?

întinse mâna după sticla de vin şi o ţinu ridicată în lumină. Rămăsese cam jumătate din conţinut. Asta va fi deajuns, decise ea, dacă-l beau iute. Turnă cu mână fermă în pahar, zâmbind. La urma urmei, în curând avea să fie la Paris. La Paris trebuia să găsească vreun cunoscut

— O duzină de nume şi feţe plutiră prin mintea ei – cineva care să stea cu ea la’cafeneaua *Flore,* sau o să ne ducem să jucăm la ruletă la *Cosmetic Queen’s Husband’s*

Poliţe Gambling Hell J. Putem să ne pierdem banii, cât mai avem, până ce se face ora potrivită pentru a ne duce în *Les Halles,* să mâncăm supă de ceapă. Putem să ne plimbăm cu trăsura prin Paris după miezul nopţii, acompaniaţi de ţăcănitul copitelor calului, ale cărui ecouri răsună în pereţii caselor întunecate, privind cum sosesc legumele încărcate în trenuleţul demodat care trece de-adreptul prin oraş, ca o jucărie de copil. Ne vom duce iară şi iară la prăvălioarele cu flori şi vom găsi una din acele flori care par veninoase, cum se cheamă? — ca o limbă sângerândă înfiptă într-o suliţă, şi ne vom întoarce iară acasă în trăsură, când soarele tocmai va înveşmânta cerul în opal, va da norilor şi caselor numai contururi gri şi roz, iar muncitorii vor începe să intre prin cafenele, comandând cafea şi coniac.

0 să intrăm şi noi, şi ne vom săruta fiindcă am petrecut atât de bine împreună – cine va fi primul, mă întreb? — şi suntem prieteni atât de buni. Şi vom contempla cum se înalţă soarele pe cer ca şi cum nu l-am mai fi văzut vreodată şi ne vom lega cu jurământ să ne trezim devreme în fiecare dimineaţă, sau să stăm treji toată noaptea, pentru că răsăritul soarelui este, fără doar şi poate, cea mai frumoasă privelişte din lume. Acesta este genul de plăceri umane, simple pe care le iubesc, genul cu care mă pot mulţumi, lucrurile pe care le poţi face în chip pur şi simplu firesc, dacă eşti turist rezident în Paris.

Nu mai trăiesc realmente acolo, în realitate nu sunt cu nimic mai bună decât beţh ’i aceia americani de la *Dome,* de care obişnuiam să-mi bat joc cu prietenii mei francezi.

Vreau să trăiesc din nou acolo. Vreau să trăiesc în înfundătura aceea strălucitoare numită *L’âmpasse des Deux Anges,* şi să pun să mi se copieze modelul acelor pantofiori albaştri de catifea, cu vârf ascuţit şi ornaţi cu nestemate, de la Muzeul Cluny, şi să-mi cumpăr parfumurile de la Molinard şi să mă duc la parada modei de primăvară la Schiaparelli să-i văd manechinele slute cum defilează cu gesturi sacadate, ca şi cum ar fi dirijate cu butoane, smucindu-şi cordoanele la spate de câte ori se

răsucesc, aruncându-şi căutături teatrale, pătimaş lesbiene. Vreau să aprind o lumânare înaltă de-un picior la altarul Madonei Parisului, pentru că m-a readus acolo, şi să mă duc la Chantilly să văd dacă au mai întors o filă în Cartea Ducală a Orelor. Mi-ar plăcea să dansez iarăşi în micuţa *guinguelte* din rue Denfert-Rochereau cu acel tânăr marchiz chipeş – cum îl cheamă? — care descinde din fratele Ioanei d'Arc. Vreau să mă duc iar la Bagatelle şi să ajut trandafirii de muşchi să se deschidă; în primăverile reci, petalele rămân blocate la jumătate, sărmanele – n-ai altceva de făcut, decât să desprinzi o petală exterioară, şi iată că se deschid toate, chiar sub ochii tăi! Vreau să mai fac o dată acest lucru. Am să mă duc iarăşi la Rambouillet, prin pădurile acelea care arată cu-adevărat aidoma cum le-au văzut Watteau şi Fragonard. Şi la St. Denis, să văd iar frumoasele picioare de marmură albă ale regilor şi reginelor, culcaţi goi alături, pe acoperişul zidit pe raclă, deasupra siluetelor lor convenţionale, eu degetele lor delicate îndreptate în sus, unul lângă altul.

în viaţa mea n-am mai văzut curcubee cum am văzut deasupra oraşului Paris, nici asemenea ploi n-am văzut… Mă întreb dacă Societatea catolică din Montparnasse le mai înzestrează pe fetele onorabile, dar sărace, din parohie. Mă întreb dacă micile novice care obişnuiau să se caţăre pe scări până-n creştetul copacilor, să culeagă mere

— În grădina bătrânei mânăstiri de sub fereastra mea – o, mă întreb dacă au devenit făpturi aşezate, şi triste, trăind numai cu verdeţuri, şi mere şi rugăciuni Am să mă duc iarăşi la St. Cloud, în luna mai, să văd primele lăcrămioare înflorite… O, Doamne, mi-e dor de cămin. N-am să mai părăsesc nicicând Parisul, făgăduiesc, dacă mă laşi să ajung acolo doar de data aceasta.

«– Corabia nebuniloî

Dacă n-ar mai trăi acolo suflet de om şi iarba ar creşte pe trotuare, pentru mine ar fi tot Paris, aş vrea să trăiesc acolo. Mi-ar plăcea grozav să am tot Parisul numai pentru mine, măcar o singură zi. Lent, cu ciudate lacrimi de fericire

născându-se sub pleoapele-i închise, lunecă din visele sale treze într-un somn tihnit.

„Nu pricep de ce e o atmosferă aşa de îmbâcsită aici”; spuse Lizzi, scăpând pe jos peria de cap şi ridicând-o: „Regret mult. Te-am deranjat? Când afară e un ocean întreg plin de cel mai divin aer.”

Doamna Treadwell deschise ochii, îi închise cu durere şi se întoarse pe-o parte, spre perete.

— Din cauza felului în care construiesc vasele, zise ea, somnoroasă. Cubuleţe eu mici găuri în de şi tot s) iul de mirosuri… Câteodată clădesc aşa şi casele, zise ea, simţindu-se tare rezonabilă şi îndepărtată. În general, foarte puţine case sunt adecvate să trăieşti în de, lumea le face aşa, nu ştiai? Cine eşti?

— Ai adormit cu lumina aprinsă, spuse Lizzi, şi privirea îi săgetă peste paharul de vin şi sticla care zăcea pe duşumea. Cu glas oarecum scăzut, adăugă confidenţial: Am băut un delicios *Schaumwein* cu Herr Rieber. Eşti trează? Nu ştiu cum, păreai încă adormită. În fiecare zi aflu câte ceva nou despre el. Inchipuie-ţi numai, e editor. Asta n-o ştiam!

— Ce fascinant, murmură doamna Treadwell, din adâncurile pernei sale.

— Da, la Berlin. Publică un nou săptămânal consacrat branşei îmbrăcăminţii, dar pe lângă asta are şi materiale literare şi intelectuale. Una dintre rubrici e intitulată Noua Lume de Mâine, şi-i angajează colaboratori pe cei mai buni scriitori, toţi dându-şi părerea asupra unei singure teme, care trebuie să fie examinată din toate punctele de vedere. Ideea de bază: dacă putem găsi nişte mijloace pentru a-i alunga din Germania pe toţi evreii, măreţia noastră naţională se va afirma singură şi mâine vom avea o lume liberă. Nu-i aşa că-i minunat?

Doamna Treadwell păstră într-adins tăcere. Poate cel mai rău lucru privitor la indezirabila sa parteneră de cabină era extraordinara vulgaritate a palavrelor ei despre evrei. Cuvântul acela bântuia prin frazele ei, răsărea la suprafaţă

indiferent de subiectul abordat, era o obsesie cât se poate de neplăcută, şi sunetul lui îi trezi din nou doamnei Treadwell un fior de dezgust care făcu să-i furnice pielea.

— Este foarte intelectual, Herr Rieber, în ciuda faptului, surise afectat Lizzi, aplecându-se spre oglindă şi periindu-şi părul de parcă ar fi vrut să şi-l frece, că se arată uneori nespus de jucăuş. E membru al mişcării care urmăreşte să refacă publicistica germană, care mai cu seamă în ramurile comerciale şi profesionale a fost aproape distrusă de evrei. Ei otrăvesc gândirea germană, zice Herr Rieber. Şi eu sunt întru totul de acord, ştiu că în afacerile mele, în lenjerie, sunt pretutindeni, ei fac preţurile, taie preţurile, falsifică modele, se tocmesc, înşală, încearcă să controleze totul şi pe toţi. Nu ştii ce înseamnă să încerci să faci afaceri cu ei. Nicio şmecherie nu li se pare prea josnică.

— Dar nu e josnic orice gen de afaceri? întrebă doamna Treadwell', răsucindu-se din nou în pat şi căscând. Nu înşală fiecare?

— Vai, doamnă Treadwell, ăsta e felul în care discută socialiştii demodaţi. Pentru ei toate afacerile sunt sperţ şi corupţie. Nu, nici gând! Cel puţin, nu în Germania – numai evreii procedează aşa. Asta-i socoteala cu afacerile şi finanţa germană, zicea Herr Rieber abia ieri seară, la cină.

— Trebuie să fie minunat să împărtăşeşti o tovărăşie intelectuală, spuse cu dulceaţă doamna Treadwell, în germană.

Lizzi îşi întoarse spre ea privirea în care mijea o suspiciune, încurcată. Ochii doamnei Treadwell erau închişi, trăsăturile ei indicau o deplină inocenţă.

— A, da, natural, spuse Lizzi, după o pauză penibilă… Pe urmă: – Zău aşa, ai un accent american atât de puternic încât mai întâi abia de te-am putut pricepe. Bine-nţeles cea mai curată limbă germană se vorbeşte numai în propriul meu oraş, la Hanovra, îmi închipui că n-ai fost niciodată la Hanovra?

— Doar la Berlin, zise doamna Treadwell, răbdătoare.

— A, n-ai să înveţi niciodată o germană curată, dacă te

duci numai la Berlin, zise Lizzi, ungându-şi din belşug mâinile şi trăgându-şi o pereche de mănuşi largi de bumbac, pătate. Poate că urechea dumitale nu-i capabilă să prindă diferenţa, dar de pildă, Frau Rittersdorf, cu toate aereje care şi le dă şi cu fasoanele ei, vorbeşte cu un accent munchenez groaznic. Căpitanul vorbeşte în stilul berlinez, atroce. Comisarul de bord vorbeşte un *Plattdeutsch* cel mai urât din toate, cu excepţia câtorva dintre marinari, veniţi din împrejurimile Konigsbergului, care vorbesc ca nişte simpli ţărani bălţi.

Capul doamnei Treadwell se legăna uşor, bezna dindărătul pleoapelor sale era plină de scântei arzătoare. Ceea ce voia ea să audă, să o lase Dumnezeu să trăiască pentru a-l auzi din nou, era graiul parizian din fiecare stradă, din Montmartre până în rue St. Honore, la St. Germaindes Pres, la Menilmontant; de la studenţii de pe Mont S-te Genevieve până la copiii din grădina Luxembourg – graiul Parisului, şi fiecare accent, din Haute-Savoie şi Midi până la Rouen şi Marseille. Dorea să poată fi inconştientă până ce ajungea acolo, dorea să poată dormi în tot cursul voiajului, ori să fie beată-moartă tot timpul. Oare glasul acela, care-ţi îngheţa sângele-n vine, avea să meliţe într-una, toată noaptea?

— Până şi Herr Rieber, zise glasul, auzindu-se acum din cuşeta de deasupra, până şi el vine din Mannheim şi are un accent puţin provincial, doar un pic.

Sunetele se apropiară, şi doamna Treadwell deschise ochii pentru a vedea micul crâmpei nelămurit al unui cap oscilmd ca o cobră în aerul de deasupra cuşetei, faţa ea o pată difuză lăsând să-i cadă cuvintele cu o eleganţă înţepată, stil Hanovra: – Cât despre acel grozav şi semeţ. Iierr Wilhelm Freytag, se făleşte cu engleza lui cu accent Oxford, dar dacă-i vorba de germana lui, ei bine, e greu de explicat, dar foloseşte unele mici întorsături de frază, ciudate, care nu sunt cu adevărat neaoş germane. Tot aşa, cuvinte, cu înţelesul perfect corect, înţelegi dumneata, dar pronunţate într-un dialect înfiorător... Herr Rieber e de

părere că ar fi idiş, îţi poţi imagina? Şi e drept, nu mănâncă porc sub nicio formă, nici stridii... Când vorbim despre evrei, am observat cum pe faţa lui apare o anumită expresie. Nu e expresia cuvenită unui bun german. Şi astfel, într-un cuvânt, Herr Rieber şi cu mine credem şi nu suntem singurii – că este evreu. *Şi tocmai la masa căpitanului!* Ar putea fi pe lume ceva mai scandalos!

— Lesne, zise doamna Treadwell, multe lucruri. De fapt, mă pot gândi la un mare număr de lucruri mai scandaloase.

Bâjbâind prin înceţoşarea provocată de vin şi somn şi plictiseală, brusc se trezi ae-a binelea, simţindu-se pe deplin competentă să clarifice măcar o mică porţiune de confuzie din mintea bolnavă a acelei femei vătămate, necugetată şi agitată ca o maimuţă ţinută în cuşcă.

— Eşti complet greşită. Soţia lui Herr Freytag este evreică, nu el. Mi-a spus asta cu gura lui. O iubeşte foarte mult. Aşa că, vezi, spuse cu dulceaţă, cu satisfacţie, nu eşti în primejdie de a te contamina.

— Ţi-a spus chiar el asta? întrebă Lizzi, cu o şoaptă indignată răguşită. Eşti în relaţii atât de intime cu el? Ei bine! pot să-ţi pun o mică întrebare. Îţi sunt simpatici evreii?

— Nu în mod special, spuse doamna Treadwell, privind cum hubloul se balansează, ca un glob albastru umplut cu cer întunecat, hipnotic.

— Ar trebui să-mi fie? Au ceva deosebit?

— Dacă *ar trebui?* Vai, scumpa mea Frau Treadwell, cât de amuzantă poţi fi, ca o copiliţă, strigă Lizzi, şi fu scuturată de două sughiţuri nervoase, spre a-şi dovedi impresia. Vai, ce-i şi cu voi, americanii, care străbateţi lumea şi niciodată nu înţelegeţi nimic! Dacă *ar trebui?* Oh, ce intenţie poţi urmări, spunând aşa ceva?

Aşteptând, cu capul înclinat un răspuns, auzi în cele din urmă un suspin de ostenealã resemnată, înălţat din cugeta de jos. După care tăcerea stărui până dimineaţa.

După cină, Căpitanul Thiele, încă nerevenit din lovitura primită la plex şi plin de tot felul de indignări generalizate,

făcea un tur ceremonios, solitar, pe puntea principală. Rostise o scurtă rugăciune de mulţumire înainte de supă şi pe urmă stătuse, cu o răbdare acră, aşteptându-i pe ceilalţi să termine de mâncat, ascunzându-şi

— Cu succes, spera el – sila provocată de spectacolul hulpav la care se dedau oaspeţii lui. Înainte de a se duce la culcare devreme, avea nevoie să respire puţin aer proaspăt.

Zvonul neaşteptat, şi prin urmare supărător, de cântec şi dans – sau, mai curând, un duduit ritmic de picioare, îl aduse pe căpitan la prova care domina puntea clasei a treia. Oamenii aceia de jos, care în dimineaţa aceleiaşi zile mai păreau pe jumătate morţi, arătau acum

— Decise el – o doză de însufleţire un pic prea mare. Îşi scoseseră din boccelele lor abjecte, nu îmbrăcăminte sau scule de gospodărie – bine-nţeles că nu, se gândi Căpitanul, cu dispreţ sporit – ci nişte ghitare prăpădise şi acordeoane decrepite, şi numeroase cutii de zaruri, din piele roasă, şi pachete de cărţi zdrenţuite. Femeile şi copiii, negri şi informi ca nişte grămezi de deşeuri, se trăseseră înapoi, într-un cerc masat, strâns, păstrând o tăcere desăvârşită. Bătrânii stăteau în alt cerc, în faţa lor, iar centrul punţii forma arena unde se practicau diferite sporturi.

Băieţi graţioşi, subalimentaţi, cu oase uşoare, despre care Căpitanul admise îmbufnat că păreau să aibă oarecare pregătire în arta aceea, se luau la trântă între ei cu atâta zvelteţe încât părea mai mult un dans. Erau însă îmboldiţi, ca şi cum ar fi fost o luptă la sânge, cu strigăte pasionate scoase de asistenţă, însoţite de rugămintea de a se ucide reciproc şi încă pe dată!

Bărbaţii mai vârstnici dansau stranii dansuri exotice, alcătuind un inel, sau legănându-se faţă-n faţă în două şiruri. Cu încheieturi troznitoare, cu piciorul ţeapăn, îşi înălţau totuşi capetele şi piepturile cu o mişcare mândră şi se mişcau laolaltă în ritmul şi unduirea necontenită a unei bătăi de tobă, iar feţele le rămâneau solemne. Mai încolo, alţii se chinceau asupra lentelor, fatalelor jocuri de noroc,

fiecare ins punându~şi jos cartea slinoasă de parcă i-ar fi fost în joc capul, aruncând zarurile de parcă ar fi căzut sorţii care le hotărau viaţa, şi fiecare miza orice avea, de la un biet fular scămoşat până la o cutie cu chibrituri.

Băieţaşilor care ştiau că nu se cade să deschidă gura li se îngăduia să stea în faţa femeilor, dar la o distanţa respectuoasă de cei mai mari, să observe şi să ia aminte serios la conduita potrivită cu vârstă bărbăţiei. Glasuri aspre, dezacordate, înălţau cânteee de deznădejde, aproape depăşind pragul lamentaţiei, în vteme ce ghitarele cu ton dulce îşi râdeau de ei cu ironia lor frivolă, care zdrobeşte inima. Când şi când, călcâie de bocanci ciocăneau şi zăngăneau şi clămpăneau şi cotcodăceau ca sporovăiala dintr-o zi de târg.

Căpitanul, al cărui compozitor preferat era Schumann şi care nu-şi acorda bunăvoinţa altui dans decât autenticului vals vienez, simţi cum urechea şi sistemul său nervos sunt violentate în modul cel mai neruşinat, căci nu încăpea îndoială că era în ritmurile acelea sălbatice ceva straniu care-i răscolea sângele, chiar în pofida tuturor eforturilor depuse de voinţa sa. Intr-adevăr, recunoştea în de ceea ce erau chiar, rezistenţa perpetuă opusă de forţele elementare ale întunericului şi dezordinei spiritului întrupat ai civilizaţiei, acea măreaţă forţă germanică a vieţii în care – şi Căpitanul începu să se simtă mai voios – în care Ştiinţa şi Filosofia păşeau mână-n mână, cârmuite de Creştinătate. Privind în jos, dispreţul, precum meritau, cirezile acelea scârboase. Cu toate acestea, privind scena, în asamblu, nu putea decât să admită, cu toată imparţialitatea, că în ea plutea un fel de armonizare şi ordine. Nici măcar ochiul lui, pe drept cenzurator, nu putea găsi vreun alt rău real, afară de răul produs de faptul de a li se acorda unor asemenea făpturi orice fel de libertăţi. Iar un anumit soi de rău era latent, în mod natural şi constant, în orice situaţie umană. Era posibil ca moralul gloatei de la clasa a treia să fi fost ridicat de alcool. Se lăsase liberă vânzarea unei cantităţi limitate de bere pentru ei, deşi Căpitanul nu-şi putea

imagina cu ce bani se presupunea că ar cumpăra-o. I se spusese că nici măcar un ins din toată ceata aceea nu avea mai mult de zece pesos cubanezi pe sufletul lui. Totuşi, după încăierarea iscată de slujba religioasă, se răspândise zvonul că grăsunul care stârnise scandalul nu era numai agitator sindical şi ateu, ci şi vânzător ilegal de băuturi tari. Se spunea că ar fi adus pe bord, la Havana, o provizie însemnată de mişmaş făcut din suc de trestie ordinar, care cu greu putea fi botezat rom, şi că-l împărţea în secret şi ieftin, sperând să atragă adepţi şi discipoli. O percheziţie făcută în scopul de a descoperi contrabanda nu dăduse niciun rezultat, poate că nu fusese mai mult decât un zvon, decisese Căpitanul. Totuşi, nu le, prevestea nimic bun acelor creaturi, doar cu puţin mai răsărite decât nişte animale cu patru picioare – de fapt, se punea întrebarea dacă nu erau mai prejos decât patrupedele – să arate dintr-o dată atât de multă energie.

Voiajul era abia la început, Santa Cruz de Tenerifa părea la mare depărtare; în fine, pe Căpitan îl tulbura totdeauna, îl agasa, îl scotea din sărite, să vadă cum clasele de jos petrec. Şi nimic nu-l putea sâcâi mai mult decât să vadă asta pe puntea inferioară a propriului său vas. Premoniţiunile care-i dăduseră târcoale în ziua aceea îi reveniră brusc, cu toată tăria – nu era timpul potrivit pentru un optimism trandafiriu. Uitându-se la ceas, se decise să facă un pas rezonabil. Ordinul dat de el de pe punte fu transmis din om în om până când ajunse la marinarul indicat, care stinse luminile de la casa a treia

— Cu excepţia celor două esenţiale, de la babord şi tribord – cu două ore mai devreme decât termenul uzual.

Măsura nu avu imediat efectul dorit. Oamenii de la clasa a treia nu erau obişnuiţi să aibă lămpi seara. Deseori jucaseră cărţi la lumina lunii, nu era prima dată când dansau la lumina stelelor. Cei încă osteniţi, mai plăpânzi, în cele din urmă se dăduseră bătuţi şi dormeau, cu faţă-n jos, la marginea mulţimii. Câteva mame suspinară de uşurare, se cufundară moi în scaunele lor de pânză şi-şi trecură

pruncii ţinuţi în braţe în poziţii mai odihnitoare. Treptat răsunară mai puţine ţipete şi mai multe cântece, intonate potolit. În cele din urmă nu mai picurară decât notele plângătoare ale ghitarelor, asemeni unor păsări somnoroase dintr-un crâng îndepărtat.

Muriră şi ecourile lor, şi un mic grup se adună în jurul unei siluete osoase, deşelate purtând straiele flenduroase, tocite de vânturi şi ploi, ale unei sperietori, cu *boina*[17] lui pusă sprinţar pe-o ureche, ieşită în afară, îşi deschise gura mare şi ştirbă pe faţa îngustă brăzdată de zbârcituri, scofâlcită, cu bărbia ascuţită şi începu să cânte cuplete improvizate pe cuvintele sugerate de publicul său. Lăsară în jurul lui un spaţiu circular bunicel şi pocniră din palme, în timp ce el cânta o melodie pri beagă, cu glas puternic, adânc, cu capul plecat şi ochii aţintiţi asupra propriilor lui picioare. Cineva striga o ternă sau un cuvânt. El mormăia câteva clipe de unul singur, apoi izbucnea într-un strigăt prelung, îşi cânta versui şi încheia cu un dans lent, executat cu talpa, legănându-se înainte şi înapoi, bătând din picior în ritmul palmelor care-l acompaniau. Ascultătorii săi ţipau de bucurie şi îi strigau cuvinte poznaşe cu dublu tâlc, pa care el le culegea din zbor şi le făcea mai pline de haz.

O ţineau strună cu această reprezentaţie, la nesâârşit, şi tânărul ofiţer aflat de cart şi care cercetase de sus cu privirea această scenă, de parcă s-ar fi uitat în groapa urşilor, decise că – până la noi ordine – putea să ignore fără grijă întreaga poveste. Deşi pregătirea lui navală şi practica vocaţiei sale se bizuiau în mod cert pe dogma că nesupunerea faţă de ofiţerul superior echivala cu nesupunerea faţă de Dumnezeu – şi prezenta un pericol categoric mai mare – totuşi, în cele mai îndepărtate, mai profunde, mai întunecate, mai oprimate tainiţe ale fiinţei sale, se aflau vaste nisipuri mişcătoare de rezerve, care acum căpătau parţial contur, materializate într-un gând fugar, atroce: nu cumva Căpitanul se alarma prea lesne de

17 Un fel de beretă.

o serie de lucruri cu totul neînsemnate? Şi avu viziunea oarecum amuzantă a Căpitanului scăldat în sudori la gândul acelor bieţi pirliţi inofensivi de la clasa a treia.

în momentul acela remarcă vreo câţiva pasageri de la clasa întâi care hoinăreau în noapte, şi îşi luă tălpăşiţa cu viteza tăcută a unei năluci. Pentru ziua aceea era sătul până peste cap de pasageri. Dacă ar fi putut şti, s-ar fi liniştit că cei zăriţi nu aveau nicio intenţie faţă de el – Jenny Brown şi soţii Hutten cu buldogul lor Bebe; Jenny luptându-se cu zbuciumul şi anxietatea, Huttenii cu Bebe luptând cu răul de mare şi insomnia. Toţi căutau un refugiu faţă de ei înşişi şi de ceilalţi în adierile răcoroase venite de pe mare şi în bezna domoli toare. Pentru tânărul ofiţer nu era, în primul rând, chestiunea de a fugi de intenţiile lor de a-i încălca intimitatea, puţinele lui momente libere, de solitudine, într-o lungă zi înţesată de corvezi – deşi asemenea ameninţare nu era niciodată absentă. Dar învăţase din experienţă să deplângă, să regrete şi să evite prin fugă simpla lor prezenţă.

N-avea ce face cu masculii aceia, ageamii de uscat. Îşi găsea prieteniile reale şi decente în rândul tinerilor ofiţeri de rangul şi clasa lui. Cât despre femeile care călătoreau singure, se temea de de, fiindcă – indiferent cât de amabile puteau să pară la început – odată ce te înşfăcau, scoteau la iveală nişte cleşti ca de crab. Îşi dădea seama că această atitudine îi punea în joc pâinea şi untul. Aşa erau pasagerii vasului, rămâneau în mod exasperant exact ceea ce erau, şi n-aveai ce-i face. Iar dacă ar fi. Refuzat să se îmbarce pş păcătosul acela de vas

— Fiindcă îi era ruşine de onesta corabie *Vera* şi plănuia într-una să capete un culcuş mai bun – nobila sa vocaţie, cum fusese cândva învăţat să o considere, n-ar fi putut măcar să supravieţuiască.

Faptul însă rămânea, detesta până şi vederea pasagerilor, de orice soi: nu avea niciun rost să se prefacă.

Cu toate acestea, la bord se afla o americancă destul de frumuşică, de vreo patruzeci de ani, o oarecare doamnă

Treadwell care părea de ajuns de drăguţă. Încet-încet, începuse să simtă o oarecare prietenie pentru ea, şi ştia de ce – niciodată nu-i aruncase măcar o privire, habar n-avea că trăieşte. Aşa îi plăcea să fie pasagerele sale. Nu ca spanioloaica aceea cu miros pătrunzător care tot căuta să-l încolţească. Era logodit, şi bucuros de asta, cu o fată pe care o cunoştea de când se ştia pe lume, care niciodată n-avea să fie capabilă de a-l surprinde, sau cel puţin aşa nădăjduia. Urma să aibă un loc sigur unde să se ducă, când e omul pe uscat. Ceea ce nu ştia, *r-'i* şi-ar fi putut imagina şi i-ar fi displăcut să afle, era faptul că Jenny şi soţii Hutten îi ignorau de asemeni, totalmente, existenţa. Indiferenţa şi rezerva erau prerogativele lui – nu ale lor.

La această întâlnire neaşteptată, Frau Hutten se simţea dispusă să fie ceva mai prietenoasă cu tânără americancă care, indiferent ce spunea ori făcea – la o adică chiar când se mărginea să stea tăcută, cu mâinile încrucişate – totdeauna îi părea ciudată, nevrednică de încredere. Inacceptabilă. Dar nu-şi putea reprima cu totul amabilitatea ei naturală. În definitiv, după cum o liniştise din nou soţul ei, ceva mai-nainte, voiajul acela avea să aibă şi un sfârşit. Jenny nu mai ştiu cum să-şi dovedească compasiunea resimţită pentru răul de mare de care suferea familia.

— Nu e mare lucru propria noastră indispoziţie, dar, vai, sărmanul nostru Bebe, mai întâi îi e niţel mai bine, şi pe urmă îi e mai rău, zise Frau Hutten plină de mirare, ca şi cum asemenea fenomen ar fi ieşit complet din tiparele naturii.

Jenny nu-şi manifestă deloc surprinderea, dar se aplecă şi-l mângâie pe Bebe între urechi. Când îşi îndreptă spinarea, se uită în dreapta şi în stânga şi îl zări mai întâi pe David, părând că dă târcoale într-o parte a vasului, în vreme ce Herr Glocken, care se apropia din cealaltă parte, era vădit că-i văzuse şi se grăbea să vină la ei. Jenny încercă să se prefacă, în sinea ei, că nu-i văzuse pe niciunul, sau, mai bine zis, că prezenţa lor n-o privea.

Iierr Glocken, mai suferind ca de obicei, aţipit şi buimăcit

de narcoticul lui, încă neînstare să doarmă, se apropie de ei cu nădejde, de parcă s-ar fi aşteptat la vreun, fel de uşurare şi ajutor din partea lor. Îl salutară tustrei cu plăcere, iar când spuse că asemenea cer şi asemenea mare şi asemenea dar de lună n-ar trebui să fie nicicând irosite dormind, Jenny întări:

— Mai cu seamă în asemenea mici vizuine îmbâcsite.

îmboldit de curiozitate, Herr Glocken îşi îndreptă atenţia spre Jenny, fiindcă acel straniu tânăr David Scott, amantul ei, o tratase mai mult ca pe-o soţie ori o soră decât ca pe o metresă. Niciodată nu le pomenise celor doi parteneri de cabină numele ei. Pe când el îşi desfăcea braţele şi îşi rezema bărbia de balustradă, Jenny repetă că nicăieri nu s-ar cădea să iroseşti clarul de lună dormind – mai ales, nu pe un vas; mai presus de orice, nu pe Atlantic… Personal, nu călătorise niciodată decât în Marea Caraibelor, printre insulele cu vară veşnică, şi spre Mexic; nu găsea şi el că Atlanticul este mult mai impresionant? Vasul însuşi părea să ştie că se află în ape mai vaste, şi uneori era jucăuş ca un delfin, etc. Etc., îi turuia gura mai departe, de parcă şi-ar fi vorbit singură, aruncând când şi când câte o ocheadă spre stânga. Herr Glocken pricepu lesne că nu lui îi vorbea, că n-avea să-l lase să plaseze un cuvinţel, nici să-i spună vreun lucru care ar fi putut cumva să ceară vreun răspuns, în vreun viitor apropiat. Aşa că, în clipa când ea se opri să-şi tragă sufletul, el spuse:

— A, *yes,* chiar aşa, *Mees Brown,* în engleză; iar Jenny, întorcându-se să se uite la el, îşi dădu seama ce făcuse când văzu cum silueta liliputană îi face o plecăciune, pocneşte uşor din călcâie, se răsuceşte şi se depărtează, fără nicio ezitare.

— Vai, mă tem că l-am jignit! spuse ea, aproape în şoaptă, lui Frau Hutten, care se trase în lături şi păru confuză. Herr Professor Hutten intervepi, rostind cuvinte de liniştire.

— Nu trebuie să vă mâhniţi prea tare, scumpa mea Frăulein, zise el, adresându-i-se gentil peste capul uşor

înclinat al soţiei sale. Persoanele care au defecte fizice incurabile, în special de natură congenitală, în mod invariabil şi totdeauna arată o sensibilitate excesivă faţă de atitudinile celor din jur, îndeosebi în situaţii îmbrăcând un caracter social, şi cu precădere în toate cele privind sexul opus... cu greu poţi evita să răneşti asemenea persoane în vreo împrejurare sau alta, indiferent cât de neintenţionat...

— Pur şi simplu nu voiam să stea lângă mine, zise Jenny, aproape lăcrămând. Simt un fel de oroare faţă de el!

— După părerea mea, trebuie să se fi obişnuit cu asta, până acum, spuse amabil Frau Hutten. Strânse lesa lui Bebe, îşi luă de braţ soţul şi spuse, în timp ce se îndepărtau încet: * j

— A, bine, trebuie să încercăm din neu să dormim puţin! Noapte bună.

— Noapte bună, zise Jenny, observând pentru prima dată că Frau Hutten şchiopăta uşor. Jenny himţi un mic fior de spaimă: oare Frau Hutten se născuse şchioapă, ori suferise vreun accident? Şi se gândi, că, probabil, firea ei evolua într-un sens malign. Niciodată, până atunci, nu mai simţise repulsie faţă de vreo diformitate, sau orice năpastă. Ce se petrecea cu ea? Şi nu cumva David credea că flirtează cu Herr Glocken, la fel cum făcuse cu Herr Freytag, şi, dacă era vorba pe-aşa – cu oricare făptură cu pantaloni aflată pe bordul vasului? Păşi încet în direcţia unde-l văzuse ultima dată pe David, cu intenţia ca, dacă~l vede, să-i cuprindă gâtul cu braţele să-l sărute şi să-i spună „Noapte bună, scumpule11 – fiindcă nu era câtuşi de puţin capabilă să-şi controleze teribilele explozii de tandreţe faţă de el. Dar părăsi puntea în mod hotărât, străbătu vasul, coborî prin lungul coridor până la cabina ei, sperând că Elsa dormea tun.

David, după înfricoşătoarea întrezărire a lui Jenny la taifas cu noua societate pe care părea că o cultivă, se întoarse în cabina lui, se întinse pe pat îmbrăcat, stinse lumina veieuzei sale, îşi încrucişă mâinile, cu palmele în afară, lipindu-le uşor de ochi. Se întreba: cu cine nu-i în

stare să intre în cârdăşie? Ar alerga după oricine s-ar nimeri – dacă ar trece o fanfară pe stradă, s-ar pune în pas cu ei şi ar mărşălui împreună – şi ar îndruga absolut orice i-ar veni chef unui om cu desăvârşire străin

— Oare vedea vreodată, realmente, în cineva un străin? Ascultă chiar pe oricine, la fel de interesată de cea mai deşartă şi neroadă trăncăneală ca şi de conversaţia cea mai interesantă – ba încă mai mult, fir-ar al naibii! Nu poate să treacă un cerşetor fără să-i întindă ceva. Casa ei mişună de pisici şi clini vagabonzi – până la urmă, când a plecat în voiaj, i-a dat unor oameni care nu-i voiau. E în stare să stea şi să asculte, cu o înfăţişare plină de afdoare, mormăielile matahalei ăleia pisăloage de Elsa – de parcă Elsa i-ar povesti cele mai minunate lucruri din lume. Iese şi se bagă în pichetele greviştilor fără măcar să-i întrebe pentru ce anume fac grevă, sau chiar unde muncesc.

„Cred că la fabrica de ţigări!” îi spusese într-o noapte, când venise s-o vadă şi o găsise tare istovită, în pat, bând lapte fierbinte. „Astăzi am slăbit cinci kilograme”, i se grozăvise.

„De ce oare?” întrebase el. „De hau”, spusese ea, fără a-şi bate capul încercând să-i explice ceva. Şi totuşi, fusese o vreme când se simţise atât de apropiat, aproape total identificat cu Jenny, însufleţit de o dragoste atât de tandră pentru ea, încât ar fi putut face orice din el, l-ar fi putut face să înţeleagă orice lucru, indiferent cât de trăsnit, sau aşa credea acum, şi de ce refuzase ea să devină acea parte din eul lui care-i lipsea, care l-ar fi făcut să se simtă deplin, de ce fusese atât de stranie şi de sălbatică şi făcuse să devină atât de nesuferit traiul lor comun? Pentru prima dată îi trecu prin minte gândul amar că, de fapt, Jenny părea că se descurcă în modul cel mai direct cu oricine, cu toată lumea, afară de el. În plus, numai gândul că tipul acela, Glocken, îşi vâra nasul în afacerile lui particulare, intra în relaţii cu Jenny, îi îngheţa sângele în vine. Era uluit descoperindu-şi o violentă antipatie faţă de Glocken. Dumnezeu ştie ce avea să-i spună Jenny, ce impresie avea

să capete despre ea. Îşi imagina uşor cum Glocken fabrică o părere proastă despre Jenny, în mica lui minte pervertită.

Lumina se aprinse, într-o fulgerare, şi-n faţa lui stătea Herr Glocken, rânjind ca un gnom încântat de el însuşi.

— A, eşti încă treaz? întrebă şi adăugă aproape imediat, pe un ton care lui David îi păru intolerabil de intim:

— Nu mă pot odihni până ce nu-ţi spun ce tânără doamnă cu desăvârşire răpitoare este această *fiancee* a dumitale… Am stat puţin de vorbă pe punte, chiar adineauri, zice. Este încântătoare.

David avea, un dar aparte de a se blinda instantaneu într-o tăcere care se prelungea cu mult după ce vorbitorul încetase a mai aştepta vreun răspuns, exprimându-şi astfel dezaprobarea şi dezagrementul în termeni mult mai puternici decât cuvintele. Aerul cabinei îngheţă din pricina acelei tăceri, acum, când David se ridică din pat, se dezbrăcă cu mişcări deliberate, deşi renunţă să se spele pe dinţi, ca fiind un act ridicul de îndeplinit în faţa acelui străin detestat, stinse din nou veieuza lui şi se întoarse cu faţa la perete, fiecare nerv zbârnâindu-i şi fiecare fibră dansându-i în corp, de atâta ultragiu suferit. Trecu vreme îndelungată până ce furia cedă şi adormi, contractându-se într-una prin somn, convulsiv. Dar îi trebui şi mai mult lui Herr Glocken, consternat, mortificat, mistificat. Crezuse că faptul de a intra în vorbă cu Jenny, chiar dacă ea îl umilise cu atâta grosolănie, – parcă era nevoie să ştie cineva asta? — ar putea însemna o plăcută prietenie cu iubitul ei. Simţise că era ceva foarte elegant şi monden şi corect să înlocuiască prin cuvântul francez *fiancee* expresia germană mai puţin muzicală, chiar dacă mai exactă, pe care o avea în minte. Dar totul ieşise pe dos între el şi cei doi tineri, şi trebuia să fie mai grijuliu pe viitor. Nu cunoscuse mulţi americani şi pe aceia numai în Mexic. Niciodată nu se putea lămuri cum funcţiona psihologia lor, nici nu făcuse vreun efort deosebit. Aceştia îi păruseră însă puţin mai altfel fiindcă vorbeau spaniola şi era vădit că duc un trai boem. Cu toate acestea, ea era o tânără femeie atrăgătoare, indiferent că manierele

sale lăsau de dorit, şi Herr Glocken se întreba ce” putea să vadă la tânărul acela excentric, veşnic burzuluit. Până la urmă adormi. Dimineaţa, simţindu-se tare rău, îi ceru lui Herr Denny, pe nume, să fie bun să-i întindă doctoria.

Marinarii ieşiră iar la treabă, spălând puntea, care se balansa uşurel, în timp ce *Vera* se îndrepta cu hotărâre spre Canare, şi doar un cap sau două se iveau prin hublouri, să contemple eterna poveste de dragoste dintre lună şi mare. Pepe, din nou dat afară din camera lui de lux pentru a-i face loc lui Arne Hansen, începu să se uite la ceas, convins că, chiar pentru banii primiţi, Amparo îi acorda tipului prea mult timp. Mai făcuse acest lucru şi altădată, cu alţi bărbaţi, deseori, şi chiar zvântând-o din bătaie tot n-o vindecase de acest, nărav. Oricum, avea să încerce din nou, dar nu înainte de a debarca la Vigo, unde ea putea să zbiere cât poftea, fără a atrage atenţia. Păşi pe vârfuri în jurul găleţilor şi periilor marinarilor şi stătu pe parmalâcul balustradei punţii, uitându-se în jos la clasa a treia. Toată lumea părea că s-a liniştit şi doarme tun. Însăşi privelişte a aceea şi-l făcea să-şi rupă fălcile căscând. Unii dintre ei zăceau întinşi pe scaune de pânză, unii se întinseseră cât erau de lungi pe nişte bănci goale şi tari, alţii stăteau încolăciţi în hamace, ca melcii. Un bărbat în salopetă albastră zăcea culcat de-a curmezişul în hamacul lui, cu capul atârnând într-o parte, cu picioarele lui mari, strâmbe, murdare şi desculţe peste partea cealaltă. Pepe îl ştia bine pe fiecare dintre ei, era asturian, întocmai ca şi ei, da, erau împrejurări când simţea o înrudire chiar şi cu un andaluz, dar nu cu vreunul din cei de colo jos! Dacă ar fi fost la fel de tont ca ei, ar fi dormit în mijlocul lor, sau înecat în puricii şi ploşniţele vreunei cocioabe din Spania, îl scuturară fiorii de parcă i s-ar fi târât un şarpe peste piciorul gol. Cumpliţi asturienii aceia ţipători, cântători, dănţuitori, bătăuşi, blestemători, cum şi-i amintea pe oamenii din copilăria sa. Zăceau acum, mai toţi, printre andaluzi şi cei din insulele Canare, mai potoliţi, în atitudinile unor cadavre rânduite cuminte, sub lumina albă, fantomatică a lunii, iar

cearceafurile în care se înfăşurau le dădeau înfăţişarea unor corpuri aşteptând să fie duse la morgă. Pepe îşi alese ca ţintă omul care atârna la ambele capete, ieşind din hamac şi, cu un gest abil. Făcu ca ţigara lui aprinsă să săgeteze aerul, zburând în cutele pânzei uscate care-i învelea mijlocul. Aşa ceva ar putea să-l trezească!

Trei forme ţâşniră instantaneu în picioare, şi una dintre de – grăsunul acela uriaş de care-şi amintea Pepe cum cântase ca un taur – găsi ţigara şi-o strivi între degete. Îşi scuturâ pumnul spre silueta de deasupra, care încă se apleca peste balustradă. *Cabron*[18]! zbieră furios, cu comicul lui accent mexican, chiar în clipa în care-l recunoscu pe unul din codoşii văzuţi forfotind prin jur, în ziua ieşirii în larg. Îşi schimbă tonul într-o batjocură apăsată: *Puto!*[19] — spuse! el. Vino jos şi o să vedem noi…

Ceilalţi se treziră şi-i ţinură isonul, făcând un tărăboi în lege. Pepe, aruncând stânjenit o privire în spatele lui, văzu că marinarii auziseră larma. Unul dintre ei venea spre el, bineînţeles, nu ameninţător, dar cu un mers şolid, calm, călcând ca un cal, doar ca să-şi facă datoria aflând ce se petrecea acolo. Pepe se dădu jos de pe parmalâcul balustradei şi pluti, graţios ca o lebădă, dar mult mai rapid, în direcţia opusă.

0 găsi pe Amparo pieptănându-şi părul încâlcit, mânjită rău de ruj peste gura care arăta muşcată, iar cuşeta de jos era întoarsă pe dos, ca de obicei. „Ei? zise el. Într-o tăcere posomorită, ea-i făcu semn cu capul în spate. Bărbatul ridică una din pernele cu miros stătut şi găsi acolo bancnotele verzi, tari. „Alţi dolari, bine”, comentă el, netezind şi numărând banii.

Amparo se încruntă şi zise:

— Pot să-ţi spun că nu-s uşor de căpătat. Tipul ăsta repetă într-una: „încă cinci dolari ca să mai stau cu tine!;’ şi vrea să ştie ce capătă pentru banii lui.

---

18 Lepădătură (în spaniolă în textul original).

19 Putoare (în spaniolă în textul original).

Puse dopul la lavabou.

— Ce faci acolo? întrebă Pepe, scoţându-şi haina.

— Vreau să mă spăl, zise ea, tot încruntată. De sus până jos.

— Să nu pierzi prea multă vreme, zise bărbatul, şi tonul lui acţionă ca un semnal, ea fu scuturată de un uşor fior, prin carne îi unduia un freamăt. Săpuni o cârpă şi începu să se spele, iar el privea fără curiozitate, urmărindu-i totuşi cu atenţie mâinile, în timp ce se mişcau peste trup. Se despuie la piele şi se întinse pe pat.

— Da’ ştiu c-ai stat, nu glumă, zise el.

— Dă-mi pace, ripostă ea. Ţi-am spus cum stau lucrurile.

— Să te las în pace? întrebă el, zâmbitor. Se ridică foarte repede şi, tăcut, îi arse o scatoalcă zdravănă cu palma deschisă, peste partea netedă a omoplatului, unde *b* ustura, dar lovitura nu lăsă vânătaie. Pe urmă o înşfacă de grumaz cu o mână şi o scutură straşnic, cu mâna cealaltă dezmierdându-i şira spinării şi încheind cu un pumn. Pleoapele femeii se lăsară-n jos, gura i se umflă şi umezi, pieptul i se bombă.

Pepe o bătea adesea – împins de gelozie, zicea el – când o suspecta că ar simţi ceva pentru alt bărbat. Dar de multe ori, după ce o bătea mai crâncen, după aceea făcea dragoste cu ea ceasuri întregi, până ce li se părea că oasele li se vor topi într-o desfătătoare epuizare. Putea s-o bată oricât poftea, fiindcă ea nu se sătura niciodată de plăcerile pe care i le dăruia. Pepe era dur ca un cui, când era vorba să stoarcă de la ea şi ultimul peso, franc, dolar – indiferent care monedă, pentru că agonisea cu gândul de a deschide la Madrid un mic local propriu, unde Amparo, cită vreme avea să reziste, urma să reprezinte principala atracţie, ca dansatoare. Deseori o ameninţase, cuprins de o furie rece, neclintită, că o va ucide cu mijloace atât de feroce, încât ea ştia că nu vorbea serios, dar şi ea punea bani la ciorap. În toată perioada de mizerie îndurată în Mexic, şi aici, pe vaporul acesta, Amparo reţinea o parte din bani, şi neîndoielnic că Pepe ar fi strangulat-o cel puţin dacă ar fi

ştiut. Dar el nu ştia. Şi Amparo intenţiona ca înti'-o bună zi să fie o stea, de capul ei, călătorind pretutindeni şi devenind bogată şi faimoasă ca marea Pastora Imperio.

Căpitanul era din ce în ce mai sâcâit de lentul curent de zvonuri care parveneau până la urechile lui, nici nu prea ştia cum. Afluenţi încrucişaţi ai bârfelilor de care cu mare greutate şi-ar fi dat seama că le auzise măcar, până când, în ceasurile solitare petrecute pe punte, începeau să se mişte şi să i se amestece în minte. Cele mai persistente erau murmure despre viaţa dusă de La Condesa în cabina ei de lux privată – dacă mai putea fi numită privată, cu toţi studenţii aceia care-şi făceau mereu veacul pe-acolo. Căpitanul rumega, cu destulă acreală, proiectul de a pune de gardă o stevardesă. Dar ştia prea bine că nu avea nicio stevardesă disponibilă pentru asemenea misiune. Când şi când plănuia, fără mult curaj, să-i fixeze domiciliu forţat în camera ei pentru restul voiajului. Nu avea însă alt mijipe de a face acest lucru decât forţa, şi însăşi ideea de a recurge la ea îi trezea oroare. Auzise din gura cuiva – nu cumva fusese Frau Rittersdorf? femeie cu opinii foarte încorsetate – că La Condesa fusese văzută agăţându-se isteric de gâtul doctorului Schumann, care cu chiu, cu vai îi controlase gesturile. Ei bine, doctorul Schumann era doctorul ei personal, în împrejurarea de faţă n-avea decât să-şi culeagă norocul. Căpitanul nu putea să considere că ar fi o soartă prea aspră să te îmbrăţişeze şi să-ţi plângă pe umăr o frumoasă *lady* aristocrată, oricât de isterică ar fi fost. Când Căpitanul îl întrebase pe doctorul Schumann – cu toată discreţia de care era capabil – cum o mai duce pacienta lui, doctorul Schumann spusese: „Foarte bine, într-adevăr. A decis să stea câteva zile în pat. Face lectură."

Căpitanul spera că îşi ascunsese bine surprinderea.

— Citeşte? Ea? Mă întreb, ce anume?

— *Romans policiers* \ spusese doctorul. I le aduc studenţii de la biblioteca vasului. Îmi spune că pe bord există o colecţie frumoasă.

Căpitanul spusese, cu oarecare parapon:

— Nu-mi pot imagina cum de-au ajuns acolo, doar dacă n-au fost lăsate de pasageri.

— Posibil, spuse doctorul Schumann. Îi sunt recunoscător oricui le-a lăsat. Alaltăieri seară era tare surmenată şi am hotărât să o pun la regim. Citeşte romane detective şi criminale, apoi joacă şah cu vreunul din studenţi, iar seara îi dau un sedativ. Starea ei îmi dă mult mai multe speranţe decât la început.

Căpitanul rosti, precaut:

— Aşadar, crezi că prezenţa studenţilor la orice oră din zi nu-i răscoleşte nervii?

— Dintr-un motiv misterios, zise doctorul, o amuză. Sunt zurbagii, zgomotoşi, lipsiţi de respect, ignoranţi…

— În discuţiile cu glas ridicat pe care le au între ei la masă, zise Căpitanul, i-am auzit menţionând numele lui Nietzsche, Goethe, Kant, Hegel, Schopenhauer.

— A, da, spuse doctorul, toţi au umblat pe la universitate.

Căpitanul îl invita din când în când pe doctor la o cafea, după-masă, ori la un *schnapps* după cină, în reşedinţa lui, şi la o mică conversaţie plăcută, chiar dacă totdeauna rezervată, cu o persoană pe care, într-un fel, o putea socoti drept egalul lui. În realitate, căpitanului nu-i păsa de compania egalilor săi, se descurca mai bine privind oamenii de sus sau pe sub sprâncene. Sperase să găsească în persoana doctorului o sursă de informaţii cu privire la orice fel de dezordini sau ciudăţenii ivite printre pasageri, pe care el singur cu greu ar fi avut ocazia sau şansa de a le observa. De exemplu, reieşea că se întâmplase un lucru ciudat – presupunea că nimeni nu era de vină, cel mult comisarul de bord, şi totuşi! nu, nici măcar el… — pentru prima dată, în întreaga lui experienţă de cutreierător al mărilor, de fapt, pentru prima dală în întreaga lui existenţă, din cât îşi putea aduce aminte, impresia că stă zilnic la aceeaşi masă cu un evreu.

Nu cumva, cu totul întâmplător, doctorul Schumann auzise de aşa ceva?

Doctorul Schumann răspunse degajat că da, auzise ceva

de acest gen cu vreo două-trei zile în urmă, dar dintr-o sursă pe care o considera foarte puţin demnă de încredere. Tonul lui părea să spună: „Domnule, Domnul să le aibă în paza lui, bine-nţeles, dar nu-mi plec urechea la spusele lor”. Nici măcar nu fu nevoit să se abţină de a afirma că nu-l privea nicidecum dacă Freytag era sau nu evreu şi că, după părerea lui, întreaga chestiune merita cel mult dispreţ. Privea exprimarea neînfrântă a unei opinii, asupra oricărui subiect şi în orice împrejurare, ca pe o simplă indulgenţă arătată faţă de o slăbiciune personală, dacă nu chiar, efectiv, dovada unei firi păcătoase. Totodată, doctorul Schumann mai reluase de multe ori, de la cap la coadă, acelaşi subiect destul de searbăd, îl discutase cu prea multe persoane înainte de a fi venit pe vas, şi era cam sătul de de. Nu se mai simţea capabil să lupte cu acea stranie şi necugetată stare de spirit, la fel de informă, insesizabilă şi reală ca un fum.

Căpitanul înţelese că detaşarea doctorului făcea parte din profesionalul său refuz de a lua partea cuiva. La urma urmei, fiecare individ de la bord era pacientul lui personal, nu putea alege pe niciunul, bazat pe temeiuri personale. Totuşi, cu tot tactul de care dispunea, îi făcu doctorului aluzia că, în situaţia lui specială, trebuia să afle o sumedenie de lucruri despre fel de fel de persoane. „Preoţi, avocaţi, doctori, rosti el cordial, câte secrete nenumărate trebuie să fie descărcate pe umerii voştri! Zău că nu vă invidiez”, şi strecurase sugestia, destul de cusută cu aţă albă, că doctorul ar putea găsi el un mijloc de a-i transmite Căpitanului orice fel de cleveteli, ciudăţenii, indecenţe, care ar putea necesita corectări. Doctorul nu se prefăcu a înţelege greşit, pur şi simplu ignoră sugestia, refuză amabil încă o ceaşcă de cafea, schimbă subiectul aproape imperceptibil şi îşi luă la revedere foarte grăbit. Căpitanul, cu sângele năvălindu-i iarăşi în obraji, stingherit, iritat, decise că a doua zi va purcede neîntârziat la rezolvarea acelei dubioase şi necuvenite stări de lucruri, indiferent în ce ar consta. Doctorul îi lăsase im «

presia inconfortabilă că el, Căpitanul, pleca urechea la bârfelile femeilor. Ei bine, asta era o chestiune care urma să fie clarificată în mod strict între bărbaţi şi primul lucru ce trebuia făcut era să scoată femeile din treaba aceea şi să le ţină la distanţă. Faptul dezgustător rămânea că femeile stârniseră întreaga tevatură: americanca aceea, doamna Treadwell, îi spusese lui Frăulein Lizzi Spockenkieker nişte confidenţe primite din partea lui Herr Freytag, şi Lizzi îi spusese lui Herr Rieber, care trecuse faptul mai departe fără nicio reţinere, până ce ajunsese la urechile Căpitanului, care acum, fiind vorba de o chestiune intrând în sfera îndatoririi sociale şi legată de propria lui demnitate trebuia să ia măsuri de îndată. Îşi scutură capul, de parcă ar fi stat în mijlocul unui roi de ţânţari, şi luă hotărârea de a cina singur în seara aceea.

Freytag sosi cu câteva minute întârziere la cină. Toată lumea era prezentă, cu excepţia Căpitanului. Doctorul Schumann le transmise oaspeţilor regretele Căpitanului pentru absenţa aceea de neînlăturat, şi scuzele fură acceptate ca valabile. Freytag lunecă pe scaunul lui. Dând din cap zâmbăreţ, într-un salut general circular, la care i se răspunse nu chiar aşa de zâmbăreţ – ori poate starea lui de exasperare nervoasă îl făcea să-şi imagineze că toţi străinii aceia, mai degrabă plicticoşi, îl priveau cu un fel de curiozitate furtivă, cu excepţia doctorului Schumann, al cărui aer de detaşare binevoitoare începuse cumva să-l sâcâie pe Freytag, părându-i cam oblăduitor, şi a doamnei Hutten, care stătea cu nasul în farfurie, ca de obicei.

Stevardul îi prezentă aperitivul, şuncă de Westfalia, o felie, împăturită delicat, alături de o felie de pepene. Clătină din cap, refuzând, şi stevardul întrebă:

— Ce-aţi dori în locul ei, domnule? * Somon afumat? Hering cu smântână?

— Oricare va merge de minune, zise Freytag. Heringi.

Herr Professor Hutten, observând lipsa de conformism a lui Herr Freytag în alegerea hranei, ca de obicei, remarcă aproape distrat, ca şi cum gândurile sale şi-ar fi luat zborul

de la un punct de origine foarte îndepărtat:

— Condiţia de a fi evreu oferă minţii occidentale, mai cu seamă celei creştine, infinită materie de studiu asupra contradicţiilor morale şi spirituale, laolaltă cu o puternică şi misterioasă coeziune, emoţională şi psihologică. Nimic nu poate egala solidaritatea manifestată de evrei când sunt atacaţi dinafară de către păgâni, cum spun ei. Nimic nu poate întrece desfăşurarea aprigă a rivalităţilor dezlănţuite între ei înşişi, în oricare domeniu. Le-am pus multora întrebarea, cu toată detaşarea filosofică şi seriozitatea studioasă necesare: „Spuneţi-mi, vă rog, ce este un evreu” – şi niciunul dintre ei nu a fost capabil să-mi dea un răspuns. Se intitulează singuri o rasă, totuşi asta e absurd. Sunt doar un firav fragment dintr-o ramură a rasei albe, ca şi noi!

— A, nu nordică! schelălăi Lizzi. Asta nu! De când?

— Atunci, sunt hamiţi oare? întrebă Profesorul, întorcându-se spre ea, nimicitor. Mongoli? Sau etiopieni?

— Sunt din toate, amestecate, corciţi până-n măduva oaselor, au în sânge o părticică din fiecare rasă şi naţiune, declară Herr Rieber, pierzându-şi subit voioşia şi devenind stacojiu la faţă. Şi aşa au fost de la începutul începuturilor…

— În sensul acesta, interveni Wilhelm Freytag, punându-şi furculiţa pe masă, până astăzi presupun că am ajuns cu toţii nişte corcituri…

— A, te rog să vorbeşti numai în numele dumitale, dragă Herr Freytag, zise Frau Rittersdorf, şi se aplecă să-i arunce un zâmbet cu dintâi încleştaţi. Dar sunt uluită. Cum de poţi dumneata, un german de tipul cel mai pursânge, blond, înalt, cu ochii cenuşii…

— … şi îi întreb: „Ce este un evreu?” şi îi întreb: „Sunteţi o naţiune?

— Nu. O rasă?

— Nu.

— Atunci, constituiţi numai o religie?

— Nu.

— Vă practicaţi religia, respectaţi legile dietetice?

— Nu.”

Herr Professor Hutten ridică glasul şi psalmodie, reducând-o la tăcere pe Frau Rittersdorf şi îndreptându-se cu îndărătnicie spre mica lui glumă, pe care nu o lăsa să-i fie îngăduită.

— Aşadar, atunci îi întreb, şi ţin să vă atrag atenţia că îi aleg numai pe aceia care ar putea fi luaţi uşor drept germani pursânge, oriunde, îi întreb: „Atunci, pe ce te meiuri vă declaraţi singur evreu?” Şi, fără nicio excepţie, toţi până la unul spun, cu desăvârşită îndărătnicie: „Totuşi, în pofida argumentelor, eu *sunt* evreu! Aşa că atunci le spun: „Aha, aşa! este dar, deci, că noţiunea de evreitate este o stare de spirit!”

Faţa lui radia, sub zâmbetele aprobatoare ale ascultătorilor.

— Pe mine mă sâcâie pretenţia lor de a fi „Popor Ales”, zise Frau Rittersdorf. Asta îl face pe Dumnezeu să pară atât de prost, nu credeţi?

Urmă o tăcere şocată, ca şi cum nimeni nu ar fi îndrăznit să aibă de-a face cu îmbinarea aceea de bunsimţ şi ceva prea apropiat de blasfemie ca să te simţi bine. Frau Rittersdorf îşi dădu imediat seama de greşeala comisă şi încercă s-o îndrepte.

— Vreau să spun doar că, începu ea, eu, eu…

Herr Professor Hutten se repezi cu amabilitate să o salveze.

— Această idee greşită, născută dintr-o vanitate tribală, derivă dintr-o antichitate atât de îndepărtată, încât cred că putem spune, în deplină siguranţă, că zeitatea care şi-a ales acest popor aparte era de un gen cât se poate de primitiv. Sau, mai curând, hai să spunem mai precis că ei l-au ales, în epoca aceea nu era un concept ignobil, adăugă el, cu generozitate, când stăm să cântărim natura altor zei la fel de vechi. Prin comparaţie, cel puţin, luat în asamblu, Bătrânul lehova nu trece prea rău examenul.

— Aveţi dreptate! strigă Herr Rieber, înghiţind şi ştergându-şi gura. Lehova este cel care i-a ales pe evrei, şi

poate să şi-i păstreze…

— Închipuiţi-vă, o mână de oameni, acolo, câteva biete milioane împrăştiate printre alte două miliarde, şi să aibă asemenea neruşinare! ţipă Lizzi. Cred că asta îmi aţâţă cel mai rău furia. Pe lângă purtările lor, şmecheriile folosite, şi…

— Adevărul de inspiraţie divină, al unui Dumnezeu al Dreptăţii, Indurării şi Harului, Sfinta Treime, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, marele adevăr pe oare Creştinătatea l-a adus lumii, incepu Herr Professor Hutten, acum puţin cam descurajat, demonstrează…

Frau Rittersdorf, deşi conştientă de inferioritatea socială a lui Herr Rieber, totuşi, din respect pentru dreptate, trecând peste prejudecata ei, se declară de acord cu el.

— Aveţi dreptate, Herr Rieber, zise ea, cu condescendenţă. Trebuie să ţinem minte că numai zeul lor i-a ales. Noi nu avem nicio obligaţie de a bate în strună gustului său odios…

— Nu sunt interesat de problema religioasă, zise Herr Rieber, care nici nu visa că Frau Rittersdorf era condescendentă. Ţin doar morţiş ca naţiunea germană, curentul de sânge al rasei noastre, să fie curăţat de otrava lor.

— Dar eşti un veritabil antisemit! ţipă micuţa Frau Schmitt, brusc, ca înspăiimântată. Nu cunosc niciun evreu, dar nu-mi sunt antipatici.

— Nu sunt nicidecum antisemit, zise Herr Rieber arţăgos. Cum puteţi spune una ca asta? Ţin foarte mult la arabi… Am trăit cândva printre ei şi am găsit că sunt oameni foarte buni!…

Frau Rittersdorf îşi îndreptă zâmbetul asupra doctorului Schumann.

— Nu aţi spus nimic, scumpe doctore! Ce părere aveţi despre evrei?

Doctorul Schumann rosti, cu blândeţe şi precizie:

— Nu am nimic de spus împotriva lor. Cred că adorăm acelaşi Dumnezeu.

— Dar, doctore, zise Lizzi, aplecându-se şi scuturându-şi capul, eşti catolic, nu-i aşa? Oare catolicii nu o adoră mai întâi pe Fecioara Maria şi apoi pe Dumnezeu?

— Nu, zise doctorul Schumann, încrucişându-şi în X cuţitul şi furculiţa, punându-şi grijuliu şervetul pe masă şi ridioându-se fără emfază.

— Vă rog să-mi daţi voie să mă retrag, spuse, şi îi părăsi.

— Suferă de atacuri de inimă, îi spuse Frau Hutten soţului. Crezi că s-ar cuveni să trimitem pe cineva să se informeze de starea lui?

— E doctor, spuse Herr Professor, nu necesită atenţiile sau avizul nostru.

— Schumann, zise Rieber, bosumfiându-şi buza de jos, ăsta nu-i un nume evreiesc?

— Nu există aşa ceva: nume evreiesc, în limba germană, zise Herr Professor Hutten, care părea cam ajuns la limita răbdării şi vorbea cam tăios pentru firea lui.

Observă că Herr Freytag asistase la întreaga conversaţie, cufundat într-o tăcere rigidă, mişcând cu furculiţa la răstimpuri câte o bucăţică de aliment dintr-un punct într-altul al farfuriei sale, dar fără a mânca, iar faţa lui era atât de palidă, cu o expresie atât de fixă, încât puteai bănui că îl păleşte răul de mare.

— Există doar nume germane adoptate de către evrei în epocile medievale şi ulterior, când au decis să renunţe la vechiul lor stil. Isaac Ben Abraham, să zicem, o bună tradiţie străveche, şi e păcat că au abandonat această patronimică. Şi aceste nume, prin descendenţă în linie directă, au fost treptat asociate cu famiiii evreieşti. Schumann este unul dintre de, şi Freytag, îmi pot permite să citez, altul. Nu este aşa, Herr Freytag?

I se adresă direct, de-a' curmezişul. Mesei, pe neaşteptate, şi Freytag înălţă privirea rece, furioasă a ochilor săi cenuşii.

— Nu ai fost niciodată tulburat, descoperind ramuri evreieşti ale vechiului dumitale nume de familie german?

— Nu cunosc niciun evreu numit Freytag, zise el, şi

tremurul de mânie i se simţea şi în voce, cu o singură excepţie, soţia mea, adăugă, şi ridică glasul, echilibrându-şi-l. Ea este evreică şi poartă numele de Freytag, pe care îl onorează.

în clipa când se auzi rostind aceste cuvinte, ştiu că se lăsase iarăşi prins în capcana unei izbucniri a firii sale impulsive, tras în melodramă, într-o situaţie la fel de falsă pe cât era de nenecesară. Soacra lui depistase această slăbiciune la el. Puţin cam batjocoritoare, îl sfătuise: „Ţine minte regulile! Niciodată să nu-ţi povesteşti treburile familiale. Niciodată să nu spui ceea ce aşteaptă cei din jur să spui. Răspunde la o întrebare prin altă întrebare1'. Spusese acest lucru râzând, dar el constatase că practica în mod serios teoria recomandată. Iară şi iară simţise că trăia între două tabere înarmate şi inconciliabile, dezertor dintr-una, intrus în cealaltă, transfugul în care nimeni nu avea încredere. De cile ori, când se aflase singur printre evrei, după ce se însurase cu Mary, nu-l atacaseră, dezlănţuind o ofensivă simultană din toate părţile – unii dintre ei cu dispreţ făţiş, sau manifestând o sinceră antipatie personală; alţii spuneau anecdote evreieşti împotriva goimilor şi de faţă cu el foloseau poreclele lipsite de respect date creştinilor pe care le întrebuinţau în convorbirile lor intime. Şi acum propria lui tabără – îşi plimbă încet ochii de-a lungul feţelor persoanelor înşirate la masă, şi nu era măcar una pe care să n-o găsească detestabilă – propria lui *tabără,* căci aceştia alcătuiau neamul lui, îşi încerca iarăşi ghearele asupra lui, niciodată n-aveau să renunţe a se îndârji asupra unui german care se degradase în asemenea hal. Decise că înghiţise destul. Cu mâinile încleştate de marginea mesei, îşi împinse înapoi scaunul.

Lizzi ţipă, cu glasul ascuţit de aţâţare, aşa încât el se opri tocmai când era gata să se ridice.

— Vai, Herr Freytag, ce ciudat! Câţiva dintre noi au crezut că eşti evreu, cum am putut fi atât de orbi? Abia cu câteva seri în urmă stăteam de vorbă cu femeia aceea aiurită, americana aia care împarte cabina cu mine – o

cunoaşteţi? Doamna Treadwell? Mi-a spus ceva ce pur şi simplu nu mi-a venit să cred, că nu, că *soţia* dumitale este – întocmai cum spui!

— Doamna Treadwell? repetă Freytag, şocat. A spus ea aşa ceva?

— Desigur, nu tocmai asta îţi spun? Dar, te rog să nu mă înţelegi greşit, era puţin, ştii, bea, uneori e foarte confuză…

Căuta înţelegere în feţele care se îndreptau acum toate spre ea, cu o atenţie riguroasă. Nimic, oricât de discreditant din tot ce se putea auzi pe seama americanilor aflaţi pe bord, nu-i putea surprinde. Lizzi încheie.

— Ei bine, nu numai o dată, şi bea singură câte o sticlă întreagă de vin, după cină!

La acest punct al conversaţiei, Freytag se ridică, cu un gest decis, îşi gratifică cercul compatrioţilor cu un zâmbet veninos şi vorbi ca un actor care rosteşte replica finală dinaintea căderii cortinei:

— Ei bine, o las pe doamna Treadwell la discreţia îndurării voastre! şi nu mai aşteptă vreun răspuns. „Şi de-ar putea să te sfâşie-n bucăţi”, îi ură el înfierbântat, observând-o cum stătea singură la măsuţa ei, cu genele plecate, imagine vie a inocenţei, mâncând îngheţată. Îl fulgeră dorinţa de a avea o masă în exclusivitate. Avea să vorbească chiar a doua zi despre acest lucru, cu stevardul-şef. Nu mai putea să suporte mulţimea aceea de la masa Căpitanului. Încă un şir de remarci pe socoteala evreilor, şi avea să-i pleznească peste mutre, rând pe rând. Da, chiar şi pe doctorul Schumann, bătrânul ipocrit, oare se ridicase mai-nainte, fără a se angaja în dispută. Şi, fulgerător, după această văpaie de furie, veni un frig de-a dreptul din mormânt – chiar în clipele acelea se ducea la rudele lui Mary, cele încă dispuse să o mai viziteze pe maică-sa, sau să vină la ea la cină, să asculte anecdotele despre goimi care lăsaseră găuri ca nişte arsuri de acizi în memoria lui, şi în sentimentele deşteptate de ei toţi. Se rezemă de balustradă şi privi apa ce se’ântuneca, şi care acum nu mai înfăţişa plăcuta noutate de la început. „E.posibil să mă

gândesc la sinucidere?” se întrebă, după un scurt interval de gol încremenit în minte, căci în tot timpul cât crezuse că mintea îi era pustie, se văzuse lunşcând lin, ca un plonjor profesional, cu capul înainte, în adâncurile marine, scufundându-se încet şi tot mai încet până la pragul cel mai de jos al oceanului şi zăcând întins acolo de-a binelea şi pentru totdeauna, cu ochii larg deschişi, într-o stare de desăvârşită destindere şi mulţumire, îşi veni în fire, cu o tresărire, clipi de câteva ori şi începu să umble. Imaginea fusese atât de clară, încât aproape că îl vlăguise. Dar nu, nu «avea de ce să se frământe. Acea facilă ieşire din lume nu era potrivită pentru el. Drumul lui era dar – cailea străbătea tot parcursul interior, trecea prin zid şi ieşea iarăşi la suprafaţă, de partea cealaltă. Tot ce avea de făcut era să-şi vadă mai departe de drum şi să nu-şi piardă capul, să nu lase pe niciun evreu sau creştin să-l bage în draci ca să-şi iasă din sărite şi să joace cum îi cântau ei. Până una alta, i-ar fi făcut plăcere să schimbe numai două vorbuliţe cu doamna Treadwell, dar lasă, nu era nici o grabă.

Căpitanul lăsă cea de-a doua ceaşcă de cafea şi ieşi să acorde, pe puntea covertei, o scurtă întrevedere lui Frăulein Lizzi Spockenkieker, care întrupa – până la cea din urmă trăsătură fizică şi latură de caracter – tot ce găsea Căpitanul mai respingător în ginta femeiască; şi admiratorului căruia îi sucise capul, Herr Rieber, care negreşit că trebuia să fie lipsit de vreo însuşire masculină indispensabilă, cum ar fi gustul sau judecata, când era vorba de relaţiile cu femeile. Îi solicitaseră în scris o întrevedere, ceea ce dădea demersului un caracter, fără îndoială, factice. Ce treabă putea să aibă cu el, de nu putea să aştepte până a doua zi la prânz, dacă nu chiar până în ziua Judecăţii de Apoi? îşi stăpâni o râgâială şi îi măsură sever cu privirea, intenţionând să-i avertizeze, chiar în momentul acela tardiv, că nu era el omul să fie deranjat din motive neserioase.

Ambilor vizitatori li se tăiase răsuflarea de emoţia propriei lor îndrăzneli, de onoarea care li se făcea şi de

importanţa însărcinării lor. Mesajul lor era simplu, dar urgent. Nu numai invitaţii Căpitanului, dar şi mulţi alţi pasageri germani avuseseră aproape de la bun început impresia că se afla la masa Căpitanului o persoană care nu avea niciun drept să fie acolo. Poate că nu era el însuşi evreu – deşi nu prezenta nicio altă dovadă că n-ar fi, cu excepţia propriului său cuvânt – dar era cunoscut, în realitate, declarase acest lucru la masă, de faţă cu toată lumea, că avea relaţii evreieşti de cea mai intimă natură, în mod concret, o soţie! O, Frăulein Lizzi şi Herr Rieber regretau nespus să provoace orice fel de neplăcere, dar erau atât de siguri că se cuvenea să ştie Căpitanul, ba chiar că ar dori să afle despre asemenea nemaiauzit ghinion picat la masa lui. Înţelegeau prea bine că asemenea detalii erau, în mod reglementar, de datoria subordonaţilor săi, şi totuşi, totuşi…

Căpitanul, de o susceptibilitate instantanee la cea mai uşoară implicaţie că vreun subordonat de-al lui ar îndrăzni să neglijeze o îndatorire cât de neînsemnată – de fapt, pe vasul lui nu exista aşa ceva: îndatorire neînsemnată – acum se înfrână cu trufie şi zise: „Bine-nţeles, vă sunt foarte recunoscător pentru preocuparea dumneavoastră. Sunt de acord că este o împrejurare cât se poate de neobişnuită”. Lizzi adăugă impulsiv, întinzându-şi spre el gâtul său lung şi cotoodăcind cu glas tare zgomotos, că scumpul Căpitan făcuse atâtea pentru toţi pasagerii, iar ei puteau face atât de puţin pentru el, încât însemna pentru ei o plăcere divină să-i poată aduce măcar cel mai mic serviciu. Căpitanul, pentru care iritaţiile, în mod invariabil, se traduceau şi se exprimau printr-o mârâială şi măcinare cu ascuţiş ca de cuţit a măruntaielor sale, acum începu să simtă efectele obişnuite ale supărării. Adăugind încă o droaie de mulţumiri şi complimente, făcând chiar trei-patru paşi cu ei, să le grăbească plecarea în direcţia justă, îi expedie – stătuseră tot timpul pe puntea de comandă bine luminată, sub cerul înstelat – şi, cu stomacul bântuit de arsuri, se duse să-şi caute bismutul. Răzg’ândindu-se, dădu pe gât până la fund

ce mai rămăsese din cafea şi trase o duşcă de *schnapps.* Asta îl uşură, cel puţin pentru moment, şi, nelăsându-şi nicio perioadă de chibzuială – nu era nevoie de aşa ceva – puse pe dată în mişcare cursul evenimentelor care în curând aveau să ducă la o uşoară, dar semnificativă, rearanjare a ordinei locurilor în sala de mese.

După ce sfârşi cu acest lucru, mintea Căpitanului se întoarse la subiecte relativ mai fericite. La Condesa – a, da, gândul adecvat se ivi pe dată. Avea să-i trimită un mic dar – sticle de vin, o atenţie căreia nicio doamnă distinsă nu-i putea găsi vreun cusur. Ea îi reamintea de zilele petrecute în universitate – dăduse târcoale pe la ieşirile artistelor şi suspinase după idoli stranii, mari păpuşi de ceară atât de zugrăvite, de înzorzonate în dantele, acoperite şi deghizate în hieraticul veşmânt al vocaţiei lor; adusese şi el modestul lui tribut de flori şi vin, sfioasele şi băieţeştile lui friguri sexuale; năbădăioasele, măruntele sale vise murdare, fără a îndrăzni măcar să ajungă la un pas de de. Niciodată nu fusese capabil să şi-o imagineze pe vreuna dintre de dezbrăcată, şi nici măcai o dată nu confundase pe vreuna dintre de cu oricare femeie vie cunoscută de el. Totuşi iubea visul trezit de făptura lor, şi La Condesa, într-un fel, îi readucea totul în suflet. Totuşi Doctorul avea dreptate, nu avea rost să fie prea moale cu ea. Trebuia să fie adusă la ordine, poate chiar să i se reamintească din când în când că era prizoniera lui, a Căpitanului.

îi trimise două sticle de vin alb, scânteietor, bine frapat, însoţite de un bileţel galant: „Scumpă *Madame,* Noi, germanii, nu mai folosim cuvântul *champagne* şi, în realitate, nici nu mai bem acest vin destul de pretenţios. Aşa încât sunt fericit să vă spun că această modestă ofrandă nu este viţă franţuzească, ci doar un bun *Schaumweiti* dintr-o onestă podgorie germană, trimis dv. De către cineva care vă doreşte binele, cu speranţa cordială că ar putea să vă aducă o desfătare şi răcorire seara. Până atunci, vă rog să-cmi faceţi marea favoare de a vă supune ordinelor Doctorului domniei-voastre, rămânând

în cabina dv. Atâta vreme cât consideră el necesar, spre binele sănătăţii dv.” Şi rămase ca să zicem aşa, cu totul la dispoziţia ei.

Când doctorul Schumann o vizită pe La Condesa, să-i facă ultima injecţie din ziua aceea, o găsi în prada unei crize de ilaritate, stând în pat în capul oaselor cu un halat din damasc roşu căzându-i de pe umăr, iar părul ei roşcat buclat, cumva prea tineresc pentru faţa ei, i se ridica pe cap ca nişte vrejuri, unduind asemenea unor mici şerpi. În mână ţinea un bilet desfăcut şi lângă ea erau două sticle de şampanie germană.

— A, strigă ea cu încântare, soseşti tocmai la ţanc să împărtăşeşti cu mine vinul şi scrisoarea de dragoste primită din partea căpitanului! Vai, vino să râzi împreună cu mine, vrei?

îi dădu bileţelul şi, în timp ce el îl privea, cu un aer nesigur, stevardesa – care, supunându-se ultimelor instrucţiuni prfmite din partea doctorului Schumann, urma să fie totdeauna prezentă când îi dădea narcoticul – bătu în uşă şi intră.

— Ce cauţi aici? întrebă La Condesa. Am trimis după d-ta?

— Las-o să stea, zise doctorul. Nu pot citi această scrisoare, sunt sigur că intenţia Căpitanului era ca nimeni, afară de dumneata să n-o vadă.

— Parcă ar conta ce intenţionează căpitanul! ţipă La Condesa. Te priveşte şi pe d-ta! Mi se ordonă să mă supun dumitale şi să rămân în cabina mea de lux – intr-un cuvânt, sunt iar în temniţă!

Simţindu-se prost, doctorul Schumann ţinea hârtia la capătul braţului întins de parcă distanţa ar fi putut micşora vina de a citi ceva care nu era destinat să fie văzut de el, pe când stevardesă începu să tragă de cuverturile patului şi se aplecă să bată pernele, să le umfle.

— Aşteaptă până ce ţi se spune să faci aceste lucruri. Nu veni lângă mine până ce nu trimit după dumneata, îi spuse La Condesa. Stevardesa se dădu înapoi, stacojie la faţă, şi

stătu lângă pragul uşii.

— Nu, exagerezi. Şi nu te încrezi în Căpitan, care doreşte să te protejeze, nici în mine, care doresc să te ajut, şi totuşi uită-te ce amabilitate şi credit le acorzi acelor studenţi nemanieraţi, care s-ar cuveni să te. Trateze cu consideraţia datorată unei mame, şi când colo nici nu-ţi pot repeta lucrurile nerespectuoase pe care au fost auziţi spunându-le despre dumneata, dar te rog să mă crezi pe cuvânt, le rostesc! Spune-mi, de ce-i laşi să facă din dumneata calul de bătaie al glumelor lor?

— Chiar fac asta? a spus La Condesa, şi se întinse să-i mângâie mâna. Pe vasul acesta? Ei bine, asta mă amuză. L-ai auzit pe vreunul râzând? Oare nu toţi băieţandrii vorbesc nerespectuos despre femeile de orice vârstă?

Râse, ţinându-şi capul sus.

— Nu sunt mama lor! Dacă aş fi, ar putea avea maniere mai bune, familie mai bună, minţi mai bune, mai multă imaginaţie şi cred, sunt aproape sigură, că într-un fel ar avea şi înfăţişare mai bună. Nu, mă simt ataşată de ei fiindcă au fost colegi de şcoală cu fiii mei, fermecătorii mei ţicniţi tineri, care trebuie neapărat să alerge după ceva pe care-l numesc revoluţie!

Se întoarse spre el, cu chipul devenit o mască a disperării şi mâinile începură să-i danseze.

— Unde sunt ei acum? O zi şi-o noapte întreagă i-am ascuns sub altarul din caipelă, iar soldaţii şi brutele alea au răscolit pretutindeni, totuşi nici unuia nu i-a trecut prin cap să se uite sub altar! Au dat foc întregii *hacienda,* cu plantaţiile de trestie de zahăr cu tot, şi fiii mei au scăpat, dar eu am fost luată pe sus…

Glasul ei căzu în uşorul cânţ monoton şi tânguitor pe care-l auzise în prima zi, la bordul vasului, dar îşi înfăşură mâinile în jurul genunchilor şi îl privi cu un aer foarte rezonabil.

— S-a sfârşit, zise. S-au dus. Nu se vor mai întoarce nicicând.

— De unde ştii? întrebă doctorul Schumann. Nu poţi să ai

puţină răbdare, în aşteptarea veştilor? Nu e nevoie ca sfârşitul să fie acesta! Cred că faci, fără nicio necesitate, ca totul să fie dificil, îi spuse. Nu avem noi destule necazuri şi fără asta?

— Noi? Şi dumneata ai necazuri?

— Necazul meu eşti dumneata, îi spuse doctorul, dar te voi ajuta, dacă-mi stă în putinţă!

— Ajută-mă, zise ea cu glas slab, şi braţele-i căzură în lături. Te rog să încerci!

— Căpitanul Thiele nu ţi-a trimis un ordin, ci o recomandare, sper că vei primi sfatul lui, la fel de bine ca şi pe-al meu. Este un om onorabil.

— Totdeauna voi primi sfatul dumitale, totdeauna, zise ea, făcând gestul obişnuit, de a-şi întinde după mâna lui braţul pe care, de astă dată, el îl evită în mod făţiş. Ea îşi trase imediat mâna îndărăt şi râse iar.

— *Schaumwein!* exclamă, cu o îneântare batjocoritoare, făcând ca acel cuvânt să devină un sunet absurd. Vai, cât de inconfundabii german este! Sunt sigură că onoarea căpitanului este tot un surogat, la fel cu acest produs, şi flutură în mână una din sticle.

— Te rog, zise doctorul Schumann, simţind împotriva ei un nou fel de ghimpe de mânie, care-i făcea glasul să-i sune susceptibil de arţăgos. Dacă eşti bună, aminteşte-ţi că şi eu sunt german, şi se opri, pur şi simplu negăsind tăria de-a rosti o formulă ridiculă ca: „şi mă mândresc cu asta”.

— O, da, râse La Condesa, şi suspină, copleşită de o reală osteneală, e prea adevărat. Asta e o boală incurabilă, nu-i aşa? La fel de lipsită de speranţă cum e şi aceea de a fi evreu.

— Sau femeie, zise cu maliţie doctorul Schumann, ai spus-o chiar dumneata.

— Nu e acelaşi lucru, zise La Condesa, aproape veselă. N-am de gând să te mai ascult deloc, am ceva mai bun de făcut.

Aruncă deoparte cuverturile şi-şi legănă albele-i picioare gingaşe, goale până la genunchi, peste marginea patului,

lăsă să-i cadă halatul şi se ridică, rămânând doar cu o cămăşuţă de noapte flască, albastră, de mătase, care abia-i acoperea coapsele. Ridică cele două sticle cu *Schaumivein* trimise de căpitan şi se duse la lavabou. Le înfăşură frumuşel în câte un prosop, pe rând, pe urmă se dădu îndărăt, la distanţă potrivită, şi le pocni, mai întâi una, apoi cealaltă, de rama de metal a unui lighean. Sticla, zimţată, căzu din fundul prosoapelor şi vinul ţâşni spumegând prin pânză, stropind pereţii, oglinda şi covorul. Lăsând acolo ţăndările, îi făcu un semn din cap stevardesei, spunându-i poznaşă:

— Acum vei avea o treabă de făcut.

Stevardesa păşi lateral de-a lungul peretelui. Intr-un fel reacţiona ca şi cum s-ar fi trezit închisă în cuşcă cu o fiară primejdioasă. Doctorul Schumann nu aşteptă ca La Condesa să revină în pat, ci, apucând-o de braţ când trecea pe lângă el, îi înfundă brusc acul în muşchiul moale. Ea se strâmbă toată de plăcere, cu ochii închişi, şi se aplecă, şoptindu-i călduros în ureche:

— Ce bărbat irascibil eşti şi ce-am să mă fac fără dumneata?

El aruncă o privire spre stevardesa rămasă cu faţa împietrită, care îngenunchease ştergând *Schaumwein-u*| şi apoi o privi din nou pe La Condesa, încruntându-se. Doctorul dădu drumul braţului şi mobiliză principiile întregii sale vieţi ca s-o dojenească pentru lipsa ei de pudoare şi totală ignorare a respectului aparenţelor.

— Corabia nebunilor

A, Madame, noapte bună, şi te rog, încearcă să-ţi vii în fire! îi spuse, auzind cât de anemice erau cuvintele rostite, faţă de ceea ce merita ea. Aşteptă să o vadă aeoperindu-şi goliciunea; apoi ea se întinse la orizontală şi întoarse capul pe pernă, zâmbindu-i somnoros.

— Dormi, zise ea cu glasul înecat, dormi, sărmană prizonieră. * 4

Dând colţul pe coridor, la câţiva paşi de uşa ei, aproape se ciocni nas în nas cu doi dintre studenţii cubanezi, unul

ducând în mână o sticlă de vin, celălalt o tablă de şah. Făcură o plecăciune şi se lipiră de perete, să-i lase loc, dar se opri şi el şi le vorbi fără nicio introducere sau încercare de a respecta tonul ceremonios:

— Domnilor, de multe ori am fost uluit de lipsa dumneavoastră de consideraţie pentru *Madame,* şi acum trebuie să insist ca atenţiile dumneavoastră să înceteze de-ndată. *Madame* este pacienta mea şi interzic orice fel de vizite în cursul serii, şi niciuna în timpul zilei, fără permisiunea mea specială. Regret, spuse, cu o bună doză de satisfacţie amară.

Tinerii se înclinară din nou, demonstrând bune maniere efuzive – doctorul se gândi că făceau o uşoară parodie a bunelor maniere – şi unul dintre ei zise:

— Desigur, scumpe Herr Doctor, înţelegem perfect.

Celălalt întări:

— A, perfect! şi se răsuciră, o luară înainte, îl depăşiră şi dispărură, aproape instantaneu. Doctorul îi alungă din mintea lui, rămânând doar cu impresia fulgerătoare lăsată de epiderma lor cu granulaţie grosolană şi părând groasă, şi de albul noroios al ochilor – fără îndoială o uşoară nuanţă smolită, negroidă, ce conta? Nervii îi erau din nou zdruncinaţi, şi îşi îngădui o scurtă şi răzbunătoare meditaţie asupra acelui sex care făcea praf vesela, ’ asupra rândăşoaicei ultragiate, a gospodinei exasperate din clasele de jos, a ibovnicei geloase – sexul care aducea confuzie pretutindeni, în religie, justiţie, mariaj. Se gândi la toate duplicităţile lui, la înclinarea lui spre poteci lăturalnice, secrete, la atracţia lui instinctivă pentru beznă, şi spre toate drăciile comise în beznă. Pe cine voia La Condesa să facă bucăţi, se întrebă —1 pe el personal, pe căpitan, ori pe amândoi? Sau vreun alt bărbat, sau alţi bărbaţi din trecutul ei, care-i rezistaseră, o ţinuseră în frâu, îi dejucaseră intenţiile, o refuzaseră şi până la urmă fugiseră de ea. Sau poate că era obişnuită cu cuceriri uşoare, cu prăzi dornice de amăgire? La acest punct, doctorul întrerupse cursul meditaţiilor sale şi rosti subit, cu un fir de glas: „Maică a

Domnului, fii izbăvirea mea! u, apoi se înclină şi simţi numaidecât că i se limpezeşte puţin capul, de parcă demonii care-l asaltau fugiseră. Liniştit, ca şi cum s-ar fi gândit la nenorocirea altcuiva, şi-o înfruntă pe a sa: intenţia aceea nelegiuită dăduse de la bun început iubirii sale coloritul păcatului, căci o iubise din prima zi înainte de a recunoaşte că era iubire; pe măsură ce se adâncea sentimentul vinii sale, dorinţa de a-şi alina suferinţele se preschimba încet-încet într-o dorinţă de a-i provoca suferinţa, de alt gen. În care ea să fie făcută să sufere, să fie făcută să-i simtă mâna şi voinţa… de ce oare iubirea lui dorea să o degradeze? Ştia prea bine că ea nu era o slujnică înfuriată, nicio amantă geloasă. Alesese cea mai simplă şi mai directă cale din lume, chiar mişcătoare în simplitatea şi francheţea ei, de a-şi exprima dispreţul şi sfidarea aruncată căpitanului, doctorului şi tuturor puterilor care o ţineau prizonieră. Faţa ei fusese calmă când se întorsese spre el, ochii îi. Sclipiseră de amuzament, balansase sticlele de parcă ar fi botezat un vas. Cât despre lipsa ei de decenţă, mergând prin cabină în cămaşa de noapte, expunindu-şi cu atâta nepăisare picioarele goale, în atitudinea aceea era ceva foarte nerespectuos pentru el, de parcă nici n-ar fi fost măcar prezent, sau n-ar fi fost cu-adevărat un bărbat faţă de care ea se cădea să manifeste puţină prudenţă – parcă ar fi fost vătămător, impotent. Trucul acesta era familiar la femei, fiecare bărbat îl cunoştea bine. Dar

— Şi inima doctorului făcu un salt şi începu să bată prea tare – oricum, era intolerabil! îşi încetini mersul, vlăguit. Şi duse mâna la buzunarul interior, după o mică fiolă. „Iubire1-, rosti el cu ură, ca şi cum ar fi putut să-l audă cineva şi să-i răspundă: „Poţi numi iubire această josnicie?” Făcu un tur în jurul punţii, cu pas lent, punându-şi în gând să-l caute pe unul din preoţi şi să se ducă la spovedanie, şi să primească în zorii zilei Sfânta împărtăşanie. Pentru prima dată, de vreme îndelungată, nu simţea dreapta căinţă, acea bună obişnuinţă a spiritului ca o ruşine personală, o

umilinţă strivitoare, pricinuită de natura condamnabilă a ceea ce avea de mărturisit. Nebunie, curată nebunie, la vârstă lui, om însurat, să-i alerge gindurile după femeia aceea stranie, de parcă ar fi fost unul din studenţii cubanezi cu coşuri pe obraz, şi totuşi, negându-şi sentimentele în forul lui lăuntric, blamând-o pe ea pentru tot ce se întâmplase şi urând răul din sufletul lui…

Trase adânc aer în piept şi îşi îndreptă umerii când văzu cum păşeşte drept spre el, cu sutana fâlfâind, preotul spaniol mai vârstnic, mai auster – fără îndoială că făcea o plimbare de sănătate, înainte de a intra în interiorul vaporului. Mai făcu câţiva paşi şi-i aţinu calea, înălţând un braţ, ca un semnal.

I — Părinte… zise, şi părintele Garza se opri în faţa lui.

în dimineaţa următoare, târziu, Freytag – încă posac şi agitat, după o noapte aproape nedormită, petrecută aseultându-l pe Hansen cum se certa în gura mare cu coşmarul lui, în cuşeta de sus – bea o cafea la bar, singur. Era mort de foame după cina ratată din seara precedentă, dar înrăit ân resentimentul lui şi ferm decis să ceară schimbarea locului la masă, înainte de a mânca din nou. Când zări cum se scurg figurile familiare, care-şi începeau rondul de dimineaţă al punţii, se duse să-l caute pe stevardul-şef.

Dragostea pentru autoritate a stevardului-şef nu era întrecută decât de cea a Căpitanului. Freytag îşi exprimă dorinţa de a fi plasat singur la o masă, pentru tot restul călătoriei, cu tonul detaşat al unui om care-şi rezervă o masă într-un restaurant, discutând cu chelnerul-şef. Stevardul-şef îşi consultă diagrama locurilor, ca şi cum ar mai fi încăput oarecare îndoială asupra rezolvării chestiunii. Pe urmă îşi ciocăni uşor palma cu vârful creionului şi zise, cât se poate de politicos:

— *Mein Herr,* nu va fi nicio dificultate. De fapt, sunt fericit să vă spun că lucrurile s-auşi aranjat pentru dumneavoastră.

— Aranjat? repetă Freytag, şi se opri tocmai la timp să

întrebe: „Cine le-a aranjat?”

— Cererea adresată de dumneavoastră comisarului de bord mi-a fost transmisă, zise stevardul-şef, cu glasul plin de respect şi faţa plină de o insolenţă stăpânită.

Freytag zise imediat: „Mulţumesc”, se întoarse şi se depărtă. Se simţea uşor ca fulgul şi secat de turbare. Nici el nu mai ştia cum ajunse iarăşi pe puntea superioară, când acea mică şi plângăreaţă familie Baumgartner, aducând ambianţa ei de cameră de bolnav, mergând cuibăriţi unii într-alţii murmurară între ei, dar adresate lui: *„Gutten Morgen... Grilss Gott... Haben sie gut geschlaffen*?” trecu pe lângă ei cu mojicie şi le răni grav susceptibilitatea, şi nu află niciodată, iar dacă ar fi ştiut, nu i-ar fi păsat. Nişte pisălogi atât de abjecţi nici nu aveau existenţă reală, nu puteau emite nicio pretenţie la susceptibilitate. Sau, cel puţin, nu aveau niciun drept să dea buzna peste el. Se gândi că poate reconstitui cu deplină claritate dâra de melc urmată de evenimente. Nu era nimic subtil, fie în porcul ăla de Rieber, fie în hârâitoarea semitâmpă de Lizzi. Negreşit că ei se duseseră la comisarul de bord, sau chiar de-a dreptul la Căpitan. Căpitanul avea să facă restul, de la distanţa cuvenită, ca un zeu – a, totul era destul de lămurit! Cu excepţia anumitor detalii, nu era nici măcar ceva nou. Nu era pentru întâia oară de când se însurase cu Mary că i se refuzase o masă în locuri unde mai înainte fusese binevenit. Dar aşa ceva nu se întâmplase niciodată, decât când Mary era cu el. Elegantă şi frumoasă şi aurie şi desăvârşit dichisită, cu ochii îndreptaţi în altă parte, Mary obişnuia să stea tăcută lângă el, în timp ce chelnerul-şef explica de zor că regretă, dar nu înregistraseră nicio reţinere de masă: „Este greşeala noastră, fără îndoială, regretăm profund, dar, după cum vedeţi” – şi era adevărat, fiecare masă neocupată din local avea pus pe ea un carton mare, marcând: „Rezervat”. De-a lungul străzii el tuna şi fulgera, continua în taxiuri şi acasă, dar Mary nu-şi pierdea niciodată strania sa răbdare. „Eu sunt obişnuită cu aşa ceva, îi spunea ea, şi tu nu. Dar nu ţi-am spus oare,

iubitule, cum are să fie? Ştiu unde putem merge noi şi unde nu, te rog, de ce nu vrei să mă asculţi?”

— „Te voi asculta, Mary”, îi promise el acum. „Dacă tu nu poţi veni cu mine, voi veni eu cu tine!”

La prânz Freytag înaintă în sala de mese fără ezitare, ca şi cum ar fi ştiut încotro se îndreaptă. Un stevard alergă spre el, parcă l-ar fi îndepărtat, şi într-un murmur linguşitor îl conduse spre o măsuţă plasată lângă intrarea de serviciu, lângă un perete orb, unde Freytag remarcase – de o bună bucată de vreme în urmă – că stătea singur cuc evreul Herr Lowenthal. În clipa aceea nu era nimeni cu el. Stewardul se înclină, indicându-i lui Herr Freytag scaunul, i-l trase afară, îl aşeză, îi desfăcu şervetul şi i-l înmână, oferindu-i lista cu meniul prânzului mai înainte ca Herr Lowenthal să fi isprăvit de ales şi să-şi ridice privirea spre el.

— Bună ziua, zise el, cu tonul unui om aflat în pragul casei sale, întâmpinându-l ca pe un străin, poate unul dubios.

— Bună ziua, zise Freytag cu o neutralitate blajină, considerând că purtase până la capăt bătălia cu el însuşi şi avea să domine situaţia printr-un calm total şi voinţă. Sper că nu vă deranjez.

— Şi parcă am putea împiedica asta, dacă aţi deranja? întrebă Lowenthal, înălţând din umeri, şi sprâncene. Parcă pe noi ne întreabă vreodată cineva?

Nu părea ofensat, ci se limita să menţioneze un fapt evident.

Nervii greu încercaţi ai lui Freytag furnicară.

— I-am cerut stevardului-şef o masă de o persoană, spuse el, cu un ton de o dezinvoltură stupidă. S-a strecurat vreo greşeală la mijloc.

Nu se putea opri să nu remarce, de la o apropiere mult prea mare, faţa netedă şi uleioasă a lui Herr Lowenthal, pleoapele lui mari şi grele peste ochii şocolatii, lipsiţi de licărire, buzele antipatice, groase, mobile, care fremătau când mesteca sau vorbea. Freytag cunoştea prea bine tipul acela – exagerat de familiar, dacă făceai greşeala de a te

arăta binevoitor cu el; zgomotos şi insolent, dacă suspecta vreo timiditate la tine; pişicher şi ploconitor dacă ştiai cum să-l pui la punct. Nu, decise Freytag, individul acela nu corespunde prea bine rolului de erou al unei

Cauze. Nu este el acela în jurul căruia se desfăşoară toată disputa. Chiar şi altor genuri de evrei nu le place. Este soiul de individ care vine pe uşa din dos, făcând negoţ cu haine vechi, mama lui Mary ar asmuţi câinele pe el! îşi reaminti toate ciudatele porecle caraghioase pe care şi ie dădeau între ei evreii, nume sugerând dispreţ şi ridiculizare, şi cele mai crunte erau destina le unor inşi ca tipul acela.

Lowenthal îşi rotea privirea în jur, cu o căutătură sceptică şi gura strâmbată de un rictus acru:

— Nu te-ai uitat prin sală, înainte de a fi întrebat? Unde ai văzut o masă liberă?

Freytag, simţind o violentă iritare, se trezi că răspunde cu francheţe:

— Este una la capătul sălii, aproape de un hublou.

— Aia e rezervată pentru flăcăul acela german, mare şi necopt, cu unchiul bolnav, zise Lowenthal. Numai că el e şi acum ca un prizonier. Şi mai e şi Condesa aceea, doar că acum nu va veni zile în şir. Şi pe urmă. Şi *şicşa* aia americană, văduva – ea nu lipseşte, s-o tai! Vreau să spun că tot trebuia să stai cu cineva la masă, atunci, de ce să nu fie altul? De ce tocmai eu? De ce nu una din cucoane, sau băiatul acela, pe care nu vei fi silit să-l vezi prea des?

— Îmi închipui că şi comisarul de bord a judecat situaţia cu mintea lui, aranjând lucrurile aşa cum sunt, zise Freytag.

Un rânjet sarcastic descompuse, literalmente, trăsăturile lui Herr Lowenthal.

— Stăteai la masa Căpitanului? întrebă el, neîncrezător. Şi vrei să fii mutat? Numai simandâcoşii mănâncă cu Căpitanul, vasăzică, nu apreciezi toată această înaltă societate? Ei bine, scuză-mă, adică acolo nu vor să aibă nişte *kiki 2* ca noi, hai? Vasăzică, suntem în aceeaşi oală, hai? Nu, nu, nu-mi spune, lasă-mă să ghicesc?

„Acum iar începe cu hărţuiala lor, dar o stârnesc din tabăra cealaltă”, se gândi Freytag, cuprins, pentru o secundă. De o curată panică. „Nici aici nu pot să stau”. Stomacul j se strângea într-un nod tare. Mâna dreaptă i se încleştă până ce trebui să o forţeze, să se deschidă şi să apuce cartonul cu meniul prânzului.

— Ciorbă de legume, somn cu castraveţi, îi spusa chelnerului, şi apoi adăugă, aproape pe acelaşi ton, pentru Lowenthal: Sunt aproape mâhnii că trebuie să spun acest lucru, mâhnit din motive personale, dar te înşeli, dacă înţeleg bine ceea ce pari să spui. Eu nu sunt evreu.

Pe faţa lui Lowenthal se succedară diferite expresii contradictorii, ca oglinda apei unui eleşteu unduită de vânt. În cele din urmă rosti:

— În fiecare clipă se iveşte ceva nou, am ajuns să trăiesc şi clipa când aud asemenea cuvinte de la un *Krist*! I

Chelnerul îi puse în faţă o farfurie cu ouă tari şi salată de varză crudă. Luă în gură o jumătate de cu, adăugă un morman de varză şi, meşterind un timp, urmă:

— Nu trebuie să-mi spui mie asta. Te pliveşte strict personal ce-ai de gând să faci pe chestia asta, eu nu am nimic de adăugat. Au fost împrejurări când m-am simţit ispitit, Doamne iartă-mă, să spun şi eu acelaşi lucru. Dar n-am putut s-o scot la capăt cu asta, în orice caz, nu cu harta lumii noastre. Păi, cum, ţânci care abia sunt în stare să ingăime o vorbă, zbiară „jidane”, de la o sută de paşi. Eu atât îţi spun, nu arăţi deloc, eu am ochi ageri, şi nicio clipă nu te-am luat drept unul din Poporul Ales, şi asta-i un fapt cert. Dar în Germania e la mijloc toată povestea asta cu căsătorii mixte, băieţi evrei buni care aleargă după aceste *şicse* cu capete de câlţi, ar trebui să le fie ruşine, aşa că o droaie de inşi dintre noi arată mai mult decât s-ar cuveni a capete seci. În Germania poţi vedea evrei care de pe-acum n-au pic de ceafă, şi asta nu-i ceva natural. O grămadă din cei mai josnici antisemiţi pe care-i cunosc nu trebuie să privească în urmă mai departe de bunicul lor, şi să găsească bunul sânge bătrânesc... dar, dacă pot evita s-o

facă, nu se uită…

Freytag, încercând să mănânce, dădu din cap, binevoitor ca şi cum ar fi fost de acord. Lowenthal susţinea toată conversaţia, şi asta păstra aparenţele cuvenite. Freytag stătea cu spatele la majoritatea pasagerilor din încăpere. Dacă şi-ar fi întors capul, într-o mişcare semicirculară, ar fi putut să se uite drept la masa Căpitanului, deşi era la o distanţă bună de ea. Simţea că este ţinta privirilor, a şoaptelor, a unor meschine crâmpeie de bârfeală. Atunci n-aveau decât să vadă că ascultă cu un interes amabil vorbele lui Herr Lowenthal, că nu avea să se întâmple nici cel mai mic lucru dezagreabil sau măcar ieşit din comun. Intenţiona să păstreze până la capăt cele mai bune aparenţe posibile. Stând acolo şi simţindu-se de parcă ar fi fost gata-gata să-i ţâşnească sângele prin fiecare por, suferind chinurile unui prizonier căruia i se striveşte piciorul în cizmă cu menghină, îl asculta pe Lowenthal.

— Uneori e greu al naibii, nu-i nevoie să-ţi mai spun, continuă acesta, dar nu ştiu, nu ştiu, spuse, scoţând subit un suspin adânc, dacă m-aş putea îndepărta de poporul meu… M-aş simţi nu ştiu cum, să fiu luat drept altceva. Cum, ce altceva aş putea fi?

Părea dezorientat ca şi cum până atunci nu şi-ar mai fi pus niciodată întrebarea aceea.

— Dar, după cum îţi spun, dacă ai motivele dumitale, şi poţi să te descurci în felul ăsta, ce mai! nu ţi-o iau în nume de rău. Eu unul sunt evreu, şi dacă uneori mă gândesc că-i mare belea pe capul meu, ce mai, mă mulţumesc să-mi închipui că aş fi goim. Pfui!

Tonul lui Freytag era atât de răbdător, încât stârnea în mod vizibil ranchiuna lui Lowenthal.

— Soţia mea este evreică, zise, dar eu nu.

Simţindu-se constrâns să menţină cursul conversaţiei pur şi simplu de dragul aparenţelor, decise că ar putea prea bine să pună chestiunea pe tapet, în mod deschis.

— Face parte dintr-una din cele mai vechi familii evreieşti.

La auzul acestei noutăţi, purtarea lui Lowenthal se schimbă din nou. Colţurile gurii i se lăsară, întreaga lui faţă exprima dezgust şi dezaprobare, până şi urechile i se mişcau, şi spuse cu grosolănie:

— Toate familiile evreieşti sunt vechi. Fiecare se trage din Abraham, cel puţin. Întrebarea e, familia ei şi-a păstrat credinţa?

— Nu. În ultimele două-trei generaţii, a trecut la confesiunea reformată.

— Tinerii evrei se pot însura cu necredincioase, asta-i în regulă, cui îi pasă, ce contează? zise Lowenthal, dând din umeri. Dar o fată evreică drăguţă, să se mărite cu un goim! Ia spune-mi, ce fel de familie e asta?

— Bogată, zise Freytag. Mai toţi au avere. Tatăl e avocat. A murit. Doi bunici rabini! se lăudă el bietului pârlit din faţa lui, descins, fără doar şi poate, dintr-un lung şir de telali.

— Asta înrăutăţeşte situaţia, zise Lowenthal. Pot pricepe ca vreo femeie decăzută să alerge afară din neam, pentru ea e prea bine şi asta, poate. Dar o fată dintr-o familie de rabini, aşa ceva nu-mi intră-n cap!

Se aplecă spre interlocutor şi spuse, cu glas dinadins ridicat, sperând să poată fi auzit la mesele cele mai apropiate, sau măcar de către chelner:

— Asta-i soiul de fată evreică din pricina căreia suntem dezonoraţi toţi ceilalţi. Oricare fată evreică, dacă se mărită în afara religiei ei, ar trebui să o vadă un doctor, dacă-i întreagă la cap... în viaţa mea n-am pus măcar un deget pe o femeie necredincioasă şi numai gândul de a atinge vreuna mă îmbolnăveşte. De ce nu puteţi voi, goimii, să ne lăsaţi în pace fetele, cele de spiţa voastră nu sunt destul de bune pentru voi!... Când vreau tovărăşia unei femei, îmi caut o evreică! Când am nişte bani de cheltuit într-o seară, o scot în oraş pe o cumsecade fată de evreu, care apreciază asta, şi când mă însor, mă însor cu o evreică, şi nu înţeleg nimic altceva! Ruşine să-ţi fie, Herr Freytag, când nedreptăţeşti o fată de evreu, nedreptăţeşti întreaga rasă...

— Închide-ţi gura spurcată! exclamă Freytag cu o

neobişnuită ferocitate, sau te gonesc în palme de la masa asta!

întregul său trup se pregătea să tragă imediat o lovitură, totuşi se opri la timp, frânat de tăcerea subită şi imobilitatea completă a lui Lowenthal.

Nu era intimidat, stătea cu simţurile treze, atent şi pregătit. Nici măcar nu părea surprins de violenţa subită a lui Freytag. Freytag, cuprins de oroare faţă de ce făcuse, cerceta faţa lui Lowenthal. Era de o impasibilitate ciudată, gravă, singurul semn de încordare era zvâcnirea micilor muşchi din jurul ochilor, la care Freytag se uita cu un aer foarte apropiat de curiozitate, parcă ar fi avut de-a face cu o specie de animal pe care era necesar să-l înţeleagă, pentru a învăţa cum să se poarte cu el.

Lowenthal rupse tăcerea şi, într-un fel, tensiunea, punând una din veşnicele lui întrebări care nu era nicidecum o întrebare, ci o constatare, şi glasul lui era cumpănit.

— Uite ce e, dă-mi voie să-ţi pun o întrebare: ţi-am făcut ceva vreodată? Dumitale, sau vreunuia dintre ai dumitale? Ce cer eu de la această călătorie? Doar atât, să ajung la destinaţie fără necazuri, nici să nu-i fac cuiva necazuri. Te-am poftit eu să vii aici? Ei m-au aşezat la masa asta de unul singur, fără să mă întrebe. Unde să stau, dacă nu aici? M-au pus singur aici fiindcă sunt unicul evreu. De ce atunci, trebuie să vie un necredincios şi să se repeadă şi să arunce ameninţări, fiindcă nu suntem de acord asupra religiei? De ce trebuie…

Freytag spuse:

— Stai o clipă. Lasă-mă să-ţi explic.

în cuvinte întretăiate, cu amărăciune, încercă să-i spună ce se petrecuse la masa Căpitanului, şi adăugă:

— Ceea ce n-am putut îndura a fost insulta adusă soţiei mele… pe urmă vin aici, şi dumneata…

— Nu este o insultă să spui că o fată evreică nu s-ar cădea să uite de neamul ei, zise Lowenthal, tot pe-un ton rezonabil. Nici măcar nu visez că ar fi o insultă.

Şi Freytag văzu că în mintea aceea mărginită nu exista nici urmă de compasiune sau înţelegere a avatarurilor lui, sau ale lui Mary. Renunţă, copleşit de sentimentul înfrângerii, şi dintr-odată se simţi mai puternic: nu era deloc o înfrângere, pur şi simplu avea să mute întreaga problemă pe alt tărâm şi să continue lupta de-acolo. Îşi recunoştea erorile. Se înşelase de-a lungul întregului drum, le vorbise stupid unor oameni stupizi şi îşi primea frumos plata cuvenită pentru asta. Avea să-şi ia în mână ferm treburile şi să-şi ţină gura închisă.

— Regret mult că mi-am pierdut cumpătul, spuse el cu generozitate, aplecându-se înainte, puţin cam ţeapăn. Doresc să-ţi prezint scuze.

Urmă o scurtă pauză, în cursul căreia Freytag simţea cum i se formează stropi de sudoare rece pe frunte. L» r. Wenthal se şterse cu şervetul la gură şi se aplecă de asemenea, cu un aer de aşteptare. Nu spuse nimic. Freytag îşi veni în fire.

— Am spus, aş vrea să-ţi cer scuze, repetă el, foarte; ceremonios../

— Ei bine, atunci, zise Lowenthal, cu tonul cel maî prozaic, de ce nu-mi ceri? Aştept să aud ce-ai de spus;

— Fără desert, te rog, zise Freytag chelnerului, cam; plana în jurul lor, grijuliu.

Se ridică şi se înclină uşor spre comeseanul lui:

— Am şi spus, remarcă el, aproape voios, tot ce aveam de gând să spun.

Şi se transportă afară din sala de mese, cu viteza cuvenită, fără a arunca o singură privire în jur.

Căpitanul Thiele, după ce valorificase la maximum, în’ rezolvarea crizei provocate de cazul Freytag, ocazia oferită de a îndeplini încă unul din seria micilor acte de autoritate care clădesc până la urmă temelia puterii solide, se arătă la prânz, cu un aer nu chiar de bună dispoziţie, cât un fel de burzuluială îmbufnată. Nu putea face mai mult. Marele şi curatul său şervet de bumbac fâlfâi ca un drapel când îl desfăcu şi îl vârî sub guler. Îşi întinse gâtul, răsucindu-şi

bărbia dintr-o parte într-alta, până ce barbişonul fu plasat confortabil, şi privirea lui dădu ocol cercului de oaspeţi, de parcă s-ar fi aşteptat la recunoştinţa lor. Oferindu-le un zâmbet crispat, zise: t-

— Sunt sigur că vă simţiţi cu toţii mult mai confortabil, acum că smtem mai puţin înghesuiţi şi nu mai există printre noi elemente discordante. Acum, zise, înălţindu-şi dreapta ca şi cum i-ar fi binecuvântat, v-am descotorosit de persoana aceea care se afla aici datorită unor şiretlicuri şi toţi cei din jur reprezentăm acum genul decent de oameni. Sper că ne vom bucura de restul voiajului. J

Cercul celor prezenţi aplaudă acest mic discurs graţios, bătând din palme cu o gentilă reţinere, zâmbindu-i Căpitanului până ce li se înălţară pometii obrajilor, cu, ochii îngustaţi şi priviri vulpeşti. A

” Proba adevăratei puteri, remarcă Herr Professor Hutten, este acţiunea, subită, decisivă şi, fireşte, încununată de succes, declanşată la timpul cel mai oportun şi luându-l pe inamic prin surprindere. În cazul acesta, scumpul meu Căpitan, orice ezitare din partea dumneavoastră, şi pot să afirm că acest lucru este absolut inimaginabil, ar fi avut ca rezultat o stare de lucruri falsă faţă de spiritul nostru autentic şi ar fi slăbit întreaga urzeală a societăţii noastre. Ar putea să pară un incident lipsit de orice importanţă – continuă el, cu sinceritate, în faţa ascultătorilor săi – dar aceste decizii aparent minore ne ajută să ne reamintim în modul cel mai dar principiile noastre şi să vedem dacă suntem ori ba în armonie cu măreţul tipar al tradiţiei noastre…

— Şi încă, dus la capăt cu atâta tact., comentă Frau Rittersdorf. Natural! La urma urmelor, stilul, maniera, vai, ce importanţă nespusă au.

Căpitanul zâmbi afectat şi clătină din cap, galant, către Frau Rittersdorf care, încurajată, era pe cale de a vorbi din nou, când Lizzi se aplecă peste masă, îşi întinse b/aţele lungi şi descărnate spre el şi îl bătu rapid, energic, pe braţ.

— Aţi fost minunat, aşa cum ne-aţi primit aseară, aruncă

o căutătură lui Herr Rieber, care zâmbi, până ce ochii aproape că-i dispăruseră în obraji. Totdeauna sunteţi minunat, doar cu un cuvânt – unul singur! — să lichidaţi, cum aţi reuşit dumneavoastră, această oribilă afacere care ne frământa pe noi toţi! Invidiez asemenea putere!

Cercul ascultătorilor aplaudă iar şi, de la masa dansatorilor spanioli, plasată la o mică distanţă, dar încă prea aproape pentru gustul Căpitanului, Manolo spuse cu glas scăzut, dar auzibil de departe:

— Ştiu ce el L-au dat afară pe evreul ăla şi acum sărbătoresc chestia. Ei bine, haideţi să sărbătorim şi noi!

— Bravo! strigă Amparo, pleznind din palme şi zâmbind şi căutând să atragă atenţia Căpitanului, dar acesta, în loc să se uite în direcţia lor, se încrunta, privind drept înainte.

— Bravo! şi strigară toţi în cor, cu glas mieros.

Ric şi Rac bătură în masă cu mânerele cuţitelor şi fură pe dată cuminţiţi din toate părţile de către’ceilalţi, care îşi păstrau zâmbetul şi îşi fluturau mai departe degetele spre masa Căpitanului.

— Ce poate să-i privească pe ei treaba aceasta? se interesă el la întâmplare, bu) rzuluindu-se. Presupuneţi cumva că au tras cu urechea, ori au cules din zbor vreo bârfeală care-i face să cuteze a-şi permite asemenea libertăţi?

— Nişte vagabonzi, zise sever Herr Rieber. Dacă n-ar fi de faţă doamnele, le-aş da un nume mai exact. Dar la ce te poţi aştepta din partea lor, la urma urmei? Ţigani!

— Ţigani? Cu pliscurile astea? întrebă Lizzi.

— De ce nu? întrebă Herr Rieber. Se presupune că ar fi o rămăşiţă dip triburile rătăcite ale Israelului.

— Cred că această idee, începu Herr Professor Hutten, a fost deplasată în domeniul mitului, sau al folclorului.

— Sunt. Catolici, se aventură să observe micuţa Frau Schmitt, fericită să contribuie cu ceva la conversaţia aceea însufleţită.

— Doar nişte spanioli de ultimă teapă, care joacă o mascaradă, dându-se drept altceva, susţinu ferm Căpitanul.

Pe meleagul meu natal aveam o zicală: „Zgârie un spaniol şi va sângera un maur,” ceea ce spune totul!

în momentul acela doctorul Schumann sosi şi el, şi toţi îl întâmpinară de parcă s-ar fi întors după o absenţă îndelungată. Era amabil şi distant, şi spuse chelnerului:

— Doar puţină supă limpede, te rog, şi cafea.

Când Frau Hutten îi spuse: „V-am simţit lipsa!” cu tonul nou al unei prietenii familiare, care se stabilise în absenţa lui, îşi înclină capul spre ea, dar trădând oarecare mirare.

— Acum, urmă ea, incluzându-l şi pe doctor în cercul vrăjit, suntem exact şapte – şapte, număr cu noroc.

Acesta făcea parte din genul de absurdităţi puerile pe care soţul său nu fusese niciodată capabil să le cureţe complet din mintea ei, şi de multă vreme învăţase a se preface că nu le observă. Acum se adresă Căpitanului:

— Indivizi ca *El,* pronunţă, făcând un semn din cap spre locul unde Wilhelm Freytag era aşezat la aceeaşi masă cu Herr Lowenthal, indivizi ca El ar trebui să aibă sectoave speciale, pe vapoare şi în alte mijloace publice de transport. N-ar trebui să li se îngăduie a urma cursul normal al lucrurilor, sicâindu-i pe alţii.

— Ieri însă păreai că-i aperi, eram uluită, zise Frau Rittersdorf.

— Nu apăram nimic, scumpă doamnă, vorbeam în lumina istoriei şi a superstiţiilor religioase ale unui popor străvechi. Îi găsesc remarcabil de interesanţi, dar trebuie să spun că descendenţii lor prezintă mult mai puţin interes, nu sunteţi de acord cu mine, Căpitane?

— Dă-mi voie să spun. Imediat că, dacă ar fi după mine, în chestiunea aceasta, zise Căpitanul, nu aş îngădui nici unuia dintre ei să pună măcar piciorul pe bordul vasului meu, nici chiar la clasa a treia. Poluează aerul.

închise ochii, deschise gura, răsuci vârful lingurii sale mari, picurând supa deasă de mazăre şi crutoanele, o înfundă adân. C în gură, clămpăni din buze peste conţinut şi trase lingura afară, goală, mestecă o dată, înghiţi, şi imediat se porni să repete reprezentaţia.

Ceilalţi, cu excepţia doctorului Schumann, care îşi bea supa dintr-o ceaşcă, se aplecară şi ei peste farfurii, şi un răstimp domni tăcere, afară de gâlgâiturile şi lipăielile tuturor, bălăcindu-se în supă, şi nemişcare, cu excepţia ritmului neregulat al capetelor cufundându-se şi ridicându-se iar. Cercul era solid închis împotriva tuturor indezirabililor, aliaţi ca şi inamici… Toate feţele erau relaxate, topite într-o gratitudine senzuală, amestecată cu o profundă mulţumire de sine: erau, la urma urmei, ei înşişi şi nimeni alţii – cei puternici, cei privilegiaţi, oameni aşa cum trebuie. Cum ascuţişul apetitului se mai tocise un pic, începură să se arate fermecători unii faţă de alţii, cu gesturi elegante, însoţite de-o mimică exagerată a trăsăturilor, leit ca într-o piesă. Puneau la cale o mică festivitate să celebreze înrudirea lor redescoperită, specialele lor legături intime de sânge şi de simpatie. Sub privirea celor din afară, aşa credeau ei – de fapt niciun pasager, nici măcar spaniolii, nu le acordau niciun dram de atenţie – statorniceau un model al comportării persoanelor superioare între de… Herr Professor Hutten comandă vin şi ţinură toasturi. Plescăiau din buze şi spuneau: *Ja, Ja!*

Până şi micuţa Frau Schmitt, care plânsese când' Căpitanul o muştruluise cu asprime în public, deşi spre binele ei, şi care suferea numai la gândul nenorocirilor de pe lumea aceasta; care dorea doar să iubească şi să fie iubită de fiecare semen; care vărsa lacrimi pentru necuvântătoarele bolnave şi copiii nefericiţi, se simţea acum o părticică din această alinătoare şi totuşi fortifiantă camaraderie. Până la urmă, indiferent cât de juste puteau, să fi fost simpatiile simţite de ea, greşise când discutase cu americanul acela, Herr Scott, despre sărmanul cioplitor în lemn de la clasa a treia. Amintirea dojanei suferite din partea Căpitanului, atât de meritată, o accepta acum cu mândrie şi îi dădea curaj. Pentru o clipă, uită lunga ei viaţă ţesută din umilinţe meschine, teama de superiori, simţământul de a fi numai o biată femeie umilă, chiar dacă era învăţătoare şi soţie de profesor, uită că era o femeie pe

care măcelarul putea să o înşele şi vânzătorii puteau să o ia de sus: o făptură lipsită de orice importanţă, căreia oricine îi putea impune voinţa sa. Se terminase cu toate astea! Era sătulă de a mai fi înghiontită şi trasă pe sfoară cu lucruri de mâna a doua, în toate domeniile. Se uita la Frau Rittersdorf cu ochii îngustaţi şi decise că avea să-şi pretindă drepturile, în cabină. Avea să-i dea o lecţie femeii aceleia! Inima îi crescu în piept şi înotă degajată pe valul cald al înrudirii de sânge cu măreaţa şi glorioasa ei rasă, chiar dacă se putea să fie membrul ei cel mai mărunt, cel mai puţin vrednic de stimă. Totuşi, asta-i asigura numeroase privilegii.

Continuă să se /uite cu o blândeţe radioasă la Căpitan, adorându-l pentru că era aspru, puternic, neabătut, fulgerător în împărţirea dreptăţii, vizibilă întrupare prezentă a misticei forţe masculine care cârmuieşte nu numai pământul şi făpturile lui, ci cu-adevărat, ca şi Dumnezeu Tatăl, universul întreg. I se păru că pe fiecare faţă din jurul ei vedea reflectată aceeaşi aură lumioasă a gloriei.

îşi spuse cuvântul.

— La urma urmei, scumpul meu Căpitan, omul nu trebuie să facă adesea lucruri dure, ca autoapărare?

— Apărare? sună ca un energic ecou glasul Căpitanului. Ce aberaţie, scumpa mea Frau Schmitt. A pune oamenii la locul lor şi a-i menţine acolo nu se poate numi duritate, nici apărare. Înseamnă doar să respecţi şi să duci la îndeplinire ordinea naturală a lucrurilor.

Ea clipi mărunt, dar izbuti să arboreze un zâmbet brav.

— Greşesc, totdeauna cad în greşeală, murmură.

Căpitanul îi adresă o mică grimasă tăioasă, de aprobare, – femeile figurau întotdeauna în primul rând printre cei care trebuiau să fie ţinuţi la locul lor. Ea se încălzi şi palpită sub dominaţia masculă a ochilor lui. Zâmbind mai departe, îşi plecă netedul cap mic şi sorbi puţin „Hassempfeffer”.

Herr Rieber, după primele momente de veselire, începu să devină tot mai îngândurat. Pe măsură ce mânca, la tâmplă îi răsăreau stropi de sudoare rece, care se strângea în pârâiaşe pe ţeasta lui pleşuvă şi-i curgea în deschizătura

gulerului. Respiraţia începu să i se taie şi să-i agite stomacul rotund şi făcut ghem. Se opri din mâncat şi împinse la o parte farfuria. Efortul de a gândi făcea ca buza de jos să-i iasă în afară, ca la un copil posac. Foindu-se un pic pe scaun, îşi şterse faţa şi capul cu şervetul şi îl vârî în buzunar. Scoţându-l iarăşi, imediat, îl împături frumuşel, de parcă ar fi fost acasă, îşi încrueişă grijuliu cuţitul şi furculiţa – cuţitul deasupra, furculiţa cu dintâi în sus. Bunica îl învăţase că trebuie să lase semnul crucii peste farfuria goală, ca o dovadă de recunoştinţă faţă de Domnul Nostru, pentru hrana primită, şi să nu uite niciodată acest lucru.

— Vă rog să mă scuzaţi, mormăi el zorindu-se aferat, furişându-se de la masă şi luând-o la trap, cu picioarele sale scurte, când se apropie de seară. Acţiune rapidă, decisivă – da, Herr Professor avea dreptate. Iar el, Siegfried Rieber, din pricina propriei sale neglijenţe, da, din vina propriei sale slăbiciuni, îşi îngăduise să fie pus într-o situaţie falsă pe vasul acela. O poziţie incompatibilă cu demnitatea lui de german: împărţea cabina cu Lowenthal, şi, de la bun început, nu ar fi trebuit îngăduit să se întâmple aşa ceva. Era o ofensă de neiertat adusă ordinii naturale a lucrurilor, căreia lui – în egală măsură ca şi Căpitanului – îi era menit să se supună şi să aibă grijă ca şi ceilalţi să o respecte. Ce gânduri puteau să-şi fi făcut oamenii despre el, în tot timpul scurs? Poate îl suspectau că fraterniza pe ascuns cu evreul acela, tratându-l ca pe un egal. Herr Rieber era la fel de jenat şi confuz cum îşi amintea să fi fost în coşmarurile sale, unde se trezea în vreun loc public, în mijlocul unei mulţimi, bătând la ochi prin prezenţa lui nudă într-o lume îmbrăcată; sau şi mai rău, se trezea demascat în mod hidos, 5n plină desfăşurare a vreunui grotesc act interzis, care atrăsese asupra lui osânda unei hoarde de spectatori în-, fiorători. Nu identifica niciuna din feţe, deşi fiecare îl cunoştea bine, îi ştia toată nemernicia, istoria ruşinoasă…

„Ach, Gott! Ach, Gott! îşi spuse în sinea lui, iuţind pasul pe măsură ce se apropia de biroul comisarului de bord, asta nu mai poate să meargă aşa, nu, nu, chestiunea asta

trebuie să fie pusă la punct pe loc, toată această situaţie trebuie să fie schimbată chiar *acum!”*

Comisarul de bord se rezema de spătarul fotoliului său adânc mâncând o felie impozantă de cozonac cu mirodenii pe care şi-o adusese de la masă, a treia porţie de cozonac pe care o înşfăcase, cu aer vinovat, când plecase. Era enorm de obez şi se îngrăşa într-una, iar foamea îi rodea măruntaiele, zi şi noapte. Când îl văzu pe Herr Rieber măsurându-l cu privirea, dădu să ascundă cozonacul sub nişte hârtii, dar se răzgândi şi-şi îndesă tot bucăţoiul în gură.

— Intră, poftim, zise el morocănos, suflând firimiturile de cozonac şi înecându-se cu îmbucătura aceea, înghiţi cu greu de două ori şi repetă: – Ei bine, vino înăuntru, te rog – apăsând oarecum pe ultimele cuvinte. Se simţea subalimentat şi regreta cozonacul. Intenţionase să se desfete cu el încet-încet, şi simţea o pornire împotriva lui Herr Rieber, din pricina intruziunii sale. Oricum, ’ tipul ăla nu-i fusese niciodată simpatic, încă din prima zi, şi hotărî să facă pentru el cât mai puţin putea, indiferent cu ce treabă venise.

Herr Rieber trecu de-ndată la ce-l durea. Era convins că şi comisarul de bord avea să sesizeze situaţia imediat şi dar.

— Am simţit onoarea ce mi s-a făcut, de a fi aşezat la masa Căpitanului, declară el. Căpitanul este un om foarte exigent în alegerea companiei sale. Dacă el nu. Îngăduie ca un evreu să stea acolo, în. Prezenţa lui, de ce trebuie atunci eu să-mi împart cabina cu un asemenea ind vid? Trebuie să vă cer să reparaţi pe loc această greşeală.

— El nu este evreu, zise blajin comisarul de bord. Soţia lui e. Am auzit povestea asta.

Se prefăcea a fi, dacă nu tocmai plin de compasiune, cel puţin dornic să-şi îndeplinească îndatoririle de comisar de bord. Dintre care o parte constau din ascultarea plângerilor unor inşi ca acela din faţa lui. Nu trebuia să-i dea micii pacoste niciun motiv de a se crede neglijat.

— Aveţi dreptate. Voi vedea ce se poate face. Există un singur loc potrivit pentru Freytag, bine-nţeles, cu Lowenthal. Dacă aş fi ştiut, bucuros aş fi aranjat lucrurile astfel. Îmi vine în gând, însă, zise comisarul de bord, că în cazul de faţă, vom fi siliţi să-l rugăm pe Arne Hansen să accepte locul din cabina dumitale, deoarece acum e cazat cu Freytag.

Herr Rieber auzi un vuiet nelămurit în urechi, când se rostiră aceste cuvinte.

— Hansen, nu! aproape că ţipă el, apoi coborî glasul. Nu, asta ar fi aproape la fel de rău.

— De ce? întrebă comisarul de bord, care ştia bine de ce, Hansen şi cu Rieber se antipatizau şi se evitaseră reciproc încă din prima zi când păşiseră pe punte, când avuseseră o dispută neroadă cu privire la şezlonguri. Comisarul nu se interesa defel de genul acela de aiureli, doar că o parte din îndatoririle slujbei sale consta din cunoaşterea unor asemenea lucruri. Herr Rieber zise:

— Este un individ pe care nu vreau să-l am în preajma mea, asta-i tot.

— Bine, lăsaţi problema pe seama mea, zise comisarul de bord. Am să văd ce se poate face. Reveniţi peste o oră, vă rog.

Herr Rieber se întoarse prompt, şi comisarul de bord, cu un aer foarte voios, îl anunţă că nu avea decât veşti proaste. Doar din dorinţa de a nu lăsa nimic neîncercat, î» vorbise lui Herr Hansen despre buclucul lui Herr Rieber.

— La urma urmei, spuse consolat comisarul de bord, un suedez este, cel puţin, o fiinţă omenească.

— Dar nu şi ăsta, zise Herr Rieber posomorit. În orice caz, Herr Hansen nu se simţea prost, de fapt, exprimase sentimente foarte prieteneşti pentru Herr Freytag şi avea să rămână acolo unde se afla, aşa că partea aceea din tratative era încheiată. Dar dacă Herr Rieber era dispus să se mute într-o cabină cu trei ocupanţi, fără îndoială că Mister Denny, sau Mister Scott aveau să fie dornici să treacă cu Lowenthal, iar Herr Rieber putea atunci să

împartă cabina cu oricare din ei şi cu Herr Glocken cocoşatul. Herr Rieber obiectă cu violenţă:

— Nu, în viaţa mea n-aş putea face asta!

— Prea bine. Atunci, Herr Glocken să se mute cu Herr Hansen, care n-o să refuze niciodată, de asta era sigur comisarul de bord. Atunci Freytag s-ar putea muta cu Lowenthal, iar Herr Rieber s-ar putea mula cu Mister Scott şi Mister Denny. Herr Rieber chibzui o bucată de vreme la propunerea aceasta, şi până la urmă, cu profundă silă, decise că un asemenea aranjament ar putea prezenta inconvenientele cele mai mici din întreaga serie de penibile alegeri oferite. Considerând schimbul ca şi făcut, se întoarse la cabină să-şi împacheteze obiectele. Lowenthal nu era acolo. Îşi făcuse obiceiul de a-şi petrece pe punte toate ceasurile, afară de cele rezervate dormitului. Când Herr Rieber reveni iarăşi în. Biroul comisarului de bord primi o lovitură brutală.

— Cu niciun chip, îi spuse comisarul – evident, repetând verbatim I declaraţiile interesaţilor – Mister Denny sau Mister Scott nu consimţeau la vreo schimbare. Herr Glocken, spuneau ei, era un om foarte mic, care aproape că nici nu ocupa spaţiu, se obişnuiseră cu el şi el cu ei, puseseră lucrurile la cale frumuşel şi o duceau bine, aşa că nu vedeau niciun motiv de a se deranja.

Apoi, comisarul de bord se aplecă spre Herr Rieber şi adăugă cu aer insinuant:

— Dă-mi voie să-ţi spun că, realmente, nu s-au arătat nici pe departe agreabili, al nu vreau să zic furioşi, sau ceva de felul acesta, nu, tocmai contrariul. Pesemne că ai auzit şi dumneata cum fac haz de oameni nişte americani. Ştii, ei găsesc totdeauna ceva de râs. Asta înrăutăţeşte situaţia. Ei bine, tipul ăla, Scott, a spus ceva în jargonul lor american, cred, n-am putut să înţeleg, dar *în* orice caz, au râs amândoi, ştii cum e, o ricanare, nu râs adevărat, şi asta îţi îngheaţă sângele în vine. Mie, personal, mi-ar veni să ucid pe cineva care şi-ar râde de mine în acest fel! Ei bine, în orice caz, nu-ţi vine să stai acolo cu ei doi. Dumnezeu ştie

ce s-ar putea întâmpla. Nu am încredere în americani, toţi au sânge indian, sau negru, sau evreiesc, nişte corciţi şi nişte sălbatici. Răpesc copilaşi ca să stoarcă bani, şi pe urmă îi omoară, zise comisarul de bord, ajuns brusc în pragul lacrimilor. Închipuie-ţi, chiar dacă le dai banii, tot îl asasinează!

Herr Rieber, care ascultase cu tot capul în flăcări, urmărind faţa comisarului de bord cu ochi clipitori, încordaţi, fu ultragiat de această subită abatere de la subiect, îl bănuia pe comisarul de bord capabil de toate relele din lume. Nu era timpul potrivit pentru a bâzâi înduioşat de soarta copiilor răpiţi, şi încă americani! Fără îndoială că era în cârdăşie cu Freytag, care, cu tupeul rasei sale, era determinat să se vâre cu sila printre cei mai buni decât el, fie că-l doreau ori ba; căci, deşi Herr Rieber cunoştea faptele reale, nu voia să admită că Freytag era creştin. Se însurase cu o evreică şi deci *era* şi el evreu, şi cu asta basta... sau poate că pusese la cale o conspiraţie cu americanii aceia spurcaţi, care probabil că erau ei înşişi,. Măcar parţial, evrei. Cât despre Arne Hansen, nasul ăla mare al lui numai nordic nu era, n-avea decât să-şi zică suedez, dacă poftea. În orice caz, comisarul era negreşit un trădător, el însuşi vinovat de simpatizare cu evreii. Poate că Lowenthal ăla îl mituise de la început, pentru a dobândi privilegiul de a împărţi cabina cu un german. Herr Rieber se montă până ce se aprinse de furie, faţa i se umflă şi deveni stacojie şi zbieră la comisarul de bord:

— Vasăzică, sunt condamnat să mi se arunce porecle şi să fiu luat în râs de nişte haimanale şi dumneata nu spui un cuvânt?

— Ce să le spun? întrebă comisarul de bord. Doar nu sunt răspunzător de manierele lor.

— Îi laşi să insulte germani, pe un vas german, nu-i aşa? Ei bine, Căpitanul va auzi de această treabă, o să vedem ce are de spus despre asemenea conduită pe vasul lui.

Comisarul de box-d ridică mâna, cu bonomie,

— Te sfătuiesc sincer să nu-i menţionezi Căpitanului nicio

treabă de-a mea, zise el. Mă poţi crede pe cuvânt, îţi vei da singur seama că nu priveşte cu ochi buni pe niciun pasager care se amestecă în treburile vasului. Îţi spun asta ca să te scutesc de o încurcătură, adăugă, binevoitor.

Şi, într-adevăr, Herr Rieber păru că alunecă intr-o stare vecină cu disperarea.

— Ei pălăvrăgesc, fac lucruri stupide, şi nouă ce ne pasă? întrebă comisarul de bord, în termeni generali şi oarecum vagi. Încearcă să-ţi controlezi nervii, Herr Rieber, situaţia nu e chiar aşa de rea, totul se va sfârşi peste câteva zile! Lucrurile nu pot fi aranjate într-o zi! îi aminti, cu aerul de a face o descoperire. Putem totuşi să ne gândim la ceva. Acum, haide, zise, cu o cordialitate paternă, hai să bem un pahar bun de bere şi s-ar putea să ne vină vreo idee.

Herr Rieber mai renăscu puţin la viaţă, auzind această propunere, şi păru dornic să cultive răbdare, pentru o vreme.

Comisarul de bord se urni din fotoliu şi stătu în picioare, răsuflând greu. Sosise ceasul când trăgea un pui de somn şi totuşi trebuia să-i facă pe voie nebunului. Zise politicos:

— Hai să mergem, şi îşi reţinu, fără îndoială, spre permanenta sa jignire morală, un foarte pur şi lăudabil imbold de a-şi întinde mâna uriaşă şi grăsună peste faţa roşie, transpirată, a lui Herr Rieber, şi să-l împingă zdravăn.

Era ziua de naştere a doamnei Treadwell, şi nu prima pe care o petrecuse singură într-un tren sau pe un vapor, îşi simţea vârstă, patruzeci şi şase de ani, ca un afront făţiş adus simţului ei estetic. Toate cifrele începute cu patruzeci aveau un sunet urâcios, dar patruzeci şi şase se situa în mod atât de desnădăjduit între două vârste, reprezenta o etate atât de tardivă pentru a muri tânără, şi atât de prematură pentru a te lăsa măcar atins de gândul morţii. Oricum, ultima zi din august era o perioadă indescriptibilă pentru naşterea cuiva – o după-amiază văi’atecă înecată în vulgaritate, lăbărţată, dogorită de soare, cu iotul nepotrivită cu ea, şi totuşi ajunsese la acea vârstă din viaţa omenească presupusă cel mai mult a semăna cu luna aceea ciuruită de

gângănii, când nimic nu prosperă, decât buruienile în pământ, iar sufletul capătă şi el excrescenţe stătute, potrivit unei searbede opinii populare. Instinctele inferioare intră în panică, de teamă că au pierdut definitiv ceva, sunt înfierbântate, dornice de desfătări periferice. Inima se împietreşte şi se răceşte, zice lumea, sau devine răscoaptă şi păstoasă. Îndeosebi femeile, aşa îi se spune, prea adesea îşi pierd pudoarea, graţia. Devin stridente, ori le îneacă grăsimea, ori se prefac în araci de fasole, se dedau în taină la băutură sau se-apucă să-şi sâcâie soţii; se încurcă în poveşti amoroase dezonorante, se mărită cu bărbaţi prea tineri pentru de şi capătă exact ceea ce merită; dacă au ceva parale, atrag în jurul lor fel de fel de paraziţi, şi lesbienele pândesc în umbră, aşteptând ca însingurarea şi spaima să-şi facă efectul. Vai, toate acestea sunt suficiente pentru a speria pe oricine, zise doamna Treadwell, scuturându-şi capul şi iuând din nou în mână magazinul ilustrat.

Stătea pe jumătate întinsă în şezlongul ei de pe punte, în parte citind un exemplar vechi din *L'Illustration*, toropită de o confortabilă picoteală, în parte gândindu-se la vârstă ei, care până atunci n-o mai îngrijorase cu adevărat niciodată, când fără niciun avertisment, simţi că Timpul însuşi devine un mare păianjen ţesând în jurul vieţii ei o urzeală deasă, prăfuită, răsucind firele până ce acoperea totul – lumina se opreşte în afara existenţei talc şi pulsul devine sacadat şi răsuflarea se sufocă lent. „Moarte, moarte!" spuse ea, şi teama sa era la fel de simplă şi atotcopleşitoare ca şi spaima de întuneric de pe vremea când era copilă. „Vai, cât este de absurd! 4 îşi spuse şi se ridică, aruncând la o parte magazinul, aducându-şi aminte cum cei mai în vârstă decât ea rostiseră, cu mult în urmă, câteva plăcute aberaţii despre arta de a îmbătrâni cu graţie. Le spusese răspicat, atunci, pe loc, că n-avea de gând să îmbătrânească nicidecum, indiferent cu câtă graţie. Şi crezuse acest lucru, asta însemna virtutea de a fi copil. Dar oare crescuse între timp? Nu cumva, pur şi simplu trecuse, fără să ştie, din

copilărie în vârstă de mijloc, fără a deveni vreodată – ce cuvânt neatrăgător – „matură”? Ei bine, oricine ştie că meditaţia melancolică şi tendinţa de a zăbovi în trecut sunt cele mai certe semne de îmbătrânire, îşi părăsi şezlongul şi se duse la balustradă – „Ce vapor mic, aproape cât o închisoare, îţi lasă atât de puţine locuri unde să te duci” – şi se rezemă de ea, trăgând în piept vântul dulce, răcoros, asigurându-se singură că ziua aceea de vară târzie, la jumătatea Atlanticului, nu se scurgea prea rău, putea lesne să-şi amintească aniversări mai rele.

Arşiţa slăbea treptat, lumina soarelui era mai pală. În ultimele două seri, mari columne nemişcate clădite din nori se înălţaseră sus pe boltă şi răspândiseră o strălucire roşie peste apele îndepărtate, pline de tunet mormăitor şi de late şi lente dâre de fulgere. Începuseră să se formeze înnorări, părând pe cale să umple cerul întreg. „Aş vrea să cunosc pe cineva alături de care să privesc norii”, zise ea, şi decise că n-avea nevoie de un cockteil înainte de cină.

Gândul cinei îi reaminti de obositoarea sa parteneră de cabină, Lizzi Spockenkieker, care îşi dăduse drumul excitată, făcând mare caz de ceva întâmplat în salonul de mese, ceva privind o schimbare nespus de semnificativă intervenită în aranjamentul locurilor.

— Dar s-a întâmplat ieri! ţipă Lizzi. Aşteptam să-mi vorbeşti dumneata!

— Despre ce anume? întrebă alene doamna Treadwell, fără să-i pese de nimic.

— Cum, într-adevăr, chiar n-ai văzut nimic? o chestionă Lizzi. Şi încă ceva desfăşurat chiar acolo, sub ochii dumitale?

— Nu m-am uitat într-acolo, zise doamna TreadwelL

— Mor de dorinţa de a-ţi spune, dar nu, trebuie să descoperi singură.

— Mă priveşte realmente, sau se presupune că trag cu coada ochiului? întrebă doamna Treadwell.

— Ne priveşte pe noi toţi, spuse Lizzi, cu voce zăltată, cadenţată. Este ceva atât de minunat încât mă face fericită

şi-mi vine să rid.

Râse efectiv, şi doamna Treadwell o auzi hohotind, minunându-se, gândindu-se că dacă o hienă ar fi suferit de isterie n-ar fi râs altfel. Asta se petrecea în momentul când îşi părăsise cabina şi optase pentru aer curat şi revista franţuzească, în tot restul după-amiezii. Ce-i strigase oare Lizzi, când trăsese uşa după ea! „întreabă-l pe Herr Freytag, el ştie.”

Amintindu-şi de acest lucru, doamna Treadwell discernă în tonul strigătului o insinuare pe care mai înainte n-o observase. Atunci, de ce să nu-l caute pe Herr Freytag, care fusese cu desăvârşire simpatic în cursul orei lor de *tete-ă-tete* la Havana, la un pahar din „punciul plantatorului”, să audă cea mai proaspătă bârfă la cokteil, să ceară orchestrei să cânte *Ich bin die fesche Lola,* şi poate chiar să danseze puţin după cină? începu o cercetare care se încheie într-una din camerele rezervate corespondenţei, unde Freytag tocmai se ridica de la un pupitru, ’ ţinând în mână un plic pecetluit. La vederea ei rămase încremenit, dar ea îi vorbi prea repede, înainte de a putea să-i vadă dar faţa…

— Vino, te rog, afară să priveşti norii împreună cu mine, zise. Azi e ziua mea de naştere.

El veni spre ea, palid şi încruntat, şi întrebă, stăpînit de o totală incredulitate:

— Ce ai spus?

— Ei bine, ce am spus? întrebă ea. Herr Freytag. Ce-i cu dumneata?

— Doamnă Treadwell, vrei să fii bună să-mi spui ce vrei? Ce cauţi aici după perfidia meschină comisă faţă de mine, trădându-mi confidenţa, clevetind pe socoteala soţiei mele cu cotoroanţa aia de Spockenkieker, crcându-mi tot acest bucluc stupid… t

Cuvintele lui îi explodau chiar în faţă, în pale fierbinţi de răsuflare. Ea se făcu mică şi începu să tremure, I nu de spaimă, ci din pricina consternării resimţite de conştiinţa sa, căci îşi amintea fiecare amănunt şi ştia despre ce vorbea Freytag, vedea cum căzuse în capcana întinsă de

Lizzi.

— Vai, spune-mi ce s-a întâmplat; zise cu glas stins; cutremurat, şi-i întinse ambele mâini, cu palmele în afară, în faţa bustului. Spunea că dumneata trebuie să ştii!

— Câtă cruzime stupidă poţi dovedi, izbucni el iarăşi; incandescent de furie. Urmăreşti să mă iei peste picior, după cele ce mi-ai făcut? Poţi pretinde, uite ce e, nu ştii că acea… acea… se bâlbâi în pragul unui epitet murdar aruncat lui Lizzi şi se dădu înapoi, că a trăncănit la masă, în faţa tuturor, îndrugând cum erai beată…

Doamna Treadwell, uşor zdruncinată, se aşeză pe cel mai apropiat scaun, ţinându-se cu mâna de cap.

— Beată şi, vai, ruşine să-ţi fie, a repetat ceea ce ţî-am destăinuit doar dumitale… şi porcul ăla de Căpitan, porcul ăla împuţit…

— Nu rosti cuvinte urâte, zise doamna Treadwell, ridicând puţin glasul, scuturându-şi capul ca şi cum ar fi putut să-şi scape urechile de larmă. Şi nu eram beată, asta e o ponegrire…

— Nu numai că este un porc, ci şi cel mai rău soi de porc, porcul mulţumit de sine, care îşi cultivă şi îşi iubeşte propria-i fire şi vorbeşte ca un porc, se îndoapă şi înfulecă exact ca un porc, este porcinitatea întrupată şi ar arăta mult mai bine şi mai la locul lui pe patru labe…

Doamna Treadwell se ridică din nou şi îşi puse mâinile peste urechi.

— N-am de gând să mai ascult, strigă ea, printre cuvintele revărsate ca o lavină, până când n-ai să-mi spui ce-a făcut.

— M-a plasat la masa unde stă evreul! ţipă Freytag, ajungând la culminanta rostire mistică a ultragiului, şi se opri, de parcă i s-ar fi pus o mână peste gură.

— E ceva chiar atât de rău? întrebă cu blândeţe doamna Treadwell, ca şi cum ar fi încercat să intre în voie unui dement. Te supără realmente?

Freytag, încă furios şi fără pic de sânge în obraz, se linişti oarecum, dar ţinea morţiş la punctul lui de vedere, care era

de-a o forţa să vadă, să recunoască şi să accepte faptul că ea purta vina pentru întreaga întâmplare. Putea să se dea la o parte şi să-l abată de la subiect oricât poftea, dar el avea să-i relateze faptele petrecute.

— Ce mă supără este perfidia dumitale, zise el. Căpitanul intenţiona să mă insulte şi să o insulte pe soţia mea prin intermediul meu, dar pe noi nu ne poate insulta. Este capabil doar de neruşinare sfruntată, acest scârbos…

— Nu, zise doamna Treadwell, scuturând iarăşi din cap, nu începe iarăşi cu toate astea.

— Dacă ai fi fost un prieten drag, zise Freytag, acum cu glas răguşit şi plin de patos, sau vreun membru al familiei mele, sau orice altă persoană pe care am iubit-o şi i-am acordat încrederea mea, ceea ce-ai făcut nu m-ar îi surprins. Dar cum puteam să mă aştept la asemenea perfidie, la asemenea răutate, din partea unei străine?

Doamna Treadwell era tăcută ca un arestat la proces, învârtind pe toate părţile în mintea ei, cu destulă răceală, întrebarea aceea fără răspuns, dorindu-şi ea discuţia să poată lua sfârşit, ştiind însă că trebuie să continue până ce omul în suferinţă, acuzatorul ei, îşi va fi alungat din minte persoana ei.

— Bine-nţeles că nu mă jenează Lowenthal, şi sunt sigur că nici eu nu-l jenez pe el, zise Freytag, şi fu hipnotizat, aproape redus la calm, de relaţia întru totul civilizată pe care începuse s-o născocească între el şi Lowenthal. Probabil că ne-am plictisi reciproc de moarte, dacă am încerca să ducem o conversaţie, aşa că îmi imaginez că nici nu vom încerca. Categoric, este de obârşie proastă, dar îl prefer Căpitanului şi mulţimii aceleia amorfe de la masa lui, cel puţin are sentimente decente şi – ezită o clipă – şi, nici vorbă, maniere într-adevăr bune.

La acest pasaj făcu o pauză, incapabil să-şi construiască mai departe ficţiunea. Doamna Treadwell se aşezase iarăşi şi asculta, cu atenţie încordată. Freytag se aşează şi el şi se aplecă spre ea pentru a-i vorbi din nou, când ea spuse.:

— Dar, după câte spui, pare destul de drăguţ

Freytag păru că se prăbuşeşte lat, ca şi cum nu şi-ar mai putea măsura forţele cu o făptură atât de impermeabilă.

— Doamne sfinte, drăguţ! rosti el în cele din urmă. Nu, nu este drăguţ, şi nu mi-e simpatic deloc, ’şi nu fiindcă este evreu. De-ar fi de şapte ori creştin şi tot nu mi-ar fi simpatic, pentru că este genul de om care nu-mi place. Poţi înţelege asta? o întrebă cu oarecare curiozitate, de parcă ar fi exersat cu ea într-o limbă străină. E-adevărat, nu este nici măcar genul de evreu care-mi place, sau asta înseamnă că merg prea departe?

Doamna Treadwell auzi sarcasmul acela cabotin şi decise că-l lăsase destul de mult să fie grosolan, din deferenţă faţă de sentimentul lui de a-i fi făcut o nedreptate. Acum reveni la subiect.

— Nu mă pot apăra deloc, îi spuse ea, alegându-şi cuvintele. Dar de ce mi-ai făcut, tocmai mie, confidenţe? N-am vrut-o. Nici măcar nu mi-am imaginat că era o confidenţă. Dacă mi-ai fi spus, dar *r.vi* acuzi de mobi’luri atât de ignobile…

Bâigui, respinsă de patosul aproape insuportabil, fără ruşine, citit în mânia acum buimacă, îndoliată, de pe chipul lui. Arăta de parcă exasperarea i-ar fi ajuns la limită, se încruntase până ce între sprâncenele lui se şi săpase un îiou şir de riduri. Părea la fel de amărit ca şi Arne Hansen, Acum îşi întoarse faţa înstrăinată drept spre ea, de parcă acest gest l-ar fi ajutat să asculte mai bine, dar ochii de un cenuşiu pal, cu privirea lor abătută, se feriră de-ai ei. Până la urmă.

— … nu fiindcă aş avea vreun motiv, urmă ea, rapid, ci tocmai fiindcă *nu aveam.* Nu eram prietena dumitale, cum aş fi putut fi! Dacă am fi fost prieteni, aş fi cunoscut viaţa dumitale şi n-ar fi existat niciun prilej de a discuta despre acest subiect cu nimeni. Ce-ai aşteptat de la mine? Nu-ţi eram nici duşmancă. Doar că nu m-am gândit câtuşi de puţin la dumneata.

— Îţi mulţumesc, zise el cu amărăciune. Aveai perfectă dreptate.

— Nu fi pueril, zise doamna Treadwell. Nu aveam nicio intenţie personală. Vreau doar să spun că nu ştiam destule lucruri despre dumneata ca să-ţi păzesc secretul, deşi nu pot să înţeleg de ce, în stadiul la care ai ajuns, mai priveşti asta drept un secret.

Freytag spuse cu o desăvârşită simplitate:

— Când călătoresc singur, merg în calitate de creştin. Când soţia mea este cu mine, lucrurile stau altfel: niciodată nu putem şti precis… poate că nu cunoşti Germania? Acolo lucrurile sunt foarte nesigure pentru noi, şi situaţia se înrăutăţeşte…

— Dar, dacă secretul vostru era atât de important pentru dumneata, de ce mi l-ai dezvăluit?

— Îmi apăsa mintea, păreai înţelegătoare. Am vorbit fără a mă gândi la consecinţe.

— Aha, la fel am procedat şi eu, zise doamna Treadwell, şi ara să-ţi mărturisesc ceva… în seara aceea băusem o sticlă întreagă de vin. Din pricina plictisului, din pricina abrutizării, a indiferenţei…

— Eşti mai rea decât un prieten perfid, zise el brusc, cu duritate. Eşti mai rea decât cel mai rău duşman. Din cauza plictisului! Ce drept aveai de a fi plictisită? Indiferenţa! Ce-ţi dă dreptul să trăieşti pe această lume şi să nu-ţi pese nimic de fiinţele omeneşti din jurul dumitale? Ai comis, efectiv, un lucru perfid pentru cineva care s-a încrezut în dumneata, şi nu ţi-a făcut cel mai mic rău, şi pe urmă nici măcar nu-ţi mai pasă, o, nici măcar nu *ştii* ce-ai făcut.

Doamna Treadwell simţi cum îi scapără mânia, din cap până-n picioare. Nu mai î'ăbda să fie tiranizată pe tema episodului aceluia absurd.

— Te-ai trădat singur, mai întâi, îi spuse ea, cu o uşoară' şi suplă inflexiune a glasului, şi duci toată această explicaţie cu mult prea departe, şi eşti complet greşit, îmi pasă realmente, din toată inima, spuse ea, mirându-se singură ce-i venise la auzul acelei fraze, de cele ce ţi s-au întâmplat.

— De ceea ce-ai făcut dumneata, insistă el, în mod

înnebunitor. Ţine minte, dumneata, dumneata ai fost cea care *a făcut* asta…

— M-am uluit de ajuns pe mine însămi, zise ea, şi poate că ai dreptate şi mă poţi blama cât vrei, dar mă faci să-mi fie uşor să-ţi vorbesc deschis acum şi să-ţi spun că, da, aici ai iarăşi dreptate, pur şi simplu, nu vreau să fiu agasată cu această afacere, nu intenţionez să mă frământ câtuşi de puţin din cauza ei şi n-am să mai discut despre ea niciun cuvânt.

Se ridică şi se depărtă câţiva paşi, apoi se întoarse iar cu faţa spre el, aşteptând orice ar mai fi voit să spună. Cu siguranţă că, într-un asemenea caz, lui îi aparţinea privilegiul de a avea ultimul cuvânt. Tremura ca varga de indignare, chipul de dinaintea ei era respingător în expresia lui împietrită, de autoabsorbită, acuzatoare, deplină îndreptăţire.

— Din toată inima, zise el, dumneata n-ai inimă. Şi nu înţelegi ce se petrece. Nu este vorba doar de faptul acesta, nu, este o viaţă întreagă compusă din de, o lume întreagă plină de de, este convingerea de a nu fi capabil să speri că va avea sfârşit vreodată… Este povara de a vedea cum fiinţa pe care o iubeşti cel mai fierbinte pe lume este tratată ca un gunoi de oameni nevrednici măcar să respire acelaşi aer cu ea! Dacă ai putea s-o vezi, ai şti despre ce vorbesc. Doamnă Treadwell, este o mică făptură aurie, zveltă, nervoasă, nespus de frumoasă şi veselă dimineaţa, este inocentă, inocentă, face ca viaţa să fie fermecătoare oriunde se află ea, când vorbeşte parcă ar cânta o pasăre într-un copac.

Veni foarte aproape de ea şi pledă insistent, atât de aproape încât îi putea simţi din nou respiraţia, cu faţa încordată de anxietate, cu ochii strălucind de lacrimi. Doamna Treadwell, teribil de luată prin surprindere, fără a intenţiona câtuşi de puţin acest lucru şi neprimind niciun avertisment din partea simţămintelor sale, se dădu bătută şi consimţi să-l vadă cu ochii lui, îi înţelese suferinţa ca pe o realitate vie şi generoasă, îşi recunoscu vina şi, în chip de

căinţă, îşi acceptă partea sa nu numai din suferinţa aceea, ci din oricare altă nelinişte umană, informă, fără nume şi capăt, care s-ar fi decis să o caute şi să o acuze. Lăsă să-i cadă mâinile în lături şi se retrase un pas. Desigur că era vina ei.

— Nu mai spune! exclamă ea. Nu mai spune un cuvânt. Ascultă-mă doar o clipă.

Răsuflă adânc.

— Vreau să fiu iertată. Trebuie să încerci să mă ierţi.

Era rândul lui de a fi surprins, de a fi răsturnat cu o zguduitură, în mod destul de neplăcut. Savurase scena aceea, descărcându-şi asupra ei pi'esiunea furiei sale ţinute în şah, intenţionase să o insulte suficient pentru a-şi satisface dorinţa de răzbunare şi s-o părăsească biciuită bine, fără a o lăsa să scoată un cuvânt. Şi acum, api'oape instantaneu, în pofida voinţei sale, îl năpădi un talaz cald de simţire generoasă, şi zise:

— A, nu, te rog, şi adăugă, aproape tulburat, să nu spui asta. Şi eu regret. Dacă o ţinem aşa, va trebui să ne iertăm reciproc…

— Lucrul cel mai înspăimântător, zise doamna Treadwell, şi glasul îi tremura puţin, este următorul. Stăm aici şi discutăm despre întâmplarea aste de parcă ar îi reală, şi presupun că şi e, dar mie îmi pare un vis oribil, nu pot crede că există…

— Totuşi, e reală, zise el, şi acum dorea s-o consoleze. Vai, nu, cu siguranţă că n-ai de gând să plângi?

— Ce absurditate, zise doamna Treadwell, cu tonul ei absolut uzual. Nu plâng niciodată.

Scoase un mic râs bolborosit şi izbucni într-un plâns cu lacrimi enorme, deznădăjduite. Freytag, cu prezenţa de spirit a unui bărbat însurat deprins cu stările de alarmă feminine, îşi roti privirea în jur, să vadă dacă intrase vreun martor în încăpere, trecu între ea şi uşă, să menţină un paravan, şi îi oferi o batistă mare albă, de linou.

— Haide, haide, zise el alinător, pe când ea îşi ştergea ochii şi îşi sufla nasul. Aha, aşa-i mai bine. Ştii ce părere

am? Ce-ai zice dacă am lua o băutură bună, un eocktail mare?

Doamna Treadwell zise:

— Aşteaptă un minut.

îşi scoase din poşetă o oglinjoară, un puf' şi ruj, şi pentru prima oară în viaţa ei se fardă în public. Un singur martor era la fel de condamnator ca şi-o mulţime. Nu-i păsa. Era istovită, senină, vlăguită, toate la un loc, melodrama aceea era genul de întâmplări pe care le detesta – vai! ce lipsă de gust, să faci scene – şi nu se încredea în Freytag nici pentru o clipă, era, evident, un provocator de scene înnăscut – şi cu toate acestea, indit ferent cum se produsese această stare de spirit, simţi doar pentru o clipă, chiar ştiind bine că nu era cu putinţă să dureze, că inima-i era uşoară, aeriană. Minată de nesocotinţă, ori de ceva similar, zise:

— Mi-ar face plăcere un cocktail, unul gigantic, şi ieşiră împreună pe culuarul de trecere, ca două persoane amabile, bine dispuse, dând impresia de a li în cei mai buni termeni.

Freytag zise:

■ Nu ştiu dacă la noapte voi fi în stare să dorm, gindindu-mă ce haz aş avea să-l arunc pe Căpitan peste bord, să-l înec pe micul guzgan, zvârlindu-l de pe propria (ui punte de comandă. Acum tesă am să *rezist* tentaţiei, mulţumită dumitale.

— De ce? Nu mi-ar păsa ce i-ai face Căpitanului.

— Oarecum, mi-ai răcorit mintea. Trebuie să ajung în Germania şi să plec din nou, împreună cu soţia mea şi mama ei. Şi numai la asta trebuie să mă gândesc, şi trebuie să fac acest lucru tară a atrage deloc atenţia. Înecarea Căpitanului, nu zău, adaugă el, plăcut vis cu ochii deschişi! Insă nu am voie să-i dau curs. Trebuie să pun ta cale o serie de lucruri.

După ce se aşează, el întrebă:

— E într-adevăr ziua dumitale de naştere? Parcă asta ai spus când ai intrat?

Ea încuviinţă din cap.

— A patruzeci şi şasea, închipuie-ţi!

El se simţi, în mod obscur, ofensat de francheţea ei nefeminină şi, ca să-şi ascundă reacţia, spuse:

— Ce încântător! Mulţi, mulţi înainte.

— Nu prea mulţi, te rog. Am să te înştiinţez eu dacă mai vreau încă o aniversare.

El cercetă cu privirea barul, care acum începea să fie înţesat. Jenny Brown şi David Scott, căţăraţi pe taburete, îi salutară după tipicul mexican, cu mâna dreaptă înălţată în dreptul obrazului, cu palma în afară, fluturându-şi degetele.

Ei ie răspunse cu acelaşi gest, şi doamna Treadwell zise:

— Cred că e ceva drăguţ.

Freytag spuse:

— Mi-au spus că asta înseamnă „Vino mai aproape*

— Şi continuă să-şi plimbe privirea de la o faţă la alta, de parcă s-ar fi aşteptat ca fiecare să-i remarce prezenţa, deşi până atunci nu se mai gândise niciodată la asemenea eventualitate. Familia Lutz şi Baumgartner îi interceptă pe rând privirea şi dădură din cap: bine-nţeles, cei mai şterşi dintre toţi oamenii şterşi aflaţi la bord – probabil că ei nu erau înzestraţi cu destul simţ monden pentru *a* pricepe ce se întâmplase. Toată lumea de la masa căpitanului era acolo, aparent habar n-având de existenţa lui. Spaniolii aceia înfiorători, nici măcar ei nu-i aruncau vreo privire, deşi una dintre fete, micuţa Concha, se cam ţinuse de el în ultima vreme de parcă şi-ar fi pus ceva în gând. Până şi tânără pereche cubaneză îl ignora, deşi se jucase cu copilaşii lor, cântase la flaute de hârtie, se lăsase împuşcat de ei cu pistoale încărcate cu apă, se plimbase în jurul punţii cu câte o odraslă cocoţată pe fiecare umăr. Până şi cocoşatul, până şi insul acela ridicol din Texas, Denny, într-un fel nu izbuteau să-l vadă. Nu-i trecu prin minte să adreseze el cuvântul vreunuia, nici nu-şi aduse aminte că îndeobşte sperase ca aşa-zişii lui tovarăşi de călătorie să se ţină la distanţă.

— Am uitat, zise el, încruntându-se şi mai sumbru, dar ţii să fii văzută cu mine? Nu uita, aici sunt un paria.

— Eşti sigur? Ţi-ai numărat prietenii?

— După câte ştiu, n-am cu cine să încep, zise el repezit şi iritat. Era ceva mai mult decât suficient dacă schimbam două vorbe cu vreunul dintre ei.

— Atunci, de ce-ţi pasă acum dacă-ţi vorbeşte sau nu vreunul! întrebă ea şi simţămintele i se retrăgeau lent, foarte sigur, în ascunzătoarea lor. „Iar am făcut o boacănă, îşi reaminti, în sinea ei, şi se gândi cu totală răceală, ţinând în mână piciorul paharului de cocktail şi fixându-şi ochii asupra unui punct situat exact sub nodul cravatei lui Herr Freytag, că, în felul lui, omul acela era la fel de imposibil ca şi obositorul Denny. Oricum, adăugă imediat, de teamă ca el să nu bănuiască schimbarea petrecută în mintea şi inima ei, găsise la bord mai multe persoane simpatice – nu le rosti numele – totuşi era absolut adevărat că ar fi fost la fel de fericită dacă niciun suflet de om nu s-ar fi uitat la ea, în tot restul voiajului.

— Nici mie nu-mi pasă, nici de frică, zise el, desigur că nu. Dar, ţine minte, poate fi un lucru foarte diferit când nişte oameni, şi mai cu seamă pe care îi dispreţuieşti, se simt subit capabili de a te umili?

— Chiar aşa, zise ea sfârşindu-şi băutura şi mâncând măslina din pahar.

— Încă unul? întrebă el şi, fără să aştepte, urmă: Te rog să mai iei. Mi-ar plăcea încă unul.

— Desigur, spuse ea.

în timp ce aşteptau barmanul, doamna Treadwell îşi rezemă obrajii în palme, cu coatele puse pe masă, şi zise, cu glasul ei de toate zilele, al cuiva care face conversaţie să împrăştie tăcerea şi din spusele căruia n-ai nevoie să-ţi baţi capul să ţii minte un singur cuvânt:

— Închipuie-ţi, obişnuiam să cred că eşti un om care n-are niciun necaz pe lume, poate unicul. Şi dacă nu aş fi spus prostia aceea cumplitei Lizzi, încă mi-ar plăcea să cred că-i aşa. M-ar amuza, şi n-aş fi silită să mă gândese la dumneata. Iar acum, presupun, între noi e un fel de legământ, trebuie să fim prieteni, într-un fel, şi să ne

vorbim cu băgare de seamă, fie că avem sau nu chef. Doar pentru ca toţi aceşti străini pe care nu-i vom mai vedea niciodată – cel puţin aşa sper – să vadă că nu ne-am strâns de gât, în ciuda manevrelor lui Lizzi şi-ale lui Rieber şi-ale Căpitanului, şi-ale tuturor celorlalţi…

Freytag ascultă şi, până la un punct, cuvintele ei îl derutau. Îi şi trecuse prin gând că o scenă atât de intimă ca aceea petrecută în încăperea rezervată corespondenţei ar putea duce, în mintea ei, la ideea unei intimităţi şi mai pronunţate. Trebuie să fi fost o fată tare drăguţă, nu arăta rău nici acum, într-un stil discret, mai degrabă prea discret, dar însuşi gândul de a se culca cu o femeie în vârstă de patruzeci şi şase de ani îi trezea asemenea oroare încât se temea să nu i se vadă pe faţă. Singurul mijloc sigur a-ţi câştiga devotamentul nezdruncinat al unui câine era de a-. L bate regulat. Anumite genuri de femei nu se deosebeau prea mult. Cea din faţa lui căpătase o chelfăneală bună, aplicată în spiritul cuvenit, şi-o câştigase – dar nu cumva avea să se trezească acum că, aşa cum spun americanii, se cramponează de el? Trebuia să afle acest lucru, dacă se putea.

— Dar acum suntem prieteni, nu-i aşa? întrebă el, precaut.

Urma să afle ulterior că nu ar fi avut nevoie să se teamă de persecuţiile ei, şi să se mire de sâcâiala resimţită după această constatare. Dar pe moment răspunsul ei la întrebarea aceea nu contribui cu nimic la domolirea nesiguranţei sale. Doamna Treadwell însă îşi venise iarăşi în fire şi în timp ce-şi beau cel de-al doilea cocktail adoptă zâmbitoare aceeaşi atitudine de totdeauna, aşteptând momentul evadăi’ii.

— Fireşte, zise ea, pe un ton atât de liniştitor, încât el nici nu putea să viseze că gând ca exact contrariul.

Freytag decise că era necesar doar să păstreze o discreţie rezonabilă, să fie puţin în gardă, să se ferească din drumul ei. Îşi sfirşi băutura dintr-o sorbitură şi puse jos

paharul. Împingându-l departe de el. Doamna Treadwell îl puse jos pe al ei, neterminat. Când se despărţiră, el stătea iarăşi la îndoială. Nu dorea deloc şi nici nu era dispus să-i dea drumul cu totul.

— Momentele acestea au fost încântătoare, zise el, după toată neplăcerea îndurată. Simt că ne cunoaştem mult mai bine. Nu?

Ea îi adresă un zâmbet, privind prin el ca prin sticlă.

— A, da. Mult mai bine. Sunt sigură, zise, şi pieri.

Mânia lui Freytag împotriva ei crescu din nou, dar de un gen diferit, nu furie, dar totuşi un resentiment viu. Avea atât de multe motive de a-şi revărsa mânia în toate direcţiile, încât cu greu se putea fixa asupra motivelor reale, principale. Totuşi, unul dintre de era felul în care Căpitanul îi forţase mâna, şi de întreaga încurcătură er. I vinovată femeia aceea – ale cărei şolduri plate şi picioare zvelte, remarcă, în timp ce se retrăgea, părăsisvdu-l, se mişcau aproape invizibil în rochia ei de pânză, care-i cădea perfect şi era costisitoare. În ciuda puţinelor lacrimi vărsate, nu credea că simte vreo remuşcare adevărată. În ciuda celor spuse, nu-i dădea pace o dorinţă fierbinte de a o umili şi mai mult, de-a o face de ruşine în vreun mod public, de a-i da o lecţie bună... Ajuns la acest punct, Herr Lowenthal intră în încăpere, singur ca de obicei, luă loc la bar şi i se aduse o bere. Freytag simţi cum i se încleştează gâtlejul, de parcă ar fi fost gata să se sufoce din pricina senzaţiei de injurie suferită; un lucru era sigur: n-avea să stea la aceeaşi masă cu evreul acela... Nu, îşi explică lui însuşi, ca şi cum ar fi polemizat cu un străin care-l dezaproba. Nu. Nu fiindcă este evreu. Asta e din cauza porcăriei care ni s-a făcut *amândurora.* El însă nu va recunoaşte niciodată că i s-a făcut vreo nedreptate cuiva, decât lui însuşi. Gândul acela îi străbătu mintea ca o fulgerare de lumină – doar eu n-am prejudecăţi împotriva evreilor! cum aş putea? Mary e şi ea evreică, Mary – dar ce nevoie mai avea să se frăminte din pricina omuleţului aceluia prăpădit, cu negoţul lui comic, oriunde ar fi râsul

lumii: „Mă întreb, are cumva şi ceva frânturi din Adevărata Cruce?” spusese Jenny, şi Freytag simţise o voioşie maliţioasă de a fi în stare să-i răspundă: „Mi s-a spus că are şi aşa ceva, o aşchie de lemn nu mai mare decât un fir de păr, montată în relicvarii minuscule, din fildeş sculptat de mână şi cu capac format dintr-o lupă!”

— „N-aş putea spune de ce, dar găsesc că lucrul acesta este revoltător, spuse Jenny. Ia închipuie-ţi numai cum un creştin ar încerca să-i vândă lui o aşchie din Arca Legii, sau un colţ din Zidul Plângerii, sau unghiile tăiate de la picioarele lui Avraam!” – „El ar fi mai deştept, zise Freytag. Ar zice: Am şi eu un stoc mare din articolul ăsta!”

Râseseră cu dezinvoltură, dar acum Freytag se simţea corodat de vină pentru că aruncase ridicolul pe spinarea unuia din neamul lui Mary, pălăvrăgind cu fata aceea superficială. Asta se întâmplase însă înainte de a fi alungat ca un câine de la masa Căpitanului. Îşi reaminti cu încrâncenare că trebuia să se reacomodeze cu Lowenthal, trebuia să-l trateze în mod decent, indiferent ce spunea ori făcea. Dacă nu din alte motive, măcar îi datora acest lucru lui Mary. Mai datora asta şi respectului de sine... „O să cer să mi se trimită mesele în cabină, decise el. Uneori voi mânca pe punte. Am să-i vorbesc când nu voi avea încotro.”

Herr Lowenthal era într-o dispoziţie mai bună şi cu mintea mai calmă de când se întâlnise cu Herr Freytag. Totdeauna se simţea mai în siguranţă, ba chiar câteodată îl năpădea o umbră de exaltare, când în cele din urmă

— Şi totdeauna aşa se întâmpla, mai curând sau mai târziu – vrăjmăşiile care dădeau târcoale, intenţiile rele, miezmele informe ale urii căpătau contur, culoare, direc—ţie, grai; şi Persecuţia de către lumea Păgână, inevitabir lul său destin de evreu, unicul argument irefutabil *de*monstrând că fusese ales; se declanşa încă o dată, fără să mai îngăduie îndoieli, fără ca el să mai aştepte ori să stea la pinaa. Totdeauna ieşea la iveală că persecuţia na era chiar aşa de rea cum se temuse. Chiar dacă nu era

niciodată capabil să îşi imagineze forma concretă pe care avea s-o capete, totuşi descoperea că niciodată nu era realmente surprins de nimic – totdeauna aceeaşi şi de fiecare dată neasemănătoare – şi totuşi nu înfăţişa o primejdie reală, nimic care să nu poată fi înfruntat, la urma urmelor cuvintele, ce sunt de? Insulte, ameninţări, porecle, glume murdare – şi ce-i cu asta? Nu puteau să-l atingă. Voia de la ei un singur lucru, şi pe acesta îl şi obţinuse: negoţul lor. De ce să nu le vândă păgânilor imagini gravate, dacă asta vor? Şi încă să capete pe de un preţ bun. Făcea parale' şi avea să facă şi mai multe. Ştia prea bine în cât de multe locuri dezirabile putea să-şi cumpere accesul cu bani. Intr-o bună zi, cândva, avea să-i producă o adevărată plăcere simplul fapt de a vedea cât de departe putea să meargă, cumpărându-şi intrarea în locuri unde nu vor îndrăzni să-l dea afară. Simţi cum starea lui sufletească devine aproape jubilantă. Dădu pe gât berea şi mai ceru o halbă. Abia aştepta momentul să-l vadă pe Herr Freytag la masa lui, în seara aceea, şi-avea de gând să-l facă să simtă că era masa lui personală, a lui Lowenthal, şi că Freytag era acolo un tolerat. Herr Lowenthal îşi aprinse un trabuc bun şi se aşeză să-şi bea pe-ndelete halba. Auzise despre modul cum porcul ăla de Rieber încercase să-l zvârle din cabina lui şi planul eşuase, fiindcă nimeni nu-l voia nici pe Herr Rieber! Asta era ceva demn de povestit verişoarei Sara când, în cele din urmă, cu ajutorul lui Dumnezeu, va ajunge la Diisseldorf. Mai târziu, când Herr Freytag nu apăru la cină şi fu nevoit să mănânce de unul singur insipidul peşte conservat se simţi cam tras pe sfoară, dezamăgit. Trebuia să-l convingă să revină, măcar de dragul de a vedea ce-o să iasă din convieţuirea lor. Trebuia neapărat să prindă un moment potrivit să-i spună pe punte, de faţă cu o grămadă de oameni şi destul de tare ca să-l audă şi el: „Nu trebuie să-mi iei în nume de rău ce ţi-am spus, Herr Freytag. Eşti mai mult decât binevenit la masa mea, dacă n-ai alt loc unde să te aşezi!". I-ar fi plăcut să audă ce-o să-i răspundă la asta!

Fu teribil de descumpănit şi îmbufnat când stevardul, răspunzând la întrebarea lui, spuse cu simplitate: „Herr Freytag preferă să cineze singur, mai târziu’[20].

Lizzi chicoti şi scoase triluri la vederea doamnei Treadwell, care stătea pe marginea cuşetei sale, legându-şi sandalele, îmbrăcându-se pentru seară. Doamna Treadwell îşi înălţă privirea, fără a interoga, şi Lizzi spuse pe nerăsuflate:

— Vai, trebuie să aud ce-a avut de spus Herr Freytag când i-ai pus întrebarea aceea!

— Nu prea multe, zise cu detaşare doamna Treadwell. Se ridică şi îşi scutură fusta argintie de lame plisată, făcu să-i lunece corpul în ea şi o porni spre uşă, prinzându-şi cordonul din mers.

— În asamblu, părea să simtă că înseamnă pentru el o mare schimbare în bine, părea că se referă la companie…

îşi culese trena fustei şi închise binişor uşa după ea.

— David, zise Jenny, în timp ce ciocneau uşor paharele cu cocktailuri. *Salud l,* David-scumpule! Nu găseşti că povestea asta cu Freytag care a fost înlăturat de la masa căpitanului – ştii, închipuie-ţi câte lucruri nu mi-a spus, şi niciodată nu mi-a pomenit măcar despre un lucru atât de important ca acesta, de soţia lui! Dar crede că ea a pus luna în cer! Nu găseşti că este episodul cu desăvârşire cel mai înjositor de care-ai auzit vreodată!

— Nu, am auzit şi unele mai rele, zise David, şi tu la fel. Dar este al naibii de scârbos.

— Cred că s-ar cuveni să vorbim cu Freytag şi să-i facem cunoscute sentimentele noastre!

— Dă-i drumul! spuse David-scumpul, cu ochii scăpărători şi glas glacial. De când oare ai nevoie de o scuză?

— Devii pur şi simplu insuportabil când abordez acest subiect, David, zise ea, cu glas scăzut deprimat. Ştii perfect de bine că este un bărbat însurat, nebun după soţia lui,

20 Noroc (span.).

este sociabil şi însingurat, nu se află prea mulţi oameni pe acest vas cu care să poţi sta de vorbă. Vai, toată istoria este atât de neroadă încât mi-e şi ruşine să discut despre ea! Nu pot pricepe. Până acum n-ai fost niciodată gelos…

— Nu eram? întrebă David, tăios ca o lamă de brici. Eşti sigură?

— Ei bine, greşeai, zise Jenny, şi greşeşti din nou. Dar nu-mi pasă. Doar dacă…

— Doar dacă ce? întrebă cu blândeţe David, fiindcă amândoi simţeau aceeaşi perfidă tandreţe, acea topire a inimii care avea să-i ducă iarăşi pe căi rătăcite. Nu poţi şi tu să te simţi doar puţin măgulită dacă sunt gelos? Asta trebuie să fie reacţia, nu crezi? Oricare altă explicaţie a conduitei mele este o prostie.

— Nu, nu sunt măgulită, zise Jenny. Dar ştii ce-mi vine-n minte? Ai să te înfurii, David. M-am gândit că l-ai putea invita pe Freytag să stea cu noi la masă, trebuie să se simtă oribil cu omuleţul acela caraghios.

— Nu, nu sunt furios, zise David. Sunt pur şi simplu copleşit de clara şi frumoasa funcţionare a minţii tale. Poate că şi Lowenthal e nefericit.

— Păi, da, bineînţeles, David, de ce n-ar ’fi şi el? El însă se descurca foarte frumuşel de unul singur, şi dacă Freytag vine la noi, Lowenthal se va simţi întocmai ca şi mai-nainte, perfect confortabil.

— Ce te face să crezi că Freytag se va bucura de societatea şi conversaţia noastră ceva mai mult decât de-a lui Lowenthal? întrebă David. Cum putem şti noi că nu este deplin satisfăcut de compania lui Lowenthal?

— Credeam că tu ai putea să descoperi, spuse Jenny. Intenţionam să las acest lucru pe seama ta.

— De ce? Este prietenul tău. Eu n-am schimbat nici măcar o duzină de cuvinte cu omul acesta.

— S-ar cuveni să avem prieteni comuni, zise Jenny. S-ar cuveni să încercăm să ne fie simpatici aceiaşi oameni. Dar ţie îţi revine rolul să-l pofteşti.

— Habar n-am ce-ţi umblă prin cap, zise David, şi nasul i

se făcu palid şi ascuţit, cred însă că încerci să mă tratezi ca pe un soţ.

— Niciodată n-am avut asemenea specimen, zise Jenny, aşa că nu ştiu cum se aşteaptă ei să fie trataţi.

— Invită-l pe Freytag la masa noastră, dacă-ţi face plăcere, zise David. Iar eu voi fi încântat să trec dincolo şi să stau la aceeaşi masă cu Lowenthal.

Inimile li se împietriră din nou, cu o zvâcnire instantanee care-i surprinse pe amândoi. Schimbară priviri de o răzbunătoare îndărătnicie, fiecare ferm decis să-l lase pe celălalt să culeagă frânturile, dacă mai rămânea vreun ciob de cules din sentimentul lor. La capătul opus al barului, perfect vizibil pentru amândoi, obiectul, sau mai curând pretextul certei lor, Freytag, bea cocktail-uri cu doamna Treadwell, ambii nepărând deloc a fi tulburaţi, ci chipeşi la înfăţişare, necerând ajutorul sau mila îndatoritoare a nimănui. La vederea acestui cuplu, calmul lui Jenny, siguranţa ei, încrederea în propriul său fel de a vedea lucrurile pieriră pe dată. Se întoarse la David şi se aplecă să ridice primul ciob din orice-ar fi spart, şi apoi altul, şi începu să se străduie să le lipească la loc, ca să capete conturul lor anterior, indiferent cum vor arăta.

— David-scumpule, mi-ar făcea plăcere să mai beau ceva, mi-ar făcea plăcere să bem o droaie de pahare. În fiecare zi învăţ despre alt lucru că nu mă priveşte câtuşi de puţin!

Soţii Baumgarthner cu băieţaşul lor Hans stăteau lângă masa cea mai mare din bar, în întregime ocupată de trupa dansatorilor spanioli, ai cărei membri devorau mari felii de cozonac şi ingurgitau căni imense de cafea cu lapte şi zahăr.

Frau Baumgartner nu se putu stăpâni să menţioneze acest amănunt, făcând şi reflecţia morală adecvată.

— Ce oameni cu adevărat cumpătaţi sunt, remarcă ea, aruncând o privire spre cupa aproape goală a soţului său, care consuma coniac cu apă. Uite, în tot cursul voiajului, nu i-a văzut nimeni luând în gură ceva mai tare decât vin de

masă şi aproape totdeauna cafea!

— Sunt oameni dedaţi la patima cafelei aidoma ca şi la alte soiuri de patimă, îi reaminti Herr Baumgartner. Mai sunt şi cei lacomi la cozonaci şi prăjituri, în dauna sănătăţii lor!

Aruncă o ochire vicleană spre prăjiturile asortate, încununate cu frişeă, aflate în farfuria ei.

— Spaniolii ăia nu sunt oameni al căror nivel moral să poată fi judecat după dieta urmată, draga mea, indiferent care-ar fi ea. Ce folos le poate aduce simpla abţinere de la alcool unor oameni scufundaţi până la gât în toate celelalte vicii?

— De unde ştii? întrebă Frau Baumgartner. Îmi place să-i privesc cum dansează, şi dacă femeile într-adevăr flirtează, ce vrei, la urma urmelor sunt ţigănci.

— Flirtează! ricană Herr Baumgartner, cu infinite subînţelesuri. Haide, gata, dragul meu Hans, destul cu siropul de coacăze înainte de masa de seară, ai să-ţi strici pofta de mâncare.

Comandă încă un coniac şi un păhărel de vişi-nată, tonic pentru Frau Baumgartner, care-i zâmbi mustrător, pe urmă se apucă să miroasă la intervale lichiorul şi să ia câte un strop pe vârful limbii. Dar nu, plăcerea acelei desfătări zburase… O, da, plăcerea zburase din tot ce-i oferea viaţa!

Frau Rittersdorf îl puse pe stevardul de pe punte să ridice spatele şezlongului ei într-o poziţie confortabilă, îşi trase puţin mai jos peste ochi vălul de şifon roşu, cu dublul scop de a lăsa ca lumina solară, piezişă, să-i arunce un licăr trandafiriu pe faţă şi de a se asigura împotriva nepoftiţilor câtă vreme punea la zi jurnalul, neglijat în ultima vreme.

„Deşi nu este nicio exagerare să afirm că nu trece niciun moment din existenţa mea în stare de veghe ori de somn, chiar şi când sunt cufundată în visele cele mai adânci, în care să nu-mi lipsească efectiv compania şi conversaţia lui Otto al meu, totuşi în ultimele zile i-am resimţit lipsa, dacă se poate spune, în chip mai sfredelitor ca oricând, din pricina unui anumit mic episod de care am fi râs atât de

mult laolaltă – o situaţie comică deajuns de bună, pentru o piesă: bărbatul Creştin însurat cu o soţie Evreică, aşezat din greşeală la masa Căpitanului! Şi, după toate, este un tânăr cât se poate de prezentabil, cu o înfăţişare inducând în eroare – nu poţi decât să regreţi înfiorătoarea lacună a gustului său. Totuşi, nu e acum vremea de a face concesii în asemenea materie, pur şi simplu trebuie să fie eliminat cu desăvârşire din orice societate germană decentă. Noi, cei de la masa Căpitanuluij am fost de acord, bineînţeles, manifestând cea mai fermecătoare unanimitate, că se cade să fie trimis la locul corespunzător lui, la masă cu Evreul. Am auzit că acest lucru a creat oarecare măruntă agitaţie printre unii pasageri. Americanii aceia îngrozitori, împreună cu vulgarii Lutz (elveţieni), şi înica mai vulgarii Baumgartneri (bavarezi, cred), îi arată «simpatie ostentativă. Nu sunt surprinsă de americani, pentru ei nimic nu este prea josnic, n-au decât să-şi găsească propriul lor nivel; dar până şi la cel mai de jos dintre germani ai crede că *sângele* îi dictează reacţiile adecvat? faţă de o astfel de împrejurare, fără a mai avea nevoie şi. Reflecteze măcar o clipă. Vai, lucrurile nu stau totdeauna', aşa.

în Mexic am descoperit următoarea situaţie absolut îngrijorătoare. Am cunoscut germani de cea mai pură obârşie, din societatea corectă, care-i invitau – nu prea des, ce-i drept – pe clienţii lor evrei, sau pe asociaţii de afaceri, să cineze chiar în căminele lor. Mi se scuzau: „A, e doar o chestiune de afaceri", spuneau, sau „Ştii şi dumneata că nici nu ne-am gândi la asemenea lucru, în Germania. Aici, ce contează?" Eu le spuneam: „Contează însă, într-adevăr", simt că Dumnezeu ne priveşte şi eroii noştri morţi n privesc de sus, stăpâniţi de deznădejde şi de stupoare! Otto al meu mi-a scris o dată acest lucru, după o înfrângere în bătălie, şi nu-l voi uita nicicând. Cât de infailibil era instinctul lui, în toate privinţele! Se putea făli că în casa părintelui său, mergând îndărăt până la generaţiile ceh mai îndepărtate în timp, nu pusese niciodată piciorui vreun evreu. Nu trebuie să stărui însă asupra acestui lucru, totul e mult prea dulce-

amărui.

Circulă o vagă bârfă despre Herr Rieber, care a fost pus în aceeaşi, cabină cu acest evreu şi acum este silit să rămână acolo, fiindcă nu exista niciun alt loc unde să fie. Mutat, dacă se poate imagina aşa ceva. Nu-mi, pasă prea mult de ce i se întâmplă lui Herr Rieber, exasperant d (grosolan şi bădărănos cum e – este un mister de ce se află la masa Căpitanului, afară de faptul că scoate nu ştiu ce soi de publicaţie, şi presupun că merită consideraţie pe acest temei, totuşi, nu pot fi atât de crudă să afirm că-şi merită soarta. Toată vina este aruncată pe umerii comisarului de bord, fireşte, la rindul lui el aruncă vina asupra agen tului vasului din. Mexico-City, care a dat multora dintre pasageri date incomplete sau înşelătoare, falsificatoare... Eu nu blamez pe nimeni, ci mă mulţumesc să-mi îngădui a fi amuzată de această măruntă diversiune, care îmi îngăduie un firav răgaz în acest voiaj, în care, neîndoielnic, trebuie să scriu că balanţa trage mai mult spre plictis.”

Frau Rittersdorf îşi împinse la loc pe frunte vălul, îşi închise stiloul şi se aplecă înainte, dezmorţindu-şi discret gâtul şi braţele, să mai înlăture încordarea produsă de scris. Din nefericire, tocmai la ţanc ca să atragă încă o daită atenţia unuia dintre dansatorii aceia spanioli, cel pe care-l strigau Tito, presupusul soţ al Lolei – „steaua’* trupei zarzuela, tatăl presupus al acelor indescriptibili gemeni, deşi era improbabil ca ei să fie de origine omenească. Mai degrabă erau mici demoni din partea cărora te aşteptai să explodeze, lâsând o duhoare de pucioasă, şi să dispară chiar sub ochii tăi. Totuşi, acel Tito, cu două seri mai înainte, când sfârşise un încântător dans cu un nespus de şarmant ofiţer al vasului, acest Tito,. Cu o neruşinare inexprimabilă, se înfăţişase cutezător dinaintea ei şi o invitase să danseze cu e). De câte ori îşi amintea ce se întâmplase după aceea – şi nu fusese capabilă să uite măcar o câtime de clipă cele petrecute – începea să roşească, căpătând din cap până-n picioare culoarea sângelui şi fiind dominată de-o senzaţie de dogoritoare

nesăbuinţă. Se străduise anevoie, iarăşi, să nu-şi amintească. În mod premeditat omisese din jurnalul ei orice menţiune la episodul acela şi-l alungase din gândul ei. Ba chiar repetase toate rugăciunile de care-şi putuse aminti, înşirându-le rapid de la un cap la altul, iară şi iară, ca pe-un descântec împotriva forţelor răului.

în ks ie a-l refuza, păstrând nealterat tonul degajat şi prietenesc pe care l-ar fi folosit faţă de un gentleman, astfel încât el să nu suspecteze eroarea ce-i trezise propunerea aceea indecentă, stătuse pironită locului, cu buzele întredeschise, neînstare să sufle o silabă, în faţa ochilor lui negri sclipind ca ai unui şarpe, cu reflexe ticăloase, la numai câteva degete de privirea ei. Şi se simţise luată pe sus fără eosimţământul ei şi dusă în vârtej ca un nor, purtată în cea mai uşoară, cea mai sigură şi mai gingaşă îmbrăţişare pe care o cunoscuse vreodată, într-un dans cum nici măcar nu visase că ar exista din vremea nevinovatei sale adolescenţe, deşteptându-se din nou sub înfăţişarea unei pure silfide înzestrate cu cea mai aeriană uşurinţă – a, nu, aproape că gemea în forul ei lăuntric! Frau Rittersdorf. E cu putinţă să fi făcut aşa ceva? Vai, oare am îngăduit aievea să se întâmple una ca asta?

Când totul se sfârşise, el îi sărutase iute mâna şi se depărtase ca o săgeată, lăsând-o singură, buimacă. Lizzi Spockenkieker, rotindu-se în vârtej, ca nişte căluşei, cu balonul ăla umflat, Herr Rieber, îi strigase batjocoritor: „Unde-ţisunt castanietele?” Atunci tânărul. Ofiţer se întorsese şi o invitase din. Nou la dans, şi deşi mai înainte păruse atât de graţios şi de sprinten, acum îşi târşeau picioarele laolaltă şi abia puteau ţine pasul. Şi eu toate că el spusese oarecum vesel: „Nu îndrăznesc să vă las singură măcar o secundă, vă va răpi vreun ţigan!”, ştia că era avertizată şi totodată dojenită. Pe măsură ce reflecta la comportarea ei nemaiauzită şi la răsplata ce avea să i-c* aducă o apariţie a lui Otto, un om care nu întârzia niciodată aplicarea, justiţiei, într-un unic moment orbitor aproape că se simţi recunoscătoare pentru absenţa lui. Fulgerător,

sentimentele inspirate de decenţă îi redară atenţia: îşi dădu seama că, dacă Otto ar fi fost în viaţă

— O, numai de-ar fi fost, el în viaţă – s-ar fi aflat departe de vasul acela nenorocit, departe de societatea aceea meschină. Totdeauna avusese înfăţişarea şi ţinuta unei lady, şi soţul ei fusese mândru de ea în orice companie!

Acum trebuia să capete certitudinea, prin manierele ei, că Lizzi nu va cuteza să menţioneze incidentul acela, vădit prezumţiozitatea spaniolului, la masa Căpitanului. Şi nu avea de gând să tolereze oricărei alte persoane cea mai mică familiaritate pe-această temă. Devenise complet ţeapănă. Nu fusese însă necesar. Nimeni nu pomenise de incident, nimeni nu părea măcar să fi auzit de el. Până şi Lizzi nu-şi luase nasul la purtare să-i arunce a doua zi un mic zâmbet conspirativ. Până la urmă. Această atitudine nu făcuse decât să înrăutăţească toată situaţia, faptul că ceilalţi treceau sub tăcere întâmplarea putea fi o formă de a critica moralitatea sau conduita ei, şi totuşi, îşi pusese întrebarea: ce-ar fi putut oricine să spună sau să facă pentru a ameliora cu ceva situaţia!

Trebuia să uite, şi-atât, la fel cum uita de Don Pedro, cum uita mizeriile îndurate din pricină că se născuse într-o familie săracă, fiind silită să-şi facă educaţia în scopul de a deveni guvernantă în Anglia, după cum, în realitate, se temea uneori că uită şi de Otto. De câte ori se gândea la el, şi asta se întâmpla foarte des, nu şi-l mai amintea cu contururi solide, în carne şi oase, cu glasul lui răsunător care-i mai vorbea şi-acum la ureche. Nu. Acum el îi apăi’ea ca o imagine scinteietoare, plutind la câţiva paşi de la pământ, ca a unui înger descins în vizită, în uniforma lui, numai alb imaculat şi aur, cu toate că fusese ofiţer la artileria de câmp, nicidecum la marină, cu un curcubeu aureolindu-i capul, care-i ştergea de-a binelea trăsăturile. Ani de-a rândul nu fusese în stare să-şi aducă aminte cum arătase la faţă, iar acum adesea trebuia să se căznească pentru a vedea şi simţi din nou acel cap auriu, minunat modelat, pe care-l ţinuse cuibărit în braţele ei şi-l sărutase,

bărbatul căruia îi cântase ca unui copilaş, legănându-l să adoarmă, amândoi topiţi de tandreţe…

Frau Rittersdorf avea senzaţia că se îneacă. Închise ochii şi gâfâi, capul i se legănă şi se rostogoli pe umeri. Deschise din nou ochii, şi iată-l dinaintea ei pe Tito, aplecându-se graţios în costumul lui de dans, negru şi strâns pe corp, cu o cingătoare roşie, cu bolero, cămaşă cu volane, şi toate celelalte. Şi spunea – ce naiba mai spunea? Ducea în mâna stângă ceva ce arăta a fi un teanc de bilete de nu ştiu ce fel. Făcu să lunece afară din grămadă unul şi i-l întinse, şi nu zâmbea, ci îi ţinea privirea captivată de-a lui de parcă ar fi intenţionat să o hipnotizeze. Frau Rittersdorf întinse mâna să ia biletul, iar la acest gest cartonaşul fu retras şi dansatorul spuse: „încă nu. Daţi-mi voie să vă spun ceva…”

Lui Frau Rittersdorf i se limpezi capul, se ridică şi ascultă cu atenţie, aşteptându-se să audă ceva sinistru, interzis, sau cel puţin dezonorant. În loc de asta, îi comunică un lucru de o simplitate dezarmantă, copilărească. Trupa de zarzuela dorea să organizeze o mică *fiesta* la care să poată lua parte fiecare persoană aflată pe bord. Un dineu cu un caracter festiv, special, la care toţi participanţii să apară mascaţi şi să schimbe între ei locurile la masă. Urmau să aibă o muzică specială, dans pentru toată lumea, şi trupa de zarzuela îşi propunea să prezinte un spectacol complet, de-o seară, cuprinzând cele mai elegante numere din repertoriul ei. Pe urmă trebuia să aibă loc şi o tombolă cu frumoase premii. Premiile urmau să fie cumpărate la prăvăliile din Santa Cruz din Teneriffe, un oraş cunoscut pentru artele şi artizanatul lui rafinat. Totul era menit a înfăţişa un omagiu oferit Căpitanului, în seara din ajunul sosirii la Vigo, unde balerinii companiei de zarzuela trebuiau să debarce.

— Am spus că e păcat să petrecem împreună o călătorie aşa de lungă fără o fiesta publică, zise Tito, cu seriozitate, ca o persoană însufleţită de o totală bună-credinţă. Lui Frau Rittersdorf i se mai limpezi capul cu încă un grad: intrară în gardă instinctele ei mercantile.

— Dar, pentru un artist, spusele dumitale sună atât de mult a afaceri, spuse ea. Cum poţi fi atât de practic?

— Eu sunt impresarul acestei trupe, îi spuse el, şi totodată directorul, iar soţia este asistenta mea.

— Lola? întrebă Frau Rittersdorf, cu condescendenţă.

— Da. Dona Lola, o corectă el, trufaş.

La auzul acestui ton, ceţurile se risipiră din mintea lui Frau Rittersdorf.

— Trebuie să-mi dai puţin timp de gândire, spuse ea, cu langoare, făcând gesturi ca şi cum ar fi vrut să-şi deschidă iarăşi jurnalul. Nu sunt adepta jocurilor de noroc, sub nicio formă…

Ochii ei rătăciră prin jur şi văzu că Lizzi Spockenkieker îşi luase postul în. Primire, la două şezlonguri depărtare, ţinând în braţe o revistă cu pagini late, pe care nici măcar nu se prefăcea că o citeşte. Vederea ei era atât de sâcâitoare pentru Frau Rittersdorf, încât se ridică în şezlong şi vorbi cu absolută fermitate.

— Cât costă aceste bilete pentru tombola organizată de dumneata? întrebă ea, cu ton aferat.

— Patru mici mărci, zise Tito, încreţindu-şi colţul buzei, ca să arate ce sumă demnă de dispreţ trebuia să pară pentru amândoi.

— Nu mi-ar păsa de bani, zise Frau Rittersdorf, observând, cu oarecare mâhnire, că scena aceea bătea la ochi cu mult mai mult decât ar fi dorit. Oamenii începeau să treacă pe lângă ei, pornind defilarea de dinaintea cinei.

Mireasa şi ginerele, bine-nţeles, uitând de lume; Doctorul Schumann, vai de mine!; studenţii cubanezi, parcă cevaceva mai potoliţi în ultimele zile, dar plini de idei poznaşe, cu limbi înţepătoare de asta puteai fi sigur; plicticoasa familie Lutz, cu plicticoasa lor fată, care nu se puteau gândi la nimic altceva decât la cleveteală!; cei doi preoţi

— Totdeauna considerase ca o datorie pentru ea să le facă o plecăciune, acum însă dorea să fi fost invizibilă; americanul acela înfiorător, Denny, cu rânjetul lui scârbos şi

ochii răi – întreaga încărcătură de pasageri de la clasa întâia a vasului părea că profită de ananghia ei, pentru care niciodată n-ar fi putut oferi explicaţii. Căci Tito se apleca peste ea, cu aerul unui ins foarte sigur că este binevenit, de parcă ea s-ar fi arătat gata poate să primească invitaţia de a bea o cafea împreună. Teancul de bilete dispăruse din mâna lui. Frau Rittersdorf apelă la toate puterile sale, luă o poziţie mai dreaptă ca oricând în şezlong, observind în acelaşi moment că Lola şi Amparo, purtând şi de cos-. Tumele de dans împodobite cu volane, se rezemau împreună de parapetul punţii, în apropiere. Atunci vorbi’cu fermitate.

— Trebuie să aflu mai multe despre acest proiect de la ceilalţi, zise ea. Este niţel cam vag, încă nu înţeleg precis la ce anume doriţi să iau parte. Ceea ce propui dumneata se depărtează mult de uzanţe. Pe cele mai bune vapoare nu vei găsi asemenea tradiţie, de a oferi o gală în cinstea Căpitanului, la jumătatea voiajului, sau aproape. Momentul adecvat pentru un dineu dat Căpitanului, şi vei găsi că am dreptate, este cu două seri înainte de a se ajunge ia destinaţia finală. Crede-mă, până acum am călătorit totdeauna pe cele mai bune vase. Şi aşa se procedează de către ie *beau monde1...* cel mai devreme este cu trei seri mai-nainte, depinzând de condiţiile meteorologice şi celelalte amănunte de acest fel... Nu, nu pot vedea necesitatea să precipitaţi această ocazie solemnă din simplul motiv că *voi* trebuie să părăsiţi vasul la Vigo. Majoritatea noastră, a celeorlalţi pasageri, ne vom continua voiajul până la capăt. Exact înainte de a sosi la Bremerhaven voi fi încântată să mă alături oricărui mic plan destinat să arate gratitudinea simţită f*ţă de bunul nostru Căpitan, pentru necazurile şi ostenelile ce i le-am prilejuit cu acest voiaj. Mai-nainte, nu. Trebuie să fii atât de bun şi să mă scuzi.

— Dar noi, care debarcăm la Vigo, ţinem de asemenea să oferim un mic omagiu corect nobilului nostru Căpitan, zise Tito, cu un aer foarte formalist şi vorbind o germană destul

de frumoasă.

— Persoanele din societatea cea mai bună fac aceste lucruri altminteri – răspunse Frau Rittersdorf, lansată acum în plină, desfăşurare a rolului ei de mentor, şi în ochii ei pali se ivi o lumină apostolică. Nu văd niciun motiv plauzibil de a susţine ipoteza că bunul Căpitan nu va şti să facă deosebirea, dacă îi oferim o recepţie care nu ţine seama de formele acceptate ale vieţii mondene... şi totodată, poate că nu cunoşti acest amănunt, cu greu ar putea fi – în realitate, nu-mi pot aminti nicio ocazie de acest gen, în care să fie implicat vreun element comercial, sau să se menţioneze vreo loterie... Nimeni nu cumpără bilete pentru un dineu oferit Căpitanului. De fapt, în ultimă analiză, încerc să-ţi explic dumitale că la gala de adio a Căpitanului se procedează prin invitaţia pasagerilor de către Căpitan în persoană, şi nu viceversa. Hrana, decoraţiile, cocardele, muzica, într-un cuvânt, totul, cu excepţia şampaniei, este asigurat din rezervele comisariatului de bord, pentru toţi pasagerii, precum şi pentru oaspeţii de la masa Căpitanului. Aşa că, încheie ea, cu o notă triumfală, pentru că Tito asculta cu urechile ciulite şi deci spera că lecţia dată de ea era asimilată, dumneata şi cu prietenii dumitale spanioli trebuie să faceţi cum doriţi în privinţa aceasta, în mod privat, fără a-i angaja pe alţii, care au idei diferite despre asemenea lucruri!

Tito schimbă o privire rapidă cu Lola şi Amparo, care păşiră mai aproape de ei. Drapându-şi mantilele peste braţe. El făcu o bună imitaţie a salutului militar german, pocnindu-şi cu şic călcâiele pantofilor de lac şi spuse, zâmbitor, într-o salvă de cuvinte spaniole pârâind ca mitraliera:.. Fie că-ţi place sau nu, tu, cârnat împuţit făcut din funduri de babe, noi ne vom da spectacolul şi vei contribui şi tu la plata lui”. Lola şi Amparo izbucniră în ţipete de ilaritate irezistibilă şi-i aplaudară jocul de scenă. Dansatorul îşi potrivi pasul cu al lor, se depărtară tustrei şi rămaseră la oarecare distanţă, râzând, Tito aplecat asupra lor şi ţinându-se cu amândouă mâinile de mijlocul său

îngust. Frau Rittersdorf, care nu înţelesese, sau nu putea să creadă ceea ce păruse că aude, bănuind că era mai rău, chiar puţin înspăimântată, fiindcă văzuse, dezolată, că în realitate omul era un *maquereau* I capabil de orice, îşi simţi obrajii acoperiţi de o roşeaţă intensă, dureroasă, şi se rezemă cu spatele de şezlong.

— Doamne sfinte, spuse, întorcându-se spre Lizzi, ca spre o fiinţă cunoscută care-i putea oferi o liniştire. Doamne sfinte, ce se poate face cu asemenea oameni?

— Oricând poţi dansa cu ei! zise Lizzi, şi Frau Rittersdorf simţi cum maliţia vecinei făcu să-i pâlpâie fiecai'e por al pielei, transmiţându-i un fel de scântei electrice.

Văzând cum lui Frau Rittersdorf îi tremură bărbia la auzul cuvintelor sale, Lizzi urmă, adoptând un ton fals compătimitor:

— În realitate, chiar fac haz pe socoteala dumitale, purceii... Uită-te la ei, Frau Rittersdorf, ai mai văzut vreodată asemenea neruşinare? Nu fac altceva decât să-ţi dea cu tifla. Ce poate să fi spus individul ăla, mă întreb? N-am prins toată fraza, dar suna înspăimântător.

Frau Rittersdorf începu pe dată să-şi îndrepte eroarea teribilă comisă dându-i lui Lizzi o ocazie atât de briliantă de a-şi pune în valoare darurile ei speciale.

— Poate că nu sunt singura lor victimă, zise ea. S-ar putea să-ţi vină şi dumitale rândul, dacă nu cumva ţi-ai şi primit porţia!

Lizzi îşi făcu vânt cu revista.

— A, bine, unul dintre ei, nu individul ăsta, cel căruia: îi spun Manolo, şi una dintre femei, nu ştiu care din de, s-au apropiat de mine azi dimineaţă, se pare că planul lor este în plină desfăşurare... Chiar adevărat, nu ai auzit?

— Nu, zise Frau Rittersdorf, cu glas slab, nu mi-a spus nimeni.

— Am fost fericită să le dau un bacşiş ca să mă lase în pace, mărturisi Lizzi, cu suficienţă. M-a costat doar patru mărci să scap de ei. Ar fi meritat şi de două ori mai mult.

' Peşte, întreţinutul unei prostituate – în franceză în

original.

— Atunci, se poate să râdă de dumneata din alt motiv, zise Frau Rittersdorf. Cel puţin, pe mine nu mă pot trage pe sfoară!

— Crezi că am să mă duc cu adevărat la mica lor petrecere ordinară? întrebă Lizzi. Le-am dat banii la fel cum i-aş da unui cerşetor.

— Nici eu n-am să mă duc la petrecerea lor, zise Frau Rittersdorf, revenindu-şi încet în fire. Şi nu voi plăti niciun pfening pentru dreptul meu de a mă ţine deoparte!

între cele două femei se aşternu tăcerea şi amândouă urmăriră, stăpânite de un intens resentiment mocnit, cum picioarele zburătoare ale spaniolilor dispar după colţul de sus al punţii. Ecoul glasurilor lor de coţofene pluti îndărăt doar pentru a intensifica atmosfera sumbră din jurul celor două siluete rigide întinse în şezlonguri.

Frau Rittersdorf deschise filele jurnalului şi continuă relatarea evenimentelor. După ce stătu puţin pe g’ânduri, cu stiloul suspendat în aer, scrise apăsat.

„Acel mic sac de mâncare, Frau Schmitt, partenera mea de cabină, care nu are niciun drept la cea mai mică consideraţie din partea vreunei persoane, a început în ultimele zile să dea semne de a-şi fi schimbat caracterul. Monopolizează lavaboul şi oglinda. Stă cu total sânge rece şi-şi pudrează faţa şi-şi răsuceşte părul ei de culoarea şoarecelui într-un coc, pe-ndelete, de parcă nu m-ar sili să o aştept.

Din când în când îmi consult ceasul, remarc cât de târziu se face şi că trebuie şi eu să mă îmbrac. Dar nu are niciun efect, până acum. Incapabilă, cum sunt, să mă comport grosolan cu oricine, voi fi forţată să iau măsuri pentru a-i corecta proasta creştere. Este o ofensă adusă moralităţii, să treci cu vederea sau să nu iei în seamă insolenţa venită din partea unui inferior. Practicarea efectivă a severităţii – am învăţat acest lucru cu bestiile acelea de copii englezi – constă într-o neîncetată, neslăbită, deplină perseverenţă, fără nicio clipă de delăsare, ci doar vigilenţă, vigilenţă de

dimineaţă până 3eara, sau de nu tabără asupra ta ca o haită de hiene.” Cumpăni această observaţie, şi adăugă: „*Nota Bene:* Trebuie să fiu în mod special în gardă cu anumite elemente de foarte joasă speţă de pe acest vas, care n-au gânduri bune pentru nimeni. Vigilenţă/ vigilenţă.”

Frau Rittersdorf se simţi tare obosită, flămândă de parcă n-ar fi mâncat de zile întregi, ardea de dorul sunetului scump şi familiar al goarnei care chema la cină. Mintea ei era plină de lucruri al căror loc nu era acolo, idei stranii i se hurducau prin creier, ciocnindu-se şi ameninţând să-i dea o durere de cap. Adăugă încă un rând, înainte de a-şi închide jurnalul: „Toate acestea pot să-ţi pună mult la încercare firea, însă trebuie să presupun că este ceva necesar şi că înţelesul lor va deveni dar mai târziu.”.

1 — (Jngătorii ăia pun ceva la cale, i se adresă Denny, lui David. Au înjghebat un plan.

Examina trei coşuri noi care-i apăruseră sub falcă, în oglinjoara. Sa de ras, care mărea de cinci ori dezastrele ivite pe pielea lui şi-l ţinea într-o stare de perpetuă alarmă.

— Mamă Doamne, ia priviţi la belele astea! le spuse tovarăşilor de cabină, întinzându-şi bărbia spre ei.

Herr Glocken stătea încovrigat în cuşeta lui de jos, aşteptându-i pe cei doi tineri să-şi schimbe cămăşile şi cravatele înainte de cină.

— De-aici nici nu pot măcar să te văd, zise el, cu intenţia de a-l linişti.

— Poate că eşti miop, zise Denny, care nu intenţiona să lase pe nimeni să ia uşor necazurile lui. Herr Glocken băgă mâna în buzunarul vestonului şi-şi puse ochelarii.

— Chiar şi-aşa, zise el, ascuţindu-şi privirea să-l măsoare. Abia dacă le pot distinge.

încheindu-şi nasturii de la cămaşă, David nici nu întoarse capul.

— Ce-i aia „ungători”? întrebă.

Detesta deprinderea vulgară a lui Denny de. A denumi toate naţiile, afară de-a lui, cu vulgare porecle scurte. Ba mai mult chiar, pentru propriul său neam avea câteva

expresii favorite – „bărbierii” de exemplu, dar asta aplicată cu stricteţe locuitorilor din statul Georgia; „pleavă albă” era altă formulă, aplicata în mod specific persoanelor de condiţie socială inferioară, combinată cu insolvabilitatea financiară şi, în general, oricărui individ a cărui atitudine faţă de el ori faţă de punctul lui de vedere personal o găsea nesuferită.

— Ungătorii ăia, spaniolii ţopăitori, zise Denny, suspectând în tonul lui David implicarea unei mustrări. Denny suspecta adesea că David Scott dezaproba un număr incalculabil de lucruri, deşi niciodată nu putea fi absolut sigur care anume. Dar tonul ăsta scrobit luat pentru cuvântul „ungător”, nu zău…

— Ei bine, dar dumneata cum le spui? întrebă eJ. Macaronari? Flaşnetari? Nu, ăştia-s italienii. Polaii? Nu. Guinee? Nu, că sunt din Porto Rico, nu-i aşa? S; u din Brazilia? Nu sunt cioroi. Nici jidovi. Jidov e numele pe care l-au fabricat chiar evreii pentru un evreu de două parale. Ca Lowenthal ăia, de pildă. Dar nu-i un tip răii. Am stat de vorbă cu el. Ştiţi că eu n-am văzut în v’uţa mea un evreu, până când am împlinit cincisprezece ani ţi am plecat la şcoală? Sau, dacă oi fi văzut vreunul, n-am ştiut ce hram purta. În oraşul nostru n-aveam nimic împotriva evreilor, n-aveam nici măcar picior de evreu?

— Poate că eraţi aşa de ocupaţi cu linşarea negrilor încât nu v-aţi mai putut rupe din trup şi pentru evrei, remarcă David, pe un ton atât de distant şi lipsit de aprindere, încât lui Denny i se căscă toată gura şi şi-o închise Ja loc, cu un pocnet al maxilarelor.

— De unde vii? întrebă el, după o pauză încărcată de tensiune.

— Colorado, zise David.

Denny căută să-şi amintească ce auzise despre Colorado. Dacă auzise vreodată despre ceva, cu excepţia minelor de argint de-acolo. Nu-şi putea aduce aminte nicio trăsătură de caracter a oamenilor din statul acela şi, pe câte ştia el,

n-aveau nicio poreclă, ca Hoosier sau Cajun[21].

Cu greu ar fi mers să-i strige: „Yankeule”.

— Te ocupi cu mineritul? riscă el.

— Sigur, zise David, normator într-o mână din Mexico.

— Parcă ziceai că eşti pictor, spuse Denny.

— Sint. Cu normarea într-o mână mă îndeletniceam să-mi scot plinea şi să pot lucra pentru mine, zise David.

Denny stătu un răstimp să rumege informaţiile primite şi pe urmă zise:

— Uite ce e, asta-i ceva ce nu pot pricepe, îţi iroseşti timpul făcând o treabă din care nu-ţi poţi agonisi traiul şi pe urmă îţi iei o slujbă să scoţi destule parale şi să poţi continua cu treaba din care nu poţi trăi. Aşa ceva mă lasă lat. Zise el. Şi-ţi mai zici pictor, dar nu eşti totodată normator într-o mână? De ce nu poţi să-ţi spui normator?

— Fiindcă, în realitate, nu sunt aşa ceva, zise David, doar îmi scot pâinea din îndeletnicirea asta, adică, îmi scoteam… Acum am de gând să încerc să-mi scot pâinea pictând, dar dacă nu pot, ce mai, oricând pot să-mi găsesc vreo slujbă oarecare din care să-mi ţin filele câtă vreme pictez.

Herr Glocken se descolăci, îşi trecu mâna peste faţă şi păr, stând în faţa oglinzii, îşi trase nodul la cravată o idee mai spre centru, se scutură puţin să-şi mai netezească costumul boţit şi era gata de plecare.

— A, bine, îi zise el lui Denny, asta înseamnă o viaţă eroică! Asta e felul în care le dă mâna să trăiască oamenilor care au încredere în puterile lor. Eu unul n-am avut niciodată curaj. Eu ţin micul meu chioşc, cu ziare şi reviste şi cu ilustrate pentru Crăciun şi aniversări, da, şi cerneală şi stildţiri şi hârtie de scris, şi în fiecare zi îmi curge prin mani un fluviu de mărunţiş, şi în fiecare seară când închid prăvălia mi-am scos pâinea zilnică, da, şi un pic mai mult, şi suma aceea o investesc pentru ca încă vreo câţiva pfennigi – *centavitos* – să-mi iasă totdeauna, ceva mai mult şi ceva mai mult, pentru că eu nu am viaţă, eu mă mărginesc doar

21 Poreclă dată celor cu sînge amestecat, în Alabama şi ?>îîs- sissipi.

să exist! Şi nu mă aşteaptă niciun fel de existenţă, afară de bătrâneţe, şi dacă nu sint grijuliu, voi muri sub un pod sau la azilul de săraci...

— Poate că şi eu voi avea aceeaşi soartă, rosti voios David, deşi valul subit de confidenţe ale lui Herr Glocken îi îngheţase sângele în vine.

— Poate, zise Herr Glocken. Niciun om nu-şi cunoaşte sfârşitul! Dar dumneata nu vei fi nevoit să mori pradă disperării de a nu fi avut niciodată curajul să trăieşti.

Ţi-ai luat viaţa în mâna dumitale şi niciun om nu te va putea face vreodată să regreţi acest lucru!

Vorbi cu asemenea fervoare, încât cei doi tineri cu spinarea dreaptă, norocoşi, împărtăşiră – poate pentru prima dată – o emoţie: îi săgetă un fior de ruşine jenată, ca şi cum i-ar fi datorat vreo despăgubire pentru nenorocirea abătută asupra corpului lui, ori trebuiau să-i explice de ce lor le venea uşor să aibă curaj – pentru că Denny simţea că şi el se lansa în largul valurilor, îşi lua viaţa în stăpânire. Era un fapt stabilit că pe un inginer pregătit îl aşteptau nu una, ci patruzeci de slujbe bune, el avea însă dreptul de a şi-o alege pe aceea care putea să-l ducă cel mai departe de cămin şi cel mai adânc în inima aventurii – cel puţin, dispunea de această libertate. Totuşi, nu vedea care este avantajul de a comite cutezanţe de-a dreptul nebuneşti. David Scott îl şoca socoti. Ndu-l drept o fiinţă care nu face decât să practice o cutezanţă curat nebunească, şi bietul cocoşat îl tot peria de parcă l-ar fi invidiat, aşa că îşi rosti părerea:

— Nu conturul corpului tău, ci mintea îţi modelează viaţa, zise el, şi auzi propria lui declaraţie filosofică cu o încântare înmărmurită, nici nu ştiuse că avusese gândul acela. Pun prinsoare că, oricum ar fi fost, te-ai fi împăcat tot cu un chioşc de ziare, zise el. Să-ţi spun ceva, cred că fiecare din noi capătă ce-şi doreşte!

— O! zise Herr Glocken, cu un geamăt, şi începu să se îndrepte spre uşă. O, nu, scuză-mi cuvântul tare pe care l-am folosit, nu ţi se adresează dumitale, ci acestui crez atât

de fals, asta e una din marile scorneli ale vieţii! A, nu, nu, fiindcă eu voiam un singur lucru pe lume…

Făcu o pauză, ca să obţină efectul scontat.

— Ce anume? întrebă David, îndatoritor.

— Să fiu violonist! zise Herr Glocken, cu glas atât de mişcător, de parcă s-ar fi aşteptat să le stoarcă lacrimh

— Dar de ce era imposibilă această dorinţă? întrebă David.

— Poţi să te mai miri astfel după ce te uiţi o singură dată la mine? Herr Glocken avea o privire de năpăstuit.

A, bine. Sfârşi el fraza, e imposibil să faci pe altcineva să înţeleagă. Dar aveam suflet de artist, zise el, bătându-se uşor peste coastele ascuţite şi deformate, şi-l mai am şi acum. Şi asta mă mai consolează puţin…

Zâmbi, cu durerosul lui zâmbet de măscărici, şi se topi pe uşă.

— Ei bine, zise Denny, asta-i, şi bast. A, sper – şi nu mai fu rostit niciun cuvânt despre Herr Glocken.

— Niciodată nu mi-ai spus cu-adevărat ce poreclă au spaniolii, zise Denny.

— Nu ştiu cum îşi spun între ei. Când vor să se insulte, în Spania, zise David, dar în Mexic indienii le spus *Gachupin.* De fapt înseamnă pinten, sau o cizmă al cărei vârf înţeapă ca o viperă, corespondentul aztec al cuvântului pinten.

— E prea bun pentru ei, comentă Denny.

— Ce crezi că or fi punind la cale, întrebă David, revenind la subiect, trupa de zarzuela? îi văd cum intră în vorbă cu oamenii şi cum discută, dar încă nu au venit prin preajma mea. Umblă zvonul că ar pregăti un soi de spectacol şi o tombolă cu surprize, şi-aşa mai departe, un fel de *feria* demodată pe bordul vasului, care aici va fi o noutate. Nu pot spune că-mi plac mutrele sau purtările lor…

— Lui Arne Hansen ăsta i-a sărit complet capacul, i s-au aprins călcâiele după Amparo aia, zise Denny, cu o invidie neascunsă. Au şi *ceva* ce-aş putea folosi chiar acum. Pe Pastora aia…

Se opri, clătinându-se ameţitor, gata-gata să se dea de

gol înşirând istoria adevărată a întâlnirii avute chiar în după-amiaza aceea cu Pastora. Se răzgândi, fiindcă ţinea să păstreze intactă imaginea personajului pe care spera că-l construise în mintea lui David Scott, descriindu-se drept un bărbat care nu se lasă dus de femei, care toate – până la cea din urmă – nu vânau altceva, pe lumea Domnului, decât banii. Şi plăcerea autentică a oricărui bărbat în toate minţile se cădea să fie aceea de a avea grijă ca o femelă să nu capete un gologan pe care să nu-l fi muncit din greu… Dar se retrase în sinea lui şi văzu din nou cum se desfăşurase episodul cu pricina: Pastora, care niciodată nu-şi dăduse osteneala să-şi ascundă dispreţul trezit de el, îl abordase frontal în cursul promenadei făcute în jurul punţii, îşi întinsese subit tot braţul spre el, cu un gest franc, graţios, şi-l oprise în plin mers, punându-i mâna pe cravată. Cu ochii ei adinei, larg deschişi, zâmbi în modul cel mai ademenitor, şi spuse, într-o engleză infantilă:

— Vino să ajuţi să ne facem *fiesta!* Vom dansa, vom cânta, vom avea jocuri, ne vom săruta, de ce nu?

— Cât costă? se auzi întrebând, dai’ se simţi ca o păsărică privind în ochii şarpelui.

— A, mai nimic! zise Pastora, îmbietoare. Doi dolari, I trei, cinci, zece, cât doreşti.

Denny fu acoperit de o boare de transpiraţie, simţea că s-ar fi cuvenit să spună: „Atunci, să încheiem târgul la doi dolari, asta-mi convine”, dar se temea că, dacă lasă să-i lunece printre degete şansa aceea, n-are să mai capete alta.

— Bem ceva? întrebase el, nesocotit. Stătură alături la bar o bună bucată de vreme, luând o sticlă de şampanie – imitaţie germană –, la preţul de douăsprezece mărci sticla, observă el. Dar Pastora sorbea cu mare plăcere, ţinându-şi picioarele cuibărite alături sub masă,. Şi Denny – pentru care şampania, chiar cea mai bună marcă, avea gust de oţet slab, cu băşicuţe în el – era atât de conturbat şi plin de anticipări, încât abia mai putea înghiţi. Pastora mai deri şi nişte ţigări.

— la una din astea, îi oferi Denny, scoţându-şi din buzunar pachetul de *Camei.* Pastora nu putea fuma marca aceea de ţigări. Voia o ţigaretă zveltă, cu vârf de aur şi aromă de iasomie, dintr-o cutie de satin purpuriu pe care era tipărit în litere daurite: „La Sultana14. Denny calculă în grabă, la schimbul oficial, cât făceau mărcile transformate în dolari – un dolar şi. Nouăzeci de cenţi o cutie de douăzeci de bucăţi! O cumpără. Şi pe urmă Pastora îi vinduse două bilete pentru tombolă, la cinci mărci biletul, cu o marcă mai mult decât preţul tipărit pe de. Denny le achitase şi nu observase înşelătoria decât mult mai târziu. Pastora lăsase să-i alunece piciorul afară din micul ei esearpin negru, îngust şi ponosit, de satin, şi piciorul ei firav se insinuase dezmierdător sub manşeta pantalonului său, degeţelele presând şi furnicând delicat, ca degetele mâinii, pe muşchii pulpei sale.

— Când… când urmează să se ţină această petrecere? se interesase el, căutând să nu se crispeze, retezând senzaţia de plăcere amestecată cu jenă.

— A, nu o să fie decât puţin înainte de a ajunge laVigo, îi spusese ea.

— Dar când o să… o să… fim împreună? bâiguise el.

— Cum aşa, păi suntem împreună acum, îi reaminti ea, fără nicio ingenuitate.

— Da, ştiu eu, zise el, încercând să-şi vină în fire,. În timp ce cele mai negre suspiciuni i se întorceau în goană, dar treaba nu poate continua aşa, ştii perfect de bine despre ce vorbesc…

— Nu înţeleg prea bine engleza. Îi spusese ea, vrei să spui că doreşti să te culci cu mine?

Denny fu încântat de această întorsătură a conversaţiei.

— Pe legea mea, spusese el, acum zic şi eu că vorbeşti serios. Vreau să ştiu când!

— Nu, zisese Pastora cu seriozitate, întâi parali, cât mai, multe parali.

— Ei bine, câte?

— Doş’zeci dă dolari.

Denny, care tocmai inghiţise ultima sorbitură de vin, la această precizare se înecă groaznic şi scuipă lichidul în aer, deasupra capului ei. Femeia fu împroşcată cu largheţe, îşi şterse părul cu un şerveţel de hârtie şi spuse, cu oarecare demnitate:

— Asta nu-i drăguţ. Acum eu plec.

Denny o apucă de încheietura mâinii şi, pe când ea se ridica, spuse cu disperare:

— La noapte?

— Nu La eoapte, spusese ea cu răceală, desprinzându-se din strânsioarfe. La noapte sunt obosită.

— Mâine?

— Poate. Dă-mi drumul la braţ. Oamenii or să creadă că încerci să faci dragoste cu mine aici, pe masă.

Se trase deoparte, cu gesturi definitive, şi-l părăsi. Nu-i rămăsese altceva de făcut decât să achite nota şi să iasă din încăpere, în timp ce ochii tuturora se aţinteau asupra lui, sau cel puţin aşa credea. Nu îndrăznise să-şi rotească privirea în jur să constate.

Acum se decise să-i povestească lui David Scott o istorisire retuşată a întâmplării.

— M-a costat o sticlă de şampanie din aia spurcată, recunoscuse, cu destul tupeu, omiţând ţigaretele şi biletele de tombolă. Nu bea mult, dar vrea numai marfă din cea mai bună. Vreau să spun, vrea şampanie. Are cele mai isteţe picioruşe pe care le-am văzut în viaţa mea, nu mai mari decât ale unui prunc şi mătăsoase ca un pămătuf din pene. Ei, şi-a scos pantofii şi ne-am jucat de-a flirtul pe sub masă tot timpul, ca doi şcolărei. Dar vrea mai multe *parali,* cum le zicea ea, decât are să capete de la mine.

Şi nu era el omul să-i ungă palma cu arginţi, până ce faza nu era jucată. Nu-l prostea pe el cu una cu două, aşa spera. Câteva pahare de băutură din când în când şi avea s-o ducă în lesă, dar asta era totul. Fără pat nu capătă nici haleală, asta era politica lui sfântă.

— Negreşit c-ă-i mai bine să capeţi ce-ai de gând să capeţi înainte de te-apuci să-i ungi palma cu arginţi, zise

David. După aia n-o să pice niciodată la aşternut, dă-mi voie să-ţi spun eu, cunosc tipul.

— Bine, într-un fel, e un târg destul de cinstit, zise Denny. Dacă pot să obţin ce vreau înainte de-i plătesc, şi-aşa şi am de gând să fac, ei bine, nici n-am să-i plătesc un sfanţ!

O clipă căzu în visare, la auzul acestor cuvinte, surprins să descopere că luase decizia aceea drastică. Până atunci încă nu încercase să-i tragă chiulul la bani vreunei fete. Totdeauna se mulţumise doar-să aibă grijă să nu-i plătească prea mult. În felul în care femeia aceea încerca să-l joace ca pe-un fraier era însă ceva care-l făcea dornic să-i plătească cu aceeaşi monedă.

— Ascultă! exclamă el, cu o indignare la fel de reală ca şi când înşelătoria s-ar fi şi consu. Mai. Dacă-i dau vreun ban înainte, o să se ţină de învoială în regulă, ori am să fiu ultimul bărbat alb pe care l-a dus cu zăhărelul.

David nu scoase o vorbă, şi după un moment Denny adăugă:

— Până acum n-am avut de-a face cu altcineva decât cu fete albe.

— Fetele astea sunt albe, spuse David.

Denny era vădit dezorientat.

— Bine, vreau să spun, albe de-adevăratelea, fete americane.

David, care trecuse printr-o lungă şi grea ucenicie, învăţând să fie un om între oameni în societatea amestecată din mâna mexicană, scoase din geamantanul dublu sticla lui de trăscău autentic, *Old Cedar Rail.*

— Vrei o doză? întrebă.

Denny dădu din cap şi-l privi cum toarnă în păhărelele groase din cabana.

— Să-ţi spele gustul şampaniei din gură, zise David.

— Un lucru! Denny o ţinea strună cu ideia sa fixă, pe un ton îngrijorat, după ce trase o duşcă bună din paharul lui. Un lucru e albastru: pe vaporul ăsta nu-i niciun loc potrivit. Îl are pe codoşul ăla al ei în cabina lor şi, bineînţeles, ştiu că celălalt codoş al lui Amparo dă ocol vasului la orice oră din

zi sau din noapte, cât timp Hansen stă în cabina lor, dar o treabă de felul ăsta îmi încreţeşte pielea pe mine. Pur şi simplu la mine nu ţine, asta-i tot. Îi văd pe Rieber cu lungana aia a lui, aia cu picioroange, care bate drumurile, cum se târăsc prin Şocurile întunecoase de pe puntea vasului şi prin toate ungherele, dar cred că perechea aia nu-i pusă cu adevărat pe-o treabă serioasă. Cred că le place doar să se gâdile unul ps altul. Şi pe urmă, Pastora n-a spus nimic concret, în afară de chestiunea banilor. Nicio clipă n-a spus unde, sau când.

— De ce n-o întrebi?

— Am întrebat-o. A zis: mâine, poate. Dar unde? Asta mă frământă.

— Acolo, la mână, spuse David, turnând alt rând de băutură şi vârând dopul la loc, îndesându-l bine în sticla ţinută între picioare, colo sus, în munţii Mexicului, unde am avut prima mea slujbă, casa de curve, singura, era doar o odaie mare, mare cât un hambar, cu şiruri de paturi de campanie atât de înghesuite unul lângă altul încât abia de-ţi puteai croi cu chiu cu vai drum între de, şi era beznă, cu excepţia unei lumini roşii dintr-un colţişor. Tu şi cu fata aleasă doar vă foiaţi printre paturile de campanie până ce găseaţi unul neocupat, îţi treceai mâinile peste el până ce nu simţeai vreun picior sau nişte crupe, şi pe urmă te îndesai în el...

— Sfinte Sisoe, mie mi s-ar fi tăiat picioarele, zise Denny, băgat în sperieţi, aşezându-se pe duşumea şi scoţându-şi pantofii.

— Nu era chiar aşa de rău, zise David. De fapt, pentru, câte parale făcea toată distracţia aia, era totul în regulă.

Şi prin toate vinele i se revărsă lent acel profund talaz îngreţoşat, de scârbă şi intolerabilă furie sexuală, un amestec otrăvitor de senzaţie bolnăvicioasă şi de mortală plăcere: se prelinse şi-l lăsă, aşa cum îl lăsase întotdeauna, până atunci, doar puţin deprimat. Odată, pe la începuturile legăturii sale cu Jenny, îi mărturisise în cuvinte întretăiate, după ce tocmai făcuseră dragoste, veseli şi împărtăşind o

senzaţie de prospeţime, în dimineaţa răcoroasă de primăvară, despre perioadele stranii prin care trecuse în locul acela. Cumva simţea, şi se aştepta ca ea să-l înţeleagă că dezgustul acela amar încercat după. Îl curăţase, îl redase neatins deplinătăţii bărbăţiei sale. Era bucuros să fie capabil a spune că, după asemenea nopţi, o bună bucată de vreme îl îmbolnăvea numai gândul la sexualitate. Se simţea superior actelor sale şi partenerelor întâmplătoare avute, şi întru totul răscumpărat şi despărţit de josnicia lor prin dispreţul acela purificator.

Jenny, înălţată în capul oaselor în pat, se aplecase peste el, îi luase faţa în mâinile sale j; i îi spusese fericită:

— Nu face nimic, scumpule. Asta-i mahmureală metodistă normală. Bărbaţilor le place să se macine aşa până ce li se face greaţă „şi pe urmă pun nişte nume răsunătoare vomitării lor... Eu... Oh, sper din tot sufletul că n-o să vomiţi peste mine!

Nu-i iertase niciodată ieşirea aceea. Nici n-avea să i-o ierte vreodată.

— Încă unul? întrebă el, turnând. Denny încuviinţă din. Cap.

— Ei bine, trebuie să ai o şansă turbată să te înghesui slobod în pat cu cineva, prin ciubărul ăsta!

îşi inspectă unghia încarnată de la picior, cuprins de o profundă alarmă.

— Sfinte Sisoe! zise el. Cred că mizeria asta s-a. Infectat!

Uită de orice alt lucru, căutând de zor iodul.

Până când veniseră pe vas, Hans nu-i văzuse niciodată pe părinţii lui îmbrăcându-se şi dezbrăcându-se laolaltă, îşi putea aminti de pe vremea când era mic de tot, că dimineaţa obişnuiau să-l ia în patul lor şi să se joace cu el. Dar într-o zi, nu ştia exact când, maică-sa îi spusese: „Nu, Hans, acum eşti băiat mare, e timpul să încetezi cu toate poveştile astea de ţânc”. Până atunci, avusese voie să deschidă uşa odăii lor şi să intre când poftea. După aceea, de câte ori încercase să mişte clanţa, câteodată, uşa era totdeauna încuiată. În schimb tatăl şi mama lui veneau

seara în odaia lui, să spună rugăciunile tustrei.

în cabina lor îmbâcsită, înţesată, nu era nimic pentru aşa ceva, nu aveai unde să te duci. Când sosea ceasul, mama îi punea lui Hans o batistă peste ochi şi spunea: „Acum, să nu ţi-o dai jos până nu-ţi spun eu! Şi să nu tragi cu coada ochiului!” Dar, fireşte, el trăgea cu coada ochiului. Spre dezamăgirea lui, nu era prea mare lucru de văzut. Nu izbutea şi pace să priceapă ce era tot misterul acela. Întorşi cu spatele la el şi unul la altul, îşi scoteau veşmintele, unul câte unul, punându-şi în acelaşi timp, treptat, îmbrăcămintea de noapte, aşa că nicio clipă nu erau cât de cât dezbrăcaţi cu-adevărat, şi întrezărea doar ocazional un petec din umărul plin al mamei sau din coastele descărnate ale tatălui. Secretul acela era cu atât mai misterios pentru el, fiindcă deseori văzuse mai mult din goliciunea lor, ziua-n amiaza mare, la plajă. De aceea avea certitudinea că în dezbrăcatul pentru culcare era ceva diferit de dezbrăcatul în alte împrejurări, şi intenţiona să descopere ce anume era, dacă găsea putinţa, înainte ca Hans să fi putut vedea ca lumea cum se întâmplase, se întorceau iarăşi cu faţa la el, complet acoperiţi din nou, taică-său într-o lungă şi pricăjită cămaşă de noapte, tivită cu un galon de bumbac roşu, maică-sa într-o cămaşă de noapte revărsată, cu mâneci lungi. Obişnuia să spună: „Acum, gata!” ca şi cum ar fi fost un joc, şi-i trăgea batista de pe ochi, iar Hans încerca să pară somnoros.

Aerul cabinei era stătut, chiar şi când hubloul era deschis. Noaptea însă era închis, fiindcă aerul nopţii era totdeauna periculos, dar pe mare aerul nopţii era ucigător. În timp ce părinţii lui se dezbrăcau, pieile lor emanau mirosuri care-l făceau pe Hans dornic să-i roage să desi chidă hubloul, dar nu cuteza nicicând – mirosul patern acru şi pătrunzător ca în drogheria din Mexico-City unde taică-isău se ducea adesea cu o hârtiuţă dată de doctorul lui; mirosul matern, bolnăvicios de dulceag, ca izurile amestecate ale standurilor de peşte şi de flori, lipite unele de altele, sub soarele dogoritor al nămiezii, în piaţa Merced.

Ştia să distingă fiecare miros, al tatălui şi al mamei sale, pentru că adesea captase câte-o adiere, afară, în grădina din Mexico, sau la masă, sau chiar pe puntea acelui vapor. Îl îmbolnăvea, îl făcea câteodată să simtă că mama şi tatăl lui erau nişte străini, se temea de ei, era ceva în neregulă cu respiraţia tatălui şi subţiorile mamei, şi asta-l făcea să se întrebe dacă nu era ceva în neregulă şi cu el. Din când în. Când îşi făcuse obiceiul să-şi aplece capul spre propriul lui umăr şi să inspire, sau chiar să-şi descheie cămaşa în faţă şi să aspire bine o pală din emanaţiile lui. Totdeauna mirosea exact ca el însuşi, nu era absolut nimic în neregulă şi un timp se simţea mai uşurat.

Maică-sa îngenunche lângă patul lui şi Hans se ridică şi îngenunche alături de ea. Braţul petrecut pe după umerii lui mirosea a albituri dulci proaspăt spălate. Taică-său îngenunche de cealaltă parte, şi îşi rostiră rugăciunile într-un cor murmurat. Amândoi îl legănară şi-l sărutară, spunându-i noajpte bună, şi pe dată se simţi nespus de apropiat de ei, nespus de plin de încredere. Spuse, ridicându-se iarăşi: „Mamă, astăzi Ric şi Rac mi-au spus că or să mă arunce peste bord, dar eu nu m-am speriat!”

Maică-sa îi spuse tăios:

— Hans, nu ai voie să discuţi după ce ţi-ai spus rugăciunile.

Dar tatăl lui aproape că sări din cămaşă, de indignare, şi zise:

— Ce-ai spus? şi se adresă soţiei: N-ai auzit ce-a spus băiatul? Că acei teribili copii spanioli l-au ameninţat...

— Aiureli, strigă soţia, iar lui Hans: Ce ţi-a venit să te joci cu copiii aceia? Nu ţi-am spus să te f ereşti de ei?

Tatăl îi spuse mamei:

— Ei bine, şi tu unde erai de l-ai pierdut din vedere?

— Eram la coafor şi i-am spus să stea neclintit şi să; mă aştepte în şezlongul lui. Arunci vina pe mine, bine-: nţeles. Nu mi-e dat să am pace o clipă, pentru orice se-: ntâmpâă!

— Îngrijeşte-te de copilul tău şi încetează de a-ţi mai tortura soţul, zbieră tatăl, şi Hans îşi dădu seama că

uitaseră cu totul de el.

— Nu mi-am părăsit şezlongul, spuse băiatul aproape lăcrămând. Ei au venit şi au stat acolo, şi au zis: „O să te aruncăm în apă. Şi pe toţi ceilalţi la fel. Şi pe buldogi Asta au spus, şi nu e vina mea. Eu le-am zis: „Plecaţi: de-aici, sau vă spun tatălui meu”. Şi ei au râs şi au făcut: haz de mine.

— Monstruos! zise maică-sa, profund şocată. Câinele’ acela bun, nevinovat, fără apărare? Vai, Hans, dacă ai fi vreodată atât de crud să maltratezi un biet animal mut, nici nu vreau să mai aud de tine.

— Pentru nimic în lume nu i-aş face rău lui Bebe! I zise Hans, pios, recăpătând atenţia marnei sale.

— Am să le vorbesc, sau o să stau de vorbă cu neruşinaţii lor părinţi, dacă e necesar, spuse tatăl. La urma’ urmei, nu este chiar o glumă, l-au ameninţat şi pe Hans personal să-l arunce peste bord, ţine minte.

— Sfatul meu este să nu le spui nimic, să-i ignorezi! ca şi cum nici n-ar exista, şi tu Hans, să slai lângă mine j totdeauna şi să faci ce ţi se spune, să nu trebuie să-ţi vorbesc de două ori.

— Da, măicuţă, spuse Hans, cu tonul lui cel mai supus. I Lumina fu stinsă şi peste tot domni tăcere. Hans adormi j după un scurt interval de frământare, pentru că maică-sa păruse că nu a auzit deloc ceea ce încercase să-i spună, ! despre cum se aflase la un pas de moarte, cât pe-ăei să fie zvârlit de pe vas, în timp ce ea se spăla pe păr, fără a se gândi la el.

Herr Rieber se montase până ce ajunsese la stadiul deciziei finale cu privire la Frăulein Lizzi Spockenkieker. Mai întâi, nu era câtuşi de puţin Frăulein, ei o femeie cu experienţă lumească. Şi deşi lui Herr Rieber nu-i plăcea nimic mai mult decât doza adecvată de cochetărie feminină şi rezistenţă jucăuşă, totuşi, împinse dincolo de anumite limite, deveneau o batjocură şi o curată insolenţă pe care niciun bărbat demn de acest nume nu le-ar fi îndurat din partea vreunei femei, nu, nici să fi fost chiar Elena din

Troia. În persoană! În această stare de spirit, o luă de braţ după cină şi o ghidă în preumblarea lor. Pe când ascultau muzică, el o trase în sus pe scări, până la puntea bărcilor de salvare, şi o conduse, cu premeditarea tăcută a unui om pornit pe crimă, în partea întunecoasă a coşului de vânt. Nu-i dădu prăzii sale niciun avertisment, nicio clipă de răgaz în care să-l pleznească peste faţă sau să fugă, o înşfăca pe Lizzi de după umeri, ceva mai jos, sperând să-i ţintuiască braţele de coaste şi, trăgând-o brutal spre el, îşi deschise gura pentru un sărut hulpav.

Era ca şi cum ai' fi îmbrăţişat o moară de vânt. Lizzi scoase un curios schelălăit din gâtlejul încleştat, iar braţele ei lungi il cuprinseră de mijlocul care-i sălta, palpitând. Gura ei subţire şi mare se căscă alarmant. Şi dintâi ascuţiţi sticliră până şi-n beznă. Îi trase un brânci zdravăn şi căzură îndărăt, încleştaţi, pe spate şi, pentru o clipă, oasele ascuţite ale şoldurilor ei îi măcinară cu cruzime pântecul. Herr Rieber avu o strălucire de încântare uluită la căldura nevisată a reacţiei partenerei, pe urmă, cuprins de panică, îşi dădu seama că, dacă nu-şi revenea imediat, situaţia avea să-i scape în mod iremediabil de sub control.

îşi încordă puterile să răstoarne postura nenaturală luată de lucruri şi încercă să se rostogolească în poziţie adecvată a supremaţiei masculine, dar Lizzi era lăbărţată peste el ca un cort prăbuşit, plin de prăjini, cu dintâi înfipţi acum cu încrânccnare în falca lui. Exact sub osul maxilarului. Durerea dobândi întâietate asupra tuturor celorlalte senzaţii în fiinţa lui Herr Rieber. Pe tăcute, eu lacrimi în ochi, lupta să se elibereze. Cu toate acestea, mocnea o mută exaltare în bătălie. Când avea să se dovedească mai tare – dacă izbutea vreodată – decât femeia aceea, simţea că va obţine ceva ce merita osteneala. Până una-alta, ea nu dădea niciun semn că s-ar preda, ci îl strângea vârtos cu genunchii, ca pe-un cal greu de strunit, braţele ei îl înlănţuiau în mod api'oape insuportabil, cu muşchi lungi, subţiri, tari, ca ai unui bărbat, aeţionând de zor.

Până atunci nu întâlnise niciodată o femeie care să nu se

lase subjugată cum se cuvine, la momentul oportun... intuiţia ei trebuia să-i spună când anume: în disperarea lui, cu falca acum amorţită, ochii îi rătăceau de colo-colo, de parcă ar fi căutat ajutor. Semiîntunericul dezvălui o pată albă, care se dovedi a fi forma nemişcată a lui Bebe. Găsind întredeschisă uşa cabinei soţilor Hutten, rătăcise fără ţintă, de capul lui, până când în cele din urmă stătea acolo, la mai puţin de trei paşi distanţă, privind drept la ei.

— Lizzi, prea scumpa mea! horcăi Herr Rieber. Lizzi, câinele!

Tonul lui chinuit o deşteptă pe Lizzi din transa ei carnivoră. Dintâi i se despărţiră, suflă:

— Unde?

Herr Rieber îşi smulse într-o parte faţa, scoţând-o din raza ei de acţiune. Braţele ei îşi slăbiră strânsoarea şi el o apucă de încheieturi, răsucindu-se în acelaşi timp pe partea cealaltă, până când, cel puţin, zăcu lângă ea.

în cele din urmă, printr-o serie de decise mişcări de descâlcire, căci acum Lizzi părea cu totul inertă în mâinile lui, îi aduse din nou pe amândoi în poziţie şezândă.

Bebe, balansat pe picioarele lui arcuite şi legănându-se uşor odată cu tangajul vasului, eu nările zvâcnind, îi privea cu o expresie de viclenie animală, aducând în mod cât se poate de stingheritor cu cunoaşterea umană a laturii respingătoare a vieţii. Era limpede că putea să-şi dea seama ce erau pe cale de-a face, că intenţiile lor nu însemnau un secret pentru el, dar că, din cauza straniilor lor contururi şi a sunetelor nepământeşti pe care le scoteau, era perplex-perplex şi, oarecum dezgustat. Realmente, nu le împărtăşea nicidecum sentimentele.

„TT Pleacă de-aici, marş, ordonă Herr Rieber, cu un mârâit atât de profund încât l-ar fi putut scoate chiar Bebe. Dar fiindcă Bebe purta o piele acoperită de păr gi mergea în patru labe, în consecinţă era sacru şi nu se punea chestiunea de a folosi snăsuri mai severe. În această privinţă, Herr Rieber avea un suflet de o sensibilitate aleasă. În copilărie plânsese de-i ieşiseră ochii din cap

văzând cum un cal cade pe-o stradă îngheţată, încurcat în harnaşamente, prizonier al unui camion încărcat cu butoaie de bere. Voise să-l bată, să-l ucidă pe crudul vizitiu care-l lăsase să cadă. Nicio fiinţă nu-l putea întrece pe Herr Rieber în tandreţea arătată faţă de întreaga împărăţie a celor care nu cuvântă – întradevăr, şi acum socotea că spânzurătoarea este o pedeapsă prea blândă pentru oricare persoană care asupreşte până şi pe cel mai umil membru al acestei lumi mistice. Când, din cele mai inevitabile cerinţe ale disciplinei era forţat să-şi bată propriii lui câini, de fiecare dată aproape că
i se rupea inima. Acum îi vorbi lui Bebe cu cel mai îmbietor ton.

— Pleacă de-acolo, fii cuminte, cuţu-cuţu! zise el, privind în jur plin de speranţe, pentru a găsi vreun obiect greu, bun de aruncat în intrus.

— Hai, cuţu-cuţu!

Lizzi se porni pe un râs dezlănţuit, ţinându-şi capul între mâini.

— Ha-ha-ha-ha! făcea ea, cu un glas la fel de subţire ca o sârmă care zbârnâie. Bebe se depărtă în tăcere, lipăind uşurel pe labele lui mari, concediat, dar fără să-i pese, şi concentrat asupra intereselor lui. Totuşi, dusese de râpă ocazia… Pe Herr Rieber nu-l mai îndemna inima să se-apuce iarăşi de asediul lui, deşi poate că ajunsese la un punct mai promiţător, cu o Lizzi oarecum domolită. Se mulţumi să-i ia mâinile într-a lui şi să-i spună consolant:

— Nu, nu, haide, acum, haide!

Ea se adună de pe jos, vorbind fără şir, îi dădu lui Herr Rieber un mic ghiont anemic în piept şi o luă la fugă pe trepte, înaintea lui, fără a mai privi îndărăt. Herr Rieber o urmă, dar mai încet, pipăindu-şi gânditor falca. Nici măcar o clipă nu trebuia să admită că ar avea motiv de descurajare. La urma urmei, nu era decât încă o femeie ca toate celelalte, trebuia *neapărat* să existe 0

cale şi cu ea, şi avea s-o dibuie el. Se gândi cu oarecare invidie la datina străbună de a le lovi mai întâi în cap, ca

preliminariu erotic – firește, nu suficient de tare pentru a le cauza vreo leziune, ci doar o sănătoasă şi fermă - ciocănitură, pentru a năuci micul spirit de contradicţie din fiinţa lor.

în seara aceea ceva mai devreme, la cină, Herr Professor Hutten – încă lipsit de un apetit cumsecade – se stăpâni eu greu să nu împingă deoparte farfuria încărcată, ridicându-se să caute aer proaspăt. Soţia lui, însă, mânca de zor şi, deşi priveliştea aceea era uşor repugnantă pentru el, totuşi, nu era un motiv întemeiat pentru a o întrerupe. Ceilalţi oaspeţi păreau să arate ca de obicei: Doctorul păstrând o tăcere amabilă, Herr Rieber şi Fräulein Lizzi exhalând prin toţi porii odioasa lor atmosferă de intimitate ilicită, Frau Schmitt insignifiantă ca totdeauna; numai Frau Rittersdorf trăncănea vrute şi nevrute în direcţia Căpitanului – o femeie frivolă, şi ce vanitate nemăsurată la vârstă ei! — şi chiar dacă Herr Professor Hutten nu avea nicio speranţă de a auzi ceva cât de puţin instructiv ori care să-l lumineze, asculta cu speranţa deşartă de a fi cumva distras de la jena lui lăuntrică.

Frau Rittersdorf îi remarcă atenţia, văzu cum pe feţele celelalte începe să răsară aerul că ar asculta. Fără a scăpa de sub controlul ei atenţia Căpitanului Thiele, îndreptă priviri isteţe asupra celorlalţi comeseni şi ridică puţin glasul, să-i includă în cercul celor care în ultimele ceasuri fuseseră amuzaţi sau sâcâiţi, ori şi una şi alta, de maimuţărelile trupei de zarzuela şi de noţiunile lor *outrees*[22] privitoare la eticheta adecvată în ocazii mondene ivite pe bordul vasului – dacă un asemenea cuvânt ar putea fi uzitat, măcar pe de departe, în raport cu astfel de indivizi. Mai presus de toate, era creatura aceea neruşinată căreia îi spuneau Tito, care încercase să~i vândănu ştiu ce fel de bilete pentru vreun soi de pungăşie ticluita între ei, cine putea şti ce anume?

— A, da, izbucni Lizzi, pentru o tombolă! Am cumpărat un bilet şi m-am descotorosit de ei.

22 Exagerat, deplasat (în franceză în textul original).

— Trebuia să-mi fi spus mie! strigă Herr Rieber. Pentru că eu am cumpărat două, pe-al dumitale trebuie să-l dai înapoi.

— Am să-l returnez pe al meu şi am să-mi recapătbanii! necheză Lizzi, dându-şi capul pe spate.

— O, asta ar fi un spectacol demn de văzut, comentă Frau Rittersdorf, să capete cineva îndărăt un pfennig de la bandiţii ăia, fiindcă ştiu că asta sunt! Nu, scumpă Frăulein, vei fi dumneata o bună femeie de afaceri, cum ştie oricine, dar vei avea nevoie de şi mai multă abilitate" să obţii aşa ceva!

— Dar sunt minunaţi parteneri de dans, nu găseşti, Frau Rittersdorf? întrebă Herr Rieber, poznaş. Lizzi îl plezni peste mână, agasată, pentru că intenţionase să arunce ea aluzia aceea.

— Ruşine să-ţi fie, spuse ea, nu eşti prea amabil. Partenerii de dans sunt uneori marfă rară, nu poţi totdeauna să ţi-i alegi, făcând prea multe nazuri.

Frau Rittersdorf, şocată de această întorsătură a conversaţiei, tocmai când era gata să ofere o relatare scânteietoare a acelui incident neobişnuit, ţipă, cu glas strident, dar cu ţinută de doamnă distinsă:

— A, dar există comportări sfruntate atât de total imprevizibile, încât eşti luată prin surprindere, te trezeşti fără apărare, e mai bine să-ţi urmezi instinctul, da... precum şi creşterea primită! şi să te comporţi ca şi cum nu. S-ar întâmpla nimic ieşit din normal, cum aş fi putut să visez asemenea lucru?

Se trase îndărăt pe scaun şi îşi ţinu şervetul în dreptul buzelor, privind peste el copleşită de deznădejde la Lizzi, al cărei râs era o prelungă cataractă de veselie care se prăvălea.

— A, dar tocmai la asta se presupune că visează distinsele doamne! strigă *Herr* Rieber cu încântare, aplecându-se spre masă ca să se facă auzit, peste larma iscată de Lizzi. Ce rău găsiţi în asta, vă rog să-mi spuneţi?

„Porc de câine", îl califică în gând *Frau* Rittersdorf, deruta

ei prefăcându-se fulgerător într-un delir de turbare, „măcar nu sunt redusă la nenorocirea de a dansa cu tine!” îşi dezveli dintâi, rânjind spre el, îşi înălţă sprâncenele şi îşi îngustă ochii.

— Eşti sigur că ai fi capabil să ştii la ce visează o adevărată doamnă, Herr Rieber? cercetă ea, primejdios de insinuantă…

Aceste trucuri tactice îl impresionară pe Herr Rieber, care nu numai o dată fusese pleznit peste faţă de doamne uşor de jignit şi, în momentul acela Frau Rittersdorf semăna grozav, la ton şi manieră, cu fiecare dintre de. Indiferent cât de fezandate arătau, un bărbat nu putea fi niciodată prea precaut cu tipul acela decent, constipat. Se dezumflă pe dată, fără condiţii.

— Am vrut să fac doar o glumă, nevinovată, *meinei Dame*[23], spuse el, ciu un respect jalnic.

— Fără îndoială, zise Frau Rittersdorf, răsucind până în plăsele cuţitul vocii sale în vanitatea lui rănită. Nu m-am îndoit câtuşi de puţin.

Herr Rieber nu putea să bată complet în retragere, ci se bălăci şi se tot bălăci, împotmolit.

— Era o aluzie ocolită la o teorie de-a lui Freud despre, hm! semnificaţia viselor…

— Sunt familiarizată eu teoriile lui… zise Frau RittersIdorf, cu glas glacial, şi nu văd niciun fel de legătură între de şi subiectul nostru actual!

Herr Rieber se rezemă de spătar, bosumflat, şi începu să-şi încarce furculiţa, posac. Frau Rittersdorf îşi întoarse faţa spre Căpitan, arborând cel mai scânteietor zâmbet al ei, plină de încredere după pedepsirea plenară aplicată acelui ins prezumptţios, Freud, nu zău! şi zise:

— Îi luăm cu toţii prea uşor pe aceşti spanioli şi, în realitate, după cum putem vedea foarte bine, n-avem încotro şi trebuie să îndurăm prezenţa lor până la Vigo, cred. Spuneţi-mi, însă, cum se face că asemenea oameni

23 Doamna mea

ajung să călătorească la clasa întâia, pe un vas german respectabil? Te trezeşti implicat în situaţii nemaiauzite, născocite de ei…

Căpitanului nu-i plăcea să-şi audă vasul etichetat „respectabil pe un ton implicând că era cam departe de-aşa ceva; nu-i plăcea să audă cum este criticată calitatea listei pasagerilor lui, deşi în particular nu-l respecta pe niciunul, afară de La Condesa, iar ea se transforma într-o gravă dezamăgire, într-un fel personal. Bărbia îi zvâcni înainte, cu un gest iritabil, şi vorbi cât mai fără mănuşi posibil:

— Guvernul mexican le-a plătit transportul. Fără îndoială că merita cheltuiala asta, să se descotorosească de ei.

— Nu încape nicio îndoială, aprobă cu veselie Frau Rittersdorf, şi ce uşurare va fi să-i vedem cum coboară într-adevăr’pe uscat la Vigo, iar noi, restul călătorilor, mergem mai departe în linişte şi siguranţă… fiindcă, domnule Căpitan, cred că indivizii aceştia sunt nişte criminali periculoşi. Sunt oameni răi, din soiul celor care au nevoie să fie controlaţi de poliţie, sunt capabili de orice.

Lizzi slobozi instantaneu o săgeată otrăvită, din loialitate faţă de Herr Rieber.

— Chiar şi să danseze cu dumneata?

O uşoară undă de uimire şocată pluti în jurul mesei, până şi doctorul Schumann păru surprins de acest atac nesăbuit. Căpitanul interveni pe dată, cum era dreptul şi datoria lui, şi dădu lovitura decisivă, li hărăzi lui Frau Rittersdorf, rămasă cu gura căscată, o scăpărare de oţel, ţâşnită din colţul ochilor, şi rosti:

— Scumpă doamnă, nu cumva îi măguleşti? Pentru a fi rău cu adevărat este nevoie de o anumită tărie de caracter şi aceşti inşi îmi par mai degrabă nişte mici oameni ordinari, născuţi din pleavă, – nici nu merită a fi pomeniţi. Vasul meu, ca oricare altul, transportă pasageri de toate categoriile. Eu personal sunt investit cu toată puterea disciplinară. Vă rog, pot să vă cer acest lucru? îngăduie-mi să judec singur cât de periculoşi sunt..

Micuţa Frau Schmitt nu se putu opri să nu remarce, cu

oarecare blajină licărire de satisfăcut simţ al dreptăţii, că venise rândul lui Frau Rittersdorf de a rămâne stană de piatră, gata să izbucnească în lacrimi, roşind într-o nuanţă deschisă, strălucitoare, care-i stătea bine, de la marginea pletelor până în adâncurile frunţii sale expuse cu modestie. Şi totuşi, chiar în timp ce ea o observa, Frau Rittersdorf îşi îndreptă spinarea cu mare demnitate, îşi înălţă bărbia şi îi măsură cu semeţie pe ceilalţi, apoi îşi văzu mai departe de cina ei şi mâncă într-o tăcere manierată (singurul semn al eşecului suferi*, ţ* fiind faptul că roşeaţa pierise şi o lăsase pală ca un viţeluş nou-născut). Tăcerea începu să-l apese chiar şi pe Herr Professor Hutten,. Căruia îi provocau o suferinţă paralizată banalităţile de orice fel, mai cu seamă exprimarea pripită şi dezechilibrată a unor idei prost înţelese.

Prinse o frântură de text din plutitoarea învălmăşeală de cuvinte, „criminali" – răi – capabili de orice, şi i se adresă Căpitanului cu acea blajină deferenţă şi moderaţie care masca sentimentul lui de a avea deplină dreptate, atitudine totdeauna alinătoare. Pentru Căpitan, deoarece nu era siilit să asculte, să se prefacă a-i da replica Profesorului, acesta nefiind interesat să discute, ci să-şi rostească gândurile cu glas tare, în compania altora. În calitatea lui de conferenţiar, Profesorul învăţase de multă vreme că un public tăcut este totdeauna şi unul'atent.

— Întregi sisteme filosofice sunt bazate pe premisa totalei depravări a omenirii, începu el, punându-şi în faţa pieptului vârfurile împreunate ale degetelor, răsfirându-le şi aplatizându-le din când în când, apoi lipindu-şi vârfurile unghiilor.

— ... nu-i nevoie să le numesc, poate!

îşi plimbă privirea prin jur, gândindu-se că ar fi un lucru absolut inutil.

— Şi trebuie să spun că unele minţi foarte superioare ne-au înfăţişat o seamă de argumentări foarte strâns împletite, în favoarea acestei teze. Este, de asemenea, incontestabil că de pot indica, pe calea unei puternice ilustrări, aspecte

ale simplului comportament uman doveditoare că natura umană este integralmente şi iremediabil rea… Totuşi, totuşi – zise el – în pofida unei mărturii stringente tinzând spre concluzia contrară, adică, mai bine zis, a unor manifestări pe care mintea nefilozofică (sau minţi în mod insuficient susţinute de o temeinică pregătire religioasă) ar putea fi îndemnate a le privi drept o mărturie venită în slujba ipotezei contrare, nu mă pot împiedica să am credinţa denezdruncinat, numiţi asta *sancta simplicitas*[24], dacă trebuie s-o faceţi – şi îşi îndesă în obraz bărbia, legănându-şi cu umilinţă vârfurile împletite ale degetelor – de nezdruncinat în bunătatea fundamentală a naturii umane ca principiu. Aţi putea numi asta intenţia Domnului iradiind în carne. Oamenii care făptuiesc răul, care sunt prin natura lor înclinaţi spre rău, urmărind cu dinadinsul răul, suferă de vreo afecţiune, sunt anormali, sunt pervertiţi, abătuţi de la Planul Divin, cu toate că nu înseamnă câtuşi de puţin, în mod necesar, că inu ar putea fi şi ei izbăviţi până la unul, la timpul cuvenit, dorit de Domnul…

Frau Schmitt îi surprinse pe toţi când spuse cu oarecare fermitate:

— Numai dacă se căiesc şi cer iertarea Domnului! Oricare catolic ştie că niciun om nu-şi poate pierde sufletul, decât dacă abuzează de îndurarea Domnului, sau dacă o tăgăduieşte.

îşi pierdu curajul, sub şocul frazei lui Herr Professor Hutten, care o întrerupse.

— Asta nu este exact tema luată în consideraţie, scumpă Frau Schmitt, zise el, cu o amabilitate cumplită. Eram pe punctul de a spune că, dacă oamenii săvârşesc răul din ignoranţă, nu trebuie să fie condamnaţi. Asta se produce din pricină că educaţia lor a fost neglijată, nu au fost supuşi unor bune înrâuriri în tinereţea lor, în asemenea cazuri deseori este suficient să le arăţi binele, adevărul, frumosul,

---

24 Sfîntă simplitate — în latină în text.

[?] Treburi medicale (în latină în textul original)

într-un cuvânt, ceea ce este *Drept,* pentru ca ei să-l îmbrăţişeze cu ardoare.

„Adevărul este uneori hidos şi crud, se gândi Frau Schmitt. Adevărul este că soţul meu zace în sicriul din cală, iar eu sunt o văduvă care se duce acasă, unde n-o aşteaptă nimic, şi am căutat să fiu bună şi să-l iubesc pe Dumnezeu, şi ce mi-a adus asta?”

Căci era susceptibilă de a se pierde în astfel de confuzii, dacă se afla prea multă vreme departe de duhovnicul şi consilierul ei spiritual. Nu mai spuse nimic, ci doar se gândi cu tristeţe că nu s-ar cuveni să fie expusă doctrinelor luterane. Nu că ar fi dus-o în ispită, nu, nu, doar că o făcea nefericită gândul că atât de mulţi oameni, oameni cu adevărat buni la suflet, ca Profesorul, apucau pe astfel de căi retăcite. Deşi ştia două limbi, niciodată nu-i fuseseră foarte clare înţelesurile cuvintelor. Adevărul era ceva ce se întâmplase, iar un fapt era ceva care exista.

— În experienţa mea, continuă Profesorul, acum dispunind de o excelentă sănătate şi dispoziţie, s-au întâmplat foarte puţine lucruri menite a-mi tulbura încrederea, întemeiată ferm pe dogmele credinţei însuşite din copilărie, în absoluta bunăvoinţă a lui Dumnezeu…

„Ăsta nu-i un crez luteran, totuşi, se gândi Căpitanul, încruntându-se. Sunt la fel de bun luteran ca şi el, şi până şi eu ştiu mai multe în privinţa asta. Căci auzise, în ciuda tuturor eforturilor de care era capabil.

— În general, continuă Profesorul, am descoperit că până şi de cel mai neluminat şi îndărătnic om te poţi apropia, îl poţi convinge, poţi câştiga adeziunea lui la simţirea justă şi la conduita ireproşabilă, doar dacă mai întâi îi demonstrezi intenţia ta de a-l trata în mod onorabil, până în cele mai mici amănunte. Cât despre copii, urmă el, şi mintea i se înaripa de gândurile plăcute care-i inundau creierul, alungind relele imaginare, pe când faţa lui latră radia de harul virtuţilor proslăvite, răspund în modul cel mai remarcabil mâinii stăruitoare, punctului de vedere neclintit, metodelor ferme, dar rezonabile, folosite de profesori

devotaţi, care cu toate acestea pot, când le-o cere disciplina, să mânuiască fără milă vai’ga, căci adevărata justiţie este aspră şi trebuie să fie împărţită cu asprime. Până la urmă, procedăm mai cuminte când lăsăm îndurarea pe seama Domnului, singurul care este deajuns de puternic şi înţelept spre a o folosi cu dreptate. Totuşi, mai zic că zi de zi, da, chiar ceas de ceas, clipă de clipă, trebuie să ne. Călăuzim în micile noastre însărcinări păşind pe poteca anevoioasă a virtuţii şi învăţăturii.

Frau Hutten îşi turti mâinile de marginea mesei, de ambele laturi ale farfuriei şi îşi încovoie uşor de tot degetele. Figurile pe care le făcea soţul ei cu mâinile, în timp ce vorbea, o călcau pe nervi, totdeauna avuseseră acest dar. Fiecare comesean arăta de parcă ar fi ascultat o predică, una plicticoasă. Iarăşi era ucigător de pisălog, îl simţea ca oţetul în vine. Într-o singură vastă mişcare, înecând totul. Îşi aminti de toţi anii scurşi în care stătuse ea – literalmente, făcând pavăză din trup – între soţul ei şi partea spinoasă, mohorâtă, meschină, sordidă, trudnică a vieţii, pe care el pur şi simplu n-o putea îndura. Toate acele detalii stupide, tot şirul nesfârşit al comisioanelor, tot acel îndelungat război purtat cu şmecheriile şi înşelătoriile şi neglijenţele celor neon eşti, nescrupuloşi, trândavi şi insolenţi, ignoranţii, înapoiaţii, oamenii lacomi, din care părea că ar fi alcătuită întreaga Clasă muncitoare, din cap până-n picioare. Ea avusese de-a face cu toţi aceştia, cu defilarea fără capăt a unor inşi care străbătuseră zilele vieţii sale, fără ca o singură dată să-l deranjeze pe soţul ei, ori să-i ceară ajutorul. Superioritatea minţii lui. Importanţa profesiei lui, cereau ca energiile şi demnitatea să-i fie cruţate pentru ţelurile mai înalte ale vieţii şi, astfel, ea le cruţase. Nimeni nu-l văzuse vreodată pe profesor cărând măcar şi cel mai mic pachet, nici măcar o carte, în drumul spre şi de la şcoală. Ea căra totul, cărţile lui. Pachetele ambalate în hârtie, valizele, sacoşele, ba încă împingea un cărucior pentru târguieli, ca un landou pentru copil. Făcuse acest lucru cu mândrie şi dragoste, pentru că toată lumea

care o vedea ştia că soţul ei era un distins profesor, iar ea o bună soţie devotată, care făcea totul cu punct şi virgulă. „Soţia germană ideală”, o botezaseră persoane cărora avea motiv să le acorde încrederea şi respectul ei.

Cu toate acestea, i se pretinsese şi mai mult. De nu ştiu câte ori. Îi fuseseră aduşi şi predaţi, pentru disciplinarea finală, cei mai insuportabili dintre tinerii elevi, nedemni de încredere, căpăţânoşi, mai răzvrătiţi decât le îngăduia vârstă şi chiar puterea lor, după cum fusese capabilă să le dovedească Frau Hutten, nu numai o dată.

Era pentru ea o mândrie şi osteneală să-şi aducă aminte, în pofida resentimentului stârnit de sarcinile acelea suplimentare, cum, odată încredinţat mâinilor sale un rebel, era capabil să-i deştepte, mai curând sau mai târziu, convingerea deplină că osânda lui urma să fie aplicată fără drept, de apel, neobosit, şi sporindu-şi zilnic intensitatea, până când, în cele din urmă – nu conta când, asta era treaba lui! — ajungea la o supunere de bunăvoie, completă şi chiar plină de râvnă. Niciodată nu dăduse greş în îmblânzirea până şi a celor mai recalcitrante spirite, şi ştia bine că niciunul din cei iniţiaţi în metodele sale nu-şi mai pusese vreodată ochii pe ea fără să fie scuturat de un fior. De ce i se ceruse sacrificiul acela?

Ea, care-i ceruse Domnului doar copii din carnea ei, pe care să-i iubească şi să-i crească mari cu tandreţe, ca nişte păsărele într-un cuib? Ea, care niciodată nu ar fi bătut sau flămânzit sau terorizat cu ameninţări un vlăstar de-al ei, la fel cum nu ar fi putut pune mâna cu neomenie pe bietul ei Bebe! Până şi când fusese un căţeluş, îl dresase ca pe-un înger, neavând nevoie de nimic altceva decât de câteva cuvinte simple şi intonaţii blânde, o atingere a degetelor, o bucăţică de biscuit, pentru a-l călăuzi în direcţia bună. Aşa ar fi fost şi copiii ei, iubitori, inteligenţi, ascultători – de ce nu? Ţinând seama de caracterul ei şi de cel al soţului, de ce să nu fi fost copiii ei pilde nobile pentru ceilalţi?

Ştia că soţul ei era un sfânt, prea bun pentru lumea noastră pământeană, şi-l iubea pentru acest lucru. Măcar

dacă oamenii aceia stupizi ar fi putut să dea ascultare cuvântului lui, atunci ar fi auzit ceva rostit pentru binele lor. A, bine, chiar dacă, din vina ei, răzbătea când şi când până la el vreo măruntă asperitate, nu învinuia pe nimeni, cu atât mai puţin pe ea, şi nicicând nu mai amintea nimic despre împrejurarea cu pricina. Ba chiar, şi suvenirul era atât de duios încât aproape că-i dădură lacrimile" părea a crede cu deplină sinceritate că nici nu avuseseră vreo ceartă. Ea îl încuraja în această direcţie. Dacă uitase de primii cinci ani petrecuţi împreună, cu atât mai bine, n-avea decât să uite.

Cât despre ea, nu putea să-i uite niciodată, fiindcă lecţiile fără număr primite atunci îi intraseră în sânge şi-n măduva oaselor, şi o schimbaseră în aşa măsură, încât aproape că nu se mai recunoştea singură. Acum îşi amintea ca prin ceaţă de lecţiile acelea dure, şi pierise acea furie tainică împotriva mirelui ei, pe care până şi în cele mai fierbinţi momente de revoltă ştia s-o ia drept ce era – trădare faţă de jurământul marital depus. Ştia prea bine că pe umerii femeii apasă întreaga greutate strivitoare a răspunderii pentru fericirea în căsnicie. Câteodată acest lucru îi păruse a fi doar încă o povară insuportabilă care cădea în totul soţiilor. În alte momente, scurte şi încântătoare, cum erau cununiile, zilele de naştere, aniversările prietenilor, Crăciunul, Paştele, sau chiar şi simple zile cu vreme frumoasă, de sănătate desăvârşită, sau aducând veşti bune; la o adică, ori de câte ori faţa soţului ei scânteia de mulţumire şi bucurie domestică simţea cum însuşi sufletul ei prinde aripi. Statornicia îi reînvia, înflorea, creştea puternică, credinţa ei aproape că o putea egala pe aceea a soţului ei, care era neabătut, chiar sever, în doctrina lui privitoare la mariajul perfect. El nu admisese niciodată că existase vreo umbră sau o scădere, ci totdeauna vorbise, şi o învăţase şi pe ea să vorbească, despre trecutul lor comun şi viaţa lor cotidiană ca despre un şir neîntrerupt de ani luminaţi de o nesecată, mincinoasă tandreţe.

Frau Hutten avu o tresăltare lăuntrică, de parcă ar fi fost

lovită de trăsnet. Mincinoasă? Pentru numele lui Dumnezeu, dar unde-i rătăciseră gândurile? îşi roti privirea în jur, furnicând toată sub impresia răului, copleşită de senzaţia de neajutorare cunoscută prea adese, nu numai în somn, ci şi în momente de prea mare trezie ca acesta, spaima că gândurile ei fuseseră dezvăluite în goliciunea lor deformată, în puerila lor mârşăvie, şi că trebuia să le urmeze o nenorocire publică, propria ei nenorocire şi a soţului său odată cu ea, căci de câte ori nu-i repetase el, nu-i atrăsese el atenţia să ţină minte că orice act discreditabil comis de o soţie, până şi cea mai neînsemnată indiscreţie, avea ca ecou discreditarea soţului ei, denunţat astfel drept un bărbat incapabil de a ţine frânele propriei lui gospodării. „Eşti răspunzătoare faţă de mine, scumpa mea", obişnuia el să-i predice, în acele zile de la începutul convieţuirii lor, când ea dădea semne de copilărească rebeliune împotriva lui. „Doar dacă, bine-nţeles, în vreo situaţie inimaginabilă nu te-ai putea afla în conflict cu legea însăşi. Dar eu sunt răspunzător în faţa Domnului pentru soarta ta, la fel ca pentru mine însumi şi, în multe detalii, în faţa legii îaice de asemenea, întrucât este întemeiată pe decrete divine! A! scumpa mea copilă1', spunea el într-una pe timpurile acelea îndepărtate, cu tandreţe, şi glasul începea să i se îngroaşe şi să oscileze, mâinile să-i tremure. „Cât de important este pentru tine să accepţi viaţa aşa cum este cu adevărat, să o înţelegi, cu ajutorul meu şi cu dragostea mea", spunea el, îmboldit de un talaz de simţire care îi făcea praf şi îi purta pe amândoi pe creasta lui. Şi unde se încheiau oare, totdeauna, acele mici scene, acele omilii veşnic neterminate? în pat, totdeauna în pat, contopindu-i într-o singură fiinţă, în lungi ceasuri de dragoste atât de delicioase şi neruşinate încât simţea că sunt un păcat, nu aduceau nicidecum cu mariajul. Nu îndrăznise niciodată să-i mărturisească această senzaţie soţului ei, care în viaţa comună desfăşurată la lumina zilei nu menţiona nicicând viaţa de vis a nopţilor lor, de parcă ziua ar fi fost preschimbaţi în persoane diferite, sau a face dragoste ar fi

fost un secret pe care trebuiau să-l păstreze chiar şi unul faţă de altul…

Frau Hutten începu ’să roşească toată, dar nu de ruşine, ci încercând o senzaţie de culpă, de căinţă. Vai, cum de putuse, măcar pentru o fărâmă de timp, să se gândească la cuvântul „minciună’1? Cât de bine ştia ea – cum de uitase! — că tandreţea aceea înfrigurată, oblăduitoare, acea premeditată alungare a tuturor scăderilor şi sentimentelor firii omeneşti, acea strădanie spre desăvârşire era adevărata împlinire, unica împlinire dobândită împreună, era copilul lor, acel copil plămădit din pură bunătate, la care visase? Cu un gest rotunjit, duios, îşi ridică mâinile de pe masă, îşi acoperi faţa şi le puse iarăşi la loc, lângă farfuria ei.

— Te doare capul, scumpa mea? o întrebă soţul, întrerupându-se, fiindcă tot mai perora.

— O, nu, zise ea, te rog să nu fii îngrijorat. Mă simt perfect de bine.

El se întoarse iar, de astădată spre Doctorul Schumann.

— Problema binelui şi a răului este, prin definiţie, insolubilă. Există de realmente altfel decât nişte concepte prezente în mintea umană? Chiar dacă aşa e, cum şi de ce au fost generate? Pe plan filosofic, această întrebare nu-şi poate găsi răspunsul. O pun pur şi simplu de dragul argumentării.

— Pentru mine nu reprezintă o chestiune de filosofie, zise doctorul Schumann, şi chiar de-ar fi, eu nu sunt filosof. Mă bizui pe învăţăturile Bisericii şi regret că nu pot dezbate tema. Eu sunt un biet păcătos, zise, bine dispus şi cu glas sec, care în fiecare zi necesită ajutorul proniei. Sunt de acord cu Căpitanul, ai nevoie de un caracter puternic ca să fii într-adevăr rău. Mai toţi oamenii suntem prea indolenţi, facem lucrurile în mod laş, nu din toată inima, spre norocul nostru, presupun. Complicitatea noastră cu forţele răului este doar negativă, o consimţire prin reprezentare ai putea spune. Presupun că în adâncul inimilor noastre simpatizăm cu criminalul, deoarece el comite efectiv faptele pe care noi

ne mărginim să visăm că le comitem! închipuiţi-vă ce-ar ieşi dacă neamul omenesc ar fi realmente împărţit în îngeri rânduiţi pentru bătălie şi diavoli invadatori, nu, lucrurile stau deajuns de rău şi aşa, zise el, punându-şi cruciş cuţitul şi furculiţa, când nouă zecimi dintre noi suntem pe jumătate adormiţi şi refuzăm să fim deşteptaţi.

Pusese o uşoară surdină glasului, tonul lui căpătase o nuanţă de scuză pe măsură ce se auzea singur cum se lungeşte şi se întinde şi tot întinde la vorbă, ca vocea Profesorului. Îşi bău în tăcere vinul i'ămas în pahar.

Frau Hutten nu-şi ascultase anume soţul, căci îi ştia pe de rost cuvântările, dar ani de zile meditase asupra teoriilor debitate de el cu privire la natura umană, aflate la -o depărtare atât de incomensurabilă, situate infinit mai presus şi dincolo de realitate, încât niciodată nu cutezase să-i sugereze concluziile personale asupra subiectului, la care ajunsese după bătălia zilnică purtată o viaţă întreagă împotriva răului întrupat în straiele lui de lucru.

Rosti cu glas tare, uluită să-şi audă glasul.

— Eu ştiu prea bine că există numeroşi oameni răi pe lumea aceasta, sunt cu mult mai mulţi răi decât buni, până şi decât cei buni şi leneşi. Răi prin fire, prin alegere, din pricina celei mai profunde înclinaţii, răi cu desăvârşire. Noi încurajăm aceşti monştri, având o purtare caritabilă faţă de ei, găsindu-le scuze, sau din pricina simplei indolenţe, cum spune Doctorul Schumann. Suntem prea indiferenţi să ne sinchisim, câtă vreme nu ne vatămă pe *noi.* Şi uneori, chiar dacă ne *vatămă* efectiv pe noi. Lor nu le pasă nici cât negru sub unghie că avem scrupulul de a-i trata frumos şi echitabil, nu, ei râd pe înfundate de atitudinea noastră, ne numesc netoţi şi îşi văd mai departe de pungăşii, înşelându-ne mai mult, deoarece cred că suntem prea nerozi să ne dăm seama ce ne fac! Iar noi nu-i pedepsim după cum merită, fiindcă ne-am pierdut simţul justiţiei, şi spunem: „Dacă băgăm la închisoare un hoţ, sau trimitem la moarte un ucigaş, suntem la fel de criminali ca şi ei!" Vai! ce nedreptate comitem faţă de oameni nevinovaţi şi de ce

neonestitate sentimentală ne facem vinovaţi, şi ar trebui să ne ruşinăm de asta. Sau ne vedem de drum orbeşte, zicând: „Dacă ne comportăm corect cu ei, până la urmă se vor comporta şi ei corect cu noi!” Asta este una din marile minciuni ale vieţii. Am descoperit că asta îi face şi mai cutezători, pentru că ne dispreţuiesc, în loc să se teamă de noi, cum s-ar cuveni. Ne cred nişte laşi, şi au dreptate. Cel puţin, suntem păcăliţi şi meritǎm ceea ce căpătăm de la ei…

Ajunsă la acest punct, glasul i se stinse încet, scufundându-se în disperare şi în ceva aducând a prostraţie, auzindu-se cu o înfiorătoare claritate în tăcerea vâscoasă din jur. Ceilalţi îşi potriveau gânditori farfuriile şi se jucau cu şervetele. Cina se sfârşise, erau gata să părăsească masa şi aşteptau ca ea să termine ce-avea de spus. Soţul ei stătea ca o siluetă modelată în nisip, faţa lui arătând ca aceea’ a unui om puternic, inocent, care priveşte într-o groapă mişunând de cobre. După ce-i întrezări fugar chipul, ea nu mai îndrăzni să privească deasupra mâinilor soţului, împreunate cuminte peste stomac. Se gândi: „Acum i-am distrus viaţa”, şi nu-i trecu prin cap, până târziu, ce rău ar fi putut să facă existenţei sale personale, care depindea integral de bunăstarea soţului ei. Îl jignise nici măcar din nesocotinţă, doar din nebăgare de seamă, fusese atât de pornită să-şi expună opiniile proprii, încât nu-i mai păsa de nimic altceva, împotriva convingerii principale a soţului ei, în care îşi găseau o temelie solidă toate celelalte aspecte ale căsniciei lor, că datoria de căpătâi a unei soţii era aceea de a fi în deplin acord cu soţul ei în orice împrejurări, indiferent de chestiunea abordată, de la cea mai importantă până la cea mai măruntă. În mod cu totul deosebit, cea mai uşoară nuanţă de dezacord exprimată în public constituia. Un act cât se poate de neloial. Nu era nevoie ca ea să se grăbească a-l sprijini concret, asta ar fi dat purtării sale un aer de constrângere. Nu, rolul rezervat ei era acela amabil al tăcerii care acordă consimţământul. În orice caz,

niciodată nu ar fi contat opiniile ei. Lucrul însemnat era constanţa sa incontestabilă faţă de soţul ei, care adesea putea fi arătată cu atât mai elocvent fără cuvinte.

Frau Hutten expiră o imensă cantitate de aer, ca ultima suflare a unei persoane muribunde, ţâşnită drept din adâncul fiinţei sale. Apoi, cu determinare, înfruntă ispăşirea care avea să o aştepte o viaţă întreagă şi sufletul ei păru a-şi lua zborul într-un ţinut aflat dincolo de hotarele suferinţei, ca şi cum ar fi scăpat de durerile provocate de pedeapsă consimţind să le îndure.

— Sunt de acord cu dumneata, zise mica Frau Schmitt, pe neaşteptate, nu trebuie să-i încurajăm pe oameni să se poarte urât cu noi. Dacă-i lăsăm să ne calce în picioare, e vina noastră…

— Vai, dar n-ani spus asta I

— Atunci, ce *anume* ai spus? întrebă Frau Schmitt, descumpănită.

La auzul acestei fraze Herr Hutten înălţă capul, întinzând mâna după braţul soţiei, şi Frau Hutten se ridică, bucuroasă că este salvată de o discuţie stupidă cu altă femeie. Pentru soţul ei era o profesiune de credinţă ideea că toate asocierile dintre femei, până şi cele cu caracterul cel mai întâmplător şi trecător, erau nefireşti, morbide prin însăşi natura lor, răsadniţe ale complicităţii împotriva bărbaţilor, ducând la dezbinări între soţ şi soţie. Femeile măritate îşi „comparau însemnările" privitoare la practicile şi cusururile maritale ale soţilor lor şi dădeau sfaturi proaste tinerelor. Loialitatea unei femei nu trebuia, nu putea, nicicând, sub niciun chip, să se manifeste faţă de propriul ei sex, ci faţă de bărbaţii ei— era îndatorată tatălui, fratelui, fiului, în fine, mai presus şi mai-nainte de orice, soţului său. Femeile n-au niciun pic de înţelegere pentru adevărata prietenie, în sensul ei elevat şi nobil, aşa cum există în chip atât de natural între bărbaţi. De sunt incapabile de aşa ceva, sunt rivale înnăscute şi nu se pot încrede una în alta. Într-o relaţie dintre femei există totdeauna ceva viciat, isteric. Şi de nu pot fi nici admise în marea societate ermetic

masculină, căci n-au consideraţie faţă de Adevăr, nici faţă de riturile consfinţite... A, de câte ori nu-l auzise Frau Hutten pe soţul ei expunând aceste doctrine în faţa unei companii mixte, chiar între pereţii salonului ei, pe când ea stătea tăcută, cum fusese instruită, dar răscolită de un protest aproape fără cuvinte: „Dar sunt atâtea lucruri despre noi pe care el nu le cunoaşte! Asta nu este tot ce se poate spune despre acest subiect.. Gândea neajutorat, nearticulat şi în mod straniu – asta *era* straniu nu putea niciodată să-şi explice motivul – cu spaimă, însingurată. Totuşi, alte femei păreau că sunt de acord cu dogma, ori că i se supun, şi majoritatea bărbaţilor cunoscuţi' de ea vorbeau la fel, şi citise acelaşi lucru, mai mult sau mai puţin, într-o sumedenie de cărţi scrise de autori respectaţi. Părintele ei spusese acelaşi lucru şi la fel se pronunţaseră câţiva propovăduitori ai Scripturii. Până la urmă, fusese nevoită să accepte faptul că judecata aceea amară nu era decât altul din şirul marilor adevăruri pe care ea, din născare, era inaptă să le cuprindă cu mintea.

Salutară din cap, după cuviinţă, şi fugiră...

— Nu aşa de repede, te rog, zise ea, pe scări, răsuflând greu şi şchiopătând. Soţul încetini imediat pasul.

— Ah! spuse ea cu gratitudine, apoi se grăbi să vorbească, mai înainte de a se putea lăţi între ei tăcerea încărcată de primejdie. Scumpule, nu-mi pot da seama de ce oare am vorbit astfel!

Tonul Profesorului era la fel de măsurat ca şi pasul lui.

— Cruţă-ţi respiraţia pentru trepte, scumpa mea, zise el, cu răceală. Când o soţie îşi contrazice soţul, un răstimp deajuns de î idelungat, în public şi de faţă cu străinii, abordând un subiect căruia el i-a închinat oarecare gândire şi de care ea nu are habar, pot să-ţi reamintesc că, dacă nu este capabilă să-şi dea seama despre ce vorbeşte, ar fi putut proceda mai cuminte păstrând tăcerea?

— O, Doamne, o, Doamne! strigă Frau Hutten prăbuşindu-se într-o bălmăjeală morală, în faţa cumplitelor capcane ale vieţii, viaţa ei, care era ca un mers prin beznă,

cu sârme întinse de-a curmezişul potecii. O, Doamne, nu eram convinsă de ce spun!

Herr Professor se opri aproape subit, apoi întinse iar pasul, cu bruscheţe.

— Nu erai convinsă? întrebă el, înmărmurit. Aşadar, nu făceai altceva decât să conversezi cu frivolitate? Ca o femeie? Când spui asemenea lucruri, este impardonabil să nu le gândeşti cu adevărat. Doar o sinceritate greşită poate scuza asemenea zăpăceală! Atunci, ce urmează să înţeleg? Că ai dorit, pur şi simplu, din motive personale, să-ţi faci de ocară soţul? Cită neloialitate!

— O, Doamne, nu!

— Neloialitate faţă de ideile mele, zise soţul, reluându-şi tonul rezonabil, după scurta lui explozie de justificată mânie, faţă de asamblul minţii mele, umila mea carieră de studios, de întregul 3ens lăuntric al vieţii mele, pe care am încredinţat-o atât de prosteşte mâinilor tale, atât, şi nimic mai mult ai vrut, o asigură el, cu o înspăimântătoare gentileţe, nimic, absolut nimic altceva!

Se aflau în coridorul care ducea la cabina lor, şi amândoi văzură imediat că uşa era dată de perete. Fiecare simţi şocul care trecea prin corpul celuilalt. Profesorul îşi reveni primul…

— Cum de-ai putut face una ca asta? îşi întrebă soţia, păstrând încă tonul rezonabil care aproape că o năuci, când nu era nici urmă de logică în spusele lui.

— Nu eu am făcut asta, zise ea, şi-i dădură lacrimile, de ce, totdeauna, eu trebuie să fiu vinovată de orice se întâmplă?

— Nu e ceasul potrivit pentru autocompătimire, zise Profesorul, ai ieşit după mine şi ai închis uşa, sau măcar aşa am presupus. Îmi amintesc că ai avut mâna pe clanţă.

— Nu, nu pot suporta asta, îi spuse ea, cu glas tremurător, când oare, în viaţa ta, ai ieşit înaintea mea pe-o uşă? Ştii bine că îmi ţii uşa şi o închizi după noi.

La această remarcă, Herr Professor stătu şi cercetă faţa soţiei sale, de parcă n-ar mai fi văzut-o niciodată până

atunci şi ar fi fost gata să-i devină antipatică la prima vedere.

— Fac eu asta? întrebă sarcastic. Eşti sigură că totdeauna am fost aşa de curtenitor cu tine?

— Da, zise ea, ai fost totdeauna.

Ii întâmpină privirea, vădindu-se de o dârzenie desăvârşită. Profesorul fu oarecum zdruncinat în nu ştiu ce fel diavolesc, îl încolţise, fiindcă, bineînţeles, totdeauna păzea cu străşnicie legile politeţei faţă de ea. Obiceiul devenise o a doua natură şi nu-şi mai amintea exact acţiunile lui. Neîndoielnic însă că el îi ţinuse uşa şi...

— Hoţi, poate, spuse el, în timp ce intrau, şi se prefăcu că examinează broasca. Soţia lui se apleca uşor peste umărul lui, aruncând căutături iscoditoare în fiecare ungher, cu pleoapele încreţite.

— Nu e aici, constată ea, cu un mic glas pueril, odorul meu, s-a dus... A ieşit la hoinăreală de capul lui, pentru că tu ai lăsat uşa deschisă U»

— Îţi interzic să spui asta! aproape că ţipă el.

— ... e pierdut şi ne caută. Se întreabă de ce l-am părăsit. Cineva are să-l bată ori are să-l izbească cu piciorul, dacă nimereşte în vreun loc unde nu s-ar cuveni să intre. Vai, haide să ne întoarcem iute şi să-l găsim, vai, de ce nu te-ai putut gândi la Bebe când ai lăsat uşa deschisă? El e ca un copil, vrea să meargă pretutindeni cu noi... Vai, cum de-ai putut?

— Tot nu gândeşti, asta e dar, zise Herr Professor venindu-şi în fire, cu o înălţare zdravănă din umeri şi ridicând brusc mâna dreaptă în sus şi în afară. Vino, haide să căutăm animalul înainte de a-ţi ieşi complet din sărite. Nu ţi-a dat prin cap că acest lucru ar putea fi legat de spargerea uşii şi efracţie, obiectul poate să fi fost furtul, unde îţi sunt colierul de granate şi cerceii cu diamante de la bunica ta?

— Depozitate la comisarul de bord, răspunse Frau Hutten, şi acum lacrimile îi şiroiau slobod pe obraji. Te rog, vrei să mergi să-l găsim?

Profesorul, cu mâna pe clanţă, se dădu în lături s-o lase să treacă, şi trase uşa în urma lui, închizând-o perfect.

— Nu poţi să vezi, scumpa mea, câtă securitate prezintă felul cum o închid eu?

— De data asta, răspunse ea, implacabilă.

Nu era prima oară când Profesorul zăbovea, eu caldă simpatie, asupra zicalelor lăsate de înţelepciunea străbunilor cu privire la femei: nu erau decât nişte copii ceva mai mari şi, din când în când, aveau nevoie să mai simtă gustul nuielii, ca să le pui la locul lor. Într-o tăcere care-i rodea, braţ la braţ, o porniră la drum, păşind în sus şi-n jos pe coridoarele punţilor inferioare, întrebând pe fiecare, pasageri, marinari, ofiţeri, stevarzi, dacă vreunul din ei nu le văzuse câinele. „Desigur că vă amintiţi de el? Un buldog alb, singurul câine de pe vas.” Mai mulţi inşi pretindeau că-şi amintesc de el, dar niciunul nu-l zărise în seara aceea. Făcură cale întoarsă şi urcară încă o dată sus. Frau Hutten simţea cum umărul soţului său de ridică şi cotul lui ieşit în afară îi dădea un uşor ghiont nerăbdător, ca şi cum greutatea ei i-ar fi fost o povară. Fu atât de înspăimântată încât aproape că dădu drumul braţului, şi pe urmă nu îndrăzni, de teamă ca el să nu-i ia drept resentiment răbufnirea de simţire rănită. Această nouă teamă o îndemnă să se agaţe strâns de el, ştiind, la punctul la care ajunseseră lucrurile, că orice ar mai face ea, ori l-ar lăsa nefăcut, n-ar izbuti decât să-l ofenseze şi mai rău.

Valsurile oferite de orchestră după cină unduiau viguros la babord, având un ritm regulat ca bătaia unui ceasornic, plutind în vânt, amestecate cu curentul pribeag dintr-un repertoriu mai sălbatic, venit din acordeoanele de dedesubt, unde oamenii de la clasa a treia dansau în cercuri largi, bătând din palme, trosnind din degete, pocnind din călcâie, ţăcănind din castaniete şi strigând: *Ole!*

în vreme ce femeile şi copiii priveau nemişcaţi şi înghesuiţi în pânza de umbre.

— Vai, papa, zise Elsa, rugător. Nu vreau să dansez..;

mereu aceleaşi valsuri vechi.

Miacă-sa spuse:

— Lasă, Elsa, ştii că ăsta nu-i un motiv să nu dansezi. Valsul este foarte drăguţ şi şade bine unei doamne. Ce vrei, să dansezi pe muzica acelui jazz indecent? Ce ar crede despre tine lumea din St. Gallen?...

— Nu, mamă, doar unfoxtrot, poate...

— Ei bine, Elsa mea, zise tatăl ei, nu eşti decât sfioasă, aşadar dă-mi voie să-ţi spun că, în momentul când te duci la o serată dansantă, dansezi mai întâi cu bărbatul care te escortează. Acum eu sunt însoţitorul tău, aşa că vei dansa mai întâi cu mine, şi pe urmă, cine ştie? N-ai mai dansat cu papă al tău de la ultima ta zi de naştere.

— Şi-apoi, când eşti văzută dansând, spuse maică-sa, o să te mai invite şi altcineva.

De la prima privire rotită în jur, Elsa îl văzuse pe studentul ei dansând cu fata aceea spaniolă, numită Pastora, şi inima ei, care se simţea tot timpul acoperită de vânătăi, fu din nou zdrobită. Puse mâna pe braţul tatălui, îngrozită de încercarea grea care se apropia. Indiferent cum suna muzica, pentru tatăl ei dansul era o mică ţopăială caraghioasă şi învârtejită, legănând-o, cabrându-se, bătând din picioare în pauze, pe când ea rămânea suspendată, aşteptându-i mişcarea următoare. Nu îndrăznea măcar să se uite în jurul ei, de teamă să nu vadă cum lumea face haz de amândoi. Era mai înaltă şi mai lată decât el, şi el sălta de colo-colo, ca un cocoşel bătăios, spunându-i zgomotos: „Ridică-ţi picioarele, Elsa, fata mea, mişcă-te, mişcă-te, n-auzi muzica?”

Elsa râvnea să-şi verse focul într-un strigăt:.. Nu sunt un sac de cartofi, nu sunt o mătură, ăsta nu-i un fel de a dansa, ne faci de râs, nimeni altul decât tine n-ar dansa aşa!”

Faţa tatălui ei era voioasă şi plină de iubire în vreme ce călca greoi şi se zbenguia zgomotos şi o remorca, împotriva dorinţei sale, iar ea îl urma, suferind, paralizată, pentru că o fată trebuie să-i dea ascultare tatălui ei.

Un tânăr ofiţer îmbrăcat în alb, aflat în apropiere, îi spuse altuif: care tocmai intra în foc, în seara aceea:

— Unul din noi trebuie să facă ceva pentru fata aceea, vorba e, care din doi?

Celălalt luă o mică monedă din buzunar, zise:

— Cap, sau pajură?

— Cap, zise primul. Moneda căzu cu pajura în sus. Cel care aruncase banul zise:

— Îţi aparţine în întregime, şi-şi ridică de pe duşumea moneda.

— Va veni şi vremea ta, replică celălalt.

Izbucniră amândoi în râs şi pierzătorul intră în scenă cu blândeţe, când dansul se sfârşi, şi îi vorbi lui Frau Lutz cu cel mai profund respect.

— Mi-ar face o nespusă plăcere să dansez cu fiica dumneavoastră, zise el, cu o plecăciune, dacă îmi îngăduiţi.

— O puteţi invita, zise Frau Lutz, cu cea mai elevată eleganţă, de parcă i-ar fi acordat o favoare nepreţuită.

Vai, Elsa era mai înaltă şi mai lată şi decât scundul ofiţer fercheş şi avea conştiinţa amară a acestei situaţii, şi nici nu putea ţine pasul cu el. Tânărul simţi cum i se prelinge umezeala pe ceafă. O apucă mai ferm, îşi impuse prezenţa, o împinse de ici-colo, ca pe o masă de carne nerezistentă, dar inertă la gesturile lui, câtă vreme dură muzica, izbutind mereu să evite picioarele partenerei şi să se ţină aproximativ în ritm cu orchestra. La sfârşit, se pierdu în mulţumiri, o înmână îndărăt părinţilor şi fugi.

— Vezi, spuse Frau Lutz. Un lucru duce la altul. Noi o să jucăm şah, dar nu suntem departe de tine. Stai aici şi distrează-te frumuşel. O să venim să te luăm, peste o oră.

Elsa căută cu disperare în jur un loc unde să se ascundă sau, în lipsă de-aşa ceva, unde să stea jos. Stevarzii lăsaseră câteva şezlonguri prin preajmă şi unul din de era lângă fotoliul cu rotile al sărmanului bolnav, sărmanul bolnav care credea că îi poate vindeca pe alţii, chiar dacă el îşi dădea duhul. Se duse lângă el, timidă şi nesigură dacă va fi binevenită, devenind tandră şi caritabilă din pricina

propriilor sale suferinţe şi a simţământului de a fi ţinută departe de cursul firesc al vieţii. Era la câţiva paşi de el, când bătrânul îşi ridică mâna, cu aprindere, şi-i arătă şezlongul de-alături.

— Adu-l mai aproape, zise el, şi hai să stăm de vorbă.

Fata trase şezlongul spre el şi se aşeză, cu atâta stângăcie, încât genunchii ei aproape îi atingeau pe-ai bătrînului. Stătu aşa pradă şovăielii şi privirea ei tristă colindă pe deasupra perechilor de dansatori.

Jenny Brown şi Herr Freytag; doamna Treadwell şi cel mai chipeş dintre tinerii ofiţeri, ba încă unul cu galoane de aur; al ei avusese doar argint; Herr Hansen mereu, mereu cu acea teribilă Amparo şi, greu de crezut, dar iată-i acolo, învârtindu-se şi balansându-se, fără să-i separe măcar o dâră de lumină, băiatul acela ursuz, Johann, şi fata numită Concha. Nimeni pentru Elsa, nimeni, şi nici n-avea să se găsească vreodată. Ea avea să stea veşnic privindu-şi iubitul cum dansează cu altcineva şi totdeauna cu cineva ca Pastora! Sângele tălăzui atât de tare în vine încât fiecare părticică a trupului începu să o doară de o suferinţă reală. Herr Graf îi văzu deznădejdea şi o întrebă cu bunătate:

— Cum te simţi astă-seară? înainte ca ea să-şi fi amintit să se intereseze de sănătatea lui. De ce nu dansezi, o fată tânără ca dumneata? Ar trebui să dansezi cu sălbaticul meu nepot, în locul acelei fete stranii cu care e acum…

— Cred că mă doare gâtul, zise ea, neştiind prea bine cum să mintă convingător. Mama spune că e mai bine pentru mine să stau liniştită.

— Vino şi mai aproape, zise el, apleacă-te spre mine, îţi voi vindeca gâtlejul. Nu e nevoie să fii bolnavă, câtă vreme Domnul îmi împrumută puterea Lui de a te tămădui.

Mâna lui se şi ridicase, gata să se întindă spre ea şi s-o atingă. În loc de asta, fata se aplecă, ferindu-se, mintea ei înceată şi carnea sa onestă simţind repulsie faţă de apropierea acelui om aidoma unui cadavru, ca moartea însăşi…

— Atunci, mai întâi fă-te dumneata bine, spuse ea, cu

glas moale, dar fără ocolişuri.

— „I-a izbăvit pe alţii, lăsaţi-l să se izbăvească singur”, îi ţinu imediat isonul Her Graf, căci auzise de multe ori, şi în alte dăţi, asemenea vorbe. „Dacă el e cu adevărat

Cristos”, îţi aminteşti? El a dăruit ucenicilor săi aleşi ai apostolilor lui puterea de a tămădui, totuşi niciunul dintre ei nu s-a putut mântui pe sine, şi nici până în zilele noastre n-o putem face noi, cei de obârşie sfântă. De ce s-ar cuveni să mă tămăduiesc pe mine? Domnul nu vrea acest lucru, astfel că nici eu nu-l vreau. Ascultă-mă pe mine, copila mea. Dacă puteam să mă tămăduiesc pe mine însumi, aş fi devenit la fel de egoist ca şi ceilalţi, mi-aş fi văzut de plăcerile mele şi aş fi uitat de datoria mea faţă de cei în suferinţă. Domnul vrea acest lucru, ca eu să stau şi să sufăr laolaltă cu ceilalţi în lăcaşurile de durere şi moarte. Numai cufundat în durerea mea îi sunt folositor Lui, şi-a dat cuvântul său. Nu este atât de greu, spuse el, într-o şoaptă slabă, aproape înecată de sunetul valurilor, de vântul care sufla, trecând pe lângă urechile ei.

Fata se înclină mult spre muribund ca să-i prindă cuvintele, arătându-şi respectul pentru cuvântul sfânt, şi el spuse:

— Să nu mă compătimeşti. Este uşor. Înseamnă pogorîrea iubirii Domnului asupra mea.

Ea rămase tăcută, în pragul lacrimilor. Zvonul muzicii crescu, pătrunzător, puntea iluminată avea un aer foarte festiv cu dansatorii ei plutitori, până şi acei înspăimântători gemeni spanioli păreau a fi şi ei, măcar o dată, fericiţi, stelele păreau atât de apropiate şi boarea de vânt atât de dulce, de pură şi de răcoroasă şi curată şi *bună...*

— Acum trebuie să plec, spuse ea, stingherită. Îţi doresc o noapte foarte bună, Herr Graf. Îţi mulţumesc pentru că te-ai oferit să mă ajuţi... dar nu sunt cu adevărat bolnavă, nu cu adevărat...

— Am luat durerile lumii, bolile tuturor celor atinşi de de asupra mea, îi spuse el, în propria-mi carne, şi la fel voi lua şi gâtul dumitale vătămat, şi nefericirea dumitale... dar

trebuie să te ating.

Se trase înainte, îndreptându-şi puţin gâtul, iar barba lui ascuţită, subţire i se ridică de pe piept.

— Lasă-mă să te ating, zise el, şi voi spune o rugăciune pentru dumneata, şi vei fi cu-adevărat bine, la trup şi la suflet.

Înainte ca fata să îndrăznească să se tragă îndărăt, nedorind să fie grosolană, el îşi întinse braţul şi-i apucă gâtul cu mâna lui lungă, rece, osoasă, degetele încovoiate se agăţară anemic o clipă şi lunecară apoi, trecură peste sinii ei şi căzură îndărăt, peste pledul din poala lui. Văzu oroarea întipărită pe faţa ei, simţi cum carnea ei tare e scuturată vârtos de fiori.

— Domnul să-ţi dăruie iertarea lui, fată cu inimă împietrită, spuse el cu severitate.

Ea se ridică şi-i întoarse spatele, dar nu mai-nainte de a-i vedea lacrimile cum picură şi i se preling în jos pe obraji, în barba rărită, murdară la aspect. Cuprinsă de o grabă disperată, ea alergă în susul punţii, pe lângă dansatori, evită o ciocnire cu buldogul alb Bebe, care apăru în clipa aceea, coborând treptele, de pe puntea bărcilor de salvare, şi se afundă în salonul luminat. Tatăl şi mama ei erau atât de absorbiţi de partida lor de şah încât abia dacă dădură din cap când se aşeză lângă ei. Gâfâia niţel.

— Ce e, pari că ţi s-a tăiat răsuflarea, Elsa? întrebă maică-sa. Ai dansat chiar cu-atâta înfierbântare?

Apoi, amândoi îi făcură fiicei favoarea unor radioase, calde, intime mici zâmbete familiare, aprobative.

— Aha, bine, bine, spuse tatăl, Elsa noastră nu trebuie să fie genul de fată care stă lipită de perete. Acum du-te la culcare, o îndrumă el, şi fă-ţi somnul, ca să-ţi păstrezi frumuseţea.

Doamna Treadwell dansa cu tânărul ofiţer, care-şi făcuse obiceiul de a o invita aproape în fiecare seară. Trecuse mult de când îi menţionase numele lui, până şi numele oraşului unde se născuse. Mai întâi ea le confundase, iar după aceea nu-şi mai putea aminti niciunul. Când nu îl privea

drept în obraz, cu greu izbutea să-şi amintească faţa lui şi, deseori, efectiv, nu-l recunoştea imediat când apărea dinaintea ei. De la ultimele încurcături avute cu Lizzi şi Freytag, dorea mai mult ca oricând să nu atingă şi să nu fie atinsă nici cu mâinile, nici cu vorbele. Spuse de felul celor colportate de ei puteau să însemne o zgârietură cu laba şi o iscodire de netolerat. Îi plăcea stilul de a dansa al tânărului ofiţer, care o ţinea doar de vârful degetelor, cu mâna dreaptă odihnindu-se – nu, nu odihnindu-se, lăsată imponderabil în echilibru pe cel mai neutru loc din întreaga ei persoană, acea nevătămătoare arie situată exact sub omoplatui drept. La rândul ei, mâna-i plana uşor exact deasupra cotului lui încovoiat, păstrând între corpuri distanţa cuvenită, a cărei menţinere, în şcolile de dans, intra în răspunderea nedivizată a fetei.

„Dacă nu eşti sigură că păstrezi distanţa cuvenită, îi spunea cu convingere profesorul ei de dans, înalţă-ţi mental braţul drept îndoit din cot, întins exact din umăr, şi dacă abia atinge pieptul partenerului, poţi fi încredinţată că ai o poziţie totalmente corectă. Dacă partenerul dumitale pare că îşi arogă drepturi nepermise, mărgineşte-te să te ţii la distanţă cu fermitate, dar şi cu graţie, fără a pierde ritmul, până ce sesizează aluzia. Şi ţine minte acest lucru: dacă este un getleman, *va sesiza* aluzia. Dacă nu, atunci nu vei mai dansa cu el altădată… *I Glasul acela, venit din era antediluviană a tinereţii sale, o incintă în. Asemenea măsură, sunetul lui fantomatic plutind de-a curmezişul unor infinite spaţii de uitare, încât îi adresă partenerului ei un zâmbet stupefiat, tandru, şi se trezi de-a binelea când îl văzu cum răspunde cu o încruntare uşor încurcată, dacă nu chiar tulburată. În aceeaşi clipă, îşi întări uşor de tot, strânsoarea, nespus de gentil, şi o trase spre el. Doamna Treadwell îşi înălţă, mental, braţul drept, îndoit din cot. Tânărul ofiţer slăbi pe dală presiunea braţului şi făcu gânditor remarca, văzându-l pe Bebe cum se încurcă printre perechile de dansatori:

— Mă întreb ce caută câinele ăsta, lăsat de capul lui?

Doamna Treadwell nu-şi putea imagina nicio ipoteză, şi plutiră mai departe, într-o tăcere şi armonie dezinvoltă, până ce muzica încetă.

— Mulţumesc, zise el.

— A fost încintător, zise doamna Treadwell, trimiţând un zâmbet exact peste creştetul capului partenerului. Noapte bună! şi părăsi imediat puntea.

Amparo, care tot îi mai dădea lui Hansen lecţii de dans, îl vira după ea fără pic de bucurie, iar faţa ei era leit imaginea plictiselii. În pofida tuturor eforturilor ei de a-l dirija, el izbutea să-i plonjeze pe amândoi în perechea care piruieta sprinten, Johann şi Concha, care poposeau o clipă şi zburau în altă parte, asemenea unor păsări.

— Bădăranule, zise Amparo, cu energie mocnită, primul cuvânt pe care îl adresase în seara aceea. Câtă vreme îţi închipui că am s-o ţin aşa, cu panorama asta?

Hansen, care nu scosese nicio vorbă, nu spuse nimic, îşi reînnoi încleştarea apăsătoare şi tropăi mai departe, de parcă ar fi mers în urma unui plug, gata-gata să-i repeadă pe amândoi drept în mijlocul orchestrei.

— Idiotule! exclamă ea.

Hansen se întunecă la faţă, pe când se poticnea mai departe.

— Te plătesc, nu? o interogă el, după o pauză lungă, cu glas greoi.

— Nu ca să mă calci pe picioare, asta nu, zise Amparo. Ţapule! spuse ea, furioasă. Ia seama la copitele tale mari!

Freytag şi Jenny, care se căzneau să se asigure reciproc că se întâlniseră pe punte în mod cu totul accidental, zăboveau, întrebându-se dacă vor îndrăzni să danseze din nou. David se putea decide să devină agasant dintr-o clipă într-alta. Jenny dăduse peste Freytag care stătea singur, uşor aplecat din mijloc, cu o mână în buzunar, urmărindu-i pe dansatori, sau prefăcându-se că se îndeletniceşte cu asta, purtându-şi peste trăsături masca cu strania privire oarbă şi încruntată, cu albul ochilor uneori vizibil de jur-împrejurul irisului, cu aerul acela pe care cu timpul Jenny îl

văzuse frecvent, la început cu desăvârşită încredere şi indignată compasiune, iar în ultima vreme trezindu-i totdeauna două interpretări – prima, că suferinţa lui era reală, iar a doua, că era poate, puţin prea teatral în exprimarea ei. Totuşi, totdeauna putea simţi din nou, la fel ca oricând, aceeaşi uşoară văpaie de indignarfe împotriva vulgarei insulte aduse de Căpitan. Arunca vina inclusiv asupra Căpitanului, fiindcă el era singura persoană care ar fi putut opri cu un cuvânt toată povestea aceea absurdă. Dimpotrivă, el îi dăduse contur şi direcţie. Era pur şi simplu laş şi josnic să loveşti pe cineva care nu are niciun mijloc de a riposta la lovitură. Bietul Herr Lowenthal era şi el călcat în picioare şi Freytag nu părea niciodată să se gândească măcar în treacăt la situaţia aceea, asta era greşit din partea lui. Ea credea în justeţea ripostei, să înapoiezi lovitură pentru lovitură, şi atâtea suplimente câte eşti în stare să plasezi. A nu te împotrivi unei injurii şi a n-o pedepsi, fie că te privea personal sau era adusă altcuiva, însemna, după vederile ei, să consimţi la eronata, vădita laşitate morală, şi nimic nu era mai vrednic de dispreţ. Cu mintea bântuită de aceste gânduri, care deveneau din ce în ce mai împrăştiate şi vagi, pe măsură ce se apropia de Freytag, când acesta se animă la vederea ei şi zâmbi, ca şi cum ar fi fost mulţumit, uită complet de de şi întrebă:

— N-ai vrea să dansăm? Sunt sătulă să furnizez distracţii minţii suspicioase a lui David!

— Ce măgulitor! zise el. Bineînţeles că vreau!

Un timp se balansară împreună, o măsură sau două, apoi intrară în ritm şi el zise:

— Ţi-am spus vreodată cum am văzut-o prima oară pe soţia mea? Eram într-un uriaş şi scump local de noapte din Berlin, un fel de loc ales al lumii vulgare, unde putea să intre oricine.

Se opri, de parcă ar fi retezat cu dintâi capătul acelei fraze.

— Adică, dacă erai îmbrăcat corect şi miroseai a parale. Dansam cu una din fete, una dintre acele doamne cu

spinăi’ile goale care îşi expun siluetele şi agilitatea, jucând între de mici jocuri inocente, ca handbalul, în pauza dintre două dansuri… şi acea mică făptură frumoasă care intră în club cu un grup restrâns de tineri, bărbaţi şi femei, arătând a fi excesiv de bogaţi – aş fi vrut s-o fi văzut atunci! — se uită peste umărul partenerului ei, cu un obraz tare poznaş şi cu îndrăzneala unei fete răsfăţate, bine ocrotite, şi-mi strigă, prefăcându-se că răspunde la o frază rostită anterior de mine: „Dar, desigur, puteţi avea dansul următor!” Poţi să-ţi închipui că m-am dus s-o caut şi am întrebat-o dacă vorbise serios.

„Fetişcană sfruntată, gândi Jenny, dar trucul are efect, are efect destul de des.”

El se porni iar să depene o amintire deopotrivă de nesărată. Jenny ascultă răbdătoare, în timp ce continua să se chinuiască singur, întrebându-se dacă îşi dădea seama că, în sfârşit, vorbea despre soţia lui la trecut.

— Era, de fapt, o fată absolut convenţională, de obicei nu făcea asemenea lucruri. Mai târziu, mult mai târziu, când am întrebat-o de ce procedase astfel, mi-a spus că se îndrăgostise de mine de la prima vedere şi îşi pusese în gând să se mărite cu mine mai înainte de a se afla de-ajuns de aproape să ştie măcar ce culoare au ochii mei! Nebună de legat, nu-i aşa?

— Cu desăvârşire smintită, zise Jenny, realmente sinucigaşă.

El păru cam deranjat de acest cuvânt, dar se decise să-l treacă cu vederea.

— Era atât de deşteaptă, spuse el, cu afecţiune, va fi mai deşteaptă decât mamă-sa, când va ajunge la vârstă ei, obişnuia să-mi spună cu precizie cum se vor înfăţişa lucrurile, nu putea fi amăgită, era capabilă să respire doar o clipă aerul dintr-un anumit loc şi să spună: „Haide să plecăm, aici nu-i pentru noi!’* Câteodată nu o credeam, ori nu voiam să-i dau crezare, îmi pierdeam răbdarea constatând că este atât de intimidată de rasa ei şi îi spuneam că nu era încă decât o evreică persecutată, ferm

decisă să fie urâtă şi persecutată, indiferent cum. Ea obişnuia să-mi spună de la obraz: „Toţi goimii îi urăsc pe evrei, şi cei care pretind că ne simpatizează sunt cei mai răi, fiindcă sunt ipocriţi’1. Iar eu îi spuneam că această concepţie nu ducea la altceva decât că o făcea să se simtă importantă, una din neamul Aleşilor, cea mai de neiertat îngâmfată şi totalmente bestial de egoistă idee care s-a vârât vreodată în creierul unui om! „îmi vine să cred că vă simţiţi cu toţii ruşinaţi de voi înşivă”, îi spuneam. Nu că ne-am fi luat la harţă, nu, nicidecum. Dar lucrurile acestea se iveau din când în când, şi ea se înfuria şi ţipa: „Aceleaşi vechi palavre de goy… nu ţi-am spus eu?” şi pe urmă zburam unul în braţele celuilalt, plini de spaimă, şi spuneam: „Haidem să nu ne ridicăm unul împotriva celuilalt*I şi totul pierea ca prin farmec, pentru că ne iubeam cu adevărat.

Continua să vorbească, de parcă ar fi fost hipnotizat de balansul vasului şi de sunetul propriului său glas, curgând pe sub valul muzicii. Jenny se întreba dacă îşi amintea şi alte lucruri spuse despre soţia lui, toate acele cuvinte de pură admiraţie, tandreţea romantică, iluziile trandafirii ale lunii de miere, lauda protectoare, defensivă, constantă – de ce nu? Totul era adevărat, în măsura în care stătea în picioare. Dar după ce mergeai atât de departe, era totdeauna necesar să te întorci şi să atingi baza de plecare şi să o porneşti de la capăt, întemeiat pe un nou rând de adevăruri. Există un vis care este un gen de realitate.

O deşteptare, şi asta e alt gen. Sau totul alcătuieşte aceeaşi realitate, sub infinitele ei aspecte. Acum ştia că, de la bun început, el vorbise despre soţia lui aşa cum vorbesc oamenii despre morţii lor, şi că în necontenita evocare a icoanei soţiei îi vizita mormântul, cu un bughet de flori în mână şi citind inscripţia compusă în cinstea ei chiar de el.

— … şi, o, Doamne, spuse el, aproape în şoaptă, cu gura apropiată de urechea ei, pe când pluteau uşor într-un cerc, lângă orchestră, aş vrea să o pot lua doar pe ea, fără maică-sa, care niciun minut nu ne îngăduie să uităm că şi-a

pierdut aproape toţi prietenii din pricina noastră, şi să găsesc o ţară, trebuie să fie una, pe undeva, unde să trăim ca nişte fiinţe omeneşti, ca *alţi* oameni, şi niciodată să nu mai auzim cuvintele „evreu** sau „necredincios**.

— Aţi putea să vă duceţi în Africa, zise Jenny, aţi putea să căutaţi unul din acele minunate triburi de canibali şi vânători de capete care mai supravieţuiesc, unde aţi fi amândoi urâţi în termeni perfect egali, pentru că sunteţi de altă culoare. Şi i-aţi putea dispreţui cu inima uşoară, fiindcă duhnesc oribil şi se scarpină în tot timpul şi se închină la beţe şi pietre şi poartă nişte cearşafuri în culori ţipătoare, şi se iubesc şi admiră propriile lor persoane cu aceeaşi pasiune cu care noi ceilalţi oameni ne adorăm pe noi înşine, şi culoarea noastră le aminteşte de stafii şi de moarte, şi spun că mirosul nostru le întoarce stomacul pe dos. Nu ţi-ar plăcea ceva mai mult?

Freytag îşi trase îndărăt faţa cu o palmă, iar ochii lui jigniţi, pătrunşi de autocompasiune, o mustrară sever.

— Eşti frivolă, zise el, ridiculizezi o înfiorătoare tragedie umană.

Dansul lor încetini, ajuns aproape la punctul mort.

— Uneori par mai frivolă decât sunt, zise ea. De vină nu-i decât comportamentul meu nefericit. Din el mi s-au tras aproape toate necazurile…

Peste umărul lui îl zări pe David cum apare o clipă în pragul uşii, îmbrăţişează într-o privire întreaga scenă şi dispare fără a da vreun semn de recunoaştere.

— Uite-l pe David, zise ea, fără mirare.

— Unde? întrebă Freytag, întorcându-se prea târziu pentru a-l mai întrezări. Faţa lui se lumină şi un curios zâmbet subţire îi crispă colţurile gurii. O trase pe Jenny mai aproape de el, cu un rapid gest conspirativ de familiaritate, şi îşi lipi obrazul de al ei.

— Mai e acolo? Tot gelos e? Ah, de ce să nu-i dăm vreun motiv să fie gelos?

— El nu are nevoie de motive, ripostă Jenny, cu vioiciune, îndepărtată de impertinenţa lui şi înţepenindu-şi corpul la

contactul cu braţul lui. Se descurcă foarte frumos fabricându-le singur, mulţumesc.

Freytag râse cu francheţă şi Jenny observă că-i stătea bine. Nu era destinat să fie erou de dramă, cu atât mai puţin de tragedie.

— Vrei cumva să spui, creatură crudă, că ai de gând să-l laşi să boxeze cu umbra în tot restul existenţei voastre comune? Este o păcătoşenie din partea dumitale să nu-i oferi o cauză justă, când are o nevoie atât de grăitoare de ea.

— A, nu, zise Jenny, eşti absolut greşit. Nu vrea ca eu să-i fiu infidelă. Vrea doar să simtă că există veşnic această posibilitate, că sunt dezirabilă în ochii altor bărbaţi, şi pretinde dreptul de a mă acuza de o serie de lucruri care, dacă ar crede realmente că s-au petrecut, nu ar fi acum cu mine pe acest vas! Dar, nu te superi? Hai să nu discutăm despre David. Asta-i unul din lucrurile pe care le detestă, şi nu i-o iau în nume de rău!

— Eu ţi-am vorbit despre soţia mea, îi reaminti Freytag.

— Nu chiar în felul acesta, zise Jenny, având senzaţia de a tăia firul în patru.

Amândoi erau destul de stupizi şi vulgari, şi întrucât o privea, n-ar fi contat nicio clipă dacă undeva pe prăpăditul acela de vas înţesat ar fi găsit un loc în care să petreacă împreună câteva nopţi. Nu dorea nimic altceva de la el, dar lucrul acela îl dorea cu înverşunarea liniştită dată de febra ridicată şi de senzaţia de abandonare în voia sorţii trăită într-un vis. Se mira, oare el era atât de insensibil, încât nu-i putea simţi starea, prin toţi porii?

— Asta-i adevărat, încuviinţă el, nu-i deloc acelaşi lucru, dar ea nu-i aici, şi asta e deosebirea radicală. Ce-ai de gând să faci, draga mea? o întrebă cu seriozitate.

— Nu ştiu, zise Jenny. Ştiu doar că povestea asta trebuie să se sfârşească.

Freytag o învălui în braţele lui, cu o căldură subită şi o purtă, valsând rapid, până la orchestră.

— Cântaţi, vă rog, *Adieu, mein kleiner Garde-Offizier!* îi

strigă omului cocoşat asupra pianinei hodorogite, care dădu din cap, consolat până şi de cea mai mică recunoaştere a faptului că era o fiinţă vie. Când David se opri pentru a doua oară în alt prag de uşă, mai departe de ei, îi văzu executând un dans improvizat, săltăreţ, eu paşi lungi, dând buzna, râzând amândoi ca nişte apucaţi. Se întoarse în bar.

— A, bagă de seamă! zise Freytag. Uite-l pe Bebe, ce caută aici? şi, într-adevăr, se afla acolo, aproape sub picioarele lor. Îl evitară, se feriră unul de altul, şi patrupedul îşi urmă hoinăreala.

Ric şi Rac, rămaşi' în afara traficului dansatorilor, executau un dans propriu. Stând faţă-n faţă, ca întotdeauna, dinţi lângă dinţi, cu degetele aproape atingându-se, cu mâinile încleştate şi aplecându-se cât puteau de mult pe spate, se învârtejeau, rotindu-se într-una ca nişte planete dezlănţuite, iar vârfurile pantofilor le zăngăneau delicat, asemeni unor castaniete. Jocul consta din a vedea care se epuiza mai întâi, care slăbea strânsoarea, şi avea să cadă, rostogolindu-se zdravăn. Chiar mai mult, unul îi dădea drumul partenerului şi, în aceeaşi clipă, se arunca înainte cu toată greutatea, păstrându-şi totuşi echilibrul, pe când celălalt se pocnea la cap. De fapt, asemenea izbânzi erau mai cu seamă teoretice, de vreme ce erau perfect echilibraţi la trup şi la suflet. Când unul lăsa moale mâinile şi se azvârlea înainte, celălalt îl prindea şi mai ferm şi se azvârlea şi el înainte, nu se putea întâmpla decât cel mult o ciocnire cap în cap, stând pe loc, ceea ce în zilele mai norocoase îi făcea, poate, să *le* sângereze nasul la amândoi.

Ziua aceea era neutră. Nu se bucurau de jocul lor şi erau prea căpăţânoşi să se oprească mai înainte de a izbuti să-şi facă rău unu altuia, în vreun fel oarecare, nici nu prea conta cum anume. Aşa că se învârteau în jurul propriei lor axe, cu umerii ieşiţi mult în afară, cu bărbiile vârâte în piept, cu ochii atenţi, în ochii partenerului, la fel de crânceni ca două Gorgone încă în pruncie, intenţionând să se prefacă reciproc în stană de piatră. Niciunul nu ceda, ci se

învârtejea şi mai furibund, înfigându-şi adânc ghearele în încheieturile celuilalt, călcându-se cu grijă pe degete, dozând minuţios momentul când, printr-un desăvârşit consimţământ nerostit, aveau să rupă dansu! şi să fugă fiecare în altă parte, să vadă care din doi încasa căderea, sau ieşea mai rău la socoteală.

Concha, care dansa cu Johann, fu scuturată de fiori şi îşi ascunse faţa când se apropiară de fotoliul unchiului lui spunând:

— Vai, Doamne, tare mai arată a mortăciune. Haide să nu mergem mai aproape. Du-mă de aici. De ce nu e mort?

Johann rosti cu amărăciune:

— Dumnezeu ştie că aş vrea să fie.

îşi puse obrazul neted peste creştetul căpşorului ei frumos, cu aer calm, cu şuviţele negre, netede, lucioase, tinere ale părului, iar părul lui auriu sclipea până şi în lumina spălăcită, şi doctorul Schumann, trecând în drum spre clasa a treia, să ofere asistenţă la altă naştere, se opri să-i privească, cu plăcere şi cu o bucurie pură şi generoasă, deşteptată de prospeţimea frumuseţii lor – cum se putea ca o asemenea frumuseţe să răsară dintr-o murdărie şi o sărăcie ca a lor? Pentru că le cunoştea originile şi fără îndoială că firile le erau la fel de sărace şi ponosite ca şi vieţile lor, totuşi evoluau acolo, tot atât de perfect modelaţi ca nişte cai de curse din rasa campionilor-, aerul de dor nestins şi de nesiguranţă zugrăvită pe chipurile lor fiind la fel de mişcător ca şi lacrimile unui copil amăgit. „E opera Diavolului”, îşi spuse, în cele din urmă, urmându-şi drumul, pentru a ajuta la aducerea pe lume a altui boţ de procreaţie muritoare „, şi a Diavolului e frumuseţea aceeaj şi el îi va părăsi degrabă – chiar acum e gata să plece, ce păcat!”

Când Concha dansa cu Johann, sau cu oricare alt bărbat, nu se limita să danseze aproape, ori să-l preseze cu carnea ei, ci se topea alene în el, din creştet până-n tălpi, caldă, solidă, totuşi imponderabilă, răsuflarea ei venea şi pleca de pe obrazul partenerului ca un uşor bâzâit de clocotire. Îi torcea fierbinte în căuşul urechii, îi lingea uşor obrazul şi

gâtul cu vârful limbii, lăsa, în mod discret şi invizibil, o dâră umedă tremurător-fierbinte de sărutări miniaturale, pe sub bărbia lui.

— Încetează! zise el, înşfăcând-o cu disperare după gât, ’ în loc să o prindă de mijloc. Vrei să mă scoţi din minţi?

— A, vorbeşti şi tot vorbeşti într-o doară, dar nu mă iubeşti cu-adevărat, nici măcar nu mă doreşti cu-adevărat prea tare.

îşi aplecă mult capul pe braţul lui şi privi în sus la el, deznădăjduită.

— Ce trebuie să fac, deci? Zici că nu ai bani, ei bine, ’ nici eu nu am. Tu îl ai pe unchiul tău să se îngrijească de tine, dar eu nu am pe nimeni, în afară de mine. Nu ţi-am cerut mult, ceva însă trebuie să capăt! Eşti mai puternic decât el, de ce nu îl sileşti să-ţi dea nişte bani, -

şi gata?

Johann spuse, dezolat:

— E aproape mort, asta e. Şi îmi va lăsa banii lui) îmi repetă adesea că nu mai poate dura mult, să am răbdare. Îl urăsc când îmi spune asta, îl urăsc fiindcă îmi cunoaşte toate simţămintele rele, fiindcă vorbeşte despre de când ştie cât de mizerabil mă simt! Dar încă nu e morţ şi eu sunt nevoit să aştept.

Glasul aproape i se frânse, îşi închise ochii şi o cuprinse aprig, de parcă ar fi fost unicul lui punct de sprijin în viaţă.

— Nu aşa de strâns, te rog, zise Concha, cu un drăgălaş zâmbet de apreciei’e a puterii lui. Ei, mă iubeşti puţin; sau nu? Mă iei drept una dintre creaturile alea care stau prin pragul caselor, noaptea?

— Nu eşti o dansatoare? Nu poţi să-ţi scoţi pâinea din asta?

— O pline nu prea bună, zise Concha, cu răceală. Nu pot altfel, până ce nu devin faimoasă. Nu scot de-ajuns. Dar tu eşti un neruşinat. Vrei să fii „impresarul” meu, în locul lui Manolo? El mă bate, dacă nu-i dau toţi banii. Ai face şi tu asta?

— Dacă el îţi ia toţi banii, ce profit ţi-aduce şi de ce mai

faci asta? întrebă Johann, căci sângele lui negustoresc german se încălzea la aspectele financiare ale comerţului fetei şi curiozitatea aproape că-i adumbrea celelalte simţiri.

— Nu capătă el totul, în niciun caz, spuse Concha. Şi dacă ar face-o, cu ce eşti tu mai bun decât el? El vrea să mă culc cu bărbaţi pentru bani, ca să îi pot da lui; tu. Vrei să mă culc curtine pe degeaba. În ambele feluri, e o înşelătorie! Şi mai vorbeşti de iubire!

— N-am vorbit nicio clipă, spuse Johann furios. N-am rostit măcar o dată acest cuvânt!

— Ei bine, zise Concha, şi râsul ei uşor dispreţuitor îl arse până-n măduvă, nu eşti decât un laş, până la urmă nu poţi înfrunta nimic, nici măcar cuvântul iubire. Nu eşti încă bărbat…

— Am să-ţi arăt eu, am să-ţi arăt, turbă Johann, năpustindu-se înainte şi împingând-o cu atâta brutalitate încât lata aproape că îşi pierdu echilibra.

— Nu, zise Concha, nu-i ăsta felul de a fi un bărbat, e ceva mult mai bun. Da. Haide să dansăm departe de ceilalţi şi am să-ţi spun eu.

■ îşi apăsă palma de obrazul lui şi spuse duios:

— Nu fii supărat, iubitul meu.

Potrivindu-şi iarăşi pasul şi ritmul cu el, totuşi conducându-l, rosti ca un avertisment:

— A, ia seama! şi aproape călcară pe buldogul alb gras care rătăcea fără ţintă, de capul lui, printre dansatori. El îi adulmecă şi îşi văzu de drum, nepăsător. Se rezemară de balustradă şi Concha zise:

— Nu pot pricepe cum de rabzi asemenea mizerii, când niciuna nu e necesară, câtuşi de puţin. Ar fi atât de lesne şi de sigur să le pui capăt, nu te pândeşte niciun fel de pericol. Uită-te la el…

îl urmăriră câteva clipe cu privirea pe Herr Graf, aflat departe, jos, pe punte, cu capul aplecat pe piept, cu ochii închişi.

— Fata aia mătăhăloasă şi slută s-a dus, zise Concha; ce mai, chiar şi acum, nici nu e pe de-a-ntregul viu. Abia mai

răsuflă. Doar o pernă, una moale, ţinută peste faţa lui câteva minute, *un momentito,* zise ea, cu seriozitate, măsurând între degetul mare şi arătător cea mai infimă câtime de timp posibilă. A! deseori s-a făcut aşa, cu succes. Pe urmă vei avea banii care-i ţine la el, iar când vei ajunge acasă, vei fi bogat! Ah, ai şi tu puţin curaj, scumpul meu. Nimeni n-o să ştie vreodată, nici măcar eu! Dacă ar muri la noapte, eu n-aş fi surprinsă, nici n-aş pune vreo întrebare, şi nici altcineva… Toţi ne punem întrebarea: Cum aşa, mai e încă în viaţă? Cum de izbuteşte să-şi mai tragă răsuflarea? Aşa că, vezi…?

Johann, ascultând stăpânit de oroare, continuă să-şi ţină capul întors şi să înghită greu, de parcă ar fi fost sugrumat. El, care de atâtea ori dorise ca unchiul să moară, era aproape uluit la propunerea de a-l omorî. Putea să jure că nicio clipă nu-i trecuse prin cap asemenea gând. Urechile îi vuiau, simţea cum fulgeră prin el o mare încărcătură de electricitate. În secunda aceea nu mai era în stare să simtă măcar cum mânuţa pusă pe încheietura lui se furişează înăuntrul mânecii, insinuându-se pe braţ în sus.

— Fă asta, zise ea, cu o tandreţe insistentă, respirându-i în obraz, fă asta şi vei şti ce înseamnă a fi un bărbat.

— Vrei să spui, la noapte? întrebă el, forţându-şi glasul să treacă prin g’âtlejul paralizat.

— De ce nu? Parcă mâine e mai bine cu ceva?

— Nicicând n-am visat la una ca asta, zise el, cu o violentă izbucnire de anxietate, nicicând, nicicând!

— Atunci, e timpul să te gândeşti, zise ea, şi acum, vai, grozav aş vrea să putem sărbători cu o sticlă de şampanie. Trebuie să bem împreună şampanie, nu poţi cumpăra pentru noi chiar şi o sticlă mică, chiar şi sortul ăla german, astă-seară?

Johann gemu, apăsat de o ruşine atât de profundă încât părea că-i otrăveşte şi oasele.

— Aşteaptă, bâigui el, cu glasul cuiva cerşind îndurare, aşteaptă! N-am niciun pfennig. Mâine, îţi promit, îţi promit, îţi voi cumpăra şampanie!

— Ei bine, atunci lasă-mă pe mine să fac cinste astăseară, şi tu îmi vei da banii înapoi mâine. Doar că trebuie să faci ce-ti spun, nu mai trebuie să fii nicio clipă un copil timid. Acum îţi voi da banii – şi duse mâna la deschizătura subţirelului ei corsaj negru.

— Nu! ţipă Johann, şi vântul îi purtă glasul peste întinsul apei. Nu-mi vei da nimic. Ce încerci să faci? Mă iei drept codoşul ăla al tău? Ai să vezi tu ce fel de bărbat sunt... cutezi să-mi spui mie asemenea lucruri? Ei bine, să mai încerci să mi le spui şi mâine!

— Cutez acum, zise ea, rezemându-se uşor de el şi dezmierdându-i mâna, şi voi cuteza şi mâine. Să nu mă ameninţi. Nu mă tem de tine, cum aş putea? Nu-mi vei face rău niciodată, nu-i aşa? Voi fi atât de plăcută pentru tine, încât niciodată nu vei voi. Să-mi faci rău! Hai să nu ne certăm, e atât de plicticos, hai să dansăm...

— Nu vreau să dansez, zise Johann, cu onestă brutalitate, sunt sătul de dans. Vreau ceva mai mult, ceva real, lucrul adevărat, m-ai prostit destul. Data viitoare are să fie ceva diferit!

— A, aşa sper şi eu, zise Concha, sau despre ce vorbim? Acum pleci?

— Desigur, zise el. E târziu şi trebuie să-mi duc unchiul la culcare.

— Ce vei face?

— Îl voi duce să-l culc, cum ţi-am spus! La ce altceva te gândeşti? întrebă el.

— Şi pe urmă, ai să-l şi adormi?...

El îi înlătură mâna de pe braţul său şi-i dădu un brânci zdravăn, respingând-o.

— Dacă ar muri peste noapte, m-ai acuza pe mine, zise el, ai spune că eu am făcut-o. Am să-ţi arăt eu, nu va muri la noapte, nu mă prinzi în laţ aşa de lesne!

— Mâine, la noapte, poate? strigă fata după el, în timp ce o lua la picior spre fotoliul unchiului, ca un om care aleargă să-şi scape pielea. Ea stătu locului, privindu-l cum împinge fotoliul rulant şi trece de pragul uşii, frecându-şi

încheietura, cu faţa complet inexpresivă. Apoi se duse în bar, unde Manolo stătea în faţa unei sticle de vin roşu pe jumătate golită, cu două pahare. Se aşeză pe cealaltă parte a mesei şi ochii lor avură o scurtă întâlnire. Ea împinse paharul spre bărbat, care-i turnă vin. Îşi aprinseră alte ţigări şi stătură aşa fumând, de parcă fiecare ar fi fost singur, ori ar fi fost străini.

Bebe se opri o clipă şi adulmecă politicos mâna întinsă a lui Herr Graf, care-l bătu uşor pe cap şi-l binecuvântă în trecere. „Toţi suntem copiii Domnului, ne aflăm în siguranţă în mâinile lui iubitoare”, îl încredinţă pe câine, care dădu din coadă anemic, ca răspuns la tonul binevoitor, dar scuturâ din cap şi suflă pe nări, departe de el, mirosul lăsat de mâna aceea, în timp ce îşi urmă mersul legănat cotind după probă şi dispărea tocmai când Herr Professor şi Frau Hutten se iveau pe uşa barului şi începeau să-i chestioneze pe dansatori: „Nu l-aţi văzut pe buldogul nostru alb? Va amintiţi de el?”

Ric şi Rac, rotindu-se lent până ce se opriră, plictisiţi şi gata de o încăierare bună, văzură – parcă ar fi avut o singură pereche de ochi – cum fundul demn al lui Bebe se bâţâia, depărtându-se de fotoliul rulant al bolnavului. Fără să mai schimbe măcar o privire, se întoarseră şi galopară de-a curmezişul vasului spre partea de sub vânt pustie, ca să-i taie drumul. Alergară în plină viteză pe puntea superioară să-l întâmpine pe Bebe, care-i văzu venind şi se opri nesigur, agitându-şi nările. Ric şi Rac se abătură ca un vifor asupra lui, tăbărâră din faţă şi din spate, îl înşfăcară la nimereală, dar cu o premeditare categorică, şi-l cărară lângă balustradă.

Bebe cam suferea iarăşi de rău de mare şi nu putu să le facă faţă, dar protestă violent împotriva târârii în felul acela. Îşi rostogoli ochii şi mârâi şi mormăi înfundat, arătându-se slab. Izbutiră să-l ridice, cu picioarele bălăbănindu-se inerte, cu pântecul lui moale, neajutorat, palpitând, până la balustradă, unde posteriorul i se înţepeni puţin, dar copiii împinseră amândoi din răsputeri şi

patrupedul se rostogoli peste bord, cu un scheunat dureros. Izbi luciul apei ca un sac de nisip, se duse la fund, marea îşi prăvăli undele peste el. Ieşi numaidecât la suprafaţă, i'ăsuflă adânc şi rezistă aşa cu bravură, ţinându-şi nasul şi labele din faţă, care lucrau frenetic, deasupra valurilor.

Denny hoinărea în neştire, prefăcându-se că-i priveşte pe dansatori, deşi singurul lui ţel, necontenit dejucat, era să poată prinde o privire de-a Păstorei. Unul din studenţii aceia cubanezi se ţinea scai de ea şi îşi stabilizaseră relaţia pentru seara aceea, rămânând împreună dans după dans. Denny fu silit să admită, până la urmă, că planurile lui se duseseră pe apa sâmbetei şi, răzbit de dezamăgire, îl părăsi până şi dorinţa de alcool. Băutura nu era un răspuns pentru cealaltă dorinţă. Din simplă obişnuinţă stătu la bar şi absorbi rapid trei-patru pahare, pe urmă, luând cu el un *bourbon* dublu, se urni spre celălalt capăt al vasului, unde putea să mediteze în voie nevăzut, privind la valurile monotone vrâstate de luminile venite din hublouri şi de pe punţi, tânjind coroziv şi consolându-se singur, scăpând printre dinţi şi repetându-şi în şoapte scurte ocări spurcate adresate femeilor – tuturor femeilor, întregului lor vălmăşag murdar, nu numai Păstorei. De ce s-o culeagă anume pe ea, din toate milioanele de muieri? Una e la fel de căţea ca şi alta, hotărî el, remarcând cum un fel de boccea albă voluminoasă izbeşte apa, cam prin dreptul mijlocului punţii, presupunea că era un balot de resturi aruncate din bucătăria vaporului, în timp ce Ric şi Rac fugiră mâncând pământul pe lângă el, cu ochii rătăciţi şi gurile căscate, cu limbile ieşite afară la colţuri, zmintiţi ca totdeauna, observă el. Şi aproape instantaneu zări cum altă boccea îungă întunecată loveşte apa lângă bocceaua albă şi pe urmă dinspre clasa a treia ţâşneşte un urlet prelung, răguşit, care-ţi îngheţa sângele în vine, ca o haită de coyoţi. Sunetul se înălţă, muri, renăscu, pe deasupra lui trecând ţipete ascuţite de femei. Denny vărsă whiskyul, scăpă paharul fără să observe, alergă cât îl ţineau picioarele până la balustrada care domina puntea deschisă de jos şi văzu

informa masă întunecată grămădită talmeş-balmeş şi înghesuită, siluete aplecându-se mult în afară şi peste bordură, mulţimea frământându-se nebuneşte, ca şi cum oamenii erau toţi încâlciţi între ei şi nu se puteau desprinde, dar urletul neliniştit devenise uman şi era plin de lacrimi, şi Denny prin ceaţa beţiei lui se simţi năpădit de lacrimi, îşi puse mâna peste gură şi începu să plingă, şi alergă iar îndărăt la balustradă, să vadă cum cădeau acum în trena vasului vreo cinci-şase colaci de salvare plutind în apropierea unui om şi a unui câine alb care se luptau cu marea, amândoi înotând, omul ţinându-l pe câine de zgardă. Apoi văzu o barcă de salvare populată cu mici siluete albe care vâsleau din răsputeri spre cei doi, săl'tând şi căzând, cu fiecare săritură făcută înainte. Simţi o oprire bruscă în mersul vasului, un şoc intern, ca şi cum maşinile ar fi fost stopate pe neaşteptate. Văzu cum direcţia este schimbată, simţi cum vasul se leagănă virând, înspumând vârtos apa cu mare răscolire, la prova, făcând cercuri lente în jurul bărcii de salvare şi a colacului plutitor. Un reflector cu raza albă neabătută îl arătă pe omul care înota, purtându-şi încă *boina,* cum întinde braţul după colacul cel mai apropiat. Nu-l prinse şi se cufundă din nou. Câinele fu apucat şi trecut peste marginea bărcii de salvare, când se ivi iar la suprafaţă şi omul.

Herr Baumgartner apăru, trădând o disperare mai mare decât cea obişnuită, şi-l întrebă pe Denny:

— De ce urlau oamenii aceia?

— Om peste bord, zise Denny cu autoritate, cu lacrimile zbicite.

Herr Baumgartner reacţionă cu o intensitate măgulitoare, strâmbându-se în aşa hal încât urechile şi pielea capului i se mişcară, pleznindu-se peste frunte, scoţând un geamăt zgomotos şi repezindu-se să nu piardă ce mai rămăsese de văzut din spectacol. Pe dată i se alătură şi Herr Freytag, iar apoi alarma, sau diversiunea, deveni generală. Dansatorii abandonară muzica, membrii orchestrei îşi puseră jos instrumentele şi toţi se strânseră ciotcă la balustradă, să

privească operaţia de salvare. Ofiţerii începură să circule printre ei, cerându-le să nu aglomereze latura vasului, să se ţină la distanţă de barcă, când va apărea sus – „vă rugăm să vă daţi înapoi, nu este nimic de văzut”, declarară ei: Salvarea fusese dusă la capăt. Pasagerii priviră în jur, ca şi cum ar fi dat ascultare vorbelor acelea, dar niciunul nu se clinti, nici nu răspunse. Frau Hutten, care devenise din ce în ce mai frenetică în căutarea ei, era aproape disperată. Începu să-i fie ciudă pe nepăsarea arătată de fiecare, nimeni nu voia să o compătimească ori să-i vină în ajutor. Acum îşi târa soţul de braţ, aproape că nu mai şchiopăta de loc. Văzându-l pe acel dezonorant tânăr Denny, persoana cea mai apropiată de ea, lăsă deoparte orice rezervă şi se repezi la el, gata să o podidească lacrimile.

— Vai, Herr Denny, vă rog, l-ati văzut pe bunul meu Bebe, buldogul meu alb, Bebe? Vai, nu-l putem găsi nicăieri!

Denny îşi răsuci capul, cu un rânjet menit să fie plin de sarcasm, se întoarse cu spatele la mare, arătând cu degetul, şi întrebă:

— Nu cumva el este acolo jos?

Frau Hutten se uită în jos şi văzu cum barca de salvare e trasă pe bord, cu Bebe întins pleoştit pe fundul ei.

Scoase un ţipăt, căzu pe spate, izbindu-se de pieptul soţului cu atâta violenţă încât el aproape că se răsturnă, pe urmă căzu înainte, în timp ce el o prindea de mijloc. Îşi Eutea da seama, după palpitarea corpului ei că dacă nu ar fi ţinut-o, s-ar fi întins cât era de lungă, căînd cu faţa-n jos.

Marinarii ridicară peste bordură corpul lung şi îngust al omului, atârnând moale ca un vălătuc de ierburi marine. Picioarele lui desculţe, cu degete încârligate, se bălăbăneau, şalul ponosit, de lână neagră, era înnodat în jurul gâtului. Apa îi şiroia din straie, pe când îl cărau cu grijă înapoi, jos, pe puntea clasei a treia. Doi marinari îl depuseră pe Bebe în braţele deschise ale lui Frau Hutten. Ea se poticni, sub povara vlăguită a patrupedului, îl lăsă jos pe punte şi, îngenunchind lângă el, plânse zgomotos, ca o

mamă la căpătâiul unicului său copil.

— E realmente peste măsură de revoltător, îi spuse David Scott lui Wilhelm Freytag, care se nimerea să se afle în apropiere.

Herr Baumgartner îl auzi şi nu-şi putu înfrâna protestul.

— Dar mâhnirea. E mâhnire, suferinţa e suferinţă, Herr Scott, indiferent ce le pricinuieşte, zise cu buze albite, cu gura căzută.

— Ah, găgăuţă de suflet german, spuse Freytag, stăpânit de un veritabil dezgust, depărtându-se, amintindu-şi cu o tresărire neplăcută că rostise una din frazele soţiei sale şi încă una pentru care îi purta totdeauna pică.

Herr Professor Hutten, acoperit de o densă sudoare izvorâtă din umilinţă, în cele din urmă îşi puse soţia pe picioare, un marinar se înfăţişă pentru a-l ajuta să-l care pe Bebe, şi micul grup jelitor dispăru. În momentul acela îi trecu prin cap lui Herr Lutz să-i sugereze unuia dintre ofiţeri că poate s-ar cuveni să se trimită după doctorul Schumann, să-i dea îngrijirile necesare omului aproape înecat.

— Îi şi fac exerciţii de reanimare, spuse ofiţerul, ca un bobârnac dat serviabilităţii. Dar trimise efectiv după doctorul Schumann, aşa cum, cu siguranţă, avusese de gând s-o facă şi fără a primi sfat din partea unui pasager.

Doctorul Schumann mergea încet în josul coridorului, în drum spre puntea principală, nefiind în stare să decidă, după sunete, ce fel de panică sau stare de alarmă se produsese, şi o întâlni pe La Condesa la prima cotitură, hoinărind ca o stafie, îmbrăcată într-o cămaşă neagră şi cu un lung capot de brocart vechi, garnisit cu blană de maimuţă.

— A, aici erai! spuse ea, cu o voce visătoare, copilăroasă, şi întinse mâna să-i atingă faţa cu vârful degetelor, ca şi cum nu s-ar fi aşteptat să-l găsească plămădit din carne solidă. Ce e zarva asta ciudată? Se scufundă vasul?

— Cred că nu, zise el, ce faci aici?

— Dau şi eu o raită, întocmai ca dumneata, răspunse ea. Stevardesa mea a şters-o. De ce nu? Stevardul i-a spus că

se întâmplă ceva.

— Poate că ai face mai bine să vii cu mine, spuse doctorul Schumann, luând-o de braţ.

— Nimic nu-mi face mai multă plăcere, şopti ea.

Văzu că drogul pe care i-l dădea el începea să-şi piardă efectul; pe la ceasul acela ar fi trebuit să fie inconştientă, niciun fel de naufragiu n-ar fi putut s-o trezească. Inima lui făcu un periculos salt, de mânie, când se gândi cum se afla acolo, abandonată de laşa aceea de stevardesă, şi da, da, abandonată şi de el, care provocase aducerea ei în starea aceea de neajutorare, şi apoi o lăsase în voia sorţii. În momentul acela de posibilă primejdie nu avusese nici măcar un gând pentru ea.

— Doamne, ajută-mă! rosti, aproape terorizat de răul pe care-l descoperea în propria-i fire.

— Hai să mergem niţel mai iute, îi spuse, vasul pare că virează. Cu siguranţă că e ceva care a ieşit foarte rău.

— Cum poţi recunoaşte dacă vasul virează? întrebă La Condesa, mişcându-se – gândi el – de parcă s-ar fi şi aflat sub apă. Ea se aplecă până când obrazul atinse umărul lui şi vorbi într-o psalmodiere neezitantă.

— Închipuie-ţi, dacă vasul s-ar scufunda, ne-am duce în adânc împreună, îmbrăţişaţi, lin, lin, până la fundul mării, liniştită, întunecată, iubire în apa răcoroasă, adormită…

Părul doctorului Schumann se mişcă foşnind, pe creştet, simţea un impuls sălbatic de a o izbi ca să-i dea drumul, să scape de posesiunea diabolică, de coşmarul acela înlănţuit de el ca un duh rău, de fantasma ieşită din iadul ei pentru a-l acuza în mod fals, pentru a-i seduce mintea, încărcându-l cu obligaţii frauduloase faţă de ea, pentru a-i împovăra viaţa, până la capătul zilelor sale, pentru a-l aduce la disperare.

— Sst! zise el, dând acelei blajine exclamaţii o intonaţie de ordin care opri atenţia ei rătăcitoare şi chiar aprinse o mică pâlpâire de viaţă în vocea ei.

— Ah, da, vorbesc într-adevăr prea mult, totdeauna ai spus aşa!

— Niciodată n-am spus asemenea lucru, zise doctorul Schumann, cu ton sec.

— O, niciodată în cuvinte, nu, răspunse ea, prăbuşindu-se din nou în starea de semitorpoare. Pe scări se mai însufleţi puţin şi zise:

— Fiinţa aceea care se întoarce nu e stevardesa mea?

Era, şi în spatele ei venea stevardul.

— Este nevoie de dumneavoastră, domnule, zise el. Om peste bord, pe jumătate înecat.

Doctorul Schumann îi spuse stevardesei:

— Du-o pe doamna în cabina ei şi să n-o mai părăseşti fără un ordin primit de la mine.

Întorcându-se în cabina lui să-şi ia trusa neagră, reflectă la expresia ivită pe faţa stevardesei în timp ce primea mustrarea lui – un neplăcut amestec de insolenţă furtivă şi falsă înjosire, înfăţişarea mult prea familiară a servilismului înăcrit. Reflectă stingherit că nu era o persoană vrednică de încredere şi La Condesa, care ştia bine cum să trateze persoanele de speţa ei, acum nu era defel capabilă să o ţină în mână. Agitaţia lui crescu, căci simţea opresiunea exercitată de masa crescândă a milioanelor de fiinţe subumane, inşi fără minte, suflete moarte, care nu erau bune nici pentru a sluji ca lumea, a căror simplă masă şi greutate negativă ameninţa totuşi să stăpânească lumea. Pe frunte îi apărură broboane de sudoare, îşi strecură sub limbă o mică pilulă albă, îşi luă trusa şi o porni cu pas cât îndrăzni de rapid, cu speranţa de a salva viaţa unui nătărău fără nume şi chip de la clasa a treia, care fusese de ajuns de prost să cadă peste bord. „Isus, Maria şi Iosif”, se rugă el, ca să alunge roiul înţepător al gândurilor, şi se închină făţiş, în clipa când ieşea pe punte, fără să-i pese cine-l vede. Frau Rittersdorf îl zări şi îşi făcu şi ea cruce, plăcut impresionată, spunând, dintr-un impuls subit, familiei Lutz:

— Vai, ce scump om bun, se duce să-şi îndeplinească misiunea caritabilă cu o rugăciune pe buze!

— Caritate? se minună Herr Lutz, care considera că Frau Rittersdorf îşi dădea nişte aere mai presus de poziţia ei în

viaţă, doar nu era cu nimic mai grozavă decât el! Caritate, în ce fel? Nu-şi face decât o datorie pentru care este plătit, la urma urmei.

Frau Rittersdorf îi aruncă o privire sclipind de curiozitate amuzată, ca şi cum interlocutorul ar fi fost un soi de g'ânganie stranie şi se îndepărtă în tăcere.

Părintele Garza, înconjurat de femei în lacrimi şi bărbaţi posomoriţi, chirciţi pe duşumea în cabina împuţită, alături de cuşeta pe care zăcea înecatul, se ridică din genunchi şi se întoarse, când doctorul Schumann se opri în prag. Un bec slab, fără glob, atârna de plafon şi o singură candelă ardea pe măsuţa pliantă adusă de preot pentru ceremonia ultimei împărtăşanii. Prelatul suflă în candelă, îşi adună obiectele sfinţite şi clătină din cap.

— Prea târziu, mi-e teamă, zise el, zâmbind de ajuns de voios, pentru *materia medica* '.

— Oricum, zise doctorul Schumann, mai este ceva de făcut. Şi înaintând cu stetoscopul în mână, se aşeză pe marginea cuşetei groaznic de soioasă, upde mortul, gol până la brâu, spălat şi purificat de marea sărată, zăcea perfect destins, înveşmântat în pompa şi demnitatea morţii sale.

Doctorul Schumann, trăind o îndelungată experienţă de martor fără voie al morţii, sub aproape toate as pectele ei, nu-şi pierduse deloc respectul şi tandreţea pentru acea Prezenţă.

O simţea acum din nou, ca o umbră aproape vizibilă rotindu-se deasupra lor. Ştia, după toate semnele şi toate simţurile lui. Că omul era mort, totuşi continuă câtăva vreme să asculte cu încordare prin instrument vreo pâlpâire sau şoaptă a vieţii în descărnata cuşcă a coastelor şi flămândul pântec supt al corpului acela lung, cu marile încheieturi noduroase ale umerilor, cu braţele scheletice şi mâinile mari, încovoiate, acum curbate spre corp, ca ale unui copil. Nimic. Se ridică şi aruncă o ultimă ochire asupra întunecatei şi melancolicei feţe istovite, acum închisă într-un uşor zâmbet tainic. Femeile, ghemuite laolaltă lângă

picioarele omului, începură să se roage cu glas tare, clincănind şiragurile de mătănii, şi unul dintre bărbaţi făcu câţiva paşi şi încrucişă pe piept mâinile moi, acoperind cu tandreţe mortul.

— Poţi să-ţi închipui ceva mai absurd, îi spuse părintele Garfa doctorului Schumann, în germana lui atroce, pe când se întorceau încet şi coteau împreună în jurul punţii, decât această întâmplare, ca un om să sară de pe un vas în mişcare, în plină noapte, în mijlocul oceanului, şi să se înece – o faptă de o neglijenţă reprobabilă în ultimul grad. Nu sinucidere, desigur, dar o blamabilă lipsă de consideraţie pentru propria-i viată, care nu-i aparţine, s-o arunce cu atâta uşurătate. Îţi închipui, dragul meu doctor? Să salveze viaţa unui câine!

Doctorul Schumann cumpăni asupra propriului său act nesăbuit, de a sări să salveze motanul vaporului din mâinile lui Ric şi Rac şi se întrebă ce-ar gândi preotul despre *asia.* Simţi că nu trebuia să-şi imagineze nimic, impulsul omului părea de un firesc aproape prea elementar.

— L-am văzut colo jos, pe punte, cioplind mici animale cu briceagul lui, spuset doctorul Schumann, după o pauză. Era basc, adăugă, ca şi cum amănuntul acela ar fi putut să explice vreun mister.

— Un popor neechilibrat, de un individualism dezlănţuit, zise părintele Garza, cu o limbă de pe altă lume, căreia nu i se poate da de obârşie şi cu catolicismul lor păgân… La ce te poţi aştepta de la ei? Numele lui era

Etchegaray… pronunţă, rostogolind cuvântul cu o plăcere senzuală.

— Trebuie să-l ţin minte, zise doctorul Schumann. Vă mulţumesc. Regret, trebuie să vizitez un pacient.

Se întoarse, pe urmă făcu un pas îndărăt şi întrebă:

— A, părinte, cine crezi că a aruncat peste bord câinele?

— Copiii aceia posedaţi de diavol, aflaţi cu trupa de zarzuela, bine-înteles, răspunse părintele Garza. Cine altul?

— Mă întreb dacă i-a văzut cineva, spuse doctorul Schumann, bonom, sau dacă sunt diavoli veritabili, care pol

lua orice formă, ori se pot face nevăzuţi, pentru isprăvile lor tenebroase?

— O bătaie zdravănă şi trei zile de izolare cu pâine şi apă, ar scoate diavolii din ei, zise părintele Garza, sunt doar nişte mici păcătoşi banali. Nu cred că-i cuminte să-i facem să se simtă importanţi, numindu-i diavoli. O serie de chelfăneli bune, date pe stomacul gol, asta-i tot ce le trebuie.

— Aş vrea şi eu ca situaţia să poată fi atât de simplă, zise doctorul Schumann, cu o scânteie vie de nerăbdare în ochi. Văzând cum preotul e gata să-i arunce o privire încruntată şi cum buzele i se ţuguie pentru a continua discuţia, doctorul Schumann spuse zorit: Noapte bună, şi îşi văzu de drum.

îi găsi pe soţii Hutten îngenunchiaţi pe podeaua cabinei lor, cu capetele plecate, ca o Pietă sculptată peste silueta sleită a lui Bebe, care la intervale ridica încet capul, râgâia şi mai vărsa puţină apă sărată. Îşi ridicară capetele spre el cu acelaşi aer împovărat, mâ'nnit, al bărbaţilor şi femeilor aflaţi în preajma mortului, şi Frau Hutten, călcând regulile discreţiei casnice, vorbi prima:

— Vai, Doctore, ştiu că nu e drept să te întreb, dar vai, ce putem face pentru Bebe al nostru? Suferă în aşa hal!

Doctorul Schumann spuse, cu ton sec:

— Am câini acasă.

îşi întinse mâna sub capul lui Bebe, îl ridică, îl lăsă jos uşurel şi zise:

— Masaţi-l energic, mai departe, şi ţineţi-l întins pe burtă. Are să-şi revină. Dar omul. Adăugă el, omul care a sărit peste bord ca să-l salveze, a murit.

Frau Hutten se ridică pe călcâie şi îşi lipi palmele de urechi, acoperindu-şi-le.

— Vai, nu, nu, strigă ea, cu o notă de mânie stârnită de lovitura primită, pe urmă îşi reaminti şi se întoarse să sape, cu pumnii încleştaţi, coastele inferioare ale lui Bebe şi partea de jos a şirei spinării, făcându-l să tresalte în sus şi-n jos, obţinând de la el un mârâit înfundat şi o şfroire de apă

spumegată.

— Stai să auzim ce are să ne spună Herr Doctor, zise Herr Professor, cu cel mai elaborat formalism. Mascându-şi cu chiu cu vai zbaterea, se ridică în picioare şi stătu faţă-n faţă cu doctorul, ca între bărbaţi, lăsând pe seama soţiei îndatoririle mai umile faţă de nenorocitul lor animal, care – nu se putea împiedica de a vedea limpede profesorul – avea să devină pentru ei o povară tot mai strivitoare, pe măsura scurgerii timpului.

— Doriţi să-mi daţi a înţelege, stimate domn, întrebă el, că un om a sărit în mare să ne salveze câinele?

— Eram înclinat să cred că ştiţi acest lucru, zise doctorul, a fost trimisă şi o echipă cu o barcă de salvare, zise, şi toată omenirea de pe vas s-a adunat pe punte. Nu v-a spus nimeni?

— Eram ocupat cu soţia mea, aflată în pragul leşinului, zise Herr Professor, aproape cu regret. Da, mi s-a spus, dar n-am crezut. Cine a putut fi atât de nebun?

— Unul a putut, zise doctorul Schumann. Era un basc, se numea Etchegaray… Era omul acela care cioplea mici animale, din bucăţele de lemn…

— Aha, zise Herr Professor Hutten, aşa! Da, acum îmi aduc aminte, se afla printre acei agitatori periculoşi, cei pe care Căpitanul a dat ordin să fie dezarmaţi…

— I-au luat briceagul, aşa e, spuse doctorul Schumann suspinând, purtat de un val de obosealã şi deznădejde. Era cu totul inofensiv şi tare nefericit…

— Aha, desigur, se aştepta la o recompensă! strigă Frau Hutten, cu glasul cuiva pălit de o revelaţie. Am fi fost bucuroşi să-l plătim, bine! Ce păcat că n-am putut delr.’c să-i strângem mâna şi să-i mulţumim.

— Cel puţin, sugeră Herr Professor Hutten, consultându-se cu o privire gravă, cu doctorul, cel puţin putem oferi un mic ajutor financiar familiei sale…

— Nu are pe nimeni, sau, oricum, nimeni pe acest vas, spuse doctorul, observând aerul de uşurare care trecu ca o undă de lumină peste faţa profesorului. Chipul lui Frau

Hutten se lumină şi el, ca prin reflecţie.

— Ei, n-avem ce-i face, constată ea, aproape voios, acum s-a terminat totul, nu mai stă nimic în puterea noastră.

— Da, încuviinţă doctorul Schumann. Aşa că, vă spun noapte bună. Ţineţi-l la căldură, zise el, aplecându-şi corpul spre Bebe, care dădea semne de întremare. Daţi-i supă caldă, de vacă.

Frau Hutten îşi înălţă braţele către soţul ei, care o trase cu dibăcie pe picioare. Se strecură afară după Doctor, făcându-i semn să se oprească, de parcă ar fi avut să-i împărtăşească vreun secret. Totuşi, întrebă doar:

— Cum se numea? cu o notă misterioasă şi mirată în cuvintele aproape şoptite, iar faţa ei care îmbătrânea deveni brusc copilărească.

— Etchegaray, pronunţă cu grijă doctorul Schumann, un nume de familie foarte comun printre basci.

— Of, spuse Frau Hutten, neîncercând să repete numele, când te gândeşti numai că el şi-a dat viaţa pentru bietul nostru Bebe şi noi nu-i putem măcar face cunoscut că-i suntem recunoscători! Nu pot suporta asta! zise ea, şi ochii i se umplură de lacrimi.

— Înmormântarea va avea loc mâine dimineaţă, la primul serviciu divin, spuse doctorul Schumann, dacă vreţi să luaţi parte.

Frau Hutten scutură din cap.

— Vai, cum aş putea? Dar vă mulţumesc, zise ea grăbit, şi se întoarse, muşcându-şi buzele şi clipind din ochi.

— Ce nume a spus Doctorul că avea? întrebă profesorul, stând pe locul unde-l lăsase, cu atenţia fixată nu asupra lui Bebe, ci asupra unui punct situat dincolo de peretele cabinei, dincolo de vas, ca şi cum undeva ar fi existat hotare, o limită, conturul unui ţărm, pentru perplexitatea lui.

— Unul ciudat, spuse ea, aproape comic, exotic… Etchege Etchege…

— Etchegaray, spuse soţul ei. A, da, îmi amintesc că în Mexico-City erau mai mulţi basci cu acest nume…

Mărturisesc, scumpa mea, că mă simt profund nedumerit cu privire la motivele care l-au îndemnat pe acest om fără de noroc. Speranţa unei recompense, fireşte, dar asta e un mobil aproape prea simplu. A vrut să atragă atenţia asupra lui, să fie privit drept un erou? Nu cumva, în mod inconştient, desigur, îşi râvnea moartea, şi astfel a folosit această cale de a comite o sinucidere fără a fi efectiv culpabil de ea? Nu cumva?

— Of, cum să ştiu eu? strigă soţia sa, gata să-şi smulgă părul, de exasperare. Dar Bebe o scăpă de acest gest nesăbuit, începând să rigâie şi să vomite iarăşi apă sărată şi o ţinu aşa o bucată de vreme, în timp ce Fi'au Hutten şi Herr Professor se schimbau la datorie, frecându-l cu coniac şi uscându-l cu prosoape de baie, până când stevardesa, cu ochii ca mărgelele şi pur şi simplu duduind de indignare, le aduse supa de vacă cerută, o litră, turnată într-un castron larg. Îl inmână lui Frau Hutten, ţinându-se la distanţă şi nu aşteptă să fie martora pângăririi unei supe bune, preparate pentru fiinţe omeneşti – când te gândeşti la toţi săracii nevinovaţi flămânzi din lumea întreagă, la copilaşi! — aruncată pe gâtlejul unui câine fără valoare! Cine din acea împuţită clasă a treia s-a aflăf alături de el, când omul care a salvat animalul acela se sufoca de moarte în apa mării? Ce-a căpătat el, afară de o fărâmă de anafură uscată din partea făţarnicului preot şi o păcătoasă parodie a cuvântului Domnului? Stevardesa simţi că se înăbuşe şi ea, înecată într-o mare dezlănţuită de turbare sărată. Parcă îi înţepeneau până şi încheieturile, începu să tragă piciorul ca o infirmă, străbătând lungul coridor. Pronia Cerească îi trimise o şansă de a-şi lăsa mânia să explodeze în faţa unui picol nedezvoltat, care se repezea încotro va, cu braţele încărcate de rufărie.

— Pe lumea asta scârboasă, e mai bine să fii câine! Javra unui bogătaş, bând supa făcută din oasele săracilor. Ce e viaţa unui om, comparată cu cea a unui câine, ia spune-mi şi mie? A câinelui unui bogătaş, fireşte!

Băieţandrul de patrusprezece ani, el însuşi rezuitatui

palid al unei vieţi de subnutriţie, îşi reveni pe dată din spaima care-l cuprinsese, când îşi dădu seama că furia fetei nu era îndreptată împotriva lui.

— Un câine, Frăulein, nu vă supăraţi dacă pot întreba? spuse el, cu aerul ritual de slugărnicie adoptat faţă de cei aflaţi pe-o treaptă mai sus, ceea ce includea toată lumea de pe vas, şi fără niciun dram de respect de sine, pe care toţi, până la unul, l-ar fi luat drept curată neruşinare.

— Supă pentru câinele ăla! izbucni ea din nou, gata să se înăbuşe. Şi omul e mort! Mort ca să salveze viaţa unui câine! ţipă, pleznind aerul din jur cu imblăciul lung al braţului său.

Băieţandrul, extrem de jenat se furişă pe lângă ea şi o luă la fugă, cu genunchii tremurânzi. „I-aş fi lăsat pe amândoi să se înece, şi pe tine pe deasupra, îşi spuse în sinea lui micul picol, bătrână catârcă smintită.’* îi plăcu atât de mult senzaţia lăsată de cuvintele acelea în gura lui încât le i’epetă într-una, *sotto voce,* până ce i se domoli impresia de a fi fost insultat.

Indiferent de eforturile făcute de Herr Professor şi de Frau Hutten, Bebe continuă să fie prada unei violente agitaţii, convulsiile îi răscoleau trupul greoi. În cele din urmă se ridică în patru labe şi stătu, stupefiat şi pasiv, sub mâinile lor neliniştite. Frau Hutten zise:

— Mă face să mă simt atât de vinovată! căci i se părea că îi pune o întrebare teribilă, cu îndoiala înscrisă în ochii lui împăienjeniţi. Până şi tăcerea patrupedului părea că o acuză de vreo nemernicie săvârşită contra lui.

— E tăcut din fire, îi reaminti soţul, asta nu este ceva nou.

— A, dar nu e acelaşi lucru! zise ea îngrozită. Uită că îi provocase o profundă supărare soţului său, că nu se bucura de favoarea lui. Se înclină spre el la fel de încrezătoare ca totdeauna cu capul plecat şi lacrimile şiroindu-i din nou. Întinse mâna şi el î-o strânse pe data.

— A avut încredere în noi, plângea, era o parte din trecutul nostru, trecutul nostru fericit, zise, din viaţa

petrecută împreună.

Se aşează pe marginea patului, despletită şi pierdută, iar soţul ei se deplasă şi se aşează lângă ea.

— Mexico! strigă ea, scoţând nişte suspine adânci, cum n-o mai auzise nicicând. Mexico! De ce l-am părăsit? Cine ne-a trimis în acest teribil voiaj? Eram fericiţi acolo, eram tineri laolaltă, acolo... de ce am zvârlit toate acestea?

Pentru prima dată de ani şi ani, lacrimile se rostogoleau nestăvilite pe obrajii lui Herr Professor Hutten.

— Caută să nu te întristezi atâta, biata mea copilă, zise el. Asta îţi supune inima la o mare încordare şi îţi va zdruncina în mod serios sistemul nervos. În ultima vreme, îi reaminti el şi pe vârful nasului i se formau stropi, nu mai îţi pui în evidenţă aici trăsăturile tale caracteristice, discreţia, clarviziunea, acea dispoziţie stabilă care trezeau admiraţia tuturor cunoscuţilor noştri.

— Iartă-mi slăbiciunea, iartă-mă, am nevoie de ajutorul tău. Tu eşti bunătatea întrupată. Sunt sigură că am lăsat uşa deschisă, totul e din vina mea, tu ai totdeauna dreptate, imploră ea, şi deşi Herr Professor îşi scoase din buzunar batista şi îşi uscă lacrimile, îşi şterse fruntea, decis să rămână ferm în criza aceea şi să nu lase ca puhoiul emoţiilor să mături din mintea lui evenimentele cu adevărat importante ale zilei şi justul lui reproş împotriva ei, cu toate acestea, nu puţu opri sau nega o anumită muiere simţită în întreaga-i fiinţă. Locul vătămat din mintea lui fu alinat, consideraţia de sine încetă să mai zvâcnească, de parcă vreun balsam magic ar fi fost turnat peste rana deschisă din sufletul lui.

Bunăvoinţa, magnanimitatea, îndurarea creştinească, căldura conjugală, până şi tandreţea umană în persoană mărşăluiră cu bravură să-şi reocupe poziţiile cuvenite în sufletul lui, toate în perfectă ordine şi strigate imediat la apel pe numele lor. De ani de zile nu se mai desfătase Profesorul cu asemenea belşug de simţiri. Din potpuriul său subteran de virtuţi emană iarăşi fericirea pe care, în cuvintele ei simple, o recunoştea şi o invoca iarăşi soţia lui.

O sărută în plin pe gură, un sărut profund, de parcă ar fi fost o mireasă, virându-i limba aproape în beregată şi o apucă de cap în felul lor vechi, trăgând-o de păr la fel de dureros ca altădată, în înfierbântarea lui. Începură să se descotorosească fiecare, pe orbecăite, cu stângăcie, de articolele mai sâcâitoare din îmbrăcămintea celuilalt, ca şi cum ar fi vrut să se sfâşie reciproc şi se prăvăliră grămadă, încârligaţi asemenea broaştelor. După o trudă dezordonat de prelungită, foindu-se, gemând, mârâind şi rostogolindu-se într-o sălbatecă partidă de trântă, se prăbuşiră contopiţi în vlăguite, tremurătoare şi prelungi gemete de plăcere extatică. Apoi zăcură împreunaţi pentru un răstimp al plăcerii, într-o triumfătoare licărire de epuizare, căsnicia lor fiind astfel cârpită, făcută aproape ca nouă, cu sentimentele proaspete şi purificate.

— Micuţa mea soţioară, murmură profesorul, la fel cum făcuse după lungul şi entuziasmatul asediu prilejuit de deflorarea ei, în noaptea nunţii.

— Soţul meu, replică ea atunci, cu desăvârşită decenţă, şi acum ajunse să rostească cuvântul cu deferenţă, ca o parte dintr-un ceremonial.

De pe preşul lui din colţ, în somnul bântuit de năluci, Bebe scoase un lung şi răguşit urlet suspinat, pătruns de teroare, care-i scutură din inerţia lor sexuală cu un şoc îmbolnăvitor. Frau Hutten începu să plângă aproape din obişnuinţă.

— Vai, el ştie, ştie, că ei au încercat să-l înece! strigă cu glas acuzator. I-au zdrobit inima.

Sistemul nervos al profesorului, cam ciopârţit de neobişnuitele solicitări impuse, acum se răzvrăti. Mârâi iarăşi, de astă-dată cuprins de o reală angoasă.

— Îţi interzic să mai verşi o singură lacrimă pentru chestiunea aceasta, spuse el, cu glas răsunător, reluându-şi toată autoritatea masculină, în ordine de bătaie. Şi ce înţelegi prin „Ei”? Ia seama să nu vorbeşti fără a cugeta, draga mea.

O clătină uşor, cu afecţiune, şi ea se bucură, prefăcându-

se că se teme de mânia lui, căci această reacţie îi plăcea în mod infailibil, chiar când mânia lui era reală şi nu prefăcută, ca acum. Îi trecu prin minte că singura dată în viaţa ei când se temuse de el, abia cu câteva ceasuri în urmă, când crezuse că-i adusese o jignire mortală. Nu avea niciun fel de putere asupra lui, niciun farmec, niciun vicleşug care să acţioneze… Ce straniu, ce înfiorător, aşa ceva nu trebuie să se mai întâmple.

— Te rog, lasă-mă să mă duc la el, îi spuse, ştergându-şi ochii cu mâneca de la cămaşa lui. M-am referit la copiii aceia indescriptibili, îi spuse ea, pe un ton de o grijulie moderaţie. Cu siguranţă că numai ei au putut face aşa ceva, nu?

— Sunt de acord, spuse soţul, totuşi nu putem afirma asta, căci nu putem dovedi fapta. Şi, pe lângă asta, poate că, din punct de vedere legal, nici nu este o crimă să îneci un câine?

— A, dar ei au provocat moartea unui om!

— În ce mod? întrebă profesorul. L-a forţat cineva la actul lui necugetat? A visat cineva, chiar şi copiii aceia, asemenea lucru?

Frau Hutten nu mai spuse niciun cuvânt, ci îngenunche încet. O durea iarăşi genunchiul. Luă faţa mare şi îndurerată a lui Bebe între mâinile ei şi zise:

— Nu noi, nu micii tăi Vati şi Mutti, ţi-au făcut asta. Noi te iubim, îi spuse cu sinceritate, dezmierdându-i urechile şi bărbia. Înţelege perfect, îi spuse apoi soţului. Dormi frumos, odorul meu, zise, punându-i capul jos pe preş.

— A, şi eu aş putea să dorm, zise profesorul, ajutând-o să se ridice. Îşi scoaseră restul îmbrăcăminţii şi-şi puseră toaleta de noapte, de parcă s-ar fi şi culcat, iar mişcarea vaporului sub ei, atât de detestată până atunci, era ca balansul unui leagăn. Pe jumătate adormit, profesorul şopti:

— Cum a spus doctorul că se numea? Ciudat că acum nu-mi mai pot aminti.

— A! La ce-ar folosi? suflă ostenită Frau Hutten. Hai să nu mai căutăm să ne amintim.

Elsa, lungită pe spate, cu braţele sub cap, privea somnoroasă la cerul albastru, sclipitor, care părea că se află chiar dincolo de hublou.

— Aşa devreme? întrebă ea, lipsită de curiozitate, văzând-o pe Jenny cum se spală şi se îmbracă cu grabă. Vai, eu n-aş putea, sunt prea leneşă.

— Or să-l înmormânteze pe sărmanul om înecat de dimineaţă, zise Jenny, gândeşte-te numai cum e lăsat acolo, singur cuc.

— Ei, cum aşa, el nu ştie, zise Elsa, dovedind o judecată sănătoasă. Deci cum ar putea să se sinchisească? Noaptea trecută tatăl meu a spus că a făcut o mare prostie. Zicea că oamenii stupizi şi neatenţi ca el le aduc celorlalţi toate necazurile. Zicea că…

— Se referea la salvarea dinilor stupizi ai altor oameni stupizi? Lucruri de genul ăsta? întrebă Jenny, cu un glas care îngheţa.

Elsa se ridică în pat, trăsăturile îi fură contractate de o zvâcnire de disperare.

— Tata n-a intenţionat să spună asta, zise ea. Cu anxietate. Este un om bun din fire, nu ar face rău nimănui. Nu a vrut să spună că nu-i pare rău de bietul om. E ceva greu de explicat…

Jenny îşi sfârşi cu răceală coafatul. În tăcere, şi o lăsă pe Elsa să se zbată.

— E drept că uneori este prea practic, aproape ca şi maică-mea. Zice că viaţa ne este dată s-o trăim, că morţii nu au nevoie de nimic, că nu trebuie să ne lăsăm sentimentele să ne târască, când nu ne fac nici im bine! Iar maică-mea zice…

Jenny îşi topi mânia în râs.

— Vai, Elsa, n-ai să te bucuri când se termină şcoala?

Elsa o măsură neîncrezătoare, aşa cum făcea tot mai des în ultima vreme. Tovarăşa ei de cabină părea la fel ca oricare altă făptură, totuşi – şi nu putea să definească exact diferenţierea – era ceva ciudat cu ea.

— Nu merg la şcoală, zise ea.

Jenny îşi înfăşură capul într-o eşarfă de mătase închisă.

— Nu face nimic, zise ea. Mă duc jos să-i spun rămafs bun când pleacă, fie că mă aude sau ba.

Lumina soarelui matinal, oglindită în apă, dansa şi sclipea în ochii părintelui Garza, cum stătea la balustrada de pe puntea clasei a treia, lângă altar, dar privirea lui dezorientată se îndrepta spre şirul amatorilor de curiozităţi de pe puntea de deasupra – vulturi care adulmecau moartea şi nu puteau să se ţină la distanţă de ea; Părintele Garza, după ce dobândise o îndelungată expe rienţă asupra propriei sale firi omeneşti şi a celei a semenilor săi, învăţase să pună la îndoială puritatea simpatiei sau a milei acordate gratuit, sub orice formă s-ar fi înfăţişat de. Cuteza să afirme că nu se ivise un singur gând creştinesc printre ei, nici nu fusese rostită vreo rugăciune. Dinaintea lui, corjpul era gata de a fi aruncat peste bordul vasului, la momentul potrivit – o siluetă lungă ţeapănă, îngustă, ca o mumie, înfăşurată în pânză neagră, balansată în afară peste balustradă, ţinută în echilibru de câţiva tineri marinari cu părul ca nişte câlţi, cu feţele lor trandafirii devenite ceremonios de solemne, deasupra veşmintelor albe de bumbac. Pasagerii de la clasa a treia, în zdrenţele şi murdăria şi întunecimea lor, se ţineau mai în spate, respectuoşi, masaţi şi bâzâind ca un roi de albine, legănându-şi şiragurile de mătănii, cu mâinile agitate de crucile făcute neîncetat, cu ochii pironiţi, cu buzele în mişcare. Numai bărbatul acela gras, purtând o cămaşă portocalie şi strălucitoare stătea cumva mai la o parte, cu micul lui grup de adepţi, toţi cu trăsături încordate şi abia aşteptând un pretext pentru a stârni vrajba. Din când în când grăsunul dădea drumul unui râgâit zgomotos şi, cu degetele desfăcute, se închina, făcâhdu-şi cruce cu degetul mare pe vârful nasului. Era pe deplin conştient că o seamă de oameni care-şi rosteau rugăciunile îi urmăreau şi ei mişcările, cu priviri ucigătoare, şi păreau că-l stimulează la noi isprăvi de blasfemie plină de imaginaţie.

Părintele Garza vedea toate acestea şi vedea tot ce se

petrecea în jurul lui, în ciuda faptului că era absorbit de slujba de îngropăciune, citind pentru el, ca şi cum ar fi fost breviarul lui: „Veniţi în sprijinul lui, voi sfinţi ai lui Dumnezeu, întâmpinaţi-l, îngeri ai Domnului, primindu-i sufletul, duceţi-l dinaintea celui Prea-înalt... Odihnă veşnicii dăruie-i lui, o, Doamne, şi îngăduie ca lumina fără de sfârşit să strălucească asupră-i. Primindu-i sufletul, duceţi-l dinaintea celui Prea-înalt... Fii îndurător, o, Doamne, rugă-mu-ne ţie, cu sufletul slujitorului Tău, Juan Maria Echebaray, pentru care Ţie aduce-vom jertfirea laudei, prea umili rugind Mărirea Ta ca, prin aceste sfiite ofrande, chezăşii ale păcii, să poată fi găsit vrednic de a dobândi odihna cea de-a pururi. Prin voia Domnului nostru.”

Plescăitul ritmic al valurilor, zumzetul statornic al glasurilor grămădite laolaltă, perpetuele foiri nervoase ale mulţimii, obscenităţile comise de grăsun, nu aveau niciun efect asupra tăcerii şi neclintirii grupului strâns disciplinat în jurul mortului. Cu fiecare rugăciune şi ceremonie împlinită după cuviinţă, cu fiecare mişcare de respect, cu apa sfinţită, clopotul, cartea şi lumânarea, cu tămâia şi semnul crucii, corpul pecetluit şi cu greutăţi atârnate de picioare, în care sălăşluise un suflet omenesc, era coborât, înclinat încet în jos şi, cum luneca înainte,

i se dădu un brânci decisiv, care-l trimise cu mult peste latura vaporului, căzând vertical, izbind apa mai întâi cu picioarele şi afundându-se pe daţă, dar fără grabă, chiar în clipa când vasul se depărta de el. „Dumnezeu să-i pomenească sufletul1’, şopti Frau Schmitt, şi tinerii cubanezi, şi doctorul Schumann şi Senora Ortega, soţia diplomatului maxican, toţi rostiră în taină aceleaşi cuvinte. Iar corpul era încă vizibil pentru ei, aflat la o bună adâncime sub apă, în bătaia prelungitelor raze piezişe ale soarelui. Chiar în clipa când dispăru de tot, vasul se şi depărtase simţitor: înainte ca părintele Garza să poată ajunge pe puntea superioară, mortul fusese lăsat în urmă.

Oprindu-se doar să bage în buzunar şiragurile de mătănii, cucernicii tăbărâră furioşi asupra blasfematorilor.

Căzură grămadă, într-un morman rotitor, asupra grăsunului şi a prietenilor lui, deşi aceştia nu contau prea mult, şi înainte ca marinarii să izbutească a-i trage deoparte, despărţindu-i, cu mâinile goale realizaseră o treabă foarte lăudabilă, pe tărâmul nimicirii vrăjmaşilor religiei şi a bunei cuviinţe. Numai că imul din ceata evlavioasă pusese mâna pe o mică cheie franceză – unde şi cum, nimeni n-a mai aflat vreodată – şi reuşise să pună capăt activităţii grăsunului, cel puţin pe durata călătoriei, cu o lovitură bine plasată în creştetul capului, cam spre partea anterioară.

Jenny îl găsi imediat pe David, rezemat în coate, cu gulerul hainei ridicat peste urechi, cu mâinile făcute -căuş peste ochii pe jumătate închişi, încercând să-şi centreze privirea asupra scenei. Era tare miop, dar nu se îndupleca să poarte ochelari, decât când lucra singur. Totuşi între ei se crease o conspiraţie a amabilităţii, potrivit căreia miopia îi stătea bine şi constituia un avantaj aparte pentru el. Când se plimbau prin păduri, el descoperea totdeauna minuscula floare ciudată sau planta firavă care se’tlovedea a fi o curiozitate botanică; pe plajă găsea scoici care îşi dezvăluiau frumuseţile doar puse sub lupă; la bâlciurile indiene se ducea de-a dreptul la acele jucării atât de mici încât nu puteau fi făcute decât de degetele unor copilaşi de-o şchioapă. Abia de curând îi arătase în mai multe rânduri, cu o mândrie posesivă, cele mai recente comori ale lui – un buzunar întreg de animale lungi de-un deget, cioplite în lemn, pe care le cumpărase de la omul a cărui înmormântare tocmai se desfăşura pe puntea clasei a treia. Fata stătu tăcută alături, până când el îşi dădu seama de prezenţa ei şi spuse: „A, tu eşti, Jenny-Inger! dar era limpede că stătea închis în el, în propriile-i sentimente, că s-ar fi prefăcut în stană de piatră dacă ea l-ar fi atins ori ar fi scos un cuvânt. Se retrase imediat, încercând să-şi abată atenţia de la el, îngheţată de familiarul, flămândul gol din abdomen, năpădită de acel gen de suferinţă, atât de oarbă, atât de necugetată, încât se dispreţuia singură că o

încearcă, pentru că el i-o putea pricinui în orice clipă, prin acel teribil truc de a părea nonexistent. Se simţea aşa de pierdută, încât abia dacă evită privirea lui Denny, care se zorea spre ei, cu o halbă de bere în mână. Arne Hansen îl urma, încruntat nevoie mare, fără a se uita la nimeni, arătând, se gândi Jenny aşa cum mai gândise de multe ori, la fel cum ar arăta un om dacă s-ar afla singur pe o insulă pustie.

Ric şi Rac, mai sălbatici şi mai lăsaţi de capul lor ca de obicei, se cocoţară pe balustradă şi încălecară de parcă s-ar fi căţărat pe craca unui copac, aplecându-se în afară în mod periculos, să vadă mai bine desfăşurarea lucrurilor, cu gurile căscate, cu ochii ageri şi rătăciţi.

Nimeni nu le acorda nici cea mai mică atenţie, nici măcar un marinar icare trecu pe lângă ei nu-şi dădu osteneala de a le ordona să se dea jos de-acolo. Fiecare cuplu sau individ izolat din grupul privitorilor se ţinea cu stricteţe deoparte, fără a da semn că ar constata prezenţa celorlalţi şi fiecare găsise un punct personal avantajos. Cu toate acestea, priveau laolaltă spre un anumit loc, asemenea unor persoane fotografiate împreună.

Jenny stătea cu mâinile încleştate sus, în dreptul pieptului şi se uita şi ea la gruparea rituală de jos, observând compoziţia alcătuită de siluetele văzute în *raccourci* cu lungile umbre albăstrii care cădeau lateral, depozitând imaginea în minte să o schiţeze în clipa când avea să pună iarăşi mâna pe creion şi hârtie, întrebându-se de ce nu le adusese cu ea şi mirându-se deopotrivă de insensibilitatea ei. Era cu totul ireal, o pantomimă jucată de păpuşi acţionate de sfori, nu era nimic care să fi avut vreodată viaţă, în acel întunecat balot de pânză. Şi tocmai când se mira de înăsprirea sufletului, simţi cum ochii i se umplu de lacrimi absolut fără noimă, lacrimi vărsate în van, care n-aveau să schimbe nimic, care nici măcar nu puteau să uşureze suferinţa izvorâtă din senzaţia ei de gol lăuntric. Şi printr-o ceaţă văzu cum balotul de pânză sare în afară şi izbeşte apa.

Era atât de absorbită, încercând să-i urmărească poteca străbătută până-n adâncuri, încât aproape că pierdu agitaţia iscată de bătaie – atât de repede se petrecuse şi atât de sumar se încheiase. În vreme ce Denny ţipa, la doi paşi de ea: „Tii, al naibii să fiu! Am pus laba pe el! Tii, afl naibii să fiu!” – văzu cum câţiva marinari îl remorchează în teren deschis pe grăsun, pe când alţii spărgeau cu sârguinţă formaţia atacatorilor, care se lăsară lesne daţi îndărăt şi nu mai stârniră alte tulburări. Putuseră să vadă, dintr-o privire, că munca lor era împlinită, erau pe deplin domoliţi şi satisfăcuţi şi perfect pregătiţi pentru toate consecinţele. Arne Hansen îşi ridică pumnii şi-i scuturâ, cuprins de turbare, zbierând:

— Laşilor! Sclavilor! Ucideţi-vă duşmanii, nu prietenii! Nebuni! Nebuni! continuă el să ţipe convulsiv, de parcă n-ar fi fost în stare să se oprească şi până la urmă cei din preajma lui începură să schimbe priviri jenate. Pe puntea de jos, mai mulţi inşi din grupul atacatorilor îşi înălţară privirile spre el, cu feţele aspre ea nişte nuci murate şi unul din ei îi replică, strigând dispreţuitor: „închide-ţi botul mare, mă *cabron* suedez! Nu te vârî în treburile noastre!” şi izbucniră cu toţii într-un râs sarcastic, iritant. Hansen se urni, cu pasul lui mare, tărăgănat, cu capul înfundat între umerii înălţaţi.

Grăsunul zăcea trântit pe spate, sângerând încet dintr-o rană scârboasă la vedere, care sclipea şi se căsca în bătaia soarelui. Doctorul Schumann nu aşteptă să fie chemat, ci se ivi aproape de îndată pe puntea de jos, vorbi cu părintele Garza, care se şi depărta, cu caracteristica lui promptitudine şi detaşare, dar îşi lăsă răgazul de a spune: „Nu e nimic serios, doctore, nu vei avea nevoie de mine! scoţând un cloncănit sardonic, care aproape era un râs.

David ieşise cam brusc din criza de absorbire în eul său propriu şi deşi faţa sa nu-şi schimbase expresia, ochii lui aveau o văpaie de aţâţare, ciudat de satisfăcută.

— Ei bine, zise el, au făcut-o! Totdeauna m-am gândit că ar fi în stare s-o facă.

— Asta este exact ceea ce a spus şi Denny, ripostă fulgerător Jenny, cuprinsă de o mânie subită. Atunci el o măsură pe-ndelete cu privirea, văzu că lacrimile încă nu i se zbiciseră pe faţă şi spuse cu amărăciune:

— Doamne sfinte, nu există chiar nimic la care să nu cauţi să fii părtaşă? Pentru ce naiba ţi-ai găsit să plingi acum?

— Pentru toate, zise Jenny, şi glasul îi tremura. Pentru toate lucrurile din întreaga lume. Asta te include şi pe tine, cumva...

Văzu în ochii lui incipientul licăr de plăcere pe care i-l dădea prilejul de a-i aprinde treptat furia, până va ajunge în halul de a spune orice şi totul şi va fi nevoită după aceea să-şi regrete spusele. Şi, indiferent cât de profund le va regreta, ştia că nu va căpăta niciodată iertare. N-ar fi fost decât încă un episod în plus. Jenny îl cercetă, la rândul ei, de parcă ar fi fost la fel de mioapă ca şi el, şi spuse foarte tăios, pe un ton scăzut, rapid:

— Nu, David, nu face asta, nu vreau iarăşi, nu şi de data asta!

în ritm mai degrabă lent, ca David să poată vedea că dispune de o perfectă stăpânire de sine, Jenny începu să se depărteze de el, pe urmă se întoarse din drum şi spuse cu o pornire sălbatică:

— Să nu vii după mine, să nu-mi vorbeşti!

— Fii pe pace, spuse David, şi tot chipul îi era rece, eu trăsăturile ascuţite. N-am s-o fac.

Ric şi Rac, tot călare pe balustradă, se porniră să ţipe ascuţit, repetând într-una un singur cuvânt, fluturându-şi frenetic capetele şi braţele, arătând spre largul mării:

— Balene, balene, balene, balene! ţipau, stăpâniţi de un veritabil extaz şi, într-adevăr, trecea un şir de balene, aşa cum toţi cei de faţă nu se putură împiedica de a vedea, cu o privire aruncată cam în silă. În mintea fiecăruia se născu acelaşi gând, că priveliştea era frivolă, neadecvată şi totuşi, după acea primă privire se uitară toţi, bucurându-se: nu prea departe de vas, pentru a fi bine văzute, trei enorme

balene, părând că înoată cu corpul aproape afară din apă, scânteind ca argintul alb în bătaia soarelui, învolburmd înalte fântâni albe, călătorind cu forţa şi energia unor bărci eu motor de mare viteză, îndreptându-se spre sud. Nicio persoană de pe punte nu-şi putea lua ochii de la frumosul spectacol până ce nu se termină şi minţile lor fură purificate de moarte şi de violenţă. *„Balene I”* ţipară Ric şi Rac, ridicându-se pe prăjina lor, pierzându-şi echilibrul şi aproape ducându-se de-a dura peste bord. Se clătinară ameţitor, se hâţânară, îşi reveniră şi căzură iarăşi pe punte, nevătămaţi. Nici o singură mână nu li se întinsese în ajutor, deşi în apropiere erau o duzină. Nimeni nu se mişcă. Toţi priviseră pericolul care-i ameninţa pe Ric şi Rac nu tocmai eu indiferenţă, poate într-un fel niţel mai pozitiv, ca şi cum căderea lor peste bord ar fi fost acceptată cu deplin sânge rece, ca o ciudăţenie neexplicată, dar nu dezastruoasă, venită din partea legii firii. Adânc, adânc în sufletul lor, niciunul nu ar fi găsit decât un acord plin de înţelegere cu toţi ceilalţi privitori, că un loc aflat peste bord: – cu cât mai profund, cu atât mai bine – ar fi fost cea mai potrivită amplasare a lui Ric şi Rac. Oricare dintre ei ar fi reacţionat indignat, dacă ar fi fost acuzat că-i lipseşte vreunul din sentimentele mai nobile şi mai calde, potrivite faţă de copii. Dar Ric şi Rac erau în afara neamului omenesc. Erau, neîndoielnic, în afară şi ştiuseră acest lucru de o bună bucată de vreme singuri îşi aleseseră zona aceea şi nu puteau mai mult decât să-şi menţină stăpânirea asupra ei. Aşa că îşi recăpătară echilibrul, rămaseră atârnaţi ferm, supli ca nişte maimuţe, ţipară şi strigară şi se distrară, îi distra înmormântarea omului ucis de ei – aşa le spusese bătrânul smintit din fotoliul pe rotile, spre încântarea lor – îi distrau încăierarea izbucnită pe punte, balenele lor. Era o zi minunată. Singurul lucru care mai lipsea era că nu fuseseră în stare să călărească pe spinarea balenelor.

Cam pe la jumătatea punţii Jenny se opri să privească balenele şi îşi uită mâhnirea. David se duse drept la ea, o luă de braţ şi-i spuse:

— Nu ne-am săturat de harţă? Haide să bem o cafea.

— Da, haide, zise ea şi în timp ce mergeau începu:

— David-scumpule, inii amintesc cum odată înotam departe, în larg, în golful Corpus Christi, într-o zi frumoasă, şi când mă întorceam spre uscat, o întreagă şcoală de delfini bruni a venit drept la mine, vai, arătau asemenea unor munţi care se înălţau şi se afundau iarăşi în valuri, şi am crezut că aş putea muri de spaimă, dar se mărgineau să-şi desfacă rândurile în jurul meu şi îşi văzură de drum, înotând până departe în golful Mexic. Şi deodată m-am simţit foarte fericită şi m-am gândit: ’ „Vai, este cel mai plăcut lucru care mi s-a întâmplat vreodată!”

— Şi chiar aşa era? întrebă el, cu glas foarte duios şi tachinând-o puţin.

— Aproape, spuse ea.

— Fără cuţite, slavă Domnului, datorită fermităţii şi clarviziunii Căpitanului nostru, fu auzit comentând Herr Baumgartner, în bar, câteva ceasuri mai târziu.

— Nu aveau nevoie de cuţite, zise comisarul de bord, pe care satisfacţia pricinuită de evenimente îl îndemna să fie nesăbuit de indiscret. Nu că s-ar fi sinchisit cumva de ce li se întâmpla catolicilor, maimuţărelile lor îi priveau doar pe ei, dar de mult bătuse ceasul să-i pună cineva frână bolşevicului ăluia şi dacă o făceau catolicii, ce mai, oricum rămânea o faptă meritorie.

— Au avut ceva la fel de bun, zise el, ascunzându-şi zâmbetul în adâncul halbei de dimineaţă. Bolşevicul ăla, catolicii săi! Lăsaţi-i să se omoare între ei, e o treabă bună!

Părintele Carillo, în mod normal iubitor de pace şi om negâlcevitor, fericit să-şi spună slujba zilnică şi să lase treaba spinoasă pe seama părintelui Garza, căruia îi plăcea, stătea la o măsuţă situată la oarecare distanţă de bar, cu un pahar de sherry în mână, dar auzi puţinele şi neroadele cuvinte ale comisarului de bord.

— Omul este un tip foarte obişnuit de sindicalist, un spaniol, zise el, nu un bolşevic. Asta înseamnă o neglijentă folosire a termenilor din partea dumitale, zise el blajin, o

greşeală comisă de multe persoane.

Stăpânirea de sine aproape că-l părăsi, chipul îi fu iluminat de furie.

— Iar dacă vrei ca alţii să respecte religia dumitale, indiferent care ar fi, ai face mai bine să vorbeşti în mod decent despre credinţa altora.

Se ridică brusc, lăsându-şi sherry-ul nebăut şi ieşi din încăpere.

Comisarul de bord, dezorientat de propria sa încălcare a disciplinei, se ridică anevoie de pe taburetul lui şi luă poziţia de drepţi.

— Vă cer iertare, domnule, vă cer iertare! strigă el, după silueta rigidă a preotului. Domnule, regret profund!

Dar titlul de „Părinte” refuză să treacă printre dintâi lui luterani şi preotul îşi văzu de drum ca şi cum nu l-ar fi auzit. Comisarul de bord, rămânând tot în picioare, se făcu roşu ca focul şi se umflă la faţă şi pe ceafă şi dădu pe gât berea din *seidel* de parcă ar fi turnat-o într-un canal.

— Dă-l dracului! comentă Denny, arătându-şi simpatia.

Comisarul de bord, care avea despre Denny o părere chiar mai proastă decât despre religia catolică, îl ignoră în mod ostentativ: cu el puteai fi grosolan în cea mai deplină securitate. Una din cele mai importante îndatoriri ale comisarului era, desigur, să păstreze o politeţe imparţială faţă de pasageri, de la primul până la ultimul, indiferent cât de dezgustători puteau să apară, în ochii lui, un număr cât de mare dintre ei. Era o sarcină cotidiană de sacrificiu, pentru că în fiecare voiaj, de treizeci de ani în şir, luptase împotriva celor mai profunde impulsuri naturale ale fiinţei sale şi le învinsese, reuşind să nu le spargă capul la cel puţin douăzeci de persoane, toţi pasageri şi aproape toţi masculi. Dispreţul lui funciar faţă de sexul feminin, amestecat cu o ţâşnire de salutară frică şi totală inabioitate de a-i sonda motivele sau de a face faţă excentricităţilor îşi găsea expresia într-o falsă faţadă de indulgentă bună dispoziţie, cu care amăgea, sau cel puţin îmbuna majoritatea femeilor. Toate nu doreau altceva decât să fie

linguşite, de multă vreme descoperise el acest adevăr, şi asta simplifica imens chestiunea. Fără un cuvânt, dar cu o căutătură de maliţie porcină aruncată lui Denny şi fără a aştepta să mai comande o bere, lucru pe care îl prevăzuse şi aşteptase cu plăcere încă de pe când sorbise jumătatea primei stacane, se urni cu o mişcare mătăhăloasă, rostogolindu-şi pântecul, balansându-şi şezutul, cu perniţele de grăsime de pe ceafă tremurând ca piftia.

Denny scoase un sforăit înăbuşit.

— Kraut! bombăni el, în halba goală. Îi făcu un semn barmanului: Aici!

Arne Hansen stătea eu trei taburete mai încolo, încovoiat, cu capul în palme, cu berea neatinsă. În clipa aceea întoarse spre Denny o faţă pe care se zugrăvea o disperare monstruoasă şi vorbi scoţând un mârâit înăbuşit, umed, ca un urs bolnav.

— Dacă aş crede în Dumnezeu, l-aş blestema, zise el. L-aş scuipa în obraz, l-aş trimite în propriul lui iad. Of, ce spurcăciune mai e şi religia! Oamenii aceia de jos, de la clasa a treia. Se înjosesc şi se ploconesc şi îşi dau banii preoţilor şi trăiesc ca nişte câini râioşi, în care cine vrea dă cu piciorul şi ce capătă? Un soi de mărgele cu oare să se joace şi în gură o fărâmă uscată de pâine pentru fraieri!

Se trase de un smoc de păr din creştetul capului, îl răsuci în mână. Denny decise că vorbele acelea îi erau adresate şi se simţi nu numai încurcat, ci şi şocat.

— Hei, ia-o uşor! zise el, fiindcă, în chip nelămurit, simţea că era în regulă să blestemi şi să înjuri toată ziulica, oricât pofteai, câtă vreme era de la sine înţeles că nu vorbeşti serios. Era în regulă să faci glume pe seama religiei, în fiecare lucru e câte-o latură caraghioasă, omul trebuie să râdă de-o sumedenie de lucruri pe lumea asta, altminteri s-ar ţicni de-a binelea, dar, oricum, asta nu înseamnă că nu crede în ceva. Fusese crescut cu o teamă mortală de Bătrânul cu Favoriţi Lungi de Colo Sus, un adevărat aruncător de foc care, în cele din urmă, la o adică, îi trimitea pe mai toţi în iad. Era şi-un rai, bineînţeles, dar

Denny n-auzise vreodată să se fi dus cineva acolo, cel puţin nu în timpul vieţii lui şi nu din comunitatea lui. Un văr mai vârstnic, un măgădan brutal, de două ori mai mare decât el, îl înşfăcase de mână într-o, bună zi şi-i ţinuse în palmă un chibrit aprins. În timp ce Denny ţopăia de durere şi zbiera şi-şi lingea locul pârlit, vărul spusese: „Ei bine, voiam doar să-ţi arăt ce-ai să capeţi din cap până-n picioare şi tot timpul, de-ndată ce-ai să mori şi ai să te duci în iad!” Denny îi ripostase urlând: „Ba tu ai să te duci în iad!”, dar replica nu-i făcuse prea mult bine. Se simţea ca un găgăuţă când îşi amintea că povestea aceea cu iadul îl frământase vreme îndelungată. Totuşi, trecuse peste ea cu bine. Se sinchisea prea puţin de religie şi cu toate acestea, ce nostim, nu-i putea înghiţi pe atei. Tipul ăla vorbea cam ea un ateu, dacă Denny auzise vreodată asemenea dihanie. Şi nici nu glumea.

— Ia-o uşor! zise el. Ce-ai împotriva religiei? Vreau să zic, ce mai, *religia*. Nu? Nu mă gândesc la mărgele şi la fărâme de pâine şi maimuţăreli, vreau să zic, ei bine, pur şi simplu nu înţeleg, asta-i tot.

— Nu, nu pricepi, mârâi Hansen. Ştii ce s-a întâmplat azi dimineaţă, la înmormântarea sărmanului om care şi-a dat viaţa pentru o javră fără valoare, odorul răsfăţat al acelor burghezi grăsuni, care…

— Aproape că am pierdut scena, zise Denny. Am sosit la timp doar pentru cotonogeală. Păi, ce dracu, omule, doar stăteam chiar lângă dumneata!

— Nu te-am zărit, zise Hansen.

— Ei bine, fir-ar al naibii, mai-mai să o scap şi pe-asta! zise Denny, care pierduse firul discuţiei, oricare ar fi fost.

Hansen, uitându-se chiondoriş, zbârlit, în berea lui, nu mai spuse nimic şi păru că a uitat de prezenţa lui Denny. Herr Lowenthal se furişă spre bar, cu faţa copleşită de desnădejde şi-l salută din cap pe Denny, unul dintre puţinii pasageri cu care simţea că mai poate sta de vorbă. Făcu o strâmbătură şi îşi puse mâna pe diafragm, apăsându-l.

— Îmi mai întoarce şi-acum stomacul pe dos, zise el. Ia

gândeşte-te, să fii cusut într-un sac şi aruncat peste bord ca un câine I Asta mă îmbolnăveşte…

— Ei, ce vrei, nu mă taie capul ce altceva puteau face cu el, zise Denny, rezonabil.

— Cum aşa? Puteau să-l pună într-o ladă cu gheaţă şi să-l ţină până ce ajungeam la uscat, zise Lowenthal. Şi acolo să-l îngroape ca pe-o fiinţă omenească.

— N-ar fi practic, zise Denny. Prea scump. Şi, pe lângă asta, e o tradiţie precisă… dacă mori pe bordul vasului eşti înmormântat în mare, nu-i aşa?

— Am mai umblat în sus şi-n jos, în sus şă-n jos, de nu ştâu câte ori, şi până acum n-am văzut niciodată asemenea lucru. Arată ca la păgâni.

— Ei, da, încuviinţă Denny, în silă, catolicii ăştia. Dar ce-ţi pasă?

— Nu-mi pasă, zise Herr Lowenthal, nu mă perpelesc eu pentru ceea ce-şi fag creştinii unii altora, am şi aşa destule necazuri. Dar mă îmbolnăveşte.

Era rândul lui Denny să fie rosde gânduri negre. Se afla ântr-o poziţie proastă. Deoparte un ateu, vorbind ca un bolşevic. Şi iată de cealaltă parte un evreu, criticându-i pe creştini… adică, pe catolici. Ei bine, nu-i simpatiza pe catolici mai mult decât pe atei. Pe de altă parte nu-i plăcea ideea ca un evreu să vorbească împotriva creştinilor. Ia să ne închipuim că el, Denny, i-ar spune lui Lowenthal:,. Cred că evreii sunt păgâni”. Cum i-ar veni? L-ar acuza numaidecât că-i persecută pe evrei… Denny începu să simtă că i se face lehamite. Încercă să îşi imagineze cu nerăbdare cum va ajunge la capătul şederii sale în Germania şi se va întoarce iarăşi la Brownsville, unde omul ştie ce hram poartă fiecare ins şi ce înseamnă fiecare lucru, şi negrii, suedezi smintiţi, evreii, ungătorii, oricare Mick11 cu cap tare, polarii, macaronarii, guineii şi blestemaţii de yankei ştiau cu toţii care li-e locul şi stăteau unde se cuvenea. Individul ăla grăsun de la clasa a treia căpătase porţia meritată, dacă tratase în felul ăla o înmormântare şi acţionase şi el ca un ateu, dar lui Denny nu-i ieşea din

scăfârlie şi pace că un ipâlc de sfrijiţi catolici îl mânuiseră.

— Macaronari, zise el cu glas tare, neadresându-se nimănui. Doar o bandă de macaronari.

— Macaronari? întrebă Herr Lowenthal, jenat, cu o soânteiere roşie sticlind adânc în ochii lui. Care macaronari?

Nu. Aşteptă un răspuns, ci se depărtă rapid, ducân-, du-şi paharul cu băutură.

— Nu cunosc niciun fel de macaronari, spuse el, peste umăr.

— Kike, spuse Denny, pentru el, cu ton confidenţial, asta-i tot.

Freytag şi Lowenthal, deşi n-aveau s-o ştie niciodată, sau, dacă ar fi ştiut, n-ar fi recunoscut situaţia, împărtăşeau o cauză comună, arătându-se mulţumiţi de diversiunea ivită prin îndreptarea atenţiei pasagerilor către evenimente dramatice cum erau înecarea şi înmormântarea în mare a nesocotitului basc, al cărui nume chiar în clipele acelea nu şi-l amintea nimeni, în afară, poate, de o mână de oameni deopotrivă fără nume, de la clasa a treia. Mânia şi resentimentul trezite în Freytag de meschinul scandal mărunt iscat la masa Căpitanului îl mânase să ia poziţii pe care nu le intenţionase. Îl pusese într-o lumină nepotrivită, deosebit de falsă, nu mai puţin falsă din pricină că incidentul înfăţişa doar o variaţiune a multor altora petrecute mai înainte şi-avea să se repete iară şi iară, cită vreme era însurat cu Mary. Lucrul sinistru în episodul acela era că, atunci când călătorea fără Mary, pentru prima dată i se întâmpla un incident neplăcut de acest gen. Trebuia să admită că aşteptase cu ardoare rarele ocazii de despărţire, măcar şi pentru puţine ziâe, când se putea bucura din nou, cu inima foarte uşoară, de privilegiul – şi ce divin privilegiu era, cum de îl luase vreodată, pe vremuri, drept ceva cu totul de la sine înţeles! — de a fi un membru al clasei conducătoare din rasa celor care conduceau lumea, capabil să ajungă oricât de departe în cariera urmată, în orice direcţie îl puteau duce talentele sale, liber să se ridice, fără

a întâmpina împotrivire, la orice nivel al societăţii hotăra el. Vai, ce zvârlise prin mariajul acela nebunesc, da, şi ce rău îi făcuse lui Mary, a cărei viaţă era la fel de ameninţată ca şi a lui. Subit, fără nicio grijă pentru aparenţe, căci stătea în şezlongul lui, îşi încleştă pumnii peste ochi şi gemu: „Mary, scumpa mea, iartă~mă.” Auzi glasul ei detaşat rostind imediat: „Cum, bine-nţeles că te iert. Ce-ai făcut?”

Toată povestea, de la început până la sfârşit, începuse din vina lui, nu putea decât să accepte realitatea aceea dură, zvârcolindu-se de mândrie rănită. Cum putea să-şi acorde singur încrederea, pentru cel mai mic lucru, dacă se prostise în aşa hal în problema aceea a întregii sale vieţi comune cu Mary? Mânia îi ţâşni iarăşi, în prospeţimea ei dintâi, împotriva tuturor celor care fuseseră martori la umilirile lui, cei care îşi luau libertatea trufaşă de a-l compătimi, de a-i prezenta scuze – mizerabilul ăla de Baumgartner – şi cei care se îngâmfau să-i împărtăşească nefericirea – Jenny Brown aia, cu obiceiul ei sentimental de a încerca să se pună în pielea oricui. Sincer vorbind, îi plăcea mai mult doamna Treadwell, cu completa ei insensibilitate. Cât despre restul pasagerilor, mai ales prostănacii de la masa Căpitanului, cărora le făcea plăcere să-l ia de sus, dacă ar fi putut numai să-i prindă privirea, dorea din tot sufletul ca Mary să fi fost. Cu el. Ea i-ar fi făcut să devină realmente distractivi, cu umorul ei necruţător şi fermecătoarea ei maliţie complet lipsită de inimă. „Vai, Mary!” îi spusese odată, şocat şi admirativ. „Cum poţi fi atât de crudă?” Nu aparţii şi tu rasei umane?” Ea făcuse o scurtă pauză, îi aruncase o privire piezişă, pătrunzătoare, şi spusese: „Nu, nu chiar, eu sunt evreică, nu ţii minte?’”

Lowenthal, în pofida neplăcutei stări de lucruri – nu era nimic nou pentru el – era încă dornic să angajeze o mică conversaţie, de dragul sociabilităţii, cu aproape oricine i se ivea în cale, câtă vreme evitau subiectul religiei – religia lui, fiindcă nu admitea existenţa oricărei alte credinţe: toate religiile, cu excepţia celei îmbrăţişate de el, nu erau decât o şleahtă de păgâni care urmau nişte zei falşi. Nu conta ce

nume îşi dădeau. I sie reamintise nu numai odată de către vreun goim dornic de a polemiza, că pe lume trăiau cam vreo două miliarde de fiinţe omeneşti, fiecare, după toate probabilităţile, plămădit de acelaşi Dumnezeu, şi doar vreo douăzeci de milioane de evrei. Aşa că, ce avea în minte Domnul arătând asemenea injustă părtinire? Asemenea traznaie nu-l tulbura niciodată pe Herr Lowenthal, măcar pentru o clipă. „Eu n-am nimic de spus despre subiectul ăsta… răspundea el, trebuie să discutaţi cu un rabin. Sunt încredinţat că el cunoaşte treburile Domnului.” Dar simpla pronunţare a Numelui, chiar într-o limbă pagină, chiar şi numai Numele care ţinea locul Numelui ce nu trebuie rostit nicicând, îl făcea să se simtă prost. Totdeauna schimba tema, dacă avea putinţă, sau pleca, dacă nu putea proceda altfel. Nu conta ce gândeau Goimii despre el, dacă le era simpatic sau ba. El nu-i simpatiza, aşa că, de la bun început, le-o luase înainte. Nu voia să i se facă nicio favoare, avea să capete de la ei oe voia prin propriile-i mijloace şi nimănui nu i se cuveneau mulţumiri pentru asta. Tot ce voia pe lumea asta era dreptul de a fi el însuşi, de a se duce unde poftea şi de a fac ce voia fără ca Ei să se amestece cu ceva – ce drept aveau Ei s-o facă?

Pentru Herr Lowenthal, situaţia nu era cu nimic schimbată de faptul că nicio rasă sau naţiune din lume, nici din Istoria omenirii, nu se bucurase de asemenea drepturi: ar fi însemnat să se zbuciume pentru lucruri care nu-l priveau defel. Mocnea şi clocotea ca lava care fierbe subteran răsucindu-se în jurul axei sale, fără a găsi nicio ieşire. Nu avea încredere în niciun goim, ’ dar cel mai mult îi trezeau neîncrederea toţi cei care-l băteau la cap cu palavre, înşirându-i cum dezaprobau ei toate prejudecăţile rasiale, cum ei n-aveau aşa ceva şi cum mai detestau ceea ce făcuse Căpitanul şi cum aveau buni prieteni evrei şi cum fiecare ştia că unii dintre cei mai talentaţi oameni din lume erau evrei. Şi atât de generoşi! Veşnic ajutând pe cineva! Herr Lowenthal îşi pungi gura şi scoase un sunet bolborosit, aproape drept în obrazul acelei *şicsa* americance care căra

pretutindeni un bloc de desen, aia care călătorea cu un bărbat cu care nu era măritată, de parcă asta conta ceva! Care, fără să spună măcar bună-dimineaţa, apăru din spatele lui şi se apucă să se plimbe cu el, trăncănind şi îndrugând că, după părerea ei, toată treaba aceea era o adevărată ruşine şi că ţinea ca el să ştie cât era de şocată.

— Şocată, de ce anume? întrebase el, fără a o privi, simţind cum i se încreţeşte faţa de dezgust la apropierea ei. Îşi tot încovoia gâtul prin jurul lui, căutând să-l privească drept în ochi, dar o ochire rapidă fusese tot ce căpătase de la el. Nu putea suporta *şicsele,* la orice distanţă.

— Ce s-a întâmplat de te-a şocat?

Ea nu prinsese aluzia, ci o ţinuse strună, zicând că nu putea îndura ea el să creadă pe toată lumea animată de aceleaşi sentimente ca şi căpitanul sau Herr Rieber, sau, în fine, oamenii de teapa lor. Aproape toţi cei cu care discutase detestaseră întreaga istorie. Dar căpitanul, sublimase ea, conducea vaporul, aşa că, ce putea face un simplu pasager? „Ţineam doar ca dumneata să ştii această situaţie’1, încheiase ea, destul de timid, ca şi cum ar fi pus la punct ceva, ca şi cum el s-ar fi sinchisit de purtarea ei, ca şi cum ce spunea ea schimba ceva pentru el. Ce tupeu avea!

El spusese: – Ei bine, ce. Legătură am eu cu toate astea? Nu-mi fac sânge rău. Mă mulţumesc să stau unde m-au pus ei, văzându-mi de treaba mea. Poate că Herr Freytag este cel căruia trebuie să-i arătaţi compătimirea dumneavoastră. El a fost alungat, nu eu. Eu am fost pus în afară tot timpul, zise. N-am nicio plângere de înaintat, sint deprins să fiu evreu.

Şicsa se opri ca arsă şi-l întrebă, într-o explozie temperamentală: – Totdeauna eşti de-o mojicie atât de stupidă, ori doar în această împrejurare specială?

Fără a mai aştepta un răspuns, se răsucise pe loc şi o tulise în direcţia opusă. Herr Lowenthal remarcase că avea nişte picioare de barză. Străbătut de un plăcut şi înviorător curent de satisfacţie, îşi aprinse un trabuc bun şi se întinse

în şezlongul lui. Pocni din degete, chemând' pe un stevard în trecere pe lângă el: Bere, spuse el scurt, dar nu neamabil.

Una dintre dansatoarele spaniole se opri lângă şezlongul lui şi-i oferi două bucăţele lunguieţe de carton, având ceva tipărit pe de.

— Iată cele două bilete ale dumneavoastră pentru fiesta noastră, zise ea, cu glasul său aspru modulat într-un murmur răguşit. Herr Lowenthal, luminat de o inspiraţie, decise să se prefacă a le lua drept un dar.

— Mulţumesc, în orice caz, zise el, cu aer oblăduitor* dând să le pună în buzunar.

— Doi dolari, zise femeia, întinzând palma făcută căuş şi frecându-şi arătătorul de degetul mare.

— *Cum?* Le vindeţi? Pentru ce?

Herr Lowenthal era animat de o toană ştrengărească.

— O fiesta.

— Ce fel de fiesta?

— Dansăm, cântăm, mâncăm şi bem şi pe urmă avem o mică loterie eu premii frumoase. Poate că unul din biletele dumitale, iese câştigător? Poate amândouă! Cine ştie!

Buna dispoziţie a lui Herr Lowenthal pieri.

— Cine ştie? Eu ştiu un singur lucru, am soiul ăsta de noroc, dacă aş avea un număr câştigător în buzunar, până în clipa când aş ajunge la locul unde să reclam premiul, numărul s-ar schimba, de la sine... Haide, nu mai pierde vremea cu discuţii, spuse el, vârându-i biletele la loc în mână. La-ţi cartoanele astea şi du-te.

— Porc scirbos! spuse ea, într-un dialect gitan.

— Tirfă! zise el, în idiş.

Manolo făcu o plecăciune dinaintea micuţei Senora Ortega, se aplecă deasupra şezlongului ei, oferindu-i biletele şi un foc nimicitor de explicaţii. Doica indiană, stând în apropiere şi ţinând pruncul în braţe, aruncă o ochire rapidă la bilete şi apoi privi iar în zare, cu faţa calmă şi pleoapele lăsate. Nu putea citi cuvinte, dar era capabilă să miroasă de la mare depărtare un joc de hazard şi să

descifreze numerele, când le zărea şi cumpăra măcar o optime la fiecare loterie care i se ivea în drum, fiindcă mai ştia foarte bine un lucru: pentru oameni ca ea, născuţi pe o rogojină, străbătând viaţa desculţi, de la podeaua din noroi până la mormânt, nu exista decât o singură speranţă de avere – să nimerească numărul norocos, o singură dată! Răposata maică-sa îi vorbea adesea, neliniştită, în visele ei: „Nicolasa, copila mea, acum ascultă-mă cu luare aminte, ascultă, mă auzi, Nicolasa? Sunt pe cale de a-ţi da numărul câştigător la tragerea următoare. Cumpără un loz întreg, caută până ce dai de vânzătorul care-l are. Stă în strada Circo de Mayor. Numele lui e…" şi totdeauna, când începea să-i ânşire numele, numărul, seria, toate, cuvintele i se încălecau, faţa i se înceţoşa, glasul i se stingea şi Nicolasa, trezindu-se pradă spaimei, se auzea strigând: „Vai, aşteaptă, Mamă! Nu pleca… spune-mi, spune-mi!"

Senora Ortego zâmbi, zărind expresia de pe chipul Nicolasei. O cunoştea bine şi ştia ce înseamnă. Cumpără două bilete de la Manolo şi i le dădu, fără un cuvânt, fetei indiene care ar fi sărutat mâna stăpânei dacă aceasta nu şi-ar fi retras-o imediat. Apoi îl concedie pe Manolo fără a-i arunca o privire, de parcă ar fi fost un servitor stupid şi îi spuse fetei:

— Lasă-mă să ţin eu copilul, niţel. Este aşa de dulce, în dimineaţa asta.

Manolo era susceptibil şi avea toval: primise banii şi trebuia să fie cineva mai mult decât o corcitură mexicană să-l poată insulta. În realitate, era aşa de încântat de succesul obţinut acolo unde nici nu se aşteptase, încât vânduse bilete şi soţilor Baumgartner, miressi şi mirelui, înainte de a li se dezumfla entuziasmul. Ei nici nu încercară să lupte. Observă totuşi, în cele două perechi de ochi – una albastru deschis, cealaltă albastru închis – ale pictorilor americani, o scăpărare de pură şi implacabilă ostilitate, oare nu se clinti când se apropie de ei. Nu avea cuvinte pentru a-şi exprima dispreţul faţă de cuplul acela incolor, asexuat, care n-aveau mai multă sevă în ei decât o rapiţă,

zărind cu blocurile lor de desen şi dându-se drept artişti. Cu toate acestea nu se opri lângă şezlongurile lor: avea să-i lase pe seama Lolei sau a lui Amparo – îndeosebi Amparo, care era capabilă să îmblânzească până şi tigri.

Jenny şi David, stând împreună într-o dispoziţie amabilă, îl priviră pe Manolo cum se cambrează pe lângă ei, făcând, spre delectarea lor, o fandare suplimentară a şezutului. David zise:

— Îmi plăceau mai mult, înainte de a fi început să amestece conştiinţa socială cu şantajul lor. Ai văzut cumva buletinul de bord afişat azi dimineaţă?

— Am fost atât de furioasă pe Lowenthal încât n-am putut vedea nimic, zise Jenny. Ce pun la cale acum dansatorii?

— Ţi-aş fi putut apune să nu-i sufli un cuvânt lui Lowenthal, zise David. Nu e câtuşi de puţin treaba ta, înainte de toate, şi chiar dacă ar fi, el n-ar împărtăşi această părere, tu nu eşti decât încă o goymă şi, atât cât îl priveşte pe el, eşti inamicul.

— Aş fi crezut că e capabil să-şi dea seama când o persoană se arată realmente prietenoasă cu el, zise Jenny şi pe faţă începu să i se aştearnă expresia sa melancolică.

.

— Vrei să spui, ai crezut că va face o excepţie cu tine? Că nu s-ar putea împiedica să vadă cât de sinceră eşti? Ei bine, Jenny-unger, toomai pentru asta ar putea să te urască şi mai rău. Uf, niciodată nu poţi vedea lucrurile aşa cum sunt?

Jenny spuse cu grijă, haşurând o schiţă improvizată a lui Manolo văzut din spate:

— Nu cred deloc că asta am simţit. Voiam într-un fel să clarific rolul mea în această afacere. Voiam ca el să ştie…

David zise:

— Îngere, să-ţi intre în cap că el nu vrea să ştie. Ştie ceea ce ştie de mai-nainte.

— În ordine, David-scumpule, zise Jenny, hai să nu facem din asta motiv de ceartă. Astăzi mă simt drăgăstoasă faţă de tine. Te rog, lasă-mă să stau aici, lângă tine şi nu mă

dojeni. Sunt sătulă de certuri... Numai că sentimentele mele sunt reale şi gândurile mele fac parte din mine. Nu pot să le arunc, şi gata. Nu pot să umblu în fiecare zi *nespunând* aşa, şi *nejăcind* asta, şi *nesimţind* ceea ce simt efectiv, oricum, oricât m-aş preface faţă de tine, ca să păstrez pacea! Ei bine, mai întâi am să te văd mort şi osândit.

Vorbi tot timpul cu glas scăzut, fără a se opri o clipă din desenat.

David îşi văzu şi el mai departe de desen, fără să sufle un cuvânt. Faţa lui căpăta răceala şi paloarea de care se temea Jenny şi pe care le vedea apărând din ce în ce mai des. Iubea roşeaţa trandafirie a lui David, un ton coloristic proaspăt, masculin, tineresc, pe pielea lui subţire şi totuşi sănătoasă. Dacă n-avea să ia scama, toată hrana şi băutura îngurgitate aveau să-şi facă efectul asupra lui, cândva, într-o bună dimineaţă avea să se trezească descoperind acel fatal păienjeniş rubiniu întins peste nasul şi obrajii lui. Gândul acela perfid, care venise de la sine, se prefăcu îndată în acţiune energică. David stătea nemişcat şi foarte concentrat asupra lucrului său, iar Jenny, – aruncându-i pe furiş căutături piezişe, începu un profetic portret înfăţişându-l, să zicem, la cincizeci de ani. Drapă vreo patruzeci de funţi de carne veştedă pe familiara structură osoasă a lui David, adăugă nişte guşi, îi rări părul la spate, în dreptul urechilor, dublă mărimea nasului său acvilin, incredibil de atrăgător, îi extinse bărbia în mod atât de extravagant încât începu să semene cu „Punch”, şi, ca un ultim şi satisfăcător desfrâu de cruzime, adăugă un teutonic sul de grăsime peste baza ţestei lui. Era absorbită în chip atât de fericit şi alinată de executarea micii sale crime, încât trăsăturile ei căpătară duioasa seninătate şi calda lumină lăuntrică iubită de David, şi el o zări abia când o surprinse cu adevărat cufundată în muncă. El unul în niciun caz nu putea face să răsară aerul acela pe chipul ei. Când Jenny îl înfrunta, era totdeauna sub tensiune, cu corpul în cumpănire, gata de duel, răscolit de emoţii contradictorii,

cu ochii veşnic căutând, rătăcind, măsurând, pâlpâind, clipind dilataţi. Se deprinsese să se aştepte din partea lui numai la supărări, indiferent ce anume. El se gândi cu îndârjire: „Şi nu se va împăca acum cu mai puţin, nu va accepta altceva. La asta am ajuns, pur şi simplu legătura noastră nu mai e bună de nimic, chiar dacă ne putem amăgi singuri să ne gândim puţin în fiecare zi că rezistă. Şi ce pictoriţă lamentabilă mai el De ce nu-şi poate da seama singură şi să se lase păgubaşă?” O mai studie câteva secunde. Îşi trăsese genunchii la gură, să facă o masă pentru blocul ei de desen, îşi încrucişase graţioasele glezne zvelte şi un zâmbet îi încreţea delicat colţurile gurii – nu extaz, ci ceva tandru şi plăcut şi fericit. Nu putu rezista imboldului de a-i sfărâma starea aceea. Întinse brusc braţul să pună mâna pe desenul ei. Jenny tresaltă violent, îl smulse, trecându-l în afara razei lui de acţiune, îl făcu boţ. David se ridică din şezlong şi puse stăpânire pe desen, şi rămase surprins de rezistenţa ei crâncenă.

— Ce e acolo, că eşti atât de încântată de el?

— Nu, David, lasă asta, lasă, nu-l vei vedea…

— Ia seama, Jenny, ai să-l faci bucăţi!

— Asta şi intenţionam.

Ea îşi îndesă desenul în deschizătura rochiei şi ţinut peste el, cu braţele încrucişate, tăbliţa de schiţe.

— Ce, eu trag cu coada ochiului şi arunc ochiade la hârtiile tale?

— A! exclamă David ofensat şi renunţă, ursuz. Detesta îndărătnicia cu care Jenny stăruia că ar exista vreo comparaţie între purtările avute de el faţă de ea şi ale ei faţă de el. Se certa aprig cu el din pricina obiceiului de a-i deschide scrisorile, afirma că n-are asemenea drept. „Eu nu-ţi deschid ţie scrisorile’1, argumenta ea. Desigur.

că nu, ce nevoie ar fi avut să le deschidă? „Mă suspectezi că primesc scrisori de dragoste?” îl descususe ea, cu indignare, bineînţeles că nu, sau, mai curând, ei bine, nu. Nu de asta era vorba. Era doar faptul de a nu admite că Jenny ar poseda vreo intimitate pe care el avea datoria s-o

respecte. Cel puţin aşa privea ea chestiunea. Frontierele şi rezervele lui personale erau inviolabile şi Jenny descoperea încetul cu încetul acest lucru. Dar încă nu-l descoperise cu totul, nimic nu putea să-i dea o lecţie, s-o înveţe ce cerea cu-adevărat un bărbat de la o femeie. Ajunşi la acest punct „ise simţi pierdut în ceaţă, ca deobicei. Un bărbat, o femeie nu însemnau nimic pentru el. Jenny era eterna întrebare şi nu-i putea găsi răspunsul. Ea revenise în şezlong, stătea cu genunchii ridicaţi, cu glesnele încrucişate, legănându-şi desenul strins la piept, li întimpină privirea eu veselie şi şiretenie.

— Lucrul acesta nu-l vei vedea niciodată! îl asigură ea şi izbucni într-un râs care-o scutură toată, din creştet până-n tălpi, foindu-şi degetele desculţe în sandalele ei mexicane, plate, cu cureluşă.

El renunţă la acreală şi la ranchiună, socotindu-le inutile, fermecat iarăşi de râsul lui Jenny, totdeauna atât de proaspăt şi de vesel. Nu-l puteai defini exact ca pe-un râs pornit din pântec, venind din micul ei abdomen plat, dar de fiecare dată ţâşnea chiar din adâncuri. Zise:

— Uite ce e, spune-mi şi mie gluma, mi-ar făcea plăcere să râd şi eu.

— Nu, atunci n-ar avea haz, zise Jenny. Păstrindu-şi zâmbetuil, plină de vervă şi bună dispoziţie, spuse gentil:

— David, scumpule, dacă ai putea şti măcar cât de frumos eşti în ochii mei, în minutul acesta. Te rog să nu devii niciodată bătrân şi gras.

— S-a făcut, lăcustă. Nu gras, oricum.

Căzuseră de acord că a deveni burtos era un păcat de neiertat, comis împotriva a tot ce e bun în viaţă, de la etică până la morală şi estetică şi îndărăt.

— Nu ca soţii Hutten.

— Nu ca Bebe, zise Jenny. Ce spuneai tu, despre dansatorii aceia care ar avea conştiinţă socială?

g-

Studenţii cubanezi, privaţi de compania oferită de La Condesa de către gelosul ei iubit, doctorul, cam afanisiţi de

societatea lor secretă, în care nu încercase să pătrundă niciun intrus, şi de ziarul lor, citit doar de ei, se dedară concursurilor de şah şi de ping-pong. Totuşi, continuau în acelaşi stil, implicând că acele fascinant de sofisticate secrete urmau să fie citite de persoane iniţiate în vorbirea şi ritualul lor simbolic. Treptat îi pălea certitudinea că, în realitate, nimeni nu se sinchisea de ei. Nu sâcâiau suficient pe nimeni ca să se producă vreo schimbare. Se deciseră să treacă direct la atac. În cazurile unde balerinii trupei de zarzuela se mulţumeau să-şi privească aprig victimele şi să emită râsetele lor sarcastice, care în mod infailibil iscau un val de roşeaţă, de mânie sau de ruşine, studenţii concepură o metodă pe care o considerau mai subtilă şi mai ucigătoare. Se consultau cu gravitate, apoi se apucau să privească vreun subiect ales pentru jocul lor, cu o detaşaie clinică, spunându-şi între ei, în mod auzibil:

— E un caz serios?

— Nu mai prezintă nicio speranţa, replica interogatul. Clătinau din cap, aruncau iarăşi o privire pătrunzătoare asupra pacientului şi îşi vedeau mai departe de partida de şah.

Pe punte, în trecere, schimbau opinii medicale critice.

— Scheletism cronic, spuneau despre Lizzi, delectându-se de aerul de spaimă instantanee apărut pe faţa ei.

— Nicio speranţă.

— Albondigită congenitală, îşi strigară tare unul altuia, când se apropiau soţii Hutten, cu călcătura lor greoaie, cu Bebe trepidând laborios în lesă.

— Nicio speranţă!

Profesorul Hutten se uită iute la soţia sa, ca să vadă dacă *a* auzit. Bine-nţeles că auzise şi sensibilitatea ei era rănită din nou. Profesorul îşi amintea că de la bun început îşi exprimase dezaprobarea faţă de băieţii aceia sălbatici şi uimirea de a-i auzi fluturând, în bălmăjeală lor de jargon ininteligibil, nurbeie sfinţite ale lui Nietzsche, Kant, Schopenhauer. Oare îl indusese în eroare urechea, sau poate cutezaseră să ia în deşert numele lui Goethe? Pe

lângă acestea, azvirleau nume mai puţin sacre, dar totuşi venerabile, ea Dante şi Shakespeare. Feţele lor, chiar când se aflau într-un relativ repaus, nu erau niciodată serioase, glasurile lor nu erau modulate cu cumpătare. Pălăvrăgeau ca nişte maimuţe când cutezau să rostească numele lui Nietzsche, fără îndoială, răstălmăcindu-l şi dezonor'indu-l spre propria lor josnică satisfacţie. Niciun pic de consideraţie, nicio decentă umilinţă în prezenţa măreţiei, acestea erau scăderile de care sufereau toate rasele nenordice, ibericii, latinii, rasa galică, mai ales. La drept vorbind, frivolitatea era endemică printre ei, o plagă adusă cu ei în toată Lumea Nouă, cu-adevărat înfiorătoare prin lipsa ei de sobrietate intelectuală. Profesorul Hutten simţea că ar putea să-şi piardă, odată pentru totdeauna, speranţa în tot neamul omenesc, dacă nu ar rămâne oarecare nădejde de supravieţuire a vechiului spirit germanic: înălţând steagul cu bravură, încerca să-şi consoleze nevasta.

— Nu fisculta ce îndrugă ei, scumpa mea, nu sunt decât nişte puşlamale, stupide din fire, iar stupiditatea este totdeauna rea, nu e capabilă de nimic altceva.

Cuvintele acelea îl derutau, sunau ca un ecou – de unde? — în mintea lui. Negreşit, nu avea convingerea că orice fiinţă umană, oricât de scufundată în păcat, mai putea fi izbăvită? Ce-l apucase? Nu-şi putea imagina ce anume, nu putu însă nici să nege că acel straniu punct de vedere îl frapa puternic, ca un adevăr revelat. Exista şi aşa ceva în sufletul omenesc, incurabila dragoste pentru rău. Profesorul simţea în gură un gust atât de amar încât se întreba dacă nu cumva băşica fierei nu-şi golise brusc conţinutul pe limba lui.

— Totuşi, i-am auzit, zise Frau Hutten, ca un oopil necăjit. Ne-au numit mingi de carne.

Nu se aşteptase la nimic mai bun din partea lor, era doar sătulă de răutatea reciprocă a oamenilor.

— De fapt, zise profesorul cu determinare, au spus în vulgara lor latină de bucătărie, de studenţi, că suntem nişte

deznădăjduite cazuri congenitale de „mingicamită”, o stare inflamatorie, după cum ştii. Dacă trebuie să auzi lucruri neplăcute, cel puţin să le auzi corect. În orice caz, asemenea clovnerii nu ne pot vătăma.

— Cred că ei sunt clovnii, încuviinţă Frau Hutten, ’ cu ton blajin, totuşi eu nu-i iau peste picior niciodată. De ce ei să ne ia în râs?

Era un subiect potrivit pentru ca profesorul să-l îmbrăţişeze total. Folosi întreaga plimbare de dimineaţă şi rândul de halbe cu bere care-i urmă, explicându-i lui Frau Hutten distribuirea misterios de variabilă a trăsăturilor comune în natura umană, datorită căreia se crea eul individual – da, şi în necuvântătoarele cu patru picioare şi în fiecare făptură vie, insectă, peşte, floare, pasăre, nici măcar două frunze ale aceluiaşi copac nu sunt exact la fel! — provocând toate acele nesfârşite şi incalculabile puncte de vedere şi nevoi şi dorinţe, neţărmuritele genuri de satisfacţii personale pentru care luptă fiecare, chiar până la moarte, în multe ocazii, extinzându-se de la cele mai scelerate forme de împilare, cruzime, crimă, până la piscurile sfinţeniei şi ale martiriului însuşi. Grupul acela de studenţi cubanezi constituia un lamentabil exemplu de minţi josnice prin natura lor, incapabile de o înţelegere mai elevată, expuse unei educaţii care le depăşea capacitatea de asimilare, de care în mod firesc nu se puteau folosi bine, fiind nevoiţi, cu labele lor de maimuţe, să tragă orice lucru superior în jos, la nivelul lor. Nu erau capabili măcar să îndure, ba chiar urau, până şi gândul nobleţei sau al măreţiei, pe orice plan… „Aceşti indivizi cred că, dacă vor scuipa pe *Moise* al lui Michel Ang’elo, vor dovedi că nu este mai bun decât ei”, zise el, triumfător. „Asta e marea lor greşeală44 încheie consolator „şi îşi vor primi lecţia meritată, la timpul cuvenit.”

Frau Hutten îşi ascunse uimirea pricinuită de această schimbare intervenită în punctul de vedere al soţului, care acum se potrivea exact cu al ei personal şi aşteptă să se scurgă un respectuos interval de tăcere aprobatoare,

înainte de a continua cu ce-i apăsa mintea.

— Publică iar un fel de ziar, îi spuse ea. Ceva pentru dansatorii aceia spanioli. I-am văzut pe toţi citind o foaie tipărită şi râzând.

Cursul gândirii profesorului Hutten nu fu întrerupt.

— Asta nu ne priveşte pe noi, e lucru cert.

Continuă să-şi dezvolte şi să-şi precizeze convingerile avute asupra subiectului abordat.

— Atitudinea noastră este indicată dar, nu avem nevoie să nutrim îndoieli. Vom ignora ca şi până acum existenţa lor, nu le voim da satisfacţia celei mai neînsemnate reacţii, fie verbală, fie în priviri. Dacă persistă în sălbăticia lor, ajungând la un punct care nu mai e tolerabil, sau nu este compatibil cu demnitatea noastră, atunci vor urma represalii, fulgerătoare, dureroase şi sigure. Voi găsi eu o cale de a-i face să simtă usturimea de j anei mele. Nu fii necăjită, scumpa mea. Am mai ştiut noi şi până acum cum să-i tratăm pe intransigenţi.

Frau Hutten dezmierdă urechile lui Bebe şi-i zâmbi soţului.

— Bine-nţeles, zise ea.

Nu se putu împiedica să gândească, privind spre viitor, că soţul începea de pe-acum să simtă lipsa orelor de cursuri şi a sălii de prelegeri. Era vădit că în mintea lui se conturau o întreagă serie de noi prelegeri. Se hotărî să se ofere a le aşterne pe hârtie, sau la dictarea lui şi începu să facă speculaţii asupra posibilităţii de a i se putea’găsi o însărcinare specială, în vreo. Mică instituţie pedagogică de orice gen din Pădurea Neagră, sau poate chiar un mijloc de a i se publica textele într-o revistă sau magazin filosofic. Ori poate, când va reveni la biroul său, cu hârtiile şi cărţile în jurul lui, iar ea avea să fie ocupată cu gospodăria, va fi bucurois să-şi scrie singur prelegerile şi să-i lase şi ei un răgaz tihnit.

Frau Hutten recunoscu, în sfârşit, în cugetul ei, că era plictisită de moarte de Idei. Dacă n-avea să mai audă niciuna, în viaţa ei, avea să simtă o fericire desăvârşită.

Continuă să-l giugiulească pe Bebe şi să-i zâmbească soţului.

— Nu este o fractură, îi spuse doctorul Schumann căpitanului Thiele, alegându-şi cuvintele potrivite pentru urechea unui profan, ci o rană lungă şi profundă la cap, la ţeastă, cu o anumită contuzie. Încă nu şi-a recăpătat cunoştinţa.

Căpitanul îşi învârti o dată linguriţa în cafea, sorbi o înghiţitură şi spuse cu glas măsurat:

— Va fi cu atât mai bine dacă nici nu şi-o mai recapătă.

Doctorul Schumann îşi amestecă şi el cafeaua, dar nu bău.

— Ar putea fi fatal, dar nu în mod necesar. Are o inimă demnă de invidiat, ca un bou, aş spune.

— Asemenea porci au totdeauna tărie, zise căpitanul pretându-se cu uşurinţă jocului de a folosi imaginile de staul adecvate subiectului. Ceea ce mă interesează, zise el iritat, e acest amănunt. De unde a apărut arma?

— Cheia franceză, zise doctorul Schumann, îndatoritor.

— Cheia franceză, zise căpitanul Thiele, acceptând cu demnitate corectarea, de unde a apărut? Cine a dat lovitura? Acesta e omul pe care trebuie să-l găsim.

— Cheia franceză a fost găsită pe jos, în apropiere de teatrul luptei, zise doctorul Schumann. Nimeni nu pare să aibă habar de ea.

— Ca şi cum n-ar avea nici cea mai mică importanţă, zise Căpitanul. N-au decât să se decimeze între ei, dacă poftesc, dar nu pe vasul meu. Sunt uimit că părintele Garza, care se afla atât de aproape de locul acţiunii, nu l-a observat şi identificat pe criminal.

Doctorul Schumann zâmbi şi îşi bău cafeaua.

— Părintele Garza nu deosebeşte un chip de altul, zise el. El nu vede decât suflete.

După ce chibzui o clipă, Căpitanul decise că nu-i cădea rangul dacă împărtăşea gluma făcută, deoarece părea să conţină o uşoară minimalizare a slujbei divine preoţeşti.

— I-ar trebui ochi tare ageri să zărească un suflet în

mormanul acela de pleavă, zise el, aproape voios. Se aplecă spre doctor şi constată, de parcă ar fi făcut vreo concesie generoasă, necerută de regulă: – Admit că, în condiţiile de înghesuială de pe această navă şi cu neliniştea care mocneşte printre elementele deosebit de ostile de la clasa a treia, cu posibilităţile de izbucnire a celor mai josnice forme de violenţă şi dezordine, nu sunt pregă tit să procedez la aplicarea măsurilor disciplinare care s-ar putea dovedi cele mai eficiente.

îşi cântări spusele, o bucată de vreme şi adăugă:

— La urma urme'i, pasagerii de clasa întâia deţin drepturi de care trebuie să se ţină seama.

Le consideră, cu o fugară expresie de dezgust, şi urmă:

— Sincer vorbind, nu capăt niciun ajutor din partea preoţilor. Ofiţerii med, desigur, s-au comportat admirabil, sub toate aspectele, dar nu pot fi pretutindeni în acelaşi timp! Obiceiul companiilor de navigaţie de a supraîncărca vasele lor de mâna a doua în cazuri similare…

Se opri, uluit de cuvintele „mâna a doua", oare erau suspendate în aer dinaintea lui, de indiscreta lui. Referire la personajele de pe uscat care dirijau branşa navigaţiei şi. Nu manifestau respectul decent cuvenit navelor sau ofiţerilor navelor, asemenea supărări îi aparţineau în exclusivitate lui şi nu erau nicidecum treaba doctorului Schumann. Îşi pecetlui buzele şi se încruntă straşnic.

— Este regretabil, din toate punctele de vedere, zise doctorul Schumann, poate prea grăbit.

Căpitanul îndepărtă subiectul.

— Ce să fac cu drojdia asta, până ce pot să-i descarc în porturile Spaniei? întrebă el, cu francheţe. Dragul meu doctor, ce mă sfătuieşti?

— Mi-ar trebui puţin timp, dragul meu căpitan, să cumpănesc chestiunea pe toate feţele, dar primul meu gând este: să nu faci absolut nimic. Ce-a fost mai rău cu siguranţă că a trecut, singurul real tulburător al liniştii este aranjat pentru restul voiajului. N-am nicio îndoială că este un agitator de profesie, aparţinând vreunei mişcări politice

oprimate, tulburările s-au iscat totdeauna acolo unde se afla el. Totuşi, în general, ceilalţi cred că sunt oameni buni, nevătămători, nu-i nimic rău în ei, afară de faptul că s-au născut fără noroc…

— Faptul că ei s-au născut, cu totul, este spre nenorocul tuturora, zise Căpitanul. Nu ne rămâne altceva de făcut decât să-i izolăm cât putem mai bine şi să împiedicăm răspândirea acestei ciume.

Doctorul păstră acea tăcere pe care Căpitanul o socotea un mod dubios de a evita o controversă onestă. Uneori avea înfăţişarea consimţământului tacit dat acelor iele pe care Căpitanul le observa atât de iute şi era atât de pornit să le suprime. În orice chestiune de simplă disciplină, Căpitanul descoperise de multă vreme că Doctorul era un om pe care să te poţi bizui, iar indiferenţa manifestată de el faţă de probleme mai grave începea să-i facă impresia unei periculoase inerţii morale. Şi totuşi, provenea şi el din buna şi bătrâna clasă a junkerilor. Instinctele, formaţia lui, punctul lui firesc de vedere trebuiau, negreşit, să susţină măreaţa societate veche, în care se născuseră amândoi să-şi ia în primire locurile cuvenite, să-şi împlinească îndatoririle hărăzite, să recolteze la vreme răsplata lor – riguroşi, neclintiţi, junkeri până în ultima clipă.

— Când arătăm o slăbire în exercitarea autorităţii noastre, când ne relaxăm fermitatea morală, ne trădăm clasa şi patria, rosti el cu severitate.

Doctorul Schumann se ridică.

— Întocmai, întocmai, zise el amabil. Responsabilităţile noastre sint nesfârşite.

Spunându-i Căpitanului noapte bună, se scoase singur din scenă şi din trama acţiunii, şi n-o făcea pentru prima dată, se gândi Căpitanul, cu acreală. Îşi aminti prea târziu că neglijase să se intereseze de sănătatea pacientei lui, La Condesa, care nu părea să prospere sub îngrijirea Doctorului.

Buletinul de bord era obiectul unei curiozităţi jenate. Se transformase într-o eflorescentă de ştiri tipărite cutezător,

fiecare plasată separat şi lipită prin apăsare cu degetul.

Lui Prostomac nu-i dă mâna să cumpere un bilet la Serbarea Căpitanului, deoarece se teme de pe-acum că nu e capabil să-şi achite nota la bar – totuşi stă şi bea coniac după coniac. Viaţă îndelungată ulcerului său!

— Ce necuviinţă! exclamă Frau Baumgartner, luându-şi de braţ soţul, cu căldură. Nu le da nicio atenţie, dragul meu! urmă ea, căci era mişcată de mâhnirea întipărită pe chipul lui. El îi zâmbi brav, suflându-şi nasul şi ştergându-şi ochii în timp ce-şi continuau plimbarea,

Frau Baumgartner dorindu-şi în tăcere şi cu intensitate ca acele cuvinte crude să nu fie adevărate.

— Au spus lucruri mai rele despre alţii, îi aminti ea soţului, care încerca să pară consolat.

Herr Lowenthal citi: *Dacă un evreu este invitat într-o societate de fiinţe umane, ar face mai bine să profite de acest prilej. S-ar putea să nu se mai întâmple a doua oară.* Scrise cu grijă pe margine, cu un creion gros: *Care fiinţe umane?* şi-şi văzu de plimbare, arătând a fi foarte mulţumit de sine.

— La asta mă refereafn, îi spuse David lui Jenny, aruncând o privire peste etalajul de insulte din dimineaţa aceea. Uită-te! *Aşa-zişii artişti americani se tem că, dacă vor scoate nasurile din carnetele lor de schiţe, cineva va descoperi că îşi fac reciproc caricaturi, fiindcă nu pot citi.*

— Oricum, asta nu mă atinge aşa de rău cum sperau ei, zise David. Nu mă simt cu-adevărat jignit.

— Nici eu, zise Jenny. Hai să le facem câteva caricaturi şi să le afişăm aici.

— De ce? întrebă David. N-ar însemna decât o gâl—ceavă scârboasă. La ce bun?

— Este exact genul de gâlceavă pe care mi-ar plăcea să-l stârnesc, zise Jenny.

— Ei bine, pe mine să nu mă vârî în treaba asta, zise David. Nu merită osteneala.

Supărarea lui Jenny începu să clocotească, asemenea unui foc de tabără abia aprins.

— Rezistenţă pasivă, rosti ea, cu dispreţ. Tăcere superioară. Elevată rezervă simandicoasă. Dispreţ scorţos, întoarce şi celălalt obraz să te pălmuiască, dar ia seama! cu demnitate. Nu le îngădui măcar să viseze că avem şi noi destulă fiere să le ripostăm. E deajuns să-i treci cu vederea acum şi se vor sătura să ne mai scuipe în ochi. Nu îngădui să se spună niciodată…

David se răsuci pe călcâie, la fel de corect ca un soldat la un exerciţiu de paradă, şi se depărtă de ea. Jenny îşi strânse tare ochii, bătu darabana cu picioarele în scândurile punţii şi ţipă după el: – Laş, laş, laş, totdeauna aşa ai fost, laş, laş!

Apoi deschise ochii, şi iată-l pe Wilhelm Freytag, stând la mai puţin de trei metri distanţă de ea, contemplând-o cu o scânteiere de real interes. Jenny se strădui să-şi schimbe ţipătul într-o cascadă de râs vesel, dar Freytag nu fu amăgit. Veni drept la ea şi o privi foarte cercetător în ochi, cu un zâmbet atrăgător.

— Dar eşti minunată, îi spuse, niciodată nu mi-am închipuit că ai atâta foc în vine. Credeam că eşti un soi de fată rece, stăpână pe reacţiile ei. Ia spune-mi, ce trebuie să facă un bărbat ca să te aducă în această stare?

Jenny zise:

— N-ai să mă crezi, dar David nu face *nimic,* nimic, nu discută, nu vrea să stea să asculte, nu răspunde, nu vrea să cedeze, nu vrea să creadă nimic, nu vrea…

— Dacă nu vrea, nu vrea şi pace, Jenny, zise Freytag, rezonabil, foarte gentil. Mama nu ţi-a spus asta?

— Nimeni nu mi-a spus vreun lucru care să-mi fie de cel mai mic folos, zise Jenny, simţind dintr-o dată că şi-a revenit cu totul şi e bine dispusă. Şi nici n-aş fi ascultat, dacă mi-ar fi spus cumva.

— Pe mine ai să mă asculţi? întrebă Freytag. N-ai vrea o cafea?

— Nu ţin în mod deosebit, zise Jenny. Aş vrea puţină companie.

— Doreşti pe cineva anume? întrebă el, plin de sine.

Jenny păşi alături de el, fără a răspunde şi, după aerul de fereală de pe faţa ei, văzu ce gândea despre provocarea aceea. Asta îl făcu să-i vină mai uşor să decidă iarăşi că nu era o fată atrăgătoare, sau, cel puţin, nu pentru el, şi, aparent, nici pentru tânărul ei însoţitor. O fală aflată în situaţia ei n-avea niciun motiv de a adopta principii scrobite şi a fi greu de manevrat.

Herr Rieber şi cu Lizzi se opriră să râdă încă o dată de lucrurile nostime pe care spaniolii aceia le afişau contra altor pasageri şi zăriră următoarele:

Dacă porcul roz va înceta să se mai îndoape cu bere şi să arunce ochiade galeşe păuniţei, ar putea fi o podoabă mondenă mai strălucită în acest voiaj. Alături de aceste rânduri erau mâzgălite cu creion roşu cuvintele: *Arriba Espana! Arriba la Cucaracha! Mueran las Lndiferentistas*![25]

— Dar ce legătură are asta cu noi? întrebă Lizzi, tremurând de mânie. Ce ne pasă nouă de politica lor sălbatică?

Doctorul Schumann intră în bar să-şi ia paharul de bere brună de la ora unsprezece. Unul din studenţii cubanezi fixa pe panou o nouă ştire, pe când mica Concha sta lângă el şi privea. Doctorul se opri, îşi puse ochelarii pe nas şi citi: *Falsei Condesa cu bijuteriile ei de sticlă şi perle din mărgele îi place să danseze, dar nu-i place să plătească jluieraşului* – o *atitudine tipic anarhistă. Poate că devotatul ei doctor ar trebui să-i schimbe prescripţia, înlocuindu-i drogurile cu un bilet la serbarea Căpitanului.*

Doctorul Schumann clipi, faţa i se contractă de parcă i-ar fi fost aruncat praf în ochi. Smulse petecul de hârtie de pe panou şi-l duse, prins între arătător şi degetul mare, până la masa din colţ, unde dansatorii stăteau să bea cafea.

— Vă sugerez, spuse el cu fermitatea grijulie pe care ar fi folosit-o faţă de un pacient care ar putea suferi de manie om-ucidă, că asta înseamnă să cam duceţi stupida voastră

25 Trăiască Spania ! Trăiască libarca ! Moarte indiferenţilor (în spaniolă în textul original).

comedie dincolo de orice limită. Vă sfătuiesc să vă schimbaţi metodele şi manierele, dacă se poate, cel puţin pentru restul voiajului.

În timp ce făcea ştirea fâşii-fâşii şi le punea pe masa lor, se uită la semicercul de feţe care-l măsurau împietrite, având impresia că priveşte în ochii plasaţi acolo din greşeală: aparţineau vreunei specii de fiare fioroase, care aruncau căutături furtive dintr-o peşteră, sau erau gata să sară pe pradă, într-o junglă, dând târcoale şi adulmecând sânge. Aceeaşi expresie, doar că mai bătrânicioasă, de o conştienţă mai intensă, mai pregătită de orice, îl descumpănise când o văzuse în ochii lui Ric şi Rac. Niciunul din ei nu scoase un cuvânt şi, nemişcaţi ca nişte pânditoare pisici sălbatice, izbutiră să-l sileascâ pe doctorul Schumann să-şi plece ochii. Involuntar, privirea lui pâlpâi într-o parte. Vorbi cu glas sever:

— Fiţi buni şi lăsaţi-vă de această aberaţie.

Pe punte îl urmă o explozie de râs care te îngheţa. Doctorul Schumann, neintimidat, dar simţind repulsie şi indignare faţă de imunitatea acordată unei asemenea insolenţe, reflectă la aşa-numita latură mai uşoară a vieţii, la actele mai vesele şi la practicanţii lor, la cabaretele şi halele de bere unde se ducea omul cu relativă nevinovăţie pentru a petrece o seară plăcută, ascultând muzică populară, privind la tinerele dansatoare drăguţe, bând un vinişor sau o bere, ciocnind paharul peste masă, cu soţia. Cum se făcuse că această latură a vieţii era aproape integral produsul unor astfel de creaturi, o ligă criminală organizată şi dirijată de inşi situaţi pe treapta cea mai de jos a lumii criminale? Da, la fel era până şi cu activitatea în aer liber, cu sporturile dătătoare de sănătate! Toate erau conduse de aceiaşi indivizi care făceau trafic de stupefiante şi de carne vie şi crimă şi toate soiurile posibile de înşelătorie şi falsuri monstruoase. Suprafaţa vaporoasă şi scânteietoare a veseliei aşternea un văl Uşor peste cele mai spurcate mocirle ale răului. Şi totuşi, cât de posomorită ar fi viaţa fără dans şi muzică şi băutură şi jocuri amoroase

şi toată acea tulburare extatică! Domnul să-i binecuvânteze pe comedieni, cu ţoale acestea, nu suntem oare, cu toţii, nişte păcătoşi?

Ştia prea bine că data viitoare când banda aceea de huligani va catadixi să-şi îmbrace costumele de dans şi să-şi aducă instrumentele să cânte şi să danseze şi să zăngăne şi zdrăngăne în felul lor încântător, avea să fie şi el prezent. Nu va fi în stare să le reziste, va fi târât în vârtejul ritmurilor lor fără un singur gând, fără să-i pese de ce erau cu-adevărat, căci ce erau cu-adevărat? Avea să ia drept adevăr numai ceea ce păreau a fi în clipa aceea, când nu aveau mai multă umanitate decât im cârd de păsări cu penaj strălucitor, doar o privelişte drăguţă, oferită îmbucurării sale. Doctorul Schumann iubise dintotdeauna circul, music-hallul, cabaretul, sau oricare mică pivniţă cufundată în semiîntuneric, plină de comportări ciudate. Pe măsură ce îmbătrânea, simţul său de gravitate profesională, de obligaţie, îl ţinuse în frâu. Deseori soţia lui, care părea un personaj mai sever decât era de fapt, izbutea să-l convingă în momentele lui de ostenealã: „Haide, dragul meu, să ne ducem să vedem un vodevil. Avem nevoie de o schimbare!” Şi totdeauna avea dreptate. Doctorul Schumann recunoştea, dar numai în forul său lăuntric, că dacă hienele erau frumoase şi puteau să cânte şi să danseze, era dispus să le ierte că sunt hiene. Puteau însă de să-i ierte vreodată că e o fiinţă omenească? Şi atunci, cine era el, să-şi dea aere că oferă iertare, măcar şi celei mai neînsemnate făpturi a Domnului? Şi cine era el, cu-adevărat? O iubea pe La Condesa fiindcă era perversă, rătăcită, dedată drogurilor, o femeie care trăia în afara religiei, în afara legii, în afara moralităţii, care era frumoasă, voluntară şi, nu se îndoia o clipă, o mincinoasă înnăscută. În ce fel încercase să o ajute? îi subjugase voinţa, o pusese în cuşcă, o izolase de studenţii aceia ambigui, în anumite momente, chiar credea pe jumătate clevetelile împrăştiate pe seama lor, care musteau ca murdăria pe sub suprafaţa flecărelilor de pe vas. Nu prin

vreun mijloc medical, sau din compasiune umană, ci abuzând de puterea lui şi folosind împotriva ei viciul care o vătăma cel mai mult – stupefiantele.

Doctorul Schumann înfrunta un aspect al caracterului său pe care nu-l suspectase până-n ceasul acela. Trăise în termeni de linguşitoare împăcare cu amăgitoarea ticăloşie a propriei sale naturi. Se înfundase confortabil în doctrina că niciun om nu poate fi osândit decât cu propriul lui consimţământ şi că dorinţa de izbăvire a omului este la fel de nepieritoare ca şi sufletul lui. Iar când săvârşeşte răul, ştie ce săvârşeşte. Cum de putuse s-o nedreptăţească pe făptura aceea nefericită, când crezuse că nu are în gând decât s-o ajute şi s-o îmbărbăteze? Simţea o asemenea oroare încât cuvintele lui de tăgadă căpătau contur, sunet, le putea auzi vorbind în ţeasta lui. „Nu, spunea el, nu i-am făcut rău, am făcut ce-am putut, într-o situaţie periculoasă. Părintele Garza m-a asigurat că ceea ce am făcut nu este rău. Că trebuie să o tratez cu severitate, ca un doctor responsabil faţă de o pacientă incorigibilă. «Altminteri, într-un fel, şi încă într-unul primejdios, te laşi pradă seducţiilor sale», spusese părintele Garza.”

Nu era consolat sau asigurat şi ştia că niciodată nu va putea fi, prin niciunul din mijloacele pe care era capabil să şi le imagineze acum. Ea era pentru conştiinţa lui o povară pe care era condamnat s-o poarte până la moarte. Scoase un suspin din adâncul pieptului, dar nu de resemnare, şi spuse cât se poate de voios *Gruss Gott* bietului infirm de Herr Glocken, care hoinărea de unul singur, ca de-obicei, cu o faţă mai abătută ca oricând.

— Cum te simţi în dimineaţa asta? îl întrebă doctorul Schumann, fără nicio introducere.

Chipul lui Herr Glocken se lumină, la această îmbinare de bunătate umană şi, fără îndoială, de interes profesional medical.

— Nu mă simt prea bine, răspunse el, cu însufleţire. Tot timpul am în piept un fel de senzaţie de sufocare.

— Ce faci împotriva ei?

— Ei, nu prea mare lucru, zise Herr Glocken. Mi-a apărut abia în ultima vreme.

— Poate că ai face mai bine să vii jos în cabinetul meu şi să-mi dai voie să arunc o privire asupra dumitale, zise doctorul Schumann şi mintea i se mai limpezi puţin la perspectiva de a avea o treabă serioasă. Herr Glocken arăta a fi uimit şi animat de o speranţă vrednică de milă.

— Acum? zise el, neîncrezător.

— Acum, zise doctorul Schumann.

Herr Glocken nu avea nevoie doar de *materia medica,* sufletul lui era făcut ţăiidări. Lola venise spre el legănându-şi fustele, cu mâna stângă întinsă pe şold. Se uitase în jos zâmbind, întinzându-i palma dreaptă, ca o gitană care ghiceşte viitorul. „Unge-mi palma cu nişte arginţi, omuleţule, spusese ea, şi îţi promit un bilet cu număr norocos, să câştigi un frumos evantai de dantelă şi să-l duci acasă drăgălaşei tale iubite germane!”

Herr Glocken se chinuise şi nu-şi putuse stăpâni convulsia de durere şi oroare de pe chip. Îşi întorsese capul şi închisese ochii. Femeia se aplecase înadins asupra lui şi-i lovise crud cocoaşa, cu degetele ei ascuţite. „De noroc, asta-i singurul lucru la care eşti bun!” spusese ea, apoi se învârtejise pe călcâie, alăturându-se celorlalţi, care aşteptau în preajmă. Se strânseseră roată în jurul ei, în tăcere, şi se depărtaseră cu toţii, aprinzându-şi ţigări.

în dimineaţa următoare, pe panoul de lemn din bar era lipit cu degetul alt petec de hârtie:

Dacă eşti cocoşat, simbol al tuturor felurilor de degenerare, poţi fi scutit să te comporţi ca o fiinţă omenească.

Herr Glocken, care fusese văzut zâmbind cu profundă satisfacţie la lectura câtorva buletine ţintite împotriva altor victime, rămase neclintit, citind şi recitind într-una cuvintele acelea înfiorătoare. După ce aruncase o ochire rapidă în jur, smulsese peticul ponosit, îl mototolise în buzunar şi plecase cu faţa asmuţită, cu mâinile încleştate şi bălăngănind sub genunchi, la spate, iar picioarele lui subţiri

îl purtară în siguranţă afară, pe punte, unde nimeni nu fusese martor la umilirea lui.

Pasagerii, indiferent cine erau, se străduiseră totdeauna să-l trateze cu toţii bine, să-i dea bună ziua şi să-i comunice prevederile meteorologice. Acum îl salutau din nou cu simpatie, zâmbind pe deasupra ceştilor cu fiertura matinală, remarcând, dintr-o privire aruncată în treacăt, lipsită de curiozitate, cum se iveşte în raza lor vizuală chipul lui înţepenit în aerul său de perpetuă suferinţă şi mâhnire. Îl observau fără să se gândească la el, în clipa când trecuse il şi uitau, cu nepăsarea degajată a celor care contemplă o pacoste de care nu se simt cu nimic ameninţaţi. Niciodată nu erau constrânşi să-l urască ori să se teamă de el, boala lui nu era molipsitoare, ghinionul lui era strict personal.

— Dar ce teribil, spuse micuţa Frau Schmitt lui Frau Rittersdorf, cât de norocoasă mă simt când îl văd pe el!

Frau Rittersdorf răspunse cu privirea descrisă de către mulţi din foştii ei curtezani drept „criptică’1, ridică un colţ al gurii, îşi încreţi un pic nasul şi scrise rapid în jurnalul ei legat în piele roşie: „Mă întreb dacă nu ar fi în beneficiul rasei umane adoptarea unei legi înzestrate cu o solidă autoritate, cerând ca tuturor copiilor deficienţi să li se acorde binecuvântările eutanasiei, de la naştere, sau curând după ce ar putea deveni evident că sunt neadaptaţi pentru viaţă? Am să-mi îngădui un răgaz pentru a medita serios asupra acestei idei şi a citi toate argumentele expuse în favoarea ei. N-am auzit, niciun argument contrar care să-mi pară cât de cât valid.” închise jurnalul, în care acum rămăseseră foarte puţine file albe.

Amparo, văzând-o pe Jenny că intră singură într-una din micile încăperi rezervate corespondenţei, se năpusti asupra ei în plină viteză, păşi dinainte-i fără ezitare şi
i se adresă brutal, ca o persoană care nu are vreme de pierdut.

— Încă n-ai cumpărat bilet pentru tombolă, de ce?

Glasul şi purtarea ei erau impregnate de o notă

cenzorială atât de convinsă de îndreptăţirea ei, încât Jenny aproape fu surprinsă cu garda lăsată. Amparo stătea acolo solid fixată, aşteptând, cu mâna dreaptă întinsă, ţinând o bucăţică de carton, cu capul sus, cu mâna stângă lipită de şold, cu degetele de la picioare îndreptate în afară, de parcă ar fi fost gata să înceapă un dans. Refuzul lui Jenny de a admite existenţa femeii se transformă acum într-un profund resentiment faţă de faptul că trebuia să trateze cu femeia aceea şi să o expedieze în mod neplăcut, o nonexistenţă de neignorat. Spuse, cu glas echilibrat, tăios şi cu o privire care spera să fie la fel de oţelită ca şi a potrivnicei sale.

— Nu voi cumpăra niciun bilet şi nu vreau să fiu sâcâită sub acest pretext.

Se urni, ocolind-o pe Amparo. A cărei privire se măsură cu a ei şi o urmări. Un ochi de criminal, dacă s-a văzut cândva aşa ceva, decise Jenny, şi se întrebă ce personaj ar putea sugera propria ei expresie unui observator neiniţiat în sensul situaţiei.

— Lasă-mă-n pace! spuse ea, furionsă.

Amparo se plesni peste partea interioară a pulpei şi se roti în jurul propriei axe.

— N-ai bani, n-ai bărbat, şi nimic *aici,* spuse ea, plesnindu-se încă o dată: *Jesus!* şi îşi văzu de drum, trufaşă.

Jennv, care simţea că scăpase de un veritabil atac armat, cu pistol şi tot dichisul, nu avea nicio vanitate pe care s-o fi putut recunoaşte Amparo. După prima ei scurtă izbucnire de mânie, îl căută mai departe pe David să-i spună mica ei poveste şi, cotind la pravă spre partea de sub vânt, îl zări pe David cu spatele la mare, cu coatele pe balustradă, părând că se dă înapoi spre a se feri de

Lola, aplecata spre eî, eu faţa aproape atingându-i-o. David nu părea nefericit, o privea pe Lola drept în ochi şi zâmbea, un mic zâmbet vigilent, dar totodată satisfăcut. Jenny, al cărei prim imbold fu de a interveni, sau, cum spunea ea: „a se repezi să-l salveze”, făcu un mic salt înainte, pe urmă îşi încetini îndată mersul şi trecu agale pe

lângă el, prefăcându-se că nu vede absurdul tablou de la balustradă. Observă că David nu spunea mare lucru, dar şi că îşi ţinea mâinile afară din buzunar. Totuşi, nu avea totală încredere în el şi luă decizia clară că, dacă va cumpăra vreunul din acele ridicule petice de carton, să pună mâna pe el, să-i facă bucăţele şi să-l arunce în valuri. Trecu pe lângă ei cu pas ferm, neacordând perechii nicio căutătură. Dar curând David se şi afla lângă ea şi zise:

— Cred că am lichidat chestiunea asta. A rămas definitiv stabilit că sunt un bărbat fără mamă, fără măruntaie, fără simţăminte omeneşti. În patria Lolei, creaturi ca mine sunt ţinute în cuşti…

Jenny râse şi David îi ţinu isonul.

— A, nu-i chiar aşa de rău! Mie mi-a spus Amparo că nu am bani, nu am bărbat şi nu am nimic aici! Şi, la fel de naturală ca o pisicuţă care se spală, Jenny se plesni sus, peste partea interioară a pulpei. David se făcu pe loc de un stacojiu aşa de aprins că i se roşi până şi albul ochilor şi spuse, covârşit de disperare:

— Jenny-mger (cu asemenea violenţă încât cuvintele sunau ca un blestem), te gândeşti vreodată la ce faci?

Ea îi studia tăcută faţa, stăpânită de un fel de zâmbitoare uimire dezinvoltă.

— Până acum nu te-am văzut dezvelindu-ţi efectiv dintâi, zise ea, pe vremuri aveam şi noi un cal care încerca mereu să muşte oamenii şi pentru o secundă ai arătat leit ca el, abia mi-a venit să-mi cred ochilor…

— Abia-mi vine mie să-mi cred ochilor, la unele din lucrurile pe care le faci, spuse David, controlându-şi cu eroism fierberea. Când Jenny începea să-l ia peste picior, îşi pierdea firea şi devenea necugetat.

— Cred că este un gest minunat, zise Jenny. Altădată socoteai că e hazliu când două indiene se iau la bătaie pentru un bărbat, târându-şi fustele şi îndesmdu-se tot mai aproape una în alta, cu ochii aproape închişi şi arătându-şi dintâi, plesnindu-se aici, drept peste mijloc, fiecare fălindu-se că are ceea ce-i lipseşte celeilalte…

— Da, spuse David, fără voie, şi bărbatul pentru care se iau de păr stă acolo în neştire, arătând ca un netot…

— Cum aşa, David! Totdeauna am crezut că avea un aer mândru, complăcându-se în infatuare şi arzând de curiozitatea de a afla care va pune mâna pe el. Cum te-ai simţi dacă m-aş încăiera pisiceşte pentru tine, să zicem, cu doamna Treadwell?

David fu făcut praf şi râse aproape zgomotos la ideea aceea năstruşnică.

— Ca un netot, bine-nţeles.

— Nu pot pricepe de ce, zise Jenny. Aceste femei dovedesc lumii că el este un bărbat pe care merită cu adevărat să-l ai, doar nu-şi smulg reciproc părul, nu-şi scot ochii şi nu-şi jupoaie nasurile pentru un papă-lapte. Şi ceilalţi bărbaţi se ţin cu toţii deoparte, respectuoşi, prefăcându-se că nici nu sunt acolo, dar nu scapă cea mai mică trânteală. Şi femeile se ghemuiesc toate grămadă, privind, cu gurile umezite, şi-şi aruncă priviri dure de avertisment, de parcă ar spune: „la seama, ai grijă!” şi tot aerul din jur e atât de înţesat de sexualitate încât te poţi rezema de el, pricepi, David? strigă Jenny ca şi cum i-ar fi explicat totul şi ar fi dovedit ceva în favoarea ei… Trebuia s-o fi văzut pe această Amparo. A fost minunată. Am simţit nevoia să văd dacă pot face şi eu gestul!

David spuse cu glas dar şi sec:

— Nu trebuie să-mi dovedeşti nimic, Jenny-înger. O luă de braţ şi se duseră la balustradă, şi sângele le clocotea atât de fierbinte, între ei, încât se rezemară unul de altul acolo, fără grai şi fără suflare, de parcă li s-ar fi topit şi sudat carnea în locurile unde se atingeau.

Denny trecu pe lângă ei în viteză, ca şi cum ar fi avut într-adevăr vreo ţintă, îşi flutură braţul spre David şi Jenny, strigând aţâţat:

— Debarcare, debarcare, diseară, mi-a spus comfsarul de bord!

Vestea se răspândise, deşi nu era neaşteptată. Doamna Treadwell şi soţii Baumgartner şi Lutz veniră pe punte, cu

binoclurile, iar alţi pasageri începură să le împrumute de la ei, pentru a privi îndelung marea şi cerul. Studenţii cubanezi aveau aparate de fotografiat atârnate de gât şi alcătuiri o procesiune, suflând în trâmbiţede tinichea, ţipând: *Arriba Espana – Mueran los Anticucaracheros!* Pe urmă, dintr-o dată se potoliră şi începură să joace partide de şah într-un ungher al barului. Buletinele de bord fură completate, curăţate de faptele neînsemnate ale celor de pe uscat şi ştiri scurte, risipite ici şi colo, îi informau pe cei care treceau prin preajmă că fusese zărit uscatul. *Vera* se apropia de Santa Cruz de Tenerifa, prima insulă din arhipelagul Canarelor pentru vasele cu destinaţie estică. Alte frânturi de informaţii apăreau treptat, scrise pe-un ton destul de înţepat, limbajul potrivit pentru acele persoane ignorante în materie de locuri geografice şi de limbaj marin curent. Se aşteptau să acosteze la o oră matinală, doritorii puteau să petreacă toată ziua pe ţărm, vaporul urma să iasă din nou în larg la patru şi jumătate. Era miercuri nouă septembrie, cu două zile înaintea lunei pline. Frau Schmitt remarcă acest amănunt pe un calendar aflat într-una din încăperile rezervate corespondenţei, şi îi spuse fără a se gândi doamnei Treadwell:

— Primul pătrar era miercuri două. Asta era noaptea când s-a înecat Etchegaray.

Doamna Treadwell, stând la o masă şi răsfoind paginile unei reviste de mode, zise cu aer distrat, fără a-şi ridica ochii:

— Ce mult pare că a trecut de-atunci!

Ric şi Rac, porniţi în patrularea curentă a vasului, se treziră la capătul unui lung coridor pustiu, cu excepţia acelei femei amintite, cu colierul, despre care vorbeau mereu Lola şi Amparo. Era îmbrăcată toată într-o rochie albă, străvezie, cu picioarele desculţe. Venea încet spre ei, cu ochii întredeschişi, şi Ric spuse, prefăcându-se a fi terorizat:

— E o stafie!

Ochii lor se întâlni’ră o dată, îşi strânseră mâna şi îşi

vârâră reciproc unghiile-n carne, aşteptând să vadă ce-avea să se întâmple, ce-ar putea face. În timp ce La Condesa se apropia, cu pas lent, unduitor, văzură amândoi, în aceeaşi ochire, că colierul de perle se desfăcuse singur, lunecase în jos pe pieptul ei şi se prinsese în cuta plisată a eşarfei, unde atârna în toată lungimea, legănându-se uşurel în afară şi căzând îndărăt, la fiecare pas al ei. Se apropiase bine, înainte de a-i fi observat şi îi vântură la o parte din drumul ei, cu o rotire distrată a mâinii întinse în afară. În loc să se întoarcă sau să se dea laoparte, se repeziră pe lângă ea, îmbrâncind-o grosolan, şi Ric, fiind cel mai aproape de ea, smulse din trecere colierul, îndesându-l în gulerul lui, în timp ce se înclina, tulind-o spre punte. La Condesa, zdruncinată zdravăn de trecerea lor, duse mâna la gât şi ştiu imediat că îi luaseră perlele. Se răsuci toată şi alergă după ei, până ce balansul vaporului o sili să îngenuncheze şi stătu acolo, rezemată pe călcâie, ţinându-se cu amândouă mâinile de piept, până când o găsi stevardeasa. În timp ce o culca iarăşi în pat, stevardesa zise, cu glasul aspru al cuiva care şi-a adunat tot curajul disperării:

— *Meine Dame,* dacă-mi stă în puteri, nu vă voi mai servi. Vă faceţi rău singură şi vina va cădea asupra mea.

La Condesa zise:

— Fă ce pofteşti. Dar până atunci, trimite după comisarul de bord. Copiii aceia mi-au smuls perlele.

Stevardesa zise:

— Unde? Când?

— Pe coridorul unde mă plimbam, chiar acum.

— Sper că *meine Dame* mă va ierta, dar trebuie să vă spun, astăzi nu purtaţi perlele dis-de-dimineaţă, de la trezire. Am observat acest lucru şi l-am socotit ciudat, când v-am cerut voie să lipsesc câteva minute. Nu purtaţi perlele, *meine Dame.* Sunt în această odaie şi vor fi găsite.

La Condesa zise:

— Blestemul întregii mele vieţi a fost că totdeauna trebuie să am de-a face cu proşti. Du-te şi adu-l pe comisarul de bord. Şi aşteaptă până am să-ţi cer eu

părerea.

Elsa, plimbându-se cu tatăl şi mama ei, aproape că se ciocni de Ric şi Rac, care păreau că gonesc, ori că erau urmăriţi, eventual, mai aprig ca de-obicei. Îi evitară pe cei trei Lutz, dar nu chiar de-ajuns. Ric hâţână cotul stâng al doamnei Lutz şi izbi acel misterios nerv care te face să te simţi complet curentat. Doamna Lutz îl înhăţă imediat de braţ, cu toate instinctele ei materne, de disciplinare a tinerilor, stârnite.

— Cineva trebuie să-ţi dea o mică lecţie de purtare decentă, îi spuse ea, în graiul ei germano-mexicano-spaniol. Voi face eu începutul.

Îl plezni zdravăn şi-l scutură atât de energic, încât colierul îi căzu din cămaşă. Rac ţâşni să-l recapete, îl ridică, bălăngănit în mâinile ei. Atunci Herr Lutz încercă să pună mâna pe fetiţă, dar ea îi scăpă, fugi până la balustradă, se căţără pe ea şi azvârli perlele în mare.; Doamna Lutz îi dădu drumul lui Ric, care fugi alături de Rac, la balustradă.

Micuţa Frau Schmitt, colindând cam fără ţintă, frământată de gândul la soţul ei, mai curând gândindu-se la corpul lui şi la felul cum călătorea într-un sicriu din cală, remarcă scena aceea cam agitată, petrecută ceva mai încolo, pe punte, dar când îi zări pe gemeni, nu-şi mai puse nicio întrebare. Oriunde erau, soseau şi necazul şi dezordinea şi faptele rele. Poate că asta avea vreo legătură nelămurită cu voinţa Domnului, cu măreţele lui planuri misterioase. Dar ce aruncau peste bord acum? Salută amabil familia Lutz, în trecere, observă că arătau cam roşii la faţă şi ciufuliţi, dar, cum pe vasul acela Frau Schmitt învăţa marea lecţie pe care viaţa i-o pregătise în toţi anii aceia – şi când te gândeşti că ea nu bănuise măcar o dată ce-avea să fie! — că trebuie să stea liniştită, să păstreze totul închis în sinea ei, să nu-şi exprime nicio opinie, să nu depună nicio mărturie, să nu povestească nimic, să nu facă niciun fel de confidenţe: nimănui nu-i păsa, nimănui nu-i păsa, nu era nimeni să facă rânduială – acesta era lucrul de necrezut.

Toate hotărârile ei de a-i face faţă lui Frau Rittersdorf nu duseseră la nimic. Frau Rittersdorf îi împinsese obiectele de toaletă într-o parte, zicând: „Te rog să-ţi ţii lucrurile aşa încât să nu mă împiedic de de!” şi ea, Frau Schmitt, şi le îndesase într-un spaţiu mic, pe măsuţa de toaletă. O dată spusese, încercând ca glasul să-i sune ferm, decisiv: „Nu-mi place ca hubloul să fie deschis în timpul nopţii”. Frau Rittersdorf spusese: „Ei bine, mie îmi place”, şi hubloul rămăsese deschis. Frau Schmitt răsuflă prelung şi se întrebă ce aruncaseră oare peste bord copiii aceia, deşi treaba n-o privea câtuşi de puţin.

Stevardesa îl rugă pe comisarul de bord să se ducă la La Condesa. El se duse şi-i ascultă istorisirea, remarcă vorba şi purtarea ei de drogată, decise că toată povestea era un vis şi trimise după doctor. Doctorul Schumann dădu crezare spuselor ei, explicându-i comisarului de bord că-i înţelegea temperamentul şi că fanteziile ei nu luau asemenea forme. Îl sfătui pe comisar să raporteze furtul Căpitanului, care fără îndoială avea să ordone o percheziţie şi o anchetă. Comisarul* de bord îşi luă îngăduinţa de a-l informa pe Căpitan, care fu foarte întărâtat aflând de această ultimă şi jenantă împrejurare petrecută pe vasul lui, că, deşi Doctorul Schumann o crede pe cuvânt pe Lady, el, comisarul de bord nu-i acorda crezare. Căpitanul ordonă imediat o percheziţie, una temeinică, criminalul putea să aibă complici la clasa a treia, şi până atunci îi făcea plăcere să-i pună doctorului Schumann câteva întrebări.

Doctorul Schumann o întrebă pe La Condesa:

— Eşti sigură? Au fost *chiar* copiii?…

Ea îi luă mâna între ale sale şi i-o ţinu moale, dezmierdându-i degetele, şi zise:

— Nu eşti mai bun decât comisarul de bord! Ce întrebare!…

— Totdeauna te ridici din pat şi rătăceşti singură, în felul acesta?

— De câte ori pleacă stevardesa, da.

— Spune-mi, zise el anxios, dacă nu ţi se vor găsi perlele,

ce vei face?

— Mai am încă smaragdul, zise ea, şi alte câteva lucruşoare.

îşi atinse fruntea de-a lui, pentru o clipă, pe urmă se retrase, zâmbind.

— Ce poate să mai conteze acum? Ce-mi place, în această întâmplare, este că te gândeşti la mine, eşti tulburat, m-ai ajuta, dacă ai fi în stare! Dar nu poţi, îi spuse ea cu o notă de triumf. Nimeni nu poate.

Un băiat de serviciu îi aduse doctorului un mesaj din partea căpitanului. Doctorul Schumann se ridică şi sărută mâna gazdei sale.

— Unde te duci? ţipă ea, cu desnădejde. Nu mă părăsi!

— Mă duc să-l ajut pe Căpitan să caute colierul dumitale, spuse el, şi aş vrea să ştiu că eşti în siguranţă. Te rog, nu poţi face asta?

— Pentru dumneata, zise ea, pentru dumneata, şi pentru nimeni altul.

— Uite-l pe doctorul Condesei, zise Herr Lutz. Haideţi să-l întrebăm dacă nu cumva ea a descoperit lipsa perlelor.

Frau Lutz zise:

— Nu vei face altceva d? cât să-ţi găseşti singur belea? numai tu poţi fi atât de indiscret! De unde ştim noi că erau perle? Ar fi putut fi mărgele, pe cât ne pricepem.

Herr Lutz zise:

— Aveau un clips de diamant. Şi de ce le ţinea ascunse în bluza lui?

— De unde ştim noi că erau diamante? Şi unde ar putea pune băiatul lucrurile, afară de bluza lui?

Herr Lutz trase adânc aer în piept şi-l expiră, într-un oftat de monstruoasă disperare.

— Uite ce, biata mea soţie, rămâi pe loc în timp ce eu vorbesc cu doctorul.

Ducându-se întins la doctorul Schumann şi tăindu-i drumul, îl forţă să se oprească şi-i spuse doar câteva cuvinte. Doctorul Schumann aprobă din cap, foarte grav, şi îşi urmă drumul.

Percheziţia făcută pentru perlele pierdute se dovedi a fi o treabă deajuns de minuţios pusă la punct. Cele patru cabine de lux ale trupei de zarzuela fură răscolite cu de-amănuntul, câteva personaje suspecte de la clasa a treia, cunoscute ca antireligioase, fură hărţuite îndeajuns pentru a le face să devină posace şi insolente, până şi grăsunul fu ridicat cu forţa şi pus să stea pe marginea cuşetei lui. În timp ce trei marinari scotoceau prin saltele şi prin feţele de pernă. El mârâi îndârjit:

— Ce tot căutaţi?

Unul din marinari zise;

— Ai să ştii dacă vom g (şi, şi-l lăsă bălăngănindu-se aşa* proferând un potop de blesteme.

Comisarul de bord trimise după Lola şi Tito, însă cum toţi dansatorii fuseseră evacuaţi din cabinele lor de către mateloţii care întreprindeau percheziţia, se duseră în corpore la uşa comisarului de bord, unde toţi afară de Tito, Lola, Ric şi Rac, fură daţi afară şi rugaţi să aştepte în faţa pragului.

Comisarul de bord întrebă, fără multe fasoane:

— Ăştia sunt copiii voştri? plimbându-şi privarea de la Lola la Tito şi la gemeni, care stăteau în spate, ghemuiţi umăr la umăr, înfruntând lumea ca nişte cirezi sălbatice aflate în primejdie. În căutătura lui repulsia era amestecată cu incredulitatea – neîndoielnic creaturile acelea nu puteau avea o existenţă reală. Dar da, iată-i că stăteau acolo, cu ochii lor sticloşi de şarpe. Reveni la părinţi.

— Desigur că sunt ai noştri, zise Lola. Ai cui credeţi că sunt?

— S-ar putea să fiţi bucuroşi dacă ar fi ai altcuiva, ’ înainte de sfârşitul acestei anchete, zise comisarul de bord. Se răsti brusc la Ric şi Rac: – Voi aţi furat colierul doamnei?

— Nu, spuseră ei instantaneu, într-un glas.

— Ce-aţi făcut cu el? întrebă comisarul, păstrându-şi glasul ridicat şi aspru. Răspundeţi-mi!

Se uitară la el în tăcere. Lola îl apucă pe Ric de grumaz şi-l scutură:

— Răspunde! zise ea, crâncenă.

Comisarul observă că faţa ei căpătase o nuanţă galbenă, ciudată, buzele-i erau pale, părea gata să leşine. Realmente, Lola nu ştiuse de ce percheziţionau marinarii vasul. Trupa de zarzuela plănuise să o jefuiască pe La Condesa, dar nu înainte de ultima clipă, poate când avea să părăsească vasul, sau imediat după aceea. Şi iată că mucoşii ăia nesuferiţi năruiseră totul. Comisarul de bord putea să aibă bănuieli, se putea ca el să încerce doar practicarea vechiului joc de a-l speria pe cineva, pentru a-l sili la mărturisire, luându-i pe ei prin surprindere şi terorizându-i, dar ea, Lola, ştia de pe-acum că ce era mai rău, era adevărat. Ric şi Rac săvârşiseră fapta, indiferent care anume, şi aproape că o făcuseră să-şi trădeze spaima în faţa acelui porc grăsun de comisar de bord. *Jesus* – *jopti ea, cu evlavie. Aşteaptă tu!

Ric spuse foarte dar şi deliberat:

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, şi Rac îl aprobă, dând din cap spre el, nu spre ceilalţi.

Comisarul de bord îi spuse lui Tito şi Lolei.

— Lăsaţi-i în pace, până mai încolo. Dacă nu ştiţi cu adevărat despre ce e vorba, zise el insinuant, am să vă spun eu.

Şi le spuse, efectiv, fragmentele pe care le adunase cu privire la incident – cele auzite de Doctor de la La Condesa, ce-i spusese mai întâi Herr Lutz, şi mai târziu, fără voia ei, Frau Lutz şi chiar Elsa – da, era un colier în mâna lui Rac, şi ea îl aruncase peste bord. Lolaşi cu Tito n-avură nicio bătaie de cap să-şi exprime oroarea şi consternarea, precum şi convingerea lor că totul putea fi o greşeală şi speranţa că acuzatorii lor s-ar putea dovedi neîndreptăţiţi şi promisiunea solemnă de a-i chestiona pe copii mai departe, între patru ochi şi de a scoate la lumină adevărul. Comisarul de bord nu crezu o iotă, nici măcar o clipă, decât că făceau un frumos exerciţiu de actorie, dar nu de~ajuns de bun pentru, a-l amăgi pe el.

— Faceţi ce poftiţi, le spuse el, concediindu-i cu răceală.

Noi ne vom continua investigaţiile.

Când Tito şi Lola se întoarseră, marinarii ieşiseră din cabină, după ce puseseră totul la loc, în ordine decentă, îi găsiră însă aşteptând acolo, înghesuiţi în tăcere, pa Amparo şi Pepe, Manoâe şi Concha, Pancho şi Pastora. Se ridicară în tăcere şi se adunară în jurul perechii, care ţineau fiecare de braţ câte-un gemen, apucându-l de sus, aproape de încheietura umărului. Fiecare simţea pe faţa lui răsuflările fierbinţi ale celorlalţi.

— Ce-i asta? şopti Amparo. E vorba de noi? Aşa spun studenţii ăia, dar nimeni nu vrea să ne spună nimic.

Daţi-vă la o parte din calea mea, zise Lola. Se împinse printre ei în cabină şi se aşeză pe capătul divanului, ţinându-l strâns pe Ric între genunchii ei. Tito stătea lângă ea, ţinând-o zdravăn pe Rac.

Lola zise:

— Acum spune-mi! şi, înfăşurându-şi picioarele în jurul lui, îi apucă amândouă mâinile, apăsându-i înveninată unghiile, una câte una, cu metodă şi răceală, până ce băiatul se zvârcoli şi urlă, dar ea se mărgini să spună: Spune-mi, ori îţi răsucesc unghiile şi-ţi vâr ace sub de!

Am să-ţi scot dintâi din gură!

Rac porni să se zbată în mâinile lui Tito şi să ţipe incoerent, dar nu mărturisi. Lola începu să întoarcă pleoapele lui Ric, prinse între degetul mare şi arătător, aşa că strigătele lui de durere se prefăcură în urlete de teroare. Ea îi spuse: Am să ţi le rup de tot şi Manolo îşi scăzu, glasul până ce ajunse un croncănit:

— Ţine-o aşa, dă-i o porţie, nu te lăsa!

Ceilalţi continuau să se mişte agitat, strigându-i femeii, ! într-un ecou răguşit, să nu se oprească, ci să meargă mai departe, să-l silească să spună tot.

în cele din urmă Ric se prăbuşi între genunchii ei, cu capul rostogolit pe spate, pierdut, în braţele ei, cu lacrimile şiroind, sufocându-se, plângând:

— Ai zis că erau doar nişte mărgele, care nu merită ostenealâ! Doar mărgele!

Lola îi dădu drumul imediat, adăugându-i o scatoalcă peste faţă, pentru dreaptă măsură, şi se ridică furioasă.

— Este un idiot, zise ea, de ce-l mai ţinem? Am să te las la Vigo, îi spuse, şi poţi să mori de foame!

Rac zbieră, auzind ameninţarea, zvâcni şi săltă în încleştarea lui Tito, până ce el îi potopi capul şi umerii cu lovituri de pumni, dar ea tot ţipă:

— Şi pe mine! Lăsaţi-mă şi pe mine. N-am să merg cu voi, rămân la Vigo. Ric! Ric! schelălăia ea, ca un iepuraş în dintâi unui dihor. Ric! Ric!

Tito îi dădu drumul lui Rac şi-şi abătu disciplina părintească asupra lui Ric. Îi ridică braţul drept de la încheietură şi-l răsuci foarte încet şi metodic, până ce umărul fu aproape scos din încheietură şi Ric căzu în genunchi, cu un geamăt prelung care pieri într-un scâncet ca de căţeluş, când teribila strânsoare fu desfăcută. Rac, chircită pe divan, alinându-şi vânătăile, plânse iarăşi odată cu el. Pe urmă Manolo şi Pepe şi Tito şi Pancho, cu Lola şi Concha şi Pastora şi Amparo, având fiecare zugrăvită pe chip o spaimă posacă mascată cu greu, ieşiră din

PARTEA A TREIA

Cabină laolaltă să ia în discuţie fiecare etapă a acelei derutante întorsături a afacerilor. Cu câteva cuvinte şi gesturi din cap hotărâră că ar fi cel mai bine să bea cafea în bar, să apară ca de-obicei la cină şi să organizeze o repetiţie pe punte, după aceea. Erau toţi la capătul puterilor şi gata să se ia de gât, fulgerător. În drum spre uşă, Lola făcu o pauză suficientă să o înşface pe Rac de păr şi-i scuturâ capul până ce fu redusă la tăcere, prea înspăimântată ca să mai plângă. După plecarea lor. Ric şi Rac se târâră pe cuşeta de sus, căutând siguranţă, zăcură acolo pe jumătate despuiaţi, cu membrele învălmăşite, asemenea unui mic monstru îndurerat, năpăstuit, dintr-o grotă, istoviţi, cu mintea golită de orice gând şi curind adormiră.

PORTURILE

Căci aici nu avem cetate care să dăinuie...

SFINTUL PA VEL,

Seara târziu, când razele soarelui mai păstrau un reflex uşor verzui şi auriu în mare şi pe cer, lunga zi a călătorilor, zi de aşteptare, planare şi priviri aţintite în zare, fu răsplătită cu o panoramă îndepărtată a Tenerifei – o fortăreaţă zimţată, având forma şi culoarea stâneii, durată pe o insulă care se înalţă abrupt din apă cenuşie, pâcloasă la bază şi având un baldachin alcătuit din nori viorii, în destrămare.

David i se adresă liniştit lui Jenny, după o îndelungată tăcere petrecută rezemaţi în coate de balustradă, pentru a nu tulbura blinda stare de spirit statornicită între ei. Saiisfacţia profundă care strălucea pe faţa lui o surprinse.

— Asta-i imaginea pe care o am despre Spania, zise el. Asta-i genul de ţară care-mi place. Toledo, Avila, nu Sevi'lla. Crânguri de portocali şi castaniete şi mantile de damele, astea nu sunt pentru mine!

— Au şi din astea prin Spania, totuşi, pentru cei care le preferă, zise Jenny, dar nu, nu pentru tine, Davidscumpule. Granit şi nisip şi chipuri croite din cea mai fină piele spaniolă şi pâine amară şi măslini contorsionaţi, locuri unde până şi pruncii sunt aşa de căliţi, încât nu poartă scutece. Ştiu că asta înfăţişează, realmente, ideea ta despre paradis, nu-i aşa?

— Da! zise David cu masivitate, ceva dur şi măreţ, oţel de Toledo şi granit şi piele de Cordova şi trufie şi ură spaniolă şi cruzime spaniolă, sunt singurul popor care ştie cum să facă o artă din cruzime. Sunt sătul de lucruri... Sint sătul de lucruri cu muchiile frumuşel netezite.

— N-ar puţea să existe starea de mijloc, între ceva netezit şi o muchie de cuţit? întrebă Jenny, auzindu-şi nota de ardoare din glas şi sperând că David n-a observat-o. Există palmieri şi flori până şi în Tenerifa, pun prinsoare pe ce vrei, şi o droaie de oameni care sunt foarte duioşi unii cu alţii şi băieţii le fac serenade fetelor în nopţile cu lună, întocmai ca în Mexic, ai să deteşti partea asta!

El nu mai spuse nimic, îi dărui una din acele priviri

albastre pe care le iubea şi o linişteau cu totul, fiindcă indiferent ce pretext de harţă se mai ivea între ei, tot mai credea că este dornică să facă pace cu el în condiţiile puse de David, numai dacă ar fi putut afla care anume erau.

Pescăruşii le ieşiră în întâmpinare şi făcură cercuri în jurul vasului, ţipând furios, bătând din ţepenele lor aripi mecanice şi răsucindu-şi capetele de lemn, parcă puse pe ţiţâni, pentru a măsura cu severitate scena, căzând ca nişte pietroaie în valuri, smulgând cu ciocul ciozvârte din resturile aruncate de la bucătărie.

— Aceeaşi veche poveste, zise Herr Lutz, oprindu-se să-i contemple. Toţi caută ceva de înfulecat şi nu le pasă de unde vine.

— Ar fi drăguţ să auzim pentru ultima dată vorbele *lui,* şopti Jenny, plină de nădejde.

Dimineaţa, maşinile duduiră zgomotos de trei ori şi stopară. Jenny scoase capul afară şi acolo, chiar în rama hubloului ei, era Santa Cruz de Tenerifa, o prelungă stâncă zimţată, într-adevăr, semănată cu palmieri, înecată în tufişuri de *bougainvillee* ', cu casele plate, pătrate, cocoţate şi ghemuite claie peste grămadă pe praguri râpoase, parcă ciopârţite cu dălţile. Cheiul se afla pe o plajă largă, docherii erau adunaţi şi pregătiţi, un pilc de oameni aşteptau, fără prea multe iluzii. Doi poliţişti se iviră în mijlocul lor şi începură să-i împingă îndărăt, către ambele laturi ale cheiului, până ce între ei se deschise o pârtie largă. Jenny auzi. Cum ancora se duce la fund. Când ajunse pe punte, pasarela se şi punea la locul ei. Aproape toată lumea era acolo înaintea ei, remarcă, şi aproape toţi se îmbrăcaseră în haine festive, de oameni care se duc pe ţărm. Goarna pentru micul dejun sună, dar aproape niciun călător nu se clinti. Un glas zgomotos; arţăgos, poate al comisarului de bord, începu să răcnească sfaturi bune printr-un megafon: „Rugăm pasagerii de la clasa întâi să fie buni şi să se ducă la micul dejun, care acum îi aşteaptă.. În orice caz, rugăm doamnele şi domnii da la clasa întâi să fie atât de buni şi să elibereze punţile, o parte din pasagerii de la clasa a treia

sint acum pe cale de a fi debarcaţi de pe puntea principală. Atenţie! Rugăm pasagerii de la clasa întîi să fie atât de buni şi…”

începură să se dea în lături, fără chef, printre ei fiind şi David. Jenny o porni spre el, dar fu interceptată de Wilhelm Freytag, care întinse un braţ, cu un gest blând, să-i bareze drumul.

— Asta ar trebui să fia ceva demn de văzut, zise el. Cine are nevoie de micul dejun?

„David are”, gândi Jenny, văzându-l cum dispare.

— Hai să mergem acolo, zise Freytag, luind-o de cot, unde îi putem vedea pornind.

Gloata de la clasa a treia, pe cale de plecare, se adunase la picioarele abruptei scări de fier. Strinşi compact unii într-alţii, pe umeri cu boccelele şi sacii lor cucuiaţi, cu copiii mai mici călărind deasupra, cu toate feţele îndreptate în sus, aşteptând semnalul care avea să le aducă vasta libertate a punţii superioare, cuvântul binecuvânlat care avea să le dea permisiunea de a străbate pasarela şi a pune din nou piciorul pe pământul patriei. Pe fiecare chip plutea un aer aparte, de expectativă personală, de bucurie anxioasă, de aţâţare extatică. Şi cum stăteau aşa, fiecare cu corpul înclinat, încordindu-se în sus, într-o linişte şi nemişcare desăvârşită, răsuflările lor alcătuiau un mic geamăt şi întreaga masă era unduită de un tremur stăpânit. Un ins tânăr, scund, cu puf negru pe maxilar şi trăsături de om de treabă, cu o claie sălbatică de păr, cu picioarele desculţe agăţându-se de trepte, se repezi irezistibil în sus pe trepte, până la balustrada punţii superioare şi stătu acolo în echilibru, pe degetele răşchirate, săgetând cu privirea depărtările, zburind departe cu o pasăre către orăşelele întinse la poalele stâncoasei insule şi căţărându-se pe povârnişurile coastelor ei. Uitând de toate, zimbitori, ochii lui rotunzi licărind de instincte se umplură de lacrimi. Chiar în clipa când Freytag îl zări şi-l invidie pentru că a ajuns acasă, chiar când Jenny spunea: „Trebuie să fie minunat să plângi de bucurie! *, un tânăr ofiţer se repezi la omul acela

de parcă ar fi vrut să-l lovească, se opri brusc la trei metri de el, cu gura deschisă şi pătrată şi zgomotoasă de autoritate ultragiată.

— Dă-te jos, de-acolo, tu! ţipă, dar omul nu-l auzi.

— Dă-te jos odată! răcni ofiţerul, cuprins de o furie indecentă şi spaniola lui stricată aproape că-l lăsa complet de căruţă, faţa i se făcea purpurie. Doamna Treadwell, care trecea pragul, în drum spre micul dejun, se opri să-l privească cu oarecare curiozitate. Da, nu încăpea nicio îndoială, era însuşi tânărul ei partener de dans, care adopta maniere atât de drăgălaşe. Îşi văzu de drum, cu sprâncenele uşor înălţate. Omul de pe balustradă clipi, auzi şi înţelese în sfârşit, îndreptă asupra ofiţerului deslănţuit acelaşi zâmbet tandru, strălucitorul văl lichid îi acoperea ochii. Păstrându-şi zâmbetul, se întoarse ascultător ca un câine nejignit şi se cufundă la loc în mulţimea de jos, trecându-şi de pe un umăr pe celălalt bocceaua de cânepă. Chiar înainte ca el să se fi întors din nou, ofiţerul se aplecă şi le ţipă oamenilor care aşteptau:

— Haideţi, voi de colo, haideţi, grăbiţi-vă. Nu vă înghesuiţi, veniţi trei câte trei, haideţi, plecaţi de-aici, plecaţi!

În timp ce îi hărţuia şi sâeâia, jos mai mulţi marinari dirijau mulţimea ca pe-o turmă şi le zorea mişcările.

Tânărul sări fulgerător înaintea lor şi conduse oamenii sus. Ei îi aprobară îndrăzneala şi prinseseră din nou curaj, îşi târşeau paşii şi se poticneau şi se imbrânceau reciproc, într-un joc voios, râdeau zgomotos, într-un cor întretăiat de glasuri slobode, strigându-şi unul altuia, în gura mare, glume şi zicători, nemaisimţindu-se opresaţi şi intimidaţi, ci întorşi acasă din exil, îndărăt la necazurile pe care le cunoşteau, în ţara lor, unde viaţa şi moartea unui om îl priveau doar pe el. Nu-l luară în seamă pe omul cel scund care urla supărat, cu obrazul stacojiu şi spaniola lui comică. Nimic din ce putea face sau spune, în orice limbă, nu mai putea schimba ceva pentru ei. Abia mai puteau aştepta să părăsească vasul. Se întoarseră şi le strigară cuvinte de

binecuvântare şi rămas bun celor lăsaţi în urma lor, care le împărtăşeau bucuria şi le ţipau replici pline de speranţă.

Şapte femei care aduseseră pe lume copii în cursul voiajului veniră sus încet, în grup, unele din de sprijinite de soţii lor, sau rezemându-se de alte femei, purtându-şi odraslele în boccele strins înfăşurate. Erau flasce şi palide, unele din de având pete arămii pe frunţi şi pe obraji, cu pântecele încă moale şi atârnând, cu laptele pătându-le piepţii rochiilor ofilite. Copiii lor mai măricei, cu ochii trişti, de desmoşteniţi, li se agăţau îndărătnici de fuste. Un băieţandru de vreo doisprezece ani, cu un zâmbet aprig, arzător, îşi răsuci capul când ajunse pe puntea superioară şi-i zări.

— *Ole! Ole!* strigă el ridicând un pumn îndesat şi scuturându-l în aer. Suntem mult mai mulţi decât când am plecat!

Una din mame îşi ridică faţa uzâtă, întunecată şi îi răspunse cu un strigăt triumfător:

— Da, şi încă sunt bărbaţi, cu toţii!

Un uriaş torent de înveselire se rostogoli de-a lungul tuturora. Strigând, se ridicară şi se tălăzuiră ca un flux pe punte, lăţindu-se, forţându-i pe ofiţeri şi pe ceilalţi pasageri să se lipească de balustradă şi să se retragă dincolo de uşi, subţiindu-şi rândurile în bună ordine, odată ajunşi la pasarelă şi se revărsară afară din vas fără a mai arunca o singură privire în urmă. Ofiţerul îşi întoarse de la ei chipul, răvăşit de greaţă. Se uită drept în ochii doctorului Schumann, în drum spre La Condesa, să-şi ia rămas bun de la ea şi s-o ajute să se pregătească pentru debarcare.

— Doamne, cum mai duhnesc! zise tânărul, şi cum se prăsesc, ca viermii!

Doctorul Schumann nu spuse nimic şi tânărul ofiţer se mai calmă puţin, interpretând drept un semn de simpatie privirea absentă a medicului. Doctorul se uită cum doi marinari îi ajutau grăsunului să urce treptele. Purta aceeaşi cămaşă cireşie cu care venise pe bord la Vera Cruz, dar era buimac şi se rezema cu toată greutatea de escorta lui.

Doctorul Schumann fusese jos să-i schimbe pansamentul şi să-i rebandajeze capul, şi rana evolua foarte bine. Fără îndoiaiă că omul avea să se vindece şi să se vâre în alte belele. Când trecu pe lângă el, de sub uriaşul lui coif închipuit din feşe, omul aruncă o privire drept asupra doctorului Schumann, dar nu dădu niciun semn că l-ar recunoaşte.

Când răsuci clanţa uşii, doctorul Schumann observă că mâna lui n-avea un strop de sânge, vinele săpau un traseu afundat în piele, verzui. Se simţea slab şi ostenit şi ar fi vrut să se fi oprit să ia o cafea. O găsi pe La Condesa gata îmbrăcată, purtând chiar o firavă pălărioară de catifea trandafirie cu un scurt voal negru, cu ochiuri rărite, peste faţă. Stătea întinsă aproape la orizontală, de parcă ar fi pozat pentru propria-i efigie, cu poşeta pe un braţ şi o pereche de mănuşi albe, de piele, în mâna stângă, îşi întoarse puţin capul spre el şi zâmbi. Stevardesa, deprinsă de mult cu ideea ciudatelor purtări ale acelei perechi, care erau destul de bătrâni ca să aibă mai multă minte, îi făcu doctorului o plecăciune, cu un aer de mare respect, şi, închizând grabnic mica valiză de mână pe care o făcuse, părăsi pe dată cabina. Restul bagajului fusese luat, luminile fuseseră stinse şi locul era cu totul pustiu, cenuşiu şi dezolat.

Stătea alături de ea, având întipărite pe faţă asemenea cute de gravă şi abătută îngrijorare, încât ea se depărtă cu o pâlpâire abia simţită a pleoapelor şi-l întrebă, cu o umbră de frică în glas:

— Au venit după mine?

— Da, sunt aici. Nu, te rog să mă asculţi. Căpitanul şi cu mine am discutat cu ei, să descoperim ce ordine au cu privire la dumneata. Au primit instrucţiuni. Nu te vor atinge, nici măcar nu se vor apropia de dumneata. Urmează doar să stea la capătul pasarelei – să nu priveşti în jur, nici nu trebuie măcar să-i vezi – ca să se asigure că părăseşti vasul şi că eşti pe insulă când vaporul va ieşi din nou în larg.

— Când vaporul va ieşi din nou în larg, zise ea, ia

gândeşte-te, pentru mine acest voiaj se va fi sfârşit.

— Nu trebuie să te temi de absolut nimic, zise el, punându-i mâna pe încheietură şi luându-i pulsul.

Până şi acum, el refuza să aibă îndoieli că făcuse, nu ce era just, poate —cine ar putea fi mereu sigur de asta? — ci singurul lucru posibil. La Condesa îşi retrase mâna şi zise:

— A, ce poate să mai conteze acum un puls? Şi cu asta s-a terminat definitiv. Poţi spune că n-am niciun motiv de teamă. Ce uşor îţi vine dumitale, care te duci acasă! Eu însă voi fi prizonieră aici. Să nu te gândeşti măcar o clipă că o dată lăsată aici, la discreţia lor, na mă vor pune intr-un izolat loc întunecos şi murdar.

Doctorul se aşează pe marginea patului şi-i ţinu strâns mâna.

— Nu vei fi prizonieră, cu excepţia faptului că nu dispui decât de întreaga insulă, îi spuse el. Un loc nespus de frumos, şi poţi trăi aici unde şi cum vei hotărî.

— Cum voi hotărî? zise ea, şi glasul i se ridică, dar nu cu nuanţă interogativă. Singură? Fără prieteni? Fără un *centavito*? Fără copiii mei, neştiind măcar unde se află? Şi cum mă vor mai găsi ei vreodată? Vai, prietenul meu, oare ţi-ai ieşit din minţi din pricina virtuţii şi a pietăţii, ţi-ai pierdut sentimentele umane, cum se poate să fi uitat ce este suferinţa?

— Aşteaptă, zise el, aşteaptă.

Scoase seringa şi fiola şi se pregăti, cu gesturi deliberate, să-i facă încă o *piqure.* Ea îl privea, nu cu expresia ei obişnuită, de poznă isteaţă, ci pasivă, cu ochii abia mişcându-se să-i urmărească mişcările. Se aşeză în tăcere şi îşi scoase jacheta, descheie manşeta cămăşii şi răsuci mâneca foarte încet, spunând, cu o scurtă zvâcnire, când acul pătrunse în carne.

— Ah!... cum o să-mi mai lipsească asta! Ce mă voi face fără ea?

— Urmează să o capeţi, când vei avea nevoie, o linişti el. Îţi dau o reţetă şi o notă specială, pe care s-o arăţi oricărui doctor vrei de-aici. Cred că oricare doctor o va accepta. Nu

cred că ţi se va îngădui să suferi.

Ea îi luă mâna între amândouă palmele şi se agăţă de el, cu o cercetare imploratoare:

— De ce nu vrei să-mi spui ce este? Sau, mai bine, dă-mi mie substanţa şi lasă-mă s-o folosesc singură. Ştiu cum să întrebuinţez o seringă.

— Nu mă îndoiesc de asta. Zise doctorul Schumann, dar nu pot. Eşti mult prea necugetată, nu pot avea încredere în dumneata. Îţi aminteşti? Aşa mi-ai spus singură.

— Asta era *atunci,* strigă ea veselă, punându-şi iarăşi jacheta. Acum sunt cu totul schimbată, după cum vezi, m-am îndreptat, după buna dumitale pildă!

îşi coborî picioarele peste marginea patului şi se aşeză lângă el.

— Spune-mi ceva, zise ea, ştii bine că nu ne vom mai vedea niciodată. Atunci, de ce n-am putea să vorbim ca nişte prieteni, sau chiar ca doi îndrăgostiţi, sau ca şi cum noi doi ne-am mai întâlni, dincolo de mormint. Ah, vino, hai să ne jucăm, zicind că suntem două mici suflete înaripate şi purificate, întâlnite în paradis după un îndelungat purgatoriu!

— Dar mi-ai spus că nu crezi în viaţa de apoi, zise doctorul Schumann zâmbind, cu atât mai puţin în suflet şi în paradis.

— Nu cred, dar asta nu schimbă situaţia, tot ne vom întâlni acolo, oricum. Spune-mi, de ce să nu-mi spui ceva acum?

Se aplecă spre el, până când îi simţi răsuflarea uşoară şi întrebă foarte simplu, fără nicio emoţie deosebită în glas:

— Ai venit, într-adevăr, noaptea trecută şi m-ai sărutat? M-ai împresurat cu braţele şi aproape m-ai ridicat de pe pernă, şi mi-ai spus: „Iubirea mea”? Ai spus: „Dormi, iubirea mea”, sau poate visam? Spune-mi…

Doctorul Schumann se întoarse spre ea şi-o cuprinse într-o îmbrăţişare profundă şi îşi puse capul pe umărul ei şi îi trase obrazul spre al lui.

— Aşa am făcut, am făcut, gemu el, scumpa mea.

— Vai, de ce? strigă ea. De ce, când eu nu puteam deosebi somnul de trezie? De ce nu m-ai sărutat niciodată când aş fi putut şti cu siguranţă, când aş fi putut fi fericită?

— Nu, spuse el, nu.

îşi înălţă capul şi o învălui iarăşi în braţele lui. Ea începu să se balanseze puţin, dintr-o parte într-alta, ca şi cum ar fi împins uşor un leagăn. Pe urmă, desprinzându-se cu mare gingăşie şi dându-se un pic înapoi, cu braţele pe umerii lui zise:

— Vai, dar atunci era doar un vis. Vai, ştii ce înseamnă asta? Ceva ce vine aşa de târziu, aşa de straniu, nu-i de mirare că n-am putut înţelege. Este acea inocentă iubire romantică pe care s-ar fi cuvenit s-o am în adolescenţa mea. Dar nimeni nu m-a iubit în mod inocent. Şi, vai, ce-aş mai fi râs de el dacă ar fi făcut asta… Ei bine, iată-ne ajunşi aici. Iubirea inocentă este cea mai dureroasă din toate, nu-i aşa?

— Nu te-am iubit în mod inocent, zise doctorul Schumann, ci vinovat, şi ţi-am făcut un mare rău, şi mi-am distrus viaţa…

— Viaţa mea a fost distrusă cu-atâta vreme în urmă, încât am uitat cum arăta mai-nainte, zise La Condesa. A! Ştii, nu trebuie să te gândeşti la mine ca la o fiinţă dormind pe lespezi de piatră şi trăind cu pâine şi apă, fiindcă niciodată nu voi suporta aşa ceva, nu e stilul meu. Nu-mi şade bine. Voi găsi o cale de ieşire din orice împrejurare. Şi acum, acum, iubirea mea, haide să ne sărutăm din nou de-adevărat de data asta, ziua în amiaza mare, şi să ne dorim numai bine, căci a sosit pentru noi ceasul când trebuie să ne luăm rămas bun.

— Moarte, moarte, zise doctorul Schumann, parcă s-ar fi adresat vreunei prezenţe stând alături de ei, aruncând o umbră prelungă. Moarte! zise şi se temu să nu i se spargă inima în piept.

— Da, desigur, moarte, zise La Condesa, ca şi cum s-ar fi pretat la toana lui, dar încă nu!

Nu se sărutară, dar ea îi luă mâna şi i-o ţinu o clipă lipită

de obrazul ei. Doctorul tremura atât de tare încât cu greu îi putu scrie reţeta şi nota promisă. Îi deschise poşeta şi vârî înăuntru hârtiuţele. Nu-şi mai vorbiră. El o conduse până la pasarelă şi îi înmână mica valiză. Ea nu-şi înălţă ochii. Doctorul o urmări în timp ce păşea într-o elegantă caleaşcă albă, de pe chei, trasă de un neelegant căluţ păros şi pe urmă observă cei doi oameni, cu aspect absolut comun care luară următoarea trăsură disponibilă, minată încet după. Ea, la o distanţă discretă.

— Ai ceva planuri? o întrebă Freytag pe Jenny, pe când zăboveau, în timp ce studenţii formau un şir şi porneau săltând să coboare pasarela, ţipând refrenul cânteeului La Cucaracha.

— Sâcâitori mai sunt! zise Jenny, privindu-i. Nu am niciun fel de planuri. Îl aştept pe David.

— Atunci, am să mă duc singur, zise Freytag, dezinvolt, poate că ne putem întâlni undeva tustrei, să bem ceva pe insulă.

— Poate.

Spatele lui drept, cum se depărta, şi pasul bărbătesc,

ii reaminti de un actor, un june-prim chipeş, obişnuit să monopolizeze scena de câte ori apărea. Viră expert în jurul unor mici cete de persoane cu aspect şleampăt, care-şi ţârşeau paşii, bărbaţi şi femei cu câte un copil, doi, urcaţi pe bord cu tot soiul de fleacuri de vânzare, fâşii de pânză şi mătase, mici obiecte stângace, nemeritând să le arunci o singură privire. O tânără ţigancă foarte negricioasă păşi în faţa lui Jenny, ca şi cum ar fi căutat-o să-i dea veşti bune.

— Stai, spuse ţiganca, în spaniolă, lasă-mă să-ţi spun ceva ciudat.

Veni atât de aproape de ea, încât Jenny mirosi izul de piper şi usturoi din răsuflarea ei, duhoarea animală persistentă a pielii sale şi a grozavelor fuste în culori ţipătoare, roşii şi portocalii. Apucă mâna lui Jenny şi o întoarse cu palma în sus.

— Te duci într-o ţară care nu-i făcută pentru tine şi bărbatul cu care eşti acu nu-i bărbatul tău adevărat. Dar

curând te vei duce într-o ţară mai bună şi îţi vei găsi omul. Vei fi încă fericită în dragoste, nu te necăji!

Pune-mi argint în palmă!

Ţinea ferm mâna lui Jenny, ochii îi erau pătrunzători şi neruşinaţi, zâmbea cu dintâi strânşi.

— Pleacă de-aici, ţigancă! spuse Jenny, în engleză. Nu cunoşti destule lucruri. Ai o minte unilaterală. Nu vreau niciun alt bărbat, numai gândul acesta îmi tre zeşte oroarea. Mă voi tine morţiş de necazul pe care-î cunosc. O să se ivească o droaie de alte lucruri în viaţa 'mea, mult mai interesante decât acest bărbat, sau oricare alt bărbat, o asigură ea pe ţigancă, cu cea mai deplină seriozitate. Ţiganca o privea, cu ochii saăpărând de susrpiciune, ţinând mâna lui Jenny, refuzând să plece până ce nu căpăta banul ei. Dar mâinile lor îşi schimbară poziţia – acum Jenny o ţinea pe-a gitanei cu palma-n sus, examinând-o aprofundat.

— Cam astea sunt lucrurile care mi-ar plăcea să le aud! Cât despre tine, adăugă ea în spaniolă, vei face o călătorie lungă şi vei întâlni un om brun…

Ţiganca îşi smulse cu violenţă mâna şi făcu un pas îndărăt.

— Ce-mi tot spui? întrebă ea, stăpânită de panică.

— Îţi ghiceam şi eu ursita, pe gratis, zise Jenny, în spaniolă, punându-i o hârtie de un dolar în mână. Te-ai născut cu noroc.

— Valgame Dios[26], zise ţiganca, devenită brusc blândă, Snchinându-se. Degetele ei brune se închiseră peste hârtia boţită şi pe dată o expresie de total dispreţ, de triumf, un joc absolut uluitor de ură îi răsuci gura şi făcu să-i pălească pielea, sub patina ei de jeg. În timp ce se depărta învârtindu-se, cu o amplă legănare a numeroaselor sale volane, aruncă peste umăr un cuvânt neînţeles de Jenny, cu excepţia tonului şi a privirii care-l însoţeau, li ripostă cu claritate, cu toată încrederea, în cea mai bună spaniolă a ei: – Şi ţie, asemenea!

---

26 Să-mi ajute Dumnezeu (în spaniolă în textul original).

— Ştii efectiv cum te-a strigat? întrebă David, materializându-se alături de ea.

— Ceva potrivit, ceva apropiat, fără îndoială? zise Jenny. Oricum, şi-a căpătat cuvântul înapoi,

— Trebuie să continui a te ciorovăi cu ţigănci? întrebă David, deşi lipsit de curiozitate. Ai prins ceva şmecherii noi?

— Aşteaptă tu, şi-ai să vezi, zise voioasă Jenny. Vezi-ţi ’de treburile tale.

într-o tăcere moartă, coborâră pasarela, exact în spatele soţilor Hutten cu Bebe, exact înaintea Elsei cu părinţii ei, iar familia Baumgartner cu Hans îi urmau îndeaproape. Herr Freytag dispăruse, doamna Treadwell, purtând o enormă pălărie neagră, plată şi ducând în mână, asta mai lipsea, o umbrelă, păşi într-o a doua trăsură, aşteptând pe chei, şi fu dusă parcă definitiv. Studenţii ’se îngrămădiră într-un mijloc de locomoţie mai încăpător, cu un vălmăşag de braţe şi picioare, cu capetele făcute ciorchine, ca un cuib de păsări gălăgioase.

Trupa spaniolă plecă în bloc, într-o tăcere neobişnuită, cu ochii aţintiţi drept înaintea lor, cu feţele închise şi împietrite. Ric şi Rac, arătând şi-acum zăpăciţi în lege, rămâneau în urmă, îmbufnaţi. Femeile purtau toate şaluri largi de mătase neagră, brodate şi cu franjuri bogate, copiii aveau jachete scurte cu buzunare adânci, bărbaţii puseseră – pentru prima dată în cursul voiajului – costume de pânză cu totul comune, afară de amănuntul că erau cam prea strimte pe corp. Toţi izbuteau, ’fără nicio ostenealâ, să arate a oameni cu reputaţie cât se poate de proastă. Odată ajunşi la docuri, strânseră rândurile şi o luară la picior pe strada pietroasă care urca spre oraş, de parcă ar fi fost în întârziere lă vreo întâlnire.

Urmându-i îndeaproape, fiecare din ei concentrat asupra propriului său interes pentru mişcările dansatorilor, Hansen şi eu Denny se treziră că îşi -cam ciocnesc coatele la pasarelă.

— Ia uite-i cum se duc! zise Denny, înciudat şi derutat, căutând s-o ia înaintea lui Hansen, care cu toate acestea

trecu de el, împingându-l bădărănos cu umărul, cu fruntea înnegurată, mârâind:

— E treaba dumitale? De ce să nu se ducă unde au chef?

„Ţine-ţi cămaşa pe tine, mă, nemernic, mătăhălos”, îşi spuse Denny în sinea lui, şi cu glas tare rosti:

— Pun prinsoare că fac o treabă dubioasă pe la răspântii! dar fără a-i mai disputa prioritatea trecerii.

Namila de suedez arăta a fi un tip vânjos, n-avea rost să se încurce cu el, în orice caz, nu tocmai acum. Căută s-o deosebească pe Pastora din ghemul dansatorilor, care păstrau un avans bun asupra mulţimii ce-şi tărăgăna acum paşii prin docuri. În clipa când Denny şi cu Hansen puseră piciorul pe ţărm, ei pieriseră.

Pasagerii de la clasa a treia rămaşi pe vas, cei care urmau să debarce la Vigo, înghesuiţi la balustradă şi rezemaţi în voie, urmăreau cu priviri intense, dar fără invidie, cum tovarăşii lor de călătorie erau adunaţi grămadă şi număraţi încă o dată de către reprezentanţii autorităţilor, veniţi să-i ia în primire. Pe puntea superioară, Johann împinse fotoliul rulant al unchiului său în apropierea pasarelei, îl propti solid de balustradă şi încercă, eu vederea pâlpâitoare şi cu inima săltându-i în piept, să o desprindă pe Concha din grupul dansatoarelor cu şaluri negre, în timp ce spinările lor graţioase se ondulau şi se retrăgeau. Scoase din adâncul pieptului un oftat de disperare atât de exploziv, încât Herr Graf se ridică şi vorbi:

— Ce necaz ai, băiatule dragă, te doare ceva?

Johann izbi cu piciorul roata mai apropiată de el a fotoliului, zgâlţâindu-l pe bolnav, care tresări şi gemu zgomotos, aruncând o privire în jur, să cheme orice trecător întâmplător ca martor al comportării neruşinatului său nepot.

— Nu-i treaba ta! zise Johann, privind şi el în jur şi vorbind cu glas scăzut.

Tăcerea vasului aproape părăsit în rada portului îi tulbura, de parcă s-ar fi smuls un zid protector. Doctorul Schumann, plimbându-se încet, cu mâinile încleştate la

spate, intenţionând să se ducă în cabina lui, dar temându-se să se afle acolo, se opri un moment lângă ei.

— Arătaţi foarte bine. Azi dimineaţă, îi spuse el lui Herr Graf. Sper că voiajul vă priieşte.

— Sufletul meu este împăcat, îl înnoredinţă Herr Graf cam posac, aici sau aiurea. Nu contează unde mă aflu.

— Asta e o reacţie cât se poate de fericită, zise amabil doctorul, vrednică de toată invidia.

— Este ceva care depinde de harul Domnului, zise Herr Graf, a cărui ranchiună împotriva doctorilor şi a chirurgilor era temeinic bazată pe invidia profesională, pe convingerea inspirată că îi stăteau în drum, împiedicindu-i libera exercitare a voinţei Domnului în domeniul tămăduirii sufletelor şi trupurilor. La ce e bună toată *materia medica* voastră, dacă sufletul este bolnav?

Doctorul Schumann rosti cu blândeţe:

— Asta este una din oele mai spinoase probleme pentru *materia medica.* Cât despre mine, încerc să aduc contribuţia mea umană, iar restul îl las pe seama Domnului! căci totdeauna dădea un răspuns respectuos până şi celor mai bolnave minţi şi dezorientate crezuri şi în clipa aceea propria lui suferinţă pricinuită de vina lui personală îl trăgea încet într-un vast, torenţial şi inform talaz de compasiune pentru toate vieţuitoarele în suferinţă, iscând o confuzie atât de întunecată, încât nu mai era capabil să definească deosebirea dintre invadator şi invadat, violator şi violat, trădător şi trădat, cel care iubea şi cel care ura, sau oare rânjea ori era indiferent. Întreaga structură măreaţă, bazată pe stâlpii gemeni ai dreptăţii şi ai iubirii, pornită din pământ către eternitate, datorită căreia sufletul omenesc se înălţa pas cu pas, de la cele mai rudimentare concepţii despre bine şi rău, de simplă conduită cotidiană între semeni, până la cele mai rafinate discriminări şi opţiuni făcute tăind firul de păr în patru, între o nuanţă sau alta de credinţă şi simţire, de percepţii mistice şi doctrinare, acest turn acum se fărâmiţa şi se năruia în jurul lui, chiar cum stătea acolo, alături de micul muribund fanatic, care se uita la el cu o

grimasă condescendentă întipărită pe faţa lui istovită.

Miracolele sunt instantanee, nu pot fi invocate, ci vin singure, de obicei în momente neverosimile şi celor care le aşteaptă mai puţin. Şi totuşi, de se folosesc de unii asistenţi ciudaţi şi miracolul salvator al doctorului profită de privirea mult-prea-umană a lui Herr Graf, menită a-i spune medicului ce soi de creştin deficitar, necorespunzător, prost informat şi pălit de sărăcie era, şi mesajul ajunse drept la ţintă, ca o săgeată. Doctorul suferi echivalentul psihic al unui trăsnet căzut asupra-i, care limpezi atunci şi pe loc pâclele şi aburii lui emoţionali şi el îi înfruntă adevărul, aproape intolerabil, dar era genul de durere cu care putea să se măsoare, ceva ce recunoştea şi accepta fără condiţii. Alunecarea lui în năpraznica, criminala cruzime sentimentală din ultimele zile, nu era altceva decât simptomul prăbuşirii sale morale: refuzase să recunoască răul săvârşit pacientei sale. La Condesa, profitase de situaţia ei de prizonieră, o chinuise cu dragostea lui vinovată şi totuşi îi refuzase, ca şi lui însuşi, orice bucurie umană cuprinsă în acest sentiment. O lăsase să plece pradă desnădejdii, fără a-i face nici cea mai neînsemnată făgăduială de ajutor sau de eliberare. Ce laş, ce porc, se califică singur doctorul Schumann, calm, scăldat în lumina transfiguratoare a dispreţului lui Herr Graf, dar nu numai asta, nu cu totul, dacă se hotăra să nu fie doar atât!

Cu un simpatic „Bună dimineaţa14, împrăştie miazmele plutitoare ale discuţiei teologice avute cu Herr Graf şi se duse într-una din încăperile rezervate coresipondaiţai, unde scrise pentru La Condesa o scurtă epistolă şi o încredinţă comisarului de bord, care avea să ştie cum s-o transmită, prin grija agentului de poliţie cuvenit. Doctorul Schumann dorea să-i transmită respectele sale, îi dădea adresa cabinetului său, din oraşul unde locuia, cu numărul de telefon, adresa sediului principal al Crucii Roşii Internaţionale de la Geneva, împreună cu cererea stăruitoare cu *Madame* să-i scrie de îndată şi să-l înştiinţeze unde ar putea să o găsească o scrisoare, la orice oră din zi.

Îşi reînnoi neliniştitele întrebări privitoare la sănătatea ei, sperând că va primi un răspuns pe vas, înainte de a pleca în larg, la orele patru. Semnă: slujitorul ei devotat şi de nădejde. Pe urmă îşi făcu vizita la infirmerie, unde găsi doi marinari, niciunul necesitând îngrijiri ulterioare, şi făcu un tur al clasei a treia, unde buricul unui nou născut arăta uşoare semne de infecţie. Asta îl reţinu câteva minute, curăţind, ungând şi legând, dar în sfârşit ziua era la dispoziţia lui şi nu ştia ce să facă cu ea. Se plimbă încet în jurul punţii, remarcând, cu oarecare uşurare, că Herr Graf dispăruse, împreună cu irascibilul lui nepot. Dar mersul îl obosea. În cele din urmă renunţă şi se întoarse în cabina lui să se odihnească. Întins acolo, în postura lui obişnuită, de efigie de la începuturile evului mediu, cu picioarele încrucişate, mâinile încrucişate peste abdomen, perversa lui împătimire începu să pălească şi, odată cu ea, neîncrederea şi ura împotriva iubirii sale. Nu fusese, decât un îndelungat vis cu ochii deschişi, O caldă undă de mâhnire omenească pentru făptura sortită pierzaniei, poate’ dincolo de ajutorul ce i-l putea da el sau oricare alt semen, îi umplea ca un flux trupul şi sufletul, aducându-i tămăduirea. Ce absurditate, să spui că cineva e sortit pieirii până ce nu şi-a dat ultima suflare! Binişor, dar, statornic, lungul lui plan de îndreptare a greşelilor se desfăşură în simpla, chibzuita, practica lui perfecţiune. Urma să ia măsuri în folosul ei şi să vadă că era îngrijită şi ocrotită, că va putea dispune de un tratament medical. Trebuia să fie vegheată şi păzită şi salvată de romantica ei nebunie a sinuciderii. Ar fi fost o caritate ireproşabilă, care n-ar fi cerut niciun fel de explicaţie, putea fi dusă la capăt şi de la distanţă, iar soţia lui n-avea nevoie să afle vreodată. Se gândi la soţia lui cu obişnuita lui caldă afecţiune, la cunoscuta ei tărie sufletească, mereu aceeaşi, la neaşteptatele şi mereu schimbătoarele ei slăbiciuni şi capricii. Ea era centrul, raţiunea şi semnificaţia mariajului său, în jurul căruia viaţa lui crescuse asemenea unui organism. Nu trebuia să fie tulburată cu nimic. Avea să

îndrepte relele săvârşite, în tăcere şi ca o parte din căinţa lui. Doctorul Schumann, alinat, cu inima împăcată, simţi fericit cum lunecă în somn, într-un divin narcotic al speranţei şi al uşurării conştiinţei.

Se trezi auzind familiarul scârţâit, duduitul, strigătele, agitaţia, legănarea şi balansul bătrânei nave *Vera* care ieşea iarăşi în larg şi rămase întins liniştit câteva minute, bucurându-se de absurditatea situaţiei sale, îmbinarea de harababură domestică, cazanieră, şi rigorile disciplinei nautice pe un vechi ciubăr ca acela, unde, Dumnezeu ştie, orice se putea întâmpla. Doctorul se simţea înviorat, plin de o blândă, zâmbitoare încântare. Privi afară pe hublou şi zări insula la mică depărtare, înfăşurată în giulgiul ceţei, eu luminile ei răspândite clipind ea nişte lumânările de Crăciun. Draga lui era acolo, şi până în clipa aceea aflase că nu era singură, nici părăsită, nici lăsată în voia destinului, cu micul ei suflet rătăcit, care n-ar fi trebuit niciodată să fie tratat cu severitate. Avea să se simtă mai bine ştiind că, pentru un răstimp, ea era pe insula aceea, până ce urma să găsească o cale de a-i dobândi libertatea. Până atunci, de ce oare stevardul nu-i adusese răspunsul ei la scrisoarea trimisă? Avea să se ducă sus. Într-adevăr, suna goarna pentru cină. În absenţa Căpitanului, doctorul trebuia totdeauna să apară la masă. Se opri la biroul comisarului de bord să se intereseze dacă primise vreun mesaj. Comisarul de bord se şi dusese la masă, dar tânărul lui ajutor primise îndrumări şi avea un răspuns pentru Doctorul Schumann. Agentul de poliţie, spuse el grijuliu, stând foarte drept, înmânase lui *Madame* scrisoarea trimisă de *Herr Doctor.* Ea o citise acolo, în prezenţa lui, şi agentul de poliţie spusese că îi va face plăcere să aştepte un răspuns.

Doctorul Schumann făcuse un mic pas înainte şi întinse mâna dreaptă, uşor curbată.

— Unde este? întrebă, cu glas gâtuit.

Ajutorul de comisar îşi rosti replica de parcă ar fi învăţat-o pe de rost:

— Domnule, zise el, *Madame* i-a mulţumit agentului de

poliţie şi i-a spus că nu are niciun răspuns.

— David-scumpule, zise Jenny, hai să fim iarăşi turişti. Vai, priveşte, priveşte, zise ea transportată, la toate lucrurile pe care nu le-am mai văzut până acum.

— Ca de pildă?... întrebă alene David, fără a-şi întoarce capul. La palmieri te gândeşti? La *burros*1? La acoperişurile de ţiglă roşie? La ţărănimea desculţă, nespălată? Toate astea le-am avut în Mexic, le voîn avea şi în Spania...

Se treziră iarăşi înglodaţi în cea mai familiară dificultate a lor, fiind absolut incapabili să cadă de acord asupra celor ce aveau de făcut în ceasurile următoare. Stăteau pe o bancă, la marginea unei mici *piaza,* la jumătatea colinei, alături de îngustele străduţe pietroase în pantă, umbrite de palmieri şi mimoze.

— Ei bine, de pildă cămile, măi, idiotule! spuse Jenny răbdătoare. Cămile, cu poveri mari pe cocoaşele lor şi ţărani desculţi şi nespălaţi care le mână, purtând turbane.

— Sunt doar variaţiuni pe aceeaşi temă, zise David. De ce nu stăm aici, lăsând decorul să treacă pe lângă noi?

Jenny nici nu voia s-audă de-aşa ceva. Nu-şi găsea astâmpăr, căuta – ştia David – ceva ascuns îndărătul decorului. Stătea ţeapănă pe bancă, aplecată înainte, cu ochii cutreierând de eolo-colo, eu picioarele plantate exact pentru a fi pregătită să sară brusc, să o tulească într-o clipită, şi chiar sări, fluturându-şi mâna şi strigându-i, de parcă ar fi fost nişte prieteni vechi şi o tovărăşie încântătoare, tristei Elsa şi mohorâţilor ei părinţi, care se opinteau să urce poteca spre piaţa centrală a localităţii. Elsa îi flutură şi ea mâna, cu gest domol. Herr şi Frau Lutz îşi bălăbăneau capetele cu mutre solemne, fiindcă Frau Lutz nu se împăcase cu vederile ELsei, care susţinea că în cabină Je, nny se purta ca o femeie drăguţă. Jenny spuse cu vioiciune:

— În ordine, David, tu stai aici şi cultivi ciuperci, ea o întind cu lepădăturile ţigăneşti.

David fu lăsat să rumege în mintea sa împotriva faptului, incomprehensibilului fapt, că uneori Jenny părea să prefere

compania oricărui prezenţei lui.

O mică procesiune trecu pe lângă el, Jenny cu familia Lutz, Freytag şi doamna Treadwell, la câţiva paşi îndărătul lor, urmaţi la scurtă distanţă de Frăulein Spbckenkieker şi Herr Rieber, necioplit şi zurbagiu ca de obicei, chicotind şi legănându-şi mâinile împreunate. Soţii Baumgartner zăboveau undeva, eu Hans între ei. Mireasa şi mirele mergeau destul de departe în urmă, fiecare cu braţele trecute după mijlocul celuilalt, cu capetele plecate atingându-se, cu feţele lor cufundate într-o beatitudine de fericire senzuală. David simţi un violent impuls de dorinţă sexuală. Totdeauna erau atât de discreţi şi vădit credeau că nu sunt văzuţi, dar era limpede că acum se aflau la apogeul lunii de miere. Sfiala nupţială fusese treptat învinsă. Amândoi aveau ochii încercănaţi, mireasa avea o vânătaie pe obraz. Dacă stăteau pe punte dimineaţa, adormeau în şezlonguri, cu mâinile împletite. După-amiază dispăreau şi se iveau la cină, epuizaţi, tăcuţi, cu feţe închise şi tăinuitoare, cu excepţia ochilor, când schimbau priviri.

David se ridică brusc, scuturându-şi capul, simţind cum îl înfierbântă din creştet până-n tălpi iureşul sângelui năvălind în toate punctele lui strategic vitale – centrii nervoşi duduiau şi în minte i se iscase un vârtej de violente imagini şi senzaţii pe care le dispreţuia din cauza plăcerii ce-i dădeau. Păşi înainte, cu intenţia de a o urma pe Jenny. Atunci mireasa şi mirele îl zăriră. Imediat braţele lor căzură moi, mireasa îşi strecură mâna în îndoitura cotului mirelui şi trecură pe lângă el cu o ţinută destul de ţeapănă.

David simţea că are aerul unui nătărău. Nutrea un insondabil dispreţ faţă de toate acele imaginaţii scârboase stârnite până la concupiscenţă de scene sexuale, de muzică, de anumite cuvinte sau de lecturi, de dans, de povestiri murdare – cei care furau cu privirea, trăgeau cu urechea, pipăitorii, cei care flirtau pe sub masă, giugiulitorii, vânătorii de *strip-tease,* sau simpli adepţi ai visului cu ochii deschişi, care se puteau aduce în asemenea stare mărginindu-se să stea nemişcaţi şi să privească în

gol. Metoda lui personală fusese, cel puţin, dar definită. Când îl apuca o criză, ieşeă din casă şi găsea un obiect pentru instinctele dezlănţuite. O dată sau de două ori încercase aventura riscată de a avea o fată permanentă, acolo, în tabăra minerilor. Dar putea deveni o treabă foarte lipicioasă, cât ai zice peşte. Se minuna de reacţiile femeilor. Nu se afla o singură curvă pe faţa pământului, ar fi putut paria asta -cu ochii închişi, care să nu creadă că într-o bună zi va răsări vreun ins, se va îndrăgosti de ea şi o va duce să trăiască o viaţă de lux, sau măcar de trândăvie. Unele dintre de visau chiar o căsătorie – se ştia că se întâmplaseră şi lucruri dintr-aslea. O mică fată, soioasă, pe jumătate indiană, cu unghiile negre şi păduchi în frumoasele ei plete dese şi lucioase îl atrăsese... Îi pusese „kerosen" în păr (ea n-avusese încredere în substanţa aceea, nu ştia cum s-o aplice) şi pe urmă încălzise câţiva galoni de apă într-o oală din îngustul lui *patio* încins de ziduri şi o frecase straşnic cu peria, din cap până-n picioare, afară, în lumina soarelui – neomiţând părţile păroase şi unghiile. Îşi încheiase munca fâcându-i un duş cu romul lul de melasă, din Indiile Occidentale. După ce-şi pregătise cu aii ta grijă bucatele, se trezi că-i pierise pofta. În cele din urmă îi dădu fetei cinci pesos trimiţind-o acasă spre deplina ei buimăcire, în timp ce îşi punea fustele pe ea, îl întrebase, parcă ar fi discutat ceva foarte banal:.. De ce nu te-nsori cu mine? Ţi-aş fi o nevastă bună, ştiu eu cum!" El îi explicase că încă nu era pregătit pentru însurătoare şi fata plecase plină de-o încredere voioasă, dar din privirea şi purtarea ei reieşea limpede că îl privea ca pe un soi de eunuc, sau unul din străinii aceia cu gusturi sucite, deoarece când plecase zisese: „Când o să te simţi bărbat, să-mi dai de veste!"

Ei, pe ce căi ocolite mai umblase şi mintea lui ca să iasă din încurcătura aceea! Aşteptă până ce trecură mireasa şi mirele şi intră şi el în rândul pelerinilor hoinari. Nu se putea stăpâni să nu remarce că acum Jenny mergea împreună cu Freytag şi doamna Treadwell şi fu jignit când deodată Jenny sări în sus de bucurie şi arătă aţâţată spre ceva aflat în faţa

lor. Toată lumea se opri şi întoarse capul. La fel făcu şi David, şi văzu ceva straniu şi nou şi frumos. După ziua aceea n-avea să mai vadă ceva asemănător, sau să uite vreodată spectacolul.

O fată tânără şi mlădioasă, suplă şi vânjoasă ca o balerină, într-o rochie neagră, scurtă, strimtă, care-i lăsa libere picioarele goale, brune, cu capul înfăşurat într-un mic şal negru pătrat, cu o pălărioară firavă, nu mai mare decât a unei păpuşi, rezemată de fruntea ei. Prinsă cumva sub nodul părului ce-l acoperea, se zvârli de-a curmezişul potecii lor şi săltă în faţa lor, ureând panta stâncoasă, coti brusc la stânga, pe o potecă mai îngustă, vădind un pas sigur ca al unei căprioare şi tot atâta sălbăticie. Pe cap purta o mare tavă platâ, încărcată cu căni de metal pline cu apă şi sub greutatea aceea, în tenişii ei uzaţi, urca dealul parcă zburând, pe jumătate fugind, cu umerii ţepeni, cu bărbia înălţată şi legănindu-şi peste măsură şoldurile, cu braţele desfăcute ca nişte aripi.

Privind în jurul lor, călătorii văzură că fata nu era singură. Din toate direcţiile, din orice loc, în tot restul zilei, zăriră în susul şi-n josul insulei, purtătoare de apă, tinere fete frumoase, cu nasuri fin cizelate şi guri tandre, şi minunata piele spaniolă, de-un crem pal. Citeva femei mai vârstnice, puteau să aibă cel mult treizeci de ani, păstrau încă această frumuseţe a unor atleţi constant antrenaţi: „Treaba asta ar ucide doi docheri într-o săptămână”, constată Freytag, admirativ, după ce le privi cum aleargă aşa la nesfârşit şi, în aparenţă, fără efort şi osteneală. „Nu pot să reziste multă vrme.”

Toţi străinii erau încântaţi, voiau explicaţii. Ar fi putut şti ică nu era niciun mister în priveliştea aceea. Îl strigară, pentru binele cauzei comune, pe primul insular pe care-l văzură trecând, un bărbat desculţ, cu păr aspru cu indispensabili de bumbac suflecaţi până la genunchi, pe spate cu o voluminoasă boccea informă, şi Herr Professor Hutten îl chestionă cu privire la fenomenul întâlnit. Insularul începu, cum obişnuia totdeauna – deoarece îşi făcuse o

afacere din întâmpinarea vaselor şi îi cunoştea bine pe străini – cu remarca simplă că fetele acelea erau nişte persoane foarte respectabile, care se străduiau să-şi scoată o pâine în mod onorabil. Era familiarizat cu straniile vederi ale turiştilor şi nu numai ale bărbaţilor, cu privire la conduita tinerelor femei din ţări străine. Totuşi, după îndelungata lui experienţă, tot nu-şi putea învinge uimirea, văzând că un transport de turişti după altul nu puteau pricepe niciodată simpla, fireasca, cotidiana sarcină a tinerelor fete de a căra apă. Înfăţişa o parte din munca gospodărească a femeii, de-a lungul vremurilor, cine altul s-ar fi putut presupune să o care? Erau toate supuse strictelor reguli familiale pe care trebuie să le respecte fetele.

Erau angajate de societatea care controla transportarea apei, purtau o uniformă, bine-nţeles. Ajuns la acest punct, totdeauna dădea iarăşi peste singurul lucru pe care erau dornici să-l afle – care, care era sensul acelei pălărioare negre, de păpuşică, purtată de fiecare fată, turtită, pe frunte, exact sub tava ei? Asta n-o ştia. Nimeni nu ştia. Nu era o întrebare care să fi fost pusă vreodată de un insular. Era o datină, nimic mai mult: o parte din ţinuta lor. Dacă o fată nu purta pălărioara aceea, nu i se dădea voie să care apă. Totul era aşa de simplu şi totuşi străinii nu izbuteau niciodată să priceapă. Iar când Freytag puse inevitabila întrebare: „De ce sunt toate atât de frumoase?”, omul cu păr aspru fu fericit să dea răspunsul lui obişnuit: „Pe insula asta n-avem de unde alege, luăm ce ne trimite Dumnezeu. Toate fetele noastre sunt frumoase şi neprihănite.”

Aceste cuvinte erau primite, în mod invariabil, cu o tăcere respectuoasă.

Soţii Baumgartner împreună cu Hans, Freytag şi doamna Treadwell, familia Lutz şi Jenny, soţii Hutten, care le-o luaseră înainte, şi Herr Glocken, purtând cravata lui roşie, erau acum strânşi ciorchine în jurul insularului. Pe turişti – deci barbari cu toţii – insularul îi cunoştea bine, şi se oferi să le arate priveliştile, cu istorisirile adecvate, la preţul de

atât şi atât de cap. Asta era ultimul lucru dorit de fiecare din grup, aşa că se cam împrăştiară, mergând mai departe la oarecare distanţă unii de alţii, dar în aceeaşi direcţie şi sortiţi ca, mai curând sau mai târziu, să se întâlnească în acelaşi locuri, dedaţi aproape aceloraşi îndeletniciri. Herr Glocken vagabondase fără nicio nădejde, dar în pauza intervenită recuperă timpul pierdut. Flutură braţul, bonom, spre David, când trecu pe lângă el, scăpărându-şi dantura în zâmbetul lui dureros.

— Grăbeşte-te! îă strigă el îndatoritor. Ai să fii părăsit!

David se ţinu de grupul pasagerilor, păstrând u-i în raza lui vizuală, dar fără a încerca să-i depăşească. Se gândi, cu oarecare satisfacţie, ce aer grotesc de deplasat avea fiecare, cu hainele lor de gală, de uscat şi pantofii nepotriviţi. Toate măsurile şi modelele. Până şi Jenny avea o înfăţişare stângace, ân sacul acela de şeviot ordinar, atârnând pe ea, pe care stăruia să-l poarte în toate împrejurările şi locurile, sub pretextul că era ţesut de mână. Dacă s-ar fi putut vedea! Era nevoie de aerul acela de-o perfectă limpezime, de umbra palmierilor şi lumina vărgată aruncată de soare pe înguste şi întortocheate stradele vechi, căci se apropiară de oraş, să le dezvăluie toată cumplita lor mohoralâ. Jenny deopotrivă cu ceilalţi. Părintele Garza şi părintele Carillo se bălăbăneau pe de lături, în sutanele lor tălăzuitoare şi pantofii de cucoane bătrâne cu feţele laterale de elastic, pălăriile lor cu bor plat, rostogolite pe-o parte, stăteau ţepene ca nişte scânduri peste chipurile lor posomorâte.

Călătorind ca nişte struţi, prinseră din urmă şi trecură de privitorii care tăiau frunză la ciini.

David medită puţin asupra situaţiei lui şi recunoscu că era deznădăjduită – totuşi, fusese vreodată altfel? Niciodată nu se aflase undeva fără a dori să fie în altă parte. Fusese veşnic la vreo strâmtoare din care plănuise tot timpul cum să iasă. Niciodată nu cunoscuse o fată în care să poai avea încredere şi Jenny era ultima picătură în pahar. Dar pe ea nu putea s-o urască – sau încă nu. Sau avea doar crize şi

izbucniri de ură împotriva ei. Indiferent ce deveniseră sentimentele pe care şi le inspirau reciproc, chiar şi acum putea fi un soi de iubire, presupunea el, dacă însă chiar asta era, le-ar fi fost amindurora mai bine fără ea... Cât de bine, sau în ce fel, n-avea habar. Ca şi cum asta ar fi contat. După ce ajunse la această tolerabilă stare de spirit, o luă la picior şi o ajunse pe Jenny, o apucă de braţ, îi salută pe Freytag şi pe doamna Treadwell şi pe alţi câţiva pasageri, când trecu pe lângă ei, şi o încunoştiinţă de planul lui de acţiune:

— Jenny-înger, hai să căutăm o cârciumioară drăguţă şi să bem vinul local, cu cârnaţii ăia roşii făcuţi din carne de taur. Sunt lihnit, hai să mâncăm şi pe urmă să ne continuăm raita.

Jenny zise:

— Hai să mergem! şi se abătu puţin din drum.

0 ţâşniră cu asemenea viteză încât îi lăsară pe ceilalţi la o distanţă bună şi ajunseră într-una din micile *plazas* cu dughene şi vinării. Încercând să aleagă, pentru că toate arătau şi miroseau cam la fel, dădură peste o firmă atârnată deasupra unei uşi: *El Quita Penas*[27].

— Asta-i de noi, zise Jenny, vino, David-scumpule, hai să uităm de necazuri.

Pe când se aşezau la măsuţa de lângă mica fereastră neagră, zăriră cum trupa de *zarzuela* intra în piaţă prin partea cealaltă. Se revărsară peste un prag împodobit cu o grămadă de şaluri de mătase brodată şi lenjerie garnisită cu dantele şi se abătură asupra mărfurilor expuse, în timp ce Pvic şi Piac scotoceau şi trăgeau şi cărau suluri de materiale pe tejgheaua din faţa prăvăliei. Negustoarea se repezea afară să-i alunge, apoi se întorcea să stea cu ochii pe muşterii. David zise:

— Arată mai mult un atac, decât o expediţie de târguieli!

Şi Jenny comentă:

— Probabil că este un atac.

---

27 Trei pahare.

Dar vorbeau alene şi degustară mai departe mostre de vinuri din Canare, din butoaiele înşirate de-a lungul peretelui: împreună cu un foarte copios, savuros platou încărcat cu ardei şi cârnaţi spanioli, gustară Malaga, Muscatei, Mallvasia, un rachiu din insule numit *Tres Copan1* şi după aceea băură la cafea un lichior de portocale care le amintea, pe departe, de Curagao. Denny intră în local, îi salută aproape drăgăstos şi se aşeză la masa lor ca şi cum ar fi fost poftit.

— Doamne, sunt frânt, începu el. Am fost cam prin toată insula şi m-am spetit alergând. Le ştiţi pe fetele alea care cară apă pe cap? Ei bine, una dintre de mi-a făcut cu ochiul, pe *mine* nu mă poate duce, cunosc eu genul ăsta chiar de-ar purta şi hamuri de catir, aşa încât m-am luat după ea, gândindu-mă că voia să mă înştiinţeze că în curând termină treaba şi vor fi gata pentru o... pentru o... — inghiţi în sec şi se uită la Jenny – pentru o mică partidă de sociabilitate şi, zău aşa, a continuat să ţopăie în sus şi-n jos pe crestele şi potecile alea stâncoase, ca o capră de munte, şi din când în când ajungea la o casă şi, zău aşa, literalmente fără să se oprească, Unea fixă tava, încovoia genunchii şi o femeie ieşea şi ridica o cană cu apă şi punea la loc una goală, şi pe-aici ţi-e drumul, trapa, tropa, iar eu mă târam după ea cu limba scoasă de-un cot. De două ori m-a ocolit şi m-a depăşit şi de fiecare dată mi-a aruncat privirea aceea, nu a zâmbit, ci doar şi-a scăpărat ochii spre mine... Ce aveli acolo? il întrebă pe David. Fă-mi rost şi mie de-o porţie, vrei? Eu nu pot vorbi jargonul lor, nu cunosc numele... Şi până la urmă mi-am închipuit că a cam isprăvit treaba, nu putea să mai aibă decât căni goale, aşa că am urmat-o, coborând pe-o droaie de căi şi iat-o că ajunge la un fel de şopron lung plin de butoaie, nişte boloboace mari pentru apă, şi în jurul lor stătea un pâlc de fete, odihnindu-se şi alt ipâlc luau căni noi pe tăvile lor. Totuşi, fata mea nu se odihnea. A luat o tavă întreagă de căni proaspăt umplute şi s-a strecurat pe lângă mine alergând ca o apucată, ca o pisică sălbatică şi de data asta doar m-a şfichiuit cu privirea

şi a zis: *Vaya, vaya* I... Ştiu ce înseamnă asta. Vechea şmecherie de haimana. Ce mai, am cântărit situaţia acolo, jos, lângă depozitul de apă şi am decis că afacerea nu renta...

— Totuna e... zise David. Aşteaptă până ce ţi se întoarce norocul.

— Uitaţi-vă la Pastora aia, acum, zise Denny, întinzând paharul ca să i se mai toarne vin de Malaga. Chestia asta e prea dulce, n-au pe aici vreun alcool tare?

— Fata e chiar peste drum, în prăvălia aia, zise Jenny încurajator.

— Las-o să stea acolo, zise Denny. Pentru moment. N-am de gând să mă uit la ea, până una-alta. În clipa asta nici nu mi-ar păsa dacă n-aş mai vedea-o în viaţa mea, zise el, parcă nu le poţi face să stea locului suficient timp ca să ajungi la o socoteală...

— Ei bine, dumneata ai văzut priveliştile, zise Jenny, aşa că David şi cu mine ieşim să fim şi noi turişti o bucată de vreme.

David plăti în monedă americană şi primi rest o mână de gologani spanioli.

— Ai face mai bine să te grăbeşti şi să cheltuieşti mărunţişul ăla, zise Denny. ’

’ Fluturându-şi paharul, ca să facă semn că vrea al treilea rând, zise aproape plângător:

— Cum se spune la coniac? Aş vrea să nu plecaţi cu toţii şi să mă lăsaţi aici de capul meu. Am să intru în cine ştie ce belea. Nu mă simt bine. Dacă mai beau două-trei pahare, am să fiu în stare să ies afară şi să-i trag chiloţii jos Păstorei...

— Doar dacă nu-ţi trage ea câteva mai întâi, zise David voios, e mai vânjoasă decât pare şi are o gaşcă solidă eu ea.

— De ce nu te agăţi de un *Guardia Civil*1 zise Jenny, care observase pe chei o pereche de matahale îndesate, purtându-şi tricornurile lăcuite pe-o sprinceană şi uniformele strânse pe corp, arătând solizi ca un nuc. De ce

vrei să cauţi harţă unei fete?

Pe neaşteptate, Denny dovedi logică şi chiar în mod nelămurit, îndepărtat, o oarecare urmă de simţ al justiţiei adine înrădăcinat, ba chiar de morală şi, dacă ai sta să interpretezi, de etică. Sau, cel puţin, de bun-simţ.

— Fiindcă ea îmi stârneşte toţi dracii, spuse el, cu simplitate. Ce mi-a făcut mie vreodată Huardia Sivii?

Jenny îi adresă un zâmbet intens, prietenos, care păli imediat când îşi aminti că el îl putea lua drept o invitaţie ilicită, dar spuse:

— Cită dreptate ai! David, ai auzit asta! Domnul Denny tocmai a rostit o regală nespus de importantă din codul onoarei.

— Nu. Care-i asta? întrebă David, stingherit, dar la urma urmei, Jenny se arăta a fi neroadă în chip absolut nevătămător.

— Cum aşa? Nu te încăiera cu nimeni care nu te-a scos din sărite, zise ea. Nu te lăsa burzuluit de ranchiunile tale... foloseşte-ţi judecata.

Amândoi îi făcură semn cu mâna lui Denny, când ieşiră. El se încruntă în paharul pe jumătate plin. Se întrebă dacă nu cumva pramatia aceea sfruntată îl lua peste picior. „Ei bine, ar trebui să fie, cândva, o zi dogoritoare de ianuarie, ca să mă dau eu la una ca ea.”

Frau Rittersdorf, oarecum jenată de faptul că se afla singură la o masă, sub un copac, într-un loc străin, în pofida prezenţei unui bătrân blajin care aranja în faţa ei o ceaşcă şi un şervet de pânză zdrenţuit, şi cu mirosurile unsuroase revărsate din casele aidoma unor cazărmi

— Cine ar fi putut numi locanta o cafenea? — îşi trase puţin peste frunte eşarfa trandafirie, îşi aplatiză carnetul de însemnări alături de ceaşca de cafea şi scrise: „Nenumăratele elemente eterogene, amestecate în mod atât de liber pe acest vas, au provocat în chip firesc o serie de întâmplări nespus de sinistre, consecinţele logice ale unei asemenea lipse de disciplină, ale insolenţei claselor de jos când li se îngăduie măcar umbra unei libertăţi.. Citi

fraza de la capăt şi decise că indignarea ei avusese prioritate asupra stilului, aşa că paragraful îi scăpa din mâini. Trase nişte linii subţiri peste fiecare frază, nu suficiente ca să le acopere, ei doar un memento că îl respinsese, totuşi îl păstra ca exemplu disciplinar, ceva de evitat pe viitor. Începu: „Bântuie prin toate prăvăliile, pretutindeni, ca o haită de şobolani invadatori. I-am urmărit cu privirea şi ştiu că şterpelesc în dreapta şi-n stânga. Nu pot distinge exact obiectele, nici să le constat precis metodele, dar nici nu mă pot apropia suficient ca să am o vedere clară. Simt că poartă cu ei un fel de molimă, aruncă în jurul lor adevăratul iz metafizic al răului.” Frau Rittersdorf se opri săcitească această frază, cu surprindere şi încântare. De unde răsărise? Era oare a ei? O citise undeva? Nu-şi putea aminti să fi avut asemenea gând, însă, oricum, nici nu auzise pe cineva rostind asemenea lucru. Exista, cu adevărat, un asemenea iz. Totdeauna adoptase maxima că murdăria este materie greşit plasată. Asta oferea un puternic argument ştiinţific pentru a-i ţine pe cei de speţă inferioară la locurile lor. Opinia aceea nu dădea vreun răspuns la întrebările ei, ci o aducea din nou în jurul subiectului. Trupa de zarzuela, precum şi un număr de alte persoane de la clasa întâi, în voiajul acela, erau – cu deplină certitudine – materie greşit plasată şi consecinţele începeau să se vadă în mod prea vădit...

„Nefericita Condesa – scrise ea – unde se află acum, abandonată, prizonieră pe acea insulă a Morţilor?” Frau Rittersdorf îşi ridică bărbia şi aruncă o privire semicirculară, cuprinzând cu ochii o scenă realmente animată, bărbaţi, femei, copii de toate vârstele, un bogat sortiment de animale domestice, care era dar că-şi vedeau de treburile lor particulare, minate de interese inimaginabile. Pentru ce anume trăiau astfel de fiinţe sărmane, ponosite, cu feţe obosite? Asta era pentru ea marea întrebare: puteau fi măcar numite vieţuitoare?

O femeie care stătea pe pământ, la mai puţin de zece metri de ea, având în jurul ei coşuri încărcate cu’ lucruri

vestejite aduse pentru târg, îşi aşează pruncul în leagănul înjghebat în poală, între genunchii încrucişaţi, şi îi dădu să sugă la sinul ei mare, dezgolit, cu sfârcui brun, cât un deget mare. Pe când ea înfuleca lacomă ceapă, roşii, cârnaţi, caise, totul înfăşurat într-un disc de pâine tare, pe jumătate coaptă, fără plămadă. Pruncul sugea şi dădea din picioare, în semn de beatitudine, din când în când femeia îşi punea jos hrana spre a-şi servi clienţii, care-i întindeau coşuri împletite din frunze de palmier ca să primească legumele ei, ea le număra restul din coşuleţul plat aflat în spatele său. Frau Rittersdorf fu atât de revoltată de spectacolul acela încât nu mai era în stare să-şi ridice creionul. Copilaşul era gras şi evident ar fi trebuit să fie înţărcat de luni de zile. Gâtul, faţa şi mâinile femeii erau ca o piele veche, îşi pierduse toţi dintâi laterali, mesteca şi rupea hrana cu dintâi din faţă, totuşi mânca lupeşte. Pruncul i se căţără afară din poală şi se ridică. Nu purta decât o cămăşuţă murdară, care abia-i ajungea până la buric. Pe măsură ce stătea aşa, proptit pe propriile-i picioare, mica lui bărbăţie i se ridică arătând ca un deget spre cer şi o ţâşnitură foarte energică de ud urcă într-un are sclipitor, clipocind în pulbere la mai puţin de trei metri de pantofii imaculaţi, de culori deschise, ai lui Frau Rittersdorf şi de ciorapii ei străvezii ca un păienjeniş. Ea fu atât de surprinsă încât aproape scoase un ţipăt, dar se ridică rapid, dindu-se îndărăt şi trăgându-şi fustele. Mama nu înţelese nici mişcarea, nici privirea străinei, fiindcă întinse mâna şi-l bătu uşor pe spate pe prunc, îmbărbătându-l cu nesfârşită dragoste şi tandreţe, pe când ţâncul îşi sfârşi treburile personale cu voioase ţipete de satisfacţie, scoase din adâncul pieptului. Mama îl trase înapoi şi-i acoperi adorabila ruşine cu mâna goală, îi zâmbi vesel lui Frau Rittersdorf şi strigă cu mândrie: *Es hombre, de veras!* — „E un bărbat, în lege!” ca şi cum asta ar fi explicat orice şi ar fi fost o taină fericită, între femei. Frau Rittersdorf îşi strânse lucrurile şi se depărtă, străbătută de un fior de oroare, de parcă o mână osoaisă ar fi ajuns-o întinzându-se din negura

trecutului, înşfăcând-o cu răceală şi trăgând-o iarăşi în cumplita mlaştină de ignoranţă şi sărăcie şi trai abrutizat din ca: j scăpase anevoie – vai, anevoie! Bordeiul podit cu pământ al bunicilor ei, cu cocinile şi staulele de vite şi cotatele de păsări deschizându-se toate într-o singură încăpere unde trăia întreaga familie. Amărâta, mohorâta căsuţă de ţară a tatălui ei cizmar şi a mamei sale cusătorească, care simţeau că se ridicaseră mult în lumea lor. Ambiţia lor ca ea să devină învăţătoare la şcoala din sat... Vai i vai! vai! striga întreaga ei memorie sperioasă, nu numai prin glasurile şi chipurile acelor oameni morţi şi duşi de mult, pe care în toţi anii din urmă se străduise să-i uite? să-i renege. Înseşi animalele, zidurile sufocante şi podelele de lut şi pielea pentru încălţăminte, puturoasă, gustul de slănină pe felia de pâine acră pe care şi-o lua la şcoală, pâinea însăşi, toate se ridicau iarăşi din acel puţ adine în care le îngropase şi fiecare era la fel de vie ca şi cealaltă. Într-o teribilă elamoare mută, strigau şi se văitau şi o acuzau, fără a scoate un sunet, asemenea ţipetelor dintr-un coşmar. Podelele, porcii, pâinea, bunicul şi bunica ei, părinţii, toţi strigau într-un glas aceleaşi teribile cuvinte pe care nu le putea înţelege, deşi ştia bine ce însemnau pentru ea. Frau Rittersdorf rămase aşa, oarecum balansându-se, cu mâna dreaptă apăsată pe frunte. Bătrânul cu şorţ slinos îi vorbi politicos, întinzând mâna spre ea.

— A, da, zise ea, îţi datorez ceva. Şi numără grijulie suma exactă în palma lui, în monezile spaniole pe care le căpătase de la biroul de schimb al vasului, lăsându-i şi câţiva gologani pe deasupra. În urechile ei era un vuiet şi pământul i se clătina sub picioare, ca pe puntea navei *Vera.* „Pesemne că am vreun fel de atac”, rosti ea exi glas tare, în germană, şi chelnerul răspunse agreabil:

— *Şi, şi, senora, naturalmente*! I vorbe care o izbiră ca fiind destul de deplasate, Umblând îşi reveni repede. Totuşi, încă mai era nedumerită cu privire la cele petrecute cu ea. Se decise să se întoarcă la *Vera* şi să prânzească acolo. În timp ce-şi alegea cu grijă locul pentru a păşi peste pietre, o

zări pe Senora Ortega cu doica şi sugarul, tolănită în voie (fără nicio grijă pe cap, în drum spre Paris, la soţul ei, un diplomat care reuşise în viaţă!) plimbându-se într-una din acele miniaturale vehicule cam absurde, dar şic, numite căleşti, sau ar fi putut fi şic, dacă ar fi avut vizitiii şi caii cuveniţi. Îşi dădu seama că era obosită şi ar putea să cheme şi ea aşa ceva. O jenă provocată de cheltuiala implicată o opri. Asemenea extravaganţe, întrezărea ea, aveau să-i pregătească o bătrâneţe apăsată de singurătate, a existenţă servilă în case burgheze. Guvernantă pensionară, ţinută pe masă şi casă, primind în plus câte-un bacşiş ocazional, de sărbători, măsurându-şi puterile cu copii nesuferiţi, în familii de rând la care nicio femeie tânără, capabilă, nici nu s-ar uita... Dacă Otto ar fi putut visa că ea va fi lăsată în voia unei astfel de ursite, s-ar fi dus oare către moartea lui de erou, fără a avea măcar un gând pentru ea? Ce-i lăsase? O cruce de fier şi uniforma lui de gală şi sabia. Dacă părinţii ei nu i-ar fi lăsat o modestă moştenire, unde ar fi fost astăzi? Dar, vai, Otto, Otto, dacă m-ai putea vedea acum, dacă ai fi putut visa ce se va alege de mine, vai, cu siguranţă că nu ţi-ai fi irosit viaţa în zadar. Fu salutată amabil de doi-trei ofiţeri tineri. În drum spre cabina ei o întâmpină pe Frau Schmitt, care urca, ducându-şi lucrul de mână.

— Te-ai întors aşa curând? o întrebă Frau Rittersdorf.

Frau Schmitt îi răspunse morocănoasă:

— Chiar şi-aşa am văzut destul.

Frau Rittersdorf intenţiona să-şi continue drumul, dar remarca aceea o opri din mers.

— Aşadar, era ceva de văzut? întrebă ea, eu tonul condescendent pe care Fraju Schmitt îl găsea agasant de irefutabil. *

— Pentru cei care pot să vadă, zise ea, era ceva.

Simţind în cap o uşoară tresărire din pricina unei asemenea cutezanţe, nu aşteptă ca Frau Rittersdorf să-şi vină în fire, ci îşi văzu de drum către tihna şi mângâierea salonului pustiu.

Frau Rittersdorf nu trecu cu vederea aceste vorbe obraznice ale partenerei sale de cabină, dar decise să nu le ia în seamă, pentru moment. În gândurile ei trecuse peste un hotar despre care nu ştiuse că s-ar afla acolo

De po acum însă îl lăsase în urmă şi se simţea ciudat de detaşată, de parcă mintea ei ar fi aruncat deoparte vreo mare povară care o istovise şi-i stânjenise tot timpul mişcările... îşi deschise poşeta, scoase paşaportul, câteva clipe căută cu vârful a două degete prin despărţituri şi scoase ia iveală o mică fotografie a soţului ei, încadrată într-o ramă plată, de argint.

A, nu, nu era aşa! Ca de fiecare dată, splendida imagine păstrată în imaginaţia ei primi o lovitură la vederea acelei fotografii de armată, unde arăta cam căscat, fără viaţă, fără lumină, fără o culoare, cu ochii limpezi, goi, reci ca nişte agate. Nu, nu, nicicând, nicicând nu se va mai repeta. Puse la loc poza şi lăsă deoparte poşeta. Avea să-l uite pe acel erou care uitase de ea, care o părăsise în voia oricărei soarte i se putea ivi – ce cruzime, să faci aşa ceva unei soţii care te adoră! Nu, nu. Avea să-l uite şi să-şi găsească alt soţ, unul real, de data aceasta... Când se va sfârşi voiajul acela stupid avea să rămână acasă, unde-i era locul, să stea în mijlocul unor oameni de o seamă cu ea, genul de bărbaţi menit să-i aprecieze calităţile... în mintea ei începură să plutească nume şi feţe. Îşi deschise carnetul de însemnări şi începu să le treacă pe hârtie... „Mai întâi, ce e mai important1', se mustră singură, cu blândeţe. Imaginaţia ei începu să fie fascinată de un peisaj nou, cu aer primăvăratec, plin de verosimile întâlniri cu persoane meritabile, unele cunoscute, altele necunoscute, toate oferind întâlniri încântătoare, pline de posibilităţi. În faţa ochilor ei începură să se perinde de la sine diferite scene. Într-un episod dădu buzna Don Pedro, dar fu imediat respins şi fermecătoarea pantomimă înfăţişând-o pe ea într-o promenadă fără capăt, cu parteneri veşnic schimbaţi, urmă la nesfirşit, în timp ce se pieptăna, trecându-şi de sute de ori pieptenul prin păr, fără a mai număra. Uită de

prânz. Se cam temuse de felul cum va fi întâmpinată acasă, printre prietenii ei şi în familia soţului, după ceea ce ei socoteau desigur drept eşecul ei în Mexic, căci cercul său de relaţii mexicane se arătase penibil de înfrigurat în dorinţa de a-i ţine la curent eu fiecare stadiu al idilei sale cu Don Pedro, da, până la ultimul... şi pe urmă, o urmărise veşnic umbra obsedantă a unei Nemesis hărăzită să se materializeze într-o bună zi, sub înfăţişarea vreunui stângaci mocofan, o rubedenie, un nepot, vreun văr de gradul al doilea, căutând-o pe membra familiei căreia i se dusese vestea, care primise o bună educaţie şi care se lansase în lumea mare şi, neîndoielnic, se îmbogăţise şi îi va ajuta bucuros să izbutească şi ei acelaşi lucru. Temerile ei se mai împuţinaseră, pe măsură ce timpul trecea şi nu apărea nimeni, primejdia era, cu toate acestea, reală. Se concentra asupra agendei sale roşii şi aurii, înţesată de adrese, răsfoind incet filele, subliniind ici şi colo oâte-un nume: împrejurările se schimbă, ca şi numerele de telefon; oamenii îşi găsesc cămine noi, iar inimile găsesc şi de noi locuinţe; nu trebuia să se aştepte la miracole, dar oricum, avea să trimită vreo cinci-şase bileţele discrete unor vechi admiratori, în care simţea că poate avea încredere că ar fi mulţumiţi să afle din nou de ea, şi avea unul şi în Bremen: lui trebuia să-i anunţe numele vasului, data, locul şi ora sosirii ei, şi – doar dacă nu-şi pierduse total intuiţia feminină — avea să se afle pe chei s-o întâmpine, da, chiar cu un buchet de flori, ca în vremuri mai fericite.

— Vai de mine, David, nu mi-am dat seama, zise Jenny, când se aflară din nou în siguranţă afară, la loc deschis. Cum Dumnezeu te împaci cu individul ăla, în cabina voastră?

— Nu e cabina mea în exclusivitate, zise David rezonabil.

— Nu mai tăia firul de păr în patru, zise Jenny, ştii perfect de bine ce vreau să spun. E un ultragiu viu.

— Aşa am judecat şi eu la început. Acum e doar un pisălog. Dar adineauri s-a comportat realmente la nivelul lui optim. Am rămas surprins.

— Poate că era epuizat după vânătoare, zise Jenny. Hai să căutăm ceva de cumpărat. În Cuba n-am cumpărat măcar un singur lucru. Ce fel de turism mai e şi ăsta?

— Ce vrei tu? întrebă David pe când mergeau spre şirul de prăvălii de la capătul îndepărtat al pieţei.

— Nu ştiu, hai să ne facem unul altuia câte-un dar.

H. Ceva sarea i (e spirit magică de la Havana pusese iarăşi stăpinire pe amândoi. Se prinseră de mâini, pentru o clipă, şi aruncară ochiri prin gangurile prăvăliilor.

— Niciun fel de coşuri, zise David, şi Jenny zise: Ni'ci păpuşi şi animale! în timp ce treceau prin faţa galantarelor.

— Nici olărie, nici giuvaericale, totuşi, David, trebuie neapărat să existe un obiect de artă băştinaşă sau locală, nu-i aşa?

— Poate, zise David neconvins, dar nu sandale, nici pielărie, ori lucrături în lemn.

— Nici dantelărie sau pânzeturi brodate? întrebă Jenny.

— Pentru mine nu! o asigură David cu fermitate.

— Hai să nu ne mai gândim la treaba asta, zise Jenny cam necăjită. Hai să ne uităm pur şi simplu prin. Jur, pe ici, pe colo, şi să vedem ce se întâmplă.

Adaptându-şi acţiunile la cuvinte, îşi rotiră privirile prin jur şi văzură ce se întâmpla. Doamna Treadwell şi Wilhelm Freytag, ieşind dintr-o prăvălie situată cu două uşi mai încolo, îşi fluturară degetele, în semn de salut, şi David, spre propria lui mirare, le răspunse cu acelaşi gest, fără niciun fel de silă. Freytag întrebă:

— Unde s-au dus? I-aţi văzut?

— Se referă la prietenii noştri, trupa de zarzuela, zise doamna Treadwell, îmboldită şi ea de o animaţie neobişnuită.

— Sunt aici, înăuntru, zise Jenny arătând cu degetul, sau cel puţin erau acum câteva minute. De ce?

— Au promis să cumpere premiile pentru tombolă la Santa Cruz, vă amintiţi? îl întrebă Freytag pe David. Ei bine, şi le culeg cu mare viteză, e ceva demn de văzut!

— Atunci, haideţi să-i vedem, zise David.

Dar, când dădură să intre în prăvălie, Ric şi Rac se repeziră afară şi cei vârstnici îi urmară într-un grup de o graţioasă compoziţie, sporovăind voios între ei, întorcându-se ca un singur om la dreapta, depărtându-se de observatorii lor, trecând cu mers vioi la o prăvălie aflată cu trei uşi mai încolo şi roind înăuntru, copiii alergând în frunte.

Femeia a cărei prăvălie tocmai o părăsiseră ieşi în stradă, să-şi dea cu părerea asupra lor.

— Luaţi seama la dintâi din spate! ţipă ea, în văzduhul care o asculta. Număraţi-vă degetele! Soiul ăsta de inşi nu-s veniţi să cumpere!

Cu faţa mâhnită şi scuturându-şi mâinile, îşi sortă din nou mărfurile răsturnate de-a valma „pe urmă le vorbi tânguitor americanilor:

— Linou veritabil, le spuse ea, dantelă adevărată, totul numai broderie de mână, lucruri frumoase, fine, ieftine…

Dar era limpede că nu mai avea pic de speranţă, norocul ei pierise pe ziua aceea, nu făcea nicio încercare reală de a-i atrage. Era prea deprimată încercând să descopere ce i se furase.

Jenny şi David, Freytag şi doamna Treadwell intrară în prăvălia următoare, după dansatori. Pepe, rămas de gardă la uşă, făcu un pas în lături, cu o uşoară plecăciune.

Negustoreasa o servea pe Frau Schmitt, care căuta batiste de linou veritabile, cu un chenar negru simplu, de doliu. Intrarea subită a acelei gloate amestecate de străini, pe care îi categorisi dintr-o privire în respectabili şi de speţă dubioasă, o vlăgui. Îi arătase lui Frau Schmitt cutie după cutie cu batiste de doliu, de o desăvârşită corectitudine, dar erau ori prea mari, ori prea mici, prea groase sau prea subţiri, chenarele negre erau prea înguste ori prea late, sortul mult prea scump sau prea ieftine. Cuprinsă de panică, strânse batistele şi îi vorbi cu glas ascuţit lui Frau Schmitt:

— Senora, nu pot face nimic pentru dumneavoastră! Nimic! Nimic! — căci văzu, copleşită de disperare, că

străinii respectabili se ţineau în urmă, iar rirdul de ciori hoaţe tăbăra asupra ei.

Frau Schmitt, şocată, profund jignită de asemenea schimbare în purtare, se dădu îndărăt şi-i văzu, cu o plăcută surprindere, pe partenerii ei de vas – nu spaniolii, pe ei nu-i trecea în rândul celorlalţi – ci ciudaţii americani, ciudaţi dar drăguţi, la urma urmelor. Nu se putea împiedica să-şi amintească de Herr Scott şi bunele sentimente mărturisite de el pentru sărmanul mic cioplitor în lemn de la clasa a treia – era foarte bine să îii sever şi rece şi drept cu privire la toate cele, cum desigur era Căpitanul, dar era totodată mişcător să fii uman, să-ţi iubeşti aproapele, să ai milă de cei sărmani şi nenorocoşi.

într -un cuvânt, era bucuroasă să vadă chipul lui Herr Scott acolo, în locul acela neprietenos, chiar dacă era ca o faţă de ceară cu ochi de marmură albastră. Pe tânără femeie care-l însoţea n-o putea înţelege, în văduvă nu avea încredere, iar Herr Freytag făcuse cu siguranţă o greşeală dându-se drept creştin, când în realitate era însurat cu o evreică…. Totuşi, o, Doamne! zise plângător Frau Schmitt şi se închină cu arătătorul şi degetul mare… Ce să mă fac? Să mor din pricina însingurării mele?”

Trecu mai aproape de grup şi-i vorbiră cu toţii, şi îi zâmbiră, aşa că rămase în apropierea lor, şi văzură laolaltă acelaşi lucru, fiecare în felul lui diferit de a vedea. Trupa de zarzuela îşi execută acţiunea bine repetată, cu atenţia concentrară asupra trebii pe care o avea de făcut, cu acelaşi sfidător dispreţ faţă de privitor pe care îl arătaseră şi pe bordul vasului, şi se prezenta întocmai ca desfăşurarea unei piese: Amparo şi Concha se duseră într-o latură a prăvăliei, strigând la negustorească, distrăgindu-i atenţia, luând în mână diferite obiecte şi întrebând cu glas tare, amândouă în acelaşi timp, ce preţ aveau. Manolo i se alătură lui Pepe afară, Pastora şi cu Lola întreţineau cu Pancho şi Tito o conversaţie gălăgioasă, în celălalt capăt al prăvăliei, şi la răstimpuri se foiau, făcându-şi drum până la negustorească, aducând vreun obiect în mână,

îndepărtându-i ochii de la Amparo şi Concha, pe care le suspecta pe drept ca fiind personajele demne de supraveghere. Dar întreaga trupă era într-o necontenită mişcare, învârtindu-se pretutindeni, alergând până la uşă să le arate ceva lui Manolo şi Pepe, să afle ce gândeau despre alegerea făcută şi să ie ceară sfatul, pe urmă dând fuga înapoi la rafturi, să tragă şi să împrăştie alte lucruri şi să le treacă în alte mâini. Ric şi Rac dădeau iama prin prăvălie, totdeauna puşi în valoare la maxim când jucau într-un spectacol, rugându-se şi scâncind: „Te rog, mamă, cumpără-mi asta, cumpără-mi ailaltă", vânturând în mâini tot ce fuseseră în stare să înhaţe. Atunci severa Lola ameninţa că-i plezneşte, le ordona să pună totul la loc şi peste câteva minute, bineînţeles, întreaga trupă ţâşnea afară pe uşa îngustă, protestând aprig împotriva faptului că în locul acela nu era nimic demn de cumpărat, la urma urmei, sau că în viaţa lor n-aveau să plătească asemenea preţuri tâlhăreşti! Şi negustoreasa aceea fu părăsită în dugheana ei, arzând de furie neputincioasă, cu toate bunurile sale lăsate în aşa hal de dezordine încit era nevoită să petreacă ceasuri întregi cercetând şi înfăşurând şi numărând, înainte de a putea stabili ce-i fusese furat.

Treaba merse aşa şi în alte *plazas,* cu alţi martori. Herr Professor şi Frau Hutten îi întâlniră bulucindu-se afară dintr-o mică dugheană, rânjind şi asmuţindu-l pe un omuleţ cu ochi rătăciţi, care-i blestema pentru jaful comis. Izbucniseră în râsul acela al lor, care-ţi îngheţa sângele în vine, şi îşi văzură de drum, ţanţoşi. Frau Hutten îi spuse soţului:

— Se poartă exact ca pe vas! Chiar nu putem face nimic? Unde sunt poliţaii? Guardia Civil? Par atât de capabili... Unde sunt? N-ar trebui să-i chemăm aici?

Herr Professor Hutten îi strânse afectuos braţul. Nu încăpea nicio îndoială, ceea ce găsea mai vrednic de iubit la ea, calitatea aceea care rezista la trecerea tinereţii, a frumuseţii, a zvelteţei, a sinilor cu vine albastre, a subţiorilor scobite, cu miros dulce, a bărbiei tari, trandafirii, era această trăsătură: eterna ei imbecilitate de femelă,

manifestată în credinţa că pe lumea aceasta se afla o putere existentă exclusiv în scopul de a alerga în mod infailibil, de câte ori era chemată să-i salveze pe cei nevinovaţi şi asupriţi…

— Cheamă poliţia! îndruga scumpa idioată.

— Ascultă, iubirea mea, zise el, asta nu e o ţară cunoscută de noi, iar obiceiurile sale ne sunt străine. Nu le putem fi simpatici, noi suntem din altă ţară şi vorbim altă limbă.

— Vorbim spaniola la fel ca şi ei, şi poate chiar mai bine, zise Frau Hutten cu o vanitate de fetişcană.

Acum soţul ei făcea dragoste des, era încrezătoare ca o mireasă cu el. Încă din noaptea când sărmanul basc se înecase, salvându-l din valuri pe Bebe, soţul ei părea a-şi fi redobândit bărbăţia dintâi. Asta o făcea şi pe ea să se simtă ca o tânără femeie: începuse să se privească şi să plănuiască ce trebuie să facă pentru a se menţine atrăgătoare. În primul rând, să slăbească. Şuviţele cărunte din părul ei trebuiau să fie vopsite. Fără îndoială, soţul ei avea să găsească o catedră într-un bun liceu german. Ek va cere să aibă şi o secretară, ca să fie eliberată de munca de sclavă cerută de cercetare, dactilografiere, corectarea tezelor, întreaga existenţă searbădă a unei soţii de profesor. Avea să se cruţe, păstrându-se pentru dragoste.

— Ai dreptate, spuse ea luându-i braţul, nu ne priveşte câtuşi de puţin.

Frau Schmitt făcu câţiva paşi, urmându-i în stradă pe F’: r Freyta. G şi pe prietenii lui, dar se opri când îi auzi cum îşi invită însoţitorii la băutură. Era mult prea vădit că n-o includea şi pe ea. De fapt, păreau chiar că îi ignoră prezenţa. Nu era la mijloc – firește, nici nu putea fi – vreo grosolănie premeditată, erau oameni fluşturatici, fără griji, care se gândeau numai la persoana lor. Frau Schmitt avea mândria ei personală şi niciodată nu o trădase, când avea mai mare nevoie de ea: putea fi rănită, rămasă din nou văduvită şi sensibilizată, dar mai degrabă ar fi murit decât să-şi impună cu sila prezenţa acolo unde nu era dorită. Se

întoarse pe vas, după ce se opri să-şi cumpere un săculeţ cu fructe zaharisite. Mânca bucăţică după bucăţică, pe cât putea mai invizibil, ştiind prea bine că doar persoanele de condiţie inferioară pot fi văzute. Mâncând pe stradă. Putea doar să spere că nu o va vedea nimeni.

Herr Glocken, căutând în mod vag vreun articol vestimentar capabil să mai dea un pic de strălucire ponositei sale ţinute, îşi trecea invidios degetele peste latele cingători stacojii bune să fie purtate doar de dansatori, peste încântătoarele pieptare albe plisate, cochetele gulere înguste ale cămăşilor croite pentru toreadori. Cravatele păreau a fi fie înguste sfori negre, ori atât de bătătoare la ochi încât nu puteau fi destinate decât mascaradelor sau altor serbări costumate. Mângâie râvnitor o frumoasă eşarfă de mătase, în culoarea lui favorită, roşu aprins, şi îşi lua tocmai inima-n dinţi să se intereseze de preţ, ştiind fără să întrebe că nu-i dă mâna să şi-o cumpere, când negustoreasa, o femeie minată de anxietate, îi vorbi amabil: „Veniţi înăuntru, înăuntru am lucruri mult mai bune, şi nu scumpe..

Herr Glocken nu era atât de nebun să-i pară că faţa ei pe care se întipărea suferinţa ar avea vreo urmă de cochetărie. Dorea ea ceva, dar ce anume? Pe urmă auzi sunetele prea familiare şi detestate scoase de trupa de zarzuela şi femeia spuse insistent:

— Vino înăuntru, te rog! Ajută-mă să-i supraveghez!

O urmă, nu atât ca s-o ajute, cât să fie ocrotit, şi îşi rezemă cocoaşa de cutele şalurilor şi mantilelor.

îşi dădea seama că femeia era şireată şi circumspectă, îi întâmpină pe invadatori cu glas aspru şi le porunci să rămână cu toţii în stradă, afară de unul, unul singur, oricare şi-l alegeau să intre în prăvălie şi să comande. Parcă nici nu le-ar fi vorbit, ceata se repezi înăuntru şi se înghesuiră în micuţa dugheană, începând să tragă de lucruri şi să întrebe de preţuri, certându-se între ei. Concha îl zări pe Herr Glocken, încercând să se ascundă. Strigă, plină de-ncântare:

— A, ia uitaţi-vă, e aici micul nostru talisman! şi fugi la el să-i atingă cocoaşa.

Apoifiecare, pe rând, mai adăugă ceva la zăpăceala iscată, luptându-se să ajungă până la el. Se apără retrăgându-se şi mai adânc în maldărul de şaluri şi presându-şi umerii cu mâinile. Dar ei tot îl atingeau, oriunde puteau ajunge, pleznindu-l usturător cu palma deschisă, până ce nu mai putu suporta. Cuprins de panică, ţâşni printre ei şi ieşi la aer liber, unde Ric şi Rac, puşi de gardă, izbucniră în ţipete şi-l fugăriră ca să-şi capete şi ei porţia lor de noroc. Orbeşte, nimeri, aplecat într-o parte, peste soţii Baumgartner, şi chiar în spatele lor, peste familia Lutz. Doamna Lutz se ridică iarăşi, instantaneu, la nivelul îndatoririlor sale materne: dintr-o răsuflare îi puse o piedică lui Ric şi-l făcu să se întindă lat la pământ, pe Rac o înşfăcă de braţ, o plezni în modul cel mai satisfăcător posibil şi i se adresă cu severitate lui Herr Glocken:

— De ce nu te aperi singur! Unde-ţi umblau gândurile?

Herr Glocken, tare mâhnit şi ruşinat, îngăimă, cu sfială:

— Nu m-am gândit. Parcă aş fi fost prins într-un cuib de viespi.

Merseră mai aproape de prăvălie, dar nu se aventurară înăuntru. Dansatorii spanioli erau pretutindeni, negustoreasa nu-i putea supraveghea pe toţi deodată, nu-i putea alunga afară fiindcă n-o ascultau, dar până la urmă Lola, ca să-i fixeze atenţia, după o tocmeală prelungită până-n pânzele albe, flecărind rapid şi exprimându-şi profundul dispreţ pentru obiectul negociat, cumpără cu bani peşini un mic pătrat de voal brodat cu dantelă. Intre timp copiii se întoarseră la postul lor. Disperată, negustoreasa, blocată într-un ungher, le ţipă la toţi să iasă afară. Chiar în clipa când Lola îi întindea banii şi femeia număra restul, se bulucіră cu toţii afară în stradă şi privitorii zăriră foarte limpede că contururile fiecărui membru al haitei făceau gâlci prin locuri ciudate, iar de sub şalul negru al lui Amparo se bălăbănea colţul unui şal cu ciucuri, de-un alb imaculat.

Se năpustiră de-a curmezişul pieţii şi chemară un încăpător mijloc de transport, deschis, tras de o mârţoagă mare, tristă şi osoasă. Femeile şi copiii se îngrămădiră mai întâi, una peste alta. Manolo, Pepe şi Tito se chinuiră pe scări, iar Pancho se înghesui cum putu în spatele birjarului.

— Dă-i bice, zise el, dă-i bice, suntem în întârziere!

— Pentru ce? se interesă birjarul. Uite ce e, senor, în trăsura asta încap şase persoane, şi sunteţi zece. O să-mi plătiţi pentru zece. Eu încasez pe pasager.

— Asta-i tâlhărie curată, zise Pancho. N-am să plătesc atât.

Birjarul îşi opri calul.

— Atunci trebuie să vă daţi jos cu toţii! zise el convingător.

Lola se aplecă şi zise.

— Pentru ce ne oprim? cu o notă de panică în glas.

— Suntem jecmăniţi! zise Pancho, deşi nu cu prea multă energie.

— Spune-i să mâne mai departe, să mâne! zbieră Lola. Ţapule, catârule! Mână mai departe!

Pancho zise:

— Da’ cu cine vorbeşti? Ia ţine-ţi botul!

Tito interveni:

— Ascultă, Pancho, nu vorbeşti cu Pastora ta. Nu uita că Lola conduce expediţia asta. Mişcă-te, acum… îi spuse birjarului, care părea că s-a pus pe somn, laolaltă cu mârţoaga lui. Cât vrei?

Birjarul se trezi pe dată la o viaţă deplină şi fixă preţul.

— Şi vreau gologanii în palmă, acum, senor! adăugă el, cu stăpânirea de sine şi promptitudinea unui om care a simţit îndelung pe pielea lui şmecheria umană. Acum! zise fără a ridica măcar hăţurile, ţinând palma întinsă căuş, încât oricare din muşterii ar fi avut banii, să-i poată depune unde se cuvenea. Tito plăti.

Familiile Lutz şi Baumgartner colindaseră prin oraş, ’ bucurându-se de toate distracţiile de care dispunea insula* inclusiv vinurile dulci, cu arome grele, ale ţinutului, atât de

festive şi alinătoare. Herr Baumgartner luase douătrei pahare mai mult decât s-ar fi cuvenit şi cumpărase o sticlă de Malavasia, promiţându-i soţiei sale că o va bea în loc de coniac. Odată ce se întâlniseră din întâmplare în locul acela, doamna Baumgartner constată că părea o fatalitate să nu poată fi scutiţi măcar o clipă de prezenţa acelor sinistre personaje, dansatorii. Le stricaseră până atunci plăcerea voiajului şi aveau să le-o strice mai departe, până la capăt…

— Nu, la Vigo ne părăsesc, slavă Domnului! zise Herr Lutz. Împreună cu restul pasagerilor rămaşi la clasa a treia.

— Atunci va fi un vapor plăcut, îi spuse Frau Baumgartner lui Frau Lutz.

— Nu pot crede că vor izbuti să îmbunătăţească situaţia în asemenea măsură, remarcă Frau Lutz înăbuşind orice speranţă, dar avem dreptul să ne aşteptăm cel puţin la decenţă. Creaturile acelea, zise ea arătând cu o tresărire a bărbiei spre vechea trăsură care se depărta hurducându-se asemenea unui cuib de păsări supraîncărcat, ar trebui să fie lăsate aici, la închisoare, dacă ar exista cât de cât o justiţie.

— În locul bietei La Condesa, spuse Herr Baumgartner. Sunt convins că este o femeie nevinovată, covârşită de mâhnire şi nu îndeajuns de tare pentru a-şi îndura suferinţa fără ajutorul drogurilor.

— N-am aprobat niciodată purtarea acestei femei, zise doamna Lutz. Nu pot găsi niciun argument în favoarea ei, totuşi consider că este o nedreptate să fie pedepsită pentru vinile ei, şi nu fiindcă n-ar merita-o, dar aceşti criminali mai răi decât ea vor scăpa fără nicio zgârietură… Ei, ce mai, la ce te poţi aştepta de la această lume!

Herr Glocken, care în mod confuz îi purta pică lui Frau Lutz pentru felul lipsit de tact cum intervenise în favoarea lui, salvându-l, dar făcându-l de râs, intră şi el în vorbă să aducă convorbirea la fapte.

— Azi furau pretutindeni, pe vas au înşelat mereu, şi tombola aia! Copiii ăia, micii monştri, au furat perlele contesei şi le-au aruncat peste bord…

— Faptul nu s-a dovedit nicio clipă, zise Herr Lutz. Până şi soţia mea a spus că nu se ştia dacă erau chiar perle veritabile, nici dacă obiectul zvârlit peste bord era colierul ei, sau un şirag de mărgele…

Frau Lutz izbucni într-un discurs rece, indignat.

— Soţul meu e tare miop, zise ea, sau, în orice caz, nu vede bine. Nu poate să ştie ce se petrecea când copiii aceia s-au ciocnit de noi, pe punte… Eu am văzut ca lumea şi ştiu cu certitudine acum, deşi la început m-am îndoit, că era un colier de perle cu un clips de diamante şi copiii aceia nemaipomeniţi l-au furat, iar fetiţa l-a aruncat în mare. Soţul meu şi-a întors pe dos prima părere exprimată asupra acestei chestiuni, pentru că trebuia să se arate în dezacord cu mine, diţi principiu. Asta-i tot! constată ea cu sarcasm. Tot. Dar nici pe departe nu-i suficient să tulbure liniştea cuiva, greşim dacă ne ocupăm de asemenea păcate mărunte…

Herr Lutz îi dădu peste nas soţiei, vorbindu-le celorlalţi, la rândul lui, ca şi cum ea nici n-ar fi fost de faţă.

— Sărmana mea soţie este adepta celor mai înalte principii şi nu există abatere, cât de banală, pentru care ea să nu ceară cel puţin spânzurarea vinovatului. Nu ţin minte să fi trecut vreodată cu vederea cea mai, neînsemnată vină comisă de altcineva, afară de ea însăşi, şi nu este bine să i se spună că, indiferent de cum se pot prezenta aparenţele, de ceea ce pot indica împrejurările, nu trebuie să ne bizuim pe de ca pe o mărturie categorică, nu. Nici măcar în cele mai neînsemnate cazuri…

Frau Lutz glăsui cu fermitate:

— Elsa! Ai văzut şi tu cele întâmplate, nu-i aşa?

Elsa, care stătuse tăcută şi bolovănită, privind peste capul părinţilor şi abia ascultând conversaţia, tresări şi răspunse pe dată:

— Da, Mamă.

Herr Baumgartner se ridică şi trecu lângă Herr Lutz să-i strângă mâna spunându-i:

— Ei, dar să ştii că vorbeşti ca un avocat, ca un bun

apărător, rareori găseşti un profan capabil să sesiseze cât de cât marile principii care guvernează aspectele mărturiei, această răspântie crucială a oricărei proceduri legale... Felicitările mele! Ai studiat cumva vreodată, pregălindu-te pentru barou?

— Nu, dar am prieteni buni în această profesie. În afacerile mele am avut nevoie de ei. Mi-au dat sfaturi bune.

Herr Glocken suferea de senzaţia eşecului înregistrat, de faptul că dăduse bir cu fugiţii când s-ar fi cuvenit să se ţină dârz pe poziţie, să fie martor la furtişagurile comise de trupa de zarzuela, să-i denunţe, să-i fi văzut cum sunt arestaţi toţi, până la unul, şi târâţi pe sus la *juzgado*[28]. Dar în locul acelei conduite eroice fugise mişeleşte. Ba chiar o lăsase pe Frau Lutz să-l apere de copii – de copii, ce umilinţă! îi văzuse pe dansatori plecând cu prada şi la fel îi văzuseră toţi ceilalţi şi totuşi stăteau acolo, ia taclale, în jurul subiectului, fără să admită nicio clipă că au partea lor de vină sau de complicitate...

— După câte ştiu eu s-ar fi cuvenit să facem ceva, li se adresă el tuturor şi toţi îşi aplecară privirile spre el, măsurându-l cu diferite grade de condescendenţă.

— Dumitale îţi trece ceva prin gând? întrebă Herr Liitz. În branşa mea, nici nu luăm în seamă şterpelelile mărunte, când pierdem ceva la un client, ne scoatem pârleala cu altul. Avem un buget special pentru a înlocui tot felul de obiecte portabile, nici nu v-ar trece prin cap ce coţofane hoaţe mai sunt şi turiştii ăştia, nu contează cât de respectabili arată. Aşa că nu iau în serios povestea asta...

Herr Lutz aruncă o ochire la ceasul lui şi apoi la soare. Dinspre răsărit se rostogoleau iarăşi mari nori negri, la fel ca şi în ziua precedentă. Ceilalţi se uitară şi ei la ceasurile lor şi doamna Baumgartner zise:

— E târziu. Dacă mergem pe jos, s-ar putea să pierdem vasul.

— Ne va aştepta, zise Herr Lutz.

---

28 Judecată (în spaniolă în textul original).

Însă uşoara aburealã şi licărul vinului băut păru că piere. Fiecare chip le dezvăluia celorlalţi stingherеala lui şi, cuprinşi de o uşoară panică generală, strigară un şir de căleşti şi ajunseră, cu o pompă neaşteptată, chiar la picioarele pasarelei, care fusese într-adevăr pregătită pentru a fi ridicată. Coborând de-a valma din vehicule, cu răsuflarea tăiată, fiindcă le mai rămăseseră doar câteva minute, şi se alăturară celorlalţi pasageri, care se înşirau pe punte pentru a fi martori la agitaţia prilejuită de ieşireti în larg. Circulau zvonuri cu privire la valuri mari, dincolo de rada portului. Orchestra începu să cânte *Adieu, mein kleiner Garde-Offizier!* şi pilcurile de sirieni care bântuiau prin docuri, încercând să vândă cuverturi din piele de oaie şi opiu, se împrăştiară care-ncotro.

în timp ce fâşia de apă dintre chei şi vapor se lăţea, iar Santa-Cruz, aflată la distanţa cuvenită, îşi redobinde frumuseţea ei dintâi, trupa de zarzuela se strânse ciotcă la balustradă, în tăcere, dar stăpânită de o atenţie închiondurată, privind cum o femeie plângea frenetic pe chei, scuturându-şi pumnii şi zbierând blesteme şi acuzaţii disperate către puntea superioară a vasului pus în mişcare. Unul din Guardia Civil, cu înfăţişarea lui invincibilă, îşi părăsi partenerul de patrulare pentru a domoli acea agitaţie, nelalocul ei. O răsuci pe femeie, luând-o de umeri, şi o făcu să mărşăluiască cu pas vioi, ieşind din raza vizuală a vasului străin şi a pasagerilor săi. Printre îndatoririle sale intra şi aceea de a păzi ţara de proastă propagandă. Asemenea comportare dădea oraşului un aer neospitalier.

— Şterge-o de-aici! © îndrumase el pe femeie, elf asprime. *

Ea îşi acoperi capul cu şalul şi se depărtă. Fără a mai privi în urmă.

Jenny şi David îşi rezemară coatele de parapet şi Jenny zise:

— Încă o escală lăsată în urmă. Acum, David, am de gând să încerc să capăt viza franceză, la Vigo…

— Dacă ne oprim la Vigo, zise David.

— Se vorbeşte acum că ne vom opri. Teţi dansatorii ăia… Şi pe urmă voi părăsi vasul la Boulogne.

— Dacă ne oprim acolo, zise David.

— O să rămânem în larg şi un remorcher va veni după noi, zise Jenny. O să ne ia.

— Cine a spus?

— Comisarul de bord.

— Care, noi?

— Doamna Treadwell şi cu mine, şi nătărăii ăia de studenţi. Vai, David, te rog mult, vino cu mine. Mă îmbolnăveşte până şi gândul că tu îţi continui drumul. Ce vei face în Spania singur cuc?

— Ce vei face tu la Paris?

— Asta e o întrebare, zise ea.

Hoinăriră în jurul vasului, trecând în cealaltă parte a punţii.

— La noapte ne îndepărtăm de coasta Africii… Nu era nimic nou sau straniu la Santa Cruz, nu-i aşa? Ar fi putut fi Mexic, stradele vechi, întortocheate şi sunetele spaniolei şi micile pieţe şi culorile tencuielii… N-ai observat însă ce straniu părea, în pai'tea nouă a oraşului, unde se pun la cale afacerile cu adevărat internaţionale? N-ai remarcat placa de alamă fixată pe zidul de cărămidă, arătând că acolo e o filială a Băncii Anglo-AfroOccidentale?

— Cum aşa, nu! zise David. Şi ce-i cu asta -.

— Doar o clipă m-am simţit departe de casă, într-o ţară străină, tare străină, şi n-am vrut să mă aflu acolo.

— Unde e căminul, Jenny-înger? întrebă David, cu tandreţea totdeauna neaşteptată care putea să o dizolve la cel mai ridicat punct de topire.

Ochii ei sticliră, clipi şi îi zâmbi prudentă.

— Nu ştiu, zise ea, încă nu ştiu, dar e foarte îndepărtat.

Se aplecară unul spre altul şi îşi frecară uşor pometii obrajilor şi se dezmierdară puţin cu nasul şi pe urmă se sărutară. David spuse, pe-un ton nepăsător menit a fi luat chiar aşa cum suna, într-un fel de parcă nici nu s-ar fi aşteptat să-i fie auzite cuvintele.

— O să căpătăm viza franceză la Vigo şi o să coborâm în remorcherul care va aştepta în faţa portului Boulogne, iar a doua zi vom debarca la Paris. M-am săturat de ciorovăială, Jenny.

— Vrei să mă faci să plâng de gâtul tău, să-mi frec nasul de cravata ta şi să-ţi picur lacrimi pe guler, scumpule? Nu-mi pasă cine ne vede, zise ea, trecându-şi braţele pe după gâtul lui, împungându-i bărbia cu creştetul.

— Încetează, Jenny! zise David. Unde crezi că ne aflăm?

Ea se îndreptă şi îşi scoase din buzunar pudriera.

— O să mergem în Spania ceva mai târziu, îi făgădui, la Madrid şi Avila şi Granada şi pretutindeni, unde-o mai fi. David, dacă vrei tu, haide să mergem mai întâi în Spania şi *apoi* la Paris... Zău aşa, scumpule, nu mă supăr. După asta n-o să-mi mai pese unde ne ducem. Vrei să debarcăm la Gijon? Şi apoi să ne ducem la Madrid?

Mânia îl năpădi pe David, ca şi cum ar fi fost ascu'nsă, pândind răbdătoare prin apropiere şi aşteptând să fie rechemată la locul ei firesc. Era vechiul ei truc, de a rămâne dârză până ce el ceda, pe urmă de a tăbări subit asupra lui predându-se, pretinzând că de la bun început nu voise altceva, lăsându-l dezgolit şi fără apărare. Mai întâi, însă, trebuia să cedeze el. „Am să mă opresc, dacă vrei tu..." „Am să fac orice vrei, dacă mai întâi faci tu ce vreau eu..." Acum, după ce câştigase încă o dată, era înclinată să-i dăruiască lui victoria, să-i arate cât este de uşor să fii generos, să se lase purtată cu el de acelaşi val, într-o fericită înţelegere, tot ce ar fi trebuit să facă de la început, fără să tragă mereu, unul hăis, altul cea. Acum fireşte ea era pornită de-a binelea să se învoiască cu călătoria în Spania, să pună totul la cale, începând cu Gijon, un port la care el nici măcar o clipă nu se gândise ca loc de debarcare. Doamne sfinte, acum totul trebuia făcut de la capăt, într-un fel de schimbare a sensului. Tăcerea lui o îngrijoră pe Jenny.

— David? întrebă ea, aplecându-se cu gingăşie, vorbindu-i cu glasul ei „languros*l. La ce te gândeşti? N-ar fi drăguţ

să mergem într-un loc la care nu ne-am gândit nicio clipă şi să ne mulţumim să hoinărim razna prin ţară, până ajungem la Madrid?

David zise:

— De ce Madrid în mod special? Nici nu mi-a trecut prin cap să ajung la Madrid. Mi-ar făcea plăcere să zăbovesc o bucată de vreme pe coastă. La Santander, poate, sau la San-Sebastian, ori sus, la frontiera franceză, la Irun…

— Bine, zise Jenny simţin-d că i se răceşte entuziasmul, oriunde vrei tu.

— Pari a uita că ne ducem la Paris, zise David. Spania e scoasă din discuţie, îţi aminteşti? Ne ducem amândoi la Paris şi pe urmă vom vedea…

Jenny întoarse spre el o faţă severă, cenzurătoare, nu mânioasă, nici jignită, sau intimidată, nici trădând ranchiună, doar o privire încărcată de dezaprobare critică, şi vorbi cu ton măsurat, cu glasul ei normal ridicat la puterea *n,* gândi David, într-o mică răbufnire de umor acru.

— Aş vrea ca măcar o *dată* să te hotărăşti, David, măcar o singură dată, şi pe urmă să te *ţii* de hotărârea luată până ce putem duce un lucru la capăt, sau ajunge la un lucru stabilit, sau chiar doar… Ei bine, asta ca în atâtea dăţi când ai mers cu mine două mile până la un anumit restaurant unde urma să luăm cina la ora nouă şi după aceea te-ai răzgindit la uşă şi m-ai cărat altundeva, încă o milă, şi nu ştiu de câte ori până la urmă am mâncat *tamales* verzi scoase dintr-un cazan de tinichea, la colţul străzii… Şi ai de gând să dai peste cap la fel şi tot voiajul ăsta? De ce nu ne-apucăm să sărim acum peste bord şi gata, să zicem că am terminat cu toate? David, ce *vrei?*

David lăsă ca vorbele ei să i se reverse peste urechi asemenea ploii scurse pe un acoperiş din ţiglă. Când se lăsa invadată de latura ei de pescăreasă şi întreaga ei fiinţă îşi suda toate elementele în feminitate pură şi fără minte, condensată în cuvinte lipsite de cea mai firavă priză asupra raţiunii, nodul central al tensiunii lui David slăbea, simţea plăcerea eliberată de povara de a o lua în serios, de a

încerca să-i răspundă, să-i explice ori s-o îmbuneze: orice ceartă îşi pierdea tăişul, orice problemă de dragoste îşi pierdea înţelesul. Niciun bărbat nu datora măcar un dram din bărbăţia lui, o clipă de atenţie, o fărâmă de consideraţie femeii a cărei limbă împungea aidoma unui ac de păr. Cu uşurare văzu cum Jenny, făptura aceea atât de specială, femeia fără seamăn printre femei, se contopea cu acea pacoste fără nume, fără chip, fără leac a existenţei unui bărbat: femela aparţinând speţei Pi'imat superior, flecară, aruncătoare de reproşuri şi acuzaţii. Să sară peste bord? Pentru ce, mă rog? Constată că talazurile creşteau, vaporul începea să se afunde puţin. Vorbele acelea erau o nerozie din partea lui Jenny, chiar când sporovăia ca o femeie oarecare.

— Hotărârea mea e luată, zise el. Nu mă ascultai. Jenny-înger. Ne ducem la Paris, e-un lucru bine stabilit, o dată pentru totdeauna.

Părea un loc la fel de bun ca oricare altul pentru a pune punct şi istoriei aceleia şi pentru a termina în fine cu ea – Berlin, Madrid, Paris, ce importanţă ar fi avut unde se petrecea scena finală?

— Hai să lăsăm în pace Spania, pentru o vreme. E timpul să începem a pune pe roate călătoria în Franţa.

— Tu o pui pe roate, zise Jenny, la fel de amabil de parcă n-ar fi rostit niciun cuvânt amar. O să vedem ce se întâmplă la Vigo.

Pe urmă adăugă, aproape cu sfială:

— Eşti un iubit scump, că nu iei în seamă când o iau razna, ca adineauri. David, nu mă aştept să-mi dai crezare, dar trăiesc o fericire desăvârşită, desăvârşită. Te rog nici să nu te gândeşti la ce-am spus…

— N-am să mă mai gândesc deloc, zise liniştitor David, căci o maliţie bine dispusă se răspândea prin toată făptura lui, asemenea unui zâmbet lăuntric.

Sună goarna pentru cină, dar mai întârziară câteva minute. Vasul părăsea portul şi marea era atât de dezlănţuită încât şal; p * pilotului aproape se umpluse de

apă. Omul de la e T-iă era ud leoarcă şi lupta anevoie să se menţină pe punte.

Pilotul co'bo'î seara de frânghie ca un păianjen lunecând în josul plasei sale şi se balansă în şalupă, care maimai să se dea peste cap. Luă în primire cârma şi îndreptă ambarcaţiunea. După o bătaie energică, sănătoasă, motorul muri. O clipă, pilotul rămase acolo, stabilizând cârma, privind în sus M prova înaltă a navei, care îl domina ameninţător.

Jenny zise:

— Vai, David, *uită-te* la el!

Se-aplecă mult în afară. Îşi scoase de la gât eşarfa ei mare, pătrată şi o flutură în cercuri mari spre pilot, până ce-i reţinu atenţia. Omul îşi scoase pălăria lui sobră de pilot, cu o rotire frumoasă, şi îi răspunse la salut. David îşi încleştă ambele mâini pe parapet şi se aplecă cu braţele înţepenite până la umăr. Jenny zăbovea; cu eşarfa atârnându-i, cu faţa liniştită şi plină de voioşie. David o luă de braţ şi o trase de-acolo.

— Hai să aşteptăm şi să vedem cum se descurcă, zise ea, dar David se săturase de Jenny pe ziua aceea'

— O să se descurce, foarte bine, şi e ora cinei, îi spuse el, şi ea îl însoţi, săvârşind una din rarele ei acţiuni de complezenţă, în întregime frauduloase, dar bine jucate. De obicei, această atitudine însemna că-şi pusese în gând altceva, o treabă de făcut mai târziu, când avea s-o amuze mai mult.

Jenny, închinând primul pahar de vin spre David, simţi

— Nu ar fi putut spune de ce – că petrecea cea mai plăcută, cea mai fermecătoare perioadă din viaţa ei. David era cam cufundat în sinea lui, dar nu ştia din ce pricină, corabia se legăna cu lungi, ameţitoare oscilaţii, suficiente ca să te treacă răcorile, totuşi nu se simţea deloc înfiorată. Aceleaşi mese erau ocupate de aceiaşi pasageri, da, aproape toţi prezenţi, păstrându-şi cam aceeaşi înfăţişare. Nu băuse, aşa că de vină nu era fermecătoarea zăpăceală lăsată de vinul de Canare. Trupa de zarzuela veni ceva mai

târziu şi se aşezară tot în tăcere, cu feţe încruntate. Până şi Ric şi Rac nu mai arătau obişnuita lor însufleţire. Jenny îi spuse lui David:

— Am auzit că i-au bătut crunt pe copii, din cauza colierului de perle, i-au bătut până şi-au pierdut cunoştinţa. Dar par să n-aibă absolut nimic, nu-i aşa?

— Cine ţi-a spus? întrebă David. N-am auzit despre treaba asta.

— Wilhelm Freytag, zise Jenny, lui i-a spus comisarul de bord. Iar studenţii aceia au urmat-o pe La Condesa până la micul hotel unde s-a dus şi pe urmă au luat o trăsură încărcată cu flori cumpărate din piaţă şi le-au rezemat de zidurile de sub fereastra ei şi i-au pus pe servitori să le atârne de balconul ei. Ea însă n-a vrut să iasă din cameră, n-a vrut nici să le vorbească.

— Cine ţi-a mai spus şi asta? întrebă David.

— Freytag, zise Jenny, în timp ce urcam colina şi tu ne pândeai din spate.

— Pândă, repetă David, gânditor. Pe urmă întrebă; Cum de-a aflat Freytag aşa de iute?

— Un ins din poliţia secretă, care a văzut episodul, s-a întors la vas înainte de plecarea noastră.

— Mă dau bătut, zise David. Nu pot pricepe când a fost vreme pentru toate astea.

— A fost, totuşi, zise Jenny, s-au petrecut realmente.

David schimbă subiectul. Îi observa pe spanioli cu oarecare curiozitate. Mâncau cu deplină seriozitate, fără a schimba un cuvânt şi abia ridicându-şi feţele din farfurie, luând îmbucături mari.

— Ar putea fi la fel de bine şi germani, zise David, dar presupune că o după-amiază de târguieli făcute cu şterpeleala aţâţă foamea.

Jenny împinse uşor cu furculiţa foile ofilite de salată puse în faţa ei.

— N-ai fi crezut că ar fi putut să procure nişte salată proaspătă de pe insulă?

— Poate febră tifoidă, sau holeră, se pronunţă David, într-

o stenogramă verbală pentru a nu-şi întârzia îmbucătura de *Eisbein mit Sauerkohl und Erbsempure,* ca să nu mai pomenim de o claie de ceapă prăjită.

— Mucegăitule! zise Jenny, pe care viaţa dusă în Mexic, departe de a o fi intimidat în privinţa microbilor, o înzestrase cu un inimos dispreţ pentru toţi străinii care fierbeau orice mâncare sau se privau de toate fructele minunate şi de savuroasa mâncare mexicană, consumată din oalele de lut aburinde în satele indiene. Acum nu-i era foame – sau, în oricecaz, nu-i trezeau pofta toate acele alimente substanţiale, care îţi supraîncărcau stomacul. Se minună din nou de apetitul lui David, care nu scăpa nicio fărâmă, indiferent ce, ca o pasăre deosebit de vorace, ridicându-şi mereu ciocul căscat, cu o punctualitate oarbă, pentru a înghiţi tot ce i se bălăngănea pe dinainte. Cel puţin avea maniere destul de bune. Nu înfuleca lupeşte, nu' înghiţea nemestecat, nu se îndopa, nici nu ronţăia, nici nu vorbea cu gura plină. Mătuşile lui bătrâne şi cârpănoase poate că-l lăsaseră să moară de foame, dar îl învăţaseră să mănânee civilizat puţinul ce i-l dădeau. Totuşi, era uluitor! îşi reducea metodic conţinutul farfuriei pline de hrană, până când rămânea doar suprafaţa nudă, apoi mai lua o porţie. Nu putea să lase o firimitură sau o bucăţică dinaintea lui şi asta se întâmpla nu numai la micul dejun, prânz şi cină, ci şi cu ceştile servite la ju-

— Mătatea dimineţii şi sanvisurile de la ora ceaiului. Totuşi, când ochii lui colindau, în jur şi în lături, căutând încă o îmbucătură, pleoapele i se strângeau cu un aspect patetic, hămesit, gura i se întredeschidea puţin, dându-i un aer contrafăcut de orfan neglijat, care-i împietrea lui Jenny inima de câte ori îl vedea. Dispoziţia ei voioasă se prefăcea în răutate şi începea să revizuiască istoria personală a lui David. Neîndoielnic, e un copil schimbat de spiriduşi, asta-i cu el. Acei poznaşi elfi minusculi veneau şi furau din leagăn copilul vreunei mame şi-i lăsau în locul lui unul din monştrii lor. Porţi toate semnele doveditoare, bietul meu David. Copilul ăsta mănâncă şi tot mănâncă, şi nu câştigă nicio

uncie în greutate şi e veşnic lihnit. Indiferent cât de mult e iubit, nu poate răspunde la iubire, nu poate simţi o durere, nici nu-l îndurerează soarta altora, nu poate să plângă pentru nimic şi puţin îi pasă ce necazuri grave aduce pe capul tuturor. Şi ia tot ce-i poate cădea în mână şi niciodată nu dă nimic. Şi apoi, într-o zi, dispare fără un cuvânt, pur şi simplu se duce. „Asta se alege de aceşti inşi care nu sunt buni de nimic", îi spunea bătrâna doică scoţiană, când Jenny avea şase ani. „Şi atâtea sărmane mame cred că băieţii lor zvânturatici au fugit de-acasă, pornind pe mare, ori că s-au dus să cutreiere lumea, prin India sau Africa, sau prin deşerturile sălbatice ale Californiei, şi se minunează, bietele suflete, după toate câte au făcut pentru ingraţii aceia. De nu ştiu însă că tot timpul au încălzit o viperă la sân, nu, şi creaturile alea nu se mai află nicăieri în viaţa omenească, s-au întors la propriul lor Neam Rău, şi după aceea, pentru vecie ei ajută să fure copii şi să pună în locul lor odrasle de spiriduşi!" în cele din urmă, în mintea lui Jenny răsări o întrebare, dar la mulţi ani după aceea, când era prea târziu s-o mai pună: „Ce fac oare cu copiii furaţi?"

Stevardul luă, în sfârşit, farfuria lui David şi puse în faţa lui o uriaşă tortă de mere, acoperită cu frişcă.

— Sunt *înfometat,* îi spuse el lui Jenny, ca o confidenţă amicală, terciuind cu furculiţa prin lăcăraia din farfurie.

Ce fac oare cu copiii furaţi?

Jeny îşi roti privirea şi zise:

— Toată lumea pare obosită. E leit ca la Vera Cruz sau la Havana. Toţi ne amintim că suntem străini şi nu ne simpatizăm. Toţi suntem în drum spre alt loc şi ne vom bucura reciproc să ne vedem pentru ultima oară. Doamne, urăsc gândul că aş putea să primesc măcar o carte poştală din partea oricărei persoane de pe acest vas, cât voi trăi!

David harponă altă încărcătură de tortă de mere.

— Îl incluzi chiar şi pe Freytag?

Jenny îşi puse jos furculiţa neocupată, îşi luă şervetul şi il lăsă să-i cadă.

— E în ordine, David. Somn uşor. Noapte bună, zise ea

învăpăiată de furie.

Se ridică, cu uşurinţa ei aeriană, de parcă ar fi avut resorturi în loc de muşchi, şi decolă în plină viteză în mersul ei mărunt şi strâns, ca şi cum ar fi fost pe patine. David îşi isprăvi desertul şi îşi bău cafeaua.

Călătorii se scurseră agale din sala de mese, luând-o într-o direcţie sau alta pe punte şi dispărură. Hublourile fură cufundate în întuneric devreme. Pe covertă, veăpitanul îşi înghiţi doza de bismut şi se duse la culcare, renunţând la ficţiunea că el şi nu secundul ducea vasul în larg, după ce pilotul îi părăsise. Comisarul de bord, trebăluind la hârţogăria lui, trimise după cafea cu cozonac, moţăind şi trezindu-se iar, în timp ce mânca. Doctorul Schumann, umblând ca un somnambul, făcu un rond de noapte la clasa a treia, îl tratã pe pruncul cu buricul infectat, îi dădu un calmant unui ins apucat de crampe, schimbă pansamentul la fruntea tăiată a unuia care luase parte la încăierarea de după slujba religioasă şi făcu ce putea să i se scurgă orele acelei nopţi dezastruoase, căci simţea cum marea şi depărtarea şi timpul însuşi înalţă un zid între el şi insula pe care n-avea s-o mai revadă niciodată, pe care, de fapt, n-o văzuse deloc, cu excepţia unui drum abrupt pornind din docuri, pe care o mică trăsură albă se căţăra încet spre orizont, luând cu ea toate deşertăciunile şi iluziile vieţii lui. Părintele Garza putea el să spună cât poftea: „Trateaz-o ca pe-o femeie deşfrânată, o eretică incorigibilă, nu-ţi prinde piciorul în mrejele ei”, dar cuvintele acelea nu schimbau nimic, nu însemnau nimic. Se plimbă în jurul punţii şi flutură un salut spre muzicanţii din orchestră, care îşi strângeau instrumentele pentru noapte după una sau două melodii cântate simbolic. Ocoli marinarii pe mâna cărora fusese lăsat vasul, nişte frumoase animale tinere atât de sănătoase, fără un singur nerv care să le zvâcnească, norocoşii, în întregul echipaj nu exista niciun bolnav, cu excepţia băiatului care avea un rinichi flotant, care şi-acum era însărcinat cu jocurile de pe punte şi starea lui nu părea înrăutăţită din pricina asta, deşi nu se acordase nicio

atenţie recomandărilor făcute de doctorul Schumann cu privire la tratamentul lui. Doctorul Schumann rezistă impulsului de a-l întreba pe băiat cu;» o mai ducea şi aruncă doar în treacăt o privire fără obişnuita strângere de inimă compătimitoare, chipeşului tânăr, exemplar perfect de pură bună stare stupidă, care îl împingea în fotoliul cu rotile pe micul muribund năstruşnic, pentru ultima inhalare de aer din seara aceea. Remarcând iarăşi faţa posomorită, încruntată, fortificată în instinctivul ei resentiment convins că e îndreptăţit, doctorul Schumann simţi ghimpele ascuţit al unei stranii invidii trezite de acea crudă inocenţă fără noimă.

Părea că vasul se îndreaptă de-a lungul coastei africane, decise Herr Glocken, urmărindu-şi vârful degetului de-a curmezişul hărţii dintr-un atlas luat din bibliotecă, îl tulburau amintirile zilei abia încheiate la Santa Cruz, nu oraşul sau oamenii lui, ci persoana lui şi propriul său rol neatrăgător jucat în desfăşurarea evenimentelor, având ca martori pasageri care cu siguranţă că îi vor arăta dispreţul lor pentru lipsa de prezenţă de spirit dovedită, poate chiar pentru laşitate. Însuşi conturul cuvântului, în capul lui, îi dădea fiori reci. Avea dureri constante peste tot, în vine şi în oase, dintâi îi zvâcneau, şi o doză dublă de doctorie luată îi uşura prea puţin chinul. Îşi luă cina să-şi păstreze puterile şi se duse la culcare devreme, pentru a fi scutit un ceas de prezenţa tovarăşilor de cabină. Se înfofoli bine în pătură, îşi îndoi pernele sub cap şi deschise cartea lui mare, platâ, masivă, plină de fapte care l-ar fi putut ajuta să adoarmă. „Cele mai recente hărţi”, anunţa cuvântul introductiv11 „... toate ţinuturile... toate statele... cerurile... călătorii de descoperiri... informaţii statistice despre oceane, lacuri, fluvii, insule, munţi şi stele...” Herr Glocken putea să vadă limpede pe harta lui, isub deget că, într-adevăr, chiar în clipele acelea vasul tanga, negreşit, de-a lungul coastei indiferente a Africii, care pe ţărmul acela n-avea niciun port. Cu ce schimba ceva, pentru el, locul unde se afla sau ceea ce făcea? Adormi.

Ceva mai târziu, David îl găsi acolo, răsuflând uşor, cu lumina încă aprinsă, cu atlasul deschis, desfăcut peste faţa lui. David dădu laoparte cartea şi stinse lumina, fără să-l deranjeze. Atunci îşi aminti că-l văzuse pe Denny la bar, de pe-acum atât de îmbibat de alcool încât David mai că se aştepta să-l vadă cum ia foc subit de câte ori îşi aprindea o ţigară. Totuşi, n-avea el norocul ăsta. Avea să coboare târziu în cabină, căzând peste toate lucrurile, duhnind a băutură şi leoarcă de năduşeală şi mormăind. Chibzuind mai bine, David trase ermetic perdeaua patului lui Herr Glocken, aprinse la loc lumina, ca o călăuză pentru Denny, se duse la pat şi trase şi perdeaua lui. Singura parte din organismul lui care mai lucra cumva părea a fi însăşi zona superioară a minţii, sau cel puţin era singura voce pe care o putea auzi şi care repeta într-una stupid, ca un papagal: „Dă-le dracului. Sări peste vasul ăsta. Dă-te jos la Vigo, şi gata, mergi mai departe unde pofteşti. Sări peste vas. La dracu' cu el…" Larma continuă până ce îi veni ideea că ar putea la fel de nimerit să încerce să numere oi. Număra încet oile şi, în acelaşi timp, răsufla foarte adânc, un exerciţiu învăţat de la maică-sa la vârstă de cinci ani, când cântecele şi poveştile spuse la culcare nu-l mai linişteau. Vechiul truc reuşi iar, la fel de eficace ca şi pe vremea când era nou. Se trezi în dimineaţa următoare foarte înviorat, auzind căscăturile şi mârâielile zgomotoase ale lui Denny, pe Herr Glocken rugându-se să-i dea cineva un pahar cu apă şi apelul peremptoriu al goarnei, invitându-i la micul dejun.

Jenny ae deşteptă devreme şi se uită pe hublou afară să afle cum e vremea. Cerul era pal, neînsorit, apa era cenuşie şi împestriţată cu pete argintii, pentru întâia oară. Era răcoare şi îşi puse un pulover când se îmbrăcă. În timpul nopţii vasul trecuse peste vreo linie despărţitoare, nu mai era defel vară, ci toamnă timpurie.

Elsa deschise ochii, se întinse şi se ridică până în dreptul hubloului, să aspire cu îneântare umezeala.

— Vai, ia priveşte! zise ea, cuprinsă de o blândă mirare.

Vai, acum e ca-n Europa, totul e neguros şi nelămurit şi estompat, acum îmi aduc aminte. E ca şi cum aş fi şi ajuns acasă. Pare ciudat că am trăit vreodată în Mexic...

— Dar Elveţia e toată numai lumină solară şi culoare, sau n-am auzit eu bine? remarcă Jenny. Am crezut că acolo n-aveţi decât vreme însoritășI zăpadă. Toate pliantele turistice spun aşa.

Elsa îşi trase capul, din cadrul hubloului. Faţa ei nefeminină era îndulcită de o schiţă de zâmbet, care poate nu-i şedea prea bine, dar însemna o schimbare faţă de obişnuita ei tristeţe rătăcită.

— A, nu, zise cu o ciudată mândrie francă, la Sf. Gallen avem ceaţă şi ploaie, ca pretutindeni. Vai, răsuflă ea cu disperare, poate că acolo va fi mai bine.

/

Buletinul de bord era iar înţesat de informaţii referitoare la navigaţie: plecări şi sosiri de vase, greve mari time şi a.'ite agitaţii în porturile lumii; tulburări în Cuba, tulburări în Spania, tulburări în Germania, noduri, latitudini, longitudini, răsărituri şi apusuri de soare, fazele lunii, prognoza de azi a vremii de mâine. Pe lângă acestea, jocuri şi curse de cai şi filme şi piscina vasului. Şi un anunţ pus de trupa zarzuela, precum că mult aşteptata serată de gală organizată ca un omagiu adus onoratului Căpitan al navei *Vera* urma să aibă loc chiar în seara aceea, constând dintr-un dineu, muzică şi dans, o strălucită reprezentaţie de comedie dată de către membrii trupei de zarzuela, gazdele serii. Şi o tragere la sorţi finală a numerelor câştigătoare ale splendidelor premii oferite fericiţilor posesori care deţineau biletele de tombolă. Costume fanteziste şi măşti. Aranjamentul locurilor, la toate mesele, urmează a fi schimbat, de dragul unei înnoiri festive. Câteva bilete au rămas nevândute: Dona Lola sau Dona Amparo vor rămâne îndatorate oricui dorea să le achiziţioneze. Va fi oferită o prezentare specială a premiilor la ora răcoritoarelor de dimineaţă, în bar. Toţi pasagerii erau invitaţi în mod cordial.

Mai multe persoane din rândul celor devenite ţinta unor

remarci grosolane făcute pe tema serbării se fofilau acum pe lângă anunţul cu pricina, aruncând priviri piezişe, circumspecte. Herr Glocken, soţii Baumgartner, Herr Rieber, profitând de absenţa lui Lizzi, căci nu aveai cum să ştii ce mai putea să le trăsnească prin cap acelor haimanale, şi chiar şi Freytag, mânat numai de curiozitate, se opriră să citească.

— Se vede o reală schimbare de ton, constată el pentru următorii sosiţi, Frau şi Herr Professor Hutten. Sinistră, aş spune eu. Nu e puţin cam târziu pentru ei să înceapă a se arăta că au şi maniere?

— Bunele maniere, da, zise cu grijă Herr Professor, după toate celelalte genuri din care ne-au dat mostre. Dar o schimbare în bine, se zice, scumpe domn, chiar de-ar fi numai superficială, temporară şi generată de motive nedemne…

— Ce alt soi de motive ar putea avea ei? întrebă Freytag, simţindu-se dintr-o dată voios.

În felul în care Herr Professor prelua orice subiect sau situaţie, pe nepusă masă, le turna în tiparul minţii sale şi ţi le restituia gata confecţionate, fără nicio cusătură, era ceva care-i trezea lui Freytag o bună dispoziţie maliţioasă. Aveai nevoie de geniu pentru a fi un pisălog atât de neîntrecut.

Frau Hutten îi făcu semn lui Bebe, trăgând uşor de lesă. Herr consort pricepu aluzia şi amândoi îşi urmară drumul spre bar. Frau Hutten ardea de nerăbdare să vadă ce izbutiseră să care pe bord tâlharii ăia de dansatori. Nu era singura persoană roasă de această curiozitate. Lola şi Amparo, având o înfăţişare remarcabil de proaspătă şi cumva mai puţin batjocoritoare ca deobicei, stăteau de ambele laturi ale -unei înguste măsuţe-piedestal având un fel de etajeră pentru etalaj deasupra ei, un expedient pus la cale pentru de de barman şi de comisarul antrepozitelor laolaltă şi aveau de expus un tot de prăzi chiar prezentabil; poate că satisfăcând mai mult gustul feminin, ca şi cum ar fi fost destinate să le câştige femeile singure, ori să le câştige bărbaţii pentru de.

— E-n ordine, dacă-ţi place dantela, îi spuse David doamnei Treadwell, şi ea schiţă un zâmbet când trecu şi zise:

— Îmi place efectiv dantela, dar nu şi astăzi.

Erau acolo o serie de piepţeni înalţi, frumos sculptaţi în baga, un sortiment de feţe de masă de dantelă, o mantilă vaporoasă, de dantelă neagră, un mare şal alb brodat, eşarfe în culori strălucitoare, o cuvertură de pat de dantelă cam grosolană, un întreg sortiment de evantaie de mătase neagră şi albă, două furouri cu volane şi un metraj de linou brodat, străveziu. Frau Schmitt nu se putea decide dacă linoul era destinat să fie acoperământ pentru altar sau să devină volane de furouri. În orice caz, refuză să-l râvnească, sau măcar să-l admire, pentru că era furat şi indivizii aceia se cădea să fie denunţaţi şi pedepsiţi. Dar cine era dispus să-i denunţe? Şi cărei autorităţi? Cine i-ar fi dat ei ascultare? Avea şi-aşa destule necazuri, destule amărăciuni, nu mai putea suporta gândul de a mai primi bobârnace, ori de a fi neluată în seamă de către cineva, indiferent de chestiunea pusă în discuţie. Trăia într-o lume teribilă, rea, şi era neajutorată în mijlocul ei. Întinse mâna şi frecă drăgăstoasă linoul între degetul mare şi arătător.

— Frumos, frumos, îi spuse în germană lui Amparo aproape şoptit.

Amparo întinse instantaneu mâna dreaptă, plină de bilete, şi cu stânga trase afară unul din grămadă.

— Patru mărci, zise ea, ca şi cum Frau Schmitt ar fi cerut un bilet.

— Aşteaptă – zise Frau Schmitt, şi răsuflarea aproape i se curmă, scotocindu-şi portofelul pentru a găsi mărunţiş.

Denny „arătând cu mult mai prost din pricina uzurii, reuşise totuşi să o atragă la o conversaţie pe Pastora, pentru o clipă. Stăteau la o masă lângă bar. El bea o bere restauratoare, ea sorbea o ceaşcă de cafea şi îl pândea cu agerime, peste marginea ceştii. După aceea el îi relată lui David că nicio clipă nu prinsese cu adevărat înţelesul negocierii purtate, dar că Pastora făcuse ca totul să aducă a

petrecere hazlie, bună şi curată – „doar un decent bă*ile **, zise el, pare a fi ca una din acele tevaturi cu ho*edown p*[29]e care le încropesc ungătorii prin împrejurimile oraşului Brownsville. Ei, ce mai ala-bala, hai să mergem. Qrice-ar fi, diseară mi-o culeg pe muieruşca aia, sau să fiu al naibii, măcar am să ştiu de ce nu se lasă.”

Până atunci, decise să renunţe la alcool, să tragă un somn zdravăn şi să se pună în formă pentru petrecere.

Teoria favorită a lui Herr Baumgartner era că ocaziile sociale reprezentau o îndatorire sacră, ce urma să fie dusă la îndeplinire cât mai bine posibil, indiferent de condiţiile trupeşti sau mintale particulare. Părinţii lui priviseră la început această înclinare cu o doză de aprobare, eonsiderând-o drept spiritul normal, iubitor de distracţie al copilăriei, mai târziu se arătară cam descumpăniţi, deoarece constatau că feciorul lor era dispus să lase nedusă la capăt orice sarcină familială, să neglijeze toate orele dedicate studiului, să treacă cu vederea toate regulile gospodăriei, ba chiar să le sfideze, pentru a alerga după cele mai ordinare plăceri fugare, irosindu-şi adesea timpul în cea mai indezirabilă companie. Frau Baumgartner, după o îndelungată experienţă acumulată cu aiurelile soţului său, căzu de acord cu părinţii lui că era vorba de un incurabil filon de frivolitate. În pofida tuturor acestor aiureli, nu izbutea niciodată să se reţină a-i atrage luareaaminte şi a-i da avertismente conjugale, nu împotriva unor divertismente inocenţe – cine le-ar putea dezaproba? — ci împotriva culcării la’ ore târzii, a băutului, a prelungitelor partide de cărţi, însoţite de pierderi băneşti. Toate amuzamentele masculine oferite de un *Turverein,* popicele, cântatul în cor, întinse pe câte-o jumătate de noapte, cu stacanele în mână, alergatul pe la bâlciuri împreună cu o droaie de prieteni la cataramă, pentru a trage la ţinte de lut şi a se îmbolnăvi singur, consumând mâncare mexicană, aducând acasă vrafuri întregi de păpuşele trenţăroase şi

29 Dans zgomotos şi violent, „cu săpăliga".

vase şi jucării mecanice prea infantile chiar şi pentru Hans, de care se prefăcea – îmboldit de simţul datoriei – că e încântat. A, bine, făcuse tot ce-i sta în putinţă, şi totuşi era vina sa că soţul ei, care o iubea, de asta era sigură, care în primii ani ai vieţii lor comune vădise o inimă voioasă atât de încântătoare, care, asta n-o putea tăgădui nicicum, fusese până-n anii din urmă un devotat soţ, tată şi susţinător de familie, era vina ei că el nu putea găsi niciun pic de satisfacţie în bucuriile căminului, în blajinele obiceiuri domestice, în compania scumpei sale familii? începu să se teamă că nu va şti niciodată.

— De aceea nu fu surprinsă, ci doar nlăcut impresionată, când, pe la jumătatea după-amiezii, el începu să răvăşească prin cabina înghesuită, pescuind din grămadă fleacuri bune a alcătui un costum de carnaval sau petreceri date pe bordul vasului. Probă jacheta ei roşie şi albă, plisată, care cădea pe el exact atât de prost încât să producă efectul comic dorit.

— Ce faci acolo? întrebă ea, cunoscând răspunsul înainte ca el să vorbească.

— Dar nu pot pricepe! strigă apoi. Ce-ai tu comun cu aceşti oameni groaznici, care ne-au înşelat sustrăgându-ne bani şi pe urmă au furat tot ce le-a căzut în mână, la Santa Cruz, i-am văzut cu ochii noştri. De ce, de ce oare trebuie să te duci la petrecerea lor?

— Oricum, e o petrecere, zise cu seriozitate Herr Baumgartner, cercetind în oglindă cum îi vin barbeţii stufoşi care o speriaseră pe fetiţa cubaneză.

— Simt eu că nu trebuie să fim nişte mumii la serbare. Măcar copiilor trebuie să li se îngăduie să petreacă un pic.

îi zâmbi lui Hans, a cărui faţă radia de fericire, pe când urmărea preparativele făcute de tatăl lui.

— Ei sunt inocenţi, rosti acesta onctuos, de ce să-i pedepsim pentru vina înaintaşilor lor?

— Care copii inocenţi? întrebă doamna Baumgartner, aruncându-i o privire severă lui Hans, care clipi. Inocenţi? Te referi cumva la acei gemeni criminali, care l-au aruncat

peste bord pe bietul Bebe şi au provocat înecul acelui sărman nefericit de la clasa a treia? Te refereai şi la ei?

— De ce nu? întrebă Herr Baumgartner, cu o pietate lipsită de orice legătură cu subiectul dezbătut şi pe care, soţia lui o găsea nespus de exasperantă. Domnul trebuie să le fie judecător, nu noi. Ştii bine, nici măcar nu s-a dovedit că ei au săvârşit fapta.

— Nu s-a dovedit! exclamă soţia, stăpânindu-şi înadins glasul. De ce dovadă mai era nevoie? Cine altul pe acest vapor, cine, în lumea întreagă, afară de această pereche, ar fi fost capabil de asemenea blestemăţie? A, dar până la urmă *tu* eşti cel *inocent.*

— Sper că am izbutit să păstrez o părticică din această binecuvântată calitate, după toţi anii scurşi peste noi, zise cu infatuare soţul ei, punându-şi un uriaş nas roşu făcut din carton presat, cu ajutorul unor cârlige de sârmă atârnate după urechi. Fac un lucru foarte simplu. Voi duce câteva jucării pentru copii şi voi încerca să-i amuz puţin, asta-i tot. Dar, scumpa mea, aş vrea să te-arăţi câteodată mai binevoitoare cu aceste mici ocazii fericite.

— Nu intenţionez să fiu neamabilă, zise ea rănită, numai că uneori nu înţeleg exact...

— Te rog să te găteşti şi tu puţin, zise soţul ei, îmbracă-ţi frumoasa ta rochie ţărănească bavareză, pe care obişnuiai s-o porţi la petrecerile noastre, în Mexic. Fă asta pentru mine, o îmbie el, cu ochii sticloşi de tandreţe, pe deasupra clovnescului său nas roşu.

— Am să mă gândesc la sugestia ta, răspunse ea şi. Soţul său pricepu pe dată că-i va împlini dorinţa.

Hans, stând alături de ei, pe cap cu o largă pălărie de cowboy, din hârtie, şi cu o mică tobă spânzurată de gât, aştepta, răbdător ca totdeauna, să se termine sfada şi să înceapă treaba următoare. Când părintele lui zise: – Acum, Hans al meu! băiatul sări în sus şi făcu un pas spre uşă. Glasul mamei, păstrând familiara notă de avertisment, îi îngheţă ceafa şi-l frână pe loc.

— Vino şi sărută-mă, zise mama.

După ce se achită de această îndatorire, o tuli împreună cu taică-său, care se încrunta de parcă l-ar fi durut iarăşi stomacul. Înainte de a-şi face amândoi apariţia pe punte, Herr Baumgartner se opri şi pescui din buzunarul de la spate o tichie de spiriduş, din hârtie, dată de un stevard – şi şi-o înfundă peste urechi.

— Acum, strigă el poznaş aplecându-se până-n dreptul obrazului lui Hans, ia spune-mi, cum mă cheamă?

Şi execută un fel de triplu salt, dansând în cerc.

— *Rumpelstilzehen!* ţipă Hans, cât îl ţinea gura.

— Întocmai! răcni inimos taică-său şi o luară la picior de zor, simţind că petrecerea se şi pornise.

Jenny stătea pe marginea şezlongului ei, în lumina după-amiezii târzii, schiţând din memorie un pescăruş în zbor. Umpluse mai multe pagini cu toate variantele, de la cinci-şase linii grăbit trasate, până la un desen compact al capului pescăruşului încastrat într-un peisaj, semănând cu o armură din ochiuri de zale. Toate – greşite, ca de obicei. David stătea în preajma ei, recitind *Don Quijote* poate pentru a douăsprezecea oară… Nimic nu e mai potrivit pentru a-ţi mai înviora spaniola1', zicea el. Albumul său de schiţe, legat cu o panglică, era proptit de şezlong. De când ea îi făcuse scena aceea, când nu-i arătase desenul isprăvit, nu mai schiţa în compania ei şi n-o întreba niciodată cu ce se ocupa. Jenny se prefăcea că nu remarcă atitudinea lui, întrebându-se câtă vreme va dura.

— Cred că am să plec acum, e timpul să mă schimb, zise ea. Poate că stevardul va fi capabil să-mi prepare un duş suplimentar.

Fără a-şi înălţa ochii din albumul lui, David se interesă grijuliu:

Ai într-adevăr de gând să te îmbraci pentru petrecerea asta prostească?

— Nu, să mă *schimb,* zise Jenny; Totdeauna fac asta, seară de seară. N-ai observat?

Herr Baumgartner apăru în fruntea alaiului condus de el, învârtind ca un titirez un băţ, în chip de tambur major,

mărşăluind în pasul gâştii, iar copiii se ţineau după el bătând pasul gâştii într-o stridentă dezordine ţipătoare. Comisarul de bord le distribuise trâmbiţe, tobe, *maracas,* fluiere şi fiecare huruia, izbea, bătea şi sufla în de cum poftea. Hans mărşăluia alături de tatăl lui, băieţaşul cubanez şi surioara lui veneau în urma lor, iar Ric şi Rac se trăgeau în ariergardă, ciocnind nişte tărtăcuţe uscate şi izbind într-o tobă, având aşternut pe faţă un aer straniu, aproape de plăcere copilărească. Jenny stătea locului, zâmbindu-le în timp ce se apropiau şi aplaudă din vârful degetelor. Herr Baumgartner o privi radios pe deasupra nasului lui postiş şi îi strigă, cu o vehemenţă lipsită de bucurie:

— De ce nu ni te alături? De ce nu ne ajuţi?

— Nu aveţi nevoie, răspunse Jenny, dar cu toate acestea îl urmă şi David îşi ţinu răsuflarea de teamă ca nu cumva să adopte şi ea pasul gâştii. Era mai mult decât capabilă de-aşa ceva, nu puteai să te bizui că o poţi lăsa un minut de capul ei, fără să se dea în spectacol, făcându-se de basm. Avea oroare de clovnii feminini şi în asemenea momente îi venea gândul jalnic că în firea lui Jenny exista mai mult decât o tendinţă spre bufonadă vulgară. O urmări cum dispare în bar, ţinându-se în coada miniaturalului carnaval, mergând încă potolit, dar bătând din palme în tactul marşului, căci acum Hans şi Herr Baumgartner cântau cu sufletul la gură . *Is das nicht ein gulden Ring? Ia, das ist ein gulden Ring...*[30], în vreme ce gemenii şi copiii cubanezi se mulţumeau să ţipe, mai mult sau mai puţin în ritm. Mărşăluiră în jurul meselor, legănându-şi picioarele în sus şi în afară, iar băutorii luau paharele din drumul lor, când treceau. Herr Baumgartner se opri din cântat, acordându-şi un răgaz suficient pentru a-i admonesta pe cei adunaţi în stânga şi-n dreapta lui, cu faţa încruntată de nelinişte şi glasul mâhnit:

— De ce nu veniţi alături de noi? De ce nu ne ajutaţi?

30 Nu e oarş un inel de aur ? Da, este un inel de aur (germ.).

Şi deşi micilor petrecăreţi li se acordară privirea amabilă şi zâmbetul dulce arborat în asemenea ocazii

— Bine-nţeles, mult-prea-scurtele bucurii ale copilărei erau sacre, indiferent cât de plicticoase puteau fi câteodată – totuşi nimeni nu se clinti de la locul lui, nici nu întoarse capul după ei, de îndată ce vacarmul trecu. Herr Baumgartner îşi ascunse disperarea şi continuă să tropăie pe punte afară, nerenunţând la pasul de gâscă, bun să-ţi distrugă şira spinării şi pe care-l detestase în tot timpul serviciului militar. Îi conduse pe copii până ce completară turul vasului şi le dădu pe loc repaus în apropierea barului, unde fiecare copil putea să-şi găsească familia, cu excepţia lui Hans, care fu trimis îndărăt la maică-sa, de parcă ar fi fost pedepsit pentru ceva. Plecă, ducându-şi jucăriile, gata să plângă. Ce se întâmplase, ce făcuse? Ceilalţi copii se despărţiră imediat, fără a schimba o vorbă sau o privire, fiecare strângându-şi la piept prada şi uitând pe dată de Herr Baumgartner. Herr Baumgartner nu voia altceva decât să fie uitat şi să uite: râvnea numai intimitate, invizibilitate şi o sticlă de coniac. Cum toate îi lipseau, ceru o halbă de bere şi se aşeză s-o bea, cu o faţă pe care se citea o scuză nevinovată, neîndrăznind să bea coniac până ce nu venea soţia lui. Ea îl făcuse să-i promită solemn că nu va mai bea niciodată, decât când se afla alături de el. După ce se lăsă câteva minute asaltat de gânduri negre, îşi aminti să-şi scoată barbeţii şi nasul şi tichia de spiriduş. Când veni la masă şi soţia, împreună cu Hans, exact înainte de cină, purtând parura de dantelă cu serpentine din panglici, cu bluza plisată şi un belşug *de fuste, proaspăt pudrată şi mirosind a *eau de lilas,* el dădea pe gât a treia halbă de bere şi se aplecă recunoscător spre consoartă. —

— Greta mea, ce fermecătoare eşti, aceeaşi fetiţă a mea. Nu te-ai schimbat din ziua nunţii! Toţi aceşti ani…

— Zece! zise ea, cu o bruscheţe voioasă. Şi tu eşti tare uituc. Mi-ai promis să nu bei decât când…

„— A! zise el jovial, fiindcă stomacul îi era alinat şi încălzit. Credeam că obligaţia se referea numai la coniac!

— Nu, îi răspunse soţia, nu s-a pomenit nimic despre coniac. Urma să nu bei niciodată singur!

El se decise să-şi arate fantezia mucalită.,

— Nici măcar limonadă? Nici apă? Cafea V

— Prostii, zise ea cam înţepată. Vorbeşti ca un avocat. Ştim amândoi ce-ai promis. Şi tare aş vrea să nu-mi porţi jacheta. O întinzi rău, o deformezi. Nu sunt de părere că un bărbat s-ar cuveni să poarte veşminte femeieşti, chiar pentru o mascaradă.

Privi jenată prin jur, dar barul era aproape pustiu.

— Oamenii vorbesc, zise ea.

— Am să găsesc altceva, zise soţul ei amărât de-a binelea.

— De ce? îl întrebă soţia. Acum e prea târziu, toată lumea te-a şi văzut... Cred că am să iau şi eu o bere.

Hans se aşează cu coatele pe masă, cu bărbia în palmă, aşteptând ca unul din ei să-şi aducă aminte să comande pentru el sucul de smeură...

Freytag intră în cabină, cu gândul să facă o baie şi să se radă, şi îl găsi pe Hansen pe jumătate dezbrăcat, tolănit în cuşeta lui de sus, bălăngănindu-şi picioarele desculţe.

— Ce-i cu dumneata? Ai rău de mare?

Faţa lată şi îngrijorată a lui Hansen atârnă peste marginea cuşetei.

— Eu, să am rău de mare?

Părea gata să se simtă ofensat.

— M-am născut pe un vas de pescuit...

După această confidenţă personală – dacă aşa ceva intenţiona să fie – se rostogoli pe spate şi îşi aţinti privirea îri plafon.

— Mă gândesc.

Freytag îşi scoase cămaşa şi dădu drumul la apă caldă în chiuvetă.

— Mă gândesc, zise Hansen, la toate lucrurile pe care le săvârşesc oamenii, pretutindeni, ca să-şi facă unii altora necazuri.

— Ce căuta mama dumitale pe un vas de pescuit?

întrebă Freytag. Credeam că nici unei femei nu i se îngăduia să pună piciorul…

— Era vasul tatălui meu, explică Hansen morocănos. Uite ce, necazul cel mare e că nimeni nu ascultă. Oamenii nu-s în stare să audă nimic, decât când e vorba de aiureli. Atunci aud fiecare cuvânt. Dacă încerci să le spui ceva cu tâlc, cred că nu vorbeşti serios, sau, oricum, că habar n-ai de nimic, sau că nu e adevărat, sau e ceva împotriva religiei, sau nu-i un lucru pe care sunt deprinşi să-l citească în ziarele lor…

La acest punct Freytag încetă să mai asculte şi îşi dedică întreaga atenţie frecatului spumei întinse pe faţă. Balansându-se în mod expert, odată cu tangajul vasului, purcese să se radă cu aparatul cu mâner, o ispravă cu care se mândrea. Dacă vreun martor ocular făcea vreo remarcă, îi răspundea neapărat că îi părea singurul fel de a te rade cu-adevărat. Nu o dată, în cursul întregului voiaj, observase Hansen metoda folosită de Freytag pentru a se rade. Se ungea dintr-un tub cu spumă gata făcută şi îşi răzuia energic bărbia şi obrajii cu un mic aparat de ras, părând că habar n-ar avea că ar exista mai mult decât un singur mod de a te rade.

Când Freytag auzi din nou glasul lui Hansen, acesta spunea:

— Nu. Nu vor. În Franţa, de exemplu, toate sticlele, vin alb, vin roşu, vin rose, toate sticlele afară de şampanie, au gât, nu-i aşa?

— Întocmai, zise Freytag, făcându-şi sul ciorapii şi punându-i într-o sacoşă de pânză cafenie, pe care era brodat în verde cuvântul WÂSCHE ’.

— Acum însă, să zicem că te duci în Germania, da, faci doar un pas peste graniţă şi nici măcar în Germania, doar în Alsacia, şi ce găseşti? Toate sticlele fără gâturi, sticle ca nişte popice!

Glasul lui mânios zdruncina nervii lui Freytag.

Nu-i de mirare că oamenii nu se ascultă unii pe alţii, se gândi el cu asprime. Mă întreb unde vrea să bată acum, e

vorba de muierea aia spaniolă, sau de Herr Rieber, sau de ce anume? Căci descoperise la Hansen o particularitate bănuită de multă vreme la mai toate persoanele întâlnite, că abstracţiile şi generalizările lor, Apriga-Setede-Dreptate sau Ura-împotriva-Tiraniei, sau orice altceva, mascau prea adesea vreo îndârjită ranchiună personală, cu totul îndepărtată de subiectul aflat aparent în discuţie.

Acest elementar factor al firii omeneşti constituia în ochii lui o descoperire personală privitoare la ceilalţi, nici măcar o clipă nu se includea şi pe el printre cei atinşi de această slăbiciune. Condiţia lui individuală era unică, proprie exclusiv lui, situată în afara tuturor regulilor.

Impresiile lui cu privire la acest lucru erau cu mult mai presus de orice dezbatere, nesupuse oricărei alte judecăţi decât a lui personale, şi neputând fi comparate nicio clipă cu meschine frământări neînsemnate ca acelea ale lui Hansen.

— Lucruri de soiul ăsta, zise Hansen, oameni care într-un loc stăruie să fabrice sticle cu gâturi şi la nici cincizeci de paşi depărtare, de partea cealaltă a unei linii pur imaginare, care n-ar exista dacă n-ar fi stupiditatea şi lăcomia omenirii, doar ca să-şi demonstreze independenţa, fabrică sticle fără gâturi.

Freytag simţi cum răbdarea i se aşterne peste minte şi i-o apăsa ca o pâclă.

— Dar linia aceea nu e imaginară, se află acolo pentru a defini ceva, pentru a da contur unei idei, a exprima limbajul şi felul de a fi al unui anumit tip de oameni… uite, zise el aruricând o ochire asupra feţei încreţite, impenetrabile de deasupra lui, nimeni nu se bate pentru formatul unei sticle. Oamenii se bat pentru deosebirile prezente în minţile lor, care au conceput diferit sticlele, de la bun început…

Hansen se ridică în capul oaselor şi tună:

— Păi da, dar tocmai asta încerc să-ţi spun. Asta zic şi eu.

.

— N-am prins exact sensul acesta, zise Freytag demontându-şi aparatul de ras.

— Fireşte că nu, zise Hansen, cu faţa aşa de pecetluită de disperare încât mojicia lui nu-l jigni câtuşi de puţin pe Freytag.

— Nimeni nu ascultă.

Hansen se ridică, îşi puse ciorapii şi pantofii şi se repezi afară din cuşetă, întinse mâna după cămaşa pusă pe bara de sus şi zise:

— Totul e întortochiat, orice, uită-te la spaniolii ftştia! Ştii că sunt nişte curve şi codoşi, nimeni nu doreşte petrecerea lor, dar iată-ne cum plătim cu toţii şi ne ducem imiuc ca oile! Ei şantajează, înşală, mint, fură de la cine nimeresc, de la un capăt la celălalt al oraşului Santa Cruz, fiecare vede, ştie, şi noi ce facem? Nimic. Iar bietul grăsun de jos, ce crimă a comis? A rostit cuvântul *Libertate* în faţa unui preot! Aşa, atunci îi despică în două capul şi i-l cos la loc, ca să nu se poată spune că n-au avut grijă de el, da, până şi de un proscris ca el. Religie şi politică, ce ţi-am spus eu?

Mugetul lui răguşit, monoton crescu, atingând o intensitate aproape intolerabilă.

— A, da, aşa ai spus, zise amabil Freytag, gândindu-se ce odihnitor tovarăş de cabină ar fi putut fi Lowenthal, dacă ar fi putut numai să scape de acel Rieber pe care nu-l voia nimeni, Da, până şi Rieber în persoană ar putea fi preferabil acestui suferind obsedat. Suferinţa s-ar cădea să fie o treabă strict privată, decise el. Era o parte din privilegiul uman al fiecărui individ, ca un om să. Se desfete cu încercările prin care trece fără a le mai amesteca şi cu ale altcuiva. Mai presus de orice nu cunoştea nimic mai rău decât ca un ins care n-avea niciun drept de a oferi vreo compătimire, să ţi-o ofere, întemeiat pe motive greşite. Bineînţeles, se gândea la Jenny, care o ţinea morţiş că prejudecata rasială, sau orice gen de prejudecată, era un simptom de boală morală şi psihică, mai cu seamă antisemitismul, care era de nescuzat şi de neiertat, pe orice temeiuri. Simţise o puternică ispită de a întrerupe mica ei predică rapsodică citind micul spirit făcut de detestabilul Herr Rieber: „Păi cum, cunosc o sumedenie de oameni

cărora puţin le pasă de evrei, dar nu i-ai putea numi antisemiţi unii dintre ei ţin mult la arabi”. Ea n-ar fi înţeles niciodată gluma bazată pe sensul precis al cuvântului şi ar fi fost stupid să o şochezi şi să o jigneşti. Era o parteneră plăcută la dans şi era destul de picant felul în care o ciudată inocenţă, naivitate, o mică francheţi morală pedantă se ridica din timp în timp la suprafaţa fleeărelii ei superficiale, ca nişte băşici noroase într-un eleşteu, silindute să te întrebi ce peşte straniu înota dedesubt, sau ce obiect înecat trimitea din adânc semnale gazoase. Mary ar fi măsurat-o dintr-o singură privire şi ar fi terminat cu ea dintr-o’frază, vreo ucigătoare şi abilă şfichiuire care nu avea nevoie să fie câtuşi de puţin adevărată, sau măcar să cadă aproape de ţintă, dar ar fi fost mortală şi l-ar fi făcut să se ruşineze de interesul cei-l deşteptase o asemenea fată. Mary n-avea să audă niciodată de Jenny, la ce-ar fi folosit? În timp ce îşi făcea nodul la cravată începu să simtă o furnicătură de aţâţare care se prefăcu în euforie, de parcă ar fi urmat s-o găsească pe Mary când se va duce pe punte, ca şi cum chiar în clipa aceea vasul ancora în docuri şi Mary se afla acolo, pe chei, aşteptându-l, cău. Tându-l prin mulţime cu binoclul ei. Fantezia îl însufleţi în asemenea măsură, îl transportă atât de departe încât abia când îşipieptănă părul, în plină viteză, cu periile lui englezeşti, din păr de balenă, dăruite de Mary de ziua lui de naştere, îşi dădu seama că Hansen se cufundase în tăcere şi se zori să încerce a-i acorda o brumă de atenţie cuviincioasă.

— Desigur că au greşit când i-au spart capul, zise el măsurându-şi fiecare cuvânt, dar nu sunt aşa de convins că merită multă simpatie. Trebuie să fie ceva nelalocul lui cu un ins capabil să stârnească scandal la o înmormântare şi, la urma urmei, era vorba de un biet muncitor ca şi el. Dar ai fi putut crede că vrea şi el să aducă un mic prinos de respect defunctului, nu-i aşa…

— Veşnic acelaşi lucru, gemu Hansen luându-se de păr cu amândouă mâinile, pentru o clipă respect pentru morţi, niciodată pentru vii!

— Haide să mergem sus şi să bem ceva, sugeră Freytag drept cale de ieşire din impas.

Hansen lăsă să-i cadă braţele şi scuturã din cap.

— Nu vreau să beau, zise el la fel de egocentric şi de deschis ca un puşti de cinci ani.

Freytag trase adânc aer în piept când păşi afară şi îşi scuturã umerii, de parcă s-ar fi agăţat de ei Moşneagul Mării.

Doamna Treadwell, cu mâna ei subţire pusă pe parmalâc, coborând treptele spre sala de mese, îşi măsură cu aer critic imaginea reflectată în oglinda lată de pe palier. Sandalele aurii îi expuneau degetele de la picioare, cu unghii lăcuite într-un ton roşu strălucitor. O siluetă într-adevăr bună, decise ea din nou, chiar dacă niţel cam platã, şi un cap nu prea rău. Îşi dorea să nu fi avut ridurile acelea care mergeau de la nas spre gură, săpate mai profund pe partea dreaptă, sau acea mică umbră a unei cute sub bărbie. Dacă le-ar fi înlăturat, n-ar mai fi avut nimic care s-o îngrijoreze, pentru multă vreme; dar erau acolo, menite să rămână şi să se adincească, să li se alăture alte umbre şi cute şi riduri marcând fiecare pas al lungului voiaj solitar către senectute. Patruzeci şi şase de ani e;; doua vârstă periculoasă. Ce se putea dovedi mai rău, să ai paisprezece ani, nici copilă, nici femeie, sau să fii ca ea acum: nici tânără, nici bătrână? Ce se aşteaptă de la mine acum, mă întreb, se interogă singură, la fel cum făcuse la paisprezece ani, fiind pradă aproape aceleiaşi dezorientări. Dansez tot atât de bine ca pe vremuri, mai călăresc şi acum, înot încă, îmi place încă să am mai toate îndeletnicirile tinereşti care mă pasionau pe-atunci – încă, încă, ce cuvânt teribil. Se îmbrăcase cu grijă, pentru o posibilă seară hărăzită unui soi de distracţie. Dorea cu aprindere să fie îfttr-adevăr veselă şi cu inima zglobie, dar cum putea oare, devreme ce nu avea pe nimeni fată de care să se arate cu inima zglobie? Doi-trei ofiţeri cu feţe rozalii aveau s-o rotească domol de câteva ori, ţinând-o la distanţă de un braţ, dar iubea atât de mult dansul încât un partener plicticos era uneori mai bun

decât niciunul. Aş vrea ca unul dintre acei chipeşi „gigolo" să mă invite şi pe mine la dans, dar desigur că niciunul nu se va prezenta, pacoste mici ce sunt... *P* să-şi vadă mai departe de dansul şi certurile lor, făcând dragoste cu târâturile lor de fete, cel puţin sunt tinere, şi asta se cere.

Cu o cută subţire care se forma între sprincenele ei

— Una nouă, pe care o zărise pentru întâia oară cu câteva zile în urmă – se opri în faţa oglinzii de pe palier şi îşi cercetă cu severitate faţa, sub lumina neîndurătoare. E-adevărat, era bătrână, de ani de zile nu mai fusese tânără şi nu ştiuse acest lucru, nici măcar nu se gândise la el –*, 'fi* decât acum, văzându-se cu ochii ei, dar şi fără cruţare, îri felul cum negreşit o vedeau ceilalţi. Faptul căpătă o evidenţă amară şi cu neputinţă de crezut. Vârstă ei părea o noţiune temporară, suspendată în afara ei, un veşmânt pe care-l putea lepăda după voie, o mască pictată pe faţa sa şi pe care, prin vreo vrajă simplă, putea să şi-o spele în orice clipă, în baia ei. O, Doamne sfinte, dacă n-o să bag de seamă o să încep să-mi plătesc un „gigolo" să stea cu mine prin localurile de noapte. În curând nu va mai rămâne niciunul dintre fermecătorii mei prieteni care să-mi trimită flori şi să danseze cu mine şi să mă ducă la teatru. Am să stau singură cuc la mesele de prin colţuri sau pe! terase şi vreo creatură eu păr ondulat şi ochi ambigui o să vină să se sclifosească: „Scumpă *Madame,* aveţi plăcerea să dansaţi?" şi eu... nu, niciodată, niciodată! O să îmbătrânesc cu graţie, aşa cum obişnuiau să-mi atragă aminte că trebuie să fac – în zilele acelea când ştiam că voi fi veşnic tânără – cu o frumoasă şi falsă faţadă de demnitate. Nimeni nu va putea bănui că sunt acea nefericită fată care nu putea să crească, nici că sub pielea mea de sobră bătrână lady îmi ascund cu grijă inima de şaisprezece ani. Asta va fi propria mea treabă sumbră. Primul lucru pe care trebuie să-l fac la Paris este să-mi procur o întreagă garderobă nouă şi mai potrivită cu anii mei. Rochia ei subţire, uşoară, plisaţă, roz şi roşu, cu un cordon lat de piele aurită, care cădea lin de pe umerii goi peste micii ei sână ascuţiţi, susţinută precis

de bretele de dantelă, totul foarte drăguţ, dar niciun detaliu nu se asorta cu faţa ei, cum remarcă pentru întâia oară. Mă întreb, s-ar cuveni să port mai mult negru? Şi dacă mi-aş vopsi în verde unghiile de la picioare, oare i-ar păsa realmente cuiva?

Asupra cugetului său se abătu un val de melancolie atât de profundă, când ajunse la aceste reflecţii, încât mai că-i venea să se intoarcă şi să-şi schimbe toaleta cu o rochie obişnuită. David Scott, care o urmărise, o depăşi şi se opri să-i vorbească şi să, se uite la ea cu acea licărire satisfăcută, aprobatoare, pe care o cunoştea bine în ochiul unui bărbat şi nu se mai sătura s-o vadă.

— Arăţi minunat, zise el, exact cu tonul cuvenit.

Şi era ceva atât de extraordinar, venind din partea lui, încât doamna Treadwell îl luă de braţ şi îi zâmbi cu mare încredere şi farmec.

— Eşti pur şi simplu o bomboană că-mi spui aşa, îi zise ea, şi îşi continuară drumul împreună.

Ea observă că cravata lui neagră croşetată era cam strâmbă, lenjeria lui puţin mototolită, dar nu conta. Îşi rezemă vârfurile degetelor de antebraţul lui şi merse în pas cu el, încurajată şi consolată de atractiva, neechivoca lui prezenţă masculină.

— Credeam, totuşi, zise David, că am căzut de acord cu toţii să ignorăm această petrecere.

— Ei, ce vrei, e o petrecere, la urma urmei, zise doamna Treadwell, n-are importanţă cum de s-a nimerit să fie organizată. Am de gând să dansez niţel, mi-ar plăcea să beau şampanie şi nu m-ar jena câtuşi de puţin să mă prefac că mă simt ceva mai bine decât în realitate – cel puţin, decât acum. Se poate întâmpla ceva chiar pe jumătate plăcut, sau doar nostim, ştii? Absurd. Ia gândeşte-te cum dansatorii aceia sordizi dau o petrecere pentru toată lumea! Presupun că au furat într-adevăr premiile oferite şi au să ne şterpelească şi banii din buzunar pe deasupra? Eu nu le-am dat niciun gologan, şi nici dumneata. De ce să pierdem spectacolul, dacă are să fie unul?

— A, cu asta au să o scoată ei la capăt, zise David. Aşa fac totdeauna.

— Grozav m-am săturat de contabilitate morală, zise cu ton drăguţ doamna Treadwell. Cine sunt Ei? Ce mă priveşte pemine ce fac Ei?

David, congelat până-n măduva oaselor de această detestabilă indiferenţă, îşi încordă braţul şi şi-l trase, instinctiv, lipit de corp. Ea îşi ridică numaidecât vârfurile degetelor de pe mâneca lui şi lăsă să-i cadă mâna alene, zicând:

— Pentru mine Ei sunt doar Ceilalţi care mă plictisesc, sau se poartă stupid cu mine, orice lucru de genul acesta. Spaniolii ăştia... ce-mi pasă mie ce-au făcut, sau ce-ar putea face? Dansează bine, sunt chipeşi, în stilul lor sălbatic, neîngrijit, lasă-i să fie măcar amuzanţi! La ce altceva sunt buni? Dar chiar dacă fac ca treaba să pară sumbră, cu micile lor bilete oribile şi răutăcioase despre oameni...

— Există o formă de şantaj, zise David, şi aproape totdeauna dă rezultate.

Aruncă o căutătură doamnei Treadwell, a cărei atenţie umbla hai-hui. Ajunseră în rândurile mulţimii care intra în sufragerie, şi ea salută uşor din cap în diferite direcţii – pe Freytag. Care răspunse înclinându-şi capul, fără a zâmbi; tânără pereche cubană, cu cei doi copii; schiţă un salut miresei şi mirelui, care-i zâmbiră efectiv; comisarului de bord, a cărui faţă deveni radioasă şi un rânjet i se întinse până la urechi: saluta pe oricine şi fiecare, remarcă David, fără a părea că vede pe vreunul, în realitate. De fapt se purta ca şi Jenny, cu diferenţa că Jenny căuta ceva, o reacţie de un anumit fel, aproape orice fel, fiind totdeauna ori puţin prea dură, ori prea moale, lipsită de criterii pe care el să le poată înţelege sau în care să aibă

— Încredere. În cugetul lui se stârni un resentiment intens împotriva lui Jenny, când o văzu la lucru, încercând să-l submineze, să sfarme, prin orice mijloace, întreaga lui existenţă, de rezistenţă opusă vieţii însăşi, oricărui mediu

sau societăţi umane. În care se afla. Prefera nepretenţioasa, destul de graţioasa absenţă de simţ moral a doamnei Treadwell. Firii zbuciumate, iscoditoare, în afara legii, a lui Jenny., care se zbătea din răsputeri să se ataşeze pe vreunul. Sau. Pe toate planurile, de fiinţa umană cea mai apropiată de ea, nu conta cine. Asta doar din pricină că el nu putea să suporte promiscuitatea. Aproape că uită de femeia de lângă el, târât de ura lui familiară împotriva lui Jenny. Care îi circula prin tot sângele. Apoi o văzu stând lângă peretele de jos, aşteptându-l, cu privirea înălţată. Era foarte frumoasă într-una din rochiile ei albe, simple, care arătau bine la orice ceas al zilei. Avea severitatea şi simplitatea unei figurine de marmură, şlefuită şi armonioasă din creştet până-n tălpi, fără un fir de ruj sau pudră vizibile, fără unghii lăcuite, proaspătă şi dulce ca un câmp acoperit de trandafiri. Îi zâmbi şi el îi răspunse cu un zâmbet. Trăgând aşa de adânc agrul în piept încât doamna Treadwell. Privind în jos, îi făcu un semn din, cap lui Jenny, apoi se întoarse spre David. Faţa lui albă şi încordată, şi văpaia din ochii lui o uluiră.

— Uite-o! zise el şi, abia clătinându-şi capul spre doamna Treadwell, o părăsi şi sări treptele două câte două, în timp ce chiar în clipele acelea Jenny venea către el.

Herr Pvieber nu renunţase măcar o clipă la ideea lui, că tot avea să găsească el căi şi mijloace de a o seduce pe Lizzi, cu succes şi până la capăt. „Cândva, într-o zi, undeva, cumva11, îşi fredona în tăcere refrenul unui cântec popular preferat, dar nu, fapta trebuia să se împlinească pe vapor, în seara aceea sau niciodată. Odată ce punea piciorul pe ţărm, la Bremerhaven, n-avea să mai dispună de niciun minut liber. De fapt, urma să fie întâmpinat pe chei de câţiva din amploiaţii lui. Atunci nu-i mai rămânea altă posibilitate decât de a-şi lua rămas bun de la Lizzi, în modul cel mai amabil – amabil, dar formal, fireşte, şi definitiv — conducând-o la autocarul de Bremen.

Din acea nefericită seară cu câinele Bebe şi toată hărmălaia care urmase, izbutise o sing’ură dată s-o mai

ademenească pe Lizzi pe puntea bărcilor de salvare. Şi de data aceea ea fusese toată numai sfiiciune şi rezervă, refuzând să-i îngăduie a o atinge în orice fel care conta, până când, în cele din urmă, el concepuse o nouă strategie: umilinţă şi blândeţe infantilă. Îşi pusese capul în poala ci şi o numise mieluşeaua lui. Ea-l dezmierdase de câteva ori pe frunte, ca şi cum s-ar fi gândit la altceva. Şi într-adevăr, se gândea. Se întreba de ce, în toată zbenguiala aceea, Herr Rieber nu pomenise o singură dată de căsătorie. Nu că ar fi dorit să se mărite cu el – departe de ea acest gând. Pentru o învoială permanentă, *şi se decisese ca următoarea ei învoială să fie permanentă, încuiată prin k'gătura căsniciei şi cu broască dublă, asigurată cu zăvoaiele de fier ale contractelor financiare premaritale, ţintea, materialiceşte vorbind, cu mult mai sus decât nivelul lui Herr Rieber. Totuşi, nu renta niciodată să laşi să fugă v reun bărbat având o situaţie, indiferent care anume. Tottirauna trebuia să se înţeleagă în mod dar, şi nu numai prin intermediul unor implicaţii, aluzii, ameninţări, ocheade, prin limbaj mut, ci desluşit, în cuvinte rostite făţiş, că ea era o femeie din speţa celor maritabile şi că orice hârjoneală amoroasă cu ea nu era decât etapa preliminară a unui eventual marş.spre altar. Toţi ceilalţi bărbaţi cunoscuţi de ea pronunţaseră, în mod inevitabil, cuvântul magic „căsătorie", înainte de a se culca vreodată cu ea, indiferent ce se alesese în fapt de propunerea aceea, în cazul de faţă partenerul nu o făcuse, şi până ce n-avea să se conformeze, ei bine! până aici, băiete, şi mai departe nu.

Herr Rieber nu-i pomenise de căsătorie, oricât de mult ar fi putut dori, din cel mâi simplu motiv imaginabil: avea o soţie de care era legalmente despărţit, dar care refuza să-i dea divorţul, era ireproşabilă – din toate punctele de vedere avocăţeşti – aşa că el nu putuse obţine divorţul. O întreţinea, împreună cu trei copii, o familie de patru persoane care-il detesta şi pe care o detesta, care aveau să se ţină scai de el, sugându-i sângele, toată viaţa. Vai, ce făcuse oare, să merite asemenea ursită? Şi totuşi era prada

ei şi Lizzi nu trebuia să afle nicicând de incomodanta lui pacoste, ar fi însemnat un afront intolerabil adus trufiei sale. Pe lângă aeeasta; era sigur că n-ar fi înţeles deloc situaţia, şi la ce-ar fi făcut-o? Ah, ce frumoasă făptură înaltă, care se mişca aidoma unei bune iepe de alergări, ah, bună pentru mobilat un drăgălaş culcuş moale intr-un hotel tihnit din Bremen, măcar pentru o noapte şi-o zi, înainte de a fi silit să-şi continue drumul. Nu putea nutri asemenea speranţe. Întâlnirea trebuia să se consume aici şi acum, în cursul petrecerii pe care acei sfruntaţi golani spanioli o dădeau, în mod atât de inconceptibil, „în onoarea Căpitanului nostru” —* onoare, zău aşa!

Dădu o raită pe puntea bărcilor de salvare, alese un loc corespunzător, se lăsă iarăşi în voia visului său cu ochii deschişi, închipui; ndu-şi cum, după ce-i va servi şampanie şi cuvinte tandre pe săturate, după ce vor valsa îndelung pe punte, în sunetul muzicii duioase, ea se va topi şi va curge toată, ca brânza fierbinte pusă pe pâine prăjită. Atunci avea s-o convingă să facă o plimbare în frumoasa noapte suavă – nopţile deveneau ceva mai reci şi mai vântoase – şi isprava putea fi dusă la capăt cât ai clipi din ochi, în timp ce toţi ceilalţi ar fi dansat pe puntea inferioară sau ar fi băut în bar. Acum era atât de aprins încât se temea chiar de o nemasculină defecliune în momentul suprem, dar până şi gândul acela era o ruşine prea mare ca s-o înfrunte. În imaginaţia lui, totul era la fel de lesnicios şi neîntrerupt şi extatic ca sfârşitul fericit din poveştile pentru copii.

Se frecase şi se lustruise cu de-amănuntul, până ce părea a fi lăcuit şi, însufleţit de dispoziţia sa jucăuşă ajunsă la punctul culminant, purta o bavetă albă de sugaci şi o scufie albă cu franjuri pe tigva lui pleşuvă, cu fundele legate sub bărbie. Lăsând în urma-i o dâră solidă de colonie *Maria Farina,* mergând drept spre ţintă, ca un porumbel călător pornit spre casă, îşi ci’oia drum prin mulţimea învălmăşită a oaspeţilor la cină, care-şi căutau locurile, pentru că orânduiala anterioară fusese cu totul schimbată, fiecare loc fiind marcat cu o carte de vizită, dar nimeni

neavând habar unde să şi-o caute pe-a lui. Stevarzii planau prin jur, arătându-se serviabili, şi lumea îi urma orbeşte.

Singurul lucru cert, cunoscut de toţi, era faptul că trupa spaniolă trebuia să fie aşezată la masa Căpitanului, şi niciunul dintre oaspeţii lui iniţiali nu se ducea în preajma ei. Herr Rieber lăsă capul în jos şi şarjă printr-un grup, luând-o de cot pe Lizzi care ţipă de încântare, văzându-i tichia de sugaci. Ea purta o toaletă lungă, din dantelă verde şi o mică mască verde îmbinată din panglici pentru ochi şi, ţipând cât o ţinea gura, voia să ştie cum de izbutise el s-o recunoască! Herr Rieber o împinse cu fermitate spre o masă de două persoane aflată sub un hublou.

— O să se aşezăm, fie ce-o fi! strigă el, cu nesăbuinţă şi începu să cânte, cu glas ascuţit de tenor: „Cândva, într-o zi!”…

— Undeva, cumva! îi ţinu isonul Lizzi, cântând fals, cu două tonuri mai sus decât el. Se aplecară unul spre altul până ce nasurile aproape li se atinseră şi cântară întregul refren gură-n gură.

— Adu imediat şampanie! comandă el celui mai apropiat stevard, trăgând cu mâna lui un scaun pentru Lizzi.

— La ordinele dumneavoastră, *mein Herr,* spuse stevardul, care nu servea la masa aceea. Dispăru fulgerător şi nu se mai întorse.

— Şampanie, şampanie! strigă Herr Rieber, în aer. 4 Vrem şampanie!

— Cândva, într-o zi… cânta Lizzi şi amândoi se simţeau! copleşiţi de desfătarea dăruită de deşteptăciuneă ei. Rej marcă că soţii Baumgartner – ea îmbrăcată în costumul ţărănesc bavarez, el cu faţa de clovn, mânjită cu praf de I cretă, împodobită cu un nas fals şi cu barbeţi. Mobili, îi I măsurau cu feţele deosebit de nefestive, cenzoriale, cu j gurile pedant pungile şi colţurile lăsate-n jos mofluze, I aruncând priviri piezişe. Medicinştii cubanezi veniră ţo*i* păind în şir şi cântând *La Cucaracha*, purtând cu toţii tri1 couri de mateloţi şi berete cu pompoane roşii. Tăbărâră J asupra mesei lor ca şi cum ar fi luat-o cu asalt şi s-ar fi |;

pregătit să o apere de asediatori. Mireasa şi mirele, îmbră3 caţi simplu ca deobicei, se duseră liniştiţi la masa lor, îndepărtară cartoanele plasate acolo, le puseră pe masa j învecinată şi lângă farfuriile lor, desfăcură pălăriile din; hârtie aurită şi drăcoveniile de făcut zgomot, punându-le; ’ deoparte. O sticlă de vin se afla dinaintea lor, şi ciocniră I paharele înainte de a bea.

O mână lată. Pătrată, cu degete de grosime egală de la un capăt la celălalt, un deget mare, grosolan, ataşat de: o palmă puternic fixată la o încheietură muşchiuloasă, acoperită de un smoc de păr care avea sclipiri roşii în lumina de pe masă, se întinse peste umărul lui Herr Rieber şi înşfacă din cadrul lui de metal cartonaşul indicator al locului.

Lui Herr Rieber i se încreţi pielea, năpădindu-l treptat răceala, când un glas familiar răgi, într-o germană plină de ecouri, deformată, întru totul respingătoare:

— Regret că trebuie să vă deranjez, dar asta e masa mea.

Şi. Ocolind scaunul, ca să-l poată vedea în faţă pe Herr Rieber, Arne Hansen îi vântură sub nas cartonaşul lui. Îndărătul lui stătea Herr Glocken, purtând în părul lui o pană mare şi colorată; pe cravata lui trandafirie se etalau pictate cuvintele: *Fetelor, urmaţi-mă!* Hansen ridică al doilea cartonaş, din faţa farfuriei lui Lizzi, şi-l vântură.

— Nu puteţi citi? întrebă el. Pe ăsta scrie *Herr Hansen* şi pe ăstălalt *Herr Glocken.* Aşa că, nu înţeleg de ce…

Lizzi întinse mâna şi-i atinse uşor antebraţul.

— Vai, dar, scumpe Herr Hansen, te rog încearcă să înţelegi…

— Te rog, zise Herr Rieber, păstrându-şi cumpătul, cu creştetul capului înrourat de mari stropi limpezi, care curând începură să se alăture şi să curgă, te rog, Frăulein, e de datoria mea să aranjez…

— Nu e nimic de aranjat, răcni Hansen, cu glasul lui nemodulat, greu ca un ciomag, nimic altceva decât ca dumneata să-ţi găseşti masa şi s-o laşi liberă pe-a mea!

— Herr Hansen! zise Herr Rieber, înghiţind precipitat şi repezindu-şi bărbia în afara gulerului, cu tichia de sugaci tresăltându-i. Nu pot trece cu vederea mojicia dumitale faţă de o doamnă. Te rog să te întâlneşti cu mine pe puntea principală.

— Da’ de ce m-aş întâlni cu dumneata, oriunde? mugi Hansen, privindu-l de sus, cu forţă strivitoare. Îţi cer să-mi dai masa, şi faci scandal pe chestia asta?

Şi-i aruncă lui Lizzi o privire de dispreţ care o făcu să fiarbă. Ea se ridică, cu genunchii tremurânzi, şi-l imploră pe Herr Rieber:

— Hai să plecăm, hai să plecăm, îndepărtându-se atât de grăbit, încât fu silit să alerge ca s-o ajungă din urmă.

— Găseşte-ne masa! îi zbieră el la cel mai apropiat stevard, aproape la fel de feroce ca şi Herr Hansen. Chelnerul replică instantaneu:

— Veniţi cu mine, *mein Herr,* niciodată nu a fost asemenea harababură în acest salon.

Dar părea că-l recunoaşte pe Herr Rieber; le găsi repede masa, trase scaunul pentru Lizzi şi spuse vioi:

— *Jawohl!* la cererea lui Herr Rieber: Şampanie, numaidecât!

— M-a insultat! zise Lizzi, cu scâncet slab şi. Ridicându-şi masca, îşi şterse furtiv lacrimile. Herr Rieber n-o văzuse niciodată în halul acela. Era incântat, în ciuda motivului lăcrămării.

— Nu te mai gândi la asta, îmi va plăti el, declară el vajnic, netezindu-şi creştetul capului cu batista şi vârându-şi batista în guler. Hai să nu ne lăsăm seara stricată de asemenea namilă.

— Mereu pretinde scaunul dumitale, îţi aduci aminte de prima zi? Ştiam că e o persoană ordinară. Cred că e un bolşevic, după felul cum vorbeşte…

— Ha! zise Herr Rieber. Atunci l-am alungat eu! Asta e răzbunarea lui. (Gândul acela îi readuse buna dispoziţie.) Acum am să-l fac eu să-şi regrete ieşirea!

— Ce vei face? întrebă Lizzi, plină de încântare.

— Are să-mi vie mie o idee, îi răspunse el, cu obrazul radiind de încântare.

Aruncară priviri furişe pe sub sprâncene de-a curmezişul încăperii, pe când Hansen îşi punea pe-o ureche pălăria roşie aflată în dreptul farfuriei sale, rotea privirea în juru-i, cu acreală, şi şi-o scotea. Cocoşatul ăla, Glocken rânjea ca un monstru. Ar fi fost bucuros să se bată, fără îndoială n-avea să-l pândească nicio primejdie.

— Ia te uită la piticul ăla scârbos! zise ea în timp ce li se turna şampanie. De ce li se îngăduie unor asemenea orori să mai trăiască?

— Asta e o mare întrebare, zise Herr Rieber, sorbind-o din ochi radios şi atacând unul din subiectele lui preferate. În calitate de publicist, ţelul meu este să călăuzesc minţile cititorilor mei către problemele vitale ale societăţii noastre. De curând am angajat un doctor să înceapă o serie de articole, foarte savante, foarte ştiinţifice, pledând pentru exterminarea tuturor neadaptaţilor, de la naştere sau de-ndată ce se dovedesc a fi neadaiptaţi, sub orice aspect. O operaţie fără dureri, bine-nţeles, noi dorim sincer să fim milostivi cu ei, ca şi cu oricare alte persoane. Nu numai copiii deficienţi sau nefolositori, dar şi bătrânii, toate persoanele trecute de şaizeci de ani, sau poate şaizeci şi cinci, ori, hai să zicem, oricând îşi pierd utilitatea; cei cu sănătatea şubredă, epuizaţi, care seacă energiile celor înzestraţi, exemplare tinere şi puternice ale naţiunii noastre – de ce să îi handicapeze asemenea poveri? Doctorul respectiv se pregăteşte să prezinte această teză, însoţită de cele mai puternice argumente, exemple şi dovezi extrase din cercetarea şi practica medicală, precum şi din statisticile sociologice. Vor intra în consideraţie şi evreii, desigur, şi apoi toate persoanele rezultate din amestecuri ilegitime de râse, albi încrucişaţi cu coloraţi de orice fel, chinezi, negri, toţi cei de teapa lor. Cât despre oricare alb condamnat pentru o crimă serioasă, ei bine, în ceea ce-l priveşte (îi clipi din ochi, ştrengăreşte) dacă nu-l trimitem la moarte, cel puţin statul se va asigura că nu va mai aduce

pe lume vreun ins din speţa lui!

— Minunat! cântă Lizzi, extaziată, atunci nu-l vom mai avea în preajma noastră pe piticul ăla, nici pe acel îngrozitor moşneag scund din fotoliul cu rotile, şi nici pe spaniolii ăia!

— Şi nicio droaie de mulţi alţii, pe deasupra! în cinstea lumii noastre noi! zise Herr Rieber, înălţând paharul, şi voia bună îi reveni în goană, atât de sprinţară, trezită de viziunea măreţului viitor, încât aproape uită că, oricâtă amploare ar căpăta exterminarea soiului de oameni pe care nu-i agrea el, nu putea defel să-l includă şi pe singurul pe care-l agrea cel mai puţin, Arne Hansen, care făcea parte şi el dintre cei viguroşi, sănătoşi, folositori, puternici, era omul care ştia cum să se apere, care totdeauna, veşnic şi oriunde avea să găsească scaunul marcat cu numele lui şi să şi-l ia, sau să-l ocupe în orice caz, aşa cum făcuse cu şezlongul dar marcat al lui Herr Rieber. Laba aia păroasă, bună să înşface şi un leu, falca aia cu dintâi mari şi pătraţi…

Herr Rieber fu scuturat zdravăn de fiori. Astfel de gânduri puteau să năruie orice. Hai să nu-şi mai bată capul cu nimic, până a doua zi. Dădu duşcă şampania, de parcă ar fi fost prima sorbitură dintr-o halbă cu bere. Lizzi turnă pe gât cupa ei şi el îi umplu din nou paharul, numaidecât, şi comandă încă o sticlă. Seara cea mare începuse, în sfârşit, şi până unde nu putea să ajungă? Herr Rieber era sigur că ştie el.

Comisarul de bord, ferindu-se de baloanele colorate care pluteau în calea lui şi izbindu-le, de parcă ar fi fost tăuni, se opri la masa doamnei Treadwell, cu o sticlă într-o mână şi două pahare de şampanie în cealaltă.

— Nouă, germanilor, *gnădige Frau,* începu el, apăsat, nu ne mai este îngăduit) de la război încoace, să folosim cuvântul *champagne* pentru a desemna vinul nostru spumos german, şi nu că am dori să procedăm astfel. Voi fi însă fericit dacă îmi veţi permite să vă ofer un pahar din nobilul nostru *Schaumwein.* Eu însumi, după o compara ţie

făcută de-a lungul multor ani, nu mai sunt capabil să fac deosebirea dintre această viţă şi cea mai aleasă *Moet Chandon* sau *Veuve Clicquot.*

— Fireşte că nu, zise doamna Treadwell, cu ton consolator. Fii bun şi ia loc, voi fi încântată. Spune să ţi se aducă un scaun, te rog.

Comisarul de bord rămase în picioare, ţinând sticla-în mână. Ros de îndoială, căci prin mintea lui congenital înnourată sufla, ca o pală de vânt rece, o uşoară neîncredere în cordialitatea ei. Totuşi puse sticla pe masă şi-i făcu semn stevardului să-i aducă un scaun.

Jenny şi David stăteau la masa lor obişnuită, urmărind scena agitată, lipsită de bucurie, remarcând anumite absenţe – doctorul Schumann, Wilhelm Freytag. Jenny îl zărise pe Freytag în bar, cu câteva minute mai înainte, când i se servea cina la o măsuţă. Se ridicase, făcuse o plecăciune şi îi strigase:

— Îmi puteţi acorda primul dans, în seara aceasta?

— Da, îi strigase ea fără a se opri, răspunzându-i la zâmbet.

Pentru prima dată simţea că seara s-ar putea să nu însemne o pierdere totală. Stăpânită de o plăcută aţâţare, întinse mâna şi izbi uşor un balon care-i plutea deasupra capului.,

— Iată, David-scumpule, zise ea, iată contribuţia mea la această frenetică, frenetică seară.

Căci, când văzuse faţa lui David, pe când cobora aşa de sprinten să vină la ea, pe când doamna Treadwell zăbovea, pentru a se apropia de ea, ştiu că era din nou îndrăgostit de ea, său se bizuia pe simţămintele inspirate de ea, sau poate chiar, pentru o clipă, credea în iubirea ce-i purta ea – indiferent din ce motiv, binecuvântata împăcare se producea din nou şi simţea că prin fiinţa ei curgea un şuvoi atât de cald de încântare încât trebuia să se înfrâneze, printr-o adevărată încordare lăuntrică, ca să nu năruie totul spunând ceva exasperant şi fără replică, de pildă „Vai, David-scumpule, de ce nu putem noi…” „de ce nu facem

noi”, sau „de ce facem noi”, sau,. Ce vom face ori spune”, sau „unde vom merge şi de ce”, ’;, de ce, când avem asta, trebuie să ne provocăm unul altuia atâta nefericire?” Păstră tăcere şi-i zâmbi, cu ochii sclipitori. David întinse mâna şi-o atinse pe-a ei.

— Jenny-înger, arăţi fermecător, eşti într-adevăr frumoasă, spuse el, cu seriozitate, ca şi cum nu s-ar fi aşteptat ca ea să dea crezare spuselor lor. Dar ea îi dădea, credea din toată inima, şi-l vedea transfigurat, cum era de câte ori aceste tainice solii ale dragostei pogorau între ei, fără motiv, fără explicaţie, având propriile lor perioade şi anotimpuri, pierind dintr-o răsuflare, şi totuşi, aducând. Totodată cu de iluzia că sentimentul va dăinui veşnic…

— Şi tu arăţi minunat, zise ea.

Herr Lowenthal, singur la masa lui, cu absurda lui bonetă de hârtie pusă strâmb peste faţa sa de cusurgiu, îşi alese pentru dineul festiv *schmalz* hering cu smântână, soteu de sfeclă cu unt, cartofi fierţi şi bere muncheneză. Mişcările destul de neglijente ale stevardului îl făcură să-şi ridice ochii. Surprinse umbra fugară a unei priviri pe care o cunoştea prea bine, un amuzament secret, respins, dispreţuitor, ridiculizându-l nu numai pe Herr Lowenthal personal, întreaga lui rasă şi religie, ci şi prăpădita lui de cină totodată, simbol al condiţiei sale în viaţă, al locului de paria într-o porcească societate păgână: cina aceea fusese forţat să şi-o aleagă cu mare grijă, chiar dacă nu era curată, ci doar tolerabilă, dintr-un morman de gunoaie ca friptura de porc, costiţa de porc, şuncă, ciolan de porc, cârnaţi, raci, crabi, stridii, midii, scoici – Dumnezeu ştie ce murdării – până când, chiar aşa, pe jumătate înfometat cum era, stomacul i se întorcea pe dos la simpla vedere a cuvintelor înşirate pe listă.

În timp ce stevardul, un tânăr cu înfăţişare blajină, a cărui antipatie faţă de evrei era atât de înrădăcinată, devenise în asemenea măsură obiceiul unei a doua naturi, încât era absolut inconştient că i se citea pe faţă, se pregătea. Să toarne berea, Herr Lowenthal aproape zbieră.

— Stai! Asta nu-i ce-am comandat eu... Du îndărăt sticla aia şi adu-mi o halbă de bere selecţionată muncheneză!

Tânărul spuse:

— Regret, *mein Herr,* dar nu ne-a mai rămas bere selecţionată şi niciun fel de bere brună. Numai bere blondă, la sticle.

— Atunci, în cazul acesta, să-mi spui dinainte, şi apoi să fac comanda, zise Herr Lowenthal, furibund. Dumneata plăteşti berea asta sau eu? Cine o bea, dumneata? Ce fel de local e ăsta, că schimbaţi comanda fără să-i suflaţi o vorbă clientului? Vrei să reclam stevardului şef?

Stevardul păru netulburat de această ameninţare.

— Cum doriţi, *mein Herr,* zise el, cu ton respectuos, şi Lowenthal văzu iarăşi umbra acelei priviri, de astădată nedeghizată, cu buza superioară încreţită doar o idee, cu ochii albaştri, de-o naturală insolenţă, privind aiurea, o secundă.

— Ei bine, ce mai aştepţi? întrebă Lowenthal, apucat de o nouă. Turbare. Toarn-o, toarn-o şi adu-mi alta!

îşi împinse paharul spre marginea mesei. Stevardul turnă berea, făcu câteva pase rituale deasupra mesei, de parcă astfel serviciul lui ar fi devenit mai rafinat, şi se depărtă grăbit. Atunci Herr Lowenthal îşi aminti de pălăria lui comică, o smulse, o boţi în pumn şi o zvârli sub masă. Îşi mâncă sfeclele şi cartofii în moviliţe, îngrămădind peste de hering şi smântână, şi mâncarea i se lipea de gâtlej, încât berea abia putea s-o ducă în jos. Făcuse un tur al vasului. Împreună cu alţi câţiva pasageri, iar vederea locului şi mirosurile venite din cambuză îl îmbolnăviseră. Îşi amintea iar, cu scârbă de peştera murdară aflată sub punţi, unde toate alimentele erau tratate otova, gătite într-o oală uriaşă. În zadar te străduiai să te păstrezi curat, să mănânci decent. Felul în care manipulau hrana era oricum spurcat, de la bun început, suficient să otrăvească omul de-a binelea. Nu mai putea să înghită măcar o îmbucătură, deşi îl rodea o foame crâncenă. Când tânărul stevard se întoarse cu a doua sticlă de bere, împinse deoparte farfuria şi zise:

— Ia de aici lăturile astea şi adu-mi două ouă tari şi încă o sticlă de bere.

Ca să obţină un efect dramatic, membrii trupei de zarzuela îşi întârziară intrarea până ce toţi ceilalţi pasageri se aşezară. Căpitanul, care nu avea idee de această strategie, îşi ocupă locul la ora lui obişnuită. Plimbându-şi privirea peste scaunele goale care-l înconjurau, purcese la comandarea cinei sale, fără zăbavă. Decorul îi amintea de podoabele de îngropăciune atârnate în bisericile ţăcăneşti. Centrul îl alcătuia o vastă întindere de trandafiri roşii, de bumbac, amestecaţi cu un subţire frunziş de cositor şi flori împletite din dantelă de hârtie, de un sort necunoscut. Un porumbel împăiat, căruia îi lipseau câteva pene, era cocoţat, cu ciocul în jos, pe un băţ pus deasupra combinaţiei florale, şi purta în jurul gâtului o placardă pe care era scris, cu creioane multicolore, un singur cuvânt: *Homenaje* *. Căpitanul se aplecă spre decor, mânat de o curiozitate fără rost, ba chiar de amuzament, faţă de etalarea aceea infantilă, şi trase pe nas un nor aproape ucigător de esenţă sintetică de roze. Dându-se îndărăt şi întorcând capul într-o parte, elimină cât mai mult aer din plămâni, pe urmă începu să strănute. Strănută de trei ori, pe înfundate, apăsându-şi ferm cu arătătorul buza de sus, aşa cum fusese învăţat din copilărie să procedeze pentru a evita strănutatul în biserică. În tăcere, era convulsionat de explozii interne, simţind că o să-i zboare ochii din orbite sau o să-i pleznească timpanele. În cele din urmă se dădu bătut şi duse mâna la batistă, stătu ţeapăn şi drept în scaun, cu capul întors dinspre încăpere, şi strănută vajnic, într-o orgie de zbucium, de-o duzină de ori în şir, cu sunete amortizate şi ochii şiroindu-i, până ce miazmele fură strănutate afară din organism şi se răsplăti singur suflându-şi temeinic nasul. Această acţiune îi limpezi capul, dar ulterior îi înceţoşă vederile asupra acelei împrejurări rău venite, extrem de dubioase, neasemănătoare cu nimic din tot ce cunoscuse în întreaga lui experienţă nautică. Cu propriile lui mâini, ţinând la distanţă obiectul, împinse pestilenţialul

omagiu hăt, la capătul mesei, departe de el. Porumbelul căzu de pe craca lui şi Căpitanul nici nu observă. Se uită la ceas: trecuse aproape un sfert de oră peste momentul precis când supa s-ar fi cuvenit să-i fie pusă dinainte. Căpitanul nu fusese niciodată silit să aştepte, nici măcar la el acasă, de când devenise Căpitan. Începu să fiarbă, stăpânit de o mocnită, învăpăiată, îmbufnată imobilitate, semănând grozav cu un papagal insultat. Demnitatea lui cerea să-şi înceapă pe dată cina, în semn de dojană adusă neruşinării spanioliâor, şi în continuare să ignore pe cât va putea prezenţa acelor haimanale picate din Granada, sau de pe oriunde ar fi venit. Îşi roti privirea în jur, până ce ochii i se opriră asupra mai multor membri ai cercului său seral, acum împrăştiat – soţii Hutten şi Frau Rittersdorf stăteau împreună, începuseră să mănânce, indiferenţi la agitaţia din jurul lor. Tipul acela, Rieber, şi cu muierea aia, Lizzi, se purtau – ca de obicei – ca nişte maimuţe, fluturându-şi paharele unul spre celălalt. Micuţa Frau Gehmitt stătea la aceeaşi masă cu Baumgartnerii – cel puţin fusese scutit de compania lor! Nu putea spune că regreta absenţa vreunuia dintre ei, dar îl înciuda motivul absenţei lor. Era dreptul şi privilegiul lui să se protejeze singur împotriva companiei plicticoase la masa lui, în licăre din acele voiaje agasante: putea, şi efectiv se retrăgea, în sanctuarul de pe puntea de comandă, unde îi zărea numai pe subordonaţii lui, care nici n-ar fi visat să-i adreseze cuvântul, mai-nainte de a li se vorbi; care făceau tot ce li se spunea, fulgerător şi în tăcere, ca pe un lucru de la sine înţeles. Aceea era lumea lui adevărată, pusă sub semnul unei indiscutabile autorităţi, o castă definită şi un privilegiu dozat cu grijă, şi îl zădăra până la mâhnire să fie forţat a-şi bate capul cu oricare altă lume. Ştia prea bine că pleava umană transporta vasul lui, oricare vas, dinspre toate porturile lumii: cartofori, bandiţi, escroci, spioni, deportaţi şi refugiaţi politici, pasageri clandestini, traficanţi de stupefiante, toate lepădăturile de la clasa a treia, foindu-se ca nişte şobolani purtători de ciumă dintr-o ţară într-alta, mişunând şi înveninând şi

schimbând ordinea anevoie dobândită a culturilor şi civilizaţiilor din întreaga lume. Până şi la suprafaţă, unde te puteai aştepta să fie păstrate măcar unele aparenţe ale lucrurilor, ce turpitudine morală se vădea, numai să i se dea un prilej. Cunoştea prea bine tipuri ca respectabilul tată de familie, ori soţia şi mama vrednică de toată încrederea, care călătoreau o dată şi singuri, luându-şi o vacanţă de la îndatoririle decenţei, de parcă ar fi Cost în altă ţară unde nimeni nu le putea afla numele, ca şi cum un vas ar fi fost doar bordelul lor plutitor!

Cu stomacul arzând, se repezi la supa lui slabă, înspăimântat de hrana lui, care găsea mijloace proprii de a-l răscoli şi sfârteca. Aşa, spaniolii ăia nu erau o noutate pentru el, chiar mai-nainte de a fi cules bârfelile şi zvonurile care circulau pe seama lor printre oaspeţii de la masa lui. Totul se desfăşurase în zone abisale faţă de raza conştienţei lui, sărea imediat în ochi că erau codoşi, cu prostituatele lor deghizate în dansatoare, în scopul de a căpăta paşapoartele cuvenite, cu şmecheriile dubioase t pe care le practicau zi şi noapte. Orice era bun pentru

— Ci, de la jecmănirea banilor pasagerilor până la şterpelitul în dreapta şi-n stânga din prăvăliile din Santa Cruz, abia acum pricepea sensul acelei scene, cu femeia înnebunită urlând şi săltând pe chei, în timp ce vaporul se îndepărta de port. Şi singura întrebare care se punea era: cum de izbutiseră să şantajeze atâta lume, cum de ajunseseră să se aşeze la masa lui, unde nicio putere de pe pământ nu le acorda dreptul de a se afla şi, mai întâi-şi-ntâi, ce sfruntare criminală le dăduse ideea aceea? Şi la ce

— Aceasta era întrebarea dureroasă, necomportând răspuns – la ce anume se gândise el, de lăsase să crească şi să înflorească chiar sub ochii lui asemenea dezordine. Şi o considerase lipsită de orice importanţă, ceva bun să hrănească cleveteala muierilor?

Rezistă impulsului de a se ridica pe loc de la masă. Ar fi fost mai bine să rămână, să-i observe mai departe, să le lase neruşinarea să meargă până la capăt şi să-i înfiereze în

mod public cu dispreţul lui, la momentul oportun. Singurul lucru necesar cu asemenea oameni era să-i ţină în mână, să-i pună în mod ferm la locul lor. Odată ce le îngăduiai cea mai mică impertinenţă, se îndesau şi te înghesuiau, scoţându-te afară, asemenea cămilei care-şi vârâse nasul în cortul arabului, şi după aceea nu mai puteai urma decât o cale: trebuia să-i răpui prin foc şi sabie.

Căpitanul era fascinat de filmele americane cu gangsteri, pline de lupte cu pistoalele, atacuri asupra localurilor de noapte, urmăriri deslănţuite în automobil, între poliţie şi bandiţi, cu sirene care urlă şi mitraliere scuipând foc, răpiri, omoruri la marginea şoselei, trupuri ciuruite de gloanţe, şiroind de sânge, zărind lungite pe străzi, şi doar când şi când, la lungi intervale, câte-un gangster singuratic dus spre camera de execuţie, în ultima scenă. Acum se desfăta visând – cum făcea câteodată – că îndreaptă una din acele mitraliere portabile, realmente elegante, asupra unei mulţimi răzvrătite, undeva aiurea, totdeauna ţintind dintr-o poziţie splendid de avantajoasă, învârtind-o în semicerc şi secerând la pământ şiruri-şiruri. La acest punct în mintea lui se producea o oarecare confuzie, deşi nu suficientă pentru a altera bucuria închipuirii sale, căci, deşi nu se putea imagina să fie. De partea altcuiva decât aceea a unui guvernământ stabil, de fapt remarcase că mai totdeauna gangsterii erau înfăţişaţi manevrând mitralierele. Nu exista niciun motiv valabil ca acţiunea să se desfăşoare astfel, şi asemenea stare de lucruri putea să existe exclusiv într-o naţiune barbară ca Statele Unite. Era adevărat că toţi americanii îşi închinau viaţa crimei şi criminalilor, dansurilor indecente şi consumului de droguri în pivniţe scunde unde cântau jazzuri de negri, erau un popor înjosit, care se tăvălea în mlaştina viciului şi-şi lăsa poliţiştii să se bizuie mai mult pe bombe cu gaze sau grenade de mână ori revolvere, toate mijloace mai puţin lesnicioase şi eficiente decât mitralierele. Chiar presupunând că un poliţist american ar fi putut fi, cine ştie cum, un om onest – deşi ipoteza era foarte neverosimilă – de ce să-i impună un

asemenea handicap? Dacă n-ar fi fost la mijloc permanentul război dintre bandele de gangsteri, care se ucideau între ei cu nemiluita, ar fi putut cu uşurinţă să ia în stăpânire întreaga Americă, de ani de zile! Era însă o treabă cunoscută de oricine că gangsterii şi poliţia americană lucrau în strânsă cârdsşie; unii n-ar fi putut prospera fără concursul celorlalţi. Conducătorii ambelor tabere îşi împărţeau între ei puterea şi prăzile, şi puneau mâna pe toate, de la cele mai înalte posturi guvernamentale până la sindicate şi cele mai vesele localuri de noapte, ba chiar şi pe bursă şi recolte, da, şi pe transportul naval internaţional, Dumnezeu ştie! Totul, totul, era un unic şi vast paradis al gangsterilor, unde numai criminalii de duzină şi poliţiştii proşti şi muncitorii cumsecade erau ucişi sau bătuţi şi înşelaţi. Pe lângă filmele care-l învăţaseră toate acestea, ziarele îi spuneau zilnic acelaşi lucru. Intr-un cuvânt, întreaga ţară era condusă de haite de gangsteri, nu exista o singură lege în America pe care ei să n-o poată călca după plac, şi nici un singur om care să se încumete a li se opune.

Căpitanul, de la înălţimea poziţiei sale, de o moralitate perfect simetrică – un om care cârmuia cu harta şi compasul în mână, sigur pe rangul deţinut într-o ordine ascendentă de superiori, atât de nesfârşită încât cel mai înalt era necunoscut, invizibil pentru el – simţea o plăcere profundă de pe urma viziunii lui apocaliptice asupra anarhicei răscoliri a Statelor Unite, un loc pe care nu-l văzuse niciodată, pentru că niciunul dintre vasele comandate de el nu-l dusese în vreun port mai interesant decât

1 louston-Texat, cu canalul lui artificial săpat în mijlocui unei pajişti, într-un colţ de ţară foarte îndepărtat de orice semne de civilizaţie. Era mai îngust şi mai searbăd decât fluviul Weser, care-l ducea până la Bremerhaven.

Se destrăbăla în taină cu imaginea unei furii ucigaşe,. Nelegiuite, izbucnind iară şi iară, în orice timp, oriunde, în vreun loc pe care nici măcar nu-l putea fixa pe hartă, dar totdeauna printre oameni a căror ucidere era legiuită, el

însuşi aflându-se în centrul masacrului, totdeauna la postul de comandă şi control. Nici când nu se întâmplase ceva „vrednic de speranţele lui de violenţă, nici măcar în timpul războiului, unde rolul lui fusese util, onorabil, chiar dacă neînsemnat, cum era nevoit să recunoască, şi întru totul lipsit de prilejurile necesare pentru exercitarea talentelor lui reale. Destinul lui părea să-l oropsească: înzestrat, cum era, cu competenţa de a înăbuşi cele mai vaste dezordini şi insubordonări, aici, pe nava lui avea de-a face cu încăierări neroade, cu spargeri de capete la clasa a treia, cu o bandă de şarlatani mărunţi care deveniseră o pacoste. Nici nu merita să-şi plece ochii asupra lor, totuşi, trebuia să aibă de-a face cu ei.

Stătea cu gândurile duse la Germania lui pierită, Germania copilăriei şi a primei sale tinereţi, singura Germanie a cărei existenţă o admitea, în sufletul lui – acea patrie a ordinei, armoniei, simplităţii, cuviinţei, unde fiecare loc public era pavoazat cu tăbliţe interzicând cutare sau cutare lucru, călăuzind oamenii astfel încât să nu poată avea vreo scuză cel care săvârşea o greşeală; oricine făcea una ca asta însemna că nu se supunea, fiind mânat, în mod dar, de intenţii trădătoare. Aceasta făcea ca împărţirea justiţiei să fie mai rapidă şi mai certă decât în alte ţări. Odată pusă măcar şi cea mai firavă plăcută pe care scria *Verboten* la marginea unui tăpşan cu! iarbă, până şi un ţânc de trei ani neînstare să citească trebuia să aibă destulă minte ca să-şi treacă măcar un j deget peste marginea respectivă. El nu ştiuse, sau poate se făcuse vinovat de neatenţie faţă de plăcuţe, fiindcă, în copilăreasca-i ignoranţă sau neglijenţă, îşi trecuse degetul peste marginea tăpşanului cu iarbă, lângă micul aviz, iar părintele lui, care-l luase cu el la plimbarea matinală prin parc, îl bătuse cu bastonul de promenadă, invineţindu-i tot trupul acolo, pe dată, chiar la faţa locului, astfel încât lecţia nu numai să se întipărească în mintea făptaşului, ci să ofere şi o demonstraţie publică de disciplină pe care se cădea ca părinţii să o practice asupra odraslelor lor…

Căpitanul săltă afară din reveria sa, se uită la ceas şi-i spuse stevardului:

— Te rog să-mi torni vinul în pahar, şi adu peştele.!

în clipa aceea, trupa spaniolă făcu irupţie în sala de i mese, în plină strălucire a costumului şi gătelii lor pro-J fesionale, şi dansatorii se îndreptară în procesiune către Căpitan, în acordurile ritmate ale unui popular marş care acompania intrarea toreadorului în arenă, cântaţ la două ghitare de Tito şi Manolo, cu freamătul uşor al castanietelor puse pe degetele doamnelor, ale căror strălucitoare chipuri zâmbitoare erau nişte măşti negre, albe şi roşii. I Purtau toalete străvezii, roşii şi albe, din imprimeuri cu I desene, având lungi trene cu volane şi erau drapate cu scurte mantile de dantelă neagră. Pieptenii înalţi de baga ’ le dominau fruntea şi trandafiri de bumbac le împodobeau pletele sclipitoare, brune. Sticleau din evantaiele lor îml podobite cu ţechini, zăngăneau din colierele, cerceii şi * brăţările de sticlă colorată şi ornamentele din metal de culoarea aurului. Fustele lor, mai scurte în faţă, le descopereau frumoasele glezne şi picioare în ciorapi de daniela neagră şi încălţate cu escarpini din satin roşu, cu loc înalt.

Bărbaţii îşi purtau uniformele, compuse din pantaloni negri cu talie înaltă, strimţi, brâuri late, roşii şi jachete nei; rr scurte, pantofii lor de lac, negri şi înguşti, pentru dans, i u funde plate, din panglici. Ric şi Rac purtau costumele lor, de torero şi Carmen, cam despletiţi din cauză că se trăseseră reciproc îndărăt, apucându-se de păr sau de Veşminte, fiecare vrând să intre primul în alai.

întreaga trupă făcu cerc în jurul mesei, într-un strălucitor carnaval de plecăciuni şi zdrăngănit de strune şi pleznit din degete şi învârtejeli, fiecare faţă fixată intr un zâmbet încordat. Căpitanul, exprimând o monumentnlă îndepărtare, se ridică şi răspunse la întâmpinarea Im cu o curtenie mortală. Ei reacţionară ca şi. Cum ar fi avut în faţă un public entuziast. În cele din urmă, stevarzii traseră scaunele să se aşeze doamnele şi trupa se statornici, cu

mici strigăte aţâţate, ca nişte ciori abătute peste un lan de grâu, Lola stând în dreapta Căpitanului, Aimparo la stânga lui; ceilalţi îşi găsiră locurile lor la masa mult prelungită şi acolo, în fine, după îndelungata şi greaua luptă dată, se treziră plasaţi la masa Căpitanului, locul înalt la care se hotărâseră să se afle neapărat, măcar o singură dată în vieţile lor, şi nu numai. Să stea acolo, ci să-şi şi dovedească dreptul la locul câşli; at. Zâmbetele lor pieriră, ochii le scăpărau, de un Iriumf sălbatic, în timp ce-şi roteau privirile asupra celorlalţi pasageri, dintre care unii se prefăceau încă a-i ignora. N-aveau decât! Nicio clipă dansatorii nu uitau sensul victoriei lor. Veniseră să-l onoreze pe Căpitan şi îl onorau pe îndelete şi cu vârf şi îndesat. Pe când mâncarea era pusă dinaintea lor, se răcea şi era luată de la masă

— Cu excepţia lui Ric şi Rac, al căror apetit nu-i trăda niciodată – se ridicară rând pe rând, cu paharele înălţate, şi ţinură cuvântări, fiecare din ei exprimându-şi, într-un aranjament doar puţin diferit de fraze înflorite, speranţa arzătoare că acea frumoasă împrejurare avea să slujească la apropierea celor două măreţe ţări martirizate, Spania şi Germania, pentru ca să poată fi restaurată vechea ordine splendidă, monarhia spaniolă. Imperiul german, în toată slava lor!

Căpitanul începu să se foiască puţin, pe măsură ce retorica se îngrămădea peste retorică. Când tendinţa politică a cuvintelor lor deveni mai limpede, se făcu palid de turbare. Nu încetase nicio clipă să ţină doliu după Kaiser. Era srârbit din tot sufletul de înjositul pseudo-republicanism al Germaniei învinse şi era şocat să descopere că acea strânsură de javre berce, lepădături, pretindeau că ar avea gânduri înrudite cu ale lui, pretinzându-se regalişti. Toastau pentru o înaltă cauză glorioasă, la care, prin însăşi natura lucrurilor, nu aveau niciun fel de drept să adere. Erau sortiţi doar să trăiască sub sceptrul ei, ca sub biciul stăpânului lor. Regalişti? Cum de cutezau să rostească cuvântul acela, cu atât mai mult să-şi dea asemenea titlu? Ei erau cerşetorii al căror rost era să se înşire pe străzi şi să slobozească urale

când treceau alteţele regale, să se târască culegând din praf banii aruncaţi la uşa catedralei după cununiile regeşti, să dănţuiască pe străzi la serbări şi să treacă apoi cu coşul printre privitori, după ofrande.

Căpitanul abia putea găsi picul de voinţă cerut pentru a-şi ridica paharul, simţea că se va înăbuşi dacă un strop de vin va trece de buzele sale, în asemenea infamă companie. Suspendă paharul în aer, la câteva degete deasupra farfuriei sale, cu o fluturare aproape imperceptibilă a mâinii, dădu din cap rigid, fără a-şi înălţa ochii, şi-l puse la loc pe masă. Dansatorii trupei de zarzuela se ridicară furtunos de pe scaune, parcă cuprinşi de un delir de admiraţie, strigând: „Viaţă lungă mamei dumitale!”, familiaritate indecentă la care Căpitanul roşi, stăpânit de cel mai profund resentiment. Mamă-sa murise de mai bine de douăzeci de ani, şi nu ţinuse mult la ea, cât trăise. Cum invadatorii îşi închiseră cercul în jurul lui, aplecându-se până ce mărgelele de ceară neagră de pe genele femeilor, părul uleios aproape lichid al bărbaţilor, insuportabila duhoare răspândită de parfumurile lor, părură că i se freacă de piele, întinându-l pe vecie, mârâitoarea lui prefăcătorie de încuviinţare se topi cu totul. Faţa lui deveni mai ascuţită şi mai uscată, se trase îndărăt, cu mâinile înfipte pe braţele fotoliului. Oaspeţii lui anteriori începură să sufere, văzându-i soarta, şi ochii lor începură să se întâlnească, din diferitele locuri unde l’useseră împrăştiaţi prin salon, oglindind pentru întâia oară un fel de acord unanim. Până şi Lizzi şi Frau Rittersdorf clătinară din cap şi se încruntară la unison, până şi comisarul de bord şi doctorul Schumann, care intraseră târziu în încăpere, schimbară priviri de dezaprobare. Tânără pereche cubaneză, care-şi dusese copiii la culcare după ce luaseră devreme cina, o invitară pe soţia diplomatului mexican, mica Senora Ortega, la masa atribuită lor, deoarece fusese îndepărtată de la a ei, şi, în situaţia aceea de forţă majoră, erau cu toţii în căutarea unei companii respectabile. Câteva minute în şir, urmăriră panorama făcută de dansatori în jurul mesei

Căpitanului. Tinărul soţ constată:

— Este un lucru cât se poate de nelalocul lui. Când am cumpărat aceste bilete pentru tombola lor, habar n-aveam că plănuiesc asemenea mascaradă imprudentă!

— Te face aproape să te ruşinezi că eşti de sânge spaniol, nu-i aşa? întrebă Senora Ortega, perfect conştientă de părerea pe care o aveau spaniolii din Spania – până şi cei de cea mai joasă teapă – despre spaniolii din Mexic şi Cuba: corcituri care îndrugă o spaniolă de papagali, cu vinele putrezite de sânge indian şi negru.

— Sunt mai prejos decât indienii, zise ea.

— A, bine, zise tânărul, nu sunt decât nişte ţigani din Granada.

— Mi s-a spus, adăugă soţia lui, că sunt chiar mai rău decât ţigani, sunt spanioli care se dau drept ţigani.

— Da, şi purtându-se ca ei! exclamă Senora Ortega. Dar tare îl mai compătimesc pe acest biet Căpitan, şi nicio clipă nu m-am aşteptat să-mi pară rău de soarta lui! Totdeauna i-am găsit pe toţi germanii tare antipatici. După ce am cunoscut atât de mulţi germani în Mexic, adesea îi spun soţului meu: „Vai, te rog, ai grijă să nu fii trimis niciodată în Germania!”

— Străbunicul meu era german, un om de afacei’i din Havana, spuse tânără soţie cubaneză, cam acră.

— Vai, zise Senora Ortega, consternată. Regret *nespus.*

îşi continuară cina în tăcere.

La masa Căpitanului, Lola se însărcina cu desfăşurarea ceremoniei, prin drept cutumiar… Se întoarse, cu ochii aprinşi de furie, şi, vânturându-şi paharul în toate direcţiile, ca pe-o armă, strigă, cu glasul ei profund:

— Tăcere! Doresc să propun să închinăm pentru ceva! Pentru eterna prietenie a celor două mari naţiuni ale noastre, pentru Regatul Spaniei şi Imperiul Germaniei, şi pentru marii conducători care restabilesc ordinea şi guvernământul acestor ţări căzute pradă deznădejdii! *Viva!* — şi ceilalţi strigară în cor: *Viva! Viva!* dând pe gât vinul.

Căpitanul nu se clinti, şi niciun pahar nu fu ridicat, afară

de ale lor. Atunci Lola strigă din nou, cu glasul căpătând timbru de aramă, din pricina turbării:

— Beau şi în cinstea tuturor persoanelor egoiste, cârcotaşe, inumane, care refuză să-şi aducă contribuţia sau să ia parte la această ocazie menită să omagieze curajul, spiritul călăuzitor, nobleţea minţii şi inimii, pe scurt să vă omagieze pe dumneavoastră, Căpitanul meu, zise ea, înclinându-se spre Căpitan, cu cel mai strălucitor zâmbet, tuturor celor care au încercat să distrugă frumuseţea şi bucuria acestui omagiu, eternă ruşine şi infamare şi dezonoare!

Toţi dansatorii, până şi Ric şi Rac, ţipară „Viva”! şi înghiţiră dintr-o sorbire vinul. Căpitanul, cu capul’zumzăindu-i, nesigur dacă se propusese o închinare sau un blestem, nerealizând pentru sau împotriva cui se bea, se ridică şi-şi zvârli şervetul. Studenţii cubanezi săriră imediat în sus, fluturând cupe mari cu vin roşu, strigând voios:

— Pentru etei’na confuzie! Pentru dezonoare! în cin-, stea ruşinei! *Viva las Vergiienzas! Viva la Cucaracha!* şi izbucniră gălăgioşi în cântecul lor despre nefericita libarcă şi numeroasele ei pătimiri.

De la un capăt la celălalt al salonului, glasurile se alăturară, mai întâi într-un lălăit amplu şi inform, care se stabiliză numaidecât într-un cor, acompaniat de pleznitul palmelor şi tropăitul picioarelor: *Cucaracha, cucaracha, ya no puede caminar, Porque no tiene, porque no tiene, Marihuana para jumar!”*

Căpitanul îşi vârî degetele în deschizătura gulerului, de parcă s-ar fi strangulat, scuipă printre dinţi cuvintele: „Vă mulţumesc, vă mulţumesc!” şi păşi afară din salon, şarjând orbeşte printre mese.

Dansatorii ignorară situaţia şi tot ce nu privea ţinta iilcasă de ei, se ţinură scai de el, strigând: *„Viva! Viva!”,* deşi glasurile le erau cu totul înecate de cântatul zurbagiu. În capul scărilor îl căutară în zadar. Le trăsese clapa, o luase spre puntea de comandă, ca un vulpoi refugiat în

vizuina lui, şi nu mai fu văzut douăzeci şi pairii de ore în şir.

Jenny îşi dădu drumul, după cum ştia David că se va întâmpla, şi se apucă să se balanseze şi să batş din lalme laolaltă cu ceilalţi, cântând cât o ţinea gura istoria ii bărcii, trecând fără ocoluri de la rău la şi mai rău, liindcă fiecare vers era mai deşănţat decât precedentul, şi Jenny le cânta aşa cum se succedau, până ce lumea de: i mesele apropiate începu să se uite la ea. Era singura femeie care cânta.

— Doamne sfinte, zise el, în cele din urmă, copleşit ile disperare. Mai ştii ce spui?

Jenny o ţinea strună, bătând tactul cu mâna şi piciorul.

— Desigur, ştiu. Dacă ţii, am să cânt în engleză. Te' rog, David, nu mă pot stăpâni. Mă simt tot atât de prizonieră în propria-mi fiinţă ca şi tine în a ta. Sunt de părere că toată povestea asta e necugetată şi tot ce-i legat de ea e sucit," amândoi ştim asta. Eu însă nu înţeleg de ce, dacă ştii că totul e atât de greşit, nu ai mişcat un deget s-o împiedici, de ce nu m-ai lăsat să vorbesc cu poliţiştii sau să-l avertizez la timp pe vreunul din negustori? l-am văzut pe aceşti indivizi furând în dreapta şi-n stânga.

David spuse sec:

— Nu era câtuşi de puţin treaba noastră.

— Ei bine, atunci ce te îndeamnă să fii atât de moralist acum? De ce stai aşa posac? întrebă Jenny, pierzându-şi orice măsură, în nerăbdarea ei.

— Nici asta nu ne priveşte, zise David, cu un ton categoric ca o capcană ce se închide. Jenny îşi bău vinul şi privi cum pasagerii îşi târau lent paşii, ţinând trena dansatorilor.

— Ei bine, îi spuse ea, petrecere plăcută! Am degând să dansez cu primul bărbat care mă va invita! I

Şi-i lăsă singur, să-şi ia desertul şi cafeaua.

Dirijorul orchestrei fusese bine îndrumat de Tito şi I Loia: urma să cânte alternativ muzică de dans germană *şi* spaniolă, până la ceasul stabilit pentru tragerea la sorţi I a biletelor câştigătoare. După aceea, putea să cânte ce pofj

tea. În schimbul îndatoritoarei sale învoiri, i se dăduseră I cinci bilete, şi îi şi rămăsese inima la şalul alb. De mătase, I brodat, penţru drăguţa lui din Wiesbaden. Când trupa de j zarzuela. Cu ciracii ei, apăru, dădu drumul, cu mare înj sufieţire, la bucata lui favorită: „Povestiri din pădurea I vieneză". La primele sunete ale muzicii, o slabă scânteie, 3

o veselie de licurici, jucă prin mulţime, luminând fiecare chip cu un zâmbet oscilant, plin de speranţă. Trupa spal niolă conducea valsul, perechi-perechi şi potrivindu-şi pasul când picioarele lor atingeau puntea, păşind ritmic pereche după pereche, asortaţi ca nişte zvelte figurine de I porţelan, aidoma în graţia lor exersată, cu mlădierea şerpească, cu oasele subţiri, capetele netede înguste, picioa1 rele şi mâinile frumos modelate. Păreau să alcătuiască o: familie frumoasă, cu fire urâtă, de fraţi şi surori, ochii lor aprigi şi gurile cu rictus amar dezminţindu-le mişcările extatice. Îi urmau câteva perechi germane – Frau i Rittersdorf cu un tânăr ofiţer, soţii Baumgartner, cu feţe '9 triste; Elsa şi tatăl ei, Herr Rieber şi Lizzi, toţi aveau un aer rustic şi stângaci şi deplasat, alături de spanioli, corpurile lor aveau toate contururile şi înălţimile şi lăţimile posibile, feţele lor erau indescriptibile, coloritul lipsit de viaţă: nimic altceva decât o comună pecete fi greoaie, îi proclama membrii aceleiaşi naţiuni. Asta, şi o anumită vivacitate jenată, manifestată pe apucate, de parcă ar fi practicat graţii mondene care nu prea le aparţineau I Spaniolii nu le făceau nici măcar hatârul unei priviri, iar germanii nu-şi puteau dezlipi ochii de pe spanioli. Pe măsură ce-i priveau, uitându-se întâi la unul, apoi la altul, căpătară o vagă impresie care curând se cristaliză într-o tulburătoare certitudine: trupa de zarzuela nu mai I dansa un pur, clasic vals vienez; cu uşurinţa lor de păsări, ei făceau – nu mai încăpea nicio îndoială, o imitaţie, o insultătoare parodie, a stilului german de a valsa.

Doamna Treadwell, cu tânărul ei ofiţer, observă crâmpeiul acela de comedie, nespus de amuzant, şi râseră voios amândoi, în timp ce intrau în dans. Jenny şi Freytag o văzură şi ei, în aceeaşi clipă. Jenny zise: Vai, ce lucru crud

şi nostim! iar Freytag constată puţin cam burzuluit:

— Este aproape prea adevărat pentru a fi nostim, cred eu; şi o învârti cu fermitate în ritm.

După două-trei piruete, deveni cu neputinţă pentru ei să nu vadă dar că trupa de zarzuela se producea, oferind imitaţiile lor şi le fu la fel de imposibil oricăruia dintre ei să constate că erau tot atât de caraghioşi ca şi acele ţinte ale hazului public, Lizzi şi Her Rieber. Pepe şi cu Amparo deveniseră întruparea desăvârşită a stilului fandosit, de dans la distanţă, adoptat de doamna Treadwell şi de lemnosul ei partener; Manolo şi Concha executau. O păcătoasă imitaţie a agresivităţii oarecum muschiulare a lui Herr Freytag şi a manierei pierdute, leşinate, de a valsa a lui Jenny, cu capul răsturnat în voie pe spate; Pancho şi Pastora de la bun început se mărginiseră strict la parodierea lui Herr Rieber şi a lui Lizzi, Pancho săltând ca o minge; Pastora învârtindu-se în jurul axei sale, ca o prăjină de steag animată.

— Nu, zău, zise Jenny, oprindu-se brusc, asta-i prea de tot. Indivizii ăştia sunt realmente insuportabili... Nu mai vreau să dansez.

— Nici eu, zise Freytag. Hai să facem un tur al vasului. Hai să vedem ce-l face să circule. Sunt sătul de povestea asta.

Doamna Treadwell dansă o dată cu ofiţerul ei, refuză invitaţia lui Denny, care socotea că ar face faţă şi ea să-şi mai treacă vremea până ce va putea s-o prindă pe Pastora, şi o acceptă pe a grăsunului comisar de bord, care înotă cu uimitoare viteză de trei ori în jurul îngustului parchet de dans, cu partenera sa fâlfâind din strânsoarea lui ca o eşarfă, pe urmă stopă subit, suflând şi sforăind, cu faţa acoperită de o tentă roşie bogată, violacee, cu ochii închişi, până ce doamna Treadwell, alarmată, întrebă dacă poate face ceva pentru el...

— Da, gâfâi el, puteţi lua loc la masă cu mine, ca să mai beţi puţin *Schaumwein.*

Dar, în mod providenţial, chipeşul ei ofiţer tânăr, cu trese

de aur, interveni şi, înclinându-se deferent în faţa comisarului de bord, o luă de-acolo. Avea o faţă smeadă, deschisă, lipsită de orice fel de expresie, remarcă ea... de orice fel. Era mlădios, îngrijit, de o imaculată corectitudine şi cu o înfăţişare inumană, de parcă ar fi fost turnat într-un tipar. Dansa cu o lunecare ca de ceară, făcând paşi mici adaptaţi la ai ei, ţinând-o la o distanţă demodată, formalistă, ca şi cum ar fi fost format chiar la şcoala de dans urmată de ea.

„Cum aşa, dar e deajuns de tânăr ca să-mi fie fiu", ' nu se putu împiedica ea să gândească, „şi-mi aminteşte de bunicul meu." Decise că asta nu crea o reală distanţă, se lăsă în voia comodei învârtiri reprezentând stilul lui şi începu să se bucure de plutitoarea uşurinţă şi plăcuta apropiere masculină. Nicio greutate şi nicio povară, ci numai o prezenţă. Închise ochii o clipă şi dansă, în întunericul toropitor, simţind o tandreţe difuză pentru acel chip fantomatic, care o ghida ţinându-i, cu degete uşoare, talia şi palma. Iubitul care dansase cu ea în visele ei cu ochii deschişi, cu mult înainte de a fi dansat cu vreun bărbat. Deschizând ochii, îl descoperi privindu-i faţa cu o concentrare aparte, neaşteptată şi tulburătoare. Era de vină imaginaţia ei, instruită în deprinderile animalului pânditor, ori poate proprii ei ochi erau iscoditori? Sau era, într-adevăr, o sticlire de ţap în căutătura lui? căci în clipa când privirea ei o întâlni pe-a lui, ochiul lui deveni blajin, distant, ba chiar poate o idee plictisit, şi el zise:

— Hai să lăsăm distracţia asta pe seama acestor derbedei. N-ai vrea să facem un mic tur al vasului? Este un fel de tradiţie, în serile de gală.

Doamna Treadwell, amintindu-şi de toate călătoriile întreprinse cu toate genurile de vapoare, în sumedenie de porturi, încă nu făcuse, totuşi, niciodată, în seara cea mai de gală posibilă, turul vreunui vas. Poate că era greu de imaginat ceva mai plicticos. Îi zâmbi tânărului care o escorta, îşi strecură mâna în îndoitura cotului lui şi o porni spre privelişti noi, dacă nu şi amuzante.

— Când muzica se schimbă, orchestra atacând o rumbă, studenţii cubanezi se mişcară în corpore să le ia ca partenere pe spaniole – era o întrecere exuberantă, în care fiecare pretindea fata la care ajungea primul. Cei doi rămaşi pe dinafară se întoarseră numaidecât să caute alte posibilităţi. Unul o captură pe Jenny, tocmai când părăsea parchetul de dans, cu Freytag, iar celălalt, zâmbind şi lVedonând melodia, îşi trecu un braţ după talia Elsei şi o luă de mână, şi fata se trezi într-o euforie, privind în ochii iubirii sale, străinul, voiosul frumos, alesul ei. Nu, nu putea fi aievea – şi totuşi, el era acolo, zâmbind mai departe, încruntându-se puţin, şi simţi cum braţul lui îi Irage mijlocul, fiindcă stătea plantată ca un copac, incapabilă să-şi clintească un muşchi.

— A, nu, haide odată, zise el, într-o spaniolă foarte politicoasă, convingătoare, nicidecum argou, vom dansa.

Elsa rămase stană de piatră.

— Nu pot, şopti ea, cu glas de copilaş, speriată. Nu, nu, te rog, nu pot.

— Fireşte că poţi, o asigură el, cu dezinvoltură, oricare fiinţă înzestrată cu picioare poate dansa!

Şi realiză performanţa de a dansa pe un petic de loc, îmbrăţişând o formă nemişcată, prea grea pentru a fi urnită de pe temelia ei.

— Vezi?

— Vai, nu, strigă Elsa, cuprinsă de desnădejde. N-am învăţat niciodată să dansez!

Tânărul lăsă să-i cadă mâinile şi se dădu îndărăt, iar ea văzu, cu teroare, un aer de irezistibil dezgust ivit pe faţa lui.

— *Perdoneme*! I îi spuse, şi se răsuci, depărtându-se grăbit de ceva extrem de neplăcut, şi în timp ce ea rămânea ţintuită locului, se şi dusese, fără a mai arunca o privire în urma lui. Vai, şi n-avea să se uite niciodată în urmă. Peste câteva clipe dansa cu doamna Treadwell, care-şi părăsi ofiţerul pentru a face un scurt tur cu creatura aceea distractivă căzută dintr-un carnaval, şi Elsa simţi cum i se sfarmă inima chiar de-a binelea. Ar fi vrut să se ducă

numaidecât la culcare şi să plângă cât poftea, dar trebuia mai întâi să le spună tatălui şimaniei sale, căci altminteri ar fi căutat-o. Jucau table în salon.

.

— Nu, Elsa, zise maică-sa, dacă te duci la culcare aşa de devreme, n-ai să dormi bine. De ce nu dansezi?

— Nu prea am chef, Mamă, zise, atât de abătută, încât ambii părinţi îi aruncară priviri de intimă compasiune şi înţelegere.

— A, bine, zise mama, atât de ştiutoare încât Elsa roşi de ruşine, eşti înţeleaptă că rămâi liniştită. Aşa că stai şi tu aici şi joacă table cu tatăl tău, iar eu am să-mi continui croşetatul, şi o să petrecem împreună o seară plăcută, după toată babilonia şi toată nebunia asta.

Elsa, simţindu-şi ursita înscrisă în adâncul ei, de unde până atunci doar se temuse de o asemenea soartă în vreun viitor teribil, îi zâmbi orbeşte tatălui său şi începu să joace.

Arne Hansen, stând într-un şezlong cu o sticlă de bere pusă pe duşumea, alături de el, cu umerii lui mari, încovoiaţi şi sprâncenele încălcite deasupra rădăcinii nasului, o urmărea pe Amparo cum dansează, mai întâi cu Manolo şi pe urmă cu unul din studenţii ăia ţicniţi, şi toată seara nu-i aruncase măcar o privire. Când răsunară acordurile celei de-a treia melodii, un vals german, se duse cu paşi târşiţi până la dansatoare, care stătea lângă Manolo şi-şi făcea vânt cu evantaiul. Manolo se volatiiiză în chip discret din scenă, şi Hansen o apucă în sfârşit de coate, priza lui favorită când dansa. Amparo nu-şi irosi cuvintele. Se smulse cu violenţă, scăpă din mână evantaiul, ceea ce el nu observă. Femeia se aplecă să-l ridice şi, în timp ce bărbatul plonja spre ea a doua oară, îşi înfipse cu cruzime tocul în piciorul lui şi, ridicându-se subit, îl pocni sub bărbie cu creştetul capului, închizindu-i gura atât de brusc încât el îşi muşcă limba, care sângeră.

— Uite, vezi ce faci, spuse el, acuzator, scoţând din buzunar o batistă mare şi adunând pe ea pete de un roşu strălucitor, ştergând’şi tot ştergând.

— Atunci, dă-mi pace! strigă Amparo, cuprinsă de-o curată turbare. În seara asta n-am să târăsc după mine, oriunde merg, stârvul tău împuţit. Acum lucrez, e aproape ceasul tombolei, du-te de stai pe undeva şi bea-ţi berea şi nu încurca locul.

— Am cumpărat patru bilete, îi aminti Hansen, pipăindu-se în buzunarul cămăşii şi scoţând la iveală taloanele.

— Da, patru, calic nemernic, zise Amparo, apăsat. Patru! şi scuipă exact pe lângă mâneca lui stingă.

— Ai să-ţi retragi cuvântul ăsta,. Zise Hansen, într-un acces de demnitate. Are să-ţi pară rău că ai făcut asta.

Se întoarse la şezlongul lui şi mai comandă două sticle de bere.

Nici nu o înhăţase bine pe Jenny de talie şi de mână studentul ei, că şi începu s-o manevreze, învârtejind-o prin încăpere, aruncând-o la distanţă de un braţ şi recuperând-o în ritm, împresurând-o cu braţele şi îmbrăţişând-o fierbinte, azvârlind-o iarăşi nonşalant, până ce ea aproape se aşteptă să fie apucată de picioare şi învârtită cu capul în jos. Protestă, fără suflare.

— Eu lupt în interiorul ringului, îi spuse, poznaşă. Îmi place să disput terenul deget lângă deget. Toate aceste acrobaţii, ce rost au?

Tânărul fu incântat de compliment.

— A, spuse el pe neaşteptate, într-un soi de engleză, vă place? *Ar,i?* şi începu să o răsucească de parcă ar fi fost o sfârlează.

— Nu, spuse Jenny, nu, şi dădu bir cu fugiţii, râzând, bine-nţeles. E prea mult!

îi făcu un semn de rămas bun, veselă, tare veselă, amândoi râzând, şi alergă spre Freytag.

El catadixi să-i acorde un zâmbet foarte german, superior, zicând:

— Spune-mi, dumneata trebuie să ştii asta, oare toate femeile preferă bandiţii, peştii şi puşlamalele, în adâncul inimii lor? Ce este cu această stranie înclinare feminină

spre josnicie? *La nostalgie de la boue?* [31]

— Josnicie? zise Jenny, nedumerită. Noroi? Nu este decât un gălăgios mic burghez medicinist, ar putea fi un pisălog, dar ce-i josnic la el?

— Dansa cu dumneata fără să-ţi arate respect, de parcă şi-ar fi râs de dumneata, zise Freytag, fără ocolişuri.

Se poate să-şi fi râs, zise ea, cu simplitate. Asta e treaba lui, nu a mea.

— N-ai pic de mândrie? întrebă el sever, fiindcă obosise tot încercând s-o înţeleagă pe fata aceea sucită, care părea lipsită de tot ce cerea el la o femeie şi totuşi îl tulbura aproape mereu, trezindu-i o dorinţă sexuală neasemănătoare cu nimic din ce cunoscuse el – pură poftă carnală, fără urmă de căldură sau tandreţe. Nici măcar nu-i plăcea.

— Nu prea multă, zise ea. Cauţi să te iei la harţă cu mine? Nu face asta. Sunt şi aşa sătulă de ciorovăială.

Freytag, reflectând că era, într-adevăr, un început prost pentru o seară în care-şi pusese anumite speranţe, schimbă pe loc tonul.

— Să nu mă iei în serios, spuse el, poate că sunt doar puţin gelos. Hai să dansăm din nou, înainte de a porni în hoinăreala noastră, ce ne pasă nouă ce cred spaniolii ăia caraghioşi?

David îşi isprăvi desertul, bău cafeaua cu lichior şi fumă o ţigară, apoi ieşi tacticos afară, în bar, sperând cumva ca Jenny să-i remarce deplina lui stăpânire de sine. Ea nu se zărea, însă, aşa că se duse lângă William Denny în bar, unde soţii Baumgartner se şi instalaseră la o măsuţă, fără copilul lor. Huttenii împărţeau o sticlă de vin la altă masă, şi Bebe, care părea complet restabilit după nefericita lui aventură, era lungit lângă picioarele lor.

David se întreba, în răstimpuri, cum de stabilise cu Denny acea limitată, dar satisfăcătoare relaţie de parteneri de băutură. Decise că Denny putea să bea cu oricine, sau

---

31 Nostalgia noroiului (în franceză în textul original).

singur, n-avea nicio importanţă pentru el; dar David, al cărui principal necaz era că în realitate nu suferea pe nimeni, decât pe Jenny când şi când, şi pe Jenny din zi în zi tot mai puţin, era în largul lui cu Denny, fiindcă

— Pe cât putea constata el – Denny nici măcar nu exista; cel puţin, nu reprezenta mai mult decât un maldăr de apetituri comune şi prejudecăţi locale irascibile. Îl pusese la încercare şi nu era nimic pentru el. Stăteau acolo şi beau, cufundat fiecare în propria lui tăcere, atât de îndepărtaţi şi de nelegaţi unul de altul, încât totul avea aparenţa tovărăşiei.

La al patrulea whisky, David remarcă, pe un ton lânceo, cu limba cam împleticită:

— De c'teori mă uit'tr-acolo, o văz învârtin'u-se cu Freytag. Uite, iar se'uce, zise el, fluturându-şi într-o doară mâna, se duce.

Denny se aplecă într-o parte de pe taburetul lui, se bălăbăni spre David, şi pe faţă i se întipărea un aer conspirativ.

— Nu vreau să intru-n c'estii personale, spuse el, deschis, niciodată nu mă bag în treburile nimănui, pricepi, da'de-ar fi a mea căţeaua aia, i-aş frânge toate oasele. Nu că ar fi cumva treaba mea, pricepi, dar crede-mă îţi joacă un renghi urât.

Expresia lui de solicitudine cherchelită, îl mişcă pe David, care simţi pe Tlată, ca reacţie, un licăr de bunăvoinţă, nu tocmai pentru Denny, ci pentru cuvintele rostite.

— A, e-n ordine, spuse el, ştiu cu ce-ai de furcă şi tu. Cu Pastora aia. Nu suntem decât nişte marinari naufragiaţi aflaţi pe aceeaşi barcă de salvare, zise el, bonom, înlăuntrul lui firele subţiri şi ascuţite zdrăngăneau, plezneau, cedând unul câte unul, se simţea mai uşurat pe sub coaste, nici măcar nu se mai supăra pe el însuşi auzindu-se cum îi vorbeşte ca un nătărău lui Denny, care vorbea astfel tot timpul; de fapt, îi făcea chiar plăcere.

— Toţi avem necazurile noastre, îi spuse lui Denny, expansiv. Ai să găseşti o cale de ieşire.

— Eu caut să găsesc o cale de *intrare,* zise Denny, scabros. Calea de ieşire e uşoară. Nu-mi pasă dacă-ţi spun asta, a stors de la mine cu mult mai mult decât aveam de gând să-i dau. E pişicheră nevoie mare, şi-acum caută să mă ducă cu zăhărelul. Ei bine, n-are să fie o panoramă în lege la noapte, chiar în această noapte, ţi-o spun eu. N-are să fie niciun fel de belea pentru nimeni, afară de ea, zise. Am de gând s-o învăţ minte, cum ţi-am spus, asta-i tot.

David chibzui temeinic la spusele lui.

— Ce vrei, decise el înţelegător, cu o femeie ca asta nu-i de mirare că mănânci drojdie.

Denny rămase năuc, dar nu jignit. I

— Ce legătură are drojdia cu asta? se interesă el. Cine a pomenit de drojdie?

începu să-l împingă pe David cu braţul insistent. David se aplecă pe spate, ieşind din raza lui de acţiune.

— Dă-i drumul, zise Denny, eşti bărbat sau şoarece? Dă-i drumul. Acum a bătut ceasul tău. Scoate-i dintâi din faţă.

— Dar Pastora? întrebă David. De ce nu începi tu? Asta-i meseria ta. — *f.*

— Îhî, bine, zise Denny, ros de îndoială. Nu, nu tocmai. Ţintesc să-i mai dau un mic răgaz ca să facă ce se cuvine. Mi-ar plăcea să fie în stare bună, zise el, gânditor. N-aş vrea-o tăbăcită toată... eu zic totdeauna, cu cât e mai bun un bărbat, cu atât are belele mai rele cu căţelele. Aşa-s eu. Tu însă ai *avut-o* pe Jenny aia, şi eu aş scoate-o din circulaţie, dacă mi-ar aparţine mie.

David îşi centră, cu oarecare efort, ochii săi miopi asupra feţei care se fleşcăia lângă el şi spuse desluşit, fiindcă acum îi trecea prin minte că Denny devenea extrem de personal.

— Oricum, ţie nu-ţi aparţine, şi adăugă, cu o fulgerare revelatorie: Ea nu aparţine nimănui, nici măcar ei însăşi.

Auzi această afirmaţie cu oarecare uimire, pe urmă simţi instantaneu că trecuse hotarul, pătrunzând pe tărâmul unui nou adevăr, şi chiar în clipa aceea privea calm îndărăt, spre vechi speranţe false. Scurta lui scăpărare de înveselire se

scufundă iarăşi în posomorâre, în timp ce dansatorii treceau din nou prin faţa uşii barului, învârtindu-se rapid. Printre ei, Pastora cu studentul ei, Jenny cu Freytag. Ciocăni cu degetul în tejgheaua barului şi împinse spre barman cele două pahare.

— Acelaşi lucru, zise. A, bine, câtă vreme trec într-una? ştim unde sunt.

— Aha, şi ce fac, zise Denny, rânjind cu asemenea delăsare încât faţa lui îşi pierdu totalmente conturul.

Mireasa şi mirele, braţ la braţ, se opriră din plimbarea făcută după cină, pe bordul sub vânt, departe de dancing, se dădură la o parte să-l lase pe ursuzul băieţandru blond să treacă cu bolnavul din fotoliul pe rotile, ’ scundul muribund fantomatic pierdut printre păturile şi cuverturile lui, care răsfoia o mică biblie, cu degete tremurătoare. În timp ce se apropia de ei, îşi ridică ochii exaltaţi şi înălţă o mână clătinătoare spre ei, străduindu-se să atingă mireasa. Soţul ei o simţi cum tremură ca varga şi se lipeşte de el, ferindu-se:

— Domnul să vă binecuvânteze căsnicia şi să o facă roditoare, zise Herr Graf.

Mirele spuse:

— Vă mulţumesc, domnule, vă mulţumesc, căci era silit să arate respectul cuvenit vârstei, şi rămaseră nemişcaţi până ce băieţandrul, ignorându-le prezenţa, cu faţa furioasă, împinsese în mod sigur fotoliul dincolo de ei. Mireasa tot mai tremura puţin, şi se rezemă şi mai strâns de soţul ei.

— Vai, suna ca un blestem, zise ea. Vai, aproape m-a atins cu mâna!

Soţul ei îi spuse, cu tonul *noxi* căpătat, de afecţiune conjugală, indulgenţă, încurajare şi călăuzire, delicios, pentru amândoi:

— Ştii foarte bine că nu există blesteme. Pe lângă asta, ce ne-ar putea vătăma? Nu-i decât un biet muribund, la urma urmei, ne-a făcut urări de bine. E trist lucru să fii bătrân şi bolnav.

Mireasa, care avea inimă simţitoare, se căi pe dată de simţirile ei necaritabile şi, fiind cinstită, recunoscu în sinea ei că erau provocate de oroarea ei faţă de vârstă înaintată şi urâţenie şi boală şi de teama ce i-o deştepta, şi teama ei şi mai mare de moarte, care era unica alternativă, unica scăpare posibilă de de. Simţindu-se destul de cuminte şi calmă, şi stăpânită de o voioasă bună dispoziţie şi senzaţie de imortalitate, rosti cu glas visător:

— Sper că noi vom muri tineri.

Soţul ei, în intimitatea prorei, îşi petrecu braţul după talia ei şi o scutură puţin.

— Să murim tineri? Nu vom muri nicicând. Vom trăi alături, până la sfârşitul lumii!

Râseră amândoi de fericire, fără nicio urmă de ironie, şi se sărutară grăbit şi vinovat, de teamă să nu fia văzuţi.

Johann venise atât de târziu la cină, încât sufrageria era aproape pustie, pierdu spectacolul baloanelor şi al pălăriilor de hârtie şi toate celelalte comicării, şi nimeni nu veni să se aşeze la masa lui. Întââ’ziase fiindcă unchiului său îi venise cheful să aibă o criză de tuse care mai-mai că-l sufocase. Johann îi dăduse să respire săruri, îi spălase faţa cu apă rece şi stătuse să-i facă vânt cu o hârtie împăturită, sperând că va muri. Când colo, îşi revenise, arăta destul de viguros şi ceruse să fie îmbăiat şi să i se schimbe toată rufăria, pretinse ca Johann să stea cu el, şi să-l ajute să-şi ia cina, şi insistă să fie dus la aer pe punte după aceea – bătrân făţarnic, prefăcându-se că vrea aer proaspăt, când în realitate voia să se uite la dansatori şi să asculte muzică şi să trăncănească despre păcătoşenia tuturor acelor îndeletniciri. Când Johann îşi slârşi în grabă cina şi urcă pe punte, Concha şi începuse să danseze. Îi făcu semne cu degetele, peste umărul partenerului, şi-i aruncă o privire care ar fi topit şi pietrele; dar Johann nu uita că fără bani n-avea să se apropie niciodată de ea mai mult decât până atunci. Când îl văzu din nou, rotindu-şi unchiul la marginea mulţimii petrecăreţilor, ea era cu alt partener, şi de astă-dată se uită la unchiul lui. Se închină, făcu un gest obscen

cu mâna dreaptă – împotriva deochiului – şi-şi văzu de dans.

Johann ajungea încet-încet la o hotărâre disperată – va căpăta neapărat bani, nu-l va mai suporta măcar o zi pe moşneagul ăla egoist, lacom, care se prefăcea a fi un sfint pilduitor şi era diavol în toată legea. Avea să-şi curme robia, să se elibereze, indiferent cum, acesta e sfârşitul, sfârşitul, zise el, şi de câte ori gândul se repeta în cuvinte, îl scutura iarăşi un şoc de spaimă care aproape că-i oprea bătăile inimii. Totuşi, trebuia să săvârşească fapta. Avea să-i mai ceară încă o dată unchiului banii ce-i erau datoraţi – nu mai mult decât ar fi fost constrâns să-i plătească unui servitor. Dacă refuza, ei bine, atunci, atunci avea să răscolească prin cabină, să găsească banii. Era convins că unchiul său îşi ţinea portofelul sub pernă, la capătul patului. Avea să aştepte până ce bătrânul va adormi, o să-i dea un praf de dormit, avea să găsească banii şi să-i ia…

Răsuci brusc fotoliul, în prag, şi-o porni spre cabină.

— Unde te duci, nepoate? întrebă Herr Graf, ridicându-se, cu un geamăt.

— Unde-ţi închipui? îndărăt, în văgăuna aia scârboasă. E timpul să dormi!

— Întoarce-te, Johann. Nu vreau să dorm.

în timp ce roţile izbeau violent o treaptă după alta, ’ în coborâre, iar Johann păstra o tăcere îndărătnică, Herr Graf adăugă:

— Domnul e bun, dar este şi drept. Îţi spun încă o dată, te las pe seama Lui, Johann.

— Ai face mai bine, zise Johann dispreţuitor, e tot ce poţi face.

Când împinse brutal fotoliul pe rotile prin uşa cabinei, ’ lumina morbidă a lămpii cu abajur, arzând zi şi noapte, şi abundentele mirosuri dezgustătoare acumulate acolo aproape că frânseră curajul hotărârii luate. Era năpădit, din creştet până-n tălpi, de o lentă sudoare de spaimă. Neîndrăznind să ezite măcar o clipă, făcu o rotire completă a fotoliului şi se ghemui de parcă ar fi voit să ţâşnească

asupra lui Herr Graf, aproape înecându-se cu propriile-i cuvinte:

— Acum ai să-mi dai nişte bani, sau am să... unde sunt? Unde-i ascunzi, moşneag avar? îţi mai dau o singură şansă! Unde sunt banii?

— Nu voi'bi aşa tare, Johann. Nu vreau ca străinii să ştie ce pacoste te-a pălit. M-am aşteptat la asta, zise el, I calm, printre bolboroselile iscate de flegma din gâtlej. Acesta este următorul tău pas spre osândire. Banii sunt unde se cuvine să fie...

— Dă-mi-i! ţipă disperat Johann. Dă-mi măcar puţin; dar trebuie să-i capăt. Îi voi lua, te voi ucide, dacă nu-mi dai bani! şi ridică mâinile împreunate, cu degetele curbate ca nişte gheare, parcă gata să se închidă în jurul gâtlejului unchiului.

Herr Graf, fără a-şi clinti capul, îşi aţinti privirea în ochii lui Johann, înălţându-şi mâinile amândouă, cu palmele în afară. Vorba -lui era cu puţin mai audibilă decât o şoaptă, răsuflarea-i era anevoioasă, firavă.

— Nu face asta, Johann al meu, scumpul meu copil. Vei fi descoperit. Te vor condamna la moarte. Dincolo de asta, Johann, după mizerabilul tău sfârşit pământean, se află judecata lui Dumnezeu.

— Dă-o naibii de judecată a lui Dumnezeu, izbucni Johann, turbat, dar dându-se cu un pas înapoi, cu pumnii încleştaţi, să nu-mi mai îndrugi mie tâmpeniile astea. Unde sunt banii? Unde sint banii?

— Fii tâlhar, dacă trebuie, Johann, dar nu ucigaş. Te implor, nu pentru mine, crezi poate că mă tem de moarte? ci de dragul tău, nu fii niciuna, nici alta. Nu-ţi irosi viaţa, copilul meu. De ce nu poţi să mai ai răbdare doar câteva zile, când vei avea atâţia bani de care să te bucuri, după ce eu nu voi mai fi?

Frica şi spaima lui Johann plezniră în el ca o arteră ruptă. Faţa lui se boţi, bărbia i se scutura, ochii i se umplură de lacrimi care-i şiroiră pe obraji, gura i se crispă convulsiv spre centru şi se deschidea la colţuri. Cuprins de frenezie,

ţipă şi hohoti până ce cuvintele aproape i se înăbuşiră în gâtlej

— Nu vreau să te ucid, nu vreau să te prăd, de ce mă împingi la asta? De ce nu mă poţi trata ca pe-o fiinţă omenească, unchiule? Ce rău ţi-am făcut? Dă-mi puţini bani, plânse el inconsolabil, asta-i tot ce vreau! Nu te voi ucide, vreau doar să fiu liber!

Stătea ghemuit peste marginea divanului, ştergându-şi faţa cu batista pătată şi suflându-şi nasul. Unchiul îl privea, clătinind din cap îndurerat.

— Libertatea nu există, Johann, zise el, cu un lung suspin întretăiat, nu există aşa ceva. Dacă ar exista, cum ai putea spera să o dobândeşti în felul acesta?

— Vreau să cumpăr o sticlă de vin! ţipă Johann, târât de o izbucnire de răzvrătire renăscută. Am nevoie de nişte haine cumsecade, aşa cum mă ţii arăt ca un cerşetor! Vreau să dansez şi să fiu tânăr câtă vreme sunt tânăr, am dreptul să trăiesc. Numai fiindcă vei muri, asta e un motiv ca să mă iei în mormânt cu tine.?

Herr Graf zise:

— Voiam doar să-ţi izbăvesc sufletul, Johann. Mi-eşti drag.

Johann simţi cum se topeşte, cedează teren, pierde bătălia, trădat de atacul acela viclean asupra laturii sale oarbe, latura aceea a omeniei sale care era înfometată de dragoste şi orbită de anxietatea de a se afla pe vecie exclus din viaţă, totdeauna lăsat pe dinafara cursului întâmplărilor, niciodată capabil să participe, să-şi dea partea lui, să fie deopotrivă cu cei de seama lui. Se zbătea şi se zvârcolea în cugetul lui, încercând să găsească vorbele de care avea nevoie pentru a-i explica bătrânului aceluia, pentru a-l înduplecа – dacă era cu putinţă – să obţină de la el ce-i trebuia, fără a-i face rău, fără a fura, fără a-l ucide, naiba să-l ia!

— Sufletul meu îmi aparţine, zise el burzuluit, aproape cu glasul său normal.

— Nu, nu-i aşa, zise calm unchiul, şi e o nerozie să spui

asta. Dar nu pot să mă mai înfrunt cu tine. Te voi lăsa în voia ta.

Făcu un semn spre cuşetă.

— Acolo, zise, întinde mâna sub saltea. În spate, lângă perete, şi dă-mi portofelul.

Johann, cutremurat de victoria aceea neaşteptată, scotoci pe sub cearşafuri, cu mâini nesigure, ruşinat şi umilit şi înciudat. Scoase la iveală obiectul şi i-l întinse lui llerr Graf, care-l deschise imediat, căută fără ezitate într-o anumită despărţitură şi, fără a număra, îi dădu lui Johann un teanc generos de bancnote, cu un zâmbet teribil aşternut pe faţa lui suferindă.

— Pentru binele tău, poate s-ar fi cuvenit să procedez altfel, zise el blajin, însă niciun dar nu e bun, dacă nu e însoţit de o binecuvintare. Fii binecuvântat, Johann, ar fi trebuit să ştii că nu mă tem de moarte. Nu îţi dau banii ăştia de teamă că mi-ai putea lua viaţa. O fac fiindcă mă tem că altminteri ai putea deveni un ucigaş. Sunt două lucruri cu totul deosebite, Johann. Sunt ai tăi şi eu nu mai sunt tutorele tău. Ia-i slobod şi du-te pe căile tale, fiul meu.

înşfăcând solidul sul de bancnote, cu credinţa că ar putea să cumpere orice-şi dorea, Johann îngăimă neajutorat, derutat şi zăpăcit de hotărârea premeditată a unchiului său de a-l menţine veşnic în culpă.

— Unchiule, mă tratezi ca pe-un servitor, dar n-ai fi îndrăznit să-l înşeli pe-un servitor aşa cum m-ai înşelat pe mine!

— Niciodată nu te-am luat drept servitor, Johann. Nu încerca să te justifici într-xin fel atât de neonest... şi acum, te rog să mă ajuţi să mă culc, căci sunt tare ostenit.

Johann îşi îndesă banii în buzunarul interior al vestonului şi-şi văzu de îndatoririle lui, cu faţa mocni ndă.

— Şi te rog să-mi dai un somnifer, zise Herr Graf. Privindu-l cum bea, Johann era mişcat de milă. Luptă împotriva acelui nou simţământ ciudat în timp ce dezbrăca grijuliu micul schelet, aşa cum fusese învăţat, fără vreo expunere indecentă în schimbarea de la halat la cămaşa de

noapte, înălţându-i pe rând braţele şi punându-i-le jos binişor, trăgând cămaşa peste încheieturile umflate ale genunchilor şi ridicând în braţe corpul vlăguit, moale, ca al unui copil, îndreptându-i mădularele şi învelindu-l uşor cu cearşaful.

— Poftim, spuse el, cu glas răguşit.

— Îţi mulţumesc, îţi mulţumesc, oricum, spuse unchiul. Acum mă pot odihni.

Johann stătu aplecat deasupra lui, ezitând, apoi zise:

— Unchiule, eu îţi mulţumesc. Mă voi purta mai bine, îţi promit…

— Fără promisiuni, te rog, zise Herr Graf, înălţând o mână şi schiţând înfiorătorul lui zâmbet muribund. Vai mie, nevoile mele nu s-au schimbat. Trebuie să-ţi fiu mai departe povară, până la capătul voiajului. Trebuie să trăiesc, Johann, ca să mai văd o dată Germania. Ai răbdare.

— Unchiule, nu vei fi o povară, zise Johann, cu înflăcărare.

Herr Graf se uită pentru prima dată la un chip candid, prietenos, un chip ciudat de *iertător,* atât de transformat încât abia putea recunoaşte pe copilul cu inima împietrită al împietritei sale surori.

— Noapte bună, rosti el, în timp ce Johann da buzna spre uşă şi se opri doar să privească o clipă în urma lui şi să spună:

— Noapte bună, unchiule, somn uşor.

. Herr Graf închise ochii şi lăsă ca binecuvântatul narcotic să-şi facă efectul în sângele lui lent şi nervii îndureraţi – ah, să închidă ochii şi să-şi stingă suflarea, să coniure o lume fără lumină, nu, un univers de beznă.

asta ar fi fost curată beatitudine. O, Doamne, întunecă soarele şi luna, stinge-ţi planetele Tale aşa cum aş sufla eu în lumânări. Picură, din măreţele Tale mâini cumpănite, beznă şi tăcere, tăcere şi nemişcare, nemişcarea pulberii îngropate sub pulbere, bezna şi tăcerea şi nemişcarea adâncurilor fără ochi ale mării. Tămăduieşte-mi suferinţele în Bezna Ta, o, Doamne, sunt orbit de lumina Ta.

Aminteşte-ţi de mine într-o clipă de îndurare, răspunde la unica mea rugăciune: trăieşte şi fii în propria-ţi fiinţă şi cirmuieşte în lumina Ta până la capătul veşniciei, dar mie dă-mi drumul, dă-mi drumul. Nu-mi tăgădui darul divinei Tale Tăceri, eterna ta beznă. O, Doamne, lasă-mă să mor de-apururi…

În timp ce se apropia de capătul lungului coridor întunecos, Johann putea să audă muzica şi glasurile şi freamătul mării. Întârzie o clipă lângă scări, perplex şi melancolic, cu nervii încă zvâcnind de pedeapsa primită, cu un resentiment zăbovind adânc în mintea lui, o senzaţie de a fi încă năpăstuit, într-un fel care nu-i putea fi compensat niciodată. Rezistă la îmbunarea inimii sale faţă de unchiul lui, deşi n-o putea nega.

îşi demonstră singur că unchiul său nu făcuse pentru el decât ceea ce s-ar fi cuvenit să facă de multă vreme, şi fără a aştepta să i se ceară, cu atât mai puţin să fie ameninţat. Johann se gândi, aproape cu disperare: „Niciodată n-am să scap de asta, niciodată…”

Pipăindu-se în buzunarul hainei să atingă sulul de bani, îşi îndreptă umerii şi, cu o neplăcută şi neliniştitoare senzaţie de leşin la stomac, porni în căutarea Conchei.

Nu avu mult de căutat. Stătea acolo, pierzând vremea cu Amparo şi Tito, lângă pian, unde fusese pus un mic coş acoperit, conţinând biletele pentru tombolă, iar premiile erau expuse – sortimentul feminin de dantelării, feţele de mese, eşarfe şi evantaie, şi cele două furouri cu volănaşe, de pânză roşie străvezie, tivite cu dantelă albă ordinară. Inima i se zmuci în piept încă o clipă îşi opri bătăile, pe urmă ieşi pe puntea deschisă, unde ea putea să-l observe. Nu-l observă, ci ţinu mai departe în mâini unul din furouri, netezindu-i uşor volănaşele, pe dedesubt. Tito fu primul care-l zări. Îi făcu Conchei un semn discret, la care ea lăsă furoul lui Amparo, îşi flutură degetele spre

Johann şi păşi în întâmpinarea lui, cu faţa foarte serioasă, mâinile ridicate, cu şoldurile balansindu-i-se în ritmul pe care o auzise numindu-l *meneo.* O dată, când mergea

alături, ea îi luase mâna şi i-o pusese pe mijlocul ei, exact deasupra osului şoldului, spunându-i: „Simţi? Numai femeile spaniole îşi pot mişca astfel şoldurile. Se numeşte *meneo.* Simţi? Nu sunt gitană, ştii asta? Sunt o spanioloaică adevărată, şi ăsta e semnul.Îl Fusese pus pe jar de delicata balansare dintr-o parte într-alta a şoldurilor, de un firesc desăvârşit, iscată în oase, nu în muşchi, aşa insistase ea. „Faci aşa dinadins", o acuzase el, dar fata îi spusese cu seriozitate: „Nu, aşa m-am născut. Auzi ce spun oasele mele? Spun *Meneo, Meneo,* singure.'*

Stătu şi o aşteptă să străbată toată distanţa până la el, încă îndoielnic, încă zdruncinat de penibila victorie dobândită asupra unchiului său, având în sânge ceva foarte asemănător cu teroarea, în timp ce-şi dădea seama de ce făcuse şi ce înfrunta acum. Privirile lor se îngemănară, pe măsură ce ea se apropia, şi se pironeau nezâmbitoare, până ce fata se află chiar sub bărbia lui, uitându-se în sus, fără urmă de cochetărie, de perfidie, în ochii ei. Tânărului i se păru că vede chiar nelinişte în ochii ei. Îl stăpânea un tremur de excitare atât de puternic încât abia cuteză să vorbească, de teamă ca glasul să nu-l trădeze, dar ea nu ezită. Punându-şi mâna peste inima lui, vorbi numaidecât:

— Ai făcut aşa cum ţi-am spus?

El se încruntă şi spuse, cu glas gâlcevitor:

— Îţi închipuiai că aşa voi face? Atât de prost mă socoteşti?

Mâna ei căzu.

— *Valgame Dios,* vasăzică nu i-ai căpătat.

Disperarea ei îl înfurie.

— Bine-nţeles. Că i-am căpătat, se lăudă el, mânios, fără ruşine, şi nici măcar nu i-am furat.

Concha se repezi peste el şi încercă să-i sară în braţe.

El o apucă de talie şi o învârti deasupra capului şi o puse iar jos, tot fără să zâmbească.

— Hai să dansăm, zise ea, morfolindu-i lobul urechii cu dintâi ei albi netezi. Nu-mi pasă ce-ai făcut! Şi hai să bem ceva şampanie, adăugă în timp ce se roteau încet înlănţuiţi

fără a dansa, în ritmul muzicii. Îţi aminteştf? Ai promis.

El o strânse mai tare în jurul coastelor, până *ce* ea abia mai putu să-şi tragă răsuflarea.

— Ne vom culca, îi spuse, acum. Ţii minte? Acum, câtă vreme toată lumea e aici, afară. Unde e cabina ta? Concha zise:

— Nu fii aşa de german! căci o trăgea de-a curmezişul punţii mai curând ca un poliţist decât ca un amant.

— Ce te aştepţi să fiu? întrebă el, dar ca şi cum nici nu s-ar fi gândit la cele spuse.

— Ei bine, zise stingherită Concha, uite! şi simţea rezistenţa întregului ei corp, prin braţul zvelt care ceda. Uite, atunci, dacă ai de gind să fii aşa, am să-ţi arăt cabina mea când îmi arăţi tu banii. Cum să ştiu dacă-mi spui adevărul? Manolo m-ar ucide… cum să ştiu?

— Vei şti, zise el. Aşteaptă numai puţin.

Acum era sigur, nu mai avea de ce să se frământe, avea în buzunar cartea câştigătoare. Chipul lui se însenină şi deveni amabil, îi dădu un mic ghiont afectuos care aproape că putea trece drept tandreţe.

— Bine, spuse Concha, risipindu-şi şi ea îndoielile, dacă mă păcăleşti, te ucid.

Se vârî toată sub braţul lui.

— Aşa crezi? zise Johann, cu o indulgenţă aristocratică. Încearcă.

O trase fulgerător în faţa lui, se opri în coridorul slab luminat şi îşi strânse uşor mâinile în jurul gâtului ei.

— În felul ăsta?

Concha se înfioră de plăcere şi-i zâmbi, fără nici*o* umbră de jenă, zicând:

— Nu, nu aşa. Altfel. Mai bine.

îşi râseră în obraz şi păşiră mai departe, cu braţul lui trecut după umerii ei.

— Am ajuns, îi spuse ea, deschizând uşa şi intrind prima, să aprindă lumina.

Se aştepta la un atac dezlănţuit, la o violenţă oarbă, la o bâjbâitoare brutalitate, aşa cum ştia prea bine că se

întâmplă cu cei neexperimentaţi şi supraexcitaţi. Sau chiar mai rău, panică şi impotenţă şi furia impotenţei, sau ucigătoarea ei deznădejde, pe care ea trebuia să o mena jeze şi să o îmblânzească şi să o convingă, fără să pară că face nimic, pentru că la asemenea ananghie cu propriul lor corp bărbaţii erau înclinaţi să devină ranchiunoşi, nărăvaşi, chiar primejdioşi, dând vina pe ea şi vrând răzbunarea orgoliului lor masculin ultragiat. Era pusă în gardă, gata la orice. Dar el se mărginea să stea acolo, uitându-se la ea plin de aşteptare, totul numai scânteiere şi plete aurii. Avea o slăbiciune pentru bărbaţii blonzi, şi acesta se dovedea a fi înflăcărat şi cald şi simplu. Întinse mâna şi-i dezmierdă părul brun, neted, rostind în germană: – Frumos, frumos.

Ea râse de uşurare, descoperind că totul va merge mai lesne decât crezuse, îi luă mâna într-ale ei şi zise:

— Intră, nu fii ciudat, eşti cu mine, ne vom veseli împreună.

îi trase capul spre ea şi-l sărută, apoi începu să-i desfacă cravata, spunând:

— Ei, trebuie să mă ajuţi şi pe mine să mă dezbrac.

E mai nostim să facem totul împreună. Spune-mi, scumpule, sunt prima ta fată?

El încuviinţă din cap şi roşi, apoi îşi veni în fire şi zise:

— De ce spui asta?

Concha ocoli subiectul acela.

— Mă iubeşti, a, bine, mă iubeşti, măcar un pic?

— Nu ştiu, zise el cu glas aspru, înfăşurându-se în jurul ei cu atâta determinare încât Concha abia îi putu scoate cămaşa. El începu să tragă de partea din faţă a rochiei, ca să ajungă la sâni.

— Aşteaptă, zise ea, nu vrei să mă laşi să fiu tare drăguţă cu tine? şi şerpui afară din rochiţa ei neagră ponosită, lăsă să-i cadă furoul de mătase colorată şi fu goală.

— Sunt o fată foarte rea, zise ea, asmuţându-l, ai să vezi.

Tânărul părea că nici n-o aude şi nu avea nevoie de niciun fel de dezmierdări.

Herr Rieber mai trimise încă o dată bere pentru orchestră

şi ceru a patra oară „Povestiri din pădurea Vieneză”. Muzica, *Schaumwein*-ul, cerul înstelat, Lizzi lăsându-se purtată într-o tandră dispoziţie promiţătoare în virtejul valsului, aproape că-l făceau să uite viitoarele plăceri, în voia nebunatecei desfătări a încântărilor prezente. Baveta îi juca în jurul urechii, scufia de prunc îi lunecase pe grumaz, n-avea nicio grijă. Zâmbetul lui lăbărţat, neobosit îi descoperea vârful umed, trandafiriu al limbii când pleznea din buze, la răstimpuri, savurând dulcea bucăţică a bucuriei sale. Înşfăcând-o din nou pe Lizzi de mână şi de talie, îşi apăsa micul pântec tare de trupul ei şi se apuca să cânte fără cuvinte, cu glasul lui acut de tenor. „La dedada, la dedada, la de da. de daa!”, cânta Herr Rieber, zburdând ca un faun, învârtindu-se uşurel pe vârfuri, privind-o extatic pe Lizzi, care îi răspunse imediat: „La dedada”, asemenea nimfei Eco întrupate. Simţea că e un veritabil faun, un faun iute de picior, ţopăitor, în adâncul poienii din pădure, întipărind un desen de flori despicate pe mulajul frunzelor, cu micile lui copite ascuţite şi lustruite, pe când vânturile gemeau aidoma viorilor prin creştetul copacilor, glasurile dulci ale păsărelelor, se chemau la-de da, dându-şi una alteia printre ramurile unde suspinau strune de harpă, şi nimfa îl aştepta pe tânărul flăcău-ţap, semizeu, sprinten pe copitele lui şi gata a sălta aşijderi, făptură cu picioare lungi în rochie verde, care iubea un bun ştrengar. Ah, ladedada, de da, cânta cât îl ţinea gura tânărul faun, într-un extaz panic, învârtindu-se frenetic pe vârful copitelor lui ascuţite, în vreme ce nimfa, aplecată pe spate de la talie în jos, se învârtejea aşa de vârtos încât fustele ei de dantelă se ridicau şi se întindeau lent în sus, la spate, ca un evantai ce se desface.

Hansen, cufundat în şezlongul lui, bându-şi tacticos sticla cu bere, se uita la ei pe sub încruntarea aşternută până la nas. Trecuseră pe lângă el de mai multe ori; şi ultima dată veniseră atât de aproape încât fusta lui Lizzi îi atinsese genunchii, un ultragiu atât de insuportabil încât decise că, dacă îl mai comitea încă o dată, avea să-şi întindă piciorul,

punându-i piedică şi trimiţându-i peamândoi de-a dura.

Pe când galopau spre el iarăşi, mai frenetic ca oricând, îşi veni în fire şi întinse un picior, gata de acţiune. Dî astă dată fustele zburătoare ale lui Lizzi n atinseră faţa, el clipi şi tresări, gheata lui Herr Rieber se abătu, stri-

Vindu-i cu cruzime degelele de la picioare. Herr Hansen, ’ cu un vuet subteran de gemete, se ridică imediat, cât era de lung, şi-şi trânti cu vigoare sticla de bere peste ţeasta goală, neapărată a lui Herr Rieber. Herr Rieber se opri ca, trăsnit, părând covârşit de o imensă mirare. Sticla se făfcu ţăndări şi o lungă diră roşie, strălucitoare, se ivi imediat pe capul lui şi începu să tragă rapid o dungă în jos.

— Vezi? se interesă cu severitate Herr Hansen, de parcă ar fi demonstrat ceva incontestabil. Vezi?

Lovitura îl zvârli pe Herr Rieber şi mai adânc în mrejele închipuirii sale. Behăi ca un ţap „Beee, meee”, şi-l şarjă pe Herr Hansen, ţintind a-l cu acurateţă, cu coarnele-i imaginare, în partea sensibilă a stomacului, exact unde se despart coastele. Herr Hansen se încovoie serios şi se zbătu să respire. Înainte de a putea să-şi recapete răsuflarea, preţ de câteva secunde, Herr Rieber şarjă din nou. „Beee, meee”, zbieră el, şi împunse cu toată puterea, lăsând pete roşii, la întâmplare, pe cămaşa lul Herr Hansen.

— Încetează odată, gâfâi Herr Hansen, trăgând aer în piept. Îşi mai scobi odată pieptul şi împinse în lături faţa lui Herr Rieber, cu latul palmei. Încetează, îţi spun, *încetează* cu asta!

Herr Rieber zvârli mâna laoparte şi se trase îndărăt, pentru a treia şarjă. Instrumentistul de la talgere îşi împinse de pe frunte pălăria de hârtie şi îl înşfacă pe Herr Rieber, care părea buimac şi nu se împotrivi. Violonistul puse o mână pe braţul lui Herr Hansen, înfrânându-l cu blândeţe, şi fu scuturat ca un pisoi. Când muzica încetă atât de brusc, studenţii cubanezi, care dansau cu spanioli taicele, se înghesuiră în jurul orchestrei să vadă panorama, iar când zăriră capul festonat cu sânge al lui Herr Rieber, strigară: *„Qve viva la sangre! Viva la barbaridad!”* I Frau Rittersdorf

şi soţii Hutten stătuseră laolaltă, nu atât ca spectatori, cât ca pilde vii ale ţinutei, înfierând în mod public un spectacol indecent. Acum se ridicară ostentativ, deşi nimeni nu remarcă, şi se îndepărtară. Frau Rittersdorf. Zise:

— Vom fi foarte norocoşi dacă mai ajungem în port vii! o concluzie atât de evidentă, încât soţii Hutten socotiră că nu merită osteneala unui răspuns.

Lizzi sta şi privea, cu o mână peste gură, şi fruntea îj pleznea de şocul suferit. Violonistrul o bătea uşor peste obraji. „Aşa, aşa", zicea el, alinător, şi la această blândeţe, se trezi de-a binelea conştiinţa dezastrului ce-o lovise. Mici încreţituri fine săltau pe faţa ei, întoarse spatele muzicianului şi alergă orbeşte, aplecată înainte, cu mâinile ridicate, cu palmele în afară, scoţând ţipete ascuţite, ca o păuniţă neliniştită. Violonistul o urmă sprinten şi spuse:

— Scumpa. Mea Frăulein, daţi-mi voie să vă ajut, dacă pot. Nu încercaţi să mergeţi singură.

Ea îşi încovoie umărul, ferindu-se de mâna lui, şi izbucni într-un râs ascuţit, amestecat cu lacrimi. Trecu de Herr Rieber fără a-i arunca o privire, şi el nu o văzu pierind, nici nu-şi aminti de ea. Herr Hansen se depărtă singur, cu braţele strâns împreunate de-a curmezişul stomacului. Talgeristul stătea neclintit lângă Herr Rieber, vădit năucit. Atât Rieber, cât şi Hansen se opriră brusc la oarecare distanţă şi se aplecară peste balustradă. Îşi îndreptară spinările, după câteva momente de agitaţie, îşi şterseră feţele şi continuară să se legene odată cu ridicarea şi lăsarea punţii.

în momentul acela, violonistul îşi regreta galantele încercări făcute pentru a ajuta o femelă în nenorocire, care nu-i arăta decât cea mai neruşinată ingratitudine şi ţipa într-una: „Nu mă atinge!", de parcă ar fi fost violată de câte ori el încerca să o ia de bx-aţ şi s-o conducă. Totuşi, se împleticea de-a lungul întregului coridor, bălăbănită dintr-o parte într-alta, pocnindu-se de pereţi, şi Dumnezeu ştie că era cea mai slută femeie pe care o văzuse vreodată. Oricum, sclav al creşterii sale decente, şi poate al bunătăţii

sale înnăscute, stăruia să înfrunte cu bravură întreaga istorie, şi izbuti efectiv, până la urmă, să-şi debarce beleaua la uşa cuvenită, unde bălu cât îndrăzni de tare, şi aşteptă.

Pentru prima oară în seara aceea, Denny se zbătu să se ridice de pe taburetul lui de la bar şi zise:

— Am treabă. Mă duc să-i cer socoteală Păstorei. O văd zbânţuindu-se prin jur cu unul din cubanezii ăia. Are sa-mi explice totul pe şleau acum, parcă ce ştie ea!

David, care un timp stătuse amorţit, fără a se bucura de niciuna dintre plăcerile gradate oferite de îmbătare, se simţea acum de ajuns de detaşat pentru a-i oferi un sfat bun lui Denny, care era atât de vădit născut pentru a face un lucru greşit, indiferent ce săvârşea:

— Poate că s-ar fi cuvenit să începi mai devreme. Ţi-ai pierdut controlul. Nu vei fi capabil să chibzuieşti distanţa sau să-ţi pui pumnii în acţiune. Ţine minte, e primejdios să loveşti o femeie, *oriunde,* chiar când eşti treaz. Peste tot sunt numai moliciuni, nu pot să încaseze.

— Asta o să poată, afirmă Denny, ferm. Se clătină, se ţinu de bar cu stânga, se lovi singur în stomac cu dreapta şi scoase un râgâit zgomotos. Ca şi cum asta ar fi avut efectul de a-l reechilibra, merse în linie aproape dreaptă spre dansatori. David îl urmări cu privirea, sperând să vadă cum lui Denny i se întoarce frumuşel spatele. Nicidecum. Studentul cubanez se predă pe loc, renunţând la orice pretenţie asupra partenerei sale. Înainte de a putea refuza şi de a-şi lua zborul, Pastora era încorsetată în braţele lui Denny. Câtă vreme se împleticea într-o serie de elipse, Pastora îl ţinu la distanţă, apucându-l de ambele coate, şi Denny spânzura de umerii ei, într-o tăcere sinistră, suflându-i în faţă o miazmă alcătuită din necurate emanaţii amestecate.

— Dă-mi drumul, miroşi ca un vultur hoitar! strigă Pastora, întorcându-şi faţa de la el şi zbătându-se.

Privită în asamblu, situaţia era cât se poate de nepromiţătoare, cum fu încântat David să constate. Cu

inima voioasă, îi ură lui Denny o frumoasă seară ocupată cu încovoierea voinţei Păstorei, şi tot ghinionul din lume în împlinirea acelei misiuni.

Avea necazurile lui, şi aşa cum începuse să procedeze de la o vreme, când whiskiul, după cum spera, îi limpezea capul şi-i mai tocea din tăişul anxietăţilor, se minuna cât de puţin se respecta pe sine, lăsând ca orice femeie – şi mai presus de orice, o femeie ca Jenny – să-i apese mintea şi să-i hăituiască simţămintele zi şi noapte, răsturnându-i planurile şi deviindu-l în locuri unde nu intenţionase nicicând să se afle, încolţându-l cu argumente necinstite şi speculându-i slăbiciunile cu lacrimile şi drăgostelile ei, tulburându-i munca şi împingându-l la băutură – perfidia ei de căţea era pur şi simplu infinită – pentru numele Domnului, unde putuse să-i fie mintea? Iată-l cum se îmbăta zilnic, numai şi numai să scape de ea şi de gândul la ea, şi ce ieşise din treaba asta? Ce se alesese de Jenny? Căci fata pe care îşi închipuise că o cunoştea dispăruse atât de total încât era nevoit să creadă că o înjghebase el din fărâmele şi fleacurile rămase din talmeş-balmeşul lui de vise şi închipuiri adolescentine. Bine-nţeles, era timpul să crească şi el. Nu existase niciodată, nici nu era cu putinţă să fie, vreo fată vie, aievea, aşa cum visase că era Jenny…

Beţia aproape că-l dădu peste cap. Se rezemă de balustradă, ţinându-şi capul în palme, şi deşi i se scuturau genunchii sub el şi gâtlejul îi era răscolit, cum se întâmpla prea adesea, chiar la provocări mai slabe, inima şi voinţa i se întăriră, de parcă ar fi avut vieţi automate, nesupuse capriciilor alcoolului. „Luate-ar naiba, Jenny-înger, renunţ la tine. N-am să mă mai războiesc cu tine. Nu merită. Nu pot trăi astfel.” Când îşi auzi glasul, se uită consternat în jur, dar nu era nimeni prin apropiere. Glasul vioi al lui Jenny vorbea tare, cu batjocoritorul ei ton voios insuportabil:…şi împăratul Cuautomoc îi vorbi atunci, din groapa lui de foc, şi întrebă: „Oare crezi că *eu* stau pe un pat de roze?” Mai spusese asta cu mult în urmă, când el nu o lua în serios, când o înştiinţa că îi provoacă o stare de disperare şi-l face

nefericit, totdeauna răspundea în vreun fel pieziş că şi ea era nefericită, şi din vina lui, şi că avea credinţa că, dacă se vor strădui din răsputeri, erau sortiţi să împărtăşească o adevărată beatitudine. Nu spunea însă niciodată cum urmau să încerce, nici cine se cuvenea să facă începutul.

Pastora, cu faţa ca o furie, trecu pe lângă el în plină cursă, cu fustele ei plisate şi mantila din dantelă neagră plutindu-i în urmă. Aruncând o privire peste umăr, dădu buzna pe cea mai apropiată uşă. Denny, aflat departe de centrul lui de gravitate, se apropie mai încet, dar pornit pe-o urmărire făţişă. Îi făcu cu ochiul lui David şi-i dezvălui acest mesaj confidenţial: – Ea crede că are să scape, zise el dezinvolt, dar nu există loc pe vasul ăsta un’să se poată ascunde. Pun eu mâna pe ea, fii pe pace.;

David zise: „Poate că ar trebui să aştepţi până dimineaţa, ai să fii în formă mai bună!” dar Denny scutură din cap îndărătnic, şi spuse: „Nu, astă seară e noapte decisivă. ** Se bălăngăni mai departe, făcând o mare risipă de mişcări, dar izbuti să ajungă în siguranţă la pragul dincolo de care dispăruse Pastora, se rezemă de uşor! câteva secunde, şi îşi văzu de drum.

David colindă fără nicio ţintă, întâlnind petrecăreţi? izolaţi pe care-i vedea printr-o ceaţă – doamna Treadwell cu acel solemn ofiţer tânăr; biata Els, fiind probabil escortată la culcare de către părinţii ei; doctorul Schumann, care părea un somnambul; înotară pe lângă el şi de ’ la celălalt capăt al vasului pluteau acordurile acelui interminabil vals pisălog, *Povestiri din pădurea vieneză.* În cele din urmă recunoscu încotro mergea şi pe cine căuta şi ce se aştepta să găsească. Trecuse dincolo de bine şi de rău, sistemul său nervos era ca şi mort, şi totuşi îl stăpânea o angoasă, o deznădejde atât de asemănătoare cu moartea, încât îi stârni un val de spaimă, pentru prima dată în viaţa lui se temu că s-ar putea să moară în curând. Totuşi, nu avea niciun leac pentru asta, decât să meargă mai departe, urcând un şir de trepte după altul, până pe puntea bărcilor de salvare, să dea târcoale acolo, circumspect şi pe furiş,

până ce avea să-i găsească împreună, şi ei nici măcar nu mai încercau să se ascundă. Cu un zvâcnet fierbinte în sângele lui, de parcă n-ar fi ştiut tot timpul că vor fi acolo, cercetarea lui se încheie. Erau acolo, ghemuiţi amândoi pe punte, cu spinările rezemate de un coş de vânt, cu genunchii traşi în sus, cu capetele plecate gânditor, întorşi unul spre altul, cu frunţile atingându-li-se, cu trupurile îndoite înainte şi adaptându-se cu supleţe. Asfinţitul lunii, oglindit într-o trimbă de nor, scânteia pe faţa albă, ca geruită, a lui Jenny, având expresia cuiva care suferă prin somn, zugrăvită pe ochii şi gura ei închisă. Freytag o ţinea ferm şi nonşalant, împresurând-o complet în braţele sale, iar mâinile ei îmbinate, ţinute într-o mână a lui. Se odihneau pe genunchii strânşi, întorşi neajutoraţi spre el.

Lui David i se răciră mâinile şi picioarele, nasul i se subţie şi albi, vârful i se lăsă în jos, cu nările fremătânde – putea să simtă cum îşi schimbă conturul, ehircindu-se, stăpânit de o repulsie totală. Un învălmăşag înspăimântător, alcătuit din simplă gelozie, jignire umană, dezgust curat, o ură glacială împotriva lui Jenny, îşi instaura pe dată larma înlăuntrul lui. Cu toate acestea, nu putea spune ce era mai vrednic de dispreţ pentru el: scena în sine şi sensul ei, faţa lui Jenny, cu un dureros şi neruşinat extaz întipărit pe trăsături, sau siguranţa de sine a lui Freytag, felul familiar şi nonşalant cum o ţinea în braţe, siguranţa dovedită, genul de expert profesionalism al unui mascui născut pentru a manevra şi dresa femeile.

Asta nu putea să îndure David, atunci şi după aceea, în sufletul lui ţâşni o pornire omucidă, la vederea feţei amabile, netulburate, cu aerul ei destul de plăcut, de exultare. Era evident că aştepta ca Jenny să treacă în altă fază a dorinţei sale, cu ajutorul lui atent, şi să se declare prima, înainte ea el să-şi încheie socotelile cu ea. Erau atât de absorbiţi în fiinţa lor, încât s-ar fi putut afla într-un turn sau pe-o insulă. Freytag îşi ridică fruntea de pe-a lui Jenny şi, trecându-şi o mână peste părul ei,

 ţinu capul pe spate, îi răsuci faţa spre a lui, o studie

câteva secunde, cu un interes tihnit, apoi o sărută deliberat, cu cea mai deslănţuită luxură, drept pe gură. Jenny se destinse şi păru că încearcă să se îngroape în braţele lui. Bărbatul o tra’se cu totul la el, competent, fără grabă sau excitare, şi începu să-i întindă drept picioarele, până ce se culcă lângă ea, cât era de lung, mişcându-şi mâna peste sânul ei.

Nedeslipindu-şi privirea de faţa ei, îşi deplasă uşor umărul şi-i acoperi partea de sus a trupului cu corpul lui, şi se opri aoolo, punându-şi obrazul pe al ei, ca şi cum i-ar fi ascultat respiraţia. Pe urmă se întoarse şi rămase culcat lângă ea, cuibărindu-i capul pe braţul lui, şi râse – un mic râs foarte ciudat, în surdină, doar pentru el. Îi scutură încetişor capul, o sărută, o trase de pe punte şi / încercă s-o ridice în picioare, ’

— Ruşine să-ţi fie, fetico! cuprins de cea mai euforică bună dispoziţie. Închipuie-ţi, să-ţi pierzi cunoştinţa în-

, tr-un asemenea moment!

Jenny gemu şi zise: – Ah, lasă-mă în pace. Lasă-mă aici.

— Ştii că nu pot face asta, zise Freytag, pe un ton foarte apropiat de cel al unui frate agasat. Acum ridică-te,

• Jenny, nu fii sâcâitoare.

David, îngheţat acolo, în umbra coşului de vânt, în clipa aceea se întoarse, covârşit de oroareaumilirii şi coborî scările în vârful picioarelor, cu capul vuindu-i ca un căuş de scoică.

în bar, Herr Baumgartner, cu machiajul lui dungat, ’ de clovn, cu barbeţii trântiţi pe duşumea, sub scaunul său, bâjbâia să prindă piciorul paharului de lichior, îşi răsturnă ceaşca cu cafea şi vărsă cafeaua pe şervet. Folosind şervetul ca pe o batistă, plângea în tăcere, ştergându-şi distrat gura, ochii şi fruntea. Soţia îl urmărea cu ochii ei ca agatele şi vorbi cu glas scăzut, înăsprit:

— Toată lumea are mare grijă să nu se uite la tine.’ Aşa că, până la urmă, presupun că nu te dai în spectacol, j

El îşi înghiţi benedictina, delicatesa lui scumpă, festivă, de după prânz, dintr-o sorbitură, fără să-i simtă gustul.

Întinzând mâna peste maldărul de farfurioare aflat între ei, îi atinse dosul palmei cu arătătorul, ciocănind-o uşor. Soţia putea să vadă doar un ochi înceţoşat, desnădăjduit, îndărătul şervetului şi colţul tremurător al unei guri pline de reproşuri nerostite.

— *Mein Liebchen,* zise el, ai uitat? Ne-am căsătorit în ziua asta, acum zece ani.

— Ce e de amintit? îl întrebă ea, neiertătoare. Ce-a fost căsătoria asta? Un infern, un mic infern pe pământ, de la început.

— Nu, zise el. Nu de la început. Asta nu-i adevărat.'

Ea se zori să continue, minată de o determinare aprigă

. Le a nega orice, afară de nefericirea sa, neînstare, nedorind să-şi amintească altceva decât dezamăgire.

— Nu-mi spune mie că nu ştiu ce-a fost! Vai, nu ţi-e ruşine de viaţa care ne-ai făcut-o la amândoi?

El îşi acoperi iarăşi faţa şi gemu prin pânză.

— Da, da, mă ruşinez, totdeauna mă ruşinez. Dar mă sting, Gretel, ştii că mă sting din cauza acestui ulcer, poate cancer, de unde ştim noi? Mă sting, şi ţie ce-ţi pasă, ce ţi-a păsat vreodată?...

— Dacă ai înceta să te chercheleşti zi şi noapte, ai fi sănătos, îi spuse ea, aplecându-se mai aproape. Vrei să fii bolnav, vrei să mă faci nenorocită, vrei să distrugi cu totul vieţile noastre, acum te înţeleg. Mă urăşti. Faci asta în ciuda mea...

Herr Baumgartner îşi îndreptă umerii, se pleoşti iarăşi, se balansă, îşi încordă pumnii pe masă.

— Foarte bine, zise el, asta-i picătura care varsă paharul. Gândeşte ce pofteşti, eu sunt un om sfârşit. Şi-aşa am trăit prea mult, nu mai vreau să suport nici măcar o oră chinul ăsta. Am să mă omor.

— Bine-nţeles, spuse soţia, îngheţând de mânie şi spaimă, acum începi iar istoria asta! Ei bine, spune-mi doar cum şi când îţi propui să-ţi pui capăt vieţii, de data asta? Mi-ar plăcea să-ţi cunosc planurile, o dată pentru totdeauna.

— Voi sări peste bord chiar în minutul următor, ’

zise el, dând pe gât cafeaua. Asta va fi…

Dădu ceaşca de pământ cu atâta violenţă, încât se făcu ţăndări şi mai multe persoane îşi îndreptară privirile spre el şi îşi întoarseră imediat ochii în altă parte. El prinse fiecare privire, în timp ce se întorcea şi scoase un icnet cabotin, de veselie fără bucurie.: – Asta va fi cea mai sigură cale!

— Da, zise ea, asmuţindu-l, ai să stârneşti mare zarva şi vei fi salvat ca şi Bebe…

— Sau, poate, ca bascul, îi reaminti el.

— Pfui! exclamă ea. Îmi stârneşti sila!

El văzu, consternat, că soţia era pur şi simplu furioasă, că-i lua destăinuirea drept o ceartă în plus, şi-atât – mersese însă prea departe să mai dea înapoi. Trebuia Bă persiste până ce avea s-o îndemne să creadă în seriozitatea ameninţării sale, luând măsuri pentru a-l împiedica să o ducă la îndeplinire, aşa cum e de datoria unei soţii.

Frau Baumgartner aproape că-i citi gândurile. Îl văzuj aşteptând reacţia ei următoare, cu un păcătos calcul infantil sticlindu-i în privire, încercând, să măsoare limitele rezistenţei ei, să o frângă, pentru a-l implora, până când, în cele din urmă, el avea să se înduplece, de dragul eâl să trăiască. În loc de asta, ea-şi încrucişă braţele li pâept se rezemă de spătar şi spuse cu lehamite:

— N-ai să faci niciodată nimic, aşa că încetează să mai îndrugi aiureli. Sunt sătulă de povestea asta, mă due să mă culc şi tu poţi rămâne aici cât ai chef.

La această replică, el sări în picioare orbeşte, şi făc câţiva paşi spre cea mai apropiată uşă, înainte de a e uita în urmă. Soţia sa nu-şi des cruci şase braţele şi ’nu-l privea. Când se uită iarăşi îndărăt, de pe punte, ea părăsise masa şi mergea în direcţia opusă lui, cu panglicile ţipătoare ale rusticei sale paruri fâlfâindu-i.

înlemnit de şocul provocat de perfidia aceea, dezertarea, ultimul lucru din lume la care s-ar fi aşteptat din partea ei, ieşi afară împleticindu-se şi se târî de-a lungul balustradei, cu ochiul iscodind împrejurimile, căutând-o, dorind să apară

din aproape orice direcţie. Negreşit că intenţiona doar să-l pedepsească preţ de câteva minute, pe urmă avea să se ivească de undeva să-l reţină, să-i împiedice gestul, să se roage de el, să-l aducă la raţiune, la fel cum încercase aşa de des. Aşteptând, îşi frână paşii, ţinându-şi capul în palme, cu coatele rezemate, încercând a se preface că intenţiona realmente să sară în apă. Privind în marea, care-şi ridica şi cobora abrupt talazurile, clătinat de balansul dezordonat al piuiţii, gemu de oroare – văzându-se, pentru o câtime de secundă, suspendat pe balustradă, deasupra înspăimântătoarelor adânouri, aplecându-se înainte odată cu tangajul vasului, căzând în curbă, eu capul în jos, exact în momentul când Gretel avea să vină alergând cu braţele întinse spra el, cu mâliile încleştate, implorând: „O, nu, nu-nu-nu, aşteaptă, aşteaptă, iubirea mea, iartă-mă!”

Se dădu-ndărăt, stăpânit de asemenea teroare încât Aproape că îşi pierdu echilibrul şa mai-mai să se ciocnească de doamna Treadwell, care se plimba cu acel tinăr locotenent cu aer băieţos pe care Herr Baumgartner îl ob* servase mai-nainte în compania ei. Râdeau vesel şi zigza1’ând odată eu rostogolirea punţii, cu braţul petrecut după talia ei.

— Pardon, pardon, zise el, recăpătându-şi echilibrul, inclinându-se de la mijloc şi străduindu-se să pocnească din călcâie. Ei dădură din cap şi îşi întoarseră ochii distanţi asupra lui, âi fluturară uşor mâinile şi îşi văzură de drum, total indiferenţi la suferinţele lui, manifestând o rece nepăsare faţă de faptul că el era pe punctul de a-şi curma mizerabila existenţă – mai rău încă, incapabil măcar să-şi imagineze asemenea dezastru! — neavând mai multă milă şi omenie decât soţia lui lipsită de inimă. Se întoarse la bord, apucă temeinic marginea, şi contemplă din nou întinderea apelor şi situaţia lui, oarecum mai calm. Aşa stăteau lucrurile cu el, aici şi acum. La asta ajunsese, şi ce nerod fusese să se aştepte la ceva mai’ bun! Era un lucru tragic când un bărbat se trezea abandonat pradă disperării de soţia pe care o iubise, căreia îi dăruise încrederea lui şi

ce fusese mai bun din toate, soţia pe care se bizuise să-i aprecieze devotamentul, să-i respecte nobleţea motivelor, să-i susţină curajul prin loialitatea ei, să se arate indulgentă faţă de slăbiciunile lui – indiferent care ar putea fi – şi care om era întrutotul scutit de de? Să-i dea libertate în toate privinţele, menţinând totodată rezerva, aparenţele şi disciplinele vieţii cotidiene, ce alt rost avea o soţie? Totuşi, iată-l cum sta sigur în răcoarea umedă şi vântoasă a miezului nopţii pe mare. În septembrie, în pragul sinuciderii. Iar ea nu ridicase un singur deget să-l salveze. Ba încă îl luase peste picior şi-l batjocorise mai departe.

Ah, acesta era sfârşitul. Nu putea îndura aşa ceva. Nu, şi nici n-avea s-o facă. Ce nebunie îl apucase, de visase măcar pentru o clipă, să-şi lase orfan feciorul inocent şi promiţător, unicul lui copil, şi încă într-o situaţie aşa de precară, la ui'ma urmelor? Cu siguranţă că insensibila lui mamă avea să se remărite, abandonându-şi copilul pe seama tandrei îndurări a unui tată vitreg, la fel cum îşi lăsase soţul în voia mării crude. Cotropit de un nou val de spaimă şi un ultragiu reînviat, dar şi de o nouă hotărâre, începu o luptă lungă, tulbure, pentru a se înapoia în cabina lui, neavând în minte niciun plan dar, ci o idee fixă, care părea înrădăcinată undeva, în măruntaiele lui, că acum bătuse ceasul pentru încheierea anumitor socoteli, de multă vreme amânate, cu vipera pe care o încălzise la sânul lui în toţi acei zece ani de năpastă.

Frau Baumgartner deschise fără zgomot uşa cabinei sale şi umbri cu palma becul din perete, când răsuci comutatorul. Hans era în pat, aşa cum îl lăsase. Deschise ochii şi clipi spre ea, zâmbitor. Ea se aşeză pe marginea patului şi, cu o cutremurare în glas pe care nu şi-o putea stăpâni, îl întrebă:

— Dormeai? Visai ceva?

— Puţin, zise el, sfios. Multă vreme am ascultat muzica.

— Ţi-ai spus rugăciunile?

— Am uitat, zise el nelinişti t, temându-se de o dojană. În loc de asta, mama îi desmierdă părul şi-l sărută.

— O să le spunem mai târziu, îi zise ea. Ţi-ar place să asculţi o poveste?

Hans se ridică imediat în capul oaselor, fericit şi treaz de-a binelea.

— A, nu mi-ai mai spus o poveste de când am venit pe vaporul ăsta!

— Bietul copil, spuse maică-sa, întinzând mâna după coşuleţul ei pentru croşetat şi aşezându-se iar lângă el. Ce vrei să auzi?

— Hănsel şi Gretel, îi spuse el de-ndată. Îmi place.

— Te-ai făcut băiat mare pentru o poveste atât de copilărească, îi spuse ea, controlându-şi degetele tremurătoare şi apucându-se de croşetat.

— Totuşi, îmi place şi-acum, zise el, cam timid. Lucrezi la sveaterul meu?

— Da, zise ea, şi am de gând să-l termin înainte de a ajunge la Bremerhaven. Pur şi simplu, nu mai pot să mă frământ, pentru nimic.

După o scurtă pauză jenată, în timp ce băieţaşul îi privea faţa să descopere ce anume voia să spună, maică-sa îi zâmbi şi începu: „A fost odată ca niciodată un frăţior care trăia, laolaltă cu surioara lui, în Pădurea Neagră. Îl chema Hănsel, Hans, ca pe tine, şi pe Gretel, ca pe mine, şi într-o bună zi colindau prin pădure, culegând flori, când deodată veni o bătrână vrăjitoare…”

Glasul ei căpătă un ritm echilibrat şi se uniformiza în blajinul bâzâit care-l toropea pe Hans, adormindu-3, de parcă ar fi fost un leagăn. Când mama ajungea la partea unde scumpul frăţior şi surioara o îndesau pe bătrână vrăjitoare ticăloasă în propriul ei cuptor încins, pleoapele lui Hans pâlpâiau, făcând eforturi zadarnice pentru a nu se închide, dar în cele din urmă se dădea bătut şi, pe fundalul urletului maşterei sortită pierzaniei, răsufla adânc, lin şi punea capul pe pernă.

Frau Baumgartner acoperi becul cu o mică eşarfă, cu ochii deja scăldaţi în lacrimi. Se aşează iarăşi şi începu să împletească mecanic, numărând ochiurile. Chiar dacă i-âr fi

luat toată noaptea, avea să stea acolo, împletind şi aşteptându-şi soţul.

Când el dădu uşa de perete şi se repezi în cabină, abia-i veni să-şi creadă ochilor la cele văzute acolo, şi totuşi era mult prea limpede. Nu avusese habar ce intenţiona să facă ori să spună, când însă ea înălţă faţa sa îndărătnică şi se uită la el nepocăită, îşi înălţă braţul drept. Ea se oferi, trăgându-se violent într-o parte, dar lacrimile îi ţâşniră iarăşi pe obraji, înainte ca el s-o lovească cu latul palmei, ca o vâslă de lemn. Era o lovitură uşoară, care nu-i făcu niciun rău. Dar când se ridică de pe scaunul ei se poticni şi căzu, izbindu-şi pometul obrazului de chiuvetă. Hans se trezi, se ghemui şi se piti. Îşi acoperi ochii cu braţele încă-ucişate şi ţipă. Vasul tanga atât de straşnic încât Frau Baumgartner încercă cu greutate să se ridice de pe podea, şi soţul ei o luă de ambele mâini şi o ajută.

— Croşetai! îi zbieră el, în timp ce-o ridica, cuprins de-o frenetică mâhnire, uitându-şi toată mânia. Vai, cum de-ai fost în stare? Să croşetezi, când eu eram pe cale să-mi iau zilele? Vai. Doamne, ce face un bărbat cu asemenea femeie?

— Nu-mi pasă! strigă ea, cu îndărătnicie, terorizată.

Nu-mi pasă! Uită-te la bietul tău copil, zise ea, îl înspăiminţi de moarte. Ce-o să se-aleagă de el, dacă ne v-ede în halul ăsta? Ruşine să-ţi fie!

Tatăl se întoarse spre fiul său, cu braţele deschise să-l îmbrăţişeze. Hans îl imploră cu mâinile întinse înainte:

— Nu, te rog. Papă, nu mă lovi!

Acesta fu cuţitul care-l străpunse pe Herr Baumgartner până-n măduva oaselor. Căzu în genunchi lângă pat, îi trase la pieptul lui pe copilul care suspina, şi-i murmură tandru:

— Bietul băieţaş al lui Papă, bietul băieţaş cuminte, n-am să-ţi ating măcar un fir de păr din cap. Cum de te-ai putut gândi că ţi-aş face vreun rău?

Hans se înţepeni şi-şi întoarse rigid capul, evitând duhoarea respiraţiei suflate în nările lui, cu gura strâns ’ânchisă, ! simţind cu oroare cum lacrimile lipicioase, calde

ale tatălui său se amestecau cu ale lui, pe faţa sa. Mama se apropie în tăcere, curmându-şi plânsul, şi o vinătaie mare se şi formase pe unul din umerii obrazului ei. Îşi desfăcu braţele în jurul fiului şi a soţului său şi spuse cu glasul cel mai afectuos:

— Uite. Karl, treaba asta trebuie să îficeteze. Greşim, chinuindu-l astfel cu necazurile noastre. Se va îmbolnăvi. Nu va uita niciodată. Karl, caută să mă ierţi. Regret.

El se îndreptă numaidecât şi se răsuci, o trase spre el aproape pe deasupra lui Hans, care se întinse cât putu mai departe de amândoi.

— Dulcea mea Gretel! exclamă el. Şi eu regret. Mi-e inima zdrobită!

— Vai, nu, nu! zise ea, consternată.

Topita în lacrimi şi surprinsă de sensualitatea crescândă a scenei. Începură, nu să se desmierde reciproc, ci pe copilul aflat între ei. Pasiunea lor stârnită din nou se revărsa dintr-o parte într-alta şi prin el. Ca un şuvoi. Hans se trânti într-o latură, înoeremd să sfarme închisoarea alcătuită de braţele lor. Atunci îşi veniră în lire şi-i dădură drumul. Copilul se ghemui în fundul patului, lipit, de perete, şi căută să nu-i vadă. Parura mamei căzuse şi zăcea sub picioarele lor, cu panglicile boţite şi mânjite de tălpile ghetelor lor. Ea se aplecă s-o ridice, tatăl lui iacu un pas înainte să i-o înmâneze. Se ridicară deodată, pe urmă se aşezară din nou împresurându-se reciproc cu braţele... Vai, vai, vai’[32] şoptea necontenit maică-sa, eu glasul tăiat, ascunzându-şi faţa în umărul tatălui, de parcă ar fi vrut să fie înăbuşită „Vai, vai! ...”

Când îşi ridică iar capul, ochii ei pribegi poposiră asupra băieţaşului lor, care stătea cu capul întors de la ei, cu mâinile spânzurând. Arăta ca oricare alt copil pierdut, nefericit, neglijat, un odor într-o odaie unde nu era sigur că va fi bine primit. Fără a se clinti, căci acum faţa soţului ei era îngropată în umărul ei, i se adresă. Lui Hans cu glasul ei

32 Aşa (în germană).

matern familiar:

— Spală-ţi mâinile şi faţa, fiule, te vei simţi mai bine, grăbeşte-te acum, cu apă caldă, nu rece. E târziu pentru tine. Acum trebuie să dormim cu toţii, să dormim.

Hans se ridică şi începu să se spele timid pe faţă, moşmonindu-se cu prosopul ud, cu pleoapele plecate, de parcă s-ar fi ruşinat să fie văzut în cămaşă de noapte, apălându-se de faţă cu străinii aceia. Cu o gură vrednică de milă, covârşit de o dezolare mută, îşi uscă faţa şi mâinile şi se furişă în pat, trăgându-şi cuverturile până sub bărbie.

Maică-sa se apropieiar de el, cu blândeţe:

— A, nu lua în seamă nimic, scumpul meu micuţ. Dormi, dormi, totul s-a terminat, nu s-a întâmplat nimic rău. Uneori ne arătăm mai porniţi tocmai cu cei pe care-i iubim mai mult. Spune-ţi rugăciunile, iubire mică, noapte bună.

Zâmbea vag, de fapt uu pentru el, ci pentru ceva la care se gândea. Tatăl lui veni şi el şi-l sărută pe obraz, cu gura umedă.

— Noapte bună, omuleţul meu.

Stinseră lumina şi începură să se dezbrace rapid. Îşi putea da seama de asta după sunete.

în beznă, zăcea nemişcat, cu braţele strâns înfăşurate peste piept, cu genunchii ţepeni, cu stomacul prefăcut intr-un nod dur, auzea cum în patul îngust aflat la câţiva paşi de el, tatăl şi mama lui se mişcau, se răsuceau, auzea zgomotul aşternuturilor trase, împinse la loc; foşnetul şi şuierul uşor al convorbirii lor tainice purtată în şoaptă, răsuflări slabe, neregulate, şi lentul, măsuratul suspia întretăiat al maică-sii „Ah, ah, ah...”. De parcă ar fi fost în suferinţă, şi răsuflarea tatălui „Sş-sş-sş” retezată brusc de un prelung geamăt înfundat. Ceva oribil se petrecea acolo, în tenebre, un lucru înspăimântător şi ipe care-l ţineau ascuns de el – îşi încordă privirea, să vadă, dar înaintea lui era doar un zid de negreală pură, amestecat, cu sunetele iscate de o luptă. Nu era nici măcar sunet, ci intuiţia unei agitaţii, ca şi cum cei doi şi-ar fi purtat lupta şi totuşi, poate că nu, fiindcă inima îi bătea atât de tare şi de zgomotos

încât îl asurzi, pentru un răstimp. Când auzul i se limpezi iarăşi, nu mai era nimic de auzit. Apoi îl auzi pe tatăl său întrebând tandru, într-o şoaptă lentă:

— „Cum te simţi? Eşti fericită?” Şi murmurul somnoros al mamei: „O da, da, da – da.”

Muşchii şi nervii şi chiar şi vârfurile degetelor şi rădăcinile părului băieţaşului îşi slăbiră toate încordarea, prin tot trupul, de-a lungul întregii sale fiinţe, de parcă s-ar fi rupt dintr-o dată o mie de corzi ascuţite care-l legau şi-l tăiau. Pretutindeni. Un prelung căscat de delicioasă toropeală pluti prin el, ca o apă caldă. Se trânti în voie pe-o parte, aproape cu faţa-n jos, spre perete, îşi simţea mâinile şi picioarele şi ceafa destinse şi moi, căzu euforic în braţele somnului, plutind de unul singur de la un nor la altul, în acea pufoasă întunecime fără sunet şi fără vise.

Doamnei Treadwell şi tânărului ei ofiţer li se alăturară alţi juni ofiţeri, care păreau să-i ia la o partidă de băutură, făcând totodată un tur al vasului. Îşi aminti după aceea că fusese veselă pretutindeni – mai întâi la brutărie, ajutându-i pe ciţiva flăcăi foarte politicoşi să facă cornuri. Cunoscuţii ei inspectară cambuza, barul, popota ofiţerilor, toate cele patru punţi, sala maşinilor şi, indiferent unde poposeau, îi urmau tăvi încărcate cu băutură. I se oferiră, şi acceptă, Chartreuze, Porto, Amer Picon, vin de Rin şi şampanie germană. La un moment dat se întâlniră cu comisarul de bord, care trăi cea mai mare surpriză din viaţa lui când doamna Treadwell îl întâmpină cu titlul de generos companion şi-l sărută drăgăstos. Se revanşă pentru compliment pleznind-o inimos peste obraz şi privind-o pişicher drept în ochi. *So* *, zise el, indulgent, şi se rostogoli, alături de junii ofiţeri, în suita ei. Partenerul ei de dans păru atunci că se aşteaptă să fie sărutat: ea îl întrebă de ce. El spuse că nu era un lucru pentru care se înfăţişau motive. Doamna Treadwell fu de părere că ideea cea mai bună era să aştepte până a doua zi şi să vadă ce sentimente le va trezi la amândoi proiectul acela. El nu-şi putu ascunde oroarea, i’ată de un asemenea punct de

vedere.

— E pur şi simplu teribil! zise tânărul, sever.

— Presupun că e aşa, zise doamna Treadwell. Regret.

Fermecătorul tânăr arăta a fi tare posac, şi doamna

Ti’eadwell observă pentru întâia dată că avea la el o lanternă de buzunar. El îndreptă fascicolul de raze la picioarele doamnei Treadwell, luminându-i calea, şi coborâră în tăcere treptele înguste, însoţitorul strângându-i ferm braţul.

— Nu cred că eşti complet trează, o informă el în cele din urmă, pe covertă te-ai oferit să ţii cârma vasului. Bine-nţeles, nu a fost comis niciun rău, dar cred că e prima oară când i s-a întâmplat aşa ceva Căpitanului.

— Pesemne că duce o viaţă foarte ocrotită, zise doamna

Treadwell, bietul om.

Hoinăriră de-a lungul punţii principale, trecură de dansatori şi orchestră, îi observară pe Lizzi şi Herr Rieber încă valsând, şi cum spre proră nefericitului Herr Baumgartner părea că-i e rău, aplecat peste balustradă, întoarse spre ei o faţă disperată, aproape un strigăt de ajutor. Trecură, şi acum tânărul ofiţer o susţinea pe doamna Treadwell cu un braţ petrecut după mijlocul ei.

— Pare cumplit de bolnav, nu ştiu cum, zise ea, poate muribund. Zice că piere de ceva foarte dureros.

Tânărul ofiţer constată sec:

— Nu cred un cuvânt din ce spune. Doar că-i place să bea într-una să-şi întreţină singur boala…

Doamna Treadwell rosti, cu ton absolut lucid:

— Aşadar, nu crezi că oamenii se îmbolnăvesc şi câleodată mor, doar aşa, în mod natural? De vreo boală căreia nu-i pot veni de hac?

Remarcă pentru prima dată ce ştrengăreşte îşi pusese el şapca, ceva mai aplecată într-d parte ca de-obicei. Replică prompt, cu glas intolerant:

— Desigur. Dar de ce să pretindă oricine, o consideraţia specială, pentru simplul motiv că se nimereşte să fie pe moarte? Suntem bolnavi cu toţii, se pronunţă el dogmatic,

şi pentru o clipă masca stoică a autocompătimirii îi acoperi trăsăturile.

— Suntem cu toţii pe cale de a muri, numai că nu în acelaşi ritm... Ei şi, asta-i vreun motiv să ne pierdem cumpătul?

— Nu-mi pierd de loc cumpătul din pricina asta, zise doamna Treadwell cam în defensivă. Pe dumneata însă pare că te tulbură.

— Nu-mi pierd niciodată cumpătul, niciodată, îi spuse el cu un tremur în glas care putea să însemne mânie. Atâta doar că eu, care duc o viaţă de disciplină necurmată, îmi pierd răbdarea cu toată harababura stupidă cauzată de oameni de soiul lui, care nu ştiu cum să trăiască!

— Dumneata ştii? întrebă blând doamna Treadwell, oprindu-se şi înălţându-şi faţa spre a lui, astfel că privirile lor se întâlniră, ferme. Spune-mi!

Doamnei Treadwell îi trecu prin minte că ducea o conversaţie ciudată, în lumina celor ce întrezări pe dată că aveau să se întâmple. Tânărul o împresură în întregime, mijlocul, umerii, braţele, o aduse brusc sub dominaţia lui şi o Părută violent pe gură, care era încă deschisă la mijlocul vorbei. Doamna Treadwell fu înfiorată de aceeaşi neplăcută senzaţie de a fi muşcată, de a i se suge sângele prin gură, care o revolta în trecut. Se depărtă, întoarsa capul într-o parte, refuză şi se apără printr-o pasivitate care-l derută şi înfurie.

Tânărul îşi trase capul îndărăt, ridică cotul şi îi dădu părul peste spate, cu antebraţul, şi ea văzu cum i s-au adunat broboane de sudoare pe frunte.

— Te-am privit, m-am gândit la dumneata, de multă vreme, zise el, aspru. Niciodată nu mi-ai remarcat prezenţa, nici chiar când dansam, de ce nu? Acum nu vrei să mă săruţi, de ce nu?... Vrei să te rog? să spun că te iubesc? N-am ştiut niciodată ce înţelege lumea prin cuvântul acesta.

— Nu-l rosti, nu rosti, nu pot suporta nici sunetul lui...

Chipul, purtarea, dispoziţia lui, toate se deplasară, cu aceeaşi violenţă, din zona impetuozităţii erotice în cea a

totalei meschinării.

— Atunci, de ce-ai venit cu mine, de ce m-ai încurajat să te sărut?

Doamna Treadwell se depărtă complet de el, se trase îndărăt, stând faţă-n faţă.

— Şi-acum, să trecem la prima ceartă a îndrăgostiţilor, zise ea cu ton ofensat şi râse, manifestând un amuzament cam neţărmurit. Ce faţă tânără avea! Îl vedea ca pentru întâia oară, netedă şi fără un rid, cu trăsături clare, perfect întinse, cu o Vanitate mâniată în tăietura gurii, o nesiguranţă arzătoare în ochi.

— Nu merit să râzi de mine, spuse el cu o demnitate care-şi purta resentimentul dincolo de hotarul crizei ei actuale. Îi oferi din nou braţul, dar ca şi cum nici n-ar fi vrut s-o atingă.

— Vă mulţumesc pentru o seară foarte plăcută, Madame, şi voi fi fericit să vă conduc până la uşa cabinei dumneavoastră.

— A, mulţumesc, \dar nu-i câtuşi de puţin necesar. Te rog, nu te deranja, pot face restul drumului şi singură.

El pocni din călcâie, se înclină subit, retezându-se din mijloc, făcu un rapid frumos stânga-mprejur şi mărşălui îndărăt, spre dansatori. Doamna Treadwell îşi acordă un răgaz pentru a-l admira, gândindu-se că pasiunea masculină pentru disciplina fizică avea şi ea avantajele ei. Neîndoielnic, era la fel de beat ca şi ea, şi cu toate acestea, iat-o cum sălta peste şi sărea în jurul periculoaselor povârnişuri, de la puntea principală spre puntea B, unde pe penultima treaptă îşi prinse sanda-leta în bordura de metal şi îşi rupse tocul. Zăngăni pe seară în jos înaintea ei, şi rămase o clipă balansându-se într-un picior. Un tânăr stevard care lustruia încălţămintea, se ridică, se apropie, luă de jos tocul şi vorbi cu maniere extrem de alese, întinzându-şi mdna spre ea:

— Dacă sunteţi bună, *meine Dame*, îngăduiţi-mi să vi-l repar.

1 Doamna Treadwell, cu o fluturare a braţului şi un

zâmbet, încovoie genunchiul, ridică piciorul şi-i oferi sandaleta, pe care stevardul o scoase. Apoi se duse şontâc-şontâc în josul coridorului, oprindu-se din când în când să-şi ridice fustele, încercând să tragă un şut zdravăn, drept. În sus, eu degetul mare îndreptat înainte. Ce seară absurdă şi ce plăcut era să ştie că se sfârşise. Îi plăceau faţa vagă şi gesturile pline de tact ale stevardului. Dacă fiecare ar fi aşa, viaţa ar putea fi. Mult mai suportabilă.

Lizzi probabil că se ţinea tot de dans şi apoi de tupilatul prin unghere cu porcul ei favorit, până la ore imposibile. Doamna Treadwell se aplecă până ce ajunse foarte aproape de oglindă şi îşi studie gânditoare trăsăturile, şi începu să se amuze pictându-fi peste faţa ei o faţă diferită, cum obişnuia să facă pentru balurile costumate. Îşi creiona lungi sprâncene subţiri foarte negre, care aproape se îmbinau deasupra nasului şi alergau îndărăt peste tâmple, aproape pierzându-se în pletele ei. Îşi acoperi pleoapele cu fard argintiu-albăstrui, îşi împovără genele cu mărgele de ceară neagră topită, îşi acoperi faţa cu un strat gros de pudră albă, ca un clovn şi până la urmă îşi desenă peste buzele ei, mai curând subţiri, o gură mare, de un stacojiu intens, sticlindă, cu colţuri pătrate – un contur de o neîntreruptă sălbăticie şi senzualitate. Îşi pieptănă lins părul negru, dezvelindu-şi complet fruntea, şi se dădu înapoi cu câţiva paşi, să admire efectul de la distanţa potrivită. Da, ar fi mers foarte bine, ar fi putut să poarte o mantilă şi un pieptene de baga şi să se ducă la petrecere mascată în dansatoare din trupa de zarzuela – Amparo, poate. De ce nu se gândise la asta? Pentru că ar fi fost plicticos şi seara s-ar fi încheiat aidoma cum se întâmplase, indiferent ce ar fi făcut.

Doamna Treadwell aproape terminase al treilea tur de pasienţe, cu cărţile răsfirate pe măsuţa ei de joc portativă, la masa de toaletă din faţa oglinzii, când la răstimpuri putea arunca o căutătură asupra straniei feţe adoptate, care n-o mai amuza, dar părea dezvăluirea a ceva sinistru aflat în adâncurile caracterului ei.

La început, doamna Treadwell abia dacă suspectase că ar poseda un caracter, în sensul acceptat al cuvântului, şi nu-i simţise nicicând lipsa. Era poate cam târziu pentru a descoperi că în firea1 ei existau adâncuri unde se ascundeau tot felul de trăsături neplăcute, pe care le-ar fi detestat la oricare alt individ, cu atât mai mult la ea însăşi. Suspină, împinse cărţile grămadă, fără a isprăvi pasienţa, şi scotooi prin trusa ei de toaletă, căutând tabletele somnifere.

Uşa fu trintită de perete şi Lizzi căzu înăuntru, se prăvăli în genunchi şi se ridică iar, într-o mişcare ondulatorie, cu trăsăturile răvăşite, vorbind fără şir şi înecată în lacrimi. Un tânăr deşifat, cu un aer de îngrijorare cronică, aflat cxact îndărătul său. Dăduse drumul braţului ei cu un moment prea devreme, de teamă să nu fie târit cu ea în cabina doamnelor. Nu-şi putea ascunde uluirea, zărind faţa doamnei Treadwell, în bizara ei travestire. La prima privire aruncată, o luase drept una din acele dansatoare spaniole, la a doua, îşi dădu seama de confuzie şi rămase complet nedumerit. Făcu un pas înapoi şi rămase în umbră, dincolo de uşă.

— *Meine Dame,* începu el, şi-i făcu prompt doamnei Treadwell o scurtă relatare a evenimentelor. Lizzi, care se cufundase bine de tot în isterie, îşi înfăşură capul cu mâinile şi se balansa în ritmul hohotelor de plâns şi al sughiţurilor.

— Trebuie să o las în seama dumneavoastră, pardon, *Meine Dame,* zise tânărul, eu fac parte din orchestră şi trebuie să mă întorc de urgenţă la postul meu.

— Mulţumesc, zise Doamna Treadwell cu infinită blândeţe, închizând uşa. Lizzi gemea pe întrecute, zăcând acum tolănită cât era de lungă pe divan şi o ţinea strună aşa, o bucată de vreme insuportabil de lungă.

— Vai, bruta, sălbaticul, bestia! repeta ea monoton.

Doamna Treadwell îşi înfrână etericul impuls de a întreba: „Care din ei?; în timp ce-o ajuta pe Lizzi să-şi lepede rochia şi să-şi pună cămaşa de noapte. Ba chiar ridică şi puse grijulie deoparte veşmintele acelea

fumegânde de dogoarea corpului şi de cumplita odoare stătută, de mosc. Apoi îşi aminti de somniferul ei şi înghiţi două talbete. Faţa lui Lizzi, copleşită de o suferinţă nemaipomenită, se întoarse pe pernă spre ea. Avea ochi de câine bătut, fruntea îi sticlea de sudoare.

— Vai, exclamă doamna Treadwell, plină de remuşcare şi simţăminte blânde, ai şi dumneata nevoie de astea…

îi aduse apă şi tabletele de dormit şi Lizzi le luă în tăcere.

— Aşaa, zise doamna Treadwell, cu simplitate, ca o femeie prietenoasă adresându-se altei femei. Cel puţin asta va linişti ceva, pentru astă-noapte.

— Vai, dar mâine! suspină frântă Lizzi, calmându-se un pic.

— Mâine? N-are decât să vină! zise doamna Tread. Well. Cel puţin noaptea asta va fi sfârşită!

Era domolită şi detaşată, îşi simţea inima atât de uşoară încât ar fi putut fi aproape fericită, numai că, desigur, asta ar fi fost absurd. Ce motiv avea să fie fericită? Se învârti prin cabină cam şovăielnică, neobservând că mergea cu o sandaletă cu toc înalt şi un picior desculţ. Lizzi alinată şi ostenită, îşi uită îndeajuns necazurile ca să privească faţa doamnei Treadwell.

— Dar în ce scop? bâigui ea. Ce anume, ce ţi-ai făcu? singură?

— Îmi puneam o mască peste faţă, explică cu glas rezonabil, doamna Treadwell. O mască pentru serbare.

— Dar ai întârziat, zise Lizzi, izbucnind iarăşi în plâns, petrecerea s-a terminat!

— Da, ştiu, zise doamna Treadwell, gândindu-se că Lizzi îşi revenea la vechiul ei comportament înspăimântător şi avea să fie în curând aceeaşi pisăloagă din totdeauna. Simţea că trebuia să fie cu desăvârşire beată, căci glasul ascuţit al lui Lizzi îi răzbătea în urechi plin de ecouri, de parcă ar fi strigat aplecată peste un puţ.

— Vai, ce-am să mă fac acum? Vai, totul e atât de schimbat! Vai, aş vrea să nu-l mai revăd niciodată… Vai, scumpă doamnă Treadwell, poţi să-mi spui cum de m-am

lăsat amăgită în halul ăsta? Nicio clipă nu l-am iubit, acum văd bine!

— Cum de ştie cineva totdeauna, cu atâta siguranţă, aceste lucruri misterioase: mai întâi o stare, şi-apoi alta?

întrebă doamna Treadwell, cu o nonşalanţă amabilă şi zâmbitoare, ţinind halatul în mână. Părea că se adresează tavanului, căci ochii ei erau înălţaţi, ca şi cum s-ar fi aşteptat să vadă vreun răspuns iscris acolo.

— Cum de ştii ce simţi?

îşi lăsă ochii în jos. Încet, cu curiozitate, şi ascultă o clipă o larmă la uşă, bătăi feroce, lovituri şi ţipete de om beat. Se duse mai aproape de uşă, recunoscu glasul lui Denny:

— Ascultă. Pastora, dă-mi drumul înăuntru, micăscârboasă…

Doamnei Treadwell îi zumzăiră urechile, totuşi ascultă descrierea făcută de Denny, cu limba împleticită, a exceselor barbare pe care intenţiona să le comită asupra persoanei Păstorei, din şirul lor violul urmând a fi o biată bagatelă preliminară.

Lizzi se ridică pe divan, acoperindu-şi urechile şi ţipând:

— Vai, nu, nu, nu. Asta-i ultima picătură. Nu, nu, nu merit una ca asta… Nu, nu, voi îndura asta, nu, nu nu…

— A, te rog, zise doamna Treadwell, prudentă… Nu vorbeşţe cu dumneata. Nu vorbeşte cu niciuna din noi. Vorbeşte singur. Întinde-te şi stai liniştită.

Cu gesturi măsurate, puse o cârpă udă pe fruntea lui Lizzi, îi aranjă din nou ţinuta, de parcă ar fi fost o păpuşă cu articulaţii, pe urmă se duse şontâc-şontâc la uşă şi rămase acolo o clipă, cu mâna pe clanţă. Brusc de tot, trase uşa de perete. Surprins, Denny se balansă, făcu un pas îndărăt, pe urmă se tălăzui înainte şi-o înşfăcă de halat, răsucindu-l, făcându-l zdreanţă, şi zise:

— Ieşi afară, aici, tirfo! aproape ceremonios, pairică ar fi transmis un mesaj din partea cuiva. Ieşi afară acum, am să te sfărâm, os de os.

îi suci partea din faţă a halatului, o smulse aşa de dureros de piept. Încât aproape că-şi pierdu echilibrul:

Ea-l apucă de încheietură cu ambele mâini şi-i spuse deschis:

— Te-nşeli grozav. Ai face mai bine să te mai uiţi o dată!

— Cine eşti *tu?* — întrebă el, cu glas voalat. Pe urmă:

— Isuse, ce mai e şi asta? aplecându-se să-i examineze faţa sub fard, suflându-i în obraz o adiere pestilenţială: – llaide, haide, pe mine nu mă poţi ducg.

Doamna Treadwell îşi încordă puterile şi-i dădu un brânci în piept, cu mai multă energie decât ştia că ar avea. El se clătină înapoi, moale, luat prin surprindere, se bălăbăni în peretele opus, lunecă pieziş de-a lungul lui, căzând într-ain vălmăşag de mârâieli, vinturări de braţ, bufnituri, zgrepţăneli şi răşchirări. Doamna Treadwell îl privea, încremenită de uimire, incapabilă să creadă că micul ei gest nepremeditat realizase atât de mult. Individul zăcea nemişcat. Doamna Treadwell îngenunche lângă el şi-i pipăi capul şi gâtul cu vârfurile degetelor, nevrând să-l atingă mai mult. Nu părea să-şi fi rupt nimic, deşi gâtul îi atârna, asta putea fi chiar ceva natural. Răsufla greu, cu gura deschisă, ochii i se rostogoleau printre pleoapele întredeschise. Limba i se mişcă până la marginea buzelor, părea că formează un cuvânt. Doamna Treadwell făcu mâna pumn şi-l izbi crâncen, iară şi iară, în gură, peste obraji, pe nas. Loviturile făceau s-o doară mâna şi păreau că nu produc nicio impresie asupra lui Denny. Se mişca, parcă ar fi fost capabil să se ridice. Simţindu-şi sandaleta sub ea, şi-o scoase din picior şi-o ţinu ferm de talpă, pleznindu-l cu tocul peste faţă şi cap, cu răsuflarea tăiată, ridicată în genunchi şi apropiindu-se mai mult, cu buzele dezgolindu-i dantura şi dintâi încleştaţi. Îl bătea cu o plăcere atât de furioasă, incit o durere ascuţită porni din încheietura mâinii drepte şi o săgetă până-n umăr şi gât. Tocul înalt, cu vârfuri de metal ascuţite, la fiecare lovitură crăpa pielea în mici semilune care căpătau lent culoare stacojie şi, pe măsură ce se înmulţeau pe fruntea, obrajii, bărbia şi buzele lui, pe doamna Treadwell o năpădea o spaimă rece, trezită de ceea ce făcea, şi totuşi, pentru

nimic în lume nu se putea opri. Denny se urnea şi gemea înfiorător, deschise ochii, aruncând o privire, pe urmă, în mod uimitor, îi holbă de tot, se zbătu până ce se ridică pe jumătate, căzu la loc, strigând cu glas sugrumat, în coşmarul lui: „Pastora, Pastora!”

Doamna Treadwell se ridică în picioare, simţind că nu Denny, ci ea fusese scutită de un sfârşit şocant. Se legăna pradă beţiei şi epuizării, ţinându-se în echilibru pe-un picior în timp ce-şi punea sandaleta. Avu tocmai timpul necesar să facă acest gest, înainte ca stevardul să apară şi să se grăbească spre ea, ca şi cum ea ar fi fost cea mai maltratată, deşi văzu numaidecât, de la distanţă, silueta mototolită la picioarele ei.

— *Meine Dame,* se interesă el, stăpânit de o reală anxietate, nu sunteţi lovită? Gentlemanul – şi aruncă o privire în jos – nu a vrut?…

— A, nu, zise ea în mod vag, nimic de felul acesta.

Băiatul îngenunche lângă Denny, care recăzuse în stupoarea lui. Doamna Treadwell îl recunoscu pe flăcăiandrul căruia îi dăduse cealaltă sandaletă.

— Eram în cabina mea, declară ea, cu ireproşabilă candoare. Am auzit strigăte, am auzit un corp căzând… părea că strigă pe cineva, n-am putut auzi, dar… Am venit să văd dacă pot fi de ajutor…

Glasul ei se pierdu, devenind cel al unui copil speriat, gura îi tremura.

— Am fost cuprinsă de spaimă, adăugă ea limpede, mărturisind adevărul gol-goluţ.

— Nu fiţi îngrijorată, *meine Dame,* zise băiatul. Am să mă ocup eu de treaba asta. Nu e ceva serios, spuse el, scrutând micile răni sângerânde, risipite în semicercuri pe toate trăsăturile lui Denny. Doar atât, că gentlemanul este niţel, poate… nu tocmai…

— Sunt sigură de asta, zise doamna Treadwell cu un zâmbet condamnator, luându-şi mâna de la frunte, într-o mică mişcare circulară, defensivă. Îţi sunt foarte recunoscătoare şi regret că te-ai deranjat. Noapte bună.

Lizzi îşi trăsese cearşaful peste cap şi aruncă o ochire spre doamna Treadwell, asemenea unui sfios animal blănit, privind pe furiş din cuibul lui. Zâmbetul zăbovea încă pe buzele doamnei Treadwell, dacă nu şi în ochii ei. Tonul ei fu foarte liniştitor.

— S-a dus. Nu era nimic, doar o greşeală. Bătea la o uşă greşită, asta era tot. Acum ştie.

— Cu toate asta, aş vrea să fiu moartă, scheună Lizzi. Viaţa e insuportabilă, nu găseşti?

Doamna Treadwell izbucni într-un râs franc.

— Ce absurditate, spuse ea, întinzându-i lui Lizzri un pahar cu apă şi al treilea somnifer. Cred că e minunată.

înghiţi şi ea încă un bulin şi zâmbi încântată hidoasei sale feţe păcătoase din oglindă. În bucuria şi exaltarea ei, îşi smulse din picior sandaleta pătată de sânge şi o sărută. Aplecându-se peste Lizzi, culcată pe divan, care întrebă ca prin vis: – Ce faci acum? — aruncă obiectul prin hublou: *Bon voyage*[33], prietena mea, zise ea, şi se adresă autoritar lui Lizzi: Trebuie să adormi numaidecât, altminteri îţi dau un pumn întreg de hapuri de dormit!

Se aplecă deasupra ei, ameninţătoare. În buimăceala ei, Lizzi fu flatată de toată atenţia ce i se acorda, o luă în mod greşit drept pornirea unei inimi caritabile, nebănuită la străina aceea dificilă, lunecă într-o sforăială uşoară.

Doamna Treadwell îşi spălă pe-ndelete faţa desfigurată, plesnindu-se peste obraz cu apă caldă, un gând, bătând uşor cu palma, redându-şi înfăţişarea pe care o recunoştea. Cânta euforic, în şoaptă, un cântec fără melodie, în timp ce-şi lega părul cu panglica ei stil „Alice în Ţara Minunilor14 şi se strecură în alba ei cămaşă de noapte din satin, cu mâneci ample. Tocmai se încovriga în pat, ca o fetiţă cuminte care şi-a sfârşit de spus rugăciunile, când o discretă ciocănitură în uşă o puse iarăşi pe picioare. Tânărul stevard stătea drepţi, acolo, înclinându-se.

îi înmână sandala, cu tocul pus la loc ca lumea.

---

33 Călătcrvî bună (în' franceză în textul original).

— Cu voia dumneavoastră, rosti el, cu profund respect şi o expresie prea apropiată de un zâmbet ştiutor să se adapteze la cuvintele lui. *Meine Dame,* sandaleta dumneavoastră.

Ea o apucă ferm de talpă, ca şi cum şi aceea ar fi fost o armă. Îi mulţumi cu drăgălăşenie, sfios, stând acolo în faţa lui absolut nepăsătoare, în cămaşa ei de noapte. Ochii tânărului pâlpâiră o dată peste silueta ei, măsurând-o în sus, în jos, în lături, şi-i displăcu ce văzuse. Pentru ea el nu era decât un servitor, un nimica, ceva care venea când era chemat şi făcea orice i se cerea. Străbătu în salturi coridorul, dorind să existe vreun mijloc de a fi chit cu ea – să-i facă un pocinog, prea stătea acolo şi se scli foset. Ea o pisică, de parcă el n-ar fi ştiut cum căpălase nătărăul ăla de Herr Denny urmele acelea de toc pe faţă. N-avea decât ce merita! îi veni să scuipe, dar se răzgândi – ar fi fost silit să cureţe tot el.

Doamna Treadwell se duse din nou la hublou, peste silueta răscăcărată a lui Lizzi, şi aruncă şi a doua sandaletă aurită după perechea ei, în mare. Se aplecă o clipă să respire fericită vântul umed. Răcoros, să audă iarăşi hula, rostogolindu-şi talazurile în mari coline rotunde, sub cerul albastru-negru bătut în stele imense. Îşi aduse aminte cum odată îi pozase unui tânăr pictor care-i făcea portretul, într-o veche casă cu plafon înalt, pe Avenue ÎVIontaigne, şi când se înnopta el cobora tot şirul de trepte şi aducea sus pâine şi brânză şi friptură rece şi o sticlă de vin, pentru cina comună. După aceea, pictorul îi ţinea seara scârţiitoare ca ea să se caţăre şi să scoată capul printr-un mic chepeng, şi zărea cum luminile pâlpâitoare ale Parisului se aprind încet, iar deasupra ei se întindea cerul albastru care se întuneca, şi stelele se iveau una după alta. Era pe la mijlocul lui mai.

în vreme ce seara se scurgea, doctorul Schumann iesi din cabina lui pentru a face o plimbare şi a arunca o privire în jur, dar îl osteniră curând tulburările şi dezordinile care se iscau şi se spărgeau asemenea valurilor, monotona bătaie barbară a orchestrei şi rezultatele inevitabile ale unei seri

de veselie petrecută pe bordul unui vas. Dansatorii spanioli, remarcă el, rămâneau de o severă sobrietate şi îşi concentrau minţile asupra afacerilor. Mai aveau încă unele tranzacţii de încheiat, deşi publicul po-sibil părea să se răărească, răsfirându-se în toate direcţiile. Doi-trei tineri ofiţeri mai dansau într-o doară cu fetele spaniole, şi studenţii erau neobosiţi atleţi, ca de obicei, interpretând o comică versiune a unui dans basc neaoş, dar alţi câţiva bărbaţi erau jalnic de piliţi precum Herr Denny, care stârnise o ceartă violentă cu Dansatoarea de zarzuela numită Pastora. Doctorul Schumann cântări serios în minte ce mijloace s-ar putea folosi pentru a ţine în frâu asemenea oameni, sau, cel puţin, pentru a le controla limbajul şi comportarea în public. Individului aceluia nu ar fi trebuit să i se îngăduie folosirea unui asemenea limbaj pe punte, nici măcar faţă de-o femeie cte teapa ei. Dar, slavă Domnului, asta nu-l privea pe el. Mai toate femeile încă vizibile purtau semne arătând că au avut de curând o criză de lacrimi, ori de nervi, ori amândouă, iar unele nu erau defel prea lucide, nici de. Doctorul se retrase în reşedinţa lui, unde putea fi găsit, dacă era nevoie de el, şi aproape imediat un băiat de serviciu veni cu un mesaj că era solicitat în cabina lui Herr Rieber. Se duse îndată, apăsat de îngrijorare, şi îl găsi pe Herr Lowenthal somnoros, indignat, duhnind a bere, udând cu apă rece prosoape răsucite şi aşternându-le pe creştetul capului lui Herr Rieber.

— Încăierare cu sticle, spuse el, ca în cele mai josnice localuri. Intraţi, doctore. Şi-acum spuneţi-mi, doctore, poate cineva să-mi arate un loc pe acest vas unde să mă duc şi să scap de acest individ, care nu-mi face altceva decât necazuri, zi de zi? Ce-am făcut oare, ca să merit să-mi cadă pe cap, când aproape adormisem, după o zi grea?

Muie încă un prosop în chiuvetă, îl răsuci şi-l plezni peste fruntea lui Herr Rieber.

— Nu există vreo cale să-l pot pierde*X*

Doctorul Schumann apuse:

— Aşteaptă, să mă uit la el. E păcat, dar mi-e teamă că

nu avem niciun loc unde să-l punem. Am să aduc un stevard ea să-l aibă în grijă.

— Să-l aibă în grijă? mormăi Herr Lowenthal. E chiar aşa de rea starea lui?

Doctorul Schumann aruncă o scurtă privire asupra rănii, sub lumina lanternei sale, şterse ţeasta cu alcool, îi făcu lui Herr Rieber o *piqure* în vârful frunţii şi şapte cusături precise minuţios decupate, la rând, pe scăfârlie. Legă un soi de mici cusături negre, în aşa fel încât lui Herr Rieber părea că-i creşte pe cap un rând suplimentar de gene. În cursul acestei operaţii, Herr Rieber strânse tare pleoapele, altminteri însă zăcea nemişcat. Doctorul Schumann îi mai făcu atunci o *piqure* şi trimise după stevard să-l dezbrace şi să-l bage în pat. Herr Lowenthal se afla aproape în pragul unei complete demoralizări.

— Doamne, Doamne! murmura în şoaptă într-una, până când doctorul Schumann îi spuse:

— O să doarmă multă vreme, cred că nu mai trebuie deloc să te frământi din pricina lui. Dar dacă ai nevoie de mine, cheamă-mă.

Auzi în glasul său hârâiala epuizării, când rosti aceste cuvinte rituale.

Nici nu se întinsese bine în pat şi tocmai se pregătea să aţipească, când fu chemat din nou de băiatul de serviciu. De data aceasta era vorba de Herr Denny, tânărul texan. Nimerise la o întâlnire cu forţe misterioase, care-l lăsaseră cu faţa transformată, de la frunte până la bărbie, într-un maldăr zgrunţuros decolorat de mici tăieturi şi vânătăi un te la aspect, pline de sânge închegat şi care se şi umflau.

Herr Glocken tremura ca varga şi se foia, cuprins de o spaimă neajutorată.

— Eu am trimis după dumneata, doctore, ce poate să i se fi întâmplat? L-au adus doi stevarzi şi au spus că l-au găsit aşa, şi unul din ei zicea că ştie el ce se întâmplase, mai văzuse aşa ceva, erau urme lăsate de tocul sandaletei unei femei!

Se foia şi bombănea lângă cotul doctorului Schumann, ’

care, pentru început, îi făcu pacientului său o *piqure* antitetanică. Spălă atent cu alcool faţa terciuită şi zise:

— Da, sau s-ar fi putut să fie un ciocan de lăcătuş. Trebuie să fi avut o clapă de metal.

Şi doctorul Schumann mai văzuse, în cariera lui, asemenea răni, şi bine-nţeles, decise el imediat, tocul ascuţit al sandalei acelei dansatoare spaniole ar fi corespuns exact cu oricare şi cu toate acele răni.

— Ce poate să se fi întâmplat, doctore? bolborosea Herr Glocken, şi faţa lui plină de autocompătimire adăuga limpede: De ce tocmai mie trebuie să mi se întâmple totdeauna asemenea lucruri? Ce am de făcut acum, când nu-i nimeni să mă ajute? Şi imploră: Doctore, ştii că nu sunt sănătos. Nu mă lăsa aici, singur cu el! în mod confidenţial, dragă doctore, e o speţă de monstru, cert că nu e întru totul uman, l-am văzut şi l-am auzit. Ce pot face?

Doctorul Schumann îi zâmbi cu mare fancheţe şi spuse

— Dumneata eşti unul dintre puţinii pasageri treji pe care i-am văzut în seara aceasta. De ce nu te duci să-l cauţi

Herr David Scott şi să-l aduci înapoi, să te ajute? Dar cred că nu vei avea nevoie de asta. Herr Denny va dormi, nu te teme. Noapte bună.

Herr Glocken îl urmă până afară, dar porni să urce pe punte, rătăcind singur’ân neştire, şi doctorul Schumann plecă imediat, temându-se să nu se prăbuşească înainte de a putea ajunge în dreptul hubloului din cabina lui, ca să tragă o gură de aer în piept în timp ce-şi lua picăturile cristaline. În momentul acela, când îşi aştepta cuadevărat moartea, îi privea pe toţi intruşii aceea ca pe duşmanii lui. Fără nicio excepţie, îi respingea pe toţi, până la unul, refuza orice înrudire umană cu ei, orice îndatorire profesională, afară de corvezile elementare. Nu-i păsa nici cât negru sub unghie ce se va alege de oricare din ei. N-aveau decât să-şi trăiască vieţile lor murdare şi să piară de morţile lor murdare în felul lor şi la vremea lor, doar stârvuri bune să umple gropile. Se închină şi îşi încrucişă braţele pe piept şi stătu liniştit, respirând cu grijă, clătinându-şi încet capul

dintr-o parteîntralta, negându-şi propriile-i gânduri amare chiar în clipa când se înălţau şi pluteau iarăşi, dureros, prin toată alcătuirea lui, ca şi cum sângele i-ar fi fost plin de mărăcini.

Bânecuvântata doctorie îşi urzi din nou vraja. În somnul lui, spre trezie, La Condesa plutea iarăşi, cu chipul ei dematerializat deasupra lui, acum foarte aproape, cătând în ochii lui. Apoi retrăgându-se şi privind şi venind iară, într-o tăcere fantomatică. Capul se repezea în depărtare, redus la mărimea unui măr, pe urmă sălta îndărăt, umflat şi alb ca un balon de jucărie azvârlit în sus de o mână, un cap aidoma morţii, dansând în văzduh zâmbitor. Doctorul Schumann. În somnul lui. Se ridică, întinse braţul drept înaintea lui şi prinse capul dănţuind, încă zâmbind, dar din care izvorau lacrimi. „Vai, ce-ai făcut?” îl întrebă capul. „Vai. De ce, de ce?” nu ca o tânguire, ci doar stăpânit de uimire. Ţinu cu tandreţe capul între palmele lui întinse şi-l sărută pe buze, amuţindu-l. Şi se duse înapoi în pat cu el, unde şi-l puse uşor pe piept, fără zâmbete sau lacrimi, în tăcere, şi adormi atât de adânc incit nu-şi dădu seama că era un vis. ®

La ora unsprezece, orchestra cântă *Auf Wiedersehen* şi toţi muzicanţii dispărură, cu excepţia pianistului, care avea un bilet la tombolă. Trupa spaniolă îşi începu spectacolul, dând drumul la maxim gramofonului. Mai întâi prezentară un *bolero,* la care luau parte Ric şi Rac, şi când, în’ cursul dansului, ajunseră faţă-n faţă, fiecare cerceta aprig ochii celuilalt, aruncându-i ameninţări ucigaşe. Medicinştii stăteau lângă ei, într-un cerc subţire, bătând din palme şi strigând *Ole* la momentul potrivit. Dar publicul aşteptat se împrăştiase cu totul. Cei care hoinăreau pe lângă scenă şi cei care se întorceau într-o doară nu erau deţinătorii biletelor: Arne Hansen, după ce~l aranjase pe Herr Rieber şi dispăruse să-şi schimbe cămaşa însângerată, stătea iarăşi în şezlongul său, cu o sticlă de bere alături.

Părea destul de calm, ţinea ochii închişi şi l-ai fi putut crede adormit, dacă la intervale nu ar fi întins mâna după

bere, trăgând o înghiţitură bună. Când şi când se ridica, făcea semn unui stevard de punte şi scotea un singur cuvânt: „Alta!” Amparo decise, în mod prematur, că nu trebuia să se aştepte la alt pocinog din partea lui, în seara aceea.

Frau Schmitt, încleştându-şi biletul în mână, stătea timid pe marginea unui şezlong, în apropierea orchestrei, în trecere, Frau Rittersdorf îi spuse: „Noapte bună. Îţi urez noroc!” Dacă ar fi vârât ace în ea, Frau Schmitt nu s-ar fi putut simţi mai molestată. Herr Lowenthal, care petrecuse prima parte a serii în salonaşul pentru corespondenţă, bând bere şi adresând cărţi poştale familiei, prietenilor şi asociaţilor săi de afaceri, ca să plece cu poşta aeriană din Southampton, evitându-şi cabina pur şi simplu din cauza prezenţei detestate a lui Herr Rieber, renunţase la ocupaţia lui şi coborâse la reşedinţa lui taman la timp pentru a recepţiona persoana tăbăcită a lui Herr Rieber. Acum se întorsese pe punte şi intenţiona să stea acolo până ce aveau să stingă ultimele lumini. Ba chiar îi venise ideea de a se îndesa pe canapeaua de piele din salonaşul pentru corespondenţă. Stomacul i se întorsese pe dos de-a binelea, n-avea să-şi mai spurce nările cu adierea venită de la porcul ăla. Nimeni nu-l putea forţa: avea să doarmă pe puntea întâi. Avea să coboare la clasa a treia – acum era loc berechet acolo, în orice caz, pe punte. Stătu rezemat de balustradă, cu braţele încrucişate, căzut pe gânduri, din trabucul lui ţâşneau în vânt scântei şi privea, cu o expresie de pură dezapreciere, la expeia executare de către Amparo a unui dans anunţat de ea drept o „Cachucha” – un dans pe care el nu-l văzuse în viaţa lui, nu-i păsa dacă nu l-ar mai fi văzut nicicând, şi se minuna ce putea să vadă oricare bărbat în toate minţile la o femeie ca aia, indiferent ce-ar fi făcut. Auzise de-o sumedenie de ori că *şicsele* erau material bun, dacă le luai în felul potrivit – adică, nu trebuia să le consideri oameni, la fel cu evreicele, ci doar carne vie, dar niciodată nu fusese capabil să-şi însuşească argumentul acela… Se duse îndată la bar, ceru o halbă cu bere şi o

bucată de brânză, se întoarse în salonaşul pentru corespondenţă şi îşi savură gustarea. Stinse lumina şi se lungi pe sofaua de piele. *Oi, Oi, Oi!* asta era pace şi tihnă, prima de care avusese parte în voiajul acela.

Un stevard îl trăgea de mânecă, sâcâitor. Se făcuse ziuă şi stevardul constată:

— Pesemne că aţi adormit, domnule! cu resemnarea îngheţată a unui om căruia nu-i dă mâna să dispere, fiind nevoit să cureţe încă o mică arie de dezordine, într-un haos ce se autoperpetua.

Herr Lowenthal fu instantaneu cu desăvârşire treaz, ’ se aşează pe canapea, îşi frecă cu vioiciune faţa cu palma, îşi înfipse picioarele în podea şi întrebă sarcastic:

— Dumneata ce crezi?

Stevardul o întinse, înălţând mânios din umeri, reacţie la care Herr Lowenthal, care se delecta să constrângă pe ot ice gen de subordonat la un serviciu nedorit, urlă: „Hei, băiete!” cu gândul de a comanda o ceaşcă de cafea. Observă cu satisfacţie pauza pur mecanică intervenită în pasul întins al stevardului, dar omul din servitor învinse, şi omul se repezi frumuşel afară din încăpere, de parcă ar fi fost hăituit de diavoli.

Herr Lowenthal, simţindu-se abrutizat de băutură şi bolovănos se întoarse în cabina lui, să se spele şi să se îmbrace înainte de micul dejun. Presupunea că va fi silit să procedeze la fel în continuare, dar niciodată n-avea să mai doarmă în cabină, nimic nu-l putea forţa. Găsi alt stevard şi pe doctorul Schumann gata sosit făcându-şi de lucru deasupra lui Herr Rieber, care era instalat în cuşeta de jos, fără măcar să i se azvârle un „şi dacă sunteţi bun” lui Herr Lowenthal, ocupantul legal, care primi această stare de lucruri cu o mânie subită, trădată doar printr-un uşor tremur în glas.

— E binevenit în culcuşul meu, doctore, devreme ce a şi pus mâna pe el... Eu nu am nevoie de el, nu mai am de gând să-l folosesc.

Porcul ăla de Rieber îşi ţinea ochii închişi, dar pleoapele

lui se agitau, se prefăcea că e adormit, sau bolnav, sau că nu poate auzi, n-are importanţa ce anume, dar se prefăcea, şi asta era suficient pentru a scoate din minţi un om cinstit. Ca şi cum o mică pocnitură cu o sticlă ar putea să vatăme în asemenea hal o ţeastă. Doctorul Schumann dădu din cap şi-i vorbi distrat, în timp ce schimba pansamentul, răspândind în jur un miros scârbos de iodoform:

— Ei bine, nu, presupun că nu-l mai poţi folosi, zise

. El. Oricum, ai la dispoziţie divanul.

Un urlet profund, lent, tălăzuit, fără zgomot se înălţă, îşi purtă ecoul şi se stinse în sufletul lui Herr Lowenthal. Era un urlet şi un cântec cu cuvinte: „Luaţi-mi masa, luaţi-mi patul, luaţi-mi sângele, măcinaţi-mi oasele. Domnul să-i blesteme, ce mai vor Ei de la mine?” în furia lui, zbieră atât de zgomotos, aproape de urechea doctorului Schumann, încât acesta sări în sus şi mai-mai să-i scape faşa pe care o răsucea în jurul frunţii lui Herr Rieber.

— Bagă de seamă, ştii? îl repezi el, dar glasul lui

Herr Lowenthal îi înecă cuvintele.

— Poate că vreau patul pentru mine, doctore? Poate că, măcar o dată, mi-ar plăcea să mă întorc undeva şi să nu găsesc pe cineva care mă îmbrânceşte afară? Există cumva o lege în. Care scrie că nu trebuie să capăt lucrul pentru care am plătit? Cum se face că dumneata poţi intra aici ca şi cum el ar fi proprietarul locului şi îmi iei patul, numai fiindcă el e beat şi eu nu? Doctore, zise el, şi graiul i se tuşi, căpătind un ton patetic, ca un om aflat în dreptul lui apelând la simţul milei şi al justiţiei semenului său. Doctore, vreau să ştiu aceste lucruri, spune-mi-le dumneata!

Doctorul Schumann, profund dezgustat de etalarea aceea de egoism şi proastă dispoziţie, ca şi cum respingătorul pacient nu l-ar fi pus destul la încercare, întrebă cu răceală:

— Înseamnă oare un mare martiriu să cedezi patul tău cuiva care are nevoie de el, mai ales când ai aitul la fel de bun? Voi da dispoziţii să fie pus el pe divan, dacă doreşti, dar vasul începe să tangheze serios, şi aici e pentru. Ei un

pericol mai mic de a cădea.

„Vasăzică, eu pot cădea din pat până ce toţi evreii se vor întoarce la Ierusalim, şi ce contează? Doar capul mi-e pleznit, cui ce-i pasă?” Cu glas tare rosti, manifestând un dispreţ strivitor:

— N-are decât să aibă toată cabina asta puturoasă, eu n-am ce face cu ea.

Doctorul Schumann spuse, cu batjocură ostentativă:

— Mulţumesc, la care Herr Lowenthal pufni zgomotos printre buzele ţuguiate şi ieşi pe coridor, înainte de a fi spus realmente ce gândea despre soiul ăla de mulţumiri.

Căpitanul îl invită pe doctorul Schumann la cafeaua pe care o luau pe covertă, pe la jumătatea dimineţii, şi deschise imediat conversaţia.

— Am primit rapoartele a diferiţi ofiţeri, în probleme de serviciu, spuse el trăgându-şi barbeţii şi vârându-i iar în guler, şi dincolo de sfruntata neruşinare a întâmplării, e. Acolo de totala ignprare a oricăror forme de decenţă socială, pe care au arătat-o, aceşti turbulenţi dansatori

i par isă fie şi o speţă absolut ordinară de infractori mărunţi, de teapa hoţilor de buzunare şi a pungaşilor. Voiajul acesta a fost neobişnuit de plin de peripeţii...

— Este un dezastru, spuse doctorul Schumann, nefăcând nicio încercare de a-şi ascunde lehamitea sau. Indiferenţa lui faţă de acea întreagă afacere sordidă.

— Cuvântul acesta îl folosim pe mare exclusiv pentru nimic mai puţin decât pierderea unui vas, zise Căpitanul, temperându-şi austeritatea cu un zâmbet subţire. Un bătrân lup-de mare, spuse el lăsându-l pe doctorul Schumann să deducă la care lup de mare făcea aluzie, ş1) e ce sunt cu adevărat primejdia şi dezastrul şi n-ar putea niciodată să se înşele, luând abaterile unui transport de pasageri drept ceva serios. Nu ştiu cum să se comporte pe un vas... v

— Nici pe uscat, unii dintre ei. Se mai află însă şi câteva persoane foarte respectabile pe bord.

Căpitanul aproape că avu un surâs suficient la acest

prilej care îi fusese servit ca pe tavă.

— Voi fi mai mult decât încântat dacă îmi vei fi arătat măcar unul, spuse el, cu o desfătare onctuoasă.

Doctorul Sohumann decise să pară oarecum amuzat.

— Este dificil să te pronunţi, încuviinţă el, după o cunoştinţă de scurtă durată şi într-o situaţie nefamiliară, care te pune la încercare. Foarte puţine persoane se arată în cea mai bună lumină.

Această afirmaţie nu ceiea un răspuns. Căpitanul urmă:

— Mi s-a spus că s-au furat perlele posedate de La Condesa, nefericita doamnă! încep, în sfârşit, să mă gândesc că mintea ei nu era tocmai... şi îşi atinse uşor fruntea cu arătătorul.

— E posibil, spuse doctorul Schumann, ca să înlăture subiectul. Nu ştim dacă perlele au fost furate ori ba. La Condesa zicea că i le-au smuls copiii. Îngrijitoarea ei, stevardesa, zicea că în ziua aceea La Condesa nu-şi purta colierul. Copiii au aizvârlit un obiect peste bord. Erau doi martori, Herr şi Frau Lutz, dar, din păcate, mărturiile lor se contrazic. Nu e nimic dovedit;

— Necazul, cu genul acesta de întâmplări, zise Căpitanul ridicând mâna şi păstrând tăcere, în timp ce tânărul stevard, aflat la o distanţă unde nu putea auzi discuţia, veni lângă masă şi le mai turnă cafea în ceşti – necazul este când un om, orice fel de om, orice fel de om – adăugă el, generos – nu numai un ofiţer de marină, se trezeşte amestecat într-o vulgară clevetească muierească, este un afront adus respectului de sine să ai de-a face cu aceste lucruri, la nivelul lor corupt din fire. Mi s-a spus că trupa spaniolă a prădat multe prăvălii din Santa Cruz şi că mulţi dintre aceia pe care-i numeşti persoane respectabile, din rândul pasagerilor, au fost martori la aceste fapte. Niciunul nu a intervenit, sau n-a luat măsuri pentru a preveni acest lucru, la faţa locului?

— Mai mulţi pasageri, nu femei, spuse doctorul Schumann, au căzut de acord între ei, azi dimineaţă, că cele văzute aveau, într-adevăr, un aer foarte dubios.

Nutreau suspiciuni întemeiate, dar, până la urmă, nicio dovadă. TMici o clipă vreunul dintre ei n-a simţit, efectiv, că era de datoria lui să intervină, sau măcar să acorde o atenţie deosebită faptelor.

— Au avut o atitudine foarte prudentă, zise Căpitanul, sec. Spune-mi, cum mai stai cu pierderile înregistrate? Tânărul ins al cărui nume nu mi-l amintesc, care pare să fi fost atacat de cineva mânuind o armă nereglementară, poate un ciocan de lăcătuş sau tocul unui pantof de damă?

Doctorul Schumann zări scăpărarea de galanterie din ochii palizi ai Căpitanului.

— Mi-aş imagina că se desfăşoară obişnuitul număr de idile pe bordul vasului, cu inevitabilele lor dazamăgiri şi scene dramatice, zise el, savurând ipataza. Tânărul e pe cale de vindecare?

— Va trăi, zise doctorul Schumann, ca şi toţi ceilalţi. Se pune iarăşi chestiunca cine a comis acest act plin de mare ţăutate. Tânărul, personal, insistă că făptaşa a fost o fată numită Pastora, una din trupa spaniolă. Dar un stevard a luat apărarea acestei fete, zice că este nevinovată, un cuvânt straniu, când este folosit pentru oricare membru al acestei trupe, şi că el este sigur că atacul a fost săvârşit de O’ femeie purtând o mască, astfel că nu a recunoscut-o. Asta era tot ce ştia.

— Dar în ce priveşte incidentul de pe punte, când lui Herr Rieber i-a fost zgâriată scăfârlia?

— Acesta este singurul incident perfect dar pe care-l avem. De-a lungul întregului voiaj, Herr Hansen s-a arătat în mod consecvent a fi un om cu fire instabilă şi vederi excentrice şi, din motive strict personale, a spart o sticlă de bere în capul lui Herr Rieber, pe când acesta dansa cu o doamnă.

— Doamnă… răsună ca un ecou glasul gânditor al Căpitanului. Cuvântul rămase suspendat între ei ca o şuviţă de abur. Doctorul Schumann urmă, fără nicio pauză.

— Toată lumea ştie acest lucru, şi pare a fi unicul lucru ştiut realmente de fiecare. Tot restul este un fel de foarte

sordidă măruntă furtună într-un pahar cu apă…

un mister de două parale.

— La Condesa era personajul misterios, spuse Căpitanul. Acea frumoasă doamnă nu ar fi trebuit nicicând să fie lăsată singură pe insula aceea barbară. Indiferent de ce-a făcut. Nicio doamnă adevărată nu e capabilă de a face atâta rău, pe plan politic, pentru a merita asemenea sentinţă. Fiindcă veni vorba, «erai medicul ei şi-ţi făcea confidenţe, ce-a *făcut,* realmente?

— Nu ştiu, zise doctorul Schumann, destul de tăios. Bărbia Căpitanului se retrase, gâtul lui se înţepeni, faţa lui se coloră lent într-un roşu închis.

— Am avut această convingere de la început, spuse el, cu ranchiună. E păcat că nu reacţionat mai bine la tratamentul dumitale. De fapt, am tras concluzia că starea ei s-a înrăutăţit foarte mult, în mâinile dumitale… ei, ce vrei, doctore Schumann, carnea e pieritoare, nu-i aşa? Un doctor nu-şi poate permite să lase ca slăbiciunile sale să-i apese mintea.

Doctorul Schumann se ridică brusc în mijlocul acestei fraze, şi la sfârşitul ei se despărţi, cu o plecăciune ţeapănă, observând semnele mâniei şi mâhnirii Căpitanului, dar răsoolit de o furie atât de usturătoare încât îi trecu prin minte abia cu mult mai târziu că, ipe cât se părea, Căpitanul avea tensiunea cam ridicată.

Gemetele zgomotoase şi ameninţările de răzbunare lansate Păstorei de către Denny fuseseră potolite de seringa doctorului Schumann, dar, cu buzele lui umflate şi vârful nasului abia vizibil, dintr-un pansament mare cât un bostan, scoase gâlgâieli şi hârâieli şi sforăituri în tot restul nopţii. David stătea oscilând, cu picioarele depărtate, legănându-şi tălpile, încercând să-şi menţină echilibrul şi să prindă înţelesul sordidei dezordini din cabină. HerxGlocken era complet terorizat şi îl implora pe David cu lacrimi în glas să nu adoarmă şi să nu-l lase nici pe el, Herr Glocken. Să adoarmă. Viaţa era prea periculoasă la bordul vasului lor, nimeni nu era în siguranţă, inocenţii şi vinovaţii erau

ameninţaţi deopotrivă, şi inocenţii mai întâi...

— Nu totdeauna, spuse David, fluturând vag mâna spre Denny, într-un gest plin de o cobire beată.

— Totdeauna, spuse îndărătnic Herr Glocken.

— Fie cum vrei, spuse David zbătându-se pe lângă perete să ajungă la cuşeta lui, căzând cu faţa-n jos pe pernă şi lăsându-se luat în primire de ebrietate. Se, scufundă, printre valurile zbuciumate, în adâncurile fără fund ale înecului, şi totuşi nu se putu îneca. Coşmarul îşi închidea cercul în jurul lui într-o văpaie învârtejitoare şi fulgerări portocalii ale unor înfiorătoare viziuni infoi'me cu ochi smintiţi şi guri căscate, ţipând în tăcere. Se rostogoli cu faţa-n sus şi deschise ochii asupra vulgarei comedii din jurul lui şi-şi auzi propriul lui glas rostind tare: – Sunt gata pentm pâpiţe!

— Ce? Ce e asta? răspunse instantaneu Herr Glocken. Nu stinge lumina. Să nu adormi!

— În regulă, zise David. N-adorm. Dar dumneata dormi. Totul s-a terminat, oricum. Nu se mai poate întâmpla nimic.

— Vai, cum putem şti? se tângui Herr Glocken, dar peste câteva minute David văzu că adormise. Dormi şi el, în cele din urmă, un ceas, şi se deşteptă asaltat de grozăviile unei dureri de cap bune să-i crape ţeasta, cu gâtlejul zvâcnind, o sete dogoritoare şi-un stomac atât de înstrăinat de corp jncât refuză să-şi primească singurii prieteni, aspirina şi apa rece.

Denny era din nou treaz şi el, de data aceasta mărginindu-se să geamă la răstimpuri, cerând stăruitor apă, incapabil să se ridice sau să întoarcă niţel capul ca să o bea.

David spuse:

— Stai liniştit o clipă, pentru numele lui Dumnezeu şi deschide bine gura, cât poţi, şi-am să-ţi torn puţină s-o inghiţi.

Treaba fu făcută cu. Multă agitaţie şi risipă de apă vărsată şi zgomote de sufocare scoase de Denny, în rugăminţile lui Herr Glocken: *bitte, bitte,* doctoria mea, Herr

Scott te rog. Doctoria mea, am întârziat s-o iau, *bitte.*

David îi dădu doctoria, mai înghiţi o aspirină şi, pe când se spăla de mântuială la lavabou şi îşi schimba hainele, îl întrebă pe Denny ce anume i se întâmplase. Gura bătută a lui Denny se mişcă şi el îi înşiră istoria pătimirilor sale, sau, mai bine zis, versiunea lu-i personală a episodului, încet, cu un vocabular care-l ului până şi pe David, care credea că el cunoaşte toate cuvintele şi majoritatea înţelesurilor lor. Aproape că pierdea firul întâmplărilor, având atenţia fascinată de limbaj, dar numele Pastora ieşi totuşi la suprafaţă, din adânourile cazanului clocotitor.

— Eşti sigur? întrebă David. Ultima oară când am zărit-o fugea de tine ca un iepuraş, şi încă avea un avans bun…

— Până la urmă, am ajuns la cabina ei, spuse Denny cu glas scăzut, hârâit, şi a ieşit afară pe loc şi a tăbărit pe mine cu o cazma pentru ghiaţă. Pariez că a asmuţit-o la asta codoşul ei. Pariez că era chiar acolo, în spatele ei…

Gura i se bozumflă şi colţurile îi zvâcniră.

— Pusese deja laba pe paralele mele, toate paralele care urma naibii să le capete. Mă bate gândul că şi-au inchipuil că totul e catifea, fără trudă şi lacrimi…

David părăsi cabina fără a mai aştepta alte amănunte, prefăcindu-se că nu-l aude pe Herr Glocken cum se roagă de zor ca Herr Scoit să nu-l lase singur.

— Lasă-l să iasă pe punte de -capul lui, decise David, m-am săturat.

încovoiat şi bolnav. Îşi găsi masa. O, dată se nimerea să nu fie flănv. Nd, dar bău cafea sperând să apară Jenny şi temî ndu-se că nu va veni, rotindu-şi privirea, fără voie, de câte ori intra cineva în sufragerie, urind până şi gândul de a o vedea şi abia având puterea de a-i indura aşteptarea. În cele din urmă simţi că avea să-i spună câte ceva la care n-avea să fie capabilă a-i da răspuns. Va cuteza oare să-i spună iarăşi: *„Nu era iubire, David..*

Ei bine, de data asta puţin îi păsa ce fusese la mijloc. Pentru el era sfârşitul, şi avea de gând să plece de pe vas la Vigo.

Când privi din nou prin preajmă, Jenny era acolo, păşind spre el. Fu atât de orbit de aţâţare, încât până ce nu veni foarte aproape de el nu putu vedea că era palidă, istovită, cu ochii umflaţi, dar proaspăt spălată şi mirosind a trandafiri. Zâmbetul ei era cu totul franc şi prietenos, chiar dacă puţin cam sfruntat. Se aşeză, îşi scutură şervetul şi zise:

— Doamne! apăsătoare lucruri s-au mai petrecut noaptea trecută, nu-i aşa? în viaţa mea n-am fost aşa de sugativă. Ce s-a întâmplat cu tombola, mă întreb? Până la urmă? Sau cu orice altceva? David-scumpule, arăţi făcut praf de-a-binelea. Ce s-a ales de tine?

Nu se uitase drept în ochii lui, în pofida zâmbetului ei, acum îi ceru stevardului suc de portocale şi cafea şi pâine prăjită şi gem şi lapte, apoi spuse: – Ceruri, e doar puterea obişnuinţei. Nu pot mânea nimic! Nici tu nu iei deoât cafea?

David spuse, cu glas dogit:

— Uite ce e, Jenny, ce pui la cale? Ce încerci să ticluieşti, de data asta? Te prefaci că nu-ţi aminteşti? Ei bine, niciodată nu m-ai crezut când ţi-am spus aşa ceva, şi-acum nu te cred eu.

— Asta-i o socoteală destul de cinstită, spuse Jenny, acum însă eu te cred, fiindcă nu-mi amintesc un singur amănunt după ce-am dansat pe rupte şi am gonit în jurul vasului cu Freytag şi am bălut pe săturate, şi pe urmă m-am trezit azi dimineaţă căhmi plezneşte capul, în pro. Pria mea cuşetă strimtă, cu Elsa zăcând acolo şi uitându-se la mine, de-a curmezişul cabinei şi în clipa când am deschis ochii m-a întrebat: „Cum te simţi acum?”, Am fost încântată să-i spun că mă simt pur şi simplu incomensurabil de cumplit, şi asta a părut să o îmbărbăteze.

David vedea că era realmente nesigură şi păstra aţintită asupra ei o privire rece, imperturbabilă, în timp ce ea bătea câmpii, dar o întrerupse ca s-o întrebe:

— Nu-ţi aduci aminte?

Jenny zise:

— Mă strădui din răsputeri să-ţi spun că pentru întâia

oară în destrăbălată mea carieră, nu-mi amintesc niciun amănunt, dincolo de un anumit punct. O bucată' de vreme au fost cu noi doamna Treadwell şi puful ăla de pudră, ofiţeraşul ei, şi am bântuit prin toate ungherele vasului şi se părea că bem tot ce ne cade sub ochi, nu pot însă să-mi aduc aminte cum de. M-am întors în cabina mea. Vai! încheie ea îndurerată, lăsindu-şi. Faţa să-i cadă în palme.

— Eşti sigură că măcar te-ai dus în cabina ta? întrebă David, cu un zâmbet şfichiuitor.

— M-am deşteptat acolo, dacă asta este vreo dovadă, ' spuse Jenny, simţind fiori de gheaţă pe şira spinării, pentru că David era pe cale să-i spună ceva ce nu dorea să audă, şi sângele ei ştia ce anume era. De ce?

— Ei, aşa, pentru nimic... spuse David. Acest hiatus alcoolic al memoriei îţi convine, nu-i aşa?

— Cum aşa, nu! zise Jenny, jalnic. Doar dacă iarăşi nu te-ai ţinut scai după mine şi n-ai tras cu coada ochiului. Ce anume a fost? Ce-am făcut oare?

El îşi întoarse capul şi profilul său alcătuia un singur mic zâmbet secretos, cu buzele strânse.

— Întreabă-l pe Freytag, spuse urmărind cu acuitate cum paloarea ei capătă uşoare umbre verzui.

Jenny cunoştea prea bine expresia aceea pe chipul lui şi se întăritä iarăşi.

— Am să fac asta, mai târziu, spuse ea. Nu-i nicio grabă.

Furia din vocea ei nu se potrivea cu lacrimile care-i umpleau încet pleoapele. Alte lacrimi, da, putea să şi le stoarcă după voie, de data asta nu se mai prindea.

— Nu plânge, Jenny, sau cel puţin nu faţă de lume.' Vor crede că te-am bătut, zise el. Ce-i drept, plângi atât de drăguţ, dar acum e puţin cam prea târziu pentru asta.

Am trecut dincolo de un hotar, totul s-a terminat, de ce nu putem să spunem că asta e, şi să ne lăsăm păgubaşi?

— Nu asta am făcut amândoi, ne-am lăsat păgubaşi încetul cu încetul, tot timpul? întrebă Jenny, şi lacrimile i se zbiciră pe loc şi faţa începu să-i capete un licăr trandafiriu, de furie. Trebuie neapărat să ajungem la o

ruptură? Trebuie să ne frângem oasele? Aş vrea să putem lăsa acest moment să vină de la sine, când vom fi cu adevărat pregătiţi pentru el, când nu va durea aşa de mult! O să ne obişnuim treptat cu el…

David se aprinse, la rândul lui.

— Cu ce se presupune exact că ar trebui să mă obişnuiesc? Să te văd tolănită pe spate, într-un loc complet public, pe puntea vasului? Şi singurul motiv pentru care mi-ai rămas aproape credincioasă este faptul că erai prea beată ca să-l interesezi pe seducătorul tău, până la urmă.

îşi turnă încă o ceaşcă de cafea şi zise: – Hai să lăsăm baltă subiectul ăsta. Şi-aşa mi-e lehamite de el.

Jenny trase o înghiţitură bună din cafeaua prea fierbinte, gâfâi puţin şi zise: – Eşti un monstru, ştiai asta, monstrule?

— Eşti încă beată? întrebă David, cu o notă oarecum de triumf. Uneori, când credeam că mi s-a limpezit capul şi aş putea înfrunta iarăşi meschinele nimicuri ale vieţii reale, o ceaşcă de cafea fierbinte mă trântea îndărăt în şanţ, eram nevoit să mă târăsc încă o dată afară, prin mocirlă şi buruieni.

— Eşti încântat de persoana ta, nu-i aşa.? întrebă acuzator Jenny. Eşti bucuros că s-a întâmplat asta, nu-i aşa? Spune drept, în realitate tot timpul ai sperat în ceva de soiul ăsta? As da nu ştiu ce să aflu ce-aveai cu-adevărat în minte tot timpul ăsta, şi nu că nu m-ar privi.

— Pe privea, efectiv, spuse David, pe un ton nou, ca şi cum ar fi dus o simpatică discuţie cu o străină, dar ai dreptate. Acum nu mai e cazul.

Jenny se ridică de la masă, calmă, pe faţă i se citea *o* liniştită atenţie, dar David văzu cum îi tremură mâinile.

— Regret, zise ea, dar acum trebuie s-o iau la picior. Am o întrebare de pus cuiva.

— Ţi-am şi spus totul.

David ridică puţin glasul, dar nu se mai uită la ea în timp ce pleca. Îşi mai turnă cafea şi-i spuse chelnerului:

— Acum vreau jumări cu şuncă, te rog.

Doamna Treadwell şi Herr Freytag se salutară cu

simpatie, porniţi în turul matinal al punţii, şi căzură de acord că micul dejun luat împreună, în aer liber, ar fi un mod foarte plăcut de a împrăştia miazmele zăbovitoare ale balamucului din noaptea trecută. Amândoi aveau ochii limpezi. O dispoziţie amabilă şi se simţeau înclinaţi să-şi zâmbească de câte ori se abătea pe lângă şezlongurile lor vreun chefliu cu înfăţişare deosebit de uzată. Îşi împărtăşiră două-trei adevăruri universal valabile, chiar daca minore – plăcerea se arată atât de des a fi mai istovitoare deoât cea mai grea muncă; remarcaseră amândoi că o viată de destrăbălare dăruieşte câteodată unei feţe aerul de uscăţivă spiritualitate suferindă pe care era de presupus a-l procura o viaţă de ascetism, şi destul de frecvent nu izbutea.

— Ambele desfigurează deopotrivă, zise Freytag. Adevăratul păcat comis împotriva vieţii este de a ofensa şi a distruge frumuseţea, chiar şi a ta proprie, ba asta e chiar mai grav, căci ţi-a fost dată în grijă şi suntem răspunzători’de buna ei întreţinere…

Doamna Treadwell îşi întoarse spre el ochii ei de un albastru-închis, trădând o uşoară surprindere.

— Niciodată nu m-am gândit la asta, spuse ea. Credeam doar că frumuseţea este o fază a existenţei şi va trece, odată cu toate celelalte, cu timpul…

— Poate, spuse Freytag. Asta nu este însă tot una cu a te grăbi să o ucizi, nu crezi?

— Poate că nu, zise doamna Treadwell, privind-o pe Jenny Brown cum vine încet spre ei, cu capul spre mare, cu mâinile încrucişate şi îndoite din încheieturi. Trecu fără să-i vadă, învăluită toată în paloare şi melancolie.

— Biata fată, rosti doamna Treadwell. Mai mult într-o doară, întorcându-se spre Freytag. El tresări atât de violent încât obiectele de pe tava sa zăngăniră, se uită după Jenny care se depărta, şi pupilele lui dilatate îi prefăcură ochii cenuşii într-o văpaie neagră. Doamna Treadwell se simţi imediat caldă de stânjeneală, de parcă Freytag ar fi rostit vreo cruntă necuviinţă. Pur şi simplu, omul acela n-avea pic

de rezervă, de demnitate. Nu conta ce fel de relaţii existau între el şi fata aceea, era o prea mare slăbiciune din partea lui să-şi lase date în vileag în felul, acela toate sentimentele. Evită cu grijă să-l privească în faţă. Era ca în dimineaţa aceea, când se iscase discuţia despre soţia lui; ica atunci când se luase la ceartă cu ea în salonaşul pentru corespondenţă; doamna Treadwell aşează grijulie tava pe punte, între şezlongurile lor, îşi puse picioarele pe duşumea, lipite, şi se ridică, de parcă ar fi descins dintr-un automobil.

— De ce pleci? întrebă Freytag cu simplitate, ca un băieţaş.

— Tovarăşa mea de cabină nu se simte bine, i-am promis s-o ajut.

— Nu cumva e cotoroanţa aia ţipătoare, care a provocat tot scandalul? întrebă Freytag, schimonosindu-şi gura. Doamna Treadwell se depărtă. Freytag se ridică şi se duse în direcţia opusă, căutând-o pe Jenny. Nu o găsi, nici după

. O jumătate de oră de cercetare.

în timp ce doamna Treadwell se apropia de uşa ei, se deschise uşa cabinei vecine şi ieşi familia Baumgartner, băieţaşul în frunte, cu aerul lui timid, de câine de pripas. Herr Baumgartner ţinu uşa deschisă soţiei şi se dădu în lături, lăsând-o să treacă, cu o demonstraţie aproape teatrală de deferenţă înscrisă pe faţa lui autocompătimitoare, cu gura moale, cu aerul lui prăpădit, de vinovăţie. Soţia trecu pe lângă el ca o străină, totuşi aerul ei veşnic mâhnit era acum nuanţat de ruşine, tăcerea stăruind între ei era asemenea unui împovărător secret purtat de tustrei. Doamna Treadwell deschise pe jumătate uşa ei şi spuse grăbit: „Gruss Gott,” peste umăr, apoi închise \işa şi Lizzi, împingându-şi la o parte de pe frunte punga cu ghiaţă, zise plângător:

— Te rog, ce mai e acum?

— Nimic, zise doamna Treadwell. Pot face ceva pentru dumneata?

— Aş vrea încă un hap somnifer, zise Lizzi, jalnic.

Spune-mi, ai auzit ceva nou pe sus? Ce s-a întâmplat cu serbarea? *

Doamna Treadwell îi dădu hapul şi un pahar cu apă.

— Circulă nişte zvonuri, zise ea, nu prea interesante. Mai nimeni n-a asistat la tragerea la sorţi a tombolei, şi unul din gemenii aceia a tras biletele dintr-un coş deschis şi dansatorii spanioli au câştigat toate premiile, cu excepţia unui mic şal alb pentru pianist şi a unei perechi de castaniete care i-a revenit unuia dintre studenţii cubanezi… Astea le-am prins doar din auzite – discutau oâţiva dintre germani, soţii aceia Hutten şi alţii. Nimeni nu mi-a spus nimic, direct. Ei, acum, încheie ea amabil, ai să adormi iarăşi?

— Aşa cred, spuse Lizzi, aproape complet potolită. N-ai auzit niciun cuvânt despre Herr Rieber?

— Se odihneşte şi sper că şi dumneata vei face la fel.

Ieşi afară, aproape cuprinsă de disperare, dar izbuti să-şi facă drum în mica încăpere rezervată corespondenţei, unde în ultimele zile nu se ducea aproape nimeni, fără a arunca nimănui o privire sau un salut. Stătu acolo singură, citind nişte magazine răsuflate, până ce sună goarna pentru prânz. Imaginea exactă a feţelor Baumgartnerilor nu voia s-o părăsească. Era vădit că şi ei suferiseră de pe urma vreunui mic incident obişnuit în cursul nopţii. Doamna Treadwell nu dorea nici măcar să ghicească ce-ar fi putut fi. Acea tristă şi ursuză demonstraţie de maniere alese, după ce fără doar şi poate se comportaseră în mod ruşinos unul faţă de altul şi de copilul lor, era menită să dovedească, neîndoios, că nu erau aşa de netrebnici cum fiecare îl făcuse pe celălalt să pară. Acea groaznică mică scenă cu ţinutul uşii şi plecăciunea intenţionaseră să spună: „Puteţi vedea, nu-i aşa, că în oricare alt loc sau timp, sau în altă societate, aş fi putut fi foarte diferit, mult mai bun decât m-aţi văzut vreodată?” Doamna Treadwell se aplecă pe spate şi închise ochii. Ceea ce îşi spuneau unul altuia nu era decât: *Iubeşte-mă, iubeşle-mă, în pofida tuturor împrejurărilor! Fie că te iubesc sau ba, fie că sunt făcut*

pentru a iubi ori ba, fie că eşti capabilă să iubeşti ori nu, chiar dacă iubirea nici nu există pe lume, iubeşte-mă!

O firavă senzaţie rătăcitoare, de dezgust, silă de sine, se ivi odată cu acele gânduri răzleţe. Îşi aminti iarăşi, ca intr-un vis, de desnădejdile ei, îndelungatul ei plâns, incurabila mâhnire provocată de eşecul iubirii, sau a ceea ce i se spusese că e iubire, şi de năruirea speranţelor ei – care speranţe? Nu-şi putea aminti. Şi ce altceva fusese, decât refuzul pueril de a admite şi accepta, în anumiţi termeni, deosebirea existentă dintre ceea ce sperai că e adevărat şi ceea ce descoperi că sunt simplele legi ale condiţiei umane? Fusese rănită, îşi revenise, şi ce fusese totul decât o neroadă mostră de nepăsare romantică? Se ridică, pentru a respira adânc şi a face ocolul încăperii îmbâcsite. Toată dimineaţa se străduise, în fundul minţii sale, să pună exact cap la cap cele ce i se întâmplaseră în noaptea precedentă, şi cele ce făcuse. Scena eu acel tânăr ofiţer era deajuns de clară. Îşi aminti de Herr Baumgartner spânzurat peste balustradă, cu o înfăţişare bolnăvicioasă. Mai târziu Lizzi a fost predată în mâinile ei, când se amuzase să-şi vopsească faţa, şi după aceea…

Nu avea rost să mai amine. Nu-şi putuse găsi sandaletele aurite, când îşi pusese lucrurile în ordine. Pe partea de jos a capotului ei erau mici pete de sânge, risipite la intâmplare. Şi în timp ce umbla, îşi aduse aminte şi se opri, încleştându-şi mâinile de spătarul unui fotoliu, simţind o mare slăbiciune. Se puse iar în mişcare, apoi părăsi încăperea şi o porni în căutarea lui Jenny Brown. Negreşit că ea ştia totul despre episodul eu pricina, fiind drăguţa acelui tânăr destul de cufundat în sine, tovarăşul de cabină al lui Denny… Doamna Treadwell îşi aminti foarte bine ce se întâmplase, ce făcuse ea. Voia să capete câteva amănunte asupra răului pe care îl făcuse şi, mai presus de orice, să afle dacă inamicul ei o recunoscuse cumva.

Jenny Brown citea buletinul de bord. O imitaţie de străveche proclamaţie, într-un chenar zdrenţuit, anunţa:

„Victimele violenţelor şi vărsării de sânge din noaptea

trecută se odihnesc în tihnă. Criminalii suspectaţi sunt.

sub supraveghere şi încă nearestaţi, dar se aşteaptă o grabnică dezvăluire a câtorva identităţi interesante. Semnat: *Les Camelots de la Cucaracha.*

în rest, veşti din lumea îndepărtată menţionau greva transporturilor nautice, numărul porturilor blocate, numărul oamenilor implicaţi în acţiune, volumul salariilor pierdute, numeroasele milioane pierdute de firmele de transporturi nautice, şi alt nesfârşit şir de pagube în perspectivă; situaţia din Cuba nu se ameliora, toate încercările făcute pentru a se ajunge la un acord între părţi eşuaseră; şomajul se întindea în lumea întreagă şi se înrăutăţea, devenind pretutindeni o ameninţare reală; ieri la loteria vasului, ridicându-se la suma de atât şi-atât, ieşise câştigător Herr Lowenthal; alergările de cai urmau să înceapă la orele două, şi persoana care a pierdut un stilou cu dungă de aur, cu iniţiala R gravată pe el, este rugată, să se adreseze la biroul comisarului de bord.

Doamna Treadwell îi spuse lui Jenny:

— Dar nu se dau buletine despre pierderile produse în încăierarea de ieri seară. Mă întreb cum o duc.

Jenny spuse:

— Se pare că totul a fost tare vesel. Dansatoarea aia numită Pastora se spune că l-ar fi atacat pe insul ăla, William Denny, cu o cazma de spart ghiaţa. Şi suedezul ăla cu picioarele lungi l-a pocnit în cap pe Herr Rieber cu o sticlă de bere. Acestea sunt însemnările proaspăt culese de mine în călătoriile întreprinse în jurul punţii.

Doamna Treadwell izbucni brusc şi surprinzător în râs – nu un râs zgomotos, sau unul vid, ci un mic şi bogat tril de voioşie, parcă de plăcere. Jenny fu atât de surprinsă de sunetul lui, încât râse şi ea, cu glas slab, zdruncinat. Nu se aşteptase să aibă chef de râs, din orice motiv, şi acum râdea fără să ştie de ce.

— Vasăzică, până la urmă, era dansatoarea aceea mică?

— Aşa spune el, şi cred că s-ar cuveni să ştie, zise Jenny, şi-şi oontinuară drumul cu râsul acela sprinţar în glasuri,

absolut exultante şi necruţătoare, de o desăvârşită francheţă în încântarea resimţită că acel insuportabil individ îşi primise porţia cuvenită.

— Faptul aproape că-mi redă încredere în viaţă, declară Jenny. Apoi faţa ei se schimbă instantaneu, deveni din nou pală şi anxioasă. Doamna Treadwell îl văzu pe Freytag venind spre de şi, fără a trăda niciun semn de jenă, se topi în depărtare, eu ciudatul ei umblet nemişcat, de parcă n-ar fi folosit muşchii omeneşti obişnuiţi. Jenny stătu locului până ce Freytag veni drept la ea şi aşteptă până ce el îi vorbi. El se aplecă foarte aproape de faţă şi-i spuse, cu blândeţe:

— Am fost îngrijorat din pricina dumitale.

Jenny zise:

— Te rog să nu fii.

El urmă:

— Te-am căutat peste tot. Unde erai?

Jenny zise cu sobrietate:

— A, pe ici şi colo. Nimeni nu poate cu adevărat să fie pierdut, mult timp, pe vasul acesta. Vai, nu mai pot îndura multă vreme. Vai, vreau să părăsesc vasul la Vigo, dar n-am viză pentru Spania.

— Încetează cu aceste „vai”, zise Freytag, alinător. Lucrurile nu stau chiar aşa de rău. N-ai nimic de regretat.

— Vai, ce ştii dumneata despre asta? Spune-mi, spune-mi, ce s-a întâmplat?…

— Dacă ţi-ai putea vedea faţa! spuse el. Jenny, eşti un soi atât de ciudat de fată. Ai crede că abia adineauri ai fost osândită la moarte. Ascultă-mă pe mine, zise el, familiar ea un frate.

Cu ceva din atingerea impersonală a unui frate, o luă uşor de cot şi o călăuzi afară spre centrul punţii, şi merse cu ea.

— Poate că n-ai să crezi ce-ţi spun, dar nimic, nimic, absolut nimic nu s-a întâmplat, eram amândoi prea beţi, regret profund că trebuie s-o spun. Eu nu eram bun de nimic şi dumneata erai… ei bine, nu te aflai deloc acolo, ci

în lună, aş spune. Şi, Jenny, era poate cam plicticos şi cu siguranţă absurd, niciunul din noi nu are deloc la ce să se mai gândească. Mai auzi? spuse el, aplecându-se şi iscodindu-i farţa cu privirea. Ea se opri brusc şi, spre uimirea lui, râse cu o voioşie convingătoare.

— Ce idioţie! zise ea. Nimic, până la urmă. Pentru toată frământarea ce mi-ai căşunat, s-ar fi cuvenit să fi avut şi eu ceva din asta! Ceva mai mult decât numai necazuri! *Dumneata* n-ai nevoie să te mai gândeşti deloc la episodul acesta, dar David se va gândi tot restul vieţii sale. Ne-a văzut noaptea trecută, a văzut ceva care cred că l-a cam dat gata…

— Cită vreme îţi dă într-una târcoale şi te tot spionează, spuse Freytag cutezător, orice va vedea va fi încă prea bun pentru el.

După o pauză lungă, Jenny făcu câţiva paşi lenţi luându-i-o înainte.

— Merit asta, zise ea, cu glas slab. Adio!

Faţa ei nu arăta defel a căinţă şi felul în care-şi luase rămas bun era – ca să nu spună decât atât, remarcă el cu acreală – neumil. Nu alungă pe loc furnicătura de sâcâială şi de sentimente curios rănite pe care îl lăsa în sufletul lui modul subit cum îl concediase. Chiar după ce îşi reaminti din nou că nu era realmente atrăgătoare, era o mică nimeni nevrednică de atenţia unui bărbat, nimic decât o năzuroasă, o superficială fată americană nevrotică, care se preface faţă de ea însăşi că e o artistă ca să-şi dea ifose – întreaga serie de clişee minimalizante părea necorespunzătoare cu senzaţia injuriei suferite, cu dorinţa lui de a se răzbuna în vreun fel pe ea. Ranchiuna ce-i purtase doamnei Treadwell pentru nesocotită ei flecăreală cu Lizzi pierise cu desăvârşire – de fapt, avea o nouă plângere neînsemnată împotriva doamnei Treadwell fiindcă nicio clipă nu făcuse nici cel mai mic gest pentru a înainta pe calea ambiguei lor antante, refuzându-i astfel satisfacţia de a o ţine la distanţă cu micile procedee cunoscute de el, tocmai suficiente pentru a-i aţâţa apetitul de cucerire, dar

nu suficiente pentru a o descuraja. Fusese deajuns de încântat de promptitudinea cu care ea luase iarăşi micul dejun împreună, ca şi cum precedentul ar fi creat o vagă legătură între ei; şi sfârşise prin a pleca mojiceşte, cu aceeaşi mojicie ca şi Jenny, în definitiv, deşi ea părea că face parte dintr-o categorie mai bună; ei bine, poate că toate femeile americane sunt mojice. Clătină din cap, de parcă gestul i-ar fi putut risipi.

gândurile supărătoare şi încercă să se gândească la Mary, dar, pe măsură ce se apropia mai mult de ea trupeşte, cu atât mai nedesluşită pâlpâia imaginea soţiei în mintea lui. Parcă avea la ce să se gândească? Ea era Mary, se afla acolo, aşteptând, aveau să-şi reia viaţa comună exact de la punctul unde o opriseră, nu, nu o opriseră nicăieri, despărţirea aceea nu însemna nimic, o simplă întrerupere a obişnuinţei, a tradiţiei, a bunei, caldei, cotidianei căsnicii, ca şi cum căsnicia ar putea fi în vreun fel schimbată sau afectată de absenţele partenerilor. Răsuflă adânc şi scoase un suspin zgomotos.

În bar Herr Hansen era aplecat asupra unei halbe de bere, asemenea unui om care priveşte în adâncul unui mormânt deschis. Trupa spaniolă se adunase în jurul unei mese, cu ceşti de cafea între ei, Ric şi Rac scormoneau cu ghearele prin zaharniţă. Stăteau toţi tăcuţi şi aveau mutre posace, fiind preocupaţi doar de persoanele lor. Afacerile lor cu vaporul acela şi pasagerii lui se încheiaseră, îşi sfârşiseră socotelile cu tot ce era pe bord, nu mai aveau nevoie să-şi exprime ura şi dispreţul. Arătau puţin cam afanisiţi şi melancolici în ursuzenia lor, ca şi cum victoria i-ar fi costat mai mult decât merita, şi-i sleise. Freytag îşi văzu de drum prin bar fără a se opri, când zări cine-l precedase acolo: nicio marcă de bere nu i-ar fi putut prii câtuşi de puţin în asemenea companie.

Jenny se înapoie în cabina ei şi Elsa era acolo, pe divan, cu mâinile ţinând dreaptă pe genunchi o carte.

— Ce citeşti? întrebă Jenny, spălându-se pe mâini, în lipsa vreunei alte îndeletniciri.

— Biblia, spuse Elsa, distantă, fără a-şi ridica ochii de pe pagini.

— Ai luat micul dejun?

— Da, zise Elsa, şi spaniolii aceia se şi înfiinţaseră acolo, iar când am trecut pe lângă ei, maică-mea a spus destul de tare ca să audă şi ei: „Luaţi seama la portofele!”, dar ei s-au prefăcut că nu aud. Bietul meu tată, îmi pare rău pentru el, a spus cu glas scăzut – făcând o glumă, cred – că din pricina maică-mii se va trezi înjunghiat în spate, dacă spune astfel de lucruri unor străini de teapa lor, şi maică-mea de-abia atunci a spus tare, în spaniolă, că tâlhar era un cuvânt prea bun pentru ei, după toate poreclele ce le dăduseră celorlalţi oameni. Am crezut că am să mor pe loc – adăugă ea, subit.

Fără niciun avertisment, închise Biblia şi se trânti într-o rină pe divan, întinzându-se, plângând cu foc, cu lacrimile rostogolindu-i-se prin păr.

— N-are rost, bâigui ea, nimic nu ajută. Nu pot găsi în carte nimic care să mă înveţe cum să trăiesc, când sunt aşa de slută şi de toantă şi nimeni nu vrea să se apropie de mine, nimeni nu poate dansa cu mine! Odată maică-mea m-a pus să încerc să cânt la pian. Am luat lecţii ani în şir, dar oricine putea cânta mai bine decât mine, nimeni nu voia să mă asculte…

Jenny îi oferi o batistă curată şi spuse, într-o doară:

— Elsa, Elsa, situaţia nu-i chiar aşa de rea! Uite, ia batista asta. Hai să ne spălăm pe feţe şi să urcăm pe punte. În curând intrăm în portul Vigo, şi vom merge cu toţii pe ţărm şi nemernicii ăia de dansatori vor rămâne aici, şi-atunci totul va fi mai bine.

— Nu, nu, zise Elsa, nu mă duc. Du-te dumneata.

Johann se trezi din scurtul lui somn greu, cald şi uşurat prin tot trupul. Îşi întinse oasele şi căscă şi se încolăci ca un motan, făcând o sumedenie de zgomote din gâtlej. Venise în cabină chiar când se crăpa de ziuă, într-o linişte decentă, dar nu cu mers vinovat, nici prudent. Unchiul lui era treaz şi nu-l interogă, ci doar îi ceru un pahar cu apă. Acum dormea

bine, confortabil echilibrat, cu o faţă paşnic împăcată, cu pleoapele strâns lipite, cu pielea lui galbenă ca de ceară netezită şi părând rece. Cuprins de panică, Johann îşi puse palma lângă gura şi mâinile bătrânului, ca să simtă dacă mai respiră, pe urmă pe inimă, cu mâna tremurândă.

— Unchiule! strigă el tare. Trezeşte-te!

Unchiul deschise ochii, scoase un mic sunet melancolic, de protest, şi spuse:

— Nu, de ce trebuie să mă trezeşti? Nu mi-am găsit somnul până târziu de tot.

Johann îşi smulse îndărăt mâna şi bâigui o scuză confuză. Unchiul lui nu replică, ci îşi închise iar ochii. Johann aşteptă, nesigur, vreun semn de viaţă, încercând să-şi reamintească promisiunile, luptând împotriva resentimentului şi a nerăbdării amestecate cu teama de acea prezenţă mortală – de ce nu putea oare să-şi dea ultima suflare şi să pună capăt acelei slujbe murdare?

— Unchiule!

Vorbise mai repezit decât intenţionase.

— Ai vrea să te spăl şi să-ţi aduc ceva pentru micul dejun acum? Spune-mi!

Unchiul său deschise ochii şi spuse:

— Da, Johann, sarcina ta e aceeaşi ca şi ieri. Fă lucrurile necesare, ca mai-nainte. Mai întâi, însă, îngenunchiază lângă mine şi hai să spunem împreună o rugăciune.

Johann îngenunche şi îşi plecă încet capul, într-o tăcere răzvrătită, şi nu-i ţinu isonul când unchiul său începu „Tatăl Nostru care-le…” Concha avea să-l aştepte, îi promisese să petreacă după-amiaza singură cu el. Mâinile lui încleştate se făcură pumni, îndoiţi peste gură, era aproape orbit de extazul ucigător de voluptate care-l izbea ca o lovitură venită dintr-o sursă necunoscută, cu o violenţă generată nu de plăcere, ci asemănătoare cu o boală mortală sau alt dezastru la care nu visase şi despre care nimeni nu-l avertizase. „Şi izbăveşte-ne de cel rău”, zise unchiul, „Amin”. Johann se ridică în picioare şi începu să-şi pregătească buretele pentru baia de dimineaţă, în tăcere,

cu spatele întors spre cabină, înfierbântat de ultragiul defensiv la gândul că propriul lui corp, incontrolabil, aproape că-l ruşinase faţă de acel făţarnic bătrân cucernic, care se prefăcea că e şocat şi ar fi dat nu ştiu ce ca să mai aibă măcar o fulgerare de sentimente de acest fel. Pe măsură ce îşi contintia munca, se calmă destul de bine, ba chiar simţi puţină remuşcare pentru că avusese gânduri grosolane pe seama sărmanei lui poveri nenorocite şi, până la urmă, când stevardul aduse tava cu micul dejun, dădu o reprezentaţie foarte verosimilă, făcându-se că dispare, fără chef. Odată aflat dincolo de uşă, îşi urmă drumul săltând ca un cerb tânăr, fluierând *„Das gibt's nur einmal, das kommt nicht ivieder..."*

în cele din urmă Lizzi se sculă din pat şi se aventură pe punte. Zăcea în şezlong, înfofolită şi înfăşurată în şalul ei, ca o infirmă, bând supă fierbinte. Păstra o tăcere desăvârşită, şi în tot restul voiajului stătu sau merse singură. Cerea să i se aducă hrana în cabină, cu faţa melancolică şi perplexă, de parcă n-ar fi putut să vadă bine, ori tocmai ar fi primit veşti neplăcute. Doamna Treadwell păstra şi ea tăcerea şi lunecară, în mod deajuns de confortabil, în relaţia lor firească de străine, la fel de separate ca viermii de mătase în coconii lor. Totuşi, minată de un anumit impuls, poate de o vagă maliţie, doamna Treadwell

ii aduse lui Lizzi o portocală de la micul dejun, şi remarca: „Herr Rieber era sus şi se învârtea pe-aco! o azi dimineaţă. Pare că îi merge foarte bine."

Lizzi vârî unghia degetului mare în coaja portocalei şi smulse o porţiune, de parcă ar fi jupuit ceva care nu putea să sufere. „N-are decât", remarcă ea, înfigându-şi dintâi în fruct.

La Vigo portul era plin de vase ancorate, inerte, stând cu provele îndreptate în afară. Pasagerii de la clasa a treia se inghesuiră iarăşi pe puntea principală şi fură mai întâi grămădiţi ca nişte cirezi pe pasarelă. Mireasa şi mirele, cu mâna ei pe braţul lui, coborâră definitiv pe uscat şi

dispărură fără a spune nimănui vreun cuvânt de rămas bun. Familia cubană cu fetiţa şi băieţaşul dădu din cap şi se înclină în faţa mai multor ofiţeri, când plecară. David şi cu Jenny o porniră împreună aşa cum căzuseră în fine de acord, ca să obţină vizele pentru Franţa. Coborâră exact în spatele dansatorilor spanioli, care, fără o privire, nici măcar o încruntare către recenţii lor complici, medicinştii, se scurseră pe chei, încărcaţi din nou cu pachetele lor, conţinând acum prada luată în Tenerifa, flecărând ca nişte mierle, arătând şi comportându-se intoamai ca în momentul când se urcaseră pe vas, la Vera Cruz. Vremea era minunat de caldă şi dulce, şi ei se duseră pe dată într-un părculeţ umbros din apropiere, unde ocupară vreo cinci-şase bănci şi părură pentru prima oară în largul lor.

Jenny şi cu David, trăind un plăcut moment de armistiţiu, se duseră la consulul francez, un tânăr bărbos cu chip deschis, cu maniere nespus de grave, care le spuse, cu gesturi de regret, că nu avea căderea de a acorda vize persoanelor aflate în tranzit. Îi acompanie până la uşă, exprimându-le mai departe simpatia lui, cu glas sever, nedispus la compromisuri. Jenny îşi ţinu capul în palme, în timp ce David o luă de cot şi o conduse în jos pe trepte.

— Hai să mergem în Spania, vrei? zise ea, cu glas jalnic.

— Nu, zise David. Ştii unde mergem, mai întâi?

Trecură iarăşi pe lângă micul parc, şi dansatorii trupei de zarzuela stăteau tot acolo, foarte liniştiţi, pentru nişte oameni ca ei, de parcă ar fi aşteptat să se întâmple ceva. Jenny şi David se aşezară pe-o bancă, la oarecare distanţă de ei şi, fără niciun motiv, David îşi scoase portofelul şi se uită la paşaportul şi la biletul lui.

— La Bremerhaven, acolo mergem, îi spuse el şi, în aceeaşi clipă, descoperi că pe biletul lui scria „Southampton11.

— Doamne Sfinte! se mărgini să spună. Hai să plecăm.

Se grăbiră să se întoarcă pe vas şi alergară la comisarul de bord, care şi pregătise totul ca să-l plaseze pe David pe bordul unei ambarcaţiuni britanice la Southampton, o idee

care-l umplu pe David de o oroare intensă. Comisarul de bord scoase câteva mici mârâituri în mustăţile lui, bombănind ceva la adresa semenilor care-şi schimbă totdeauna intenţiile, la jumătatea oceanului, refuzând categoric să admită că greşeala nu era a pasagerului. Jenny voia să dezbată polemic chestiunea, dar David o scoase afară cu fermitate, deşi n-o putu împiedica să-i mulţumească mult prea călduros, în timp ce mergeau.

— Căpitanul are nevoie să-şi precizeze intenţiile, zise Jenny, şi schimbară familiare frânturi de zvonuri care pluteau de la o ureche la alta. Cineva îl auzise pe Căpitan jurând, în repetate rânduri, că odată ce va descărca, la Vigo, blestematul convoi de la clasa a treia, portul următor avea să fie Bremerhaven. N-avea de gând să se oprească la Gijon, nici la Boulogne şi, dacă aşa poftea el, nici la Southampton. Teza lui, aşa umbla bârfa, era că vaporul lui era un vas german navigând prin ape inamice şi datoria sa era să-l aducă în port în siguranţă, fără niciun incident internaţional. Wilhelm Freytag abia aştepta să-i vadă pentru ultima oară pe medicinişti aceia cubanezi, ca să nu mai vorbim de doamna Treadwell. Totuşi, chiar aşa cum se prezenta, vasul părea aproape pustiu. Nimeni nu coborâse pe uscat, cu excepţia lui Jenny şi David, pasagerii fuseseră avertizaţi să rămână la bord, doar dacă nu aveau treburi urgente pe ţărm, căci era necesar ca *Vera* să iasă din radă înainte de căderea nopţii, fie din pricina unor reguli ale portului, ori a vremii, ori a grevelor din transportul nautic – anunţătorul nu spusese. David află de la comisarul de bord că preţul era acelaşi pentru toate porturile, de la Vigo până la capătul cursei, şi că, de-acolo înainte, Căpitanul putea să-i debarce unde voia, sau să ducă toată ceata la Bremerhaven, şi comisarul adăugă, amabil:

— Bunul nostru Căpitan nu se află într-o dispoziţie în care ordinele lui să fie contestate de cineva. Dar, în orice caz, sunt sigur că nu ne vom opri la Southampton.

— Ei bine, eu am să merg la Bremerhaven, oricum, zise David, şi Jenny adăugă imediat:

— Da, şi pe urmă căpătăm vizele pentru Spania!

David nu spuse nimic. Seduseră pe punte împreună, în starea de spirit ciudat de schimbată în tandreţe la care ajungeau acum, de parcă ar fi fost doi străini descoperind ceva demn de iubit într-o faţă văzută pentru întâia oară. Furia lui David topise la incandescenţă albă toate vederile şi impresiile şi simţirile lui obişnuite despre Jenny, şi acestea începură să curgă şi să se amestece şi să se formeze din nou, căpătând contururi cu totul diferite, atât de noi, de neaşteptate, încât David părea un străin chiar în propriii săi ochi; şi oricare ipostază a acelei Jenny pe care crezuse că a cunoscut-o cândva, pierise. În tăcere, o privea cum se preface în altcineva, cineva pe care nu-l cunoştea, o fiinţă pe care poate n-avea s-o cunoască nicicând, şi totuşi făptura aceea nouă dinaintea lui era, cu siguranţă, una pe care şi-o crease pentru el, la fel cum o crease pe cealaltă, din materialele adunate.la întimplare de propria-i dorinţă. Se aplecară amândoi şi mâinile lor lunecară de-a lungul balustradei şi se strân? eră cu blândeţe, Jenny spuse:

— Ce facem oare, aventurându-ne în zbuciumul acestei lumi livide, fără tutorii noştri? Nu ştiu pe cine să blestem acum, pe viermele ăla mărunt, agentul din Mexic, care mi-a spus că pot să obţin viza franceză în orice port, sau pe comisarul de bord, care la Vera Cruz ne-a asigurat, câtă vreme încă nu era prea târziu, că vasul nu se va opri la Boulogne. Dar nu face nimic, n-aveţi decât să vă duceţi la consulul francez din Vigo, spunea bătrânul panglicar.

— Nu-mi pasă deloc, zise David, nu mă interesează unde debarcăm, numai să debarcăm efectiv, într-o zi sau alta, în acelaşi loc. Aşa simt cu adevărat acum, Jennyînger. Şi aş vrea să-ţi curmi frământările.

— Sau poate s-ar cuveni să mă blestem doar pe mine, zise Jenny cu o resemnare parodică, cuibărindu-şi pentru o clipă faţa exultândă în mâneca lui. David-scumpule, când eşti ca acum, aş fi în stare să mă furişez la loc înăuntrul tău şi să devin iar o coastă a ta!

— Îmi placi mai mult aşa cum eşti, zise David. Şi mintea

lui adăugă: „Chiar dacă nu te pot împiedica să te furişezi prin colţuri cu alt bărbat... într-o bună zi nici asta nu va mai conta, o să ne ajute să ducem lucrurile până la capăt.” Şi schimbă subiectul.

— E cert că nu ne pierdem vremea în port, zise el, şi pilotul merge cu noi tot drumul, până la Gijon.

Jenny zise: – Mă întreb dacă pilotul din Tenerifa s-a întors teafăr?

David spuse: – Piloţii reuşesc asta totdeauna.

între Vigo şi Gijon, faimoasa vreme rea începu să biciuiască. Apele se rostogoleau şi se roteau în vârtej un şi se îngrămădeau în stârniţi munţi verzi, care se deschideau brusc în alt abis. Nava *Vera* aproape îşi pierduse capul, numai la apropierea de golful Biscaia.’ Jenny nu putea să doarmă, dar stătu aproape până dimineaţa privind prin hublou cum marile *faros* de-a lungul coastei tot scapără şi se învârtesc şi scapără. Spania era cea mai frumoasă coastă ce şi-ar fi putut-o imagina. După un solid promontoriu de stâncă, o imensă masă înălţâridu-se din mare, mai încolo colinele ca nişte movile scunde alcătuite din cel mai verde muşchi, pe urmă, iarăşi, stâncile ieşeau în afară asemenea unor pumni furioşi, dar purtând culori suave, ca agata şi jadul şi coralul, cu marii nouri năbădăioşi planând deasupra lor.

„Ce mă apucase?” se minună. „Ar fi trebuit să am ca ţintă Spania de la bun început. O să ne ducem drept în Spania”, se încredinţă cu fermitate, privind cum luminile rotitoare scapără pe deasupra apelor în răsturnare, sperând că nu le va uita nicicând. Din timp în timp *Vera* se cabra ca un gigantic cal nărăvaş, scotea un zgomotos huet îngheţat, din toate maşinăriile ei. Şi plonja din nou cu capul înainte.

La Gijon, când vasul intră în port, auzind hămăieli pe-afară, Freytag îşi scoase capul prin hublou, să arunce o ochire asupra noului decor. *Vera* cotea foarte lent. Vreo cinci-şase luntre făceau cercuri în jurul ei, înţesate de entuziaşti urlători, fluturând fiecare eşarfe colorate, aproape toţi stând în picioare, pe riscul lor, în micile lor coji

de nucă săltătoare. Iarăşi se văzu un lung şir de vase spaniole trase frumuşel cu spatele la docuri, ca nişte automobile parcate. Aici, remarcă el mai târziu în buletinul de bord, o grevă a docherilor se adăugase la greva generală, aşa că niciun cargobot nu putea fi descărcat în port. Atmosfera era cenuşie şi apăsătoare şi Freytag observă că oamenii aceia care-i întâmpinau cu lipete. Balansându-se în bărcuţele lor, adăugau scenei doar mai multă confuzie, nu veselie. Vasul începu din nou să plonjeze frenetic, aproape înainte de a fi ieşit din radă, şi doctorul Schumann îi făcu lui Herr Professor Hutten observaţia că totul arată ca o bună traversare clasică, se aştepta să împartă un mare număr de calmante, şi era o uşurare că-i ştie pe toţi oamenii aceia de la clasa a treia în siguranţă pe uscat. Herr Hutten folosi prilejul şi ceru câteva caşete, ceva care s-o ajute pe soţia lui să doarmă.

Pe urmă, în sfârşit, vasul încetini efectiv, în largul portului Boulogne, la miezul nopţii, cornul pentru ceaţă mugea, vasul pe jumătate pustiu era luminat, marinarii se aferau şi se foiau. Jenny sări din pat, îşi trânti un pardesiu lung peste capot şi îşi lunecă picioarele în pantofi fără ciorapi, zorindu-se spre parapet. O mică ambarcaţiune franceză de pilotaj, cu contur nelămurit, îşi făcu drum sunând într-una *cling-cling-cling,* şi aplecându-se în afară, Jenny îi zări pe cei şase studenţi cubanezi, pentru prima dată tăcuţi, cum sar pe îngusta punte. Îi urmă doamna Treadwell, întinzând mâna spre unul din ofiţeri ca s-o ajute; se aşeză singură cu spatele la vasul pe care-l părăsea. Soţia diplomatului mexican o urmă, cu doica indiană ţinând pruncul la pieptul ei. Ofiţerul îi luă copilul din braţe, şi Jenny îi zări picioarele desculţe şi înguste, în timp ce păşea în mica ambarcaţiune udă, lunecoasă. Jenny ascultă cu plăcere vorbirea ascuţită, rapidă, nazală a glasurilor franceze, şi urmări, cu un simţământ apropiat de neliniştea dorului de a fi acolo, cum micul clopot făcea mai departe *cling-cling* şi ambarcaţiuneapilot ieşea încet din cercul de lumină al vaporului şi se mişca, licărind slab, cu propria-i lumină

zgârcită, către binecuvântatele ţărmuri ale Franţei, către mult iubitul Oraş-Lumină – când avea să ajungă şi ea acolo? Jenny puse capul pe balustradă şi izbucni în plâns, apoi alergă neînfrânată la cabina ei. Elsa era la hublou, dar îşi trase capul înăuntru şi intrebă imediat, îngrijorată: – Ce e, ce s-a întâmplat?

Jenny îşi atârnă pardesiul şi scoase o batistă din buzunar.

— A, nimic! Nu te agita… doar atât, că acum e rândul meu!

La Southampton, niciun vas-pilot nu ieşi să-i întâmpine, doar un cuter în care se aflau vameşii şi ceilalţi ofiţeri necesari. Niciun pasager nu veni la bord, nici nu coborî acolo. Jenny nu putu decât să râdă de închipuirea ei, care-i răscolise inima, în care David, păstrând buza de sus înţepenită în demnitate şi cu ochii exprimând totalul lui dezacord, era dus pe sus spre ţărmurile Angliei, un loc unde niciunul din ei nu visase vreodată să se ducă. Un băieţaş neţesălat, cu aer neglijent, veni la bord cu un maldăr de ziare, dar când David şi Jenny încercară să cumpere un jurnal de la el, nu putură înţelege un cuvânt din spusele lui, iar băieţaşul nu ştia nicio iotă din limba lor. Aveau doar monede germane, şi când David îi puse în mână şase mărci, le aruncă o privire mohorâtă şi neîncrezătoare, deşi nu le înapoie banii, şi nici nu le dădu jurnalul.

— Ce limbă vorbeşte băiatul ăsta? îl întrebă David pe un tânăr ofiţer care trecea pe lângă ei.

’ – Engleza, spuse scurt ofiţerul, fără a se opri.

— Aiurea! aruncă Jenny în urma lui.

Ofiţerii britanici, la invitaţia Căpitanului, se aşezară în jurul unei mese, în partea însorită a barului, provizoriu închis. Jenny hoinări intr-acolo şi se aşeză dinadins la o distanţă de la care putea auzi conversaţia, deşi David refuză să se oprească cu ea. Ofiţerii păstrară însă, o bucată de vreme, o tăcere dezamăgitoare, desfăşurând şi cercetând diferitele lor documente, trecindu-şi-le din mână-n mână, semnând ceva. Unul dintre ofiţerii britanici îi ceru afabil căpitanului să-i explice o însemnare nedumeritoare,

trecută pe o anumită pagină, şi arătătorul lui împungea cam dur locul respectiv. Pe urmă, rotindu-şi privirea în jur şi zărind-o pe Jenny, îşi domoli glasul, cele şase capete se aplecară unul spre altul şi urmă, spre mâhnirea lui Jenny, o pantomimă exprimând proastă dispoziţie şi dezacord. Căpitanul se făcu stacojiu la faţă, era jenat, se bâlbiia, fumega de furie, până şi maxilarul lui acoperit de barbeţi îi răbufnea peste guler, ochii i se injectară. Tinerii britanici erau absolut stăpini pe reacţiile lor, stăteau rezemaţi de spătare, cu bărbiile în sus şi mâinile aşezate cuviincios şi se uitau de sus la germanul care se dădea într-un spectacol afurisit, izbutind să-l pună în culpă prin înseşi atitudinile lor de îndreptăţită dezinvoltură. Jenny fu încintată să observe că britanicii se comportau într-adevăr aşa cum erau descrişi, în ziare şi Ln romane. Se comportau de parcă ar fi fost încredinţaţi că participă la o reuniune mondenă şi vreo persoană vulgară neinvitată ar fi izbutit să intre şi să comită o boroboaţă.

Căpitanul îşi ridică glasul:

— Bine-nţeles, francezii, americanii, britanicii, ei au totul, pot face ce poftesc, numai germanii nu trebuie să se aştepte la niciun fel de justiţie, sau, mai curând, nici măcar la decenţă, în zilele noastre.

— Nu eu am stabilit această regulă, zise unul din ofiţeri, cu glas glacial. Mă aflu aici doar pentru a vedea dacă este adusă la îndeplinire.

Se încruntă sever şi Jenny observă că, cu cât se încrunta mai sever, cu atât mai puţin îşi putea stăpâni roşeai a, iscată de vreo profundă stânjeneală inexprimabilă.

— Desigur, spuse căpitanul arţăgos, suntem cu toţii martirii datoriei noastre, cine nu ştie asta? Dar asta este o siluaţie, să nu ne putem măcar plânge de poziţia noastră?

Urmă o tăcere penibilă. Unul dintre ofiţerii britanici întinse mâna şi atinse hârtiile.

— Putem, la urma urmei, să cădem la înţelegere, le spuse el celorlalţi, şi după aceea nu mai vorbiră decât între ei, şi niciodată căpitanului.

— Aş da orice numai să aflu pentru ce se certau, îi spuse mai târziu Jenny lui David.

— Ceva plicticos, fără îndoială, spuse David.

— Aş vrea să ştiu ce încerca să ne spună băieţaşul ăla… zise Jenny.

— Încerca să ne vândă un ziar, zise David.

— A, e-n regulă, zise Jenny, e-n regulă.

Ultima parte a voiajului fu tihnită şi destul de plăcută, convenind puţinii supravieţuitori rămaşi. Până şi Herr Lowenthal, observind toate scaunele rămase goale în sufragerie, îi sugeră stevardului său că poate, acum, Herr Freytag ar putea dispune de o masă întreagă numai pentru el. Stevardul fu fericit să-l informeze pe Herr Lowenthal că Herr Freytag se gândise şi singur la soluţia aceea şi schimbarea se înfăptuise. William Denny se sculă din pat şi îşi scoase bandajele fără să-i spună doctorului Schumann, care i le puse la loc cu promptitudine, dar îi îngădui să coboare din pat pentru mese. Singurul lui resentiment, care ardea cu foc lent, era că Pastora scăpase până la urmă cu faţa curată, aproape că scăpase cu faţa curată după un omor.

— Aceste mici răni la cap sunt foarte riscante, spuse doctorul Schumann. De ce îţi închipui că ţi-am făcut o injecţie antitetanică? Te rog să mă laşi să mă ocup eu de treaba asta.

— Pastora aia ar trebui să fie trimisă la zdup pe viaţă, zise Denny, şi să i se tragă o mamă de bătaie înainte de-a ajunge acolo.

Doctorul Schumann, profund jignit de firea în general grosolană şi ordinară a pacientului său, rosti cu răceală:

— N-a fost Pastora. A fost doamna Treadwell, acea modestă şi gentilă doamnă pe care, nu ştiu cum. Dumneata al izbutit să o exasperezi peste orice măsură.

Denny fu atât de şocat încât nu putu decât să scoată un prelung şuierat înfundat, care se încheie cu:

— *Jiii-zus*!!! Eşti sigur de tot? De unde ştii?

— Mi-a spus un tânăr stevard.

— Care din ei? insistă Denny, ridicându-se imediat.

— Asta nu-ţi pot spune, zise doctorul Schumann. Episodul a intrat acum în categoria lucrurilor trecute şi vei face mult mai bine să-l treci în contul Experienţei. Bună dimineaţa. Te voi vedea mâine.

îşi închise geanta neagră şi ieşi, simţindu-se încălzit de un veritabil licăr de maliţioasă satisfacţie, amestecată cu onctuozitate morală: măcar o dată justiţia era împlinită, pe cea mai întortocheată şi, neîndoielnic, reprobabilă cale, dar doctorului Schumann îi crescu inima să o vadă în acţiune.

Când vasul trecu pe lângă insula Wight, Jenny fu încântată de castelul ca din basmele cu zâne, înălţat în mijlocul unui covor de verdeaţă de culoarea smaraldului, împresurat de pădurici gingaşe, şi de iarba tunsă cu îngrijire chiar până la marginea mării. Cum treceau aşa de aproape de ţărm, crezu că este iarăşi amăgită de mirosul ei, care adesea îi aducea ciudate şi improbabile pale de curenţi de aer revenite din larg. Acum îi mirosea a fâneaţă şi iarbă proaspăt cosită şi a vaci care pasc.

— Da, da, spuse Elsa, aproape fericită, e-adevărat. Am mai trecut pe-aici, asta-i a patra oară, şi totdeauna pluteşte acest miros frumos. Când eram mică, credeam că poate în rai o fi aşa.

Pasagerii începură să fie agitaţi şi totodată inerţi. Jocurile zilnice încetară, unele filme erau rulate a doua oară, tândăleau pe punte sau în cabinele lor şi începură să îşi împacheteze şi reîmpacheteze bagajele şi să se frământe pentru bunurile lor din cală. Cam pe la ceasul când *Vera* trecu prin ecluză şi ieşi în îngustul fluviu Weser, Lizzi tot mai refuză să revină la masa Căpitanului, după ce aflase că Herr Rieber îşi reluase scaunul lui obişnuit. O rodea felul cum doamna Treadwell pur şi simplu se adunase de pe scaun şi părăsise cabina, ca şi cum s-ar fi dus să facă un tur pe punte, şi nu-şi luase rămas bun

— Nu rostise nici măcar un mic simplu *„Grilss Gott”,* care nu costă nimic. Când stătea în şezlongul ei, care pusese să fie mutat departe de al lui Herr Rieber, închidea ochii şi se

prefăcea că e adormită de câte ori îl vedea trepădând pe lângă ea – ce purceluş, până la urmă, cu bucata aia mare de plasture şi scamă pe capul lui chel... dezgustătoare mai era viaţa!

Căpitanul, Herr Rieber. Frau Rittersdorf şi soţii Hui tea împreună cu Frau Schmitt şi Doctorul Schumann stăteau la masa lor aproape în tăcere, pentru că simţeau că toate subiectele comune i-ar fi dus la o clevetealã penibilă sau măruntă. Şi nu-i mai interesa nimic din ce-aveau de spus ceilalţi, minţile lor se închideau şi se înfăşurau din nou în jurul propriilor lor preocupări, singura lor speranţă comună fiind aceea de a părăsi vasul şi de a sfârşi voiajul acela, reluându-şi vieţile lor reale şi separa, e. Cu toate acestea, chiar la ultima cină luată împreună, ciocniră în sănătatea fiecăruia dintre ei şi îşi aruncară căutături prietenoase, iar Herr Professor Hutten spuse cu căldură:

— În sfârşit, ne apropiem de casă, şi suntem. Laurma urmelor, cu toţii laolaltă buni germani. Să mulţumim lui Dumnezeu pentru binecuvintările hărăzite.

Iată că în sfârşit erau în faţa altui oraş portuar, cu docurile lui strânse ciorchine şi antrepozitele înghesuite până jos la apa plină de gunoaiele plutitoare ale radei, în jurul siluetelor familiare ale vaselor zărind trândave şi pustii, aşteptând, ca şi în toate celelalte rade ale lumii, să se pună capăt grevei. Din nou mici ambarcaţiuni pline de oameni care fluturau eşarfe şi ţipau cuvinte de bun venit, se roteau jucăuşe în jur şi încurcau drumul.

Bremerhaven! Şi bătrână *Vera* ajunsă teafără în radă, în mijlocul unei flote de alte vase asemenea ei, veterane bătute de vânturi şi ploi, ruginite, ostenite, venind de pe toate mările lumii, totdeauna după un lung drum ocolit, purtând cicatricile voiajelor lor dure, cu încărcături neîngrijite şi învălmăşind, în felul anxios amestecat al vieţii, oameni care nu călătoreau de plăcere. Totuşi, pe fiecare vas drapelele fluturau şi se închinau curtenitor unul altuia şi portului; micile orchestre de pe fiecare punte cântau melodiile lor săltăreţe, echipajele şi ofiţerii erau la posturile

lor, totul era proaspăt vopsit, la locul lui şi pregătit, într-o bună disciplină. Pe *Vera* pasagerii se înşirară cât mai aproape de pasarelă, fără dezordine sau înghesuială. Erau, într-adevăr, cu toţii germani şi laolaltă, cu excepţia celor trei americani, care se ţineau în grup, cam deoparte şi în spate. Ochii întâlneau din nou, vag, alţi ochi, aproape fără a da vreun semn de recunoaştere şi fără a se mai schimba vreun cuvânt. Deveneau iarăşi străini, deşi nu suspicioşi şi ostili ca la început. Era o indiferenţă plăcută faţă de orice, afară de momentul binecuvântat al evadării din nou în viaţă. O clipă, toate chipurile se ridicară, ochii căutau acoperişurile oraşului, umpluţi şi înduioşaţi de simţăminte generoase, inimile lor băteau slobod şi stomacurile tremurau de iluzia bucuriei; plutind cu toţii într-o tainică transă, de parcă s-ar fi apropiat de un altar luminat, se pregătiră să pună iară piciorul pe pământul sfânt al Patriei.

Ziua era întunecoasă şi rece, fulguia uşor. Grupurile familiale se strângeau laolaltă, înaltul Johann cu păr auriu stând cu unchiul lui muribund, în fotoliul pe rotile, care la răstimpuri deschidea ochii şi privea în jurul lui; băieţaşul Baumgartnerilor, în vesta lui portocalie din piele de căprioară, *charro,* acum dârdâia în loc să asude; Elsa, purtând o manta albă de lână, cu bereta-i albă acoperindu-i părul, ţinea mica valiză lipită zdravăn de ea, şi repeta răbdătoare: „Da, Mamă” sau „Nu, Mamă”, la orice întrebare pusă de maică-sa, câteodată de două ori la rând. „Elsa, ţi-ai strâns toate acele de păr şi de siguranţă, ai lăsat vreo batistă, ţi-ai pus toţi ciorapii la un loc? Ţi-ai lăsat cumva în cabină pila şi forfecuţa de unghii? La lenjerie ai pornit cu câte şase bucăţi din fiecare, sper că ajungem acasă cu acelaşi număr… pe lângă svetere…”

Herr Lulz spuse mucalit:

— N-ai spus exact câte ace de păr, Elsa. Douăzeci şi şapte, poate?

— Vai, Papă, zise ea recunoascătoare, sunt sigură că am luat totul cu mine.

— Fireşte că ai luat. Fetiţa mea scumpă. Acum mergem

acasă şi vei fi fericită.

— Da, şi mulţumesc lui Dumnezeu, spuse Frau Lutz, bucuroasă să schimbe terenul de polemică, fiindcă era vizibil că pierde.

— Şi restul drumului îl vom face pe uscat, în propriile noastre compartimente, într-un tren european, arătând iarăşi ca o familie adevărată şi nicidecum în mişmaşul acesta promiscuu, cu tipi ordinari pe care nu-i putem evita. Ha! zise ea, cu o notă de mohorâtă izbindă. Va fi ultimul meu voiaj. Nu e nicio mare, în locul unde ne ducem să trăim, Elsa.

— Nu, Elsa, spuse tatăl, şi niciun vas. Şi nici iod sau sare: sarea cu iod o cumperi de la farmacie. Altminter i ai să capeţi guşă.

— A. Ruşine să-ţi fie! ţipă Frau Lutz. Cum poţi spune asemenea lucru? Elsa, tatăl tău face una din glumele lui…

— Câte rude de-ale tale din St. Gallen au guşă? întrebă Herr Lutz, cu ton rezonabil. Mătuşa Fike şi mătuşa Wilhelmina şi unchiul Wolfgang şi vărul August şi însăşi sora ta Lotte, şi bunicul tău din partea mamei…

— Încetează! ţipă Frau Lutz, aproape pierzându-şi sărita. Ponegreşte-ţi familia ta, nu pe-a mea!

— Nu e ponegrire, spuse Herr Lutz. Elsa, ce cauţi? Pe cine vezi!

Căci observase că, în timp ce ei vorbeau, ochii ei colindau încet, statornic, furtiv, pe sub pleoapele pe jumătate închise, cu corpul întors, abia o idee, şi niciodată nu mai văzuse asemenea expresie pe chipul ei. În calitate de tată, nu aproba şi era tulburat. Elsa roşi tare şi îşi puse mâna peste gură.

— Nimic, pe nimeni, zise ea, atât de tulburată încât ei nu mai spuse nimic. În clipa aceea Hansen se hurducă pe lângă ei, cu faţa numai încruntare, şi în trecere îi aruncă Elsei o privire, privirea unui ochi care rătăceşte, necăutând nimic, şi totuşi pentru Elsa lovitura primită fu la fel de crudă ca şi când el ar fi premeditat-o. Totdeauna se uitase la ea parcă ar fi fost un văl de aer străveziu ori un perete gol.

Fata se cocoşă şi tatăl ei spuse:

— Asta nu a fost niciodată bărbatul potrivit pentru tine, draga mea.

Şocată, maică-sa fu împinsă la încuviinţare.

— Ce idee! exclamă ea, în derâdere. Cine s-a gândit la aşa ceva, măcar un minut?

Oricât de detestabil era pentru ea Herr Hansen, totuşi îl scosese din minţi acea teribilă Amparo şi-i spărsese capul acelui oribil Herr Rieber, din vreun motiv întemeiat, era sigură, aşa că era un om cu simţăminte puternice, numai că pe ea nu o tratase niciodată ca pe-o fiinţă omenească; ei şi, ce-i păsa? Totuşi, îi păsa. Nu voia, realmente, nimic de la el, nu, nici măcar o privire. De studentul ei avea să-şi amintească toată viaţa, stând acolo pe punte, în timp ce orchestra cânta şi el îşi trecuse braţele în jurul ei, cu chipul lui zâmbitor întrebător şi glasul îmbietor şi, cu toate acestea, ea nu fusese capabilă să danseze. Respiră atât de adânc încât simţi că trebuie să dea o explicaţie.

— Sunt doar obosită, le spuse, nu sunt bolnavă, Mamă.

Freytag se depărtă de grupul german şi se apropie de Jenny şi David, care stăteau mână-n mână lângă Denny, iar acesta îşi pipăia în tăcere bucăţile de plasture şi vata care-i acoperea tăieturile făcute de tocul pantofului pe toată faţa lui. Freytag se opri dinaintea lor şi-i întinse mâna lui Jenny, care şi-o scoase din strânsoarea lui David şi i-o dădu, cu o blândă apăsare. Îi zâmbi, dar el văzu cum ochii ei devin foarte întunecaţi, umbriţi de aţâţare.

— Rămas bun, spuse Freytag, ochii lui cenuşii fiind limpezi şi plăcuţi. Sper că o să vă simţiţi bine aici.

David îi întinse mâna şi Freytag i-o scutură straşnic, bărbăteşte. Ochii lor se întâlniră şi, deşi chipurile lor erau absolut imperturbabile, Jenny văzu cum între ei pluteşte o expresie ciudată, pâlpâiala abia simţită a unei priviri ca lumina lunecând pe oglinda apei, dar îi îngheţă sângele. Era afirmarea fără cuvinte a unei pure complicităţi masculine, o deplină înţelegere, izvorâtă din străfundurile eului instinctiv, ferită de toate mişcările de suprafaţă şi de

perplexitatea întâmplărilor, o simpatie şi *o* alianţă secretă, din care era exclusă prin legea naturală, în inalienabilul statut al bărbăţiei. Jenny tremură aşa de tare încât David zise:

— Ţi-e frig, Jenny-înger? Dă-mi voie să te ajut.

îi luă pardesiul de pe braţ şi i-l ţinu ca să şi-l pună. În timp ce făcea acest gest, îl salută din cap pe Freytag, care se îndreptă spre pasarelă.

— Noroc! zise el, şi Freytag îi răspunse cu o fluturare a mâinii.

— Când te gândeşti că totul s-a sfârşit, zise Jenny. Curând totul va fi numai un vis. De ce oare am venit aici?

— Pentru că voiai să te duci în Franţa şi eu voiam să mă duc în Spania, nu din cauza asta?

— Sunt o somnambulă, zise Jenny, şi toate astea sunt un vis.

— Şi visele sunt reale, zise David, visele, coşmarele, totul.

— David, tot nu avem de gând să ne petrecem viaţa împreună, de ce să mai continuăm povestea asta?

— Nu-ţi aduci aminte? încă nu suntem pregătiţi să-i punem capăt.

Stătea alături de ea şi-i luă iar mâna într-a lui, foarte cumpănit şi sigur de noua lui stare de spirit. Privi cum ochii ei încep să sticlească şi se simţi foarte mişcat şi blând cu ea, cum făcea uneori când plângea din pricina lui, Vederea slăbiciunii şi-a înfrângerii ei îi dăruia o plăcere fără seamăn.

— Ştii tu, zise el cu falsitate, poate că nu ne vom părăsi niciodată. Unde ne-am putea duce?

— O să ne gândim noi la vreun loc, zise ea, stai s-aşteptăm.

— Iar ne-apucăm să discutăm, zise David. Haide să ne gândim la ceva plăcut.

— Gândeşte-te tu la ceva, David-scumpule, zise Jenny, la ceva minunat.

David se aplecă cu mare discreţie şi cu o faţă foarte deschisă şi şopti:

— La noapte, la Bremen, vom dormi în acelaşi pat, ca să mai schimbăm.

Jenny toarse uşor, şi el văzu cum faţa îi devine radioasă.

Orchestra cânta în sfârşit *Tannembaum1,* şi o ţinu strună până ce pasarela fu lăsată şi pasagerii începură să coboare rapid şi tăcut. Pe când muzicanţii ştergeau muştiucurile instrumentelor, învelindu-şi tobele, punând deoparte viorile, gurile li se căscau în zâmbete, cu capetele întoarse spre doc, spre locul exact unde trăsese *Vera* şi aruncase ancora. Printre ei, un băieţandru deşălat, care arăta de parcă în viaţa lui n-avusese niciodată parte de mâncare destulă, nici de un cuvânt bun din partea cuiva, şi nu ştia ce-avea să facă de-acum înainte, privea cu ochi orbiţi, cu gura fremătândă, în timp ce îşi scuipa plămânii prin trompeta lui, repetându-şi numai pentru el, într-o şoaptă pierdută: *„Griiss Gott, Griiss Gott”* ca şi cum oraşul ar fi fost o fiinţă umană, un prieten bun şi de nădejde, care făcuse cale lungă să-l întâmpine.

Yacido, august, 1941 Pigeon Cove, august 1961

„O, brad frumos! *

/ Un soi de individ (în fronceză în' textul original).
I Stângaei (în franceză în textul original).
3 Scump, drag, (în engleză).
I Pulpă sărată cu varză acră.
I Iadul politicos de jocuri al Soţului Reginei Cosmeticei.
I Romane poliţisfe (în fraceză, în textul original).
I Femeie de calitate dubioasă.
" Porecla peiorativă dată evreilor.
I Termen peiorativ pentru irlandezi.
I Plantă căţărătoare din America Latină, din familia Nyctaginaceelor.
I Alungă durerile (în spaniolă în textul original).
I Dans (spân.).
I Omagiu (în limba spaniolă).